

کۆمه ئه روداوێکی واقعی

ئه سرینه گازی

سه دهی

پهسته

مێندى اقرا الثقافى

WWW.IQRA.AHLAMONTADA.COM

کۆکردنه وهی : ئاوات ئه بوبه کر ئه حمه د

2007

تصویر ابو عبد الرحمن الکردي

بۆدابهزاندنى جوروما كتيپ: سەردانى: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پراي دانلود كتاپهاى مختلف مراجعه: (منتدى اقرا الثقافى)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردى ، عربى ، فارسى)

ئەسرىنەكانى سەددى بىستەم

كۆمەلە رووداويكى واقىعى

كۆكرىنەوہى

ئاوات نەبۇبەكر نەجمەد

۲۰۰۷ز

- ناوی کتیب : ئەسرینەکانی سەدەوی بیستەم .
- کۆکردنەوهی : ئاوات ئەبوبەکر ئەحمەد .
- رشتە : کۆمەڵە رووداوی واقعی .
- پیچن : سەیران ئەمین ، شنۆ غەنی .
- دیزاینی بەرگ و ناوهوه : عادل شاسواری .
- بەرگی : یەكەم و دووهم و سییەم ..
- چاپی : چوارەم .
- تیراژ : ۳۰۰۰ دانە .
- ژمارەى سپاردن : (۶۰) بۆ بەرگی یەكەم و (۲۱۰) بۆ بەرگی دووهم و (۸۲۸) بۆ بەرگی سییەمی
وەزارەتى رۆشنییری . (۲۰۰۴ - ۲۰۰۷)

پېشەكى

ناومرۇكى ھۆكەرى دروستبۇنى مەرۇف پەرسىشى خىۋى پەروەردگارە، ناومرۇكى پەرسىشىش دىئۇزىيە " بەھاي ئەمىش لەۋۋە دىت ، ئىش لەسەر بەنرخىرەن ئەندامى مەرۇف دەكات كە دلە " بۇ ئەمەرۇ دىئۇزى دروستنابى تامرۇ مۇسلمان نەبىت " چۈنكە بەپىي پىۋانەى خىۋى گەۋرە داۋەرى ئاينەكانى تر ھەلگىراۋمەۋە تەنھا ئاينىك كارى پېكرىت ئىسلامە " ، ناومرۇكى مۇسلمانبۇنىش ھەلگىرتى ئىسلامە، جەۋھەرى ئىسلامىش عەقىدىيە، جەۋھەرى عەقىدىمەش يەكخۇناسىيە " سەنگىنى تاي تەرازۋى يەكتاناسىش لەۋۋەمىيە گەر مەرۇف لەم كېشەنەيدا بەسەرگەۋتۋىي دەرچۈۋ، بەنئەمەتى رەزەمەندى خىۋا دەكات " نەپىشكە تەفكەردىنەۋى يەكخۇناسىش مەمەلەكەردنە، جەۋھەرى مەمەلەش راستگۇيە، راستگۇيە يەككە لە پاىە گەنگەكانى رەۋش، جەۋھەرى خورەۋش رەھمەتە، دەرەشەكەۋىت كەسك بوۋ بېتە رەھمەت بۇ دەۋرەۋەرى ھەتا پەيۋەندى دروست نەبىت، جەۋھەرى پەيۋەندىش گونجانە، گونجان و پېكەۋمەلگەردن شەرستانىيەت بۇنىياد دىننىت، جەۋھەرى شەرستانىيەتەش ھاسەنگە " بەۋ مانايەى ماف و ئەرك ۋەك يەك بەسەر تاكەكانى كۆمەلگەدا دابەشېكرىت، تاك نەبىتە قۇربانى گەشت، گەشت نەبىتە كۆيلەى تاك، تەۋبى ئازادىيەكان نەبەزىننىت، ھاسەنگە لە كۆى ھەۋكەشەكاندا لەمەرچاۋ بگىرىت " ھاسەنگەش پىۋىستى بە ياسايە، جەۋھەرى ياساش دادپەرۋەرىيە، دادگەرىش بەكەردەۋەنەبى دەرناكەۋىت، جەۋھەرى كەدەۋەش خۇپارىزىيە، مەرۇفەش خۇپارىزىيە ھەتا دىئۇز نەبىت، دىئۇزىش نابى ھەتا ھۆكەرىكى بەدەستەۋەنەبى، بىرۋابون بە خىۋى گەۋرە مەرۇف بەرەۋ پەرسىشى ھانئەدات لەپىناۋ بەدەستەپىنانى پاداشتى زىاتىدا مەرۇف ھۆكەرى دەستەكەۋىت تا دىئۇزى بىۋىنى، سەرچاۋە دىئۇزىش لە ناۋاخنى پەرسىشدايە، كەپەرسىشىش ھۆكەرى دروستبۇنى مەرۇفە، ..... ھەت ئەم بازىيە لەناۋخۇيدا بەردەۋام خۇى دروست دەكاتەۋە .

ئەۋ مەرۇفەشى دەكەۋىتە دەرەۋى ئەم بازىيە ، دەكەۋىتە سەۋرى سەرەۋىيەۋە ، زۇرچار سەرەنجامى سەرەۋىيە و سەرچىلى ئەسەرىن و ئەسەفە .. ئەسرینەكان چىرۇكى سەرچىلەكانى مەرۇفە دەگىرنەۋە ، بەسەرھات و سەرگۈزىشتەكانى رابردۋىي پىر لە

پەشىمانى و پېر لە ئەفسوس يادداشت دەكەن .. خەم خۆرى ئەم ئەسرینانەش زۆر بەلام كەمیان وەك كۆكەرمەوى ئەم كىتەبە دىسۆزانە گۆلەومەچنى خەمەكان دەكات و نان و پىياز بەبەسەرھاتەكانەو ناخوات و بۆ وروژاندن بازار گەرم ناكات بەلگو پەيامىكى خاوين و مەبەستىكى پاكى لەگىرپانەوهميان ھەيە .. ئەسرینىزى لەپىناو پەشىمان بوونەوودايە .. نیشانەدانى زام بۆ ساپىزگەرنە .. لىرمو لەوئى كەشەيان ئى جەم دەكات و خەرمان لۇغەيان ئى بەرھەم دىنەيت .. شەن و كەويان دەكات و چەندىن جار لە بىزنىگان دەكات تا خەرمانىكى بەبەرەكەت و پېر بەرھەمى لىبىتە بەر ، لەبەر ئەووى بىبىتە چىراوگى رونكەرنەووى رىي رىبواران و موسافىرانى رىگاي حەقىقەت .

لەشەوانى قەدر و لە بلەنگۆى مزگەوت و رادىو و لەترىبۇنى يادەكانەو چەندىن جار ئەم بەسەرھاتەمان بېستون ، بەلام بۆ مانەوهميان لە درايشى ياد و بۆ ھەمىشە نیشانەدانى سەرەنجامى رىي ھەلدىر گەردو كۆكەرنىيان كاريكى باش و جىي ستايىشە .. چون پەند و حىكمەتى زۆر لە نىو بوخچەياندايە .. بۆ دلىك پەند و مەبىگىت ئەمانە پەندىكن دل ئەگەرن .. بۆيە پىرۆزبايى و دەستخۆشى ئەكەم لەنامادەكار و كۆكەرمەوى ئەسرینەكان و وەك پەيوەست نىيە تەنھا بەئەسرینەو و ھەندى جار بەلى ھاويشتوو بۆ گوزشتەگەلىك كە بەرھەمى ھەرح و خۆشىن و لەخانەى ھەمىسك رشتن نىن و لەلايەن خويەنەرانىشەو لىي وەرگىراو ھىوادارم بەھەمان شىووش تەنھا پەيوەست نەبىت بە سەددەى رابروو و ئەسرینەكانى سەددەى بېست و يەكەش كۆبكاتەو و ئەم زنجىرىە درىزە پىدات .. بەئومىدى خامۆشبونى دەريايەك لە ئەسرین و گۆرپىنى بە خەرمانىك پېر لە نور .. بە ھىواى ئەووى ئەم كىتەبە بىبىتە ھەتوان بۆ زامى نىسكۆكان ، بۆ رۆشكەرنەووى رىگاي لاوان و تازەپىگەشتوان كەلەھەموان زياتر پىويستيان پىيەتى .. خواى گەورەش پىشتىوانى ھەمو لايەك بىت و سەركەوتنىش ھەر لەوومەيە .

عادل شاسوارى

۲۰۰۶/۱۱/۱۵

سلىمانى

سەرەتا

لەقۇناغى دواناۋەندىدا بوۋىن مامۇستايەكى دىئۆزۈ بەپىزمان وتى " ژيانى ئىمە
 ھەموۋى چىرۈكە.. رووداۋە.. بەسەرھاتە .. ھەندىكجار كارەساتە، ئەم رووداۋ و
 بەسەرھاتانە پىر لەخۇشى و ناخۇشى و وانەى سەرگەوتەن ، ھەۋلەدان ، كوپى چاك ،
 قوتابى ژىر دىتوانىت بىيانخاتە سەر روۋى كاغەزى مېزو، لەدوارۋۇدا سوۋدبەخش دەپن
 ئەم وتەيەى مامۇستا لەوكاتو ساتانەدا سادىبوو بەلامانەۋە. بەلام دۋى تىپەرېبوۋنى
 چەند سال و دۋى بىنىنى چەند دەستە و تاقە و رۇمىك ، دۋى چەشتى چەندىن تال
 و سوپىرى كەۋا ئەمپۇ رۇلەكانى كورد بەتايبەبەتى لەسنورى شارگەماندا چەندىن
 چىرۈك و بەسەرھات دەماۋدەم دىگىردىتەۋە لەبەھىزو بېھىز لەدلتەزىن و سادە ..
 ھەموۋىان سەرچاۋى پاستىيان ھەيە روۋيانداۋە .. گەر روۋيان نەدابىت دروستكردى
 واسادە سانا نىيە پاشان وانەيەكى گرنگ بۇ نەۋمكانيشمان پېشكەشكەكات بەمشىۋمىيە
 رووداۋەكە ، بەسەرھاتەكە ، چىرۈكەكە لەفەۋتانو تياچون رزگارى دىبىت . رەنگە ئەمپۇ
 بىستىبىتمان و سادىبىت زۇر كارى خۇى نەكات ، بەلام رۇزىك دادىت ئەۋ كەسانە
 لەگىرپانەۋمىدا لىيان تىكەل بىي! يان لەبىريان بچىتەۋە يان رەنگە كەسىكى تر بىكەتە
 مولى خۇى و بەناۋى ترمەۋە بلاۋى بكاتەۋە ئىمەش تەنيا پەشىمانىمان بۇ بىمىنىتەۋە ،
 كوردىش دەئىت : " ھەردەم كىردە پەشىمان بىت باشترە لەنەكرە پەشىمان " بەۋ
 ھىۋايەى ھەرگەسىك لەناستى خۇيەۋە ئەۋ رووداۋ و بەسەرھاتانە بختە سەر روۋى
 كاغەز يان ئەگەر لىرمە لەۋى لەسەر روۋى گۇفارو رۇزنامەكان كۇيان بكاتەۋە
 بىيانخاتە نىۋ بەرگىكى قەشەنگەۋە بىيانكاتە مىۋانى كىتېبخانەكان لەكۇتايدا بەھىۋى
 رەزامەندى خۋى گەۋرە پاشان سودمەند بوۋنى ھەموۋلايەك . شادىتان ئاۋاتە.
 خەندەتان خەلاتە.

ئاۋات ئەبۇبەكر ئەھمەد

خوئىندكارى كۆلىزى پەرومردە / كەركوك

گەنجىك لە بازىنەى مردندا

تلياكىيەك راستىيەكان دەدر كىنىت

(لەفايلەكانى دادگاي تاوانەكانى مىسرەو)

ئا: وەجىيە ئەبو زىكرا

و: بېستون ژالەيى

تلياك ئەم وشەيە لەناخەووە ئەتلەرزىنىت ، تلياك نامىرى ترسناكى كوشتنى هيمنانەى كۆمەلە، تلياك و سىرگەرەكان پەلامارى بەنرخترين توپىزى كۆمەلە دەمدن كە گەنجەكانن و دەيانكەن بەزوخاڵ، تلياك ترسناكە تا ئەو پادەيەيى كە ھەر بەخەيال بىر لەنەتمەومىيەك بکەنەووە كە گەنجەكانى لەدمرياي ئالودەببوندا غەرقببون، لەو وڵاتانەدا كە كيشەى تلياك ھەيە ھەروا گەنجەو لەتمەمەنى گوڵدا ھەلەومریت، لاو بەدواى تلياكدا نەگەرپاوە بەلگو تلياك دەرگاي پىگرتووومو تىكاي كيشان ليدەكات، ھىماى تلياكفرۆشە زالم و درندەكان ئەومىيە: جارێك تاقىبکەوومو بکەووە نيو بۆسەى سىرگەرەو، تلياك ھوى خۆكوشتنى هيمنانەو لەسەرخوى گەنجىكە كەدەيەوئت بۆى.

تلياك : ھوى ئابورى زۆر وڵاتى داتەپاندوووە كۆمەلەئىكى ئالۆشاوى بىدەربەست و بىدەسەلاتى دروستکردوو، ماھياكانى مادە سىرگەرەكان لەزۆر شوپىنى ئەم دنيايەدا بەويستى خۆيان گەمە بە (ئاين و پەوشت و پامپارى و ئادابى گەلان) دەكەن . دىكوژن دىمېرپ دەسووتين.

بەئى.. ئەمانە گشتيان وە ئەوموش كە لىردا پيشكەشكەدەكرىت بەشيكە لەچىرۆكىكى كتيبيكى نوسەرى مىسرى (وەجىيە ئەبو زىكرا) لەوكتيبەدا كە لەفايلەكانى (دادگاي تاوانەكانى قاھىرە) وە نامادەكرارە، زۆربەى تلياك كيشەكان بەدەمىخۆيان بەسەرھاتى پەرلەناسۆرى خۆيان بۆنەو گىرپاوەتەووە، لەناوياندا ئەم گەنجەى كە لەئىستاوہ خوى

قەسەدەكات و باسى حالى خۇيدەگىرپتەو، نامادەكارى ھايەلەكە لەبەرئەوۋى گەنجەو
پازىنەبوۋە ناۋى بەئىرپىت بەمشىۋىيە باس لەھال و دەردىسەرىيەكانى خۇى دەكات :
(نازانم لە كۆپۈمۈ دەست پېيكەم، ھەمىشە ھەزدەكەم بگەرپمەوۋە بۇ ئەو ھالەى
كەملى پېم بەرمە ھەلپىرگرتەبەر، قەت ناتوانم ئەو پۇزەم لەبىرېچىت ھەرچەندە
پەنگە ھەشت سال زۇربىت كەبەسەرىدا تېپەپىكردوۋە كەوەك دوپىنى لەبەرچاوم
پوونە.)

ئەو شەوۋە نەمدەزانى ھىرۋىين جىيە و واتاى جى و چەندە ترسناكەو مەۋف بەرمە
كۆى دەبات ، ئەو پۇزە ھىچم لەسەر ئەو بۇدەرە نەفرەتاۋىيە نەمدەزانى ئەو پۇزەى بۇتان
باسدەكەم بۇ گەشت و گەپان و چوبوۋمە شارى ئەستەمبول ، لەپەككە لەئوتىلە
كەشخەكانى ئەو شارە بەرپەونەق و جوانە دابووم ، شەۋىكىان درەنگ كچىكى توركى دەم
بەپېكەنن ھاتەلام ، ئەو تۇزە ھارپومىيە داپە دەستەم ، داۋاپلىكردم تۇزەكە بۇنېكەم و
ھەلپىزم .. ھەربەو رووخۇشپەوۋە پېيوتەم : " نېستا وەك پەپولەت لېدەكەم ، پەپولە!!"
ھەرگىز ھەستەم بەمەترسى ئەو كارە نەكرد كەدەستەم دابوۋى تۇزەكەم لېومەرگرت
و جى پېوتەم ئاوامكرد نازانم بووم بە پەپولە يان گوپىرپىژ يا چىتر.. دواتر كېسەپەكى
داپە دەستەم كەپىك لەو تۇزەى تېداۋو پېشى وتەم: ھەركاتىك بتەۋىت دەتوانىت
بەكارىبەئىنىت ئالەۋىۋەوۋە كارەساتەكە دەستى پېكرد پىك نا لەو ساتەۋە مەن كەۋتە
سەر پىگەى دۇپان و دواترىش تياچوون.. ئەو ھارپاۋە دۇزەخىيەى تەسلىم كردم و
نەمدەتوانى بەربەرەكانىيان بگەم ؛ بەلام مەن بۇنەۋەى ئېۋە بمانسەن ۋاچاكە كەمىك
باسى ژيانى راپردوۋى خۇمتان بۇيكەم .

مەن كورپ خىزانىكى دەستكورتى مىسرىم ، باۋكەم جوتيارىكى ئاساپى پارىزگاي
(مەنوفىيە)پە ھەۋەت خوشكو براين خۋاى گەۋرە باۋكىكى پى كەرمە كرېبوۋىن
كەلەبەخسەندىدا ۋىنەى كەم بوو .

ھەرومەا دايكىكىشى دابوۋىنى كەسۇزو رەھمى سنوورى نەبوو . بەئى سۇزو رەھمى
بېسنوور بوو . بۇيە نېمە ھەۋەت ئەندام لەۋپىر چەترى سۇزو خۇشەۋىستىدا دەژاپن،
ھىچ گىرەو كېشەپەكەمان نەبوو ، ھەژارى نەبىت ، لەگەل ئەۋەشدا پىككەۋتېۋوۋىن،
نەۋىش زۇر دلپەق نەبوو لەگەلماندا.. توۋشى ھىچ كارەساتىكى ئاۋەھى نەكرىدىن
ئەۋەندەى پارە و پەل بوپت كە پىمان ھەئەسۋرپىت بەرھەمى ئەم چەترى

خۆشەويستىيەي خىزانەگەمان، برا گەورەگەمان گە ئەفسەرى پۇلىسە و من
كەپشوزايكارى كۆمپانىيەكى فرۇكەوانى مىسىرىم و پزىشكىك كەبرا بچوگمانەو چوار
ناھرىتى پاك و خواناسى تىرىش كەخوشكەمان ئەو و باقى خىزانەگەمانيان پىكدەھىنا.

براگەورەگەمان كەئەفسەرى پۇلىسە نوپۇزەكانى تەواو بە بەملەكەچىيەو ئەنجام دەدا
ھەروھاش ھورئانى دەخوئىند من بەھەموو مانايەكى گەورە ئەوم كەربووە براگەورەو
سەرمەشقى خۆم رېزى دەگرم و خۆشەم دەوئە ھەببەتە لەدلەدا ھەبە كاتىك ئەو زنى
ھىنا، ھەزم لەخوشكى خىزانى كەردو خوازىيەم كەردو خىزانەم كەچى مائىكى چاكبوو،
باوكى مەلابوو يەكەك بوو لەزانا ديارەكانى ناينى نىسلام لە (ئەزھەرى شەرىف)
خوئىندبوو، من زۆر بەھاوسەرە دلدارو خواناس و دىندارەگەم دلخۆش بووم،
بەختياربووم.

باوكى خىزانەم مائى ھاوسەرى بۆ رازاندىنەو، بەلام چ رازاندنەو مەكە منىش
ئەو پەرى نارەزوم ئەومبوو ھەرچى پارەم ھەبە بىيەمە كەلوپەل بەنرخى ناومال و
ھەمووپايتەختەكانى ئەم دىنبايە بگەپم و ديارى لىوہ بۆ ئەم ھاوسەرە دلپاك و دىندارەم
بەيئەمەو، نىتر بوپنە خاومەنائىكى جوان كەبەكۆشكى فرىشتەكان دەچوو
بەختيارىيەكەشمان بەھاتنەدنىيە يەكەم مىندالمان گەورەتربوو .. بەدواى ئەو دەدا
تەشرىفھىنانى يەكەم كەچم ئەومىندى تر مائەكەى كەرد بە چارخان نازانەم بۆ ئەومىندە
ئەو كەچەم خۆشەويست بەلام ناخ ئەمەى بوتان باسدەكەم گشتى لەپىش
چاوپىكەوتنەكەى ئەستەمبولەو بوو نىتر ئەو سالانە لەشادمانىيەكى گەورەدا دەزايىن
ئەومىش بۆ ئەوتن كەلەوسالانەدا تەوانىم كە (ھەزارەھا جونەپھ) پاشەكەوت بکەم و لە
بانقەكانى قاھىرەدا داينىم . بېرىكى باش لەو پارەيەم بۆ ئاھەنگى ژنەينانى كۆرە
بچوگەلەكەم بەخەيال تەرخانكەربوو ، ئاى چ خىزانىكى بۆ ھەلەدەبۇرەم نىنجا بۆ كەچە
شەرىنەكەم چ گەنجىكى بە رەوشت و جوان داوايدەكەت و منىش دەمەوئە ھەلەبۇرەت
نۆخەى لەخۆشى ئەو خەو بەھەشتىيەنى كەمەن و خىزانەمى تيا دەزايىن ئەم
خەونانەش خۆشەويستى و بەختەومى خىزانىيان گەورەو فراوان و زياتر دەكرىن
بەلام ئەمەش گشتى پىش شەو رەشەكەى ئەستەمبول بوون .

دواى ئەو دى بېرىكەم لە زەھرە ھارپاوە سېيەكە خوارە ھەستەم نەما نەمزانى بەقسەى
كەچە تورگىيەكە پەپولەم يان چىم لەخەو ھەستام ھەستەم ھەستىكى تۆقەنەرم ھەبوو

ھەستەم بەتمەبەئى دىمكىد. زۆر ھىلاك بووم دەمويست تا مردن بىخەوم بەلام ژوانم ھەبوو دەبوو بەزووى ئامادى كاتى ھەلقىرىنى ئەو فرۇكەيەبىم كەلەپىشوازيكاران و كارمەندى بووم نازانم بۇچى لەوېدا دەستەم بىردەو بۇ ھارپاۋە مەلەونەكەو بېرىكى تىرىشم لى ھەلمزى ئىستا تا نوكى پىم ھەست بە پەشىمانى دىمكىد بۇ لەپەنجەرى ئوتىلەكەو تادەستەم دەگات فرېم نەدا؟ ناخ ئەگەر ئەو دەم بىردايە ئەو ھەموو بەدبەختىەم بەسەردانەنەھات ، بەلام شەھىتان ئىجگار مەلەونە واپلىكىد كەھارپاۋەكەي مابووم خستەم ناو جانناكەمەو و لەگەن خۇمدا بىبەمەو ؛ بۇ رۇزى دووم كەبەناگا ھاتمەو بەدبەختى مەتەو نەبوو ھەستەمكىد زۆر پىويستەم بەبېرىكى تر لە "ھىرۋىن" كە ھەيە بۇيە لىم وەرگرت ھەتا ئەو بېرى كچە توركەكە پىيدابووم تەو بوو، لەوكاتانەدا ئەم بىست ئەو ھارپاۋەيەنى مەنى گىرۇدەمكىدو وەپان (كۇكاينە) پان (ھىرۋىنە).

دوای رۇزىك دەستەم نەكەوت ، ھەستەمكىد ئىشكى زۆر قورس خەرىكە تىكىم دەشكىنىت، ھەستەم بەدلىتەنگى و گىرانىش دىمكىد ھەستىكى سەپرىشم بۇ خۇم كوشت، بەپەلەپەل خۇم كەياندە ئەو كۇمپانىا فرۇكەوانىيە كەكارم تىا دەكىد خۇمىگرت و توانىم ناوم لەدەستە ئەو فرۇكەيەدا بنوسم كەبۇ ئەستەمبول دەچو ، لە ئەستەمبول كچەكەم نەدۇزىيەو بەلام پەيداكرىنى ھارپاۋەكە لەوئى كارىكى گران نەبوو، ئەمجارە زۆر زۇرم لىوەرگرت ھەستەمكىد لەشم زۆر پىويستى پىيەتى لەپىگەي گەپانەو دە فرۇكەكە بەشانى ھەورمەكاندا ئاسمانى تەپەدەكىد، يەكەك لەسەرنىشەكانى بانگىدەكىد، دەنگىم دەبىيەست بەلام نەمەدەتوانى رووى تىبىكەم بزانم چى دەلىت لەوكاتەدا بەرىكەوت فەرماندە فرۇكەكە دای بەلامدا و زۆر سەپرى دىمكىد ئىنجا پىرسى: تۇ تىياكىت؟

وەلام دايەو تىياكى چى پىرسىارى چىم لىدەمكەيت.

ئەوئىش وتى : مادە سىر كەرمەكانت بەكارنەھىناو؟

زۆر بەتەندى ئەو دەم رەتەردەو و تەم: كاكى فەرماندە كەمىك نەخۇشم شەوى رابردو و نەخەوتووم چۈنكە گەدەم زۆر ژانىكىدو وە.

فەرماندە فرۇكەكە لەوېدا بىرواى پىكىد دواينەو لەخەوېكى قولىدا رۇچووم كاتىك بەناگا ھاتمەو گەشىتبويە سەر زەوى فرۇكەخانە قەھىرە.. خۇم گرت و دابەزىم .. بەلام ھىشتا قەسەكانى فەرماندە فرۇكەكە لە مېشكەدا دەزىنگايەو،(ئەو تۇ تىياكىت، ئەو تۇ تىياكىت) رىك لەو ساتەوختەو كەوتەم ئەو ھەستە ترسانك

و تۇقۇنەرە سەرتاپاي گيانى داگرتەم كەمەن لەنىو بازەنى ترسانكى ئالودەبوندەم (نىدەمەم) داۋاي مۇلەتتى (بېنج رۇز) بىشوم لەكۇمپانیاكە كەرد و ئەو مۇلەتەم وەرگەرت و گەپامەو مەلەو.. رۇزى يەكەمەم بەخەو تەواو كەرد، كە ھەستام سەپىر مەكەرد كەچە بىچكۇلەنەكەم لە پالدايە لەو كاتەدا ھەستەم كەمەن بەختەومەرى ئەو دەدەم و مەن جىي شانازى ئەو نىم ئەو ھەستەنەم كۈشتەمەن بەتۈرەي ھەستامەو ھەو باقى (سەمەكە) م كەپىم مابوو لەپەنجەرەكەو ھەپىمدا بىپارمەدا نىتەر ھەرگىز ئەو ژەھرە بەكارنەھىنەم كەچەبىچكۇلە جگەرگۈشەكەم لەباۋەشگەرتەو ھەو بەروۋى خىزانە بەپىزەكەمدا بىكەنەمەو.. گالتەم لەگەل كۈرەكەم كەرد و بىپارمەدا بىرۈمەو بۇ كۇمپانیاو شوپنى كارەكەم .

بەلام نەمە گەشتى جەند ساتىك و ئازار سەرى لىشىۋانەم ۋەك شىت چوۋمە سەر جادەكەو بۇ ئەو ھارپاۋە ژەھراۋىيە دەگەپام .. كەپىش كەمىك لەپىناۋى بەختىارىدا بۇ خىزانەكەم لەپەنجەرەكەو ھەپىمدا بوو.. مەن تازە توش بووم ، ھارپاۋەكەم نەدۈزىيەو، گەپامەو مال جەلەكەم لەبەر كەردوۋو خۇم كەرد بەخانكى نىزىك بىناي تەلەفەزىۋەدا كەلەو پىش بېستەوۋ لەو خانەدا ھەموو جۈرە ژەھرىك ھەپە لە گوزمىكى ئەو خانە چۆلۈ لاپىيەدا گەشتە پىپاۋىك بىنەوۋى پىرسىارى لىكەم لىي پىرسىم : ھا چىت دەۋىت؟

ۋەتەم: (ھىرۋىن)، زۇر سادەبوو بلىم ھىرۋىن زۇر سەپىرىكەرد، سەپىرى پروۋى كەردم سەپىرى چاۋى كەردم ، بەسەرسۇرمانەو ۋەتە : (ئۆي ! تۆ تەواۋ تىلىكىت).. بىدەنگ بووم ، ھەرچى پارەم پىپوۋ دامى، بىرەك لە ژەھرەكەي بۇ ھىنام و بىدەربەستانە گەپايەو مەنىش گەپامەو مەلەو، لەژەھرەكەم بەكارھىناۋ ئازارەكەم رەۋىيەو.

بۇيەك جەر شىتەك لەمالدا روۋىدا زۇر ھىلاكى كەردم ئەۋىش ئەۋەبوو كەخىزانەم زۇر بەگومانەو تىدەپروانىم ، نىنجا ۋەتە : (ھىچ شىتەك لەمالدا نەماۋە خەرجىمان دەۋىت) مەن ھىچ پارەو پولىكەم پىنەبوو تەنبا ئەو چەكە نەبىت كەلەبانكەدا بۇ كەچەكەم دامناۋو، بەپەلە خۇم گەپاندە بانك و چەكەكەم كەردە پارە پىداۋىستىم بۇمال ھىنايەوۋو تەۋانىم ژەمىك لە ھىرۋىنەكەي خۇشى پىپەيدا بىكەم.

رۇزىك لەگەشتىك دىگەرپامەو، خىزانم دەموچاۋى دىنبايەك پىرسىارى ئىدىمىز ئاۋا
پىرسىم: كۈ ئادابەكانى جارانت؟ كۈادىيارىيەكانت؟

پىرسىارمەكى زۆر واتاى ھەبوو ، لەوكانتەشدا زىنگى دەرگاش ئىدىرا ، بەلام چىم بىنى:
دىمەنىكى لەو ترىسناكترو جەرگىپتر ، براكەم _ كەنەفسەرى پۇلىس بوو _ بەپەلە ھاتە
زورى لەگەل ھاتە زورەومىدا روۋى تىكردم و پىرسى: سەپارمەكت داۋمەتە كەس؟
وتەم : نا، نەخىر .

وتى : چاك بىرىكەردەو.

وتەم: بۆ؟

وتى : پۇلىسى (لىكۋىلنەو) ژمارى سەپارمەكتى لەكاتى چاۋىپىرىكىدى بانىتىكى
تلىكىدا گىرتوۋو لە راپۇرتەكەشياندا ھاتوۋە كە: (خاۋمنى سەپارمەكە ھىرۋىنى كىرپەو)،
جا ژان سەرى تىكردم، ھىچم لەبىر نەما بىرىكەردەو سەپارمەكە بە ھاورپىيەكەم داۋە،
بەلام گومانەم ھەبوو لەۋدى كەنەۋىش تلىكى بىت ۋەك خۇم .

خىزانەكەم دۈبارە بەگومانەو بۆى روانىم ، وتى : مەن ۋادەزانم تەمىنى ھاورپىكەت
بەكەيت بۆنەۋى بىچىتە نەخۇشخانەيەك بۇچارەسەر .

رۇزىك ھەروا بىناساىى بەرەو ئەو فرۇكەيە دەچوۋم كەلە پىشۋازىكارانى بووم ،
فەرماندە فرۇكەكەم ئ ھاتەپىشەۋە داۋاپلىكردم كەسۋارى فرۇكەكە نەبم ، ئەمەش
توشى سەرسورمانىكى گەۋرە كىردم ھەرلەۋىدا كاپىتان پىنى وتەم: " گومانى لەۋەھەيە
كە تلىكى بەم ئەمەش مەترسى ھەيە بۇ سەر ژيانى سەرنشيانى فرۇكەكە، ھەلەمدا
كەبەرۋى فەرماندە ھەلشاخىم و ئەو بىپارە ئ قبولنەكەم، بەلام ئەو پىنى وتەم :
كەنارمىزايى دەرپىن لە بەرژەۋەندى مىندا نىيەو مەسەلە ھەرئەۋەيە كەكاپىتانى
فرۇكەكە فەرمانىداۋە كەلەگەلىدا گەشت نەكەم ئەۋەش كەپىداۋەلەم بۆكەسى
ناگىرپىتەۋە".

كاتىك لەلە فرۇكەكەۋە بۇ فرۇكەخانە گەرپامەۋە زۆر كەس پىرسىارى لەۋى
بەشدارىنەكردەم لەگەشتەكەدا ئىدەكردم ، مىنىش بە نەخۇش پىنەم كىرد .

دۋاى ئەم رۈداۋە ئىتر زۆر كەشتى فرۇكەۋانى تىپەپىن رى نەئەدا توخنى بىكەوم تا
رۇزىكىان لىپىرسراۋى كۆمپانىيە فرۇكەۋانىيەكە داۋاپلىكردم دەست لەكاربىكىشەۋە.

لهسهرهتادا وېستم ناپهزايی بهرامېر نه م داوايهش دمريږم، بهلام خو م لمبهردم هه ئېزاردنئىكى سهختهدا بينييه وه ، ئه ويش ليكو ئينه وه بوو لهسر تاوانباركردنم ، بهوهى كمبه حالئىكى بيهوش و خراپه وه بههوى تلياككيشانه وه سوارى فروكه بووم.

لەدوایدا بەزۆر دەستەم لەکارگیرشایەوهو لەکۆمپانیای فرۆکەوانییەکە هاتمە دەرێ ،
لەگەڵ هاتنەدەرەوهەدا لەدەرەوازی فرۆکەخانەکەدا هەستیکی نامۆی رووی تیکردم ئەوا
مالەکەم بەتەواوی رووخا ، یا خەریکە دەرۆخی بەسەر خۆم و خێزانەکەمدا ، ئەویش
بەهۆی دەست لەکارگیرشانیوەم لەکۆمپانیاکەدا ، هەروەها بەهۆی ئەو نابڕووچونە
لەنگییە گەورەییەوه کە لەناو هاوکارەکانم و خێزانەکەمدا تووشم بوون هەستم بە
بێدەربەستی دەکرد ، سەیارەکەم لیخوڕپییەوه بەرەو لای بازارگانی خۆشەویستەکەم
کەوتە رێ ، بڕێک هێرۆینم لێکړی ، چوو مەوه مالا ، کچە بچکۆلەکەم باووشی بیا کردم
دەستی بەرزکردەوه بۆ ئەوهی کە لە باووشی بگرم ..بەلام هیشتا من سارد و سێو
بێدەربەست بووم ، جگەرگۆشە شیرینەکەمم بەجێهێشت من شتیکم نەبوو ناوی هەست
بێت !! تەلیاک ئەویشی سێکەردبوو چوو مە ژووڕەکەم .. کچەکەم لەدوامەوه دەگیا ، ناخر
ئەو کچێکی بچکۆلانی ناسکی (۵)سالان بوو ، من شایانی ئەوه نەبووم باوکی ئەویم .

دەرگای ژوورمکه له ناوموه به کلیل قفل دا .. له ژهره سپیه کهم خوارد .. خیزانه کهم
دای له دەرگای ژوورمکه .. هەرچونیک بوو توانیم ههستم دەرگا بکه مه وه .. هاته ژووری
رووی تیکردم به دوودلیه وه لێ پرسیم : بۆ زوو گه رایت مه ؟

وتم : ئیستا نامه‌ویت هیچ پرسیاریکم لیبکه‌یت . ۱

خېزانم بەبەزمىيەكەۋە پېيوتم : بۇ ئامۇزگار ئىم نايىستى بىرۇ بۇ لاي پىزىشكىك باچارمىت بىكات، ئەۋمىش بزانە من لە شانتا دەۋمىستىم تا شىفات بۇ دىت .. بە توورمىيەۋە وتم : لەچىچارمى بىكات ؟ خېزانم وتى : لەتلىك كېشان و تلىكى بوون؟!

نهم گرنگی پیدانه‌ی خیزانم رقی هستاندم ، وام هست ده‌کرد جیی به‌زمیم ..
نهم‌ده‌ویست که‌س به‌وه بزانیّت .. بومه درنده‌یه‌ک له‌نیوان مالا هم‌ووو شتیّک بشکینم ..
کورو کچه‌که‌م ده‌گریان چوّن گریانیک خیزانه‌که‌شم به‌وپه‌ری خه‌م و نازاره‌وه سه‌یری
ده‌کردم .. چووومه دهره‌وه سواری سه‌پارمه‌که‌م بووم ، چووومه چایخانه‌یه‌ک ، سه‌یری
ری‌بوارمه‌کانم ده‌کرد و نهم نه‌بینین له‌چایخانه‌که .. چایچی‌ه‌که‌چای به‌دوای چادا یق بانگ

دەكرىم بەجىزىكى زۆرەۋە قومە لە چايەكە ئەدا و لەھالەتتىكى پىر لەرۇچوون و
بېھۇشى دا بووم !!

بەلام لەو كاتەدا ھىچ ھەستەم بەپەشىمانى نەدەكرىد (تىياك واتە بېھەستى واتە
بېدەربەستى). چەند كاتژمىركى سورايمەۋە، نازانم كەم بوون ئەۋكاتانە يان زۆر..
گەرەمەۋە مالى .. ھىچ ھەزەم بەگەرەنەۋە بۇ مال نەبوو.. بەلام زەھرە شىرىنەكەى لاي
من لە مالىۋە بوو ، منىش ھەستەم دەكرىد زۆر پىۋېست پىيەتى .. بەلى كەدەرگاي
مالەۋەم كىردەۋە شىتتىكى سەرسۇرھىنەرم بىنى ، بىنىم خىزانەكەم و براگەۋەركەم ،
كەنەفسەرى پۇلىسە و برا بچوكەكەشم كەپزىشك بوو ھەموو لەھۇلى پىشۋازى
مالەكەماندا بوون .. ھەولم دا بەخىرھاتنى دووبراكەم بكەم .. لەگەلىان دانىشم ،
لەسەرمەتادا بېدەنگىيەكى قول و بەسام بالى بەسەر نەۋاۋەدا كىشا .. برا ئەفسەرمەكەم ئەم
بېدەنگىيە شەقەند و رووى تىكرىد : "خىزانىت جىابوونەۋەى دەۋىت" سەپرى خىزانەم
كرىد ئەو سەرى داخست .. براگەى تەرم كەپزىشكە ھاتە قەسە و داۋاي لىكرىد لەگەلىا
بىرۇم بۇ ئەۋنەخۇشخانەيە كەكارى تىادەكات تالەۋى بىخىمەزچاۋدېرەكى تەۋاۋە
ۋەو چارەشم بەبەلاش دەكرىت .. برا پىزىشكەكەشم نەۋەشى ۋە: خىزانىت ئەھىنەم بۇ
نەخۇشخانە بالەگەلىا بىت .. ھەردوۋەمەندالەكەشم دىمىرپىن بۇ مالى براگەۋەركەمان ..
دوايش بەساغ و سەلامەتى دەگەرپىتەۋە بۇ ناۋ مالى سەرىشەكەت .. پىشنىارەكەيانەم
رەت كىردەۋە .. نەۋەشم رەت كىردەۋە كەبەتلىاكي بوون تاۋانباريان دەكرىد .. خىزانىشەم
بەدەم گىرەنەۋە قەسەى خۇى دەكرىد .. ۋە: " من نامادەم كەھەموو قوربانىەك بىدەم
لەپىناۋى چارەسەر كىردەم .. "

من ھەموۋىيان بەۋە تاۋان باركرىد كەشەتتا داۋام لەبراكەم كىرد كەلەمالەكەم بىچنە
دەرمەۋە .. لەكاتىكدا كەنەۋان بەتۈرپىيەۋە مالەكەيان بەجىھىشت ، خىزانەم پىيۋەتن : " نا
.. ئەۋناگاي لەخۇى نىيە .. نازانى جى ئەلى .. مەرپۇن ئەۋپىۋەستى پىتەنە . "

بەلام من ھەر دەرم كىرد ..

ھىچ شىتتىك بەدەستەۋە نەما بۇ مال سەرفى بكەم.. كار گەمىشتە ئەۋەى كەلو پەلى
نىۋەمالە ئەدزى و ئەم فرۇشت و ھارۋە زەھاۋىيەكەم پىدەكرى.. رۇز لەدۋاي رۇز لەشم
پىۋېستى بە زەھرى زىاتەر ھەبوو.. تەۋاۋ ئالودەيى رووى تىكرىدبووم، چەندىن جار
خىزانەم ھەۋلى دەدا كەكەل و پەلى نىۋەمال نەفرۇشم بەلام نەمىدەتۋانى، پىش كەل و

بەلى نىۋمال سەييارمەم فرۇشت ، پىش ئەۋىش ھەموو پارەكانم لەبانك كىشاىەو و تەواوم كردن .. تا دوا ھەول سوودى نەبوو لەكۆتاييدا خىزانم بەناچارى دەستى ھەردوو منالەكەى گرت و لەمان دەرچوو!!

نەمزانى بۆ كۆئ رۆيشت.. قەت بەلاشمەو گرنگ نەبوو ، ھەروەك ھىچ بىرم لەدوو منالەكەشم نەدەكردەو.. تەنھا و بەدبەخت لەومالە چۆلەدا مامەو، بەدواى دەرچوونى خىزانەكەشم دا ھىچ لەمالدا بۆ فرۇشتن نەمايەو.. من زۆر پىۋىستىم بەپارەھەبوو بۆ ئەۋى ئەو زەھرە بىرم كەكرم ئاسا لەشى دەخواردم.. دوورپىم لەبەردەما بوو.. يا بازارگانى كردنى تىياك يا سوال كردن .. بەلام لەبەر ئاسانى رىگەى سوالم ھەلئىزارد .. لەرۆزى يەكەمى سوالكردنەكەمدا لەبەردەم دوكانىكى ساردەمەنى فرۇشتندا روومكردە سەييارمەك ژن و پىاۋىكى تىدا بوو .. دەستم بەرەو ناوسەييارمەكو بۆ لايان درىژ كرد .. زۆر جىبى بەزمىي بووم .. پىاۋمەكە سەرنجى دام .. زۆر سەيرى كردم دوايى داۋاى لىكردم دوور كەومەو .. كەوتەو بەرم پىاۋمەكە ھاۋرپىيەكى كۆمپانىيائى فرۆكەوانىم بوو .. ئەۋىش خىزانەكەى بوو .. تەواو ھەست و ھۆشم وابوو كەئەو ھاۋرپىيەم ناسىمى گەپامەو بۆ مالە چۆلەكەم .. بەتەنیا دانيشتەم ئەو رۆژە يەكەم جار بوو لە دواى ئەۋى كەھرىۋىنىم ناسى گريام .. !! بەئى گريام !! گريام و دواى بىركردنەۋمەكى زۆر دەبوو بىرپارىك بەدم .. بەئى دەبوو بىرپارىك بەدم .

وەك وتم ئەو گريانە بەجۆش و خرۆش و بەكۆلەم سەرمەتائى قۇناغىكى نوئ لەژيانەو سەرمەتائى بىرپارىكى نوئ! خۋاى پەرومردگار خستبويە دئەۋە كە ئاۋايە: بىرپارمدا واز لە "تياك" بىنىم، بەئى لەو ساتانەدا بىرپارمدا، بەلام چۆن؟ لەخۆم ئەپرسى چۆن؟! بىئىرادەو بى ئەۋى ئاگام لەخۆم بىت دابەزىم بۆ لاي دەرگاۋانى شوھەكان داۋاى (۱۰) جۈنەيەم لىكرد، ئەۋە يەكەم جار بو لەژيانمدا داۋاى قەرز لەو دەرگاۋانە بكەم.. ئاى كە چەند پارەم دابوۋئ لەۋمو پىش، ئەۋى داۋام كرد پىي بەخشىم.. چۈمە گەراجى (گىزە)و پىرسىارى ئەو سەييارانەم كرد كە بۆ (ۋادى جەدەد) ئەچوون.

شۋىنى خۆم لەسەييارمەكدا گرتو بەرەو ئەم نادىيارە تازمىيە ژيانم بەرئ كەوتم.

ۋادى جەدەد: ناۋچەيەكى دابراۋە لەمىسر وام بىستبوو كە بەتەۋاۋمى لەتياك و مادە سىكەرمەكان پاكە.. ئەو ناۋچەيەم لەسەر ئەو قسەيەى (گارى كۆپى زىاد) ھەلئىزاردبوو كە ئەئى:

(دوژمنتان لەپێشەو دەریاشتان لەدوایە، واتە هیچ رێگەیەکتان بۆ راکردن
لەسەرگەوتن نیه)

بەبرسیتی لەسەیارەکه دابەزیم (غەریب.. زۆر تینوی ژمەرە سپیەکه بوم، نە ھاوێم
هەیهو نە پارەم بێیهو نە کەسیش ئەناسم نە ئەشزانم بۆچی ئەگەرپێم؟! یە کراست خوانایە
دڵمەموو چوومە مزگەوت، نوێژ خوێنەکانی ئەوێ زۆر بەوردی سەیریان ئەکردم، من لای
ئەوان زۆر نامۆ بوم، گەنجیکم لێهاتە پێشەووەو لێی پرسیم: کە ناوم چییە؟ بۆچی
چومەتە لای ئەوان؟ لەو ئەمدا پێم وت: لە قەرەباڵغی (قاھیرە) بیزاربوم و هاتوم لێرە
ئیشیک بەکم.

گەنجەکه: لەقاھیرە چیت ئەکرد؟

وتم: هیچ.. ئیشیکی وام نەکرد.. بەلام پێش قاھیرە بە (کشتوکالێ کردنەو) خەریک
بووم)،

بۆیە ئەوهم وت، چونکە ئەمزانێ خەلکی ئەوێ پێویستیان بە جوتیارو کشتیارە.. من
هەر بەراستی سەرم لە کشتوکالێ دەرئەچوو.. ئەویش ئەو کاتە کە باوکم نەمردبوو
بەرەحمەتی خوا نەچوو بوو.. نە شچووبومەو قاھیرە بۆ خوێندن و ئیش کردن. لەمائی
خوادا لە (وادێ جەدید) ئەو گەنجەم بینی! بەلێ دەبێت دوپاتی بەکمەو! لەمائی خوادا
لە (وادێ جەدید) ئەم گەنجەم بینی، لەمائی خوادا لە (وادێ جەدید) گەیشتمە یەکمە
هیوام، لەمائی خوادا لە (وادێ جەدید) زۆر گریام، بەپەشیمانی و تەوێمەو گریام..
گەنجەکه پێشنیاری بۆ کردم کە لەکیلگەکە ئێودا کار بەکم.. چونکە ئەو دەرچوێ
کۆلیژی (کشتوکالێ زانکۆی ئەصووتە) و ئیشی حکومی ناکات تاقەتی لەشاری
قەرەباڵغیش نیەو هاتۆتە (وادێ جەدید) پارێزگاری ئەم پارێزگایەش (٢٠) (فەددان)
زەوی دابوێ، کە ئەمیش چاکی کردبوو (کشتوکالێ و زەرعاتی) تیا ئەکرد.. ئەمیش
پێویستی بە یارمەتیدەر هەبوو، گەنجە پرسیری کرد:

کە بەچەند کار دەکەیت؟

وتم: بەکەلامی خوا

گەنجەکه هیچ تێنەگەیشتم.. بۆیە وتم: هیچم لەتۆ ناوێت.. ئەو نەبێت کە
(قورئانیکم بەدەیتی کە تیایدا بخوینم و شوێنیکم بەدەیتی کە تیایدا بجەوێمەو و تۆزیک
١٦ خواردنیکیش پێی بژیم)، گەنجە کە قەسەکانمی پێ سەیر بوو.. بۆیە یەکسەر

بەداواكارىيەكانم رازى بوو، لەكىلگەى ئەم گەنجەدا بومە خاومنى ژورىك و قورئانىك و كۆمەلىك داریش كە پىويستیان بەچاودپەر هەپە.. ئەگینا ئەمرن.

بەسەر ئەمەش گشتىيەو: نایا ئەتوانم بېژمەرەمكە بژیم؟

لەرۆژى يەكەمدا دواى ئەووى گەنجەكە رویشت.. دەرگاگەم لەسەر خۆم داخست.

هەر كە دەرگام داخست دەرگای هەموو زیندانەكانى ناوم بەروى ئازارا كراپەو.. ئازارەكان هەموو لەشمى هینایە لەرزە.. بومە بەندى هاوارەكانم.. لەشى خۆم بەنینهكەكانم ونچر ونچر ئەكرد.. ئازارەكان يەكسات وازیان لێنەهینام، تا داواى كۆمەك و یارمەتى لەخواى خۆم بكەم.. چەند ساتىك لەنیوان مەملانىی يەكەمى ئازارەكانم كە لاشە لاوازەكەمى ئەگوشى و مەملانىی دووهمدا تىپەرى لەو ساتانەشدا توانیم قورئانەكەى بەردەمم بكەمەو ئەپەتەكانیم ئەخویندو هەر كە ئیشەكەم زیادى بكرایە دمنگم لەقورئان خویندەكەدا بەرزتر ئەكردەو.. بەدل داوام لەخوا ئەكرد رزگارم كات.. فرمیسكەكانم بەسەر رومەتەم دانەبارى و ئەكەوتنە سەر قورئانەكە.. وام هەست ئەكرد لاشەم مەیدانى شەپكى دپندانەپە كە هەرگیز دواى نایە.. وام هەست ئەكرد گيانى بەرگری كردنم ئەپوخو و خۆى لەبەر ئازارەكانم ناگریت هەر كە ئەو هەستەم بكرایە دمنگم لەخویندنى ئەپەتەكانى خودا بەرز ئەكردەو.. قەت نازانم ئەو شەپە چەندى خایاند (سەعاتىك.. دوان .. سیان رۆژى چەند رۆژى..) نا لەو حالەدا خەویكى قوول بێردمەپەو.

لەخەو هەستام! وامزانى لەگەشتىكى دوور گەپاومەتەو.. گەشتىكى ترسناك بەقولاى زەویدا.. لەو خەوانەدا دىوى نامۆو غەریبم دى!! زۆر گەورە بوون!! چاویان دا دپاو ناشیرین.. هەر يەكەو چەند سەرتىكان هەبوو.. ئەم لەشكرە دىو هەمویان لەخەونەكەم پەلاماریان ئەدام، كەس لەزورەكەمدانەبوو پەنجەرەكەم كردەو.. زەویم بىنى! دارى سەوزم بىنى! تۆزىك لەپەنجەرەكەدا وەستام!

هەولەمدا هەواپەكى پاك هەلەزم! سىيەكانم قەت یارمەتیان نەدام.. هەستم بەتینویەتى ئەكرد، بەلام ئەمویست روبارىك بەتەواوتمى بخۆمەو.. شوشەپەكم بىنى ناوى تیدا بوو سەرم پىو هە نا زۆرم لىخواردەو!! خۆمدا بەسەر جیگاگەم.. دواى چەند ساتىك ئارمەتێكى زۆرم كرد هەموو ئەو ئاوى خواردبومەو لەلەشم دەرچوو.. جارىكى تر گەپامەو لای ئاوەكەو دممم پىوونا.. هەرەك لەپیشپركىدا بىم لەئاو ئارەق كردندا..

دواى سەعاتىك گەنجى خاۋەن كىلگە ھات، سىنىھكى پېۋو بەرجاىى بەسەرموۋە بوو كە لەبەرى دارەكانى كىلگەكە ئامادەكرابو.

(پەرداغىك شىر، جەند ھىلكەيەك، دوو جۆر پەنىر، تۈزىك ھەنگوین) گەنجەكە ئاگادارى كىردمەۋە كە (تا) يەكى زۆرم ھەبوۋە.. ئەمە سى رۆژە لەزورەۋەۋە دىكتۇرىكە لەشەنەۋەۋە لەۋ ماۋەپەدا ئارەقەكى زۆرم كىردۋە.. ھەتا دىكتۇر (نوزدار - پزىشك) كە ترساۋە كە وشك بېمەۋە بۆيە ئاۋىكى (مەعدەنى) داۋمەتى تا ئاۋ لەلەشما بېمىنىتەۋەۋە بەۋ خىراپىيە تۆھپەنەرە نەبىتە ئارەق، سوپاسى گەنجەكەم كىردو ھەۋلەدا شتىك لەۋە بخۆم كە ھىناۋى، بەلام نەمتوانى! پىرسىارم لىكرد: كەى نىشەكەم دەست پېكەم؟

وتى: تا چاك نەبىتەۋە كارت پىناكەم!

وتم: بۇ نەۋەندە گىرنگىم پىنەدەمىت؟

وتى: گەنجىك كە داۋاى قورئان و وتەى خوا بىكات لەپاداشتى نىش كىردىا ئەۋە ھەموو خىزمەتەكى شاپىستەيە.. وتىشى ھەر كات چاكبوۋىتەۋە ئەۋە ئەمتوانى نىش بىكەى گەنجەكە ماۋەپەكى تر لام دانىشتو نەپوۋىست شەرمەزارم بىكات ھەستاۋ چوۋە دەرەۋە.. سىنىھكەى لا جىھىشتەم تىكەى لىكردم كە شتىك بخۆم.. چۈنكە كەسى كە تاى لىھاتەبى پىۋىستى بەخواردنە.

دواى جەند ساتىك شەپە سەختەكە لەنىۋان بەرگى لەشم لەپىۋىستى بۇ ژەھرە نەفرىنە كەۋ ئەۋ ئازارەنى كە ئەۋ ژەھرە دروستى ئەكرد دەستى پىكردەۋە.

چارم نەبوۋ لەۋە زىاتىر بگەپمەۋە بۇ لاى (وتەكانى خوا) بەدەنگى بەرز خويندەم ھەرچەندە ئازارەكە زىادى ئەكرد، داۋام لەخواى بەرەحم ئەكرد كە ئەم ئازارە سەختەم لەكۆلېكاتەۋە.

لەقورئان خويندەكەمدا گەيشتە ئەم ئايەتەنە زۆرىان لەسەر ۋەستام! ئۆخەى ئەۋە خواپەۋە ئەفەرمۋى (ۋاۋى رېك الى النحل أن تغذي من الجبال بيوتاً و من الشجر و مما يعرشون، ثم كلى من كل الثمرات فاسلكى سبل ريك ذللاً يخرج من بطونها شراب مختلف الوانه فيه شفاء للناس إن في ذلك لآية لقوم يتفكرون)^(۱) ئەللا زۆر لەسەر ئەم ئايەتە

وەستام.. دواى خویندنه و میان لەگەڵ نازارەکاندا پائەهاتە، چومە لای ئەو جامە
 ھەنگوینەى کە لەپێشماوو زۆرم لەدەروەم کرد لێى بخۆم ھەموو ھەنگوینەکەم خوارد..
 دواى ئەو تۆزىک ھەستم بەھەندىك نارامى کرد.. ئاوىشم خواردووە.. گەرپامووە لای
 قورئانەکە.. چەند سەعاتىك خویندنه وە! تا گەنجە خاوەن کىلگەکە ھاتەووە.. سىنەىكى
 پەر خواردنى بەدەستەووە بوو (مەشکىکى بىزائو – سەوزەى نامادەمکراو – چەند جۆر
 مێووە..) بەئێ زۆر تۆرە بوو کە بىنى ھىشتا بەرجاىیەکەم نەخواردووە.. پێم وت: تکتات
 لێدەکەم لەحیاتى ئەم ھەموو جامىك ھەنگوینەم بۆ بێنە.. جا دواى چاکبوونەووەم
 ھەرچىم بەمىتى ئەبخۆم)

(والله انزل من السماء ماءً فاحيا به الأرض بعد موتها إن في ذلك لآية لقوم يسمعون، وإن
 لكم في الانعام لعبرة نسيتكم مما في بطونهم من بين فرث و دم لبناً خالصاً سائغاً للشاربين)^(١)

ئایەتەکانى خواپەو لەم تەنیاى بەدبەختیەدا.. تاریکارىیەکانى ناخ و دەورووبەر و
 زوورەکەمیان روژن کردووەتەووە.. بەئێ .. کە داوام لەگەنجەکە کرد: لەحیاتى ئەم
 ھەموو خواردنە جامىك ھەنگوینەم بۆ بێنە!

گەنجەکە لەبەر روژنایى و شیرىنى ئایەتەکانى خوادا ئەویش وتى: بەسەرچا و بۆت
 ئەھىنەم بپێکیش لەخواردنى (شازنەکەشیانت) بۆ تێنەکەم.. بەلام بپێک لەو مێوویە
 بخۆ.

بۆ ئەو دێنى ئەو گەنجە خواناسە مێھرمانە نەپەشیتم بەزۆر ھەندىك مێووە
 خوارد!

نەگەر لەبەر ئەو گەنجە برپادارە چاکە نەبواپە.. ئەمویست بپشیمووە، گەنجە کە
 داواى لێکردم لەزوورمە بچمە دەری و ھەندىك بەناو باغ و دارەکاندا بگەرپم.. ئەمە
 گشتى شەپەکە لەناخدا بەردەوامە.. ھەناسەکانم کپ نەکرد، تا کەس ھاواری بەپەکدا
 ھەلشاخانى ھیزمکانى ناو دەووم نەبىستى. بۆ رازى بون و وەرگرتنى داخوایەکەى ئەو
 چومەدەر، بەلام بەھىلاکى گەرپامووە زوورمەکەم.

گەنجە بەبپێکى زۆر لە (ھەنگوینە) وە گەرپامووە بۆى دانام و گەرپامووە رویشت..
 دەستم کردە خواردنى، بەناسانى بۆم ناخورا.. بەلام ئەو دێنى (شازنەکە) ھەرچۆنىك بپێت

(١) سورەتى النحل - ئایەتى ٦٦.

خواردم دوايى ھەستەم كرد خەوم دىت.. زۆر بەنوستن ئاسودە بوم! چونكە ئەو لەشەرە سەختەكەى ناخەم داينەبرىم.. خەوتەم.

ئەمجارمىش نازانەم چەندەم كات لەگەل ئەو (كابوسانە)دا گوزمراندى.. كە يەك بەدوايەكدا ئەھاتنە سەرم، ھەستەم كرد ھاراپوھ نەفرەتاويەكەى (تلياك) وەكو شەيتان بەنيوخواينى مەرفەدا ئەگەپۆ و دەرچونى زەحمەت و گرانبە، بەلام راستيەك ئاسويەكەى روون زۆر دىلخۆشى كردم ئەويش ئەومبوو: كە بىرپارمدا ئەگەر بىشەرم يا خۆشەم بكوژم جاريكى تر نەگەپمەوھ سەرى!! شتيكى تەريش دىلخۆشى ئەكردم: كچە شيرينەكەم.. نا.. ئەو ھەر ئەمەپۆ.. تەنيا ئەمەپۆ كچەكەم كەوتەوھ بىر لەمەپۆزا بىرى كچەكەم ھانى ئەدام كە بەرگەى ھەموو نازاريك بگرم.. كوپرە نازدارمكەشم بىر كەوتەوھ.. خىزانە بەرپەزو دىندارمكەشم.. برا گەورەم.. برا بچكۆلەكەم.. ئەو ھەموو ھەول و كۆشەشم بىر كەوتەوھ كە لەوئ كە لەدى كۆنەكەى خۆمانەوھ تا ئەو كاتەى كە فەپۆكەوانەكە دەرى كردم دابووم.. لەم كاتانەدا سەپىرم كرد خاومەن كىلگە جاميكي پر لە (ھەنگوين) ى بۆ دانام.. ئاوم خواردەوھو جوومە دەر.

كە چومە دەرى لەجۆگە ئاومەكە دەستەنۆپۆم گەرتو گەپامەوھ ژوورئ.. دەستەم كرد بەنۆپۆز كردن، بەلام نوپۆزى كەى (بەيانى - نيومپۆ - عەسر) نەمئەزانى چەند ركات نوپۆزى لەدوايەكەم لەسوپاس و سەنای پەرورەدەكار كرد.. نازانەم ژمارەى ركاتەكان چەند بوون، بەلام ئاوم خواردەوھ، دەستەم كەردە قورئان تا شەوم بەسەرھات نوپۆزى (شيوان و خەوتەنەم) بەجئ ھىنا دانىشتەوھ بۆ (قورئان خويئەند) لەویدا توشى تافىكارىيە گرانبەكە بومەوھو ئىش و ئازار لەشى داتەنىم بەجۆريك كە قەت لەوھوپىش ئىش و ئازارى وام بەخۆمەوھ نەبىنى بوو ئارەزوويەكەى ئاگراویم ھەبوو بۆ ئەوھى بەدەنگيكي بەرز بگريم و ھاوار بكەم چوومە ئاوم شەپى شاردنەوھى ھاوارمكەنەوھ كە شەپىكى زۆر گرانبە.. بەلام دەستەم نەھىنايە رىگەى فرمىسكەكانەم.. لەبەر سەختى ئىشەكەم وازم لەقورئان خويئەند ھىنا.. گريامو زۆر گريام.. دەريايەكەم لەفرمىسك رشت.. نەفرىنيكى بيشومارم لەشەپتانەكەى ناخەم كەرد!

داوام لىئەكەرد لەشم بەجىبەئەلت لەویدا ئارامىەك روى تىكەردم و خەوگرتەم و خەوتەم. ئەم مەملانىيەى مەن لەگەل خۆمدا (۱۵) پازدە رۆزى رىكى پىچوو دواى ئەوھ ئىشەكانەم

كەم ئەبۇدو كەمىش ئارەقەم ئەكرەدو فرمىشكەكانىشەم وستان، داوام لەخاومەن
كىلگە مېھربانەكە كرد بمخاتە سەر نىش و ئەویش رازى بوو.

بەيانى زوو ھەلەسەم.. نوپۇزى بەيانىم ئەكرەدو ھەنگوینەم ئەخواردو قورئانەم ئەخوینەم
تا خۆر ھەلەھات.. ئىتر ئەجوومە ناو كىلگەكە.. ئاوم ئەداو خاكەم ئەملىو ئەو دىو
ئەكرەدو جۆگە ئاوم ھەلەھگرت.. ھەر كات ھەستەم بەھىلاكى بىكرەدە ئەگەرەمەو
زورەكەم و ئەنووستەم.. لەسەرەتاو زۆر ئەخەوتەم، بەلام وردە وردە خەو كەمى كرد..
دواى چەند مانگىك تەواو ھەستەم وابو كە شەیتانەكە لەشى جېھىشتووم.. الحمد لله.

چۆن شوكرانەزمىرى ئەم ھەموو نىعمەتانەى خوا بەم، ئەو كات لەگەل خاومەن كىلگەكە
دانىشتەم تا بەسەرھاتى خۆمى بۇ بگىرەمەو، بەلام تەواو توشى سەرسوپمان ھاتەم كە
خاومەن كارو كىلگەكە پىنى و تەم كە لەپىگەى ئەو دىكتۆرەو كە ھىناوئەتەى يەدیارم
زانوئەتەى من (تەلەكەم) و بۇ نەجات شىفا ھاتوئەتە ئىرە، دواى شەش مانگ ھاپوئە
خاومەن كىلگەكەم بىردەمى بۇ لای (پارێزگای وادی جەدید) كە ئەو (۱۰) ھەددان زەوى
بەشانى كىلگەكەى خۆپەو بۇ وەرگرتەم لەپارێزگارو دايمەن.

خاومەن كىلگە گەنجەكەش (۱۰۰۰) ھەزار جۆنەپھى دامى تا پەرۆزە تازەكەم دەست
پېكەم و پىنى و تەم: ئەمە كرپى ئەو ماومەپە كە لەگەل ئەوا نىشەم كەردووە.

سائىك لەسەر كاركرەنم لەكىلگەكەى خۆمدا تىبەپرى تەواو چاكبوومەو بومە خاومەنى
ماللىكى بېخیزان و زەوى و پارەپەكى زۆریش.

گەرەمەو بۇ (قاھىرە) بەدوا خىزانەكەما، شەیتانەكەم لىدورگەوتبۇو و بىرم
لەچارەنوسى خىزانەكەم ئەكرەدو.. بىرم لەگورەكەم، كچەكەم، لەھەموو شتى
ئەكرەدو.. ھەزار خەيالەم بەمىشكا ھات: ئىستە ھاوسەرەكەم تەلاقى وەرگرتووم و شوى
بەپىاوئەكى تر كەردووە، ئەم خەيالانە تۆقاندىمان و زۆر ئەترەم كە بىنە راستى (واقع) و
بمگەرپننەو بۇ دنیاى (بۆگەن و گەنىو دنیاى موخەدەرەت و تەلەك).

بەلام دوبارە لەدلى خۆمدا و تەم: گەر واش بىت دەستى كور و كچەكەم ئەگرم و
ئەیانبەمە ئەم شوپنە پاگە.. ئەى سەرەتا پىم نەوتن كە خىزانەم زۆر بەپىزو بىروادار
بوو.. ئەو بەدرىزایى ئەو ماومەپە ديار نەمانەم لەباومپرى بەھیزو پتەوئەو لەدەسەلاتى
خوا دىنابوو كە چاكەنەبەمەو ئەگەرپەمەو.

لەو ماومەپەشدا لەمالى باوكى و لەگەل باوكە بىروادارو خاواناسەكەیدا ژىابوو.

ئاي! ئاي لەشېرىنى ئەو ساتانەى كە لەگەل كەس و كارما بەيەكتر شادبوومەو، لەكاتى گەرپانەوئى خېزانىماندا بۆ كېلگەكە خېزانەم لىي پىرسىم: چى شىفای دايت؟!

وتم: قورئان.. كەلامى خوا.. كىتېبى خوا!

وتى: ماشائەللا لەكتېبى خوا!

هەروەها خوارىنى هەنگوین و ئاوى سازگار كە هەموو شىكى زىندوو لەئاو دروست بوو.

بەلئ نازىزان! ئەمانە گشتى رووداوو قەسى گەنجىكن كە لەشەپكى سەخت و دەستەو يەخەدا چۆكى بە (هېرۆين - تلياك) داداوه كە چەكى ئەم گەنجە لەو شەپمدا (قورئان و خوارىنى هەنگوین بوو پاشان هاوكارى موسولمانى دلسۆزى خاوم كېلگەكە بەلئ پەرورەمگار ئەفەرموى (فیه شفاء للناس).

هەروەها عەزىمەتېكى بەهېزو بېرپارىكېش كە گەرپانەوئى تيا نەبىت، ئىستاش ئەگەر يەككە رېگەى بكەوتتە پارېزگای (وادى جەدېد) و لاتى مىسر كېلگەپەكى گەورە نەبىنئ كە پەرە لەباغ و باغات و دارى بەردار، لەئاويا دوو مندالى كوروكچ بەوپەرى بەختيارىيەو هەلئەپەرن و وازى ئەكەن، هەروەها ئافەرمىتىكى جوان و بالاپۆشى دىندار كە چاودېرى ئەم خېزانە ئەكاو گەنجىكى ئەسمەرى رىشنىش كە بەدلگەرمى و بەهېزى و تەندروستى و بەختەومرپەو كار ئەكا.. دەى ئیووش نازىزان هەرىكە لەلای خۆتانەو دوعای خېر بۆ ئەم خېزانە بكەن و ئاواتى بەختەومرى و كامەرانى تاسەریان بۆ بخوازن.

بەرپاستى ئەم خېزانە هەموو چاكەپەكیان شایستەپە.. چونكە هەرىكەكە ئەندامەكانى چوئە شەپكى سەختەو بەسەرگەوتووئى لىي هاتنە دەرئ.. هیواش بۆ ئەو خوشك و برابانەى كە بروادارن.. بەدل و بەكۆل بەدېرى ئەم روداوه واقەىيە بكەنە سەرمەشقى ژيانیان.. چونكە ژيان كەوتنە.. ئازا ئەو كەسەپە بەنازایەتپەو هەستپەو.. كۆلئەدمرو چالاك بېت.. ئىرادەو عەزم و برپاى بەهېزبېت.

مەلەن بۆ گوناھو تاوان زۆر ئاسانەو دەبىتە بەندى، بەلام دورگەوتنەو لىي، دواى هەستكردن زۆر بەگران دەرباز دەبىت لىي، جا بۆپە داواكارم لەهەموو بەرپەزىك ناگادارى زەلکاوى بۆگەناوى چوار دەورى خۆى بېت، دوا ئامۆزگاریم لەهەمووشیان گرنگترە! (پشت بەستن بەپەيام و بەرنامەكەى خوا (واعتصموا ببھل اللھ جمیعاً ولا تفرقوا).

ئەكۆتايى داوا لەھەر كەسكى رۆئەي موسوئمانى ئەم كوردستانە دەكەم كە ئالودە بوو
بەخواردنى ھەر شتىكى وەك (مەي، جگەرە، تلياك يا نەخۆشى لاشەيى) روو بىكاتە
قورئان و بەرنامەي ئىسلام و لەباتى خواردنى شتە حەرامەكان ھەنگوين و شتە پاكەكان
بخوات تا خواي گەرەو شىفای سەر جەم نەخۆشەكانى بدات.

ئىمامى مالكو مندالايك

مندال: ئەو بونەومرە ھەستيارە پاك و بېگەردە غەم رەمۆينەمە كە ئاوينەمى ئاسا دەدۆي،
رۆزايك ئىمامى مالىك لە مندالايك نزيك دەمبېتەوہ كە لەناوخۆلدا يارى بە خۆل دەكات
جاريك دەگرى و جاريك پېدەكەنيت. لەگەل نەفسى خۆى دەدۆيت ئىمام:

- بۆچى سەلامى لايكەم؟ .. نا با سەلامى لايكەم چونكە پېغەمبەر (درودى خواى
لەسەر بېت) سلاوى لە مندالان كىردوہ. لە مندالەكە نزيك بۆوہ و تى: (السلام
عليكم)، مندالەكەش و تى: وعليكم السلام ورحمة الله وبركاته، ئىمامى مالىك.

ئىمام سەرى سورما و تى: چۆن دەزانيت من ئىمامى مالىكەم؟ مندال و تى: دەزانم.

ئىمام و تى: ديارە تۆ زۆر زىتەل و زىرەكيتا پرسىاريكت ئاراستە دەكەم، مندال و تى:
بفەرموو: ئىمام و تى: ئايا جياوازى نەفس و عەقل چىيە؟

مندال و تى: نەفس نەپھيشت سەلام بکەيت، بەلام عەقل فەناعەتى پيكردى و زانيت
سوننەتە سەلام كىردن، كەواتە ھەرچى بەگوپى نەفس بکات خەسارەومەند دەبېت.

ئىمام و تى: ئەى بۆ يارى بەخۆل دەكەيت؟

مندالەكە و تى: چونكە لەم خۆلە بوين و بۆ ئەم خۆلەش دەگەرپنەوہ!...

ئىمام و تى: بۆچى دەگریت و بۆچى پېدەكەنيت؟

مندال و تى: دەترسم خواى گەورە بمانخاتە ئاگرى جەھەنەم لەبەر گوناھەكانمان كە بىر
لە دل و دەرونى بەپىزو خۆش بەختى خواى گەورە دەكەمەوہ شاددەيم.

ئىمام و تى: خۆ تۆ مندالايك و پاك و بېگەردى بۆچى دەترسى؟

مندال و تى: چاوم لايە دايكەم ئاگر دەكاتەوہ بەدارى گەورە پاشان بە چيلكەو دارى
بجووگ ئاگرەكە خۆش دەكات و بەتەواوى دەگریت. منيش دەترسم بە ئيمە ئاگرى
دۆزەخ گەرم بکريت و بيجوى وەك ئيمەمانانى پېبستوتين.

رۆھى ئاسودە

لەخزمەت مامۇستايەكى بەرپۇزدا بووم (....) چەند پۇۋىك بوو بە سەفەر
چووبوۋە سەردانى دېيەك لە دېھاتەكانى شاربازپرى سەخت، گوندى (دېرى) نىزىك
مەروى.

كورتەى سەردانەكەى بە مشۇمىيە دواو.. بەيانى پىكەوتىن بەرمو دىى ((....))
كاكى برا چوار دانە سەعات بەسەيارەى خۇشەرەو پۇشتىن گۇچو ئىفلىچ بووين لەو
سەيارمىەدا.. كاتىك گەشتىنە ناو دى لەسەيارمكە دابەزىن و ھەوايەكى پاكمان
ھەلمۇى.. دوور لە دوكلەو ھەرا ھەراى پاسو سەيارەو شتى تر لەدلى خۇمدا وتم :
((بۇيە خەلگى لادى لەھەموو پرويەكەو لە خەلگى شار ئاسودمترن)) نوپۇزى نىومرۇ
خوتىرا... پاش نوپۇز لەگەل پىش سىيەكدا كە بە تەمەنتىن پىاوى ئەو گوندە بوو
كەوتىنە گفتوگۇ كردن، نارەھەتى پىگام بۇ باسكرد، كەچى مامە حاجى پىش سېى
زەردە خەنەيەكى نەرمى كردو ۇتى : ((ئاي مامۇستا گيان جا ئەو ەچيە بەرپۇزت باسى
دەكەيت.. پۇزانىك بوو لەم دېيەى خۇمانەو تا شارى سلىمانى بەكاروانى و بەكۆمەل و
بار پۇشتوين بەپى.. بە ھاوين و بە زستان.. ھىچ ھەستمان بە ماندويى نەدەكرد.. زۇر
بەكامەرانى دەگەرپانەو، سوپىنت لەسەرم نىە سائىكىان بەفرىكى زۇر بارى بوو،
لەگەل كاروانى كوتىنە پى بەرمو شار، لە پىگە لەكاروانى دابىرام.. بەفەرە بەسەرە
ھەلىگىرتە^(۱) يا الله يا الله بەھەر شىۋمىەك بوو خۇم گرتەو.. كاتىك خۇمبىنىيەو و
چەند ھەنگاۋىك پۇشتىم زۇرم ھەست بە سەرم دەكرد خەرىك بوو رەق دەبوومەو..
بەلام بە ھەلەداوان و پاكردن بەرمو شار مى پىگەم گرتەبەر بەو چەى كە ھاوپىكانم
شكاندبوويان كاتى سەير دەكەم چ ببىنم تاكىك لە پىلاۋمكەم لە پىما نەماو.. نەتوانام
ھەبوو بگەرپىم بۇى.. نەشم ئەزانى لە كويىا لەپىم دامالراو خۇم پىۋە ماندوو نەكرد

^(۱) بەفەرە بەسەرە: بەفر زۇر دىبارىت لىدەكات بە سايەقە —ئاسمانى بىھەر— دەپەستىت چوپتە
سەرى دەخلىسكىتى بەو بەفەرە خزە لوسە بەستراو دەللىن (بەفەرە بەسەرە).

بەسەر سەھۆل و بەفرو زوقمادا كەوتمە پاكردن، تا كاروانەكەم دۆزىيەو، كاتىك چاوك
 كردن پر بەزارم ھاوارم لىكردن.. وستان تا گەيشتمەو پىيان.. ئەوانىش نەيانزانى بوو
 كە دابراوم.. چونكە من پاشكۆى كاروانىيەكە بووم. دەستمان كرده پۇشتن بەناو ئەو
 بەفردا ناو بەناو دەبوو ھەورىكى تەماوى (مژە گوپەرە) بەتەوزاوى پەكترمان نابىنى..
 بەو شىۋمىيە گەپشتىنە ناوشار. منىش وتم: مامە حاجى گيان سوپاس بۆ خوا نىستا
 زانستو زانىارى گەشەى كردووو پەرەى سەندووو مەرفەكان كەوتونەتە ئاسودمىي).

مامە حاجى وتى: راستە مامۇستا گيان زانستو زانىارى بۆ خزمەتى
 مەرفەكانە بەلام جارى وھا ھەيە ئەو زانستو زانىارىيە مەرفەكان بەرمە داپزانو
 تەمبەلى نارەحەتى دەبەن تاواى لىھاتووو مەرفەكان ھەردەكەن بەو زانستە.. لە ئەنجامى
 خراپ بەكارھىنانىدا..

وتم بەشى ئەومش زانست بەخۆشى دىگوزمەيت.

مامە حاجى وتى: مامۇستا گيان سالانى زوو ھەموو لاشەمان لە ھىلاكى و ماندوئەتى و
 چەرمەسەرى و تىكۆشاندا بوو بەلام زەمىرو وىزدان و رۇح و ئيمانمان لە ئىسراحتەدا
 بوو، ئەھەموو روويەكەو.. بەلام ئەمەرو داھاتوش لاشەمان لە ئىسراحتەدا.. ساردوو
 گەرمى ناچىژى و ئاسودمىيە بەلام لە ناخەو.. لەبىرو باومرو دل و رۇحى ئيمانىيەو لە
 گەورەترىن ماندووبوون و ھىلاكىدا دەژىن ئەمە بىجگە لە چەندىن سوكاپەتى و دزى و
 درۆزنى كە بەرامبەر خاك و ئاوو گەنجەكانمان دىگەيت.. لەو ئەمەيدا وتم: زۆر راستە
 خاومەن ھەست و ژىرەكان گەر خويىندەوارىش نەبەن بەنورى ئيمانەكەيان تاركىيەكان
 دەمىن

دەرگای رەحمەتى خوا والایە

مالىكى ھەزار دراوسىمان بوون ھەزارى خۆشە بەلام بتوانىت بەرگەى
تاقىکردنە ھەمەكانى بگريت.. نەدۆرپت.. كۆلنە ھەمەيت.. لە سۆزو چاودېرى خوا بېبەش
نەمىيت.. ئەم مائە ھەزارە زۆر شوگرو سايىرو خۇپراگريوون.. ئەوا ئەمپۇ جەزنى
قوربانە.. ھەندىك لە پياوانى گەرەك كۆبونە ھەمە.. مال بەمال دىگەرەن.. لەدايدا وتيان:
ناچىنە مالى كاك (...) گوناھن.. دەستكورتىن.. ئىستا نقوليان نەكەريوھ.. بەبىنىنى ئىمە
رەنگە شەرم بىيانگريت خۇيان بەرۋو زەردىزانن...

بەئى لەو كۆمەلە پياوھ كەس لە دەرگای نەدان.. لە كۆتايدا يەك دوو حاجى
پىيان نا بەجەرگى خۇيانداو لە دەرگاين دا بەلام ھەر لە دەرگاوه جەزنى پىرۇزەمان
لىكردن و نەچوونە ژوورى.. ئەگەر چى كاك (...) زۆر بەگەرمى بەخىراھاتنى كردن،
بەلام پاش قسەو باس گەرەنە دوواوھ.

دوا نىوەرۋى يەكەم پۇزى جەزنى قورباندا لەو گەرەكەدا گۆشتىكى زۆر
بەخىراپە ھەمە.. مال بەمال دىگەرەن.. مالەكان بەشە گۆشتى خۇيان بۇ چووھ مال، باجى
(....) كە كابانى مائە ھەزارى كاك (...) بوو ناگادارى ئەم قوربانى و گۆشت
دابەشكردنە بوو، چاومەروانى گۆشت بوو ئىستا.. نا .. ئىستا لە دەرگا دەرپت
بەخۇشەئالىيە ھەمە دەرگا دەرپتە ھەمە و گۆشت دۆتە ژوورى كەس بە ئەندازەى ئەوان
پىويستيان بە گۆشت نەبوو.. چونكە بۇنى لە مالىندا دەمىك پۇز بوو تەرە بووبوو..
بەلام مەخابن ئەو مائە لە ياد كران.. چۆن كەس نەچوو بۇ مالىان، پىيان ناخۇش بوو..
بەمەش ئەوندەى تر دلىان ناخۇش بوو.. باجى (...) كە چووھ ژوورى بەدلىتەنگى و
بىزارىيە ھەمە بەدەم بۆلە بۆلە ھەمە قسەمەكى كرد.

كاك (....) وتى: ئافرىت ئەۋجىيە ئەۋ بۆلە بۆلە.. بۇچى بېتاقەتى.. ھىچ پروپىداۋە.. باجى (....) وتى: پىاۋمكە ئەۋمەندى مەن ئاگادارم ھەرقى دەۋلەمەندو ناسىاۋ ھەبۈۋ گۆشتى قوربانى بۇچۈۋ.. بەلام ئىمەى ھەزار كەس لامان لىئانكەتەۋە.

كاك (....) وتى: ئافرىت تۆۋادەزىنەت ھەر دەۋلەمەند خاۋەن گۆشتى ئاردەن و سەغەۋەن كۈ ئىمە ھەزارىن.. سوپاس بۇ خاۋ لە جىمان كەمە؟.. لەقەبى خاۋ پەخمەتى خاۋ ئاۋمىدەمەبە!.. باجى (....) وتى: پىاۋمكە ئىشاۋاللە ئاۋمىد نەبە بەلام ھۆش پۇلى خۇى دەبىنى.. ئەۋمەت ھىچمان بۇ نەھاتوۋە.. تەنھا لە دەرگە ئىمە نەدراۋە.. دە سەبەر كە بزانە ۋايە.. كاك (....) ئافرىت گەر نىسبى ئىمە لەۋ گۆشتە قوربانىدە ھەبىت ھەر بۇمان دەنپىرەن گەرواش نەبۈۋ ئەۋا بە نەخۋاردنى ھىچ تەمەن كورت نەبىن.. گۈئ مەدەرى دەرگە رەخمى خاۋ زۆر ۋالايە!..

چەند خولەككى باش تىپەرى كاتىكىان زانى لەسەر دىۋارى مالى دراۋسىيەكىانەۋە پىشلىمەكى گەۋرە بازى دايە سەر دىۋارى ئەۋان ھات ھات ەلاگەمەكى پەشى بەدەمەۋە بۈۋ خەستى ھەۋشەكەى مالى كاك (....) و باجى (....) و لىيدا پۇشت.

كاك (....): ئافرىت لە رەخمى سۆزى خۋارى گەۋرە ئاۋمىد مەبە، دىئام خۋاى گەۋرە بەۋ پىشلى ھەزارمە بەشى خۇمانى بۇ ئاردۈۈن.. كە گەرەك بىرىان چۈۋوبۈبىتەۋە. بزانە ۋايە يان نا..

باجى (....) بە خىرايى چۈۋ ەلاگەكەى ھانى كە سەپرىان كەرد قەسى مىردەكەى دەرچۈۋ كە بەشىك گۆشتى نەرمەى جوان بۈۋ. لە ئەنجامدا كاك (....) وتى: گەر مەۋفەكان ھەزارو بىنەۋا و كەم تۈۋانكانىان بىر بچىتەۋە ئەۋا خۋاى گەۋرە لەبەندەكانى ئاگادارم ھاۋكارىيان دەكات.

بەخشىن

كاك (....) پىاويكى زۆر گرفتارو نارەھەت بوو بە نەخۆشى.. تابىلىي
پارەدارىش بوو. چارى نەمايوو بە دەست نەخۆشىيەو.. پۇژىكيان لەسەر داواي
پزىشكەكانى شار خۆي گەياندە پايتەختى ولات (بەغداد) بۇ چارەسەر.

دكتورەكان داواي پشكىنىي و تافىكىرنەو بۇيان دەرگەوت كاك (....) تەمەن ۴۵
سال بۇرىيەك و زمانەيەكى (صمامە) دلى سست بون و بەرەو وەستان دەچىت.. دەبىت
(نەشتەر گەرى) گەورەي بۇ نەنجام بدرىت نەم نەشتەر گەرىيەش دوو بەختى دەبىت.
بۇيە دكتورەكان بېريارپاندا، داواي ھەفتەيەك بگەپتەو و پارەو پىداويستى خۆي
بەيىت و بەلكو نەمە خوايە سەريگرىت. كاك (....) زۆر بەدلئەنگى و پەژارەو بەرەو
مال گەپايەو... بەدەم و چاويكى ترش و تال و پروويەكى گرژەو...

ئەندامانى خىزان گەورەو بچوك بەخىرەتەنەوميان كىرد، بە ھەوالى
نەخۆشەيەكەي بىتاقەت بوون، بەلام زىاد لە پىويست دلخوشيان دايەو و كارەكەيان لەلا
ئاسان كىرد...

ئەمىش لەناخەو لەمال و مندال زۆر ئائومىد بوو.. نەيدەزاني چۆن ئەم دنيا
پووناكەي لىتارىك بوو.. چۆن دەستى بچىتە خۆي كارىك بكات..

دايىكى مندالەكانى وتى : ((..پياوگە غىرەت بى دنيا واگران نىيە.. غەموو
پەژارەي كەست نەبىت.. خوا گەورەيە.. كى دەللىت دكتورەكان پاست دەكەن.. ئەو
باسى دەكەيت زۆر ئاسانە و لەتۇيان گران كىردو، پياوگە غىرەت بەرە بەر خۆت خواي
گەورە دەرگايەك دادەخا و ھەزار دەرگاي پەھمەت دەكاتەو.. خەفەتى ناوېت!!))

نانى نيومرۇ خورا.. ھەرگەسەو ھەستان بەلاي كارى خۇيانەو.. كاك (....)
لەگەل (....) ھاوسەرى چۆنە ژوورىكى تايبەت و ھەموو كاروبارەكانى ژيانى تەمەنى
بۇ خىزانە خۆشەويستەكەي باس كىرد و بەجوانى وەسيەتى بۇ نووسى.. خىزانەكەشى –

ئافرىتەكە - كارمەكانى زۆر بەسادىمىي دەدى. نەزىك ئەسەر بوو ئافرىتە ووتى : پىياۋەكە دەمانەۋىت بۇ ئىۋارنى ((شەفتەي گۆشت)) بىخۇن ھەستە لە بازار تۆزىك پىۋىستى ((شەفتە)) مان لەگەل سەۋزەۋ پىۋىستى بۇ بەينەرەۋە.. كاك ((....)) زۆر ھەستى بەماندەۋى دەكرد.. بەلام زۆرى لەخۇى گرد بەرەۋ بازار كەۋتەپى.. لەپىگە ئەۋ چىرۋەكەي بىر كەۋتەۋە كە ئەمە كۆرتەكەپەتتى :

دوۋ پاسەۋان بەفرمانى ھۆكەمپرانى شار كابرەيەكان لەمالەۋە دەرھانى كەبىبەن بۇ لەسىدارە دان.. كاتىك دوۋريان خستەۋە لەمال ئنەكەي پاپىكردو بە ھەلە داۋان خۇى كەپاندە مىردەكەي بەپاسەۋانەكانى ووت :

((توخا كاكى براينە پەلە مەكەن با قەسەپەك ھەپە بەمىردەكەمى بلىم)) دوۋ پاسەۋانەكەش بەزمىيان پىياھاتەۋە وتيان؛ ((بەفرەۋون)) بوۋريان دان..

ئەنەكەش وتى : پىياۋەكە دىئىيام تۆ بۇ شار دىبەن بەلام بەقورىانت بەم لەۋلاۋە كەھاتىتەۋە ((كل و كلتور)) ت بىر نەچىت بۇ چاۋم.. بۇم بەينەرەۋە.. پىياۋەكەش وتى : ۋەى ۋەى من بۇ لەسىدارەدان دىبەن خاتوۋنىش لە سەر بەزمى خۇپەتتى. ناۋ بەناۋ لەم جۆرە خەمىالانە بە بىرەمدا گوزەريان دەكرد.. كەپىشتە بازار. دەمىك سال بوو لەلاى كوپىكى برادەرم كە (قەساب) بوو گۆشتەم دەكرى بوو بوۋمە ((مەمىل))ى كام گۆشتە باشبو ئەۋەى دەدامى.. چوۋمە دۇكانەكەي قەدەرى دانىشتەم.. داۋاي چەند كىلۇ گۆشتىكەم كەرد كاك ((....))ى برادەرم بە سىنگىكى فراۋانەۋە وتى : بەسەر چاۋ... - سەفرەكەي بەغدادم بۇ گىرپاپەۋە، لەۋ كاتەدا برادەرمەكەم گۆشتى دەكىشا چاۋم لىۋو ئافرىتىكى پىرى بەسال چوۋ لەۋناۋە دەسۋاپەۋە لەم بەردۇكانى تەماتە فرۇش بىرىك تەماتەى پىزىۋو لەۋ بەردۇكانەى پىازو سەۋزە فرۇشەش بىرىك شتە ترشاۋ گەنىۋو پىزىۋى كۆدەكردەۋە لەۋلاۋە بىرىك قەراغە كولىرەۋ لەتە سەمۋنى دەكردە ناۋ تۈرەكە گۆپىنەكى بىچۈكەۋەۋە ناۋ بەناۋ غەبا پەشە كالەۋە بوۋمەكەشى پادەكىشاپەۋە بەسەر سەرىدا نەبا بادابكەۋىتە خۋارنى... كەپىشتەلاى ((ھاۋى))پەك كەدانرا بوو بۇ خۇلۋو خاشاكۋ پاشماۋەى دۇكانەكان.. خۇى كەرد بەناۋىدا.. مىنىش ھەر سەپىرى دەكەم.. دىمەنەكە زۆر كارى تىكەرد بوۋم.. پاش كەمىك ھاتە دەرى لە ((ھاۋپەكە)) تۈرەكە گۆپىنەكەى نىۋە كەرد بوو.. ھاتە بەر دەم دۇكانى قەسابەكە ھەندىك پەراسوۋ ئىسقانۋ

ورده چەۋرى و چەق و لوو شتى فېرېندراۋى كۆكردەۋە خەستىبە ناو تورمەكەكەۋە. ويىستى بېروات بەناستەم بانگم كرد :

خوشكى باش بەيارمەتتە مەرۋ، - ئافرمەكەكە ھەلۋىستەيەكى كرد - وەرە پېشەۋە بزانم چەند كارىكەم پېتە.. ئافرمەكەش زۆر بەگىزى و لاۋازى ھاتە پېش ووتى :
فەرموو كاكى برا.. بزانم فەرمانت بە چىيە؟

وتم : دەمىكە تەماشاي تۆ دىگەم.. ئەو شتە پىزىۋو پىسانەت بۆ چىيە؟
تا ئەو كاتە وامدەمزانى بۆ ((بەر خۆلەۋ مانگاۋ شتى تىرى كۆ دىگاتەۋە)) بەلام كەھاتە لاى قەسابەكە بۆچۈنەكەم گۆرا..

كاكى قەساب وتى : ئەم ئافرمەكەكە ئەۋە كارىتى بۆ كەسىش قەسە ناكات... زۆر ھەزار ديارە... ئافرمەكەكە وتى : ۋاز بېنە با ھەر خۆم بزانم دەرمانى دىردى مەن بەتۆ ناكىرت ويىستى بېروات.. بەلام مەن مەنك دىردە دار... دىلم نەرم بۆتەۋەۋە پەنگە چەند پۇۋىكى تر زياتر نەزىم لەم دۇنيادە... با ئەم غەمەش بزانم... خاۋايە گيان ھەر مەن گىرفتار نىم... ئافرمەكەكەم بەزۆر لەسەر كورسىيەكە دانىشانىد... زۆرەم بۆ ھانى كەلە زيانى خۆى بدوئە لە نازارەكەى ئاشنايىم. ئافرمەكەش كەزانى زۆر تامەزىۋەم بۆ بىستىنى راستىيەكە، كەۋتە بىر كىرنەۋەۋە پاشان چاۋەكانى بېرىيە سۈچىكى بەرزى بىن مېچى دۈكانەكە.. بەدەنگىكى نەرم و نەۋى كەۋتە قەسەكەردن ((بىراكەم.. زۆر دەمىكە باۋكى مەندالەكانەم بەر پەحمەتى خوا چۈۋە نەماۋە.. دەست كورتم يەك دۈۋ مەندالى بېچۈكەم كەۋتەۋە بەسەردا سەرباقى نەۋەش دانەيەكەيان نەخۋىشى ناۋ جىگەيە.. كارۋ كاسپى نازانم.. ماۋمىيەكە باش بوۋىن.. بەلام ئىستا بارى گوزەرانمان زۆر خراب بوۋە پۇۋانە دېمە بازار بۆ كۆكردەۋەۋە ئەم شتانە - دەمى تورمەكەكەى كىردەۋەۋە سەپىرى كرد - دەرۋە مائەۋە بۆ مەندالەكانەمى دەكەمە شۇرپا ئەۋ لەتە كۈلپەرە قەراغە سەمۋانەنى تىلدەۋىلىۋ دىخۇيىن، لەخوا بەزىاد بىت تۈا خوا بەس نىيە مەنىش ھەم بۆ ئەم مەندالانە...))

لەۋ كاتەدا ئەۋ فەرمۈۋە شىرىنەى پىغەمبەر (درودى خۋاى لەسەر بىت)م بىر كەۋتەۋە كە دەفەرمۈۋىت : ئەۋ كەسەى يارمەتى و كۆمەكى يا ئەركى بەخىۋ كىردى مەندالى بېباۋك (ھەتىۋ) دەخاتە ئەستۋى خۆى مەن ئەۋ لەقىيامەتدا ۋەك ئەم دۈۋ پەنجەيە بەيەكەۋمىن بە پەنجەى گەۋرەۋە شايمەتۈمان نامازەى كرد..))

مەنىش لەدلى خۆمدا وتم : فرسەتە با ئەم كەردەو مەيە بىكەم پەيش ئەو دى بەرم...

... خوشكى بەرپەزم مەن دەناسیت؟ كەمەك لیم ورد بۆو و وتى نەخیر...

نەو ئەللا قەت نەمدىوى وتم : ئەى ئەم دوكانى قەسابە دەزانیت؟ دەناسیت؟ پاش كەمەك سەرنج دان وتى : نەو ئەللا بۆجى كاكى برا.. ئەم پەرسىارانە دەكەیت؟ وىستى بىروات... نەمەشت، دام نیشاندەو و تم : لەم رۆو تا لەژاندا دەمەنىت لە مانگەكدا چەندەتان پەيوستە لە گوشت ئالەم دوكانە دەمەیت بۆ خۆت و مەندالت، چۆنت حەزلىيە بەو شەو مەلەسەر حسابى مەن كەوام وت جاوہ پە غەمەكانى تەپەرم و وتى جا بەراستە؟

وتم حەمد نىيە گائە بەكەس بىكەم نەخوازەللا بەرپەزت ،

لەخوشياندا چاومەكانى پە بوون لە ئاوو فرمەسك لەچاومەكانىدا قەتەسم ما.. پاشان درپەزم بەقەسەكانم دا.. دەست بىنە ئەمەش بەرى ((۱۰۰۰)) ھەزار دىنار سويسرى- ھەرنىستا بىرۆ بۆ خۆت و مال و مەندالت ھەر چىتان پەيوستە بىكەر.. تاماويت لەم دوكانەش بەرىك پارمەتەت بۆ دادەنەم مانگانە و مەربەر.. ھەر چىيەكت وىست لەم پەواو و مەبەر.. مەن حسابى لەگەلدا دەكەم بۆ دەگەرمەو..))

كاك (....) خەرا ((۲)) كىلۆ گوشتى جوانى بۆ بىكەشە با لەگەل خۆى بىيات..

كاك (....) ئەمەش ئاو نىشانى ئىستامە گەرجى نەناس نەم ئەگەر نەمام .. لەمالەوہ پارەو پەيوستى ئەم ژنە ھەزارە و مەربەر وەك مانگانەمەك بۆى.. كاكى قەساب سەمىرىكى كەردم و مەردە خەنەمەكى كامەرانى كەرد و وتى : كاك (....) كەى ئىمە ئەو مەن لەنىوانماندايە. ئافەرتە ھەزارمەكە دواى و مەگرتنى گوشتەكە و پارەكەى رۆشتە مەردەو لە دوكانەكە، چاوم لىبوو ھەردو دەستى بۆ ئاسمان بەرز كەردەو و چەند قەمەمەكى كەد كەلە ھىچيان نەگەشتەم و پەشتى تەكەردىن و رۆشت.. لەگەل دور كەوتنەو دى ئافەرتە ھەزارمەكە.. يەك مەچرەكە لەبەرى پەمى دا لەتەوقى سەرم مەرجو و ھەستەم بە ئارمەنىكى سارد كەد پاش كەمەك بارى لەشەم سوك بوو.. ھەناسەم كرايەو.. تەنگەشەم نەما.. لىدانى دلم زىادى كەرد.. وەك دوو كەس قۆلم بگەرن زۆرە ئاسانى ھەستامە سەمىرى لەسەر كورسەكە.. ئەو خۆشەم كاكى قەسابىش ھەستى پەكەرد لەپوخسارمدا مەردەوشايەو.. وتى :

وتم نازانم.. خوشم نازانم.. بارى لەشم زۆر سوك بوو.. لەو كەسەى يەكەمجار ناچم لەناخەو. پارەى كەرمەسەكانم ھەمووى داىە دەستى وىستەم بەرەو ماڻ ھەنگاۋ بىنەم بگەپمەو ەبەيك دوو ەلاگەو. بەلام كاكا(....)ى قەساب وتى: كاكا(....)دەنبايە دوعاۋ نزاى ئەو ۇنە ھەزارە گىرا بوو خۋاى گەورە شىفاى دايت.

لە پۇشتىنى پىگادا وام ھەست دەکرد بارىكى قورسەم لەسەر شان لاجوۋە.. زۆر گورج و گۆڭ گوزمەم دەکرد.

گەيشتە بەر دەرگا.. لەدەرگام دا.. كاتىك كچە گەورەكەم دەرگاى لىكردمەو بەسەر سورمانەو وتى: ئاى باوكە ئەو ەچىيە كەپمەنگو پوخسارت گەش و جوانەكەپۇشتى بۇ بازار ەوانە بويت چى پويداو. زۆر جار دكتۇرەكان بۇ وورە بەرزى نەخۇشەكان ئەم پستەيە بە كاردەھىنن تانەخۇشەكە لەناخەو ھەست بەشىفا بكات. بەلام ئەمەى مەن خۇم جوان ھەستەم بەشىفا دەکرد راستى دەکرد.

((گچى شىرىنم نازانم ئەمە تەنھا خوا خۋا دەزانىت)). نانىان نامادەمکرد زۆر زىاد لە جاران نارەزوۋى خوارەنم دەکرد.. چىزىكى تايبەتى ھەبوو لەلام ئەو شەو ەناسودەى نووستەم.. زۆر جياواز لەشەومەكانى پابردوۋ جار جارەش ئەھات بەدەمدا: ئەمە كۇتايى زىانمە.. بۇيە بەو شىۋەيەم بەسەر ھاتوۋە. پاش تەواۋ بوۋنى ئەو ماۋمەى كاكى دكتۇر بۇيان دانابوۋم چەند پۇزىك بوو، بەرەو پايتەخت بەغداد گەپمەو.

((چوۋمە ژوۋرى سلاۋم لەكاكى دكتۇر كەرد.. پاش پىشكىنىنى و لىۋورد بونەو ەبەسەر سامىيەو وتى: كاكى بەرپىز تۇ ئەو كەسەى لاى مەن پۇشتى وانەبويت.. تۇ چوپتە لاى چ دكتۇرىك كى كارى بۇ كەردوۋى؟؟ تۇ تەندروستىت زۆر باش بوۋە .

بە زەردە خەنەيەكى پەپراۋ ھىمەتلىكى بەرزەو ەتم: ((كاكى دكتۇر (....) پراۋا بفرموۋ نەچوۋمەتە لاى ھىچ دكتۇرىك بۇ چارەسەر بەدەر لەبەپىزت.. دەتوانىت جوان ورد بىيتەو.. بەلام مەن ئەم ماۋەى چەند پۇزە ھەست بەباشى و بەرەو تەندروستى باش دەكەم. ھۆكەشى ەك بۇى دەچم لەبەر خاترى خوا بەزەيم ھاتەو بەكەسانى كەم دەست و بىتواناۋ لانەوازا، خۋاى گەورەش بەزەى ھاتەو بەمندا (مەن لايرەم الناس لايرەم الله) كاكى دكتۇر وتى: بەسە.. بەسە.. لە خوا بەزىاد بىت

چارمەكت كراوه هيج دكتۆرىك لەجىهاندا ناتوانیت چارى وەهات بكات.. دياره كارمەكت
زۆر گەوره بووه بۆیه بەم شیومیه شفات بۆ هاتوو.
بەپێزان لەم چیرۆكەدا :

۱-پەندى زۆر جوانى تىدايه له هەموشى گەورەتر چاومپوانى پەحمەتى خوا
بين.

۲-بەزەى هاتنەوه بەكەم تواناو هەزاراندا.

۳-نائومىد نەبوون لەپەحمەتو بەرمەكتى خواى بەبەزەى.

تیبينى: لەسائە گرانیهكانى دواى راپەرپىن و لەئەنجامى (گەمارۆى نابورى) لەسەر
عیراق و (گەمارۆى عیراق)یش لەسەر كوردستان هەزارى زۆر بلاوبوووه سوپاس بۆ
خوا (بعد عسرىسى).

دایە گیان دەپییلی!

چەندسالىك بەر لە ئىستا، سالىكانى گرانى بوو لە سلىمانى، لە عىراق دا لە ھەمووناوچەيەك، سالى ۱۹۹۴ بوو خەلگى بىزار بوو لە ژيان، ئەو پارەيەى دەستى دەكەوت لە كاسىدا بەشى بژيوى ژيانى خۆى و مالى و منداالى ناكرد... ناپەحەتى بوو خەلگى بەدەست گرانى/ بىكارى/ ھەژارى/ بېنەوايى و چەندىن شتى ترمەو دە پىلاندى. ئەوكەسەى پارەدارىش بوو كەوتبوو.. من بەشەحالى خۆم ناپەحەت دەژيام لە شارۆچكەى (سەيسادق) كە سەربەشارى سلىمانى بوو.. پىر بوو لە مالى ناواری و كەم دەست و لانهواز ... رۆژى لەگەل خىزانەكەم كەوتىنە گەفت و گو كە نانى بەميانى خورابوو.. دايكى مندالان وتى: پياوگە چى بخوين بۆ نيوەرۆ .. ھىچ شك نابەم لە مالىدا.. منداڵەكانىش كە برسيان بوو وەك خۆمان نارام گرنيان.. بەرپزان كابانى مالى ئەو پيشەيانە كە سفرەى ئەو ژمە گوكرايەو ھەمى ژەمى داھاتوپەتى.. وتم نافرمت خەمت نەيىت خواگەورەيە ((۲)) دىنارى ناسن شك دەبەم دەچمە بازار بزانم چى دەكات بۆ پىخۆر.. خەرجى دەكەم بۆتان .. پاشان خوا دەرگای والا ترى لە لايە . بەلكو كارپكىشم دەستگر بېيت!

دايكى منداڵەكانە وتى: جا سى دىنار بەشى چى دەكات بە تەماى چىپىبىكرىت سىكان تىرىكات؟

راستى دەكرد .. بەلام گويم لە ھەسە نەگرت.. ئەزانن بۆ؟ چونكە چار نەبوو ئەى چىدەكەيت؟ لەدەرگای مالىاتە دەرەو وەردە كەوتەم رېگەى بازار.. ئەو سالىش پەيكەرپكىيان لە گەج بۆ ئەو دوو خوشك و برا قوتابىە دروستكرد بوو كە لە رېگەى چوونيان بۆ قوتابخانە رەق بوو بونەو بەھوى سەرماو سۆلەو). لەبەردەم ئەو پەيكەرەو تىپەرىم.. موچورپەيەكم پيا ھات ئەو ساتە ناخۆشەم بىر كەوتەو كەنەم دوو دلپىر لە ھىوايە چۆن گيانيان سباردوو.

پووم لەبازار کرد تا بەو هیواپەى گاریکم دەستگیر بېیت.. کە چوومە بازار
هیچى وەها نەبوو پارەى تیا بېیت. سى دینارمکەم دایە دەسکىك سلق و بەرمە مال
گەرپامەو.. بەرپزان ئەم گرانىیە تافیکردنەو مەیک بوو، زۆر لە خەلگى مالتوپران بوو بە
پارە سەرۆت و سامانەگەى جەھەنەمى بۆ خۆى کپى، زۆر لەخەلگىش لەم بارە
گرانەدا ناسودمى و خوشیان دەست کەوت، بەھەشتى سەرتاسەرییان بۆ خۆیان مسۆگەر
کرد. چەندە لەم سائە گرانیانە بدوین کەمە و تەواو نابیت.

لەرپگەى گەرپانەو مەدا بەقەرەغ جادەکەدا گوزەرم دەکرد ژنىك و مندالیک لەدوامەو
دەنگیان دەهات گویم لیبوو مندالەکە دەپوت : دایە گیان دەپى بلى.. دەتوخا پى
بلى.. ئەگینا دەگرم.. دەگرم..

دایکیشى دەپوت : پۆلە گیان.. نایناسم.. چى پىبلم.. چۆن شتى وادەبیت..

مندالەکە دەستى بەگریان کرد.. گریا.. زۆر گریا.. ھەردەھاتن بەدوامدا.. ھەراسان
بووم.. بىتاقەت بووم ئاوپم دایەو بەلای ژنەکەدا و تەم : خوشكى باش ئەو مندالە بۆ
دەگرى.. گوناھى جییه؟ بۆ لیبەدەمیت؟ ژنەکەش وتى :

((من لیبەدەم.. من دەگرینم.. گوناھى منە یا گوناھى تۆ.. تۆ دەگرینى؟))

دەنگى بەرز کردەو کەواى وت وەستام جوان سەرنجەم دا.. لىی ورد بومەو نەدەمیناسم
نەدەمناسن.. باشە خۆ لىم نەداو. لەناخەو مندالەم زۆر خوشدەو پست.. ئەیبۆ دەگریت
پۆلە.. چى پویداو؟!

پووم کردە ژنەکە، و تەم : خوشكى باش بۆ گوناھى منە.. ئایا هیچ ئازارىکم پىگەیانندوو
تا بەھۆى منەو دەگرى و فرمىسكى چاوى دەبارتە خوارى؟.

ژنەکە وتى : بەلى! واچەند پۆژىکە نەناتمان خواردوو نەچاپى.. ئىستا ھاتە
ناو بازار هیچ شتىکم دەست نەکەوت بۆ مندالەکانم.. مندالەکەشم بىرسىەتى چاوى بەو
سلقى دەستى تۆ کەوتوو دەگرى بۆى ھەزى لیبەتى.. ھەرچىش دەکەم نىمە بۆى
بکرم!!

منیش و تەم : جا خوشكى باش ئەو کىشەى خۆتانە.. من تەنها (۲) سى دینارم
شك دەبردلە مالى دنیادا.. گارىشم دەستەنەکەوت.. ناچار دام بەو دەسکە سلقە بۆ
مندالەکانم.. ئىستا ئەوانیش چاوپروانى دەستى منن.. ئەى بیدەم بەتۆ.. چى بۆ مال و
مندالەکانم بەرمەو!! ئەوانیش بىرسیانە.. منیش زۆر ھەزارم.. بلىم چى لەگەلت..

خاۋاۋكارىت بىكەت!! تا ئەو كاتە مىندالەكە ھەر دەگىرىا، ژەنەكە وتى: كاكە گيان.. بەس نىيە مالى و مىندال، تۆيان ھەيت كارو كاسپىيان بۇ دەكەيت مەن كەس و كارىشم نىيە سەر وەستى مىندالەكانم بىكەت.. لە ھەموو لايەكەوہ لانەوازم. گەر يارمەتىمان بەدەيت خىرت دەگا..)) لەناخەوہ ھەزم دەکرد بىيان دەمى بەلام لەلايەكى ترەوہ غەمى مىندالەكانى خۆشم بوو بۆيە وتم : خوشكى بەرپۆز ئەمە بۆمالى تۆ بىت ئەى مالى خۆمان.. لىمدا رۆيشم بەجىم ھىشتن چەند ھەنگاۋىك.. مىندالەكە زۆر گىريا.. ھاۋارى كرد دايكى نامۇزگارى دەکرد: رۆلە گيان بلىم چى ئەويش بۇ مالى خۆى دەۋىت.. ئەوانىش برىيانە لەناخەوہ بىرم گۆرا.. لە دلىكى پاگەوہ بەزمىم زۆر بەو مىندالە برسى و ھەزارى و بىياۋكەدا ھاتەوہ.. خوايەگيان لەبەر خاترى تۆ دەيان دەمى.. ھەر ئەو مىنيە لەبرساندا دەمرىن.. خوايەگيانە ئەمەش لەرىگەى تۆدا بەزايە ناچىت..

خىرا وەستام.. لەنگەرم گرت.. ژ ئەو مىندالە كەش لەجىگەى خۆيان وەستان.. بەلام ھەزم بەدەستپىشخەرى كرد.. گەرپامەوہ بۆلاى ژەنەكە وتم:

"خوشكى نازىزم ئەم دەسكە سلقە بۇخۆت و مىندالەكانت.. لەراھى خوادا.. مىنىش مىندالەكانم خواپەحميان پىيكەت" دەستم درپۆز كردو دامەدەست مىندالەكە.. مىندالەكە توند گوشى بەسنگىيەوہ.. ھەردوو پروومەتە تەرەكانى سړى.. لەخۆشياندا دەستى كردە پىكەنىنى.. دايكىشى پرووى گەشاىەوہ.. ووتى: كاكەگيان مادام تۆ وات كرد.. مىنىش نىوہى دەبەخشمە مىندالەكانى تۆ بەلام قىولم نەكرد.. دامە دەستيان و رۆيشتم ژەكەش بەدەنگىكى شەرمەن و نزم وتى: "كاكە گيان نىمە ناتوانىن پاداشتت بەدەينەوہ، خواى گەورە پاداشتت بداتەوہ، بۆتبكاتە توپشوى قىامەتت.. گەر دىنمان نازاكە.. سەرفرازبىت خوات لەگەل.."

لەم جۆرە قسانە بەردەوام بوو.. مەن دوور كەوتمەوہ.. راستەقسەكان سادەبوون بەلام لەناخەوہ ھەستەم بەخۆشىيەك دەكرد تا ئەو ساتە چىژى لەو جۆرە خۆشەيەم نەكردبوو.. زۆر ناسودەبووم.. گەيشتمەوہمال.. دەستەكانم بەتال بوو.. ھەر دواى سلاۋ لىكرەنىان كەوتمە، يارى و قسەى خۆش.. كارىكى وام كرد.. كەس بىرى نەبوو بلى: نەرى بابە جىت بۇ ھانى وىنەتەوہ! با بىخۆين؟

دايىكى مىندالەكان بەخىرھاتنەۋەى كىردىم، بەلەم لەپرووخسارىداۋ لەقسەكانىدا
چەندىن پىرسىياردەخوئىنرايەۋە.. گوئىم پېنەدا.. باش بوو شتىكى ئامادەكردبوو
خواردمان.. سوپاس بۇ خوا دواى نوپۇزۇ ھەسانەۋە خىزانەكەم وتى:

"باشە (...) ئىۋارە چى بخوئىن؟!"

وتىم: خوا گەۋرەمىيە دەرگەى رۇقى خوا والاىيە.. خەمت نەبىت!

وتى: راست دىمكەيت بەلەم.. نەم ھىشت تەۋاۋى بىكات.

وتىم: نان و چاىى بۇ خراپە، بانازارى مەعیدەمان نەگات زۇرباشە خواردنى..

وتى: ئاخىر نەگەت.. شەكر نىيە لەكوئ چاىى دەخوئىتەۋە.. پاشان سوتەمەنىشمان والە
كزىدايە!

وتىم: ئافرىت جاكەى ئەۋە كىشەيە.. بەخورماۋە دىمىخوئىن..

وتى: (...) زۇرجار لەشۇرشى ھەرنىسادا بەرگوئىم كەۋتوۋە كە خەلگى شار

ئارد نەبوۋە بىكەن بەنەن.. دەرچوۋنە بەردەمى كۆشكى پاشاى ھەرنىساۋ داۋاى نانەيان كىرد،

پاشاش بەفەيزىكەۋە وتى: باشە گەرنان نىيە بىخوئىن ئەى بۇ كىك ناخوئىن!

بەلەم مەن شەكرو خورمەم نەبىت چىبىكەم بەپىخۇرى چاىى..!

ئىتر لەۋ رۇۋزەۋە چالە بەرنامەدا كوزايەۋە.. ئەمەش لەبەر ھەزارى كات تىپەرى

بەھەرچى رەزالەتلىك بوو شتىكەم دەرخواردى مىندالەكانەمان دا... لەگەل خىزانەم پىمان

ۋابوو: گەرنان ھەبوۋ دەخوئىن.. گەرنەشبوۋ ئارام دەرگىن.. بەرپۇزۇ دەبىن. دواى ئەۋە

چوئىنە ناۋ پىخەفەۋە بۇ خەۋۋ ھەسانە بە دايىكى مىندالەكانەم وت: ئافرىت جۋان گوئىم

بۇشل بىكە، ئەۋ ۲ سىدىنارەى بەيەنى لەگىرھانەدا زىنگەى دەرھات دامە دەسكىك سلق..

ھەر ھەموۋ رۇداۋەكەم بۇ گىراپەۋە بەجۋانى..

ئەۋىش وتى: خۇزگەم بەخۇت كەتۋانىۋتە ئەۋ خىرە گەۋرەيە دەستخۇت

بەھەيت.. سوپاس بۇ خوا ھىۋادارم خۋاى گەۋرە لىتى قىۋل كىردىت!

سەرم كىردە سەرم سەرىى بەھىمنى چاۋم چوۋە خەۋۋ.. لەقۇلايى خەۋدا بووم

خەۋىكى زۇر سەرم سۈرھىنەرم دى رەنگە بىروانەكەن؟! بەلەم ھەز ئەكەم ئىۋەش بزانن..

لەگەلمان بىن! دەشتىكى چۇل كاتىكەم زانى پىر بوو لەخەلەك رۇز بەرزىۋوۋە ھەلات..

خەلگى ھاۋارىيان لىيەرزىۋوۋە.. دەرگىيان ھەرىكەۋ بەلەيەكا راپان دەرگىد.. پىرسىم ئەۋە

۴ چىيە؟ وتيان نەتزانىۋە چىۋوۋە.. ئەى بۇ ھاتوۋى؟؟ وتىم بۇ؟! وتيان قىيامەت

هەستاوه.. ئیستا تەرازوو دادمەنرێت حەق و حسابی دنیامان لەگەڵ دەکەن. هەرکەسیەکم سەیر دەکرد دەموچاوی چرچ و لۆج بوو رەش داگەراو. هەناسە برکێیان پێکەوتبوو.. هەر زەلام بوو بانگ دەکرایە پێش زۆر دیمەنیکی ترسناک بوو.. کاتیەکم زانی گوێم لەناوی خۆم بوو.. بانگراوە پێش.. ناوی خۆم وتەوه.. وتەوه.. کاتیەکم زانی تەرازوو پێکی گەوره هاتەبەردەمم وتیان سەیرکە، ئەم لایەیان چاکەو باشە دنیاى تیاپە، ئەو لایەى تریان کردەوێ خرابو دوور لەخوای تێداپە.. چاوه پوانکە بزانە چی دەبینی..

ورده ورده لای چاکەو باشەم بەرزبۆوه خرابەکان زۆر بوون تەرازوو مەکە لاسەنگ بوو وتیان: تا ئیستا ئەنجامەت خرابە.. دوای خێرکە.. بەلام لەوکاتەداو لەتاو نارهەتەى بیرى هیچم نەمايوو تەنها خەفەت و گریان نەبێت.. بەلام نازیزان بیرى ئەوکاتە زۆر پێناەم کەوتبۆوه کە بەفەرۆم داوون کەدەمتوانی کاری چاکە بکەم بەلام نەمکردبوون، .. نەمتوانی بوو خوا لەخۆم رازی بکەم.. خێرو چاکەى زۆر ئەنجامبەدم.. خۆشەویستان و بیستم هەنگاو بەرەو رێگەى دۆزەخ بنێم بانگیان کردم: جارێ ماوتە وەرە سەیرکە..

کاتیەکم زانی لەناسمانی عەرشەوه پەک پەک نەرم نەرم ورده ورده گەلا سلق دابارینەو ناو تەرازوو مەکە لای خێرو چاکەم فۆرس و بوو تادەهات زۆر دەبوو وایلیهات پەکسان بوو خەریک بوو بۆلێم بەسە.. بەسە.. بەسە، عەر هاتە خوار.. هەر هاتە خوار سوپاس بۆ تۆ خواپە ئەومندە هاتە ناو تاي تەرازووی چاکەمەوه کێشەکەى فۆرس بوو.. لەخۆشیاندا وتم: ئەوه چى یە؟ دەنگێک لەنزیکمەوه وتی: ئەوه ئەو خێرە بوو کە ئەنجامەت دا.. سەیری پاداشتی کە خوا چەند بەرەحمە.. بەدەنگی بەرز وتم: سبحان الله .. الله اکبر راجلەکیم لەخەو خەبەرم بۆوه کە سەیرم کرد نیو شەوه.. مال و مندال.. تەنانەت خەلکی هەموو لەگەڵ درەختی ماله کانیش نوقمى خەون سەیری کاتژمێرم کرد.. "هەستم بەلەرزینی خۆم دەکرد.. سەرسام بووم.. هەرچی لاشەمە شەلائی نارهق بوو. وتم: (سوپاس بۆ تۆ خواپەگیان.. خۆت خاومنی بەزمیت..) راستیان ووتوووە مرۆفی و ماها هەمە هەموو قورئانی بۆ بخوینە لەگەڵ ژيان نامەى پێغەمبەر (دروودی خوای لەسەر بێت) و پیاو چاکاندا کاری لیناکات بەلام تەنها خەویک دەپخاتە دنیاى

فراوانی پەحمەتی خواوە و بۆ خوا کاردەمکات.. کاری لێدەمکات.. بەئێ سەرم نایەووە سەر
سەرینی و نەم زانی کە ی چاوم چوووەووە خەو.. إن الله لا یضیع اجرا الحسنین.

كوا ويژدان؟!

لەرۇزگارى ئەمرۇزدا خەلك ھەندىك كەرسەو پېويىستى بەپارەو نرخى خۇي ناكړې! كەدمېرسين يۇچى؟ دەلئىن: ئەو پارمىە - بۇ نمونە (۱۰۰) سەد دىنارە پارچەپەك قوماش دىمكات.. چەند پۇژىكى تر بەو پارمىە دووپارچەى تر دىمكړېت.. راستيش دىمكەن چونكە "دراوى ولات" خەرىكە نرخ پەيدا دىمكات.. وا نارەحەتى و ناخۇشى لەولاتدا كۆچ دىمكاتو سالى ۲۰۰۲ يەو دىمكەپنەوہ بۇ سالىەكانى ۱۹۱۴ - ۱۹۱۸ كە گرانى و ناھەموارى و بېئومېدى يالى بەسەر كوردستانماندا كېشابوو..

لە كەشكۆلە پې بابەتەكەى باپىرم.. مەلا ئەحمەدى مەلا محمدى صد بارى.. دىمكەپنەوہو يەكېك لەبابەتەكانى دىمكەپنە ميوانى ئەم چەند چىرۆكە:

لەدېيەك ميوانى مائىك بووم.. سالى گرانى بوو.. زۆر لەخەلگى لەبرسانا مردېوون.. مالى نەبوو(۴-۲) كەسى نەمردىيېت.. دېھاتى واھەبىو كەسى نەماپوو.. سوپاي عوسمانلى ھەموو پياوانى گەنجى بەتواناي بىردىبو بۇ "عەسكەرى".

عەمارو خەزىنەو پشئىر گەپابوون.. گەنم و جۆو پېويىستان بىردىبو نەخۇشى دىمردەگا بالەويۇو لەلادىكاندا.. رەشەولاخ و ھەيواناتى گۆشتى لەناوبىردىبو نارد.. ناگړ.. خوي بوبونە دىرمانى كەس دىستى ناكەوت.

خەلگى زۆر بەسەختى دىزىان.. بەچاوى خۆم ئاھىرتى منالە بەرم دىمىوہ لاشەى مىندالە جگەر گۆشەكەى باوہشى كە مردوہو لەبرسانا خواردوويەتى.. گۆشتى مىردارەوہ بوو دىمخورا... كەئەمەش ئەو مىندەى تر مەرگى زىندوانى نىزىك دىمكردەوہ.. نارەحەتى يالى رەشى بەسەرخەلگىدا بىتەواوى والا كىردىبوو.. كەس تەرمى كەس بۇ ناشاردىراپەوہ.. فرىياناكەوتى.. ھىزو توانا نەماپووا ھەر كۆلان و كوچەو سەر تەنورىكت دىمى "تەرم، كەوتىبوو - لەپووداوى ھەلەبجەى ۱۹۸۸ دىمچوو _ ئىوارە كەى لەمالى پياويكى ناسياوم ميوان بوو.. دانىشتىبوين ھەروا باسى دىنياكەمان دىمكرد، ئەو سالانە ھۆى راگەياندىن كەمبوو دىمىوانم بلىم ھەرنەش بوو.. دوو ئاھىرتى تازە پىگەيشتوو لە

تەمەنى ((۱۷ - ۲۲)) سال دىبوون ھاتن لەدەرگای مائەكەيان دابەزمانىكى پېشەرم و ترسەو و تيان: "كەسمان نەماو، خاومەن مال، تەنھا ئەم دووانەمان دەرچووين خىرتان دەگات پېر ئەو "مەنچە ئەمە" خوارىنمان بەدىنى، مەنچە ئەمەكەش" بۇخۇتان ھەلگرن.."

لەو سالانەدا مەنچەلى مىسى بچووك كە ((۲)) لىتر ئاوى دەگرت - بەنرخ و بەقىەمەت بوو.. ئەم دووكچەش ھەرنەوميان شك بىردبوو لەشتى باش و ئەنتىكە لە مائەكە داھانى بوياو و پرويان كىردبوو ئەو دىھاتانە، بەمەبەستى سەعاتىك دەرنگىر بىمرن.. يان ھىچ نەبىت كەسىكى بەتوانا بىيان گىرپتەخۇ.. سائەمە خواپە لەمەرگ رىزگارپام بېيت، بەلام بېسوود بوو چونكە ئەو خوارىنەكەم بوو كەس بەشى كەس نادا "نەفسى .. نەفسى" بوو.. پىنگە بىروانەكەن سالىش زۆر سەخت بوو سەرماو سۆلە بېرستى لەخەلگە كە بېرىبوو، بوو بوو ھۆى لاوازوى رەق بوونەوى خەلگى..

بەرپىزان كەنەم بابەتە دىتەو بەبىرمەدا سالى ئاوارمىوونى ۱۹۹۱ و گرانیەكەى ((۱۹۹۲ - ۱۹۹۶))م دىتەو ە ياد ئەمەش لەپىشكە و تنى زانست و تەكنەلۇزپادا گرانیەكەى بېوینە بوو يەك كىلۇ ئاردى ئاساىى (۲۵) دىنار بوو جگە لە شتىر كەدەست ھەموو كەس ناكەوت... خاومەن مال و تى: خوشكان ئىمە ئەومىندە خوارىنمان نىيە كەبەشى ئىووى لىدەين.. رەنگە ئىمەش وەك ئىو ەلتا و بىرسىتى سەرگەردان بىين كەس خۇمان ناگرپت.. لەبەر ئەو ە بېرۇن بەلگو مائىكى تىرتان گىرنەخۇ.. يان بەشتان بەدىن)..

دووكچەكە زۆر پارانەو زۆر لالانەو ە ناوجەرگى منيان دەچوزاندەو.. بەلام بېسوود بوو.. ناچار رۇپىشتن پىم ناپەجەرگى خۇمدا و تىم: باشە كاك (...). بۇ خوارىنمان نادەنى.. گوناحن.. پاشان خوارىنىش ھەپە؟ كاك (...). و تى: جا بۇ بىياندەينى.. ئەم شەو لەبرسانا و لەبىھىزى و لەسەرماندا رەق دەبنەو.. گەرماين و نەمردىن بەيانى دەچىن مەنچە ئەكەش دەھىن بۇخۇمان.. لەم قسانە زۆر نىگەرەن بوو و بىستە ئەو مائە بەجى بەيلىم.. بەلام روولەكوى بەكەم منىش لەسەرماندا رەق دەبەو.. ((لەو پۇزگارەنەدا پارووپەك نان گىرنىر بوو لەنرخى مۇفەت، و پىزدانىش نەمابوو لەسەرمانا ئەو پىش رەقبو بۇو..)) ئەو شەو تىپەرى.. بەيانى زووبوو چوومە دەرەو.. دووركە و تەمەو لەمائەكە بۇ كارى سەرئاو سەپىر كىرد لەسەر تەنورىكى بچووك لەنرىك ە مائەكەبوو ھەردووكچەكە باوھىشان كىردوو بەپەكدا.. وام زانى لەخەوىكى

قۆلدا.. بانگم کردن. بەلام وەلام نەبوو دووبارەم کردەو.. بەلام بۆم دەرکەوت کە لەبرسانداو لەسەرماندا هەردووکیان گیانیان سپاردوو.. ((مەنجه ئە مسەکە)) ش لەولاو کەوتبوو ((مال و سەر وەتو سامان دادی نەدان)) هەناسەپەکی قوڵی ساردم هەلکیشا.. بەلام چی دەکەو لەدەست نەبووونی.. لەدەست هەژاری و پوتی زەبونی.. بیویژدانی...))
 بەکۆمەڵی خەفەتەو جۆومە ژۆرەو، بۆ خاوەن مائەکە (خانەخوێکەم) باس کرد.. ئەویش خێرا وتی: نادە (....) کە خێزانی بوو بچۆ ئەو مەنجه ئە بەینە کەپێیان بوو بایەکیکی تر هەڵینە گرتەو.. دادە (....) وتی: مامۆستا نەمان ووت بەیانی دەبینە خاوەنی مەنجه ئەکە)) لەداخانا نانی بەیانم نەخوارد.. ئەو مائەم بەجێهێشتو دوورکەوتەو لەو دێیە... بەلام خوێنەرانی بەرپێز، مەرفەکان زۆر بوون.. بەکارساتیک یان بەرووداویکی کەم وێنە کەم دەبنەو.. بەلام خۆشە لەتوانای خۆتا هەر چی دمتوانی بیکەیت کردەوی باش.. لەکۆتایدا دەلێم: تەنگانە بەری کورتە.. لەدوای هەموو سەرکەوتنی دابەزینی هەیه.. چاکێ بۆ ئەو مەرفانەیی کردەوی خێرو چاکە ئەنجام دەدات.

حەيا و شەرم

سەردەم سەردەمى عوسمانىيەكان بوو.. لە ناو شاردادا وەك بىنكەى ئاساپشى ئىستا شەوانە (جەنەرمە) گەوەك پۇلىسى ئىستا وابوون دەردەچوون بۇ پاراستنى ھىمنىو ئاساپشى ناو شار.. سال ۱۹۱۳ بوو، شەو شەوى زستان بوو..

سەرۆكى جەنەرمەكان لەگەل چەند جەنەرمەيەكى تر بەناو شاردادا دەگەرپان تالە نزىكەو سەردانىبنكە ئاساپشىيەكان بىكەن.. كات نىو شەو بوو بەلای مالىكىدا تىپەرپەن گوپيان لە دەنگى ئافەرتىك دەبىت كەلاپلە بۇ مەدالەكەى دەكات.. قەدەرىك گوپەمگەرن زۆر دەنگەكەيان بەلاو غەرىب دەبىت بۆيە سەرۆكى جەنەرمەكان دەلى :

((بەيانى ئەم ئافەرتەم بۇ بەينە بارمگا))

بۇ بەيانى ئافەرتەكە دەينەن لە بەردەم سەرۆكى جەنەرمەكاندا رادەمەستىت دەپرسىت لە ئافەرتەكە :

مىردەكەت چ كارمە؟

ئافەرت : نەماو.

- چەند مەدالەت ھەيە؟

- تەنھا يەك مەدالە و زۆرىشم خۆش دەوئەت.

سەرۆك : گوپمان لە دەنگەت بوو دوپشەو.. لايلەيەكى زۆر خۆشەت دەوت —بەزمەدە خەنەيەكەو— ئافەرتەكە سەرى داخست.. بىدەنگ بوو.

سەرۆك : دەزانىت بۇجى بانگمان كەردوئەت؟

ئافەرت : نەخىر..

سەرۆك : ئەمانەوئەت گوپمان لەو دەنگە خۆشەت بىت بۇ جارىكى تر.

ئافەرت : ناتوانم!

سەرۆك : ناتوانىت بىفەرمانى مەن بىكەيت!

ئافەرت : ناتوانم!

سەرۆك : پارمەيەكى باشت دەدەمى دوو (۲) لىرە.

ئافرىت : ناتوانم.

سەرۆك : بۆت دىمكەمە سى (۲) لىرە.

ئافرىت : ناتوانم.

سەرۆك : كەللە رەقىم لەگەل مەكە بۆت دىمكەمە شەش (۶) لىرە. نىزىكەى شەش ھەزارى ئېستادىبوو.

ئافرىت : قوربان پروم نايەت.. شەرم لە بەرپىزىتو كەسانى تر دىمكەم.. ھەيا دىمكەم لەخزەمت بەرپىزتان دىنگ ھەلپم.

سەرۆك : قەيناكە دىتوانىت بىچىتە ئەودىو ئەو پەردىمەو كە دىمىنىت.. لەوى ئىمەت لىو ھە دىار نىيە بۆمان بلى،.. باشە.

ئافرىت : ئاخىر ھەر شەرم دىمكەم.

سەرۆك : ئادەى كوربان ئەو پەردىمەى بۆ بگىرن.. بىھەرموو بىچۆرە ئەودىو ئەو پەردىمەو. ئافرىت لە دىار نەبوونى ئەوانو پارمەشى لەلا كەم نەبوو! بە شەرمىكەو ھوو ئەو دىو پەردىمەو.. پەردىمە ھەلئاسرا بوو بەتەواوى نەگەشتىبوو زەوى، ھەردوو قاجى ئافرىتەكە تانزىك ئەزىنۇكانى دىار بوون. دىستى پىكرىد.. يەك دوو بەندى زۆر خۇشى بۆ ھەموويان وت.. لەم كاتەدا سەرۆك ئامازى بەپىاومكانى داو، وتى: " سەبرى قاجەكانى بىكەن" كە ھەموو سەرنىجاندا ((تەك.. زىنگۇل زىنگۇل)) ئارەق دىچۆرپە ناو پاتەكانى كەلە پىدا بوو.. ئافرىتەكە ھاتەو ئەم دىو پەردىمە بۆلەى سەرۆك ھاپىتەكانى بەدەسە سەركەى كە ھەموو دەم ھاپى زىنگۇلە ئارەق بوو بە جۈانى سەرى لاشەى تانەو كاتەش دەلەرزى.. پاش كەمىك ھەسانەو.. پارمەى وەرگرتو گەپەو مەل... .

بىرادەركەنى سەرۆك لەم كىدارە زۆر سەرسام بوون.. دىيان وىست بېرسن.. بەلام زاتيان ناكىد. بۆ پۇزى دۈاى، بەپانىيەكەى لە ھەمان كاتدا لەدەرگا درا.. سەرۆك ھەرمەنى كىد بىكەنەو، كە دەرۈزەمەن كىدەو.. تەماشاپان كىد ئافرىتەكەى دۈنۈپە.. ھاتۇتەو.

سەرۆك : ھەرموو بىزانم بۆچى ھاتووى؟

ئافرىت : وەك دۈنۈپ تۈزىك لاپىلەى تىرتان بۆ دەلەم.

سەرۆك : ھەرموو..

ئافرىت : چەندەم بۆ ھساب دىمەيت؟

سەرۆك : چەندەم دىوئىت؟

۸ ۶ ئافرىت : (۶) شەش لىرە!

سەرۆك : زۆرە ئافرىت : (۲) سى ئىرە

سەرۆك : زۆرە ئافرىت : (۲) دوو ئىرە

سەرۆك : زۆرە ئافرىت : بەخۇراپى

سەرۆك : نامانەوېت گويماڭ لەدەنگىت بېت!

ئافرىت : بەسەر سوپمانەو، بۆچى.. خۇ دەنگىم زۆر خۇشە!..

سەرۆك : وتە نامانەوېت! بەرەقى و نېمچە تۈرە بوونەو.

ئافرىت : ھەر ھەز دەگەم بۇتان بلىم!

سەرۆك : بىھرموو

پاش تەواو بوونى ئافرىتەكە رۇيشت، ئەمىرۇ بەپىچەوانەى دۈيىنۈە بوو.. نە ھەوالى پەردەى پرسى و نە ئارقى زىنگۇل زىنگۇل رۈوى گىرت.. نە لاشەى لەرزى و نە ھەياشى لەپاومگان كىرد.

بەم شۈمبە ھەند رۇژىك ئەھات و بەدەستى بەتال ئەگەرەپەو. پاش سى جار سەرۆك وتى : ((ئىتر بېيتەو بەم ناوۋا قاجەكانت دەشكىنەم.. بىرۇ نەپەيتەو)). توۈرە بوو.. ئافرىت لەو ناوۋە نەما ھاورپىكانى زۆر ئەم رۈداومىيان بەلاوۋە سەپىر بوو لىيان پرسى : قورىان تۇ يەكەم جار بارەپەكى يەكجار زۆرت داپە ئەم ئافرىتە كەچى ئىستا بەخۇراپىش لاپلايە دەلىت تۇ ناتەوېت.. پاشان دىرىشى دەگەيت.

سەرۆك : بە پىكەنىنەو ((مەن دەنگى ئەم ئافرىتەم بەلاوۋە خۇش نەبوو.. تەنھا وېستەم ھەپاكەى شەرمەكەى بزانەم.. دىئىابىن ھەپا و شەرم و شىكۈى نەما!))

وتيان : چۇن؟! سەرۆك : يەكەم رۇژ سەرنىجاندا ئارقى ھەپا و شەرم زىنگۇل زىنگۇل چۇن ئەتكاپە ناو پىلاومگانى.. بەلام رۇژمگانى تر وانەما.. سەرنىجان دا؟! وانەما؟! وتيان : بەلچ بىنىمان.. وابوو؟! سەرۆك : بەپىكەنىنەو مەرفەكان ئەوۋەندەپان زەھمەتە تا ھەپا شەرم و شىكۈيان ئەتكىت.. چاوتان لىيە ئىستا ھەند بەناسانى دېتە ژوورى.. ھەپا ھەترمەك ناوۋە كەتكا.. ئەتكىت و تەواو.

بەپىزان : زۆر ورياي خوشك و داپىكان.. خۇمان.. كەسو ناسىاومان بىيىن. گورگە برسەپەكان ھەپا نامووس ئەتكىن، بەناوى گەورم و باق و بىرەقەو بەناوى نان پەيدا كىردنەو.. ورياي ھەپا نامووس بىيىن.

برايان حەياو شكۆى كەس مەبەن.. تاكەسەش حەياو شەرم و شكۆى نىۋە نەبات..
دەغىلە ئامان حەياو ناموس و شەرف و شكۆى خۇتان خوش بویت.. لە ھەر جىگەپەكن.
گەر شتى وھا، ھاتە پىش بەرگى لىبكەو ھاوكارى نەكەپت.
((كەشكۆلى مەلا نەحمەد))

لەسايە و سېبەرى باوەردا...

تاقىکردنە و مەيەكى گەورە بوو لە بەردەم دوو ئافەرت و پیاوێكدادا.

دوای تێپەر بوونی چەند سائیک بەسەر ئەو روداو لە سالی ۱۹۹۵ روویدا بوو هاتەوێ
یادەم بیکەمە یاد نامەیک بۆ ئەو خوێنەرە بەرپزانه.

سالی ۱۹۹۲ تا ئەمڕۆ کە سالی ۱۹۹۶ گرانی و ناپەڕەختی باڵی کیشاوە بەسەر هەموو
شار و ولاتدا خاوەنی قەمەرمەیکە لادا بووم، لەناو شاردا کاسپی ((کری)) م پێدەکرد..
زۆر داغان و شپۆلە بوو هەرچیم هەبوو تیا م خەرج کردبوو، ئەوەی پێم پەیدا دەکرد
بەشی ئەوەندە دەکرد کە تیا پەیدا خەرج بکەم، سەری ئەمڕۆ و لاشە ئەوەرزی، کار هاتە
ئەوەی تاپەشی پێوە نەمایەو، چەند تاپەیکەم لەپەکتەر هەڵکێشا بوو.. رۆژێکیان
بەخێزانە کەم وت : ئافەرت ناچارم کار و کاسپی بەو لادا شپە نەکەم.. بزانم کاریکی تر
نادۆزمەو؟ ئەویش لەسەر خۆ وتی : بۆچی بێزار بوویت لێی؟

وتەم : ئەگەر بێزار بێم ناخەقەمە تا ئەملاى چاک دەکەم ئەو لاى تا ئەو لاى چاک دەکەم
لایەکی تری خراپ دەبێت خەریکە شیت دەبم وا (تاپە) شى پێوە نەماو.. بەبێ
(تاپە) شى خستە سەر چوار بۆک و وەستانی باشتەین چارە سەر.

خێزانە کەم خوا سەر بەرزی دنیا و قیامەتی بکات زۆر دڵسۆزی نواند وتی : پیاو کە
سەری بێرزق و رۆزی لە ژێر خاکداپە.. خۆی گەورە دەرگایەك دادەخات و هەزار دەرگای
خێرو بەرمەکت دەکاتەو.. ئارامەت بێت))

وتەم : جا مەبەستت چییە ئافەرت؟

وتی : بووەستە!، رۆیشت بۆ ژوورێکی تر تۆزێکی پێچوو پاش چەند خولەکیك هاتەوێ..
وتی : بگرە ئەمەم شك دەبرد لەدارەى دنیا دا.. ئالتوونەکانمە.. جوانترین پادگاری من و
تۆیە ببێە بێفرۆشە.. بەپارمەکی چەندەى کرد لە (تاپە) پێبکەرەو تا ئەومش تەواو
دەبێت خوا دەر وازمەیکى تر دەکاتەو!

بەراستى سەلماندى ھاوسەرمە.. خەمخۆرمە.. لە يەكەم رۆژمۇ بەئىنى
ھاوسەرىمان دابو بەلام بەكردەو سەلماندى.. بۇيە منىش لەيەكەم رۆژمۇ خۆم بۇ
خۆشى و مالى و منداڭ يەكلايى كرىبۇو.

بەو پەرى خۇشحالئىيەو ئالتۇنەكانى دامى.. بىردىم بۇ بازار چومە لای زەرمىگەر،
فرۇشتەم تەنھا ((۴)) ھەزارى گرتەو.. خوانەپىر.

پارەم خستە ناو (داشبلى) سەيارمەو بەسەرو دلى خۇشەو بەرەو بازارى تايە
فرۇشەكان رۇيشتەم.. لەپەر نەفەرىكى ((عەبا)) بەسەر دەستى لىپراگرتەم.. ھات بەبىرەدا
ئەو ((داخلى)) يە بەرم ئەوسا بىچم تايەكان بىكەرم.. وىستام ئافرىملىك بوو بەدەنگىكى
نەرم و شەرمەن وتى : برا داخلى دىكەيت؟

منىش لەو پەرى دىخۇشىدا وتم : بەئى فەرموو سەركەو، ئافرىمەكە سەركەوت
رۇيشتەن رۇيشتەن.. چەند كۆلەنكىمان بىرى.. تا گەيشتىنە دەرگای مالى ھىچ قەسە
نەكرد.. كاتىك وىستى دابەزى خۆم ئامادە كرىبۇ پارە.. كەچى وتى :

((كاكە فەرموو بەرپىزت دابەزە تۆزى كارم پىتە؟)) سەيارمەكەم كۆزاندەو
بەردىكەم بۇ تايە شەركەكانى دانا.. ئى نەوۋەكو تىلۇر بىيىتەو.. مەم گرت بە لارەو وتى :
ومرە ژوورى.. باشە ناچار ھەر مەم نا.. لەگەل ھەر ھەنگاۋىكە چەندىن خەپال و پروداو
بە مېشكەدا تىپەرى.. ئەوانە وتم : ((پەنگە فەردە ئارد يا جىل و شتى ھەبى بەمەن بارى
بىكات يان.. يان..)) بەلام كاتى دەرگای ھەوشەى كرىدەو چوپنە ھەوشەكەو دەرگای
ژورى كرىدەو.. تەنھا دوو مىندالى پروتى دامام لەژىر بەتانیەكى بۆرى^(۱) تەنكىدا
بىنى... ژوورەكە نەت گوت سەلاجەيە.. مالى پروت و قوت.. بەبىنىنى ئەم دىمەنە..
چەندىن خەپالەتى تر بەمېشكەدا گوزمى كرىد، ئافرىمەكە وتى:

كاكە تا ئەم ھالەم ھانىيە ھەر كارم بۇ كرىدون بەھەزار كۆپەرمەرى و دىردى
سەرى و ناخۇشى ژياندومەن ئەم مالانەى بەرو دراوسى مالىيان ئاۋەدان بىت ھاۋكاريان
كردووم.. ئەم دوو مىندالە باۋكيان نەماۋە.. تا ھىزىم تىابوۋە ھەولم داۋە كەپاروۋە نانى

^(۱) بىتانى بۆر: ئەو بىتانىمىبوو كە (تەھالوف) دەپبەخشیە دانىشتوانى ئاۋارە لە كوردستاندا سالانى

حەلەل زولائىم دەرخوارد داۋن.. زۆر غەمىيانم خواردوۋە.. بەلام.. بەلام ئەمىرۇ روم لەتۇناۋە بۇ پاروۋە ناننىك.. چونكە ماۋى ((۴)) رۇز دەبىت بەبرسىتى رامكىشاۋە لەگەلىنىدە.. دىنگى گۇراۋ پىچر پىچر بوۋ، گىران قورگى گىرت بەلام بەردەوام بوۋ لەقسەكردىدە.. لەم رۇۋە بىرپارم داۋە پاروۋە ناننى حەرامىيان دەرخوارد بىدەم تا بىتوانىن بىزىن.. جىبىكەم ناچارم.. يا ئەۋەتا لەناۋىيان بەرم بە ھەرچى پىگەيەك بوۋە.. دىغىرەتتى بىياۋەتتى بىجۈللىت. كەۋاى وت مۇچىر كەيەك بە شىۋە تەزۋۋىيەك لە نوكى پەنجەى ھاجمەۋە تىپەرى لە تەۋقى سەرمەۋە دەرچوۋ.. ھەموو گىيانم سەر ئارمى شەرمەزى گەپرا.. "خاۋىيە گىيان مەن بۇچى ھاتم.. ئىستە توشى چى بوۋم.. پەنگ لەسەر پەنگ دىگۇرا.. پەلى گەرمى دەم چاۋم بەرز بۇۋە.. گەر ئاۋىنەيەك بەرامبەرم بىۋاىە لە چەۋەندىرى سوۋر دەچوۋم.. ئاھو ئالەى ئەۋ ۋنەۋ ئالەبارى بارى ئابورى خۇمۋ جۈلەى بىرواۋ پىشت بەستەن بە خۋاى گەۋرە ھەموۋى ۋەك ھەرمەس دەھاتەن بەسەرمەدا كاسبوم.. گۈپكان كپ بوۋن.. گەر مەن كارىكى ئاشەرىۋ دۈۋر لەخۋاۋ بەرنامەكەى ئەنجام بىدەم جىگەكەم كۈى دەبىت؟

ئەى ئەم ئافەرتە بەۋە كۇتايى بە ئەننىشەۋ زامەكانى دىت.. ئەى ئەۋ مەندالانە لە باشەرۇزدا ئومىدى چىيان لىدەكرىت.. كەى مەن مەۋفەم نەتوانم ھاۋكارىيان بىكەم.. بەلام بەجى.. خاۋىيە گىيان ھاۋكارىيە بىكە.. لەبەردەم تاقىكرىدەۋمىيەكى گەۋرەدام تۇ بلىتى ئەمە خەۋ نەبىت؟! .. "ناۋ بىناۋ ئافەرتەكەش دەپوت : بۋارى دەرچوۋنت نىيە بىر لە چى ئەكەپتەۋە دەى بۇ ئاجوللىت.. بۇ چەقىۋىت.. خىراگە..

((ئاخىر بەرپىزان لەۋ كاتانەى كارىك پان ھەر شىتىكى حەرام روت تىدەمكات لەۋ كاتەدا پەلى باۋەرت دەپىۋىرت.. ئەك لەكاتى ئاسودىدا))

بۇيە كەمىك بىرم كەردەۋە لەۋ كاتەشدا تا دەھات ھەستەم بەتەرىپەى دىلم دەكرىد لەزىاد بوندا بوۋ.. ۋەخت بوۋ دىلم لە لىدان بىكەۋىت.. مىشكەم بىتەقەت.. خاۋىيە گىيان خاۋە خواست گەر مەن كارى ئابەجىم كەرد، لەدۋاى مەن ئەم ئافەرتە زىاتەر بەر دەۋام دەبىت لەۋ بەردەۋامىيەدا مەنىش بەشدارم ھەمان گوناھم بۇ دەنوسرىت.. خۋاى گەۋرە زۆر شەم لەبەر خاترى تۇ كەردوۋە دەرۋازى دەرپاز بوۋنم بۇ ۋلاگەيت.. توشى خراپە نەبەم.. نامزانى جىبىكەم باشە.. چ پىگەيەك ھەللىزىم..

وہك بروسكەيەك.. يەك خەيالى خوش بەيرىمدا گوزەرى كرد، پروم گەشاپەوہ.. زمرە كەوتە سەر لىوانم ئافرىتەكەش وتى : ئافەرم.. خەرىكە خۆت پەكلايى دىكەيتەوہ.. فەرموو . وتم : خوشكى باش.. تۆ وتت ئەمە يەكەم گارە كە بەھەرامى دىگىرىتە بەر؟! وتى : خوشكو براو ھەرامو ھەلال بۆ من مەھىنەرموہ كات درىنگە.. ژيان.. نان گرىنگن. وتم : ئەى خوشكى بەرپىزم راستە.. نان .. ژيان.. زۆر گرىنگن بەلام ژيانى كۆتايى ومستانى بەردەم خوای گەورە.. ئەى ئەو كاتانەى كە بۆ خوا خۆت ماندوو كردووہ.. ئەمانە وەلاميان چىيە؟ ئەى ئيمان.. لىپرسىنەوہ.. ئەى ئىمە خۆمان تەسلىم خوای گەورە نەكردووہ.. ئەى ئىمەخۆمان بە شوپىنكەوتەى قورئان نازانين.. ئەو ئاپەتە پىرۇزە لەمىشكەدا گوزەرى دىكردو دىنگى دىدايەوہ ((لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ...)).

چارى نەبوو.. بواری هیچی نەدام.. بارى قسەكانم بۆ گۆرى وتم :

خوشكى پروادار ئارام بگرە.. خوا كۆمەكت دىكات.. دىئابە من خاومن ژنو مالم ناتوانم خىانەت لە خىزانەكەم بكەم.. خوا پروو پەشم دىكات.. ئەگەر پىگە چارمەكت بۆ بدۆزمەوہ بە قسەى برا بچوكت ئەكەيت.. خەندەيەكەم بەزۆر ھانى بەسەر لىومكانم.. دوور كەوتەوہ دىنگەم بەرز كردهوہ.. "بەقسەم دىكەيت.. توخوا بەلەيم بۆ بكە."

ئەویش وتى : فەرموو بزانم! وردە وردە بەدەم قسەكردنەوہ ھاتمە دىرموہ لە ژوورمكەو لە ھەوشەكەدا بە دىئىكى سافو بەرپۆچىكى پاكو ئاسودەوہ وتم :

"خاومنى ئەو لادا شەرم كەسواری بویت لەپىگە.. وېستە تايەى بۆ بكېرم بەلام پارەم نەبوو ناچار ئالتونى ژنەكەم فرۆشت پېش ئەوہى تۆ سواركەم لە بازار دام بە((٤)) ھەزار دىنار.. لىم خۆش دىبىت گەر بىيەخشمە تۆو تۆش بىكەيتە ((مەسرف)) خەرجى بۆ مىندالەكانت بۆ خۆشت.. تا ئەمەش تەواو دىبىت خوا گەورمىە."

ئافرىتەكە وتى : ئاى كە بەخەشندەيت.. خۆزگەم بەو پۆھەپاكەت جا

بەراستىتە..

وتم : خوشكى ئازىزم تۆ گولئىكى مىندالەكانت خونچەن بۆ گەشەى ئىوہ نامادەم بەراستىمە.. لەبەر خوا ئىستا دەچم بۆت دىھىنم لەناو سەيارمەكەدايە.. لەماومىەكى زۆر كەمدا خۆم گەياندە سەيارمەكەم بە پەلە دىستەم كرد بەناو دىشبلى لادا كەداو لەناو

٤ عەلاگەيەكەدا بوو دىرم ھانىو چوومە ئەو دىوودىرگای ھەوشەكە وتم : خوشكى

ئازىز.. ئەمە بېرى ((۴)) ھەزار دىنارە ۋەك بۇم باسكردىت پارەى ئالتۇنى خىزانەكەمەو بۇ (تايەم) دانا بوو بەلام ۋا بەنسىبى تۇ بوو توخوا بەحەللى بۇ تۆۋ گەردنىشم نازاكە.. تۆش گەردىنت خۆش ۋا نازا بىت.. لىم بگرە.. دەستەم دەلەرزى بە عەلاگە پارەكەوۋە خۋاى گەورە لىمان قبول بفرموۋىت.. خەرجى بگە بۇ ئەو بىباۋكانەو بۇ خۇت.. ئافرىتەكە چاۋمەكانى فرمىسكى تيا قەمتىسەم مابوو.. ئىت نازانم لە خۇشيا بوو يا لەشەرما يان لە پرووزەردىدا.. دامە دەستى تا ئەو كاتەش زۆر ئاسوودە بووم.. لەناخەوۋە زۆر كامەران بووم.. بەخىراى خوا حافىزەم لە ئافرىتەكە كىردوۋ پۇشتم.. گۈيەم لەدەنگى پىۋەدانى دەرگەي مائەكە بوو.. بەرەو مائەوۋە.. بەگىرەنى بەتالەوۋە.. بەپازى بوون ۋا ئاسوودەمى.. دەرۋەنەوۋە كەۋتمەۋە پىگا.. ئاۋبەناۋ شەپتان بەمىشكەدا گوزەرى دەكرد.. دەپوت :

- چۋار ھەزار دىنار پارەى ھەموو ئالتۇن!
- چۋار ھەزار دىنار بەدەم خۇشە.. بەجى پەيدا دەكرىت؟
- چۋار ھەزار دىنار چۆن ۋەلامى خىزانىت دەدەپتەۋە؟
- چۋار ھەزار دىنار ئەى بۇ نىۋەيت نەدايە.. نىۋەكەى تىرى بۇ خۇت؟
- با ھەر قەسى بەكرىدە.. بەجىت بەپىشتايەۋ ھەرامۇشت بەكرىدە.
- بۇ ھاۋكارىت نەكرد لە كارەكەدا..

بەلام ئەۋەى ناخى ئاسودەو شادمان كىردبووم.. پازى بوۋنى ۋىزدان ۋا خۋاى گەورەۋە پاكىتىم بۇ ئەو بەرنامەيەى كە خۇم بە شوپن كەۋتەى دىزانى.. سوپاس بۇ خوا.. بەس نىيە ئەو پارمەش ھەبوۋشەپتان نەفرەت لىيىت.. سوپاس بۇ تۇ خۋايە كە توۋشى مەن بوو ئەو ئافرىتە داماوۋە.. بەس نىيە تۈشى كەسىكى ئالەبار نەبوو.. گەپشەمەۋە مائەوۋە.. لە دەرگام دا پاش كەمىك خىزانەكەم دەرگەي كىردەۋە بەگەرمى بەخىر ھاتنەۋەى كىردم.. خوا پروۋى سېى بكات.. بەو بەخىر ھاتنەۋەيە مەندۋىتىم دەرچووم، ۋىستى پىرسىار بكات.. بەلام چووم دەست ۋەم چاۋم شت ۋەمستىۋىزىكى پاكەم ھەلگىرت.. پەرداخىك ئاۋى بۇ ھىنام.. پاش ھەسانەۋە ((۲)) پكات نوپۇزم خۋىند.. پاش كەمىك خىزانەكەم ۋتى :

((....)) ئالتۇنەكەت فرۇشت؟ بەدوۋ دلىيەۋە ۋتم : بەلى..

: چەندەى كىرد؟

: چوار ھەزار دىنار

: ئەمى تايەم پىۋىستىست لىكرى؟ ((ئىتەر قەسەكانەم پىچر پىچر بوو))

نەمزانى چى ۋەلام بىدەمەۋە.. خاۋىيە گىيان ھىريان بىكەۋىت چى ۋەلام بىدەمەۋە..

ۋەلامىك ھات بىمارمدا ھەركىز شتى وام نەۋتوبو:

ئاھرىت برا دىمىك ناموشۇۋ سەردانى شارى بەغداد دىكات، پارمەكەم دابەۋە.. كە

لەگەل رۇشتىنى ۋ ھاتنەۋەيدا جوتىكى باش تايەم بۇ بىنىت ((سوپاس بۇ خوا، چونكە

جىگەمى مەمانە بوۋىن لەلەي يەكتەر ((قەناعەت))ى كىرد بەۋتەكەم ۋ وتى:

((زۇر باشە خىرى پىۋەبىت.. رەنگە لەۋى ھەرزان تىرىش بىت؟

بەللى بە دىلتايەۋە... ئىتەر ئەمە چەسپا لەلەي.. چەند رۇژىك تىپەرى سەپارە

بەرمە خراپى دىمىۋىشت وام لىھات بەتەۋاۋى بىزار بووم لىلى.. كەنەھاتەۋە مائەۋە

خىزانەكەم دىموت : چى بوو تايەكان نەگەپشتن..

مىنىش بەمەلولى دەم وت :

ئاھرىت خۇ چۈنى بەغداد ھەروا گالته نىيە ھەر كاتى ھانى يەكسەر دىپخەمە ژىرى ۋ

دىمەبەستەم..

لەخوا بەزىاد بىت بناغەيەكى بەھىز ئىمەمى لەسەر پىك ھاتبۈىن لە ئاستى يەكتەر بۇ

يەكتەر دىمىۋىنەۋە بەم چەشەنە كارم دىمىرد.. لە بەر بارى خاۋادا ئارامم گىرت.. گەرجى ناو

بەناۋ لە ناخەۋە بىزار دىبووم.. بەلام بىپارم دا بە ھەر شىۋەيەك بىت نەبەزم بۇيە ھات

بەبىرمدا كەبچەم لاي تايە فرۇشىك بەقەرز دوو جووت بىكروم لەبەرمەۋە بەشىۋەم بەش

بەش قىسە پارەكەمى بىدەمەۋە.. ئەمەيان باش بوو چونكە چەندە لەبەر

سەپارەكەم ئەۋەندىش لەبەر مەمانەمى خىزانەكەم.. چونكە زۇر يەكتەرمان خۇش

دەۋىست ۋ يەكتەرمان لامەبەست بوو.

نىۋەمپۇيەكىيان گەپرامەۋە مال خىزانەكەم دىمىرگى لىكردمەۋە وتى : (....) مژدە

مژدە ((بەروۋىيەكى خۇشەۋە دەمى پىرلە پىكەنىن بوو))

((ئەۋ پىۋەمى بىرادىرت تايەكانى بۇ ھانىۋىت.. ۋەرە بزانە باشن؟))

ۋەك لەبەنىكى بەرز بىكەۋەمە خاۋىر سەرسام بووم.. بۇيە بەدەست خۇم نەبوو وتم :

كچى ئاھرىت تايەمى چى ۋ شتى چى؟! پىۋاۋى چى تۇ تەۋاۋىت.. تىكەنەچۈپت؟!

بەلەم وازى نەھانى و راپكىشام بۇلاى تاپەكان.. كە جوومە پېشەوۈ بۇلاى تاپەكان قەسەگەى راست و دروست بوو.. جوان سەيرم كردو واقم وپما خواپە گيان.. ئەمە خەوۈ.. يا راستىيە.. پاش كەمىك خىزانەكەم وتى : ئەوۈ چىيە (.....) بۇ وا واقم وپما بۇ رەنگت تىكچوو چى رويداوۈ.. قەسە بگە.. بۇ ناشكرائى ناكەيت (....) دەقسە بگە.. لە يەكەم جار زياتر سەرسام بووم.. چەنلەين بىرو بۇچوون گوزەريان كرد بە بىرمداء.. لە ناخەوۈ بەخۇم وت :

-تۇ بلىيت ئەو ژنەى كەمن پارەم داوۈتئ بەزمىي بەمندا ھاتبىتەوۈو چووبىت تاپەكانى بۇ كرىم!؟.. نەو بپوا ناكەم!

يان خوائى گەورە لىقبول نەكردوم وەك ((مەجىزەيەك)) دابىتەوۈ بەروومدا خواپە گيان ئەمە خەوۈ.. خەپالە.. راستىيە.. ئەمە چىيە!؟

لە راتەكانلىنى چاكەتەكەم بەناگا ھاتمەوۈ.. خىزانەكەم كە تانەو كاتە ناگادارى ھىچ نەبوو وتى : پياوۈكە بۇ وات بەسەر ھات.. ئەى خۇت نەتگوت برادرەكەم تاپەم لەشارى بەغدادموۈ بۇ دېئى.. ئەى ئەوۈتا ناپىينى بۇى ھانىوپت.. دەقسە بگە دلم تەقى! نەمەيشت ھەنگاو بئى كەمەنيازى ئاو ھىنان بوو وتم : دانىشە باراستى رووداوۈكەم بۇ بگىرەمەوۈ..

خىزانى بىناگا لە بەسەر ھاتەكە وتى : دىبا بچىنە ژوورىو كەمىك ئاو بخۆرمەوۈ ھالەت باش نىيە.. خواپە گيان رەحم بەمن بگەيت.. چىچى بەسەر نەھاتى..

وتم : نەو ھىچم بەسەر نەھاتوۈۈ.. ئاوپش ناخۆمەوۈۈ.. دانىشە.. راستە قەسەم بۇ ئەو دىكرد بەلەم ھەردوو چاوم لە تاپەكان بېرىبوو.. تاتەواو بونىش ھەر بە خەوم دىزانى!.

لە نوکەوۈ تا گەپشتم بەمالەوۈۈ ئەمەرپۇش ھەر ھەموويم بۇ گىرپايەوۈۈ.. وەك دەلئىن : لەسیرەوۈ تا پىيازى.. پاش تەواو بوونى رووداوۈكە ئىنجا خىزانەكەم ھەپەساو سەرسام بوو.. بەزۇر زەردە خەنەپەكەم خستە سەر لىوم ووتم : ((ئاو دەخۇيتەوۈ بۇت بىنم ئافەرت!؟))

وتى : ئاوى چى وشتى چى.. پياوۈكە خىرىكى زۇر چاكت كردوۈۈ.. ئەى باشە ئەم تاپانە لەكوپوۈ پەيدا بوون، تۇ بلىيت مەجىزە نەبىت!؟ بەلەم.. ئا بىرم نەبوو پياوۈكەى ئەم تاپانەى ھانى پارچەپەك كاغەزى داومەتئ، وتى : لە دواى خوپىننەوۈى بىت بۇلام — ئەدرەس- ئاوانىشانى تيا نووسيوۈ.

كاغەزەكەم وەرگرتو دەستەم كەرد بەخویندەھەى.. ئاى خویندەھەى چەند نىعمەتتىكى خۇش و گەورەمىت.. ئىستا تامو چىزى خویندەھەىم زانى.. كە خۇم دەتوانەم بە چاۋو بىرو ھۆشەم بېروا بە كاغەزەكەم.. گەر پەككىكى تر بۆى بخویندەمايەتەھە بېروام ناكەرد..

ۋەم : (...) خۇشەۋىستەم ئەمە ناۋ نىشانى ئەم پىاۋەى تىايە كەتايەكانى بۆ ھانىۋوم دەلى : پەيۋەندىم پىۋە بىكەو كارتىكى گىرگەم پىتە..... خۋايە گىيان خىربىت.

پىشۋوم نەدا خىرا تايەكانەم خىستە سەندوۋىقى لاداوە بىرەم دوۋكانى كاپرا بەھەتەك ھەتەك كەۋتەمە پىگا.. دەستەم كەردەمە بەبىر كەرنەھە :

- باشە ئەم پىاۋە مالى ئىمەى چۆن دۆزىيەھە؟
- ئەى پەيۋەندى بۆ پىۋە بىكەم؟
- خۋايە گىيان خىر بىتو چاكەو باشەى لە دۋابىت، خۋايە گىيان كەپىقى خۇتە.. پارىزراۋ بىم ھەۋلۋ مەندوۋ بوۋەم بەخۇپاىى نەۋرات..

گەشتەم بازار لە گەراجىك ((لادا))كەم دانا.. بىم ناۋنىشانەى لامبو دوكانەم دۆزىيەھە، كەسەپىم كەرد چى بىبىنەم!!

ئەمە نوسىنگەپەكى گەورەپە.. لە دەرگەى نوسىنگە كەم دا.. پىاۋىكى قەتەھەى بە ھەببەت دەم چاۋ پون و پاك فەرموۋى لىكەردم كە لەو دىۋو مىزىكى گەورەھە دانىشتىبوۋ لەگەل پەكەم ھەنگاۋم بۆ ژوورەھە خىرا لەبەرم ھەستا بەخىراپىى و بەگەرمى ھات بەپىرەھە.. بەخىر ھاتنى كەردم.. زۆر زۆرى پىز لىگەرتەم.. نەمىزانى دامۋىكى ۋەگو مەن لەبەردەم ئەم كەسە خاۋەن دەسەلاتە (مادى)پەدا بۆ ئەۋەندە بەھەببەت و شىكۆم.. بەلام لە ئەنجامدا بۆم دەرگەۋت.. كە (بىرو باۋەرۋ كەردەھەى پاك و بۆ خوا زىان و ھەۋلەدان بۆ ناسودەمى مەۋف گەياندومىيەتپە ئەم پەلەپە))

دۋاى چاك و چۆنى ھەۋالپىرسى سەرى بىردە دەرەھە لە جامخانەى نوسىنگەكەپەھەۋە بانگى (ساردى و چاۋ ئاۋى)كەرد.. ئىستا دانەنىشتىبۆۋە بابەتەكانى داۋاكار گەپشە جىگە..

ۋەى : كاكە گىيان پوداۋى ئەم پۇزۇتمە بۆ ۋەگىپە.. پاشان مەنىش پوداۋى خۇمىت بۆ دىگىپەھە، كەچۆن خۋاى گەورە لەسەر دەستى تۇدا پارمەتى ئەم خىزانە ھەزارەى داۋە

ئاسودەى خۇشت بۇ دەكەم.. بەس توخوا دەست نەنىت بەرپومەو. نامزانى مەسەلە
چىيە وتم : كاكە گيان من بۇ خوا كىدومە لەبەرئەو لەلەى كەس باسە نەكردووە تا
ئەمپروش.. خىزانەكەم --خاوەن ئالتون- نەيزانى بوو كەپارەم داوتە ئەو خىزانە
هەزارە.. كەخىزانەكەم نەزىكتەين و خۇشەويستەين كەسە لەسەر زەوى..

ناچارى كردم.. پروداوكان زۆر بە وردى و لەسەر خۆ، يەكە يەكە و هەنگاو بە هەنگاو
بگىرپەو چاومكانى فرمىسكى شادى قەتەيسم مابوو تىياندا دەبرىسكاپەو. منىش
بەدەم چاى خواردنەو. هەناسەپەكەم هەلگىشاو وتم : خۆزگە تۆ نەتزانىايە با ئەو
خىرەم بەر دەوامبواپە..

ئەويش لەسەر مەزەكەى دەستە سەپكى كاغەزى دەرەيناو چاومكانى سەرى و وتى :
كاكە گيان.. خوى گەورە لە قورئانى پىرۇزدا دەفەرموپت : ((إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ))
وتم : باشە چۆن ئەم تايانەت گەيانە مالى من و چۆن بەم پروداوت زانى ئەمە تەنھا
خوى گەورە ئەو ئافەرتە و خۆشەم دەزانين.. كەسى تر نەيزانىت و ئاگادار نەبوو، بەلام
پىاوى باش وتى : بەرپەز ئەو كاتەى تۆ گەپتەو بۇ ((پارەكە لەناو سەپارەكە)) من لەو
دەو دەرگای مالى خۆمانەو خۆم داشاردبوو ئاگادارى هەموو قەسە باسەك بووم..
وكانەيكەش دەرچوووت زۆر سەرسام بووم بەو هەلەستە نىمانى و مەرفايتەت.. زۆرم
حەز كەرد بىتەناسم.. بۆيە بەسەپارەكەى خۆم دوورو نەزىك دوات كەوتم.. تاگەشتەتە
مالەو.. دالنىيا بووم ئەو مالەكەتەنە گەپتەو.

وتم : ئەى بۇ ھاوكانى ئەو ئافەرتە هەزارەتەن ئاگەرد بەسەفەتەى دراوستەيتەى و هەزارى..
پىاومەكەش (...)) وتى : زۆرمان ھاوكانى كرد.. هەموو جارئ دەبوو دۆپەك ئاو..
تاخوى پۆزىكىيان وتى : خوا دەروى لىكردومەتەو نەزىر پارەتەيم مەدەن.. بەلام راستى
نەكەرد هەر نەفسى بەرز بوو.

قەمەكەم لە چاى بەردەم داو بە هەيمنى دامناپەو.. پىاوە وتى : پاش چەند
پۆزى سەفەرم كەرد بۇ شارى بەغداد.. لە دوكانى پىاويكى زۆر پەكەپەك كەنەويش
خاوەن نوسىنگەپەو بازارگانىكى بەتواناپە دانىشتبووم. پىاويكى بە تەمەن ھاتە ژورەو
داواى ((پارەتەى)) كرد.. ئەويش --بەردەمەكەى بەغداد- دەستى نەنا بەرپەو و وتى
((وێدەم پى نە)) كەپراى بەتەمەنىش وتى : هەرچەت پەيتەت بۆت ورد دەكەمەو.. ئەو
سالانە پارەى تەبە (تەزوير) لە ئارادا بوو ((دەپار بوو كەپرا سەلگەر بوو)) كەپراش (۲۵۰)

يادگارى لاويتى

دەمىك سالى بوو باوكم ئالۋەدى ((شەراب و مەي)) خواردنەو بوو وەك خويەك
ھەردو و براكانىشىمى فېركرد بوون كە لە تەمەندا لەمن گەورە تر بوون.

دايكم مېزى زۆر بەجوانى بۇ دەپازاندنەو.. خزمەتى باشى دەكردن.. گەر
شەوېك وەك پېويست كارىان بۇ نەكات ئەوا دايكم پوو بەپرووى ھەپشەو قسەى ناخۋشى
باوكم دەبۆو يان بەكارتى ((تەلاق دان)) ئاگادار دەكراپەو..

لەگەرەكدا زۆر جار سەر زەنشت دەكراين.. دەنگمان دەپۆيشتە دەرى لەمال.. منىش بەو
كردارى مائەومەمان زۆر دلگران دەبووم.. چەنلىن جار ھەولمدا بوو.. بېخود بوو.. دايكم
زۆر منى خۆشەمويست بە پېچەوانەى باوكمەو.. براكانىشم خۇشيان دەويستەم بەلام
كەباسى ھەرام و ھەلالى پزق و پۆزىم لەلا دەكردن تۈرە دەبوون.. زۆر جار باوكم بە خوا
پەرسىتى من سەرسام دەبوو كە گەنجەم بۇ خوا دەرىم و بە فرمانى كار دەكەم وەك
ئەوان نېم لەكارو كەردەمدا جوان لە يادەم شەوېك زۆرم بۇ براگەورەكەم ھانى كەواز
بەينى و تەم :

((كاكە (...)) دەزانىت ئەم ئارەق خواردنەومەيە چەند خراپە لەپروى مادى..
مەعنەوى.. مەرفۇايەتى.. ئىسلامەتى بەو خېرت دەكات دوور كەومەرەو لىي ئەمە
پاكردنە لەواقع.. ئەمە چارە سازى زامەكانتان نىيە..)) بەلام و تەكانم كارتىكەر نەبوو لە
ناخيان.. سادە بوو.. بۆيە دەيان و تە : دىنى خۆت بۇ خۆت دىنى خۇمان بۇ خۇمان
بېسود بوو زۆر ئامۇزگاپم دەكردن..

لەيادەم نەجىت من بېچۆكترىن ئەندام بووم لەبەر ئەو ھەندىك نەرمىان
دەنۋاند بەرامبەرم.. قوتابى قۇناغى دواناۋەندى بوم جار جارمىش چاۋم لە دەستى
باوكمەو بوو بۇ خەرجى قوتابخانەو پېداۋىستى و شتى تر.. خوا دايكم پوو سېى بكات..
زۆر جار بەنھىنى باوكمەو دەست گىرۋى دەكردم. شەوېكى زستان زۆر سارد بوو
بەفرىكى باش شەوى پابردو و بارىبوو ئەمەشەۋىش ساردىيەكەى بېئەندازە بوو.. لە
پەنجەرەكەو سەپرى دەرمەم ئەكرد.. بەفر وردە وردە.. كەلو كەلو سېى و بېگەرد

دەبۇنە مېوانى سەر زەمى.. ئاى.. ئاى كەجوانن! لە دەمە دەمى خەوتەندا بوو چوومە
 ژوورەكەى باوكەم و براكانەم.. ئەوان سەر گەرمى ئارەق و دور لەخوا ژيان بوون..
 تەسجیلیان كەردبۆو.. (ئەحمەد شەمال) ئەومەندەى تر دوورى خستبۆنەو. بە دەنگىكى
 نەرم و نەوى بانگى باوكەم كەرد : بابە.. بابە گيان.. حەز ئەكەم ئاگات لىم بىت! باوكەم
 كە بىتە ئارەقەكە لەسەر مېزەكە دانا بوو ئاورپىكى بەلای مندە دایەو وى : ها.. شەو
 شىت.. چىە.. خەوت دىو؟ يان ئىمە دەخۆینەو و تۆى گرتو!.. بىزارمان مەكە.. دەلىى
 چى؟

وتم : بابە گيان ببورە وا لەم كاتە ناشايستەمەدا هاتە ژوورى.. حەز ئەكەرد كاتىكى تر
 بووايە بەلام كەى تۆ كاتت بۆ پىاچوونەو و گەرتەكانى ئىمە تەرخان كەردو.. ناچارم
 كاتت لىبگرم بلىم : ئەگەر مالهەكەمان ئاگرى تىبەر بىت بسوتىت تۆ چى دەكەيت..
 هاوارو پاكە پاك بۆ بەرو دراوسى..

*كەچى براگەووركەم دەنگى بەرز كەردو وى : نا بابە.. وازى لىبىنە كەمالەكە
 سووتا.. ئەمىشى تىدەخەمىن و نەجاتمان دەبىت..

باوكەم وى : پۆلە لاچۆ.. وازمان لىبىنە.. ئاگرى چى و شتى چى، هەستەم بەشەق پارچە
 پارچەت دەكەم.. خۆتەم پىيە كوشت مەدە؟!

براكەى تەرم تانەو كاتە پەرداخەكەى هىچى تيا نەمابوو وى : ئىمە سەر گەرم
 دەكەم يان شەر دەكەم.. دەبا هەر بلى.. كاگەم دەپەوئەت ئىمە دوور خاتەو لە شەراب..
 بەلام ناتوانىت.. ناشىەوئەت هاومىزو هاودەرمەن بىت. دەوازی لىبىن..
 وتم : راست دەكەن.. بەلام دەبىت يا مەن بەم ئەمشەو يا ئىو..

باوكەم هەلىدایە : ئەى لە كورپى باش هەپشەمان لىدەكات.. هەتىو هەستەم پارچە
 پارچەت دەكەم.. تاتوانى پەر بەدەمى يەك تفى لىكەردم.. ئەو پەكەم جار بوو لەزىانىدا
 باوكەم كارى وا بكات..

براگانىشەم واقيان ورمە.. بەلام بەومشەو نەومستەم دەرىكەردە دەرى دەرى..

وتم : بابە.. پىم ناخۆشە بەلام با قەسەكانەم پادگارى بىت لەلات.. بەلام بىسود بوو هەر
 پالینا.. پالینا تا دەركاى دەرى كاتىكەم زانى بەر چاوم لىل بوو.. بەر چاوم زیاتەر لىل
 بوو.. تارىك تارىك بوو.. ناو دەمە تامى سوپىرى پىگەمىشت.. بەدەما كەوتم.. بە ناستەم

٦٤ گویم لىبوو لە دەنگى دەركاكە. كە بەتوندى لەسەرى داخستەم و چووە ژوورى. لە

ھۆش خۇم چووم.. بەلەم پاش ماومىيەك لەسەرماندا ھۆش خۇم ھاتمەوہ.. كەسەمىرم كرد
خوینىكى باش لەدەم دەستەم پۇشتىبوو چەند مىلمەترىك بەمىرىش لەسەر پىشتەم بارى
بوو.. لە ئاكامدا بۆم دەرگەوت.. دەستەم بەدەرگاگەوہ بوومو شەقىيىكىش لە لاشەويلگەم
ھەلەراوہ.. ئىتر لە ھۆش خۇم چوو بووم.. بەو ھالەوہ پازى نەمبووم.. بۆيە وتم: خوايە
گيان ئەمە تاكەى وادەژين خوايە گيان دلىان نەرم بىيىت دەستەم بۆ ئاسمان بلند كرد تا
لە تواناما بوو پارمەوئەرم نەرم بەمىر دىبارى.. زۆرم سەرما بوو لەسەرماندا
ھەلەلەرزىم.. لەپى دەستەكانەم بەمىراوى دىبوون. بۆم دەرگەوت شەو نىومىيى بووہ
بەردەمى خۇم پاكرەموو لەبەمىر پووەو قىبلە بەو سەرمایە.. كەلەناخەمدا زۆر بايەخى
نەبوو دوو ركەت نوپۇزم خویند.. دواى نوپۇزەكە وتەى ئەو پىاو چاكەم بىر كەوتەوہ
كەدەمىفەرموو ((زىستان بەھارى خواناسانە)) چونكە لەشەوگارى درپۇزدا شەو نوپۇز دەكەن،
وہ (ھاوین؛ بەھارى خواناسانە) چونكە پۇزگارەكانى گەرمەو خوا ناسى تىادەمكات كە
پۇزۇوى سونمەتە. خوینەكەى لاشەم بە پاك و نوپۇز دەزانى چونكە ئىمامى (عمر(د.خ)
نوپۇزەكەى نەبىرى كەخەنجەرى لىدراو چارى نەبوو، ئىمامى ئەحمەد پەزاو پەحمەتى
خوای لىبىت بەبەرگى خویناويەوہ نوپۇز خوا پەرسى ئەنجام دەدا ناچار بوون منىش
ناچارم، لەگەل تەواو بووندا.. ھەرچىم لەدوئا و پارانەوہو نزا زانى دەستەم كردە
خویندنى نازانم فرمىسكى خوشى بوو پان ناخوشى لەزۇربەى دوعاكانەمدا ئەو ئايەتە
پىرۇزەم دوبارە دىكردەوہ ((رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِإِلْدِي وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ)) گريام
زۆر گريام زۆر دوعاى چاكەو چاكەسازىم بۆ باوكەم و براكانەم كرد.. ھىلاك دىبووم بەلەم
لەناخەوہ لەسەرمتاى خوش گوزمرانىدا بووم.. لەيادەم نەچىت قەسەيەكى پىاو چاكىكەم بىر
كەوتەوہ كە دىمىفەرموو ((خوای گەورە لەنيوان بانگى مغرب و عيشادا كارەكان ناسان
دەمكات و دىگەمەنيەتە ئامانجى خۆى بەلەم مەن داواى چاكەسازى زۆر خىرام دىكرد
كەدەمىفەرمووئەت ((كُن فَيَكُون)) لەنيوان پىتى ((ك)) و پىتى ((ن)) دا ماومىيەكى زۆر كەم
ھەمە دىمىويست لەو ماومەكەمەدا خوای گەورە بۆم بىكات.. نازىزان دەزانن چى پويەدا..
كاتىكەم زانى دەنگى دەرگاگە ھاتە بەر گويم، كرايەوہ، پاش چەند ھەنسكىك لەقوئى
گريان ھەستەم بە بىستنى گريان كرد بەلەم لە ناخودلما ھەر دوعام دىكرد.. بەردەموام
بووم.. بەردەموام بووم ھەستەم كرد دەستىكى گەرم پوويەكى گەرم و تەپ لەپەنا گوپچكەم
كەوت.. جوان ھەستەم كرد كەنەمە يەككە بەلەم وام ھەست نەكرد و بۆى ناچووم كە

باۋىك بېت.. وتەم رەنگە دايىك بېت.. چۈنكى ئەۋەندى دايىك بەسۈزە.. باۋىك ۋانىيە..
بەبىرىمدا ھات كە باۋىك بىر كەتتە ئۆستۈن دايىكىشەم ئاگرى جىگەر ھەلى گىرتۈۋە
دەپتە بىم باتە ژورۇ.. بەلەم بېرىمدا داۋو كەتتە نەگەپتەۋە ئەۋ مائە.. تا بېرىمدا
چاڭ كەپتەۋە نەدەن بۆلەي خۇي گەۋرە بەرنامەكەي. دەرپۇم كاريك دىكەم.. زەۋى
خۇا فراۋانە.. كەس پەكى ناكەۋىت بەلەم مەن رەزگار بوۋى خىزانەكەم مەبەست بوۋ
نەك مان ۋىيانى خۇم..

بەپىزان ئەۋەي بۇ دەۋۋە ۋانە بوۋەستەم بە زىربىي كەلە رومەتەم خشا..
كەرىش بوۋ نىتە بۇم دەرگەۋەت كەتتەمە باۋىكە.. دىگرى.. ئاگرى جىگەر ئەۋى ھەلگەتۈۋە
دوۋاكانەم خۇي گەۋرە قىۋى كەۋۋە.. سوپاس بۇ خۇا سەرگەۋتۈۋم..

بە دىنگىكى نەرم ۋەپلە گىرانەۋە ۋى : ھەستە.. ھەستە پۇلە گىان.. ئىمە كەردەم
خراپە دەرھەق بەتۇ.. بەلەم تۈنەۋە خۇايەي لىيەدەپارپىتەۋە دلى مەنى گۇرۇ.. لىمان
بىۋورە.. لىمان بىۋورە.. كەۋى ۋە نەمزانى چۇن باۋەشەم كەرد بەملىداۋ مەنىش دامە
گىرانىكى قۇل.. وتەم : بابە گىانەم.. بۇ ھاتىتە دەر.. بۇ ھاتىتە دەر..

باۋىك كەتتەۋە كاتە نەمىدەۋە بىگرى بەدەم گىرانەۋە ۋى : پۇلە گىان خۇشەم نازانەم..
بېۋابكە نازانەم.. ھىزىك ناخى ھەزەندەم.. پالپىۋەنام.. پاشان نەمزانى تۇ لىرە ماۋىت
ئەگىنا زوۋتر دەھاتەم بە دواتا بابىۋىنە ژورۇ..

بەلەم مەن وتەم : نە بابە گىان تازە مەن بېرىمدا كۇتايى خۇم داۋە.. ۋەدوۋاشەم بۇ
كەۋۋە كە خۇي گەۋرە قۇلى دەكانتەن بە كىلىي ھىدايەت بىكاتەۋە، ئىسلامتەن بىكات..
مەن دەرپۇم تا ئىۋە ۋەھا بىن.. مەن نايەمەۋە ئەۋ مائە..

ھىزەم داپە بەر خۇم كەھەستەم بەلەم لاقەكانەم سىرپوۋ بوۋە لە دوام نەھاتەن بەرەز
بوۋەمەۋە كەۋتەم، بەلەم باۋىك كە ئەۋ خۇيەنەي بىنى لەمەن ۋى : بەلەن بېت تۇ جى
دەللىت ئىمە ۋادەكەي.. بەلەن بېت بۇ خۇا بىزىن.. چۈنكى خۇي گەۋرە تۇى
سەرخەستە ئىمەش.. ئىمەش دەمانەۋىت لەگەل تۇبىن.. وتەم : (بابە گىان ھەر قەسەم
ناۋىت.. كەدەۋە.. كەدەۋە بەلەن پەدەمەيت)، باۋىكىشەم ۋى : لەجىياتى جارىك سەد جار
بەلەن بېت بەلەن بېت.. خۇايە گىان تۇبە بېت لە ھەمۇۋ تەۋانەكانەم (فەرمىسكى
بەشىمانىۋى خۇشەۋە خۇشەۋە لە چاۋانى بارىن) ئەۋسا بېۋام كەرد، سۇجەمەكى شۇكرەم
۶۶ بىرە ھەر لەۋىدا بېرىمدا بگەپتەۋە مائە بەھىزى باۋىك.. بالى گەرتەم چۈپتە

خەوشەكە، لەپەر دايكەم ھات بەرمو پىرم باومشى پيا كردم گوشىمى بە خۇيەوھ..تا
ئەوكتەش ئەوندە ھەستەم بە خۇشەويستى دايكەم و گەرمى باومشى و غەمپرەوئىنى
ھەناسەى نەكرد بوو.. باوكىشم ھاوارى كردو وتى : لەم ساتەوھ يەك كەس بۆى نىيە لە
مائى مندا بىشەرعى بكات.. دەبىت ھەمووتان بۆ خوا بزين..

خۇشەويستان ئىتر لەو شەوموھ مائى ئىمە بووھ مائىكى زۆر جياواز لەشەوھكانى
تر.. ئاى تامو چىژى ئەم ئاينە چەند شىرینە.. خوايە گيان چەند شىرینە.. بىرپارم دا
ئەو ئايەتە پىرۆزە لەلای خۇشەويستى بنوسم و لە چوار چىوھى شوشەى بگرم كەخوای
گەورە دەفەرموئىت : ((إن الدين عند الله الاسلام)).

لە قولای شەودا دلە تارىكەكان رۆشن دەبنەو!

چەند سائىكى زۆر بوو براپەكى خۆشەويستەم لەحيزىيىكى عىلمانىدا كارى دەکرد.. بەلام وامامىيەكى زۆرە ھەستى پىدەكەم وازى لىھىتاۋن و زۆر بەگەرمى ناموشۆى مزگەوت دەكات.. لە وتارە گشتىيەكانى مزگەوتدا نامادىيى ھەپە.. لە ناخەو شەپتان پىيدەموتەم : رەنگە نىيەتى باش نەپىت!

بۆيە بەباشم زانى بەھىمنى و لەسەر خۇ ھۆى ئەو گەرم و گورپىيەم بۆ باس بكات.. چەند جارێك ەك خوازىيىنى كەريك بەروپىدا دا بەلام دەپوت : دەترسم بەباس كردنى ساردى پروم تىبكات بەلام وازم لىنەھانى.. بەلئىنى دامى كەپۆم باسبكات بەمەرجىك نەپدركىنە!. چونكە شاعىريك دەلئ : ((ھەموو دۆستىكت دۆستى ھەپە)) بەلام دلئىام كرد گەر سوودى ھەبوو بۆ كۆمەلگە باسكردنى ئاساپە.. گەر سوودى تەنھا نەپتى نىوانمان دەپىت.

بەلئ رۆژىك دانرا بۆ دركانلىنى ئەو نەپتىيە لە مالى خۇيان .. ھەموو سەعاتەكان بەسال دەگوزەران.. رەنگە چەند موويەكى سەرو پىشم سېى بووبن تا بۆى باسكردم :

جا بەرپزان ئەو كەسانەى كەتازەو بەگەرم و گورپى كار بۆ خوا دەكەن.. دەترسن لە بەباچوونى خىراتەكانيان. كە كات ھات بەھىتاشى لە دەرگای مائەكەم دا.. زۆر بە جوانى بەگەرمى پىشوازی لىكردم.. چوپىنە ژوورەو.. دەرگای ژوورەكەى پىوھداو بەخىزانەكەى وت : كەس نەپتە ژوورئ و لەم ناو مەپىن.. دانىشتەم من تامەزرۆو ئەویش لە نوکەو بۆى گىرپامەو : شەوێك لە خەومدا قىامەت ھەستا بوو.. دنيا تەپو تۆزاوى قەرمبالتى بىتاقەتى.. ناوى مەرفەھەكان دەخوینراپەو.. نامەپەكى مۆر كراويان دەداپە دەستى – چاوەكانى نوقاندبوو – ھەبوو سەرو دل خۇش بوو مەرفى وھا ھەبوو دەگريا لە بىدەستەلاتىدا دەستى دەكردە ئالە ئال.. زۆر ناپەحەت بووم پىاويكى دراوسىمان كەلە پىشمەو بوو نامەكەپان داپە دەستى و مۆرىكى لىدرا بوو بەلام كە سەرە

گەيشتە سەر مەن نامەيەكيشيان دايە دەستەم مۆريكى پېۋە بوو بە ئەندازەي دىنارىكى ئاسن، پاش تەۋاۋ بوۋنى كە دەميان دايە دەستەم دەميان وت : بېرۇ بۇ ئەۋ دەرگايە.. پۇشتەم پۇشتەم بۇ دەرگايەكەي كە دراۋسيكەمان بۇي چوو.. نامەكەيان ليۋەرگرتو سەپريان كەردو بەخېرەتنيان ليكرەدو بەخۇشىيەۋە چووۋە ژورئ ئىستاش دەنگى ئەۋ سەلامو كەلامە لە گوپمدا دەزنگيتەۋە، دەنگە دەنگىكى زۇر خۇش دەھات ھەستى بۇن كەردنم تا ئەۋ كاتەش بۇنى واخۇشيان نەكەردبوو. بەيى ھەرمانى ئەۋان خۇم گەياندە ئەۋ دەرگايە.. نامەكەيان ليكرەم خۇيىندىانەۋە.. سەپرى مۆرەكەيان كەرد وتيان : تۇ بۇ ئەم دەرگاۋ شۇيىنە نەھاتويت بېرۇ، دەرگايەكى تريان پيشاندام كەلەسەرى نوسرابوو.. ئەۋەي لەسەرى نوسرابوو لە نوسىنى مۆرەكەي مەن دەچوو بۇيە زۇر گريام.. پارامەۋە.. تو خوا.. تو پېغەمبەر.. ئەيھاۋار.. چار نەبوو پالايان پېۋەنام تا گەيشتەم ئەۋ دەرگايە گوپم ليۋو ھاۋار ھاۋار گريان دەنگى بەرزو نەزم بۇنىكى زۇر ناخۇش دەھاتە دەر كاسى كەردم.. دەستەم لە ھەراغى دەرگاگە گير كەردم.. وتم : توخوا يا بېجەم بۇ ئەۋ دەرگايە تەر، وتيان : نابيت مۆرى ئەم دەرگاۋ ژوۋەرى لەسەرەۋ نامەكەش بەدەستى چەپتە سەپەرم كەرد پاست دەكەن لە نوسراۋەكە نوسرا بوو ((أشهد أن لاإله إلا الله وأشهد أن (...)) رسول الله)) ناۋى ئەۋ حەزبە نوسرابوو كە مەن دۋاي كەۋتېۋومو شەۋو پۇز بە دلو گيان كەرم بۇ ئەكەرد. بەلام دراۋسيكەمان زۇر دىنارىكى باش بوو لە ژوۋەركەي نوسرا بوو ((أشهد أن لاإله إلا الله وأشهد أن محمد رسول الله)).. دىلم داۋاي ئەۋىي دەكەرد بەلام دەستەلات نەبوو، كەردەۋەكەنم دورى دەخستەۋە.. ويستم نامەكە ھەيئە بىدەمبۇ دۋاۋە بگەپمەۋە.. بەلام ئاخ.. چەند دەستەم دەكەردنەۋە بۇنەۋەي بگەۋپتە خۋارەۋە.. ناكەۋتە خۋارەۋە.. پام ئەۋەشانەم بېسود بوو.. نەزم دەبۋەۋە بگاتە زەۋى كەچى كاتىكەم دەزانى بەدەستەمدا دەنوسايەۋە. خۋايە گيان بە قوربانەت بىم ھەريام بگەۋە.. پۇل پۇل خەلىكى خۇيان دەكەرد بەۋ ژوۋەرانەدا تەنھا مەن سەپريچىم دەكەردم.. وتيشەم كاكە گيان بە قوربانەت بىم خۇ مەنيش ناموشۇي ئەۋانەم ئەكەردم.. دەميان بىردەم بۇ مەزگەۋت.. خۋايە بەھەريام بگەۋە.. خۇم زۇر پاكىشا.. زۇر مانەدو بووم.. ناچار بەرەۋ ئەۋ ژوۋەرى كە ليۋەترسام بىردىانەم يەك پالايان پېۋەنام كەۋتەم ناخۇشتىن شۇيىنەۋە.. گېر.. ئاگر.. دۋەكەل.. بەتەۋاۋى كاسيان كەردم زۇر بەشيمان بووم كەنەۋە جىگەم بوو لە شېرەزەي و بىتاقەتى خۇم سوپاس بۇ خۋاي گەۋرە

لە خەو راپەرپىم.. بېدار بوومەھە.. چاۋەكانم گلاۋت.. خەو بوو.. بەلام چۇن خەۋىك تا
من ھەم شتى واناخۇشەم نەدىبوو؟!

ئاي ئەۋەدى من دېم خۇزگە ھەموو ئەوانەش دەياندى كە دور لەپەيامو بېرو بېروى
ئىسلام دەزىن.. چەند خولەكىك سەرم خستە نېۋان ھەردوو دەستەم بەقنچى دانىشتەم
ھەر بېرەم دەكرەمەھە.. خۇم پەكلاى كەردەمەھە خۇم گۇرې بەخېراى.. سەمەت ((۲))ى شەو
بوو ھەۋىيەكەمەھە چەكەكەم ھەلگەرت روم لەو بارەگايە كەرد كەلەنەزىك مائەمانەھە بوو..
لەرېكا بەخۇم وت : پەنچەكانم نېۋە بەرگىر گەرمى لولەى تەنگ ناگرن لەم دىنا ئەى
چۇن لەو دىنا بەرگەى ناگىرې بلىسەدارى دۇزەخ دەگىرن... لەدەرگام دا، نېكا بان
كەردەھە، وتى كاك (...). خېرە بەم نېۋە شەۋە بەم شېۋە.. ھېچ رويداۋە.. وتەم : كى
لە ژورەمەھە؟ وتى : كاك (...). بەلام رەنگە سەمىرى تەلەفېزىۋىن (CD) بىكات.
چومە ژورەھە.. راستى كەرد.. نەنوستىبو، چومە پېشەۋە لېى وتەم : كاك (...). ئەمە
چەكەكەم.. ئەمە ھەۋىيەكەم.. ئىترەن لەگەل نېۋە نابەم كارو كەردەمەھە باش نېيە..
نېيەتان لەگەلەن ناگەنچىت.. كاك (...). بە سەرسامىيەھە دەپروانىيە من.. واى
ئەزانى شىت بووم.. تەلەفېزىۋەكەى كوزانەھە.. وتى كاك (...). تېكەنەچوۋىت..
خەيال نېت ... تەۋاۋ لەسەر خۇتى..

وتەم : بەلئ.. بەلام تۆبە خاۋىيە لەو كاروبارانەھە لە ھەموو شتىكى ئەمانە- وېستەم
بېرۇم.. كاك (...). توند بالى گەرتەم : كاكە عەبە.. كاكە پېۋىستەمان بە تۆيە، كاكە بېرۇو
بەيانى وەرەھە قسەى لېدەكەپن!!

بەلام ھاتەمە دەرەھە بەبى چەك ھەۋىيە ۋەگەرپامەھە مائەھە خېرا دەستەنۇپۇزىكى
پاك ۋە خاۋىنەم ھەلگەرتەم دوو رىكات نۇپۇزەم كەرد.. زۇر خۇش بوو بەلامەھە.. دوو رىكاتى
تەرىش دوو رىكاتى تەرىش لەو كاتەھە بەلئەم بەخۋاى گەۋرە داۋە كە دۋاى ((قورئان..
پېغەمبەر.. پەيامى بېرۇز.. پاك ۋە بېگەردى ئىسلام بىكەوم.. تەنھا خۇم لەۋدا دېۋەتەھە..
ھەرچى خاۋا پېنى خۇشەۋ بەختيارى مەۋفايەتى تايە كارى بۇ دەكەم.. ئىترە بەسە
خراپە دور لە خاۋا زىان.. سلاۋ لە بېرۇزى ئىسلام.. كەتەۋاۋ بوو لەگېرپانەھە رېۋادەكە
وتەم : ئەى لەو رۇزەھە كەس نەھاتەۋە بۇلات؟

وتى : باھاتون.. بەلام بېسودە بەدەستى بەتال گەپرانەتەھە.. سوپاس بۇ خۋاى
بەخشنە. ((وأعتصموا بعجل الله جميعاً ولا تفرقوا...))

منیش مالەكەم بەجیھت و سۆمای چاومكانم گەشانەوہ.. سودمەننبووم
لەھەموڕوێكەوہ دڵم پاكبۆوہ لەناستیدا.

شىنى گوناھبارىك

و:م/ جەمال

داڭشتەنە: م. فاتح مەھمەد سەمىي

ئەمەلى ئەم چىرۈكەمان بۇ دەڭىز تەنە گەنجىكى (كۈمبىتى) يەكە خۇي و
بەنە مەلەكەى دوو چارى گارساتىكى زۇر پېر مەترسى كىرەو.. ئەمەش لە ئەنجامى دوور
كەوتنەو لە بەھا بەرزو پىرۈزەكانى ئىسلام و خۇسپاردن بە ئارەزوو شەھوانى و
شەپتانىەكان كە بەدرىزايى ژيانى مەۋقەكان جگە لەسەر شۇرى و پەشيمانى ھىچى ترى
بەرھەم نەھىناو، بە ئومىلى سوود گەپاندن بەھەموو لاپەك بەگشتى و خوشك و برا
لاوكانمان خىزانەكەمان كە پىك ھاتبوو بە تايىبەتى لە داپك و باوكم لەگەل سى براى
تر كە ھەموويان لە خۇم بچوكتىر بوون و خوشكەكەم كە ناوى "س" بوو، "س"ى
خوشكم سالىك لە خۇم گەورەتر بوو، ژيانىكى زۇر خۇشمان بەسەر دەبىرد بارى
ئابورىمان زۇر باش بوو خاومنى (فېلاپەك)ى خۇشى خۇمان بووين، ھىچ كىشەپەكمان
نەبوو.. لە چواري ئامادىيى دەمخويند، "س"ى خوشكىشم لە پۇلى پىنچەمى ئامادىيى
بوو، من و "س"ى خوشكم زىاد لە خوشك و برايمى وەك دوو ھاپرىكى خۇشەويست
پىكەو دەچووينە قوتابخانەو زۇر ھاودەمى يەكتىر بوين.. مەلەومەن مالىكى كراوود
تىگەپشتو بوون مەنەپان پىدەكردىن زۇر يەكتىرمان خۇش دەويست —خۇزگاپە من
نەھاتەپەتە بوون- چونكە ئارامى و شىرازى خىزانىكىم شىواند.. كارساتەكەش بەم
شىۋمەپە پرويدا..

لەسەرمەتاي خويندىنى سالىدا بوو (قۇناغى چواري ئامادىيى)، قۇناغىكى نوپىيە —
ھەندىك ھاپرىم پەيداكرىد، زۇر ھاپرىمەتيمان پتەو و بەھىز بوو.

پۇزانە دەچووينە دەرەو پىاسەو يارىمان دەكرىدو چار چارمىش دەچووينە قەراغ
دەريا بۇ مەلەكرىد.. بەلام ھەوئەم دەدا كە ھاسەنگى لە نىوان يارى و چوونە دەرەو
لەگەل خويندىن و كۆشش كرىنم بۇ قوتابخانە بپارىزم.

رۆژىكىيان باوكم پرسى: "كوپم ماومىيەكە دەبىنەم گۆرانت بەسەردا ھاتوۋە و چوۋنە دەرەمەت زۆر بوۋە"، مەنىش وتەم: "ئەگەل ھاۋرپىكانەم پىياسە و يارى دەمەين و بىخەمبەلە خەۋىندەنەكەم، چۈنكە ھاۋسەنگى تەۋاۋ رادەگىرەم ھەرامۇشى ناكەم"، دلتىيام كىردەمە و ئەۋىش مەتەنەى بە وتەكانەم كىرد. بەم جۆرە زۆرىيە شەۋان ھەتا نىزىكەى يانزەمە دوانزەى شەۋ دەماينەۋە پاشان دەگەرپاينەۋە بۇ مائەۋە.. شەۋىكىيان لە يانزەى شەۋ بەدەۋاۋە وىستەم بگەرپەمەۋە بۇ مائەۋە بەلام يەككە لە ھاۋرپىكانەم وتى: ھىشتا زوۋە جارى بانەرپۆينەۋە)، مەنىش وتەم: "نەخىر دەرەنگى كىردەمە دەبىت بىرپۆينەۋە. بەلام ھاۋرپىكەم پازى كىردەمە وتى: "چاپەك لىدەنپىن و دەپخۆين و دەپۆينەۋە.."

مەنىش پازى بوۋە، كاتى چاپەكە ئامادەبوۋە پەلەم بوۋە خىرا خواردەمەۋە.. بەلام دەسبەجى بەرچاۋم رەش بوۋە چاۋەكانەم لىل بوۋە خەۋەم لىكەۋەت، لە ھۆشى خۇم چوۋم كاتىك ھۆشەم ھاتەۋە و چاۋم ھەلپىنا سەير دەكەم كاتىزىمىر ۲۴۵ خولەكى شەۋە، گىزە و پىۋوۋم سەرم زۆر قورس بوۋە، ھەر كەسەيرى كاتىزىمىر كىردەمەست بەجى بە پەلە گەرپامەۋە بۇ مائەۋە، لە زەنگەم نەدا بەسەر دىۋارەكەدا سەرگەۋەتەم ھەتا باۋكەم دايكەم بە خەبەر نەيەن، بەھىۋاشى چوۋمە مائەۋە دەرگاكەم بە نەسپاى كىردەمە. چوۋمە زوۋرەكەى خۇم بەبى ئەۋەى ھىچ كەس پىمە بزانىت بەلام كاتىك چوۋمە زوۋرەۋە "س"ى خوشكەم دانىشتىۋە ئەۋنۇكانى لە باۋەش گرتىۋە.. لەچاۋەروانى مەندابوۋە وتى: ئەگەل بوۋەت؟!

وتەم: ئەگەل ھاۋرپىكانەم ماينەۋە و نەمان زانىۋە ئەۋەندە دەرەنگەۋە ھەرچۇنىك بوۋە پازى بوۋە قەنەۋەتى كىرد. ئەۋە چوۋە زوۋرى خۇى و مەنىش لەشۋىنى خۇم تەخت پاكشام پۇشنايمەن كىردەمە.

بۇ بەيانى كە خەبەرەم بويەۋە ھەستەم بە گەرمايەكى زۆر دەرەمەست لە جەستەۋە لەشەمەدا، ھەستەم دەرەمەست لەناۋ كىرۈكى جەستەمەدا خىرۋە ئالۋە بوۋنىكە دەرەست بوۋە، شىتەكى گەۋرەم لىۋوۋ بوۋە.. بەلام نازانەم چىيە؟ زۆر نامۇيە، خۇشەم نەمەدەزانى چىيە، بەلام يەكسەر بىرى تامى چاپەكەى دۋىنى شەۋەم كەۋتەۋەمە بىۋەستەن چوۋمەلەى بىرەدەرەكانەمە پىرسىارم لىكەردەمە وتىيان:

((بەئى زۆر مەشلەزى ئەو تەنھا (كەپسول - گولاج) ئىك بوو دۇشەو كىرمانە
چاكەتەو ھەتا مەست بىت ئاسۆى خەيالت فراوان بىيىت)), ئىنجا زانىم (تلىك)يان
دەرخوارد داوم.. پەلەم لىكرىد كە ھەرچۇنىك ھەيە چايەكى لەو جۇرەم بۆ پەيدا
بەكن، وتيان: بەسەر چاۋ پەلەمەكە تۆ بلى ئىمە پەيدى دىكەين.. ئىمە ھاورپىتىن
ھاورپى.. يەككىيان ووتى: بەشەرمەم لەبنى ئەرز بىت پەيدى دىكەم.. خىرا بۆيان
نامادەكردم و دايان نا خىرا خواردەمەو، ئەم دىنايەم لەلابوو بە چەرمە چۆلەكە بەلام
كاتىك بە كەپسولەو خواردەمەو پەكسەر ھەسامەو دىسانەو خەونىكى قوول پەخەي
پىگرتەم..

دوايى زانىم كە ئەو ((گولاجە)) ماددى ھىرۋىنى تىكرابوو، بە تەواۋى
وابەستە (مەدىن)ى ماددە سىركەمەكان بووم لە سەرمەتادا خۆم لە ھاورپىكانەم توورە كرد
بۆچى مىتان تووشى ئەم پەتا كوشندەو گەونە نەفرىن لىكراوە كرد.

ئەوانىش لىم بوون بە فرىاد ەس وتيان: سەغلىت مەبە ھەج كاتىك وىست
ومرە بەبىرئ پارەى كەم بۆت پەيدا دىكەين، ئەمە زور ئاسايەو بۆچى لەخۆتى ئەكەيتە
كىشە، بابە زۆر كەسى گەورە و دەرەمەندو سىياسەت مەدار تلىك كىشە خەفەت
مەخۇلا..

مىنىش قەناعەتم كىردو رازى بووم و بىرپارم دا بەردەوام ەم، بەم جۇرە بە
تەواۋى ((ئالودە - مەدىن)) بووم. پاش ئەمەى زانىان بە تەواۋى چوومە خوينمەو،
ئاتاۋەم دەست بەردارى بىم بە بىانوى جۇراو جۇر ئەو كەپسولەيان لەسەر گران دىكردم
بەپادىمەك نەتوانم بىكرەم بەشەم نەكات ناچار كەوتەم دى كردن لە باۋكەم، كە ئەوسا
زۆر ئەستەم بوو بەلامەو كارى وابكەم، بەلام ئىستا سانابوو لەلام پاشان دى لە
دايەم و تەنەت لە "س"ى خوشكىشەم، پارەكەم دەبىر بۆ كابرى تلىك فرۆش و
قاچاغچى، جەستەو لارم زۆر لاۋازبوو بەپادىمەك عەلاگەيەكى چەند كىلۋىم بۆ
ھەئەدەگىرا. بەتەواۋى لە خويندەن دوا كەوتەم لە پۆلى چوار دووسال مامەو "س"
چوۋە شەش و پاشان لەمەكى پەيمانگا بە دلىكى پى لە ھىواۋە دەوامى دىكرد. ئەومەندەم
درو لەگەل دىك و باۋكەم كىردو ھەتا مەنەم لەدەستدا بەتەواۋى ھەرامۆش - ئىھمال-يان
كردم بەلام بەھىج جۇرىك بە تلىك كىشە مىيان نەدەزانى.

زۆربەى شەھەگان بەندى باۈكمەھە درەنگ دىھاتمەھە تا شەۋىكىيان كە گەپامەھە
 "س" دىسان چامپروانى دىكردم كاتىك چوومە ژوورەھە ئەۋىش ھاتە ژورەھە و باسى
 ژيانى منو خۇى بۇ كىردم كە لە مىندائىھە چەند پىكەھە بوۋىن چەندىن گەشت و
 سەردانمان بەيەكەھە كىردوھە. چۇن ھەلگىرى پارزو نىازى يەكتىبوۋىن.. چۇن وىكو دوو
 ھاورى وابوۋىن.

خوشکه کهم وتی: نیستا پیئم بلن کیشمت چییه؟ بۆ وات بهسەر هاتوو، کیشمت به ته‌واوی دابه‌زیوه، پهن‌گت زمرد بووه، بۆچی هه‌میشه که‌نار گیریت؟! کێ‌وا‌ی لی‌کردو‌یت، کیشمت چیه‌؟ من هاوکاریت ده‌که‌م و کارت بۆ ئاسان ده‌که‌م!! لای هیچ که‌س با‌سی نا‌که‌م.. منیش به‌ر په‌رچم دابه‌وه که هیچ گه‌رفتی‌کم نیه به‌لام سوودی نه‌بوو پاشان قه‌ناعه‌تم کرد کیشمه ((موشکه)) که‌می بۆ با‌س به‌که‌م، به‌تا‌یبه‌تی پاش ئه‌وه‌ی که‌هه‌ر مه‌شی ئه‌وه‌ی لی‌کردم که هه‌موو شتی‌ک به‌باو‌کم ده‌لێت له‌در‌نگ هاتنه‌وه‌ی شه‌وو هه‌مووی با‌س ده‌کات بۆ باو‌کم.

ناچار بووم باسیبکەم بەلام دایکەم خۆی کرد بەزورداو "س"ی لەگەڵ خۆی برد،
وتی: درمنگە پۆلە بخەون، ((خۆزگە دایکەم لەوکاتەدا نەهاتایە ژوورموه))، بەلام
"س"ی خوشکەم بە نامازە بۆ کردنیکی تییگەیاندم کە سوورە لەسەر قسەکانی و دەبیّت
سبەینێ بۆی بگێڕمەوه، منیش پەیمانم دایە کە بۆی باس بکەم. بۆ بەیانی زوو لەمال
دەرچووم و خۆم گەیانده برادەرمکانم بۆ وەرگرتنی برپکی تر لە ژمەه تیاکی پۆزانەم..
بەلێ پۆزانەم، لەوی لەناو ھاوڕێ ناپاکەکاندا ڕووداومکە "س"ی خوشکەم گێڕایەوه..
بەلام ئەوان خێرا ڕەنگیان گۆڕا و تورپوون و ھەڕەشەیان لێکردم کە نابێت ئەو ڕازە
بدرکێنم، منیش ڕازی بووم بەلام تازە شتێکم لەلای "س"ی خوشکەم درکاندووە
چی بکەم؟!

۷۶
وتیان زۆر ئاسانە، ئەۋىش بىنە ناو كۆمەلەكەمانەۋە خۇ لەئىمە زىاتەر نىيە..
ئىمەش خوشكەمان ھەمەۋ تىياك كىشە.. ھەر كەۋايان وت زۆر تورمبوم گىانم كەۋتە
لەرزىن ۋەخت بوو بەزەۋىدا بىكەوم، كەۋتە شەر لەگەئىيان، بەلام ئەۋان وتیان: ئىمە
لەبەر تۇ دەلئىين، پەيمانىشت دەمەينى بە خۇراپى تىياك دەمەينە تۆش و "س"ى
خوشكىشت ھەر كاتىكىش ۋىستمان رىگە زۆرە بۇ ۋازەئىيان لە تىياك پئويەست ناكات

خۆت تۈرە بىكەيت، بەم قەسە و تانە جارىكى تر فریوم خوارد، نازانم تلیاک و مادە سىرکەرەمگان بۆچى راو قەناعەت و بیرو باومېر دەشواتەووە دەمبیتە نىجىرى ھەموو راوچىەك؟! ((كەپسول)) يەكەم بۇ "س" ى خوشکەم ھىنايەوہ.

كە گەرەمەوہ سەمىر دەكەم "س" چاومېرەمە زۆر پەلەمەنتى بزانى ئەو مەسەلەمە چىيە كە لە منى ھەشارداوہ؟! خوشکەكەم دەستى خستە سەرشانم و بەمەكەوہ دانىشتىن، بەرۋوہ خۆشەكەى وتى: " دەى بۆم باس بکە بزانم كىشەكەت چىيە؟"

وتەم: " تۆ برۆ چايەك نامادەكەو و مەروە باسى دەكەين."

وتى: بەسەر چاۋ برا نازىزەكەم، مەن نازام لىپراوہ تۆ گەرتىكت ھەبىت و لەمنى بشارىتەوہ!! " ئەو چوۋ بەلای نامادەكرنى چاكەوہ مەنىش لەوكتەدا بىرم دەكرەوہ لە كارەكەم لەدلى خۆما وتەم: ((ئاخر ئەم خوشكە دىسۆزۇ بەرەحمەم بۆچى توشى ئەم نەخۆشەى مەن بېيت.. گوناھى چىيە، مەن پىاوم باشتەر بەلام ئەو... ئەو ئافەرتە كارەساتى لەدوايە، ئاخىر بۆچى ناتوانم بىرپارىكى نازايانە، پىاوانە، مۇسلمانانە.. مەرفانە بەم بلىم نەخىر خوشكەكەم توشە ناكەم، بەلام دىاربوو مادە سىرکەرەمگان بىرپارى ھەرزوو لە دەستى مەن نەھىلابوو.. لە دلى خۆمدا وتەم: يەك جارە داىى بەمەكەوہ بىرپارى واز لىيەننى دەھىنەن. با جارى ئەم مەسەلەى لەبىر بىمەوہ تالاي باوكەم و دايكەم ئاشكرام نەكات ئىتر دوايى ھەموو شتىك ئاسانە.. بىرپارم دا كە دەمبىت تىياكى بىدەمى لە ھەمان كاتىشدا خەمىكى قوول سەرى كەردو چاۋەكانم بۆ خوشكەكەم پىرپوو لە فرمىسك، "س" چاكانى ھىناۋ داينا سەمىرى كەردم خىرا نىزىك بوويەوہ لىم و وتى: " بىرام ھەموو كەس توشى گەرت و نەھامەتى دەمبىت لە ژيان دا نابىت بەو جۆرە و رە بەرەدەمبىت و ئەزىت بىشكىت)).

فرمىسكەكانى بۆ سىرپەم، ئەو دوو دەستە زۆر جىاۋاز بوو، دەستى ئەو فرمىسكى مەنى دەسپى، دەستى مەنىش ژيانى ئەوى سىرى..

بەزۆر زەردەخەنەمەكەم بۆ كەردو وتەم: ھىچ نىيە.. بەمى زەحمەت كەمىك ئاۋ بەيئە، وتى: بەسەر چاۋ. خىرا چوۋ ئاۋ بەيئەت، ھەتا ھاتەوہ ((كەپسولەكەم)) بۆ كەردە چايەكەمەوہ، كە ھاتەوہ سوپاسم كەرد، بەجاۋى بەزمىيەوہ سەمىرى ئەو

سەربىنەم دىگەردىن ئاۋەككەم خوار دەموۋ ئەۋىش دەستى بىر بۇ پىئالەكەي خۇي كە
لەبەردەمى بوو خوار دېھە، زۆر كەمى پېچوۋ ھىچ خۇي بۇ پانەگىرا خىرا ھات بەلاداو
لەۋشخۇي چوۋ، پىئالەكەي دەستى كەۋتو شكا، زۆر شەلەۋام ھەرچۇنىك بوو پامكىشا
بۇ ژوۋرەكەي خۇي، دامپۇشى ۋە خىرايى پىئالە شكاۋەكەم كۆكردەموۋ بەدزىيەۋە بەۋ
دەرنىگە بۇي دەرچوۋم، وتە: ((ئەگەر بەم شىۋىيە دايكەم ۋە باۋكەم پىبزانن ئەۋە منىش
دەكۋىز ۋە تەسلىم بە پۇلىسىم دەكەن بەلەي كەمەۋە))، لەبەر ئەۋە سىبەي شەۋىش
نەگەرامەۋە، پاش تىپەپىۋونى دوو شەۋ بەسەر پوۋداۋەكەدا گەرامەۋە كە چوۋمە
ژوۋرەۋە سەپەر دەكەم دىسان "س"ى خوشكەم بە چاۋىكى كىزۋ گىرگىتوۋ بۇ تىلىك
چاۋەپىيە يەكسەر وتى: لەۋ شتەم بۇ پەيدا بىكە كە كىرەۋوتە ناۋ چاكەمەۋە.. ئەگىنا
باۋكەم ۋە دايكەم ئاگادار دەكەم)).

وتە: باشە.. باشە.. بەلەم قەسەمەكە ھەر ئىستا دەچەم بۇت پەيدا دەكەم بەلەم
قەسە لەلەي كەس نەكەيت، وتى: باشە بەمەرچىك ھەر ئىستا بۇم پەيدا بىكەيت.

خىرا بۇي دەرچوۋم خۇشەم سەرم دەپەشاۋ ۋە پوۋبىۋوم پىۋىستەم پىي بوو،
گەشتمە لاي ھاۋپىكانەم.. پوۋداۋەكەم بۇ ھاۋپى.. چۇن ھاۋپىيەك گىپايەۋە.. يەكسەر
بۇي ھىنام ۋە گەرامەۋە دام بە "س". ھال بەمەشەۋە نەۋەستا تا ئەۋەندە لەسەريان
گران كىردىن بەھىچ جۇرىك لە تۈنەماندا نەما كە بىكەپىن پۇژىكىيان پۇشتەمەۋە بۇ
مالەۋە.. دەپىنەم "س"ى خوشكەم ھالى زۆر شەپ زۆر بىتاقەتە كىز بوۋە.. ئارامى لىپاۋە،
وتى: چىت كىرد بۇت ھىنام (لەم كاتەدا لەسەر چىپاكەي ھەستاۋ كەۋت بە زەۋىدا)
ھەستاپەۋەز قىزاندى دەستى كىردە گىريان.. چۇن گىريانىك خۇمەم بىرچۇۋە، ھەرچۇنىك
بىت لە ترسى دايكەم ۋە باۋكەم بىدەنگەم كىرد، باشە چى بىكەم؟! وتە بەخا پارەم ھىچ
پىنەماۋە ئەۋ نەفرەت لىكراۋەش بەيى بەرامبەر نايدەن ھەر ئەۋەندەپە ھەتا تۈشت
دەكەن ئىتەر نىرخەكەي دەپەنە ئاسمان!!

"س" وتى: مەن ئەمانە نازانە ((دەستى لە يەخەم گىر كىردو خۇي ھەستانەۋە))
وتى: ئەگەر نەپەينى خۇم دەكۋىز.. تىگەپىشتى.

زۆر زۆر شەلەۋام وتە: بەخا بۇت پەيدا دەكەم بەلەم با باۋكەم ۋە دايكەم نەزانن،

ئىتر نازانم چەند وشەيەكى وت حالى نەبووم نازانم ئەو دىنگى نزم بوويان شېرزمى
 حالى من خراپتر بوو بۇيە حالى نەبووم بە شېرزمى پاكردنىكى لاوازانەم كرد خۇم
 كىشا بەو ئىنجانە جوانەى كە كاتى خۇى پوورم بەدىارى بۇ "س"ى خوشمى ھىنابوو بە
 بۇنەى بەيەكەم دەرچوونى لە قوتابخانە، بەلام ئىستا "س"ى خوشكم قۇناغى يەكەمى
 پەيمانگای بۇ نەبىرا ئەویش وەك من بەر زىيان و شەپۇلى تاوان كەوت و ھەرمسى ھىناو
 كەوت. ھەرچۇن بىت گەيشتە تلياك فرۇش، تكام لىكرد بۇ خۇم نا بۇ "س"ى خوشكم
 ھەتا كار لەكار نەترازادە، بەلام ئەو تاوانبارە خۇى بۇ ئەو پۇژە مەلاس دابوو، وتى:
 گوئ بگرە بەقەرزو و بەخىرو ئەم جۇرە شتانە لەلای من نييە، بەيەك مەرج
 دمتەمى.. تۇزىك وەستا وتى: بە مەرجىك يەكجار "س"م بۇ بىنىت تەنھا يەك جارو
 تەواو.. تەنھا جارلىك لەگەلى رابوېرم، ئىتر وەكو جارن بە خۇپايى بۇ خۇت و بۇ
 خوشكەكەت كەى بتانەوېت دەتوانن بىيەن(().

كەواى وت بەلاوازيەكەى خۇمەو كەوتەمە لىدان و پىداكىشانى بەلام زۇر زوو
 ھىلاك بووم و كەوتەم سەرم ھەلپىر جويىنى زۇرم پى.. سەرمەنشتەم زۇر كرد، ئەو لە
 شوپىنى خۇى نەجولاً. وتى: "بابە تۇ بەخۇپايى خۇت ماندوو تورە دىكەى بەخۇى بلى
 ئەگەر پازى بوو ئىتر تۇ تاوانبار نىت؟!"

بەسەر شۇپىيەو كەپامەو خىرا "س" ھات و چاومپوانى دىكرەم وتى: كوا
 ھىنات؟ منىش نەمزانى جى پىپلىم چۇن شتىكى پىپلىم كە بست سالى تەمەنم نەھاتەو
 بەزمانەدا، بە ناچارى بەبىنەو سەرم ھەلپىر و تەم: كابراى تلياك فرۇش داواى رابوارن
 لەگەل تۇ دىكاتا نازانم تۇ خۇت دەللى جى؟!

ئەوئى كە نەمەخواست و ابىت و نەدەبوو بىت پرويدا "س" يەكسەر وتى: بۇ
 ھەموو شتىك نامادەم، ئىتر پۇشتىن من لەپىشەموو "س" بەدووراو دوور ھات بەدوامدا
 تا گەيشتىنە بەردەم شوقەى كابرا.. چوپنە ژوورەو، بەلام دوو مەرفۇ دىل و لەقەفەس
 نراو بەخىرەتەنىكى گەرمى لىكرەدىن، بەمنى وت، بىرۇ يەك سەعاتى تر بىرەو، پاش
 سەعاتەكە چوومەو، لەحالىكى زۇر خراپدا داوام لە "س" كرد كە بىرۇنەو، ئەویش
 لەگەل ھاتەو، ھەر دووكما بىدەنگ دىتوت فىرى قەسە نەبووين.. ھەنگاو بەھەنگاو
 شەقام.. كۆشكەكان.. تاۋرى كارمبا نەفرىنيان لىدەكرەم. تومەس كابرا، ھەموو ئەدرەس

(ناونیشان) و ژماره‌ی ته‌لفونی خۆی داوه به "س"، نیت "س" تمنا نهو جاره له‌گه‌ل من چوو له‌مودوا خۆی ده‌چوو بۆ لای کابارو به‌ته‌واوی ده‌ستی له‌خۆی شۆرد... به‌لام تا ئیستاش نه‌ دایکم و نه‌باوکم ناگایان له‌هیج نه‌ینییه‌کمان نیه، به‌زه‌میم به‌واندا ده‌هاته‌وه که من و "س" تمنا به‌روا‌ه‌ت له‌و دنیا‌یه‌ی نه‌واندا مابوینه‌وه ئه‌گینا له‌راستی‌دا له‌ناو تاوان و سه‌رپێچی و خراپه‌کاری‌دا نو‌قم بووبووین.

پۆژێکیان له‌ماله‌وه‌ بووین... ناگانامه‌یه‌کی پۆلیسمان بۆ هات که (کچه‌که‌تان له‌گه‌ل پیاوی‌که‌دا له‌ ئۆتومبیلی‌که‌دا و مرگه‌پاوان و مردون له‌کاتی‌که‌دا که هه‌ردووکیان سه‌رخۆش ماده‌ سه‌رکه‌رمکان بوون) له‌گه‌ل بیستنی هه‌وا‌له‌که‌ من و باوکم و خێزانه‌که‌مان خۆمان گه‌یانده سه‌ر جه‌نازما‌کانیان، کابرای تلیک فرۆش و "س"ی خوشکم بوو، هه‌وا‌لیکی وا جه‌رگ برۆ ئابروو تکی‌ن بۆ باوکم هه‌رگیز نه‌ده‌هات به‌خه‌یا‌ئیدا، ده‌ست به‌جێ له‌و‌یدا که‌وت و گیانی سه‌پارد، باوکم مرد، کارساته‌که‌ لێرمدا‌یه که دایکم و برا‌کاتم نازان که من هۆکاری سه‌رمکی ئهم رووداوه‌م هه‌ر له‌به‌ر ئه‌ومشه‌ ناوێرم هه‌وا‌لی نه‌و تۆره‌ تلیک فرۆشه به‌ پۆلیس و دمسگا به‌رپرسه‌ان بگه‌یه‌نم، چونکه‌ په‌کسه‌ر منیش تووش ده‌که‌ن و هه‌موو کارساته‌که‌ بۆ دایکم و که‌س و کارم روون ده‌بیته‌وه، نه‌و کاته‌ ماله‌که‌مان به‌گشتی ده‌بیته‌ دۆزه‌خیکی راسته‌قینه. ئیستا دوا‌ی نه‌وه‌ی به‌ جه‌ند قوناغی‌کی چاره‌سه‌ری‌دا تیپه‌پرووم رو‌شتم زۆر گران بوو به‌لام چاک بومه‌ته‌وه و وازم له‌و زا‌ره‌ کوشنده‌میه‌ هێناوه به‌لام پاش چی من خۆم فه‌وتان خێزانه‌که‌م هه‌لومشاند... ئابروویانم بدر... حه‌یام تکاند. "س"ی خوشکم و باوکم گوشت، دایکیشم پاش ئهم رووداوه‌ (فێلاکه‌)ی فرۆشت و شوقه‌یه‌کی کۆنی ناخۆشی پێکری.

ئیستاش من بێهێزو بیتوانام و ناتوانم کاری‌ک بکه‌م چونکه‌ ئیستا من گه‌وره‌ی نه‌و خێزانه‌م، من دهمانم ئیستا نه‌فرمت لێکراوم نامه‌و‌یت دۆ‌عای خێر بۆ من بکه‌ن... به‌لکو دۆ‌عا و نزا‌ی خێر بۆ "س"ی خوشکم بکه‌ن نه‌و بیتا‌ون بوو من تووشم کرد، دۆ‌عا و نزا‌ی بۆ بکه‌ن که خوا‌ی گه‌وره‌ لێخۆش ببێت و به‌ شه‌هید قبو‌لی بکات له‌به‌ر نه‌وه‌ زۆر پاک و دڵسۆز بوو به‌لام ده‌ستی تاوان و خراپه‌ی من نه‌وی له‌و هه‌لێ‌رمنا تمنا ده‌روازه‌ی باسکرانی من بۆ ئهم کارساته‌ی خێزانه‌که‌م (ئه‌ننه‌رنیته‌) تۆ بلێی باسکرانی له‌م پێگه‌یه‌وه سا‌پێژی که‌می‌ک له‌ زامه‌کانم بکات. به‌لام هه‌رگیز برۆ ناکه‌م،

چاومړې نه و رږژه دمکه که یان خوځم یان بهرېگه یه که له رېگه کان پیم دزانیټ.. نه و کاته بیبهش دهم له رهمی هه موو دنیا.. داوا دمکه خوی گه وره پرووی رهمم تیټکات.. به لام دنایم له قیامتدا "س"ی خوشکم پیش هه موو کهس یه خهم دگریت.. یه خهم دگریت. نیستا پیش نه وهی له سهر نه نته رنیت هه ستم به چای پر له فرمیسکاویه وه ناوتمه بمرم و هه لنه ستمه وه.. به لام نازاتم مردن به دهمستی نیمه نییه و .. رووم له لیخوشبونی خواجه..

به پښان: دایکان باوکان.. لاوان چ خوشک چ برا.. زور وریایی ژه هری ماده سره کان و شه و زمنگی دهمستی بیرونکیان بن.. دغیله نامان.. وریا بن وریا.

۲۸/ته موز/۲۰۰۲

كۆرپەيەكى گەرميان

رۆلەكانى گەلى كورد وەك ھەموو رۆلەكانى گەلى ەمرەب و فارس و تورك توشى
نارامى و دلەپراوگى و سەرگەردانى و كوشت كوشتار بۆتەو ە بە دەستى ئەندامانى (حزبى
بەعسى ەمرەبى ئىشتراكى) يەو ە.

كەم تا زۆر تا گيان بەخشىن و نقوم بوون لە گىزاوى ئەو حزبەدا ھاتوو ە.
چەند روداوىك دەخەينە بەر سۆماى چاوە گەشە پەر ھىواكانتان بەو ھىوايەى تاوانى ئەو
كەسەو ئەو حزبە دژ بە مەرفاھەتتەيەمان بىر نەچتەو، گەرچى ئىمە سروشتى ژيانمان
و ھايە.. كە گەشتىنە خوۆشى و نارامى ئىتر ھەموو ناخوۆشى و نااسودەيەكانمان
لەبىزردەبىت و بەشوین نارامى و خوۆشى دنەيدا زياتر دىگەرپەين، خوۆمان و ساتە پەر
ئەندىشەو ھەسرەتەكانمان ياد دەچتەو ە.

بەرپەزان بەخەيرايى ناوړەك لەناو شار دەدەينەو ە.. ئەو ە مالى باوكى شەھىدكە
كە لەناو ەختدا گورگەكانى بەعس ھەلىان كوتاو ەتە سەريان و كورە لاومكەيان بەردوو ە..
پاش ھەفتەيەكخانەكەيان پوخاندوون و پارەى فەشەكەكانىشان لە باوكى جەرگ
سوتاوى سەندۆتەو ە.. لاشەكەشى تا ئەم ساتە و ە.. بەلى و ە.

ئەو ە ئەو دوو نەو جەوانەن كە لەسەر كلكۆى دايكيان فرمىسك دادەپەژن چونكە
دايكيان نامادە نەبوون نەينەكانى مەردمكەى بەركىنى بۆيە گيانى پاكى سباردو رۆحى
پەپولە ناساى لە بەرزەخدا و ەنەوز دەمات. ئەو ە ھاي دايكىكى پەرچ سەيە بە
فرەنەكانە نەمپۆ پەرۆزايى لە دايكى ھەموو شەھىدەكانى نەتەو دەمكات كە جەرگى
(ساجىدە) بوو ە جەرگى ئەوان..

ئەو ھەنىسك و ھەسرىتى خوشكەكانى (تەھايە)، ئەمىرۇ نارام دىگىرىت لەگەن خوشكى شەھىدەكانى تردا، چونكە (ھەلە) ھەنىسك دەدات و برارۇ دىمكات، ئەم زامانەو چەندىنى تر تا ئىستاش سارپۇز نەبوو.. پىناچىت سارپۇز بىت. ئەمەش گوندەكانى گەرميانە وەك ھەموو گوندەكانى تىرى كوردستانى باشوور تووشى كۇچ و كىميا باران و رامالين بوو..

ھەر گوندەو بەشىۋىيەك.. دىيەك بە خۇشى، دىيەك بە ناخۇشى، دىيەك بەگىرتى ئەندامانى.. دىيەك بەكىمىاباران كە لە دەرەۋى ۋلات ئەو ژمەرە بەخىرايوو رۇمى وەخت لە پىناو چۆرە نەوتىكدا - پىرۇل - ورن لەگەنم ئەو سەرۋكى وەخت (سەدام حسين) لە كۆشكى كۆمارىدا بە ھەموو سەربازو خاۋەن پلەو پاينەكانى كۆكردۈتەو بەمەبەستى خەلات كوردىيان و بەخىشىنى ((نوط الشجاعة و بسامى رافىدەين...)) كەنالىكەى بەغداد و كەركوك وپنە دىگىر خەللى لە مالىەكانى خۇيانەو سەرنج دەمدن.. ئاى لەو شەوگارانە.. ئاى لەو سالانە.. پاش بەخىشىنى، سەرۋك گەراپەو سەم كورسىيەكەى خۇى دانىشت، ھەرموى لىكردن بۇ دانىشتن ھەموو دانىشتن، پرووى تىكردن ووتى:

((ھا بزائىم ھەريەكەو پروداۋىكى ئەو رۇزانەم بۇ وىگىرىت كە دىۋىيەتى.. پاشان يەكە يەكە ھەلدەستان لەبەردەم (لاقتەيەكى) بەرزدا دەستيان دىگىرە گىرپانەۋى پروداۋىكان - ئەمەش پاش رپۇز سوپاس و خۇشەۋىستى دىرپىن بۇ سەرۋك و حىزمە پاينەدارەكەى و سوپا بەھىزەكەى..

يەكك لە خاۋەن (مەدالىا) كە سەربازىكى پلەدارى لاشە بارىك بوو ھەستاو دەستى كىرە گىرپانەۋى ئەو پالەۋانىتىيەى كە لەو ناۋەدا - گەرميان - ئەنجامى دابوو، كە بەناو (ئەمزال) بوو - بەرپۇزان بۇ ناشرىن كىرنى رابونى ئىسلامى كارو كىردەۋىكانىيان ناۋى شەھەركانى بەناۋى سەحابە، سورەتى قورشان، كەسايەتى ئىسلامى، ناۋدەناو شانازى پىۋە دىگىر، وادەى نىۋەرۇ بوو بە ناۋ دىيەكى چۇلدا تىدەمپەرىم ھەرجى ناۋى (بەنى نادەم) بىت تىاي نەمايوو.. رۇزانى رابىردوۋ ناۋ بەناۋ دىنگى گىيان لەبەران دەھات بەلام ئەمەش يەك ماۋەى كورتى خايناند.. سەربازەكانەم لەناۋيان بىردن..

بە كۆلانىكى بارىكدا گوزەرم كرد.. پەنجەم لەسەر پەلەپىتكەى تەنەنگەكەم بوو
 دلم بەھىمنى لىيىدەدا لەھىچ شتىك سامم نەدەمكرد تەنیا خۇم لەناخەووە دەرسم ..
 گيانى خۇم خستبوو سەر بەرى دەستم لەناكاو دەنگى مندالىك ھاتە بەر گویم ..
 دەگريا .. سەرما وتم: ھىچ نىيە گویم زرنكاوئەووە . بەلام گریانەكە ناوبەناو ھەر
 دەھات ؛ ژىر دەبوو مەنىش بەترسەووە لەسەرچاوەى دەنگەكە نزیك بوومەووە بە ناستەم
 ھەنگاوم دەنا.. تەنھا دەنگى چرپەى ئەو وشكە گەلاو چىلكانە دەھات كە لەژىر پۇستالە
 رەشەكانەدا دەشكان.

زۆر ترسم.. چەند خەيالىكم بۆ ھات.. بەلام ترسم ئەوئەندە نەبوو كەچى
 روودەدا.. چونكە سەربازەكە جەكى پېبو خۇى زۆر بەگەووەو خاوم ھىز دەزانىت..
 نزیك بوومەووە.. تەواو نزیك بوومەووە دەنگى گریانى مندالىكى ساوا بوو.. بە ناستەم
 گەپشتمە ناستى ژوورەكە، خانووەكە ھەوشەو دەرگای دەرەوێ نەبوو بەھىمنى ملیكم
 درېژكرد لە پەنجەرەكەووە.. ھىچى وام نەبىنى شایانى گوللە ئاراستەكردن بىت. چەند
 ھەنگاوىكى تر پۇشتم گەپشتمە دەرگای ژوورەكە سەیرم كرد مال كەش و مات.. ھەنگاوم
 نا گەپشتمە ناوەرپاستى ژوورەكە چاوم گىرا.. تەواووە.. ئەمە مندالىكە و لەناو لانكىكداپە
 —بېشكە— جوان دابەستراووە.. ئەو كاتانەى دەگريا.. نازاتم بۆچى بەلام ئەوكاتانەى ژىر
 دەبوو مەجەكە نەرمەكانى كە زەنگیانەى شىنى تىابوو درېژى دەكرد بۆ ئەو
 گەلوازىيەى بە بېشكەكەووە ھەلواسراووە.. نەخش و نىگارپكى جوان و دەسرازەو
 سەرسنگ و قەراغ بېشكەكەى بۆ رازىنراووە.. چاوم زۆر گىرا بەمالەكەدا لە سوچىكى
 ئەو مالەدا وێنەى ژنىكى جوان لەگەل پىاوىكى خوێن گەرمى جامانە بەسەرى لاودا
 ھەلواسراووە.. ديار بوو ئەمە نۆمالبوون.. چونكە مال سادەبوو.. ئەوئەش لە نۆبەرمیان
 دەچوو.. بەلام نازاتم چۆن لىيان بەجى ماووە.. ئەى چۆن لە برساندا نەمردبوو.. لە
 تافىكى پەنجەرەكەدا.. قوتووە شىرم بىنى لەگەل مەمكە وشكەو بابەتى شىرى مندا..
 زىاتر چاوم گىرا.. مندا.. بە بىنىنى من زۆر كەيف خۆش بوو كە سەیرم دەكرد
 دەمەپانەكەى بۆم پىدەكەنى كە رووم لىوئەردەگىرا لچى دەكرد چاوە رەشەكانى بۆم
 دەگريان و پەردەبوون لە فرمىسك —ئەى ئەمە چ دلىكە.. ئەم كەسانەى ئاوا لىك
 ھەلومەشاندووە.

ترسام لە دلى خۇمدا وتم: ئىستا لەم كاتەدا سەرۆك بىت من بىيىنى كارى خراب
پوودەدات. بىپارم دا بچمە دەرموە لە ژوورمگەو لە مائەكە دوور بگەومەو. بەلام ئەى
ئەم منداڵە.. بەدواما دىگرى بەدەستە نەرمۆلەكانى داواى دەرھىنانى دەکرد.. حەزم کرد
بزانم برسیمتى يان نا بە ئاستەم لولەى تەفەنگەكەم خستە ناو دەمى منداڵەكەو.. منداڵ
مژى.. زۆر مژى دەمى لىبەرئەندابەھىواى تەپراپى بوو بچىتە گەروى وشكىەو.. ديار بوو
زۆر برسى بوو.. ئاى كە بىرم كەردموە برسیتی چەند ناخۆشە..

منداڵ دەمى لە لولەى تەفەنگەكە بەرنەداو منیش پەلەم بوو بگەرپمەو خۆم
لەم تەنگەژمە پزگار بكەم لولەى تەفەنگەكەم دەرھانى لەدەمى، منداڵ دەستى كەردە
گروگان.. تۆزىك سەپرم كەرد ئەویش لە بىدەستەلاتىدا داپەو گریان.. خەپاللىكى تر ھات
بە مېشكەدا جياواز لە خەپالەكانى تر، لولەى تەفەنگەكەم خستەو دەمى، لەگریان
وشتا ژىر بۆو چاوەكانى گەشانەو فرمىسكەكان قەتىسم مابوون دەبرىسكانەو.. بەلام
پەنجەى راستى پەر ھىزم لە پەلەپىتكەى تەفەنگ توند كەرد. زرمە لە تەوقى سەرى
منداڵە كۆرپەكەو ھەستا بەدەستى كى بە دەستى من.. گریان نەما پەرزە خوین و
تەپوتۆزى ژوورەكە ئاوتە بوون مېشك و گوشت و خوین لەو ناو پەزان پەزان بوو..
منیش بە ئاسودەى ھاتمە دەرموە.

بەپەزان دوا ھەناسە.. دوا ھەنىسك، دوا ئاواتى ئەو منداڵە وەك مەلىكى سېى
لە ئاسمانى گەرمياندا بەرزبۆو لە ھەورەكانەو بۆ زەوى دەنىشتەو پاش گەپان بۆ
قولاپى ئاسمان لە شەقەى بالى دەداپەو، لەدوا وتەكانىدا وتى: ئاى سەرۆك زۆر ئاسودە
بووم.. چونكە ئەمە گەورەبوواپە (موخەرىب - پېشمەرگە) دەرەچوو، ئەمە گەورە
بوواپە دزى حزب و دزى تۆ دەبوو.

سەرۆك (سەدام)ى گۆر بەگۆر چەپلەپەكى بۆ لىدا بانگى كەردە پىش دەستى
كىشا بەشانىداو دەست خۆشى لىكەرد.. بەلام چاوى كامىرا ھەندىك لەسەربازە
دانىشتومەكانى ناو ھۆلەكەى پىشاندا كە بە دەستەسەرەكانىيان چاوەكانىيان دەسپى.. تۆ
بلى فرمىسكى تەساحى نەبويپت.

مۇندەئەپپەيە يونس

چەند مانگىك دىمىو لە بەندىخانەى حكومەتى بەعسى ئەفلىھىدا گىرابووم لە رووناكى خۇر بەندى بىيەش بووم بەتاوانى كە خۇش نامزانى چىيە؟!

ئەو چەند شەويكە لىدان و كوشتن و بىرېن بەشى ھەمووانە (تەزىب) ئەو لىدانەى كە كەس بەخەيالىدا نەدەھات.. رۇزنا رۇزى نەرمىيان لەگەل دىنوانىن.. دىزانى بۇ ئەوئەى لەپىگەى وتووئىزو خۇشىيەو نەئىنى بىدركىنىن.. ئەو نەرمىەش ئەوئەدىان پىز لىدەگرتى پىاو تەرىق دىمىو.. ھەرنات وت ئەو پىاو كوزانەن.. كە بىيەو دىمىو دىيان بىردىن بۇ لىدان.. پاش تەوايوونى لىدان ھىرەدەپنەو ناو ژوورى پىشو بىروا بىكەن كۆنىيەكى بىكەلگى پەرىپوت چەندە پىزى ھەيە ئىمەش بەو شىومىيە.

زۇر لە ھارپىيانى زىندان دلخۇشى يەكترمان دەدايەو.. خەومان بەزىيانى دەرەوئەى زىندانەو دىمىنى دەمىكە وتوانە ھارپىيەتى (نەخۇشخانە، بەندىخانە، سەرفەرى غەرىبى) زۇر خۇشەويستىن، چۈنكە لەو تەنگانەو تەنگەزانەدا بە دەورەتەوئەو ھاوئەو سكالان.

ئەو پۇزە زۇر نازاردىرام بۇ دوووم چار نىنۇكەكانم دەرھاتنەو.. كارمىا لاشەمىيان بەسەر كىدبۇو.. بەلام ھەر سوپاسى خوام دىكرد كە بە نازەھەت تر نەگەم بەو ئايەتە پىرۇزە سەبورى خۇم دىدا (لا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ) بۇ شەوئەكى بەھەچ ھىلاكىيەك بىت نوستم و خۇش نامزانى لەتاو نازار چۈن خەوم لىكەوت لە قولايى خەودا بووم ... لە خەومدا پاكشاپووم پىاوئىكى بالابەرزى سەرتاپا سېى و روويەكى گەشاو و نورانى ھاتە لامەو و وتى: تۇ (...)? وتم: بەئى قورىان ئەى تۇ كىت... ئەى ئەم گىيان لەبەرانە چىن لەگەلئەدا؟ لە خەومكەمدا كۆمەئى ((نەھەنگى گەورە گەورە (ھوت) لە دەوربىو ھەرمووى: كاكە.. باومىر پتەو بىت.. نەئىنى نەدركىنى.. ھىچ

خه‌میشته نه‌بیته پشت به‌خوا له‌م نزیکانه تو پرزگارت ده‌بیته به‌لام تا ده‌توانیته له‌گه‌لما
ئه‌مه به‌لیره‌وه منیش (نبی یونس)م: (لا إله إلا أنت سبحنک إني كنت من الظالمین)، ((.

منیش چه‌ند جارێکم له‌ دواپه‌وه دوباره‌م کرده‌وه وتم.. وتم ئه‌ویش له‌به‌ر چاوم
ون بوو له‌گه‌ل نه‌هه‌نگه‌کان دیار نه‌ما، منیش چه‌ند جارێ به‌ به‌رده‌وام ده‌م وتو ده‌م
وته‌وه هه‌ستم ده‌کرد به‌ده‌نگی به‌رز ده‌لێمه‌وه، له‌ پر پاپه‌ریم که سه‌هر ده‌که‌م ئه‌مه
خه‌وه هه‌موو براده‌ره‌کانم به‌ ژوور سه‌رمه‌وه ئه‌بله‌ق بوون.

منیش وتم: ئه‌وه چی‌هه‌ هیچ روویداوه؟

وتیان: شتیکی واو وات ئه‌وت.

ئه‌وه‌ی دیبوم به‌خه‌و به‌وردی بۆم گیرانه‌وه.. هه‌موو لاشه‌م سه‌رناو گه‌رابوو..
هه‌ستم به‌ نه‌رمه‌ تایه‌ک ده‌کرد، په‌کێ له‌ براده‌ره‌کانم وتی: هیچ نییه هه‌رجی ماوه‌یه‌ک
لێره مایه‌وه ئه‌و جووره خه‌وانه ده‌بینی. براهیه‌کی تر زۆر سه‌رسام بوو بوو وتی:
کاک.....) ئه‌گه‌ر ده‌رجووته له‌زیندان إن‌شاءالله مالی ئیسمه‌ت له‌یاد نه‌چیته
له‌گه‌رپه‌کی....) ده‌رگایه‌کی قاوه‌یی‌یه‌بیان بلێ هیچ خه‌می منیان نه‌بیته دیار بوو ئه‌م
براده‌ره‌م شتیکی له‌ روخسارمدا ده‌خوێنده‌وه... یان ئه‌ویش دلی خه‌به‌ری دا‌بوو
که پرزگارم ده‌بیته ئه‌و داماو‌ش ناوه‌خت به‌جلی شه‌وه‌وه له‌ناو مال و منداڵیدا ده‌ریان
هانی بوو.. تکای دایک و باوک و ژن و منداڵه‌کانی دلی ئه‌و نامرۆفانه‌یان نه‌رم نه‌کرد
بوو.. به‌ته‌مه‌ن ترین گیراوی ئه‌و زیندانه بوو به‌لێ به‌رپێزان نازانم له‌گه‌لمان یان نا.. بۆ
به‌یانی په‌ک به‌یه‌ک بانگه‌ڕاوه ژووری لێدان و دا‌پۆ‌سین به‌لام بانگ کردنی من جو‌ریک
سو‌زو نه‌رمی تیا بوو به‌ده‌ر له‌پ‌ر‌ژانی تر.

بردیانه ژو‌ریکی خو‌ش و دوا‌ی که‌می پامان و قسه‌ کردن په‌رده‌خێک ناوو
شه‌ریه‌تیان خسته به‌رده‌ستم فه‌رموو‌یان لێ‌کردم که ده‌ست بکه‌م به‌خواردنه‌وه‌یان..
پاشان دا‌وای لێ‌بوردنی زۆریان لێ‌کردم وتیان((شته‌که به‌و شی‌ومه نه‌بوو که ئیسمه‌ لێی
تی‌گه‌یه‌شتبوین)) دوعا خوا‌زیان لێ‌کردم و نامۆ‌زگاری‌شان کردم که‌بۆ که‌س با‌سی هیچ
نه‌که‌م، له‌خو‌شیاندا وام ده‌زانی ئه‌و ساته له‌دایک بوومه‌ته‌وه خو‌شیه‌کی زۆر خو‌ش
سه‌رو دلی گرتم.. بیرم له‌لای شه‌ریه‌ت و نا‌وه‌که نه‌ما.. دوا جار فه‌رموو‌یه‌کی تریان

لېكردم.. بەلەم ھەرچەندەم كەرد دېلەم نەپەرد... وتەم : ((ئېو ەزدەپەكى واخۇشتان دامىن
نەشتەپەكى خوارەندەو ەپچەم نەما)) كاتەكەم زانى ھەردو ەپوان بەستەم ھەردو
دەستەم لەدوواو ەسوارى سەپارەپەكى تەپز ەپوان كەردم.. پاش ماو ەپەك ەستەم كەرد
سەپارەكە وەستەم داپان كەتم.

پەكەك لەچەكدارەكان ((بەدەنگەكى پەلەسۇزو چاكەو خۇشى وتە: برا.. تۇ
لەنەشتاوە نازادى پەلەم ھەركاتە گوتە لېبوو سەپارەكەمان پۇشت تۇ دەتوانەت
ەپوان خۇت بەكەپتەو، دەستەپان كەردەو ەتائەو كاتەش دەترسام كەنەمەش پەكەكە
لەنەشتەكانەپان.. نەمتوانى پەرواى تەواو بەكەم لەدەلە خۇمدا دەموت : ((ئېستانا ئېستا
گوللەپەك كاسە سەرم دەستەت، بەلەم لەقولاپى ناخەدا ئەو خەو پەروە زۇر دۇخۇشى
دەكەردم..))

بەلە سەپارە دەنگى ەاتو دنىا كەپ مات نەمزانى شەو پۇزە دنىا لەكوئەپە..
ئەى ئەم لاشە بېسەرو شوئەم لەكوئەپە بەھەر ەالە پەك كەنەم زەرد كەرد.. وەدە وەدە
چۆكەم دادا لە سەرم زەوى دانەشتەم دەزانن بۇ؟

بەخەپالە وتەم كەرم لەوئە ماپەن ئەو نالەبارانە دەنگەپان لېو ەپت.. بەم كەرم
زۇر قەلەس دەپەن. بەلەم ەپچ دەنگو سەنگ نەبوو بۇە زۇر لەسەر خۇ پەپۇكەى ەپوم
كەردەو.. ئەى كەدنىا ەوانە شاپەتومانەپكى بەرچەمەتەم ەانى.. ەەردو دەستەم بەرز
كەردەو بۇ ناسمان تەپز سۇپاسى خواى كەورەم كەرد كەزۇر بەسەلامەتى پەزگارەم بوو
بەلەم ەرم دۇنيا نەبووم ناو بەناو بەپوار دەورى خۇمدا دەمەروانى.

بەتەواو بۇم دەركەوت ئەمە پاستەپەو ەپچ خەو نەپە. پاشان ەوئەم دا
بەكەمەو ەالەو.. ئەكەرم چى لاشەم كەفتى لېدان بوو سۇپاس بۇ خوا پەزگارەم بوو.. ئەى
نەبەت ەاورپەكانەم كەى لە زەندانە تارىكەكانو نازارو لېدانو ناخۇشى پەزگارەپان بېپت..

- لەكۇتەپەدا بەپەزان : ئەو ەالەم دۇزەپەو كەنانەشتانى ەاورپەكەم بوو.. بەلەم
بەداخەو بەسەر پوخانەپوان بەسەر ەالەم مەندالەپدا.. تائەم نوسەنەش ەوالتە ەرم
نەھات، باوگەشى تا كۇچى دواپەكەرد ەپومەروانى دېدارى بوو

- ئەو دوو پەرداغەى دانرا بوون بۆم گەر بىمخواردایمەتەو بۆم دەرکەوت لەم دوا
سالانەدا، ھەفتەيەك زیاتر لەدنیا دا ناژیام توشى مەرگى دەکردیت.. خواپە گیان سوپاس
بۆ پەحمو سۆزىت سوپاس بۆ ھىدايەتت.
سوپاس لەسەر ھەموو شتێك.

كۆچ

ياخوئا ھېچ شتېك نەبى بەجاو لىكەرى.. بەتايبەتى خراپەكان و ئەوانەى سودى زۆر بەگەمى تيا بەدى دىگىرىت.. بەمەبەستى كۆچ بەرمو ھەندىران.. ئەو بەھەشتەى لای لاوان وپنەى نىيە.. خۇ پزگار كردن لە جەھەننەمى ولات.. يان بلىتىن پاكردن لەواقى ولاتەكەمانو.. ھەندى بابەتى تىرىش، لاوپك دواى ھەموو خەرجى و ناپرەحەتى تا گەپشتۇتە پلەپەك خەزەمت بەگەلەكەى بىكاتەو كۆچ دەكات خەزەمت بەولالتى دەكات كەتتيا غەوارمە.. كەتواناى خۇى دەخاتە كار بۇ بىركى كەم لەو دۆلارەى خەوى پېومەدى. بەرپزان گەر خاومەن بېروانامەى بەرزىبىت جىگەت تا پادەپەك باشە.. بەلام بېچەوانەكەى خەزەمتى ئەو شتانە دەكات كە لە كۆمەلگەى خۇماندا گىزەون بوو لەلاى.

دلىاش بن پۇزى دادى لاوان كەم دەبن.. ولات زۆر پېويستى دەبىت.. ئەوانىش لەدەرمەو قەسەى كال بۇ كۆمەلگە دەكەن.. ناتوان بەردى بىخەنە سەر بەردى.. دىزان بۇ چۈنكە "بەرد لە جىگەى خۇى سەنگىنە.." دەبنە قەلەپشەكەى كە پۇشتن و فرېنىشى لىتېكەل دەبىت. جا با ئەم لاوہى ھاتۇتە گوشتار بۇمان بدوى تەنھا كە (كۆچى پىگای) مەشتىكە لە ئەندىشەو.. وىستەم بەرمو ھەندىران كۆچ بەگەم.. بۇ ئەو كۆچە بىركى باش بارمە بولم بە قەرزو قۇلەو پاشەكەوتى پۇزانەم خەركردەو.. نىتى باشم لىھانى و دواى دۇعاخوازى لە داپك و باوك و خەزم و كەسو كارانم ئىوارمەكىشم دانا بۇ زووان.. پاش چەند خولەككەك بەپەك گەپشتىن لە پەككە لە دوكانە قەشەنگەكانى ناو شار.. دواى خواردەنەو شەربەت، لەگەل (كە....) خۇشەوېست كەوتىنە قەسو گەفتوگۇكردن يادەم نەچىت (سز) سال تىپەرى بوو، دووچار خوازىنىم كرىبوو لە باوكى (كە....) خۇشەوېست بەلام باوكى نەگەپشتبوو ئەو قەناعەتەى كچەكەى بىكاتە گولئى گولدانى دلم.

بەدوورو درېزى مەبەستى گەشتەم بۇ ھەندىران و تاللاوى كۆچ بۇ (كە...) ى
خۇشەويستەم باسكرد. ھەناسە لە دواى ھەناسەى ھەلەمكىشا.. لەدوا قسەيدا وتى: (ھەر
كۆچ دىمكەيت.. ناخ كۆچ.. بەلام خۇزگە دىتوانى بەلئىنەم بىدىتەي كە خۆت بە مرۇفى
بەلئىتەو.. نەجىتە قەوارەى ئازەلئى كىوىيەو دۆرنەكەويتەو لە بىروباومرو پەشتو
كەسايەتەيت.. نەكەى بۇ ساتىك خۇشى يان چەند دۆلارېك ئەم مرۇفايەتەيەو ئەم
خۇشەويستەيە لەدەست بىدىتە.. ئىمە كوردىن.. بىرودارىن ھىچ نەبىت لەبەر سۆزو
خۇشەويستەى من وەك مرۇفەيكى ئازاد، ئازا بۇى).

قسەكانى زۆر جىگەى بايەخ بوو.. چونكە ھەوالئى زۆر برا كورد دەھاتەو كە بۇ
فرانك.. يۇرۇ.. دۆلار ھەموو خاسىيەت و خەسەلتەى كوردايەتەى و مۇسلمانئەى و پىاومەتيان
لە خۇيان دا مالىو.

بەلئى.. قاچاغچىم پەيدا كەرد.. لىرە پىاوى تەواو خاومەن بىراو مەمانەى بەھىز..
بەلام بزانين رېگا چۆنە چونكە دەمىكە كورد وتوئەتى (سەفەر و مەمەلە سەنگى
مەھەكن)، بەلئى كەوتىنە رېگە ماوەى يەك دوو جار لەدەست قاچاغچى بىزار بووم..
بەھەر شۆمە ئەحوالىك بوو شارەكانى توركىيامان بىرى، دىزانن بەجى بەسەپارە، بەپى..
لەناو سەلاجەدا (شاحىنە).. بەلەم.. بەكولەمەرگى و بىرسىتەى ساردو گەرمى. زۆر جار
مەرگ بە دۆلار بوايە دەمكەرى.. بەلام كە دىمگەيشتەمە خۇشى و دور لە جەندىرە ھەمىم
لەپاد دەچۆو.. ئەمە رېگەو چارموسى ھەموو لاوئىكى كۆچ لەبەر بوو.. گەيشتەمە
ئەسىنا.. گىرام.. نەمزانى چۆن گىرام رەوانەى توركىا كرامەو.. ئەومەندە ئەمبەر و ئەو
بەرم كەرد بەتەواوى شارمەزى ھەموو رېگەو جىگەو شۆپنەكان بووم. لە ئەسىنا كورېك
بوو بىرادىرم وتى: كاك (...). بۇ نايەى خۇمان بەكەينە قاچاغچى.. وەجىبە بەرىن لە
غىراقەو بۇ ئەوروپا.. دىئىياش بە پارەو پولىكى يەكجار زۆرمان دەست دەكەوئەت. كە
بىرم لىكردەو زۆر راستى دەكرد.. بەلام خۇ ھەروا ئاسان نىيە كارى قاچاغچى بۇيە وتم:
باشە بەم دووگەسە جىمان پىدەمكەرىت؟

وتى: كورې باش دووگەسى چى شەبەكەين.. شەبەكەا.

ئازانەم بۇچى و زوو بىرپارم دا.. وتم: زۆر باشە لە بەپانىيەو ئەندامم.. چەند

دەستەلاویکمان گەیانده هەندەران زۆر ئاسان و خۆش بوو بەتایبەتی ئەو کارەمی من و ئەو نێوانەمی بۆم دانرابوو.

بەسەیارە بەپێ بە ولاغ.. شەو بەشەو پێگامان دمبری ئەومش بزانن دەرمانی پێگە هەر رۆشتن بوو. ئەماوەیەکی زەمەنی کەمدا ناوبانگی باشم لەو دەستەیدا پەیدا کرد. ئەمەش دواى گەیانەنى (٦٥) وەجیە کە بەسەلامەتی و بێخەش و لە هەندەران پشووێان داوو.

لەم ماوەیدا چەندین یادگاری خۆش و ناخۆش روویدا ئەوێ زۆر ویزدانی هەزاند.. ئازاری دام کاریتی کردم.. هاوڕێم بێ تا بزانن چی روویدا.

نیومرۆپەکیان لە گوندی (....) بووم لە خاکی تورکیادا.. سەردەستەکەمان کاک (....) دوو پیاوو یەک ئافرەتی دایە دەستم کە بەسواری ولاغ بیانگەیمەنە گوندی (....) ئەمە کاریکی ئاسان نەبوو ناخۆشی زۆر بوو. کەوتینە پێ بەلام هەمووی چەند کیلۆمەترێک دورنەکەوتینەو هەواڵم بەدەست گەیشت کە پێگا زۆر ناخۆشە (جەندرمە) وەك خۆل داباریون زۆر ئاستەمە دەرچوون.. بەلام لەو نێوانەدا یەک دوو بۆسەم دەناسی و بوبوینە (هاوێ).. لەیادم نەچیت فێری تورکییەکی باشیش بوو بووم. بە باس کردنی هەواڵەکە دوو پیاوێکە پێمان گۆڕی لە دێیەکە مانەو.. تەنها من و ئافرەتەکە کەوتینە پێگە.. پێمانا لە کونە لوتماندا بوو.. نیومشەویشە و تاریکە شەو.. زۆر بەناستەم بەرپێی خۆمان دەدی، ناشکرا بگەرپێنەو، چونکە چەند پۆزێک بوو لەو ماله تورکەدا خزمەت دەکراین. چەند کیلۆمەترێکی تر رۆشتین لە مەترسی رزگارمان بوو تێپەرین. بەلام لە جەندرمە خراپتر هاتەلام. شەیتان بۆ نامریت.. کەمی لەناو دەچیت خوا مالهکەمت کوێر کاتەو.. چەند سەرنج و قسەو گفتوگۆیەکی خەندە نامیزمان کرد.. لەناکاو نەمزانی چۆن ئەم وشەییە بەدەمداهات و داواى دەست تێکەلیم لە ئافرەتەکە کرد.. ئافرەت لە بریسکەى مرواری و تریفەى مانگەشەو زۆر جوانتر بوو، میردو پارەى زۆر ناگیران تێبەرداوو. بەلام ئافرەت زۆر سەربەرزانە داواکەمى پەت کردەو و پارەى نەبوو.. منیش پەلەم نەبوو چونکە ئەم گەشتە کاتی ماو.. پاش جاریکی تر.. پارەى نەبوو.. کردمە نامەردی خۆم لێتۆرکرد، ئافرەت بەگاڵتەى ئەزانی، پاش کەمێک ئەو شەیتانەى لەلای من میوان بوو بوو میوانی ئەو. چوو بە گەشتەى، بەلام دیاربوو زۆر

بويۇرنا دەجولايەۋە.. چەند كىلۇمەترىكى تر پۇشتىن ورتە لەزارم نەھاتەدەر. نىزىك دىيەك بويىنەۋە، لە پىشت دىكەۋە كانى و ئاۋىكى لىبوو.. لامان دايە سەرگانىيەكەۋ لە ولاغەكان دابەزىن.. چومە سەرگانىيەكە دەستەم كىردە ئاۋ خوارىنەۋە كاتىكەم زانى دوو دەستى نەرم بەسەر شاندا شۇربونەۋە لەگەردىم توند بوون.. لە پىر پاجلەكىم لەناخى خۇمدا وتم: جەندىرمەيە.. يان ئافرىتەكەمە نىيازىيەتى بىمخىكىنى. ئاۋىر دايەۋە بەلام ھىزى ئافرىت تەلىسماۋى و ئەفسوناۋىيە.. كە سەيرم كىرد، بەزمىدە خەنەيەكەۋە وتى: (خۇشەۋىستى سنورى نىيە.. وانىيە، ئارمىزو و بازى و شەيتانىش سنورىان نىيە... وانىيە؟!) وتم: وايە، زۇر تەۋاۋە.. جا مەبەستەت جىيە؟

وتى: تۇ كوپىكى زۇر پىكوپىكى زۇر تەلىسماۋى و سەرنج پاكىشى.. ومىرە پىشەۋە.. ئەۋەى داۋات كىرد لە خىزمەتتەيە.. بەمەرجىك نەينى نىۋانمان بىت. زۇر بە ھىمنى لەئافرىت چومەپىش.. دەستەم خىستە سەرشانى لوتەم لە لوتى نىزىك كىردمەۋە بە دىنگىكى نەۋى و نىزم وتم: زۇر باشە ئامادەى.

وتى: ئامادەم .. فەرموو.. چونكە خۇشەۋىستى سنورى نىيە.

تم: دلىيابم.. تۇ بلىيى كەس ئاگى لىمان نەبىت؟ وتى: بىخەمبە.

لەۋكاتەدا ھەستىك ناخى ھەزاندەم لە دلى خۇمدا وتم: خوايەگىان ھەدەم نىيە تۇ بەشايدە بگىرم بەلام ئاگاداربە لەبەر تۇ ئەم كارە ئاكەم.. ئەمە ئامانەتەۋە مالى يەكىكى ترە لەلى من.

دىنگەم بەرزكىردمەۋە وتم: (...) خان تۇ ئامانەتى لەلى من مىنىش خىانەت لە ئەمانەت ئاكەم.. تۇ ملكى كەسىكى ترى، وتەكانى (كە)ى خۇشەۋىستەم بىرگەۋتەۋە. بۇيە دەستىم لەسەرشانەم لابرەدو بەھىمنى ھەنگاۋىك گەپامە داۋە.. ئەمە چەند خولەكىكى خاينەد.. جاۋى لە چاۋم بىرى.. گىانەم لەرزى ئەزىزى ئاگەم لاشەمىان پانەگىرت.. بۇيە لە ئاستى خۇم دانىشتم، ئافرىت وتى: ئاخ پىاۋ.. بارتان نىيە.. چاگتان نىيە.. بۇ داۋات لىكىردەم بۇ نەھاتىتە پىش بۇچى ناخە ھەزاندەم.

تم: ئاخىر پەيمانەم بە خواۋ خۇشەۋىستەكەم پاشان خاك و دايكەم داۋە.. دىبىت

بەپاكى كارىكەم. تا نەجمە بازىنى ئازەلى ھەردىيەو.. تىگمىشتى، زۆر ساردبومەو
لە كەسكەى رابردو و ناچووم.. ئىستاش سەرسامم بەو ھەلۆستەم!.

پاش پشودان كەوتىنەو ۋىگە دەبو پىش ھەتاو كەوتن خۇمان بگمىنە ناو
ئەو دىيەى لەسەر ۋىگاماندايە، لە بەرزايەكى كورمەو ھاتىنە خوار لەولاغەكان
دابەزىبوين.. ئافرمەكە وتى: كاك (...) زۆر خۇپاگرى زۆر كەستىت بەھىزە.

وتى: لە تافىكىرنەو كەتدا سەركەوتىت.. بىروام ناگرد.. چونكە كەم لاو
ئەومندە بەھىز بىت. وتم: بەھەر حال پەشىمانم.. داواى لىبورىنت لىدەكەم. وتى:
بوراويت بەلام تەنھا مەبەستەم تافىكىرنەو ھى تۆ بوو.. دەنا لەو ئافرمەتەنەم. ئەو
ۋۆزە تا نىومرۆ لەو دىيە ماينەو.. پشويەكى باشمان دا، دوانىومرۆ سەردەستەكەمان
و ەلامى نارد بوو كە بىاندىمە دەست كاك (...) ى قاچاغچىو منىش بە ولاغەكانەو
بگمىمەو.

بەئى تەسلىم بىرادەرىكى تەرم كەردن، ئەو پىش لەگەل چەند خىزانىكى تەردا
بەسەپارە دىگواستەنەو خاھافىزەم كەرد.. بەشەرمەو، گەرامەو لە ۋىگە چەند
بىرادەرىكى تەرى قاچاغچىم تووش بوو كەوتىنە ۋىگە بەرەو بىنكەى يەكەمجارمان.
ئەوانىش ولاغدار بوون.. ھاوكاربوين!. داواى ەسرىكى دەرەنگ بە بىناگاي دەرۋىشتىن ..
كاتىكەمان زانى كەوتىنە بۆسە (كەمىن) ى جەندىرە دەرۋەكەكانەو.. زۆر پىس بوون.. ئەو
كۆمەلە زۆر بىشەرمانە لەگەل خەلكدا دەجولانەو خەلكيان زۆر تەسەلم كەردبوو،
سەنورداشكارابونەو ھەندىكىشىيان لەناو بىردبوو.

بىوارى پاكرەن و دەرەزىبەنمان نەما تەھقىيان داين لولەى تەھەنگيان تىكرەين تەنھا
سە ۋىگەمان لەبەر دەمدا ماينەو:

۱- پارانەو لەخوای گەرە.

۲- پارەدان (بەرتىل).

۳- بەخشىنى گىمانان.

بە تۈركى زۆر پارانەو لىيان بىسود بوو دايان بەزاندىن بۆ بىنكەى خۇيان ئەو
شەو لەلايان مىوان بوين. خوا ھەلئەگىر خىزمەتتىكى زۇريان كەردىن، بەشەق و جۈپىن و

سوكايەتى تەنەنەت بە پەنجە فەحسىيان دىمكردىن دەپان وت: ئىۋە تىياكتان بېپە.. ئىۋە
ھەرچى خوا پېيناخۇشە دىمكەن...

ئەو شەو تېپەرى پاخوا نەگەرپتەو، بۇ بەيانی كە تىشكى كازىۋە دای لە دارو
درەخت و سەوزمگىای لا پائی ئەو دەفەرە جوان دەستیمان لە دواۋە بەستىن، گاپەل ئاسا
لىيان خورپىن بۇ ژېر دارىكى گەورە، راپانگرتىن.. ئەمەى بۇتان باسدەكەم تەنەا پېنوس
دەتوانى بېنوسى ئەگىنا وەسەف ناك ئەت. چەند بالئەدەپەكى دەنگ خۇش و رەنگىن
دەپانخویند...

لەبەرزایی ئاسماندا چەند بالئەدەپەكى گوشت خۇر دەسورپانەو. لەشەنى ئەو
بەپانیەو لەسەمای ئەو درەختانە دیمەنىكى زۆر ناۋازەم دەدى وپنەى (كەى)
خۇشەوېستەم ھاتە بەرچاۋ، زەردەخەنەى دایك و باۋكەم ھاتەپادەم.. لەگەل برادەرمەكانەم
ھەرچیمان لەدۇعا زانى خویندەم. سەرۆك دەستەى جەندەرمەكان وتى: گوللەبارانىيان
كەن.. بۇ ۋەستان.. ئەمانە قاچاغچى و درۆزن و دزن، ئەمانە خیانەت لە ھەموو شتە
دەكەن..

قەسەكانى سەرۆك دەستە زۆر كارى لەناخەم كەرد، بەتاپەبتى وشەى (خیانەت)،
بىرى ئافەرتەكەى دوینىنى شەوم كەوتەو لە پازى نىۋان خۇم و خاۋا وتەم: (خاۋاپەگىيان
فرىام كەۋىت.. لەقەرەغ مەرگەدام.. خاۋاپەگىيان لەبەر خاترى تۇ شەرفى ئەو ئافەرتەم
پاراست و نەم رەشانەد، خاۋاپەگىيان پارىزگارەم لە ئەمانەت كەرد..)

تەقە لە تەنەنگى دەستى ژەندەرمە ھەستا، برادەرمەكەى تەنەشتەم ھاۋارى
لېھەستاۋ كەۋت بەلادا، خوین لەجىگەى فېشەكەكەۋە ھەۋارى كەرد... ھاتە بىرم كە
ھەلبىم و پاكەم.. بەلام چۇن؟! ۋەك پەككە دەستەم بكاتەۋە بە تەۋاۋى دەستەم شەل بوو
ھېزىكەم بۇھات كە لە تواناى خۇم زۆر بەدەر بوو.. ئەۋەندەى چاۋ بىرۋەگىنى بەپاكەردن
ھەلھاتەم خۇم گەپانەدە ئەسپەكەم خۇم ھەلداپە سەرپشتى و لە ئاۋوزمگىم دا، ئەسپ ۋەك
بالگرتن باالى گرت، ئەو غارەى ئەو دەپكەرد بېۋىنەبوو.. تەقەى دەمانجەو سىلاخى
جەندەرمە پوۋەۋەم دەستى پېكەرد.. زۆر بېباكانە گىزەم وىزەى گوللە دەھات.. ھاۋارى
خۋاى گەۋرەم زۆر كەرد.. "خاۋاپەگىيان ھاۋار.. فرىام كەۋىت پزگارەم بېت.. لەمانە

دەرچەم..^۸

بەرپێزان .. ئەو غارە ئەسپ دەیکرد زۆر شارەزای تیا بەدی دەکرا.. لە ناخدا دەمگوت ئیستا نا ئیستا دەپێکریتم لەتاو پوچی خۆم خۆم بەسەر ئەسپەکەووە مەلەس دابوو، ئای پوچ چەند شیرینی!.. نەدیوی و گردویائی بوو چووم بەودیوا.. هەر زرمەو تەقە دەهات بەلام گەشتبومە نامانی و ئاسایشی سوپاس بۆخوا لەنارەحەتی پزگاری بوو.. هەناسەیهکی خوشم پێ بە سیهکانم هەلمزی.. دواي چەند کیلۆمەتری غاردان دابەزیم لە ئەسپەکە.. سەپریکی خۆم کرد چینگە فیشەک هیچ نەبوو سەپری ئەسپەکەم کرد هیچ نەبوو نازانم چ هەستیەک بوو وایلیکردم تیرتیر سەپری چاوی ئەسپەکەم کرد تا ئەو گاتەش چاوی واجوانم نەدیوو. نەوچەوانیم ماچ کرد.. باومش بەسەر ملیاکرد.. سواریوومەووە کەوتەوهری بەرەو خاڵیکی عێراق لە ئاومدانیهک نزیک بوومەو کارپێزکی پێ ناوی سازگاری بەرەو دیکە دەپۆی لامداو لەسەر کارپێزەکە پشویهکەم دا.. سیپەرو شەبای ئەو ساتە زۆر جەوپیکی رۆحی لەلا دروست کردم.. خۆم فێنک کردەووە دەستپێزیکم گرت چەند پکات نوێزیکم خویند.. زۆر خوش بوو بەلامەووە.. تانیشتاش بەدواي ئەو تام و چێژدا وێڵم.. لەو ساتەووەختەدا کە خۆی گەورە لەو نەهامەتییە پزگاری کردم. بێپاری تەواوتیم دا کە بگەرێمەووە و واز لەو کارە بهێنم، بۆ هەتا هەتای بەو پێگەیەدا گوزەر نەکەم، لەشارەکەي خۆمدا بزیم.. بمرم، زۆر خوشترە لەژینی غەریبی و غوربەت و دەردی سەری نیومرۆ بوو خۆم کردەووە بەمالدا.. ئای لەو خوشییەي کەوتە ناو خێزانەکەووە.. ئای لەو شادمانیە.. ئای لەو هەستە پاکەي بەیهکی گەیانندینەووە.. بەلام بەرپێزان گۆچ کردیمە دەرچوی ژيانیکی تر.. ناخ خ هەندەران.

خوێنەری بەرپێز پرووداوو بابەت زۆر هەیه لەسەر گۆچ.. هەندەران.. لەتالی و سوپری بەشی خوش، بەشی ناخوش بونە خۆراکی ماسی.. بونە کرێکاری کەم مۆچە یان گەپانەووی بیناکام و نەنجام. هەشە لە گەپانەووی هەندەران لەگەڵ یەکەم هەنگاویان بۆ شار بونەتە خۆراکی خاک بە خۆیان و سەرەت و سامانیانەووە لەسەپارەي ناخەر مۆدێلدا گیانیان لەدەست داو. چاویان بەشار نەکەوتۆتەووە. هەشیانە بۆتە کوپەي زێر بۆ مالی باوانیان لە کوردستان و خانوو مال و بازاری پێکەووە ناو. شازی ناخەرتیش دەبات،

ئەمەش ئەو لاوۋ خويۇن گەرمە ھەناسە ساردىيە كە چەند سالتىكە لە ھەندىران شەوى داۋىتە دەم پۇز بى پشوو كاردەكات بەمەبەستى شادبۇنەۋە بەدىدارى دايك و باۋكى و كەس و كار گەپراۋىتەۋە.. شەۋگار نىۋىشەۋ دەبىت لە دەرگى خۇيان دادمەزىتجان تاكەى لەمەر دەرگا دادەنئ.. دلى نايەت لە زەنگى دەرگابات نەبادا دايك و باۋكى لەخەۋ راجلەكن دەئ: بەھىۋاشى سەردەكەۋە سەر دىۋارەكەۋ دەرگا دەكەمەۋە و دەچمە ژوورى، ئەو كاتە بەناگايان دەھىنەۋە.. بەسەر دىۋارەكە سەرگەۋت و خۇى ھەلدايە ناۋ ھەۋشەكە.. بەلام بۇ بەيانى دايك بەمەبەستى پاكرەنەۋى ھەۋشەۋ بەردەرگا دەست دەكاتە شتى ناۋمال و بەردەرگا، كە دەرگا دەكاتەۋە جانتايەكى گەۋرە لەمەر دەرگايە، كەسش ديارنىيە! بۇيە نەمىش دەبىتە ژوورەۋە و خىزان ناگادار دەكاتەۋە، ئەۋانىش جانتا دەكەنەۋە سەيرەكەن ئەمە جانتاي كۆرە ھەندىرانىيەكەيەنە.. ئەى خۇى لە كۆيە، بۇ ديار نىيە!.. مال زۇر خۇشحال دەبن، ئەگەرچى چاۋەرۋان نەبادا لەمالى برادەرى بىت.. ھاكا ھاتەۋە. دراۋسى و خزم و كەس ھەۋالايان پىدەكات كاك (...) لە ھەندىران ھاتۇتەۋە. بەلام پاش چەند سەعاتىك پياۋىكى بەرگ تۇزاۋى دىتە مائان، ئەمىش بە دەستورى كوردەۋارى چاۋودل پۇشنيان لىدەكات دەيەۋىت دابەزىت بۇ تەۋاۋەردنى كاركە، ئەزانن كارى چىيە لەۋ ھەۋشەيەدا؟ كارى ھەلگەندىن بىرە، زۇر بە بىناگايى دادمەزىتە ناۋ بىرەكەۋە، ھاۋار دەكات و بەھەناسە بركى دىتە دەرەۋە.. باۋكى كۆرەش دەئ: ۋەستا (...) ئەۋە چىبۋو مارپىۋەيدىت.. چىبۋو؟ ۋەستاش دەئ: مارى چى ۋشتى چى تەرمىك لە بىرەكەدەيە!؟! باۋكى كۆرەكەش: تەرمى چى بۇخاترى خوا ۋەستا (...) گيان، بەلام قەدەر جىھانى گەرانەۋى نىيە! ۋەستا ھەبلىكى باش دەباتە خوارەۋە بۇ ناۋ بىرەكە.. لەلاشەى دەبەستى كاتى دەرەدەھىنن كاكى ھەندىرانىيە، مال شىنى و گريانى تىدەكەۋىت.. شايى دەبىت بەشىن، ئەمە چۇن پويىدا؟ كاكى ھەندىرانى كە چۇتە سەر دىۋارەكە خۇى ھەلداۋە بۇ ناۋ ھەۋشەكە نەيزانىۋە ئەمە لەۋ ناستە چالى بىرى ناۋەۋە سەرى بەتالە.. ھەۋشەكە ۋەك جاران نەماۋە.. كەۋتۇتە خوارەۋە بۇ ناۋ بىرەكە دەبىتقىراى ھاۋار ھاۋار كەۋتبى، خوا دەيزانىت گيانى سپاردىۋو.

إنا لله وإنا اليه راجعون.

پەرۋەردەى دروست

كاك (...) خامنى دوكانىكى جوان و پازاۋە بوو لە ناوجەرگەى بازاردا، كورپىكى بچوكى ھەبوو بەناۋى (...) تەمەنى نىزىكەى پىنج سال دىبوو زۆرى خۆش دەۋىست، زۆر بەگەمى دەستى لىبەردەدا، بەگەمى دىھانەى دەرۋە لە مائەۋە، بە پەرۋەردىيەكى باش گۆشى كرىدبوو. قەدەمى خۋاى گەۋرە ۋابوو پۇژىكىيان بە مەبەستى كرىنى جل و بەرگ بۆى ھانىيۋىيە دوكان، لەدۋاى كرىنەۋەى بازار و گەرم بوونى ھاتۇچۇ.. بەنىياز بوۋە لە بۋارىكدا بچىت پىۋىستى بۆ بىكرپىت، كرىارى يەك يەك دوو دوو دىھاتن بۆ شت كرىن دەۋرى قەرمباغ دىبىت ناگای لە مىندالەگەى نامىنى، مىندال دىچىتە دەر لە دوكان و دىارنامىنى، كاتىك كاك (...) دەۋرى چۆل دىبىت سەرنج دىدات (...) كورى دىار نىيە.. ناو دوكانەگەى بۆ دىگەرپىت دىارنىيە.

پرسىيار لە دراۋسى دوكانەكانى دىكات ئەۋانىش نازانن.. سەرسام دىبىت لە دىارنەمانى. زۆر بىتاقەت دىبىت دوكانەگەى دادەخات و بەو گوزمەدا بانگەۋازى بۆ دىكات.. بەلام دىار نابىت پاش ھەۋالپرسىنى تر بانگەۋازىكى ترى بۆ دىكات تا لەزوترىن كاتدا بگاتەۋە دەستى دەلىت: خەلگى بازار.. خەلگى بازار مىندالىكى تەمەن "پىنج" سالان و نىۋوۋە جل و بەرگى (لەم ھالەۋ لەۋ پەنگەى) لەبەرداپە.. ھەركەسى دۇزىيەۋە خەلاتى "يەك لىرە" دىكەم — نىرخى لىرمىەك لەم پۇژمدا چەندە) ئەۋەندە، پىۋاۋىك لەۋ ناۋەدا گوۋى لىدىمىبىت.. مىندالەگەشى لەلا دىبىت.. تەماع دىگىرپىت و دەلىت: كاك (...) ئاگرى جگەر ھەئى گرتوۋە.. لىرمىەك دىدات، گەم نىيە! بەلام بەيانى دىكاتە دوو لىرە ئەۋەسا دىمەدەۋە.. ئەۋ شەۋە مىندالگە بىبەش دىبىت لەناۋ پەرۋەردى خىزانەگەى خۋى.. بەنامۇى نانى ئىۋارە دىخوات و لەگەل مىندالەكانى ئەۋ مائەدا ئەكەۋپتە پارى كرىن و كات بەسەر بىردن تا كىت دىبى.. دىخەۋپت.

بۇ بەيانی ئەو پیاوۋى مىندالەكەى لەلایە دەچیتە بازارپ.. ھەست ۋادەگىت.. بۇ ھەوالى نۆى تا بزانی كاك (...). ئەمىرۇ خەلاتەكە بۇ كۆرەكەى زیاد دەكات.. بەلام ھىچ دەنگو بانگەواز نابیت.

ناچار دەچیتە دوكانى كاك (...), دواى چاك و چۆنى ھەوالپرسىنى دەلئیت: ئایا راستە مىندالەكەت ونبوو؟! باوك: ھەناسەپەكەى قولى ھەلمزى و وتى: بەلى خەلاتى لىرمەكەشم دانا بوو بۇ ھەرگەسىك بىدۆزىتەوۋە بۇ بەيىنىتەوۋە! بەلام نەمدۆزىپەوۋە. پیاو: ئەى ئەمىرۇ؟!.

باوك: ئەمىرۇ! ئەمىرۇ خەلات نادمە كەس.. ھەرگەسىكەش مىنالەكەى لەلایە و گۆپى لەو بانگەوازە بوو بە تاوانبارى دەزانم. پیاو: بۆچى! ئەى دۆننى لىرمەكەت نەكرە خەلات، كەواتە ئەمىرۇ دەپكەپتە دوو لىرە. باوك: راست دەفەرمۇپت بەلام من مەبەستەم مىندالەكەم بوو (ھىچ كاتىك لەمالى كەس نەمىنىتەوۋە، ئەو پەرومردەپەى كە خۆم كىرەوۋمە نەشپوۋى.. كەوچكى مالاىنىشى بەدەما نەچپت. پەرومردەى من و خىزانم زۆر جىاوازترە لە پەرومردەى كەسانى تر. ئىستاش گەر لەلای تۆپە بىرۇ بېيىنەرەوۋە، دىنىاشم پىسەكەم بۆتەوۋە بە خورى).

ماۋەتەوۋە بلىپىن زۆر ناگامان لە پەرومردەى دروست و گەشەدارى مىندال و نەوكانمان بىپىت كاروبارى پۇژانەمان لە پەرومردەى مىندالەكانمان دورمان نەخاتەوۋە. زۆر غەمخۆرى پەيداكرەنى پول و پارەو پارەو نانین بۆيان با ئەو مىندەش خەمخۆرى پىگەيانەند و تىگەيانەندىان بىپىن، تا لەدوا پۇژدا ئەندامىكى كاراۋ بەكەلگى بەھىز بۇ كۆمەلگەكەمان بىپىنە بوون.. ئەگەر نەشتوانىن با بەوشەپەكەش بىت كەم نىيە.

ياد

رۇزى شەھىد سەرمتاي بەھارى ھەموو سالىكە ئەو سائە وەختەمان دېنىتەوہ
ياد كە گازى كىمياوى بەھەموو جۇرەكانىەوہ (سيانىد، خەردەل...) كرا بەسەر مندال،
لاو، ئافرىت، پياو، پىر، پەككەوتەدا شارىكى وەك ھەئبجە خنكىنرا كە ۱۹۸۸/۲/۱۶ بوو.
ئەم كارساتە (جىنۇسايد) ھەاوسۇزمەكانى ئىستاي كوردىيان نەھىناپە ھەزان و
راچلەكاندن.. چونكە دۇستى سەرسىنى پياوانى بەعس بوون.

بەعسىيەكان وەك كىردەوہ پىششىنەكانىيان كە لە كۇتايى سائەكانى ھەفتاوہ
چەندىن گوندى ناوچە سەر سنورىيەكانى كوردستانى باشورىيان راگواستبوو بۇ
(كۆمەلگە) زۆرە مليكان، ھەندىك گوندو شارۆچكەو ناوچەيان كىردە تاقىگەى غازى
كىمياويش.

كەلەو ساتە وەختانەوہ تا ئىستاو داھاتوش كارگىمى لەسەر (لاشە، ناخ، ولات،
مرۇفایەتى) دروستكردوہ بەئى دواى (۸) سال شەر لەگەل ئىرانى دراوسى لەپىناوى
چىدابوو؟ گەرمەرامى دۇستى دۇست نەبىت. ھەشت سال گىريان و قورپەسەرى و
دەربەدەرى و كۆچ و ھەناسەسازدى لەبەرچى..بۇچى؟ تەنھا پەشىمانى نواندن بوو كە لە
۱۹۸۸/۸/۸ درا بەگوپى خەلكى عىراقدا لە ئاكامدا چەندىن پارچە زەوى لە گوندو ناوچە
سنورىيەكان بونە جىگەى (سەربازى بىچەك و بىخۇراك و بىموجە) كە پۇژانە لاوان..
كاسىكارا.. جووتىاران كەمەندام ئەكەن.. يان مەرگى لە ناكاويان دىكەنە ھەورپىيان.
ئەووش چەندىن گۆرى منالى شىرە خۇرى لاوازە لە بەدخۇراكىدا توشى چەندىن
نەخۇشى (شىرپەنجە - سرطان) بوون كە ھۆكەى غازى (پۇرانىۆم و كىمياويە)??

ئەووش خاكىكى پىرۇزە كەبووتەجىگەى دەيان و سەدان كەسى نىشتەمان پەرور ،
ناومان ناوہ (گۆرى بەكۆمەل) ئەووش چەند خىزانىكى لەبەر يەك ھەئومشاوہ كە باوك

ئاگادارى رۆلەي نەبوو .. رۆلە توشى لادانى رموشى كۆمەلەيتى بوو بەناوى خزمەتى سەربازىيەو .

خويىنەرى بەرپىز جەنگ زىيانى زۆرى بە خاك و ولات و گەل و داھاتوش دەگەيەنەيت لە چەندەھا ھەنگاوى پىشكەوتودا دوا دەگەوېت .. ئەو جەنگانەش ھەر كەسك بگرېت دەيان رۈوداوو بەسەرھاتى جەنگ لە فەرھەنگى ژيانىا تۆماركراو .. چەند باسبەكەين .. چەند بنووسين مشتەكە و ھىچى تر .

با نزيك بېينەو لە مامۇستا (....) لەدايك بووى ۱۹۴۹يە لە قوتابخانەى (زاناي) سەرمتايى سەرگەرمى وانە وتنەووبوو سالى ۱۹۸۹ دواى وانە وتنەوش لە قوتابخانەو دەھاتەو و بەنیش و كارى دارتاشىيەو خەرىك دەبوو . ماومەك بوو ئاگرى جەنگى نيوان ئيران و عىراق كپ بوبوو .. بەلام سوپاى عىراق ھەر داواى ئەو كەسانەى دەکرد كە سەربازى ھەلھاتوبون لەگەل سەربازى تازەدا .. مەبەستى بوژانەو سەربازگەكان بوو بەو مەبەستەش مامۇستا داواكرايەو .. دايان بەگوپياندا كە گوايە (تسرىچ) دەكرېن مامۇستاش بە ناچارى روى لە سەربازگە كۆنەكەى جارانى كەردمەو (وئەدەكەى خۆى) پاش دەوام كەردنى بۆ ماوئە چەند ھەفتەيەك مامۇستا زۆر بەورىيى ھەستى بەچەند شت كەردبوو بۆيە نىتى (فىزارى) لىھەنا، لەبەختى ئەو تەنھا دېيەكى قەراغ شارېش جىگەى تەمانەو خۇشاردەنەو نەبوو بۆيە زۆر بوپرانە نەچوو رېزەكانى (افواج دفاع وطنى) جاشەو، لەزېر زەمىنەكەى مالى خۇيان دەستى كەردە دارتاشى . لەكارو پىشەى دارتاشىدا كەم وپنەبوو نەخش و نىگار تۆرنەى بەجوانى دەکرد، ھەموو پېويستىيەكانى ناوماى لەدارو تەختە دروست دەکردو دەپنەخشانە .

رۆزگار تىپەرى ھەفتەكان گوزەريان كەرد لە نيوەرپۇيەكدا مامۇستا بە ھەناسەپرەكى خۆى گەيانەدە مائەو تەندروستى زۆر تىك چوبوو ناچار بوو بە ھەر شىوئەك بىت لەگەل خىزانەكەى (ژنەكەى) خۆى گەيانەدە خەستەخانە .. لە پەيتا ئەكۆكى ئەپزىمى جوان ھەناسەى بۆ نادرا تەنگە نەفەس بوبوو . خىزانەكەى تادەھات غەمبار دەبوو چاوەكانى بونە دەريايەك لە فرمىسك، چونە ژوورەو بۆ خەستەخانە كاتىكيازانى پزىشكى ئەو خەستەخانەىە دابارين بەسەرياندا، لەسەر قەرەوئەلەيەك ۱ . ۲ رايان كىشا ھەرچى پشكەين ھەبوو بۆيان ئەنجامدا . دەريزەكيان داپە دەستى كە بۆى

بکەن.. چەند پرسیارێکیان لێکرد بەلام مامۆستا دەرزییەکی لە دەست کەوتە خوارمەوە شکا.

خیزانەکیان بانگ کردە ژوورمەوە.. کە سەیری کرد مامۆستا بۆدوچار چاوە پڕ هیواکانی ناوتە سەر یەک و خەوێکی قوڵی مەرگی لێکەوتوووە.. گیانی چوووە پال گیانی شەهیدانی هەڵمبجەووە لە بەرواری ۱۹۸۹/۵/۱۵، پزیشکەکان وتیان: ئەم پیاووە داری بڕپوتمەووە.. لەو دارانەی کە غازێ کیمیایێ لەسەر نیشتوووە، دارەکان لەو ناوچانەووە هاتوون، لەکاتی بڕپنەمەدا کاری لێکردوووە.

بۆ سەلماندن و دروستی و تەکەیان لێژنەیەکی پزیشکی شوێن کارەکە پشکنی راستی پێداوەکە سەلماند. ماوتەووە بلتین مامۆستا چەند ناوی هاتبێتەووە بۆ سەربازی تا توانیبێتی بەشداری کردبوو لە هەموواندا بەسەلامەتی گەڕابۆوە بەلام کە (ئەجەل) هات لە هەمرکۆی بویت.. ناگەرێتەووە.. لە مردن پزگارمان نابێت.. جا بۆیە مەرگ لەمالەووە یەخە گرت.. نەک لە بەرمەکانی جەنگدا..

قُلْ إِنْ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مَلَأَكُمْ ثُمَّ تَرُدُّونَ إِلَىٰ عَالَمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ . هەر لەو پوانگەییەووە دواي پاپەرپنە شکۆدارە سەرتاسەرییەکی بەهاری ۱۹۹۱ی کوردستانی باشور، کوردستان هەنگاوی بەرمو ئاوەدانی ناو گەشەدانەووە بە لادئ و شارۆچکەکان درا، لە شارۆچکەکی هەڵمبجە شەهید دوو گرێکار ژێر زەمینێ خانووییەکیان پاکدەکردمەوە.. ئەو گۆ و خۆلە ئێیدا بوو دەریان دەداو پاکیان دەکردمەوە. پاش تەواو بوونی لە پاککردنەووە دەرانی گۆ و خۆلەکی هەردوکیان گیانیان سپارد — لە نەخۆشخانە پشکنینیان بۆکرا، دەرکەوت کە ئەو ژێرزەمینە غازێ کیمیایێ تیانیشتوووە ئەمانیش کە پاکیان کردۆتەووە بە بیئاگای تۆزو خۆلەکی جارێکی تر بوووە میوانی ئەوان و ئەوانیشی خنکاند. چوونە پال شەهیدانی هەڵمبجە.

• سالی ۱۹۹۴ ئەو سائە سوتەمەنی زۆر کزبوو لە کوردستان بەرمیی نەوت لەسنوری (۲,۵۰۰ — ۲,۰۰۰) دیناردا بوو خەلکی دەستیان داوویوە دار بڕین و دارسوتان.. ئەو سالانەش زۆر سارد بوو ئابڵوقە سەر عێراق و گەمارۆی سەر کوردستان لەسەر گەلی کوردستان بوو.. خەلکی زۆر بەهیلاکەت دەزیان.. سێ پیاو

لەناوچەى دۆلى جافەتى دار كۆنەكەنەو.. ھەرسىكىيان ئەو غازە خنكىنەرە
كوشندىيە لە ناويان دەبات.. تومەزكۆتەرە دارىكىيان سووتاندوو كەنەو غازەى
لەسەر نىشتوو بەكلۆرى دارەكەدا پۇ چوو بوو.. ھەرسىكىيان لەدەورى ناگرەكە
گيانيان سپاردبوو.

بەرپزان ئەمانە چەند نوختەيەك بوو لەتاوانەكانى ولاتە بەرھەم ھينەرەكانى
غازى كوشندەو پۇيمى بەعس، بېرېك بوو لەتواناي لەبن نەھاتوو بەعسو ھاوکارانى..
كەخوای گەورە بەدوعاو پارانەوہى زۆرى زۆر لىكراوان سەرى لوتى خوۋى ھەلگرتووہو
باجەكەى دەدات....

بەزەيى و سۆز

گيانلەبەرە بېزىمانەكان بەچكەكانى خۇيان زۆر خۇشەدەوئىت ئەو پەرحەم و سۆزەي لەلەي مەرفۇھەكان ھەبە لەلەي گيانلەبەرە زۆر زىاتەرە، ئەو ياسا جۈانانەي ھەندىك لەمەرفۇھەكان پېشىلى دىمكەن و پېزى لېناگرن كە لە بەرژەوھەندى و خەزمەتى خۇشيانداپە، لەلەي گيان لەبەرە زۆر پەزدار تەرە. ئەو خۇشەوېستىيەي لەلەي مەرفۇھەكان دىمكەنە لەلەي گيانلەبەرەنى ھەردى بەتەن و بەھېزەرە. مەرفۇھەكان زۆر جار دىبەنە چىگەي مەترسى بۇ گيانلەبەرەنى دەورو پىشتيان بەشىۋىمەك ھېرشيان بۇ دىمكەن ھەوليانە فەلاچۇيان بىكەن.

ھەندىك جار مەرفۇھە ھېرش دىمكەنە سەر گيانلەبەرە بەلام بەخېرايى ھۇش و ھەستى دەھېنئەتەو بە بەرخۇيداو سۆزۈ خۇشەوېستى بۇيان دەجۈلئەت و ئازادىان دىمكەن تا ئەو گيانلەبەرە بىگەرئەتەو ناو ناو ھەواو خاكەكەي خۇيان.

ئاپا قەت بالئەندىمەكى كېۋىت نەدىۋە لەو مالانەي كە سەردانت كەردوون؟ ئاپا ئەو بالئەندىمە ۋەك مەن و تۇ ئارەزوۋى ئازادى و گەرەن ناكات؟! دە ئازادى كە خوا سەرفەزى دىن و دىنات كات.. زۆر ئاسايىيە خۇت بەشتىكى بەسۈدەو خەرىك بىكەمەت بەختىار زىاترى تىبابىت.. ديارە مەبەستەت خۇش گوزەرانى خۇتە.. بېرىكىش لەو بىكەرەو تا لە جۈارچىۋەي مەرفۇھەكى سەرگەۋى سەربەرزدا بۇت، دىتوانىت بۇ جەن ساتىك لەگەلما بىت بەھەستەو بەچىنە خەزمەت (نەنە ئاپىش))^(۱) كە لە ژيانىدا گيانلەبەرەكى كېۋى زۆر كارى تىكەردوۋە لەوساتەو تا كۆ جى دۋاپى كەرد ھەموو گيانلەبەرەكى خۇش دەۋىست بەزىمى پىپاياندا دەھاتەو بەرگى لېدەكەردن وتى:

(۱) نەنە ئاپىش: ئافرىقى بىتەمەنى خۋاناس بوو، لە ئارۋەكەي جۈارتا دەلما تا رەگۈستەمكە، پاشان لە سەلمانى كۆچى دۋاپى كەرد، خۋالىيخۇشېتە خېزەنى (فەتىھى عەللەي جۈارتا) بوو خاۋىنى پېنج كۈرۈ شەش كچ بوو.

دوو کورم به ناوی (....) و (...) ته مهن هر زمه کاربوون بو کاری کشتو کالی چوبوونه (سهرسری) له گهړانه و مياندا بو مالموه (ژيشک) ^(۱) يکی گهورميان گرتبوو له گهړل خوږيان هانيبو يانه ووه، که گهيشته مالموه چيشته نگاو بوو به خوږشو به زموو شادي به ووه ژيشکه که يان پيشاندام وتيان: (دايه گيان واز له کار بينه و و مره سمېری هم ژيشکه که چمند گهورميه! نيستا سمري نه بېرېن نه ټين گؤشتي ژيشک زور خوږه؟! بو نيومړو به ساومړي که ووه بو مان ليښي.. ژيشکه که يان داناو به دياريه ووه دانيشتن تا سمري دهر بېښي و سمري بېرېن، نه وېش خوږي گرموله کردبوو، منيش سمرنچم نه دان. ناچار هم ديو نه و ديو يان کرد بيسوود بوو، بويه به کيکيان وتي: با بيخه ينه ناو ته مشتي ناو ووه!

کورم که ي ترم وتي: بوچی؟

وتی: لەترسی ئەوێ کە نەخێکی سەری دەردهێنێ و ئەوسا ئێمەش سوژنیکی تیز دمهکەین بە لوتیاو ناهێلین سەری بکاتهووه به ناوخوایدا ئەویش لەتارو ئازاری لوتی بەتهواوی خۆی خاوەن کاتهووه یهکسەر سەری ئەمپڕین..

به‌لّام نهم ژيشكه هه‌رچهند خه‌ريكي بوون و هانيان و برديان و له‌ئاودا نو‌قميان كرد
خو‌ي خاونه‌و‌كردموه سه‌ري دمه‌رنه‌هاني.. ئاو‌مه‌گه‌يان بۆ زياد كرد هه‌ر سو‌دي نه‌بوو.

منیش که ئەم خۆراگرییەو ئەم دیمەنەم دی وتم: پۆلەگیان گوناھتان ئەگا لەو ئاوەی دەرەین و بەرەلای کەن بەخوا ئەمە لە دایکە ئەچیت بۆیە ئەوسندە داکۆکی لەخۆی دەکات، پێنەچیت بێجۆی بەجێهێشتبێ.. جا گوناھە پۆلەگانم وازی لێبینن سەری مەبەرن.

کورپه‌گانیشم زۆر له‌سه‌رخۆو به‌هێمنی ژێشکه‌که‌یان له‌ ته‌شته‌ ناوه‌که‌ دهره‌انی قه‌مه‌ری چاوهره‌وانیان کرد به‌ دیاره‌یه‌وه که خۆی بخاوه‌ بکاته‌وه به‌لام سوودی نه‌بوو.

(۲) **ۋېشك:** گيانلەمبەرىكى كۆيۈپە ۋەك گيانلەمبەرەكانى تر لەشى بە خورى يا توك يا پەمپ يا پەلەمكە دانەپۆشراۋە، بەلكو پەستەكمى پەكپارچە دەرزی بارىك و درېژ و تیزە، زۆر بەناسانى خۆى دوژمنەكانى دىھارېژى كە ھەستى بە دوژمنىش كرد سەرى دىھكاتەۋە بەناۋ خۆيدا ۋەك تۆپىكى ۱۰۶ خېر لىدەكات، رەنگىشى خۆلە پۆشتىنەپە.

وتەكەم دوبارە كردهو: رۆلەگيان دەگوناهتان ئەگا وازى لىيىنن بەخوا رەنگە
بىچووەكانى ئىستا جاومرپىين ئەمە لە دايكە ئەچىتا!..

كاتىكەمان زانى ژىشك خۇى خاوكردەوو خۇى خىست بە پىشتا، گوانە
بىچوكەكانى دەرخت، پىر بوون لە شىر، بەچاوتكى پىر بەزمىيەو سەپىرى دەكردىن..
هەموو سەرسام بووين بەم قەسەيو بەم تىگەيشتنەى ژىشكەكە، چۆن لە زمانى ئىمە
تىگەيشتا! چۆن رەحمى بۆ بىچووەكانى جولا چۆن و چەندىن چۆنى تر..

پاشان وتم: رۆلەگيان گوناھتان ئەگات ئەم ژىشكە ئەومندەى تر ئازار مەدمەن،
هەر ئىستا بىخەنە ناو گوئىنىيەكەوو لە كوئى گرتوتانە بىيەنەو لەو جىگەيە بەرەلەى
بەكەن ئەم داماوە بىچوى بەجىيەشتوو بەيە ئەومندە داکوئى لە خۇى دەكات و خۇى
نادات بەدمستەو دەى خىرا پامەومستەن بىرۆن.

هەردوو كورەكەشم خىستانە گوئىنىيەكەوو زۆر گوئىراپەلانە و بەدمستە و بەرد
ژىشكەكەيان بىردەو ئەو جىگەيەى كە لىيان گرتبوو.

بەپىزان خوای گەورو بەخىشندە و مېهرەبان دەپىختە دلى مەرفەكانەو كە رەحم و سۆز
بەرامبەر گيانلەبەرەن بەكار بەيىنن، هەندى جارىش گيانلەبەرەن رەحم و سۆزىيان بۆ
مەرفەكان بەكار دەيىنن لە چىرۆكەكانى مامۇستا (خەسەن پىنجوئىنى) زۆر بە جوانى
پونى كەردۆتەو كە خوای گەورو گيانلەبەرەنى فەراھەم كەرد بوو بۆ مندالە ساواكە تا لە
پىگەى ئەو بىزنەو لە مردن پىزگارىبوو يان كاك (خەزىن) لەپىگەى رىپويەكەو بوو
ئەندامى كۆمەلگەكەكان و چەندانى تر لەو هاوشىيەمىيە. هيوامان واىە بەزمىيى زۆرمان
بەگيانلەبەرەندا بىتەو.

چاۋەرۋانېن

لە يەككەك لەمەئەكانى شارۋچكەي (....) دا بوو ھەلپەركى و خوشى و شادى، كوپو كال و نەوجەوانان لەوناو ھەرايان بوو قىرۋەيان نەھات. تومەس ئەمە كاك (....) بەيەنى ئۇنى بۇ ئەگۈزىنەو، ئەمانەش كەلئە كۆبۈنەتەو ھەرازاو ھاپرئو خزم و خوشەويستى زاوان وا خوشى خۇيان دەرئەپەن،

زاۋاش بەسەرۈ دلى خوشەو ھە ناو ھەئە سوراپ بەخىر ھاتنى برادەرانى نەكرد. يەككەك لە زاۋى پەرسى: ئىي كاك (....) زۆر دلخۆش ديارىت، پەنگە ئىۋارەش لەخۆشياندا نانت بۇنەخورا يىت، انشا اللە بەيەنى بوكت بۇ دائەبەزىت ئىمەش دىسۆزى خۇمانت بۇدەرئەپەن و بەشدار ئەبەين لەشاپى ھەلپەركى و نان خوارەندا.

كاكى زاۋاش زۆر بەلوت بەرزى و يىباكىەو وتى : كاك (....) ئى جا ئەمە (انشاء اللہ و ماشاء اللہ) ى بۇچىيە، وا ئۇن و ژال پۇشتون بۇ مالى بوكت و ئىستا خەرىكى بوك گۆرەن و خەنەبەندانن، بەيەنىش زوو دەيەننە مەئە ئىۋەش بىكەنە خوشى خۇتانەو.. ئىتر ئەمە (انشاۋ اللہ و ماشا اللہ) ى بۇچىيە؟

كاك (....) كە ئەم پەرسىارەي لىكرد بەھىمنى وتىەو : كاكە گيان مەن دىيا دىدەم كارى خىرو چاكە ئەبىت ئىنشا اللہ ى بۇ بىكەيت،

زاۋاش بە پىكەنەنەو وتىەو انشا اللہ ى ناۋىت، كاك (....) بىدەنگ بوو.. خەيالىك بەرە ئەندىشەو لە ئەمە دوور كەوتەو، چەند ساتىك لە ھەوشەكەدا تىپەرى بە شاپى ھەلپەركى و گۆرانى وتەو، كفت و مەندوۋ بوپ.. چۈپەنە ژوورەو دەستكرا بە (دۆمىنەو تاۋەو نوكتە) كردن، كەوتىنە دىيەي خۇلەبىر چۈنەمەو ھە گائەو گەپ كەرنەو.

لە سوچىكى ژوورەكەدا ((چەككى كىلاشىنكۇف)) ھەلپە سىردە بوو نازانن چۈن مەندالىك پەنجەي دا لە پەلەپىتكەكەي.. تەمەنگ زامەن نەكرابوۋ لەسەر سەئە ھارەي كرد. فەشەكى تىا نەما، ژوور بوو تەپ و تۆزۈ يەك پارچە بىدەنگى و كىي و سەرسامى و ھەپەسان، زۆرى نەخايەند شەزاين.

- ئەمەلىي بولۇپ؟

- چىرىپ؟

- كەس بىر نەرسە؟

- سوپاس بۇ خۇسۇسىيەت؟

بەلەم كەسەپىرىمان كىرىپ، بىر زاماندا كەمىندىكى دەسلەپكى بولۇپ- دەستىكارى تەمىنگە كەلىپ كىرىدۇ... بەنەشەرمەزىي پەنجەرى پىياناۋ... سەپىرى خۇمان كىرىدۇ... سەلامەتتىن... بەلەم ئايدا بولۇپ؟ نەخىر!

لەسۋىچىكى ژورمەكەدا ھاۋار ئات كەسەپىرىمان كىرىپ كاكى زاماندا خەلىقنى خۇشەن، ئەتىلىتەۋە ھەممۇ چۈشەنە سەپىرى سەپىرىمان كىرىدۇ... لىيى ورد بولۇپ... بەلەم ئازىزان... نەخىر لە خۇ نەدىۋە لوت بەرزە تەنھا يەك سەپىرى كىرىپ، وشە ((إنشاء الله)) ى لەزار ھاتە دەر پىلۋى چاۋەكەنى نىشتە سەر يەك ئىمەش بەپەلە ئەم دىۋە ئەۋدىۋمان كىرىپ فېشەكەكەن ھەندىكىيان لاشە كاك (...)) يان سىمى بولۇپ ھەندىكىشىيان بىر دىۋارى ژورمەكە كەۋتېۋون، دراۋ سىپىكانى ئەۋ ناۋە داپارىن بەسەرمەند... بەۋ شەۋە بەخىرايى گەپەندەمانە خەستەخانە، خراپە ژېر نەشتەر گەرىۋ چارمەسەرۋە... شايى بولۇپ بەشلەۋان ۋ غەمگىنى... ھېندە نەبىرد ھەۋالىيان گەپەندە مالى ((بوكى))، دەستە خوشكانو ئافرىتو پىخەسوۋ ئاگادار كرەنەۋە... ((بوك نەجۋىنن چۈنكە زامان بە سىلاخ بىرىندەر بولۇپ، بارى تەندىرۋستى خراپە... بىمىن باشە ژىيانى لە مەترسىدە! لەبەر ئەۋە چاۋەروان بىن!))

ھەر ئافرىت بولۇپ ئەۋەت :

- كى تەقەلى لىكرەۋە؟

- لەبەرچى تەقەلى لىكرەۋە؟

- كى ناھەزىيەتى؟

- ھەندىكتان پاكەن... بىزانن چۈن بولۇپ؟

- ئەۋ نەمردۋە؟

- باشە چۈن ئەمە رولۇپ؟....

نان ۋ كەرمەسى شايى خراپە لاۋە... تەنھا رىستەپەك لە ھەزرى چەند كەسىپكەدا

((لە کۆتايدا بەپێزان، لوت بەرزى و لە خو بايى بوون و غەرايى، دەردىكى
کوشندەو گرانه ياخوا پرووتان تىنەکات تا لە يادوو زکرى پەرومردگار دوورنەکەونەوه..
زۆر يادى کەن.. چونکە خوا ((عليم و خبيره)) لەسەر و هەموودەستەلاتىکەومىه
وناگادارە بەهەموو کارو گفتارىکمان (إن رَبِّکَ لَبَاسِدا).

بەرھەمى رۆژو

پەرۋەزى دروستکردنى تونىللىك لە نىوان (شارى سلىمانى و شارۋچكەى دەرەندىخان) دا ھاتە ئاراوھ كەلەلايەن كۆمپانىيە (بەرىتانيا) ۋە ئەنجام دەدرا، ئەم پەرۋەزىيە چەند گىرنگىيەكى ھەبوو بەلاى بەرىتانيەكانەو، يەككىك لەو گىرنگىيەنە يەكەم تونىل بوو كەلە كوردستانى باشوردا ئەنجام بىرىت، بۇ ئەو مەبەستەش.. ئەندازيارو كەسانى بەتوانا لەبەرىتانيا ۋە ھاتن و شوپنەكەمىيان ديارى كرد، ھەندى كارى سوكەلەش كەپىويستى بە شارمزاى نەبوو بەخەلكى ئەو ناوھ ئەنجامىيان دەدا بەموچەى (كرىكار)، بۇ ئەم مەبەستەش لەشارو دىھاتەكانى ئەو نىزىكانەوھ خەلكيان ناو نوس كرد.

ئىمەش چەند كەسىك بووين لەو كرىكارانەى كەرۋزانە بە موچەى كرىكار كارمان دەكرد، ماوەيەك تىپەرى ھەموو كرىكارەكانى ئەم پەرۋەزىيە بوينە ناسياوو خۇشەويستى يەكتر، پارەى كارەكە باش بوو.. كارەكەشمان زۆر گرانيش نەبوو.. بۆيە بەناسانى دەستبەردارى نابوين و ھەر ھەموان بەردەوام بووين بە دلخۇشيەوھ. لەناو ئىمەدا كورپىكى گەنج ھەبوو خاومنى دوو مىندال و مائىكى خنجىلە بوو ناوى (سۆفى ....) بوو زۆر خوا ناس و رەنگ نورانى و چالاک و گورج و گۆل بوو لە ھەموو پويەكەوھ. مانگ تىپەرى وەرز گۆرانكارى تىكەوت سال خاياندى پەرۋە ھەر بەردەوام بوو، ئىمەش ھەر كارمان دەكرد، مانگى رەمەزانى پىرۋى ئەو سالە كەوتە ھاوينەوھ، زۆر گەرم و وشك بوو، زۆر ناپەھەت بوين پەرۋانە بىتاقەت و بى ئارام دەبوين زۆر جار برسيتى و تىنويەتى زۆرى بۇ دەھانين و رۆژوومكەمان دەشكاند.. يان ئەو پەرۋە ھەر لەسەرمەتاوھ بەرۋەزى نابوين.. بەلام (سۆفى ....) ۋەك ئىمە نەبوو زۆر بە ئارام بوو، زۆر ھانى خواناسى و ئىماندارى دەداين.. زۆر نامۇزگارى و باسى پاداشتى رەمەزانى بۇ دەكردين.. ھەندىكەمان بەغىرەتى ئەووموھ بەرۋەزى دەبوين و رۆژوومكەمان ناشكاند.. تا رۆژىكەيان چىشت تەنگاۋىكى درەنگ بوو گەرما تاوى سەند بوو كارەكەمان زۆر گران بوو ئارمەقە

بەرپوماندا دەھاتە خوارى.. كاتىكمان زانى ((ئەندازىيان))ى كارەكە لەگەل ((ومرگىپ))ە
كەيدا ھاتنە لامان..

بەزمانى خۇيان ماندو نەبونيان لىكرىدىن.. كابراى ومرگىپ بۆى گردىنە كوردى..
ئىمەش وەلاممان دانەوہ. تۆزىك لەلامان وەستان و سەپرى كارەكەيان كرىدىن.. كەچى
نەپۇشتن ھەر لە كارەكەمان ورد دەبۆوہو سەرنجى دەداين-((جا بەپۇزان كرىكار
رەمشى واپە كە خاومن كار لەلاى بوەستى خۇى دەكوژى ئەوئەندە بەگەرمى و گورج و
گۆلى كار دەكات و ھەموو تواناى خۇى دەخاتە كار بەلام خاومن كار كەديار نەما خا و
دەبىتەوہ، خۇى دەخافىتىن))..

دواى تۆزىك بە ومرگىپەكەى وت : بزائە نانى چىشتەنگاويان^(۱) خواردووہ!
كەومرگىپەكە لە قسەكەى بۆوہ، ئىمەش وتمان : بەئى نانمان خواردووہ و ھەندىك
پشوشمان داوہ. بەلام سۆفى (...). وتى بەداخوہە من نەشىوى چىشتەنگاوم داوہ و
نەنانىشم خواردووہ!

ئىمەش بەم قسەى (سۆفى ...) زۆر نارەھەت بووين و تورە بوين وتمان : خوا
مالەكەت كوپرگاتەوہ بۆ وائەئى!

وتى : ئاخىر بەپۇژووم.. ئەى درۆتان بۆ بىكەم.. شتى وا چۆن ئەيى!
ئىمەش وتمان : ئى باشە خۇ ئىمەش بەپۇژووين بەلام نابىت قسە بىكەين، ئەمانە غەپىرە
دىنن رەقيان لە رەمەزان و موسلمانە.. ئەوانە بزائن بەپۇژووين لەكارەكە دەرمان ئەكەن..
دەوس بە.

كەچى سۆفى (...) وتى : كاكە گيان بەر چا و تەنگ مەبىن خوا پازقى پزقە،
دلىياش بن دەزانن كە موسلمانين. ئىتر بۆ دەترسن!.

كاكى ئەندازيار زۆر گوپى بەم وتووپۇرمى ئىمە نەدا.. واتىگەپشت كەقسەى
نېوان خۇمانە.. پاش تۆزىك لەكات دوركەوتنەوہو چۈنە سەپرى چەند كرىكارىكى تر

^(۱) نانى چىشتەنگاوم: كرىكارو جوتيار لەبەر ئەومى بەيانيان زوو دەچنە سەركارو نانیش كەم دەخۇن و
زۇرىش دەجولتىن لە دەوروبەرى كاتزمىر (۱۰-۹) (قاوئەتتى = چىشتەنگاوم) پشوپەكى نيو سەمەتتى
دەمدن نان و چاپەكى خىرا دەخۇن بۆ ئەومى وزمەكى باشيان بۆ دروست ببى چالاكيان بۆ
۱ ۱ ۴ بگەپتەوہ.

ئەولا ئىمەۋە.. پاشان ھاتنەۋە لای ئىمە، دووبارە ئەندازىار وتى : ئايا ئىۋە لەم مانگى
رەمەزانەدا.. لەم گەرمایەدا.. لەم ھىلاكى و ماندو بوونەدا بەرپۇزۇ دەبن؟!
وتمان : بەئى قوربان... بەترسىكەۋە.. كاكى وەرگىپرەر بۆى باسكرد،

كاكى ئەندازىار بە تورمىيەۋە وتى : باشە ئەمپۇ ئىۋە ھەمووتان بەرپۇزۇن..
ئىمەش گەزانىمان تورە بوۋە ئەنجام باش نابىت ھەموو وتمان : نەخىر كەسمان
بەرپۇزۇن چۈنكە زۆر گەرمایە.. كارمان گرانە بەرگەى ئەم ھەموو ھىلاكىيە ناگرىن
چەند قەسەيەكى ترىشمان كرد كە جىگەى رەزامەندى كاكى ئەندازىار بوو.. ئەندازىار
زەردەخەنەيەكى كرد.

بەلام لەۋلاۋە سۆفى (....) كەپاچىكى بەدەستى راستىيەۋە بوو بەدەستەكەى ترى
ئارمقى ناۋچەۋان و روى سېرى.. لەكاكى ئەندازىار چوۋە پېشى و وتى : .. كاكى ئەندازىار
ئەو گەرمایەى تۆى بىزار كروۋە زۆر خۇشە بۆ كەسى باۋمېرى بەخواۋ بەرنامەكەى
پتەۋو بەھىز بىت، ئەو كارەش زۆر ئاسانە گەر لەيادى خوادا بەردەۋام بىت ئەو
مەشەقەت و پۇزۇش خۇشى لەدۋايە،

ئەندازىار وتى : ئەۋە ئەئى جى؟

ۋەرگىپرەر بۆى كەردە ئىنگىلىزى.

نەۋىش بىكەنى و وتى : كەۋاتە تۆ پېنەجىت بەرپۇزۇ بىت.. ھا.. وانىيە؟
سۆفى (....)، زۆر بەسەر بەرزى و بویرانەۋە وتى : بەئى من بۆ خوا نىيەتم ھانىۋە و
بەرپۇزۇش ھىچ پەشىمانىش نىم تۆش كەيى خۇتە.. كاكى ئەندازىار!
ئەندازىار : لە بالاي پوانى وتى : ئاخىر ناترسى ئەو پۇزۇۋەى مانگى رەمەزان لەكارەكەو
دوور خاتەۋە تەنھا ئەمپۇ بەردەۋام بىت لەگەل برا دەرانت؟!

سۆفى (....) : مستەر تۆ مەبەستە دەرگەنمە لە كارەكەم و منىش مەبەستەم خوا
لەخۇم رازى كردن و دىسۆزىمە بۆ كارەكەش چاكىش بزانە گەر نازانى، نان و كارو كاسې
بە دەست پەرومردگارى خاۋە رەمەزانە، يەك پۇزۇى مانگى رەمەزان نادەم بەھەزار پۇزۇ
كارى تۆ.. پاشان بزانە كەمن پشتم دانا بۆ كۆلى خەلگى لە پىناۋ پاروۋە نانگى خەلگى
ئىتر بۆ مەمنونى تۆبەم يا بۆ بترسم!

ئەندازىارى بەرىتانيا ناۋچەۋانى جۆرىك پىرسىارى لىدەخوینرايەۋە، تۆزىك سەپىرى كرد
وتى : ۋەرە ئىرە..

سۆڧى (....) پاچەكەى دانا كەتا ئەو كاتە بەدەستىەو بوو چوۋە پېشەوۋە كەمىك
لەيەكتەر ورد بوۋنەوۋە..

ئەندازىار : كاكە گەر بەرۋۇزۇ بىت وەك پېۋىست كارت بۇ ناكرىت.. مانىو دەبىت.

سۆڧى (....) : گەربە ئىخلاصەو دەستەم داىە كارو خوام كرده چاۋدىر بەسەر خۆمەوۋە
زۇر لەكەسنى باشتر كار دەكەم كەلەترسى تۇ كار دىمكات.

ئەندازىار : بە زەردە خەنەيەكەوۋە وتى : زۇر راستە بەلام چۇن دىئىابىم كەتۇ
بەرۋۇزۇۋىت.. سۆڧى (....) : بە كەمىك تورمىيەوۋە وتى : دىئىابە كەبەزمانى
بەرۋۇزۇۋەوۋە درۇ بۇ باۋكەم بۇ تۇ ناكەم سور بزانم دورىشەم ئەخەيتەوۋە لەم كارە،
ئەشزانم ژيان بەبى نازار ھىچ خۆشەيەكى تىيانييە نازارىش ئەو ئاگرەيە كە ژيان
ئەسوتىنى..

ئەندازىار بەجۋانى تىگەپىشت چۈنكە كاكى وەرگىپر ھەموۋى بەباشى بۇ وەرگىپر.. ئەو
كات ئەندازىار سەرىكى لە قاندىو زەردە خەنەيەكى بۇ كەرد، بانكى ((چاۋدىرى))ى
كارمەكى كەرد، وتى :

((لەم ساتەوۋە ئەم كۈرە گەنجە لەگەل ئەم كرىكارانەدا كار ناكات..)) لەۋلاۋە
كاكى وەرگىپر كەردىە كوردى، سۆڧى زەردە خەنەيەكى كەرد، ئىمەش لەناو خۆمانداۋ لەبەر
خۆمانەوۋە وتەم : ئەرى ۋەللا سۆڧى (....) خۇى نان بېراۋ كەرد.. خوا مالت ئاۋاكا بۇ
ئەۋەندە دەم دېراۋى.

پاشان ئەندازىار روۋى كەردە سۆڧى (....) و وەرگىپر چاۋدىرى كارمەكە، وتى : ئىتر ئەم
گەنجە خۇپراگرە كار ناكات.. ((دەستى بۇ دارىكى قەد پالى گەردەكە درىز كەرد.. ئەم
پۇزۋانە لەبن ئەو دارە جىگەيەكى بۇ چاك دەكەن و نوپچىزۇ پۇزۇى خۇى بەچاكى
ئەنجام دەدات و دەبىت (كرى)شى بۇ حساب بكەن تا (مانكى پەمەزان) تەۋاۋ دەبىت..
تىگەپىشتن!.

كاكى وەرگىپر وتى : كاكى ئەندازىار ۋائەلئ.. ((بېرومان بە گۈپكانى خۆمان
نەكەرد بۇيە سەپىرى يەكتەمان دەكەرد..))

سۆڧى (....) وتى : كاكى ئەندازىار سوپاس بۇ خوا پېۋىستەم بەو جۇرە يارمەتەيەنە
نىيە.. مالت ناۋەدان بىت كارى خۆم بۇ خۆم و پۇزۇو ھىلاكىشەم بۇ ئەو كەسەيە كەھەر

۱ ۱ ۶ خۇى دەتۋانىت پاداشتى بداتەوۋە.. زۇر ئارموزۋەمە بەنارمقى ناۋچەۋانى خۆم نان بۇ

خۇم و مال و مندالم پەيدا بکەم. خىرىشت ئەگا گالتەمان پى مەکو وازىبىنە بابەردموام
بين لەکارمکەمان.

بەلام ئەندازيار وتى : ئەمە فەرمانىکەو رەت کردنەوى نىيە!! دلتىاش بە
کەمن کەسى خۇراگرو خاومەن هەلوپىستەم زۇر خۇش دەویت و زۇر مەبەستەم گەرچى
موسلمانىش نىم. دەفەرموو وەرە لەگەلمان بابەرۆين..

سۆفى زۇر داکۆكى کرد کەهەر کار بکات و وازى لىبەين بەلام بىسوود بوو بەنابەدلى
سۆفى (....) و ئەندازيار و مرگىپرو چاودىرى کارمکە پۇشتن تاجوونە بن ئەو دارو
سىبەردى کەديارىان کردبوو، تا ئەو کاتەش ئىمە هەر بەفلىکمان دەزانى گەرچى
لەپاستىيەو نزيكىش بوو. بەلام وابوو بەپراستى، دانىشتن دەم و چاويان بەناوى
مەتارمەك فینک کردەم و لەبەر چاوى سۆفى (....) تىر ناوى فینکیان خواردەم،
مەتارە ناوگەشیان بۇ (سۆفى ....) پاگرت کە بخواتەو... بەلام پەتى کردەم. هیندە
دوو جگەرە بکیشى پشويان دا.. ئىمەش لە دورەو سەپرمان ئەکرد لەنەنجامدا وتمان :
ئای لەو ئەمە خەيالى چیمان ئەکردو چى پوویدا.. زۇر پراستە کە پىغەمبەر (محمد)
درودى خاوى لەسەر بىت فەرمویمتى :
(الصبر فى الصلوة الاولى...)

پاش کەمىک تىپرامان خەيالىک هات بەپىرماندا.. لەناو خۆماندا وتمان : باشە
خۆ ئىمەش بەرپۆزوين، کەنەندازيار هاتەو لامان پىي دەلئین و تىي دەگەيمىن کە ئىمە
بەرپۆزوين هىچ نەبىت بەنىوہى (سۆفى ....) پشومان بەدرئ.

بەلخ خۆنەرانى خۆشەويستەم پاش کەمىک چاومان لىبوو سۆفى لەبن دارمکەدا
نوڤزى ((چىشتەنگا _ ضحى)) ىکرد.. ئەندازيار و مرگىپرو چاودىرى کارمکەمان هاتنەو
شوپنى کارمکە. لىمان نزيك بوونەو.. سەپرىکیان کردین و بەلاماندا تىپەپەين بەلام هىچ
قەسەپەکیان نەکرد، تەنەا زەردە خەنەپەکی گالتە نامىز نەبىت. ئىمەش هەموو سەپرى
پەکترمان دەکرد، تا کاک (....) هاتە قەسو چوو بەرى پىگاگەى لە کاکى ئەندازيار گرتو
وتى : کاکى ئەندازيار.. گيانەکەم ئىمەش هەموو وەک ئەو پىاو بەرپۆزوين.. دلتىابە
دەپشوپەکمان بەدرئ.

کاکى ئەندازيار ((مەندس)) سەپرىکی کردین و داوى لە و مرگىپ کرد : ئەمانە

چيان دەوئ؟

کاکی وەرگیر بۆی کردە ئینگیزی.

خوا هەژناگرێت باوان ئاومدان بیّت ئەویش زمرده خەنەگەى دووبارە کردموو وتى :
راسته ئیوه موسلمانن، بەرپۆزون، کاریش ئەگەن، بەلام (غیرەت و دڵسۆزی و ئاسودەیی و
نازایی) لەگەڵدا نییه و نەبوو،

کارو کاسپی دنیاتان زۆر لەلا باشتەر بوو لە هەژناگرێتى موسلمانانەى خۆتان، تەنها
ئەو گەنجە خاوەن ئیمانی راستەقینەى خۆى بو لە هیچ سەلى نەکردو دوو دڵ نەبوو..
چەندە بەقسە نازارمان دا بە دەرروونیش دوو ئەومەندە بەلام خاوەنى هەژناگرێتى چەسپاوى
بیرو باوەڕمەگەى بوو.

ئیتەر نەووەستا، ئیمەش هیچ قسەیه کمان بۆ نەمایهوه تەنها پەشیمانی و ناخ و
حەسرەت نەبیّت. سوڤى (....) ئەو پێزەى کەپەیدای کرد لەبەرەمەى باوەڕمەگەى
راسته قینەى پاکهوه سەرچاوەى گرتبوو.. هەر کاتیکیش کاکی ئەندازار لەوئ نەبواپە داواى
لە جاودەئەرى کارمە دەرکرد کە پارمەتى بدات تا کارى خۆى بکات ئەک دانیشتن، ئەویش
بەدلى دەرکرد.

تەلىسىمى ئافرەتېك

و: ئامانچ مەمەد ئەمىن

خۇشەويستانمەنى تاوانبارو بېئانگا لە ولاتىكىدا ژيان بەسەرمەم كە لە هېچ شىئىكى كەمىيەو خىواي گەورە ھەموو نىعمەتتىكى بەسەردا پۇراندوود، ئەمەو جگە لەوەى پېرۇزترىن مالى خىواي لىيەنەو مالى كەبۇتەقىبىلەى موسلمانان و پۇژانە پىنج جار لەكاتە جىاوازەكاندا بەو پەرى خىشوعەو پەوى تىدەكەن پاشان مالى خۇشەويستىرەن بەندەى خوا دىسانەو ھەر لەم ولاتەدايە. كە پىغەمبەرى ئازىز (د.خ) لەمالىكىدا ئەزىام زۇر بى كىشەو دەردى سەرى بوو مالىكەمان بىرىتى بوو لەدايەكم و باوكەم و دووبرا خوشكىك ھەرىكەمان سەرقالى كارى بووین و باوكىشەم ھەرچەندە پىر بوو، بەلام ئارمىزى لەمال دانىشتى نەبوو، لەبەر ئەو پۇژانە لەبەيانىيەو دەچوودە كۇمپانىيا تاتەواو ماندوو نەبوايە نەدەگەرپايەو مالىكەو تەنانەت زۇرجار بەپى ئەپۇشت بۇ شوىنى كار؛ پىمان دەوت: بە پى مەپۇ باماندوو نەبىت " دەپوت: گەر وانەكەم لاشەم سىست دەبىت و زوو پەكەم دەگەپۇت.)) دايكىشەم تابلىى دايكىكى مىھەربان و دەم و زمان شىرەن و رۇح سوك بوو لەپىناوى خۇش گوزەرانى ئىمەدا ئامادە بوو تەنانەت گىانى خۇيشى بىبەخشى.. براكەم لەبەشى ژمىرىارى ھەمان كۇمپانىياى باوكەم كارى دەگرد ئەویش تا بلىى برايەكى بەرمۇشت و دىپاك و دىسۆز بوو، مەنى زۇر خۇشەويست.. بەلام خوشكەكەم چونكە تاقانە بوو لە پادە بەدەر خۇشمان دەويست نازمان ئەدايە لەناو ھاپۇئ و برادەرمەكانيا تا بلىى سەلارو بەپۇز بوو. بەشىومەك لەھەر شوىنىكىدا بوايە كۇمەلىكى لىكۇدەبۇو و زۇر ئارمىزوى ھاپۇپىەتەيان دەگرد.

بەلى خۇپنەرى بەپۇز، ژيانمان زۇر بەخۇشى و شادىيەو دەبىردەسەر.. پۇژانە دەچوومە شوىنى كارەكەم زۇر دىم پىى خۇش بوو بەلام ئەوەى جار جار بىزارى دەگرد

((دايىكم و باوكم)) بوو زۆر سەريان ئەخستە سەرم و پېيان ئەوتەم : تەمەنت لە ۲۸ سال
تېپەرپووە تاكەى ژن ناھىنى دايىكم ئەگريا ئەيووت : كورم بە خوا من و باوكت
بەبەرمانەووە نەماووە پۆلە توخوا تا نەمردوين با لە ژيانى ھاوسەرى و كۆشكى خيزاندار
تيا بتبينين، باوكيشم بۆى سەندەمو و تى : ((ئى پۆلە خۆت ئەزانى دايكىشتان لاواز
بوووە ناتوانيت ئەوئەندە خزمەتى ئيوە بكات ئيتەر ژن بېين با ئيمەش بەسەينەووە..))

بەراستى لىتان ناشارمەووە ئەم قسانەى دايەو بابەم زۆر ئازاريان ئەدام
لەلایەكەووە بەزمەيم پېيان دەھاتەووە لەلایەكى تریشەووە گائەم بەم قسانە ئەھات و
بەكۆن و بەسەر چووم دەزانى، زۆر جار لەدلى خۆمدا ئەدوام : ناش لەخەيالى و
ئاشەوان لەخەيالى ئەمانە زۆر سەيرن ھەموو خەيالىكيان لای ئەومىيە لەباخچەى
مالەووە دانيشن و كورمزاكانيان لەباومش بگرن بابە كەى باوى ئەووە ماووە خواتەكات
ترفيەتەكەم بۆ دەرئەجيت يەكسەر ئەچمە ئەمەريكا ژيان لەوئ بەسەر نەجيت ئيتەر
دۆزەخە.. پياو گەر ھاوسەرى گرت لەو چاوشين و قز زەردانە بېينيت. نيومرپۆيەك
لەفەرمانگە دەرپامەووە زۆر ماندوو بووم كە چوومە مالەووە سەيرم كرد مالەووەمان
ھەلس و كەوتيان لەووە ئەچوو نيازى سەفەرئىكيان ھەبیت، ئەوانەيە بلىن بەجيا
زانيت.. چونكە جارن كەلە دەوام دەھاتەووە ھەمووشتيك ئامادىبوو ھەر لەنان خواردن و
جا خواردنەووە بېگرە تا فەرھەم ھىنانى كەش و ھەواى ئارام خەوى نيومرپوان ئامادە بوو
تەمانەت نەعلەكانيش لە بەردەرگای ھەوشەدا ئامادە بوو، تا لەگەل گەرپانەووەماندا بە
نەعلەووە بېينە ژوورو ناو مالەكە پيس نەبیت بۆيە بەسەر سوپرمانەووە پرسیم : چيە
ئەمرپۆ مال ئاسايى نىيە ھىچ بوو؟!!

دايىكم : كورم ئەووى راستى بىت بەھيوايىن برۆين بۆ سورپا بۆمالى مامت
لەبەيانىيەووە خۆمان ئامادە ئەكەين بۆ سەفەر.

منيش ھەرچەندە زۆر برسى و ماندوو بووم وتم : باشە خيىرى پيوە بىت و خواحافيزتان
بىت. ئيتەر ئەو پۆزە بۆ بەيانى زوو بەسەيارمەكەم كەل و پەل سەفرمان كۆكردەموو مالى
باوكم برد بۆ فرۆكەخانە كاتيك مالى باوكم پۆيشتن، ھەستم كرد زۆر ئاسودەم و
ئارمژوودەكەم ماومىيەك بەتەنيا بەيمەووە. بۆيە ئەو پۆزەم زۆر بە ئارامى گوزەراندمو
۱۲. سەردانى چەند ھاوړپۆيەكى خۆمەم كردو پياسەو سەيرانىكى خۆشان ئەنجامدا.. ئەو

شهوہ همتا درمڱ له گهل ٺاوپڻ کانم دا سهرقالي خوارڼه وهو قومار بووین تا نه ومنده درمڱ ماینه وه ناگام له خوځم نه مابوو چوڻ میوانه کانم پوښتیبوونه وه. هر به جل و تمنانمت پټلاوه کانیشمه وه له سهر سیسه مه کهم خه وتیووم.

بەيانی لەدەنگيا هاتو چۆی رېبواران و هارو هورەي سەياری سەر شەقامی
مالەكەمان خەبەرم بۆو بەيە هەر لەگەڵ هەلسانم خێرا بە پەلە سورای سەياریكەم
بووم تا بپرۆم بۆ (دەوام) ئیتەر بێنەوای دەم و چاوم بشۆم و نانی بەيانی بخۆم تەنانەت
دەسيكیش بێنم بەخۆما هەرجۆنيك بێت گەيشتمە شوینی کارمەكەم و سەرم زۆر قورس
بوو بېزار بووم نەمويست كەس لەگەڵم نەدوێت.

جا ئازىزان گەر سەرتان نەيەشىنەم ھەز نەكەم ئەو ھە بۆلەم ئەو ھە ئىكەنەي كە
پەشەيان ((عارەق خواردنەو ھە قوماز كەردن و مانەو ھە دوورو درېزى شەوانن)) ھەج
كەتەك ئەگەل تەواو بوونى ئەو مەجلىسەياندا ئاسودە نەين و لەدوايەدا جۆرەك ئە
پەشەمانى دايان دەگەرتە.. مە تەنگەم كەي پەوايە مەوۇفەك خەو كەورە ئاسمانەكان و
زەوى بۆ ھەراھەم ھەنابەيت و پەمى كەردەن بۆ لەبەردەم كەسەك عارەق و چەوار پەرجە
و مەھەق قەماردا زەلەل دەبن و دەبنە بەندەي و خەيان بەجەك دەكەنەو ھە كەت كەشتەن
دەبەتە ھەودەمى زەيانان بۆيە مە داوا ئە ئۆو دەكەم تە نەكەوتەنەتە ئەو كەزەو ھە
ئەستە مەنى تەام..

بەئى ئازىزان كاتزمىر ۱۰۲۰ ى بەيىنى بوو سەرم بەسەر مىزى كارەكەم دا شۆر
 كرىبۆۋە خەرىكى (زمىرىرى قەرمانگە) بووم، ئەمەندەم زانى يەككىك لەبەردەم
 مىزەكەمدا ۋەستەو بە دەنگىكى زۆر ناسكى سەرنج پاكىش وتى: ئەتوانىت ئەم ئىمزاىەم
 بۆ بىكە؟! كە سەرم ھەئىرى ئافرىتىكى لەپادە بەدەر جوان لەبەردەم مىزەكەمدا
 ۋەستابوو بۆيە ھەر كە ئەم ئافرىتەم بىنى ئىتر ھىچ ئاگايەكەم لەخۆم نەماو لەشۋىنى
 خۆمدا ۋەك بووم، جارىكى بەدەنگىكى سەرنج پاكىشەۋە دووبارەى كرىدەۋە: ئەتوانى
 ئەم ئىمزاىەم بۆ بىكەيت.

لێتان ناشارمهوه هەر له گهڵ دووم جار گویم لهدمگی بوو تهواو بوومه دیل و بهندهی ههستم نهکرد نهویش ههمان شیوه وکو من وابه و زۆر بهووردی سههرم

دەكتات، پاشان بەھۇش خۇمدا ھاتمەۋە و لەبەرى ھەئسامەۋە و فەرمووم لىكرد و لەسەر كورسىيەگەى بەرامبەرم دامنیشاند و خىرا و زۆر بەپەلە شەربەتتىكم بۇ بانگكرد... بەدەم خواردنەۋەى شەربەتەكەۋە لەگەل يەكدا كەۋتىنە قسە ... ئىدى لەۋساتەۋە بويىنە دۆست و ھاۋەلى يەكتر دۋاى ماۋمىيەك پىكەۋە دانىشتن و قسەكردن داۋاى كرد مائاۋاىى بىكات.. ئەم قسەيەى دلى بەتەۋاىى داخورداندىم بۆيە بەناچارى رازى بووم. بەنيازى دىدار، رۆيشت.

خۇشەۋىستان پىش بەرەو پىش چۈۋنى بەسەرھاتەكە پىۋىستە ھەئۋىستەيەك بىكەين تا ھەموومان تىبگەين كە چەندىك "نافرمت" كاريگەرى ھەيە لەسەر پىاۋان گەر سەير كردن و پەيۋەندىيەكانيان ناسروشتى بوون ۋەك ئەم لاۋە كە سەرۋ سىماۋ نازو مەكرى ئەم ئافرمتە كارى كرده سەر ھەيران بون و سەرسام بونى و لە خشتەى برد.

كەۋاتە پەرۋەردگار زۆر لەۋە بەناگاترە لە نەفسى خۇمان كە ئىمە بۆى دەچىن، دىفەرمويت: (لا تفضعن في القول فيطمع الذي في قلبه مرض).

ۋاتە كاتىك قسە لەگەل پىاۋاندا دەكەن بە نازو مەكرو لارو لەنجەۋە قسە مەكەن لەگەلىان چۈنكە ئەمبەنە جى تەماعى ئەۋەى دىرونى بەرامبەرتان لاۋازە.

پان دىفەرمويت: (لا تيرجن تيرج الجاهلية الأولى) مەگەر كورتى و تەسكى و تەنگى جلى ئەۋ ئافرمتە كارى لەۋلاۋە نەكردبىت كەشيت و شەيدا بىت و ئاۋەھا توشى كارەسات بى. كەۋاتە ئەمبى ھەموومان بلىين (سبحانك ربنا فقنا عذاب النار انت ولينا في الدنيا و الآخرة فلا تكلنا إلى أنفسنا طرفة عين) بەئى ئازىزان كورەى سەر لىشىۋاۋ بەردەۋامە لەسەر گىرپانەۋەى كارەساتەكەى و دەئىت: ئىتەر لەۋ ساتەۋەى ئەۋ ئافرمتەم بىنى ناگام نە لە فەرمانگە ماۋ نە لە مائەۋە نە لە ھاۋرۋى و برادەر. ھارپىيانى شوپنى كارم تەۋاۋ ھەستىان پىكردبووم بەلام نەياننەزانى بۇ ۋام بەسەر ھاتوۋە بۆيە زوو زوو نەھاتن بۇلام نەيانۋىست تىبگەن من ھەئسو كەۋتم بۇ ۋا گۇرپاۋە ئەم ماتى و بىزارىيەم لە دىرەۋەى شوپنى كارو لە مائەۋەمىش بەھەمان شىۋە بوو، لىتان ناسارمەۋە سەرم كرده (مەى) خواردنەۋە بىئاگايى بە جۇرپىك نەمەزانى شەۋە پان رۆزە.. ھەمىشە سەرخۇش بووم ئەم بىزارىيە زۆرى نەخاياندى شەۋىك لە مائەۋە بووم تەۋاۋ سەرخۇش بووم

ئەمەندەم زانى زەنگى تەلەفۇن لېيدا بە ھەر حال بوو خۇم گەياندە تەلەفۇنەكە لەگەن
 يەكەم ووشەي (ھەلەو) تەلەفۇنەكە بە دىنگىكى تەلىسماوى نازدارىيەو يەكەك پېي
 وتم: من (ئەحلام) دىنگو باست باشى، ھەر لەگەن بېستىنى يەكەم ووشەدا وەك
 سەتلىك ئاوم پىياكەن سەرخۇشەكەم بەرى دامو بە ئاگا ھاتمەو و بەزەوقو شەوقىكى
 زۆرمەو كەوتەم قەسەردن لەگەن ئىتر وام ئەزانى لەم دىنبايەدا كەسىكى تيا نازى تەنھا
 من و ئەو نەبىت، ئەویش دياربوو ھەمان ھەستى ھەبوو، بەو شېو پەقتارەى خۇى
 بۆى دەرەمبېم پاش يەك كاتزىمىر لە قەسو پېكەنن و راگۇرپىنەو، پەيمانى ئەووم
 لېومرگرت كە چەند جارىكى تر يەك بېينىنەو.. بەلام ناخۇشتىن ساتەكانى ژيانم ئەو
 كاتەبوو كە خواخافىزى كىرد. ئىتر ئەو شەووم لېبوو بەدېو زەمىەكى ترسانك و لە
 ترسى ئەم شەو چاومەكانم خەويان نەبىنى و دائەيەك لە دواى يەكەكانم جارىك بەرەو
 ئاسمانى دەرەم و جارىكىش بەناخى زەويدا، بەلئ، خۇشەويستان ژيانى من ئەو
 ئافەتە لە تەلەفۇنى ئەو شەوومەو گۇراو بووينە دوو ھاوپىو خۇشەويستى يەك بە
 جۇرېك سىنەماو باخچەو بازارو كوچەو چىشتخانە نەما لەم شارەماندا ئىمە نەبىنە
 ميانى و كاتى تيا نەكوزىن، لە ھەمووى سەپىرتر ئەو بوو ھەزم ناكىرد مالى باوكم بەم
 پەيۋەندىيە نوپىم بزانن و ئەویش ھەمان پاي ھەبوو، ئەمەش خالى ھەموو ئەو
 كەسانەن كە نىمەتيان لەگەن ئەو جۇرە پەيۋەندىيەنە خاۋىن نىيەو لەزىر پەردىيا كارى
 نادروست مەبەستىيەنە. ھەرچەنە دايەك وەك سىروشتى دايەكەتى خۇى ھەستى
 پىكرىبووم و زوو زوو پېيدەموتەم: كوپى خۇم زۆر ناسروشتى ئەتەينم بۇ وادەكەى
 لەخۇت و چىت بەسەر ھاتووە بەلام من ھەر سوور بووم لەسەر ئەوۋى لېي بشارمەو.

بەلام ئەوۋى بېزارى كىردىبووم ھاوپىيەكى شوپىنى كارەكەم بوو، پېمەو لىكابو
 بېكۇلدىن لە ئامۇزگارى كىردن بېزار نابوو زوو زوو پېي دەوتەم: "براى ئازىزم بەراستى تۇ
 لە مەترسىداى كەى رەوايە ئادەمىزاد دوور لە ھەموو شەرمىك لەخۋاى پەرەردگار
 ژيانى خۇى بگوزمىننى ھەرومھا پېي دەوتەم: بىرام من و تۇ لە ولاتىكىداين بە مليۋنەھا
 مۇسلمان لەسەر گۇى زەوى بەھىواو ناۋاتى ئەم شوپىنەى ئىمەو ئەزىن و چاومروانى ئەو
 رۇژەن بېينە سەردانى كىردى. بىرام ئىرە ئەو كەبەيەى لىيە كە مليارو نىۋېك
 مۇسلمان لە ھەموو پەرسىشەكانىاندا روۋى تىدەكەن ئىرە پېغەمبەرلىكى لىيە كە نەك

تەنھا سەرورى مەرفاھەتى و سەرچەم پەغەمبەرانە بەلگو كۆي فريشتهكانىش.. خەوى گەرە لەبەر خاترى بوونى ئەو ئەم گەردوونەي دروستكردووه، ئيتىز من و تۆ وپنەي ئيمە، چۆن بوپيرين گوناھى لەسەر ئەنجام بەين. بەلام لە ھەمووي سەپىتر لەوى لە سيفەتى ئەم ھاورپيەم دابوو.. ئەووبوو نەيزانى من پەيوەندىم لەگەل ئەو ئافرەتەيا ھەيەو پەيوەندىيەكەيشمان تىكەلە بە گوناھى و سەپيچى و تاوان، بەلام ھەرگىز بەرپەقى نەپنەدا بەروودا، ھەر بەرپووي خۆش ئامۆزگارى ئەكردم و بريندارى ئاكرەم ئىستا ھەستەمكەم چەندىك ئەو ھاورپيەم دلسۆز بوو بەمن، بەلام ئازيزان كاتىك ئادەمىزاد خەسارمى ئەوى كەرد بيشەرمانە لە حەزورى پەروردگاريا كارى دزيوو ئادروست ئەنجام بەدت، ئەوا زۆر ئاساييە شەرم لە ھاورپەگەزەكانى نەكات بۆيە منيش وەك يەكەك لەو جۆرە كەسانە زۆر بىباكانە لەگەل ئەم ھاورپيەم دا ھەئسوكەوتەم دەكرد تەنانەت تەنانەت واملەيات زۆر بيزار دەبووم لەقسەكانى، بەئى خويئەرى خۆشەويست ئەزانە ئىستا تەمەرزوى ئاكامى بەسەرھات ئەو كارمەساتەكەي چۆنكە ئەوى لەمن روويدا بەسەر ھىچ كەسيكدا نەھاتووو چۆنكە گوناھو تاوانەكەي من لەسەر رۆخى دەرياكان و لەگەل ئافرەتە بىئابروومكانى رۆژئاوا نەبوو تاوانى من لەشارائىكى دوور لە دىندارى و خەواناسى نەبوو، تاوانى من لە ناو يەكەمەين مالى پەروردگاريا بوو لەسەر زەمى. تاوانى من لەپال ئەو كەعبەيەدا بوو كە سىماي يەكتا پەرسى پەروردگارە ئاسالانە لەناو ئاپۆراي خەلكىدا تاوانباران بەھۆيەو دەرچەنەو قۇزاغەي ئيمان و لە نامىزى فريشتهكانداو ئاويەتە بە دەستى بەرزەوہ بۆي بەدۇعايان خۇيان دپنەوہ پىزى صالحان. بەلام منى تاوانبار لە نامىزى ھەموو ئەم دنيا پاكيزمىيەدا تاوانىكەم ئەنجام داوہ زەمى بەھەموو بونەومەركانى نيوى ئاسمان بەھەموو كەش كەشان و جىلوہى ئەستىرەكانىيەوہ فريشتهكان بە كۆرۈ كۆمەلئانەوہ نەفرين لەم كارە قىزەونەي من دەكەن.

ھەرچەندە بەزمىي و سۆزى پەروردگار بيسنورە بەلام تروسكەي ئومىدو ھىوا لە مەنەوہ دوورن، بەئى خۆشەويستەن رۆژىك لەگەل ھاورپيەكەدا لە ژوورى كارمەمان دانىشتبوين سەرقالى كارىبووين، زەنگى تەلەفۇن لىيداو ھاورپەكەم ھەلگىرت و جۆرىك لەسەر سوپماويم بەدەم و چاويەوہ بىينى بۆيە يەكسەر دەسكى تەلەفۇنەكەي داہە دەستم وتى: ئافرەتەيكە تۆي دەويەتە! ھەر لەگەل گويم لەم قەسەيە بوو يەكسەر

بەوپەرى خۇشەيەۋە تەلەفۇنەكەم لىۋىمگىرت زۆر بەنازەۋە سلاۋى لىكىردىم دۋاى چۆنىنى و چاكى پىنى وىم: ئەمەۋىتە تىبىنىم، جىگە ژوۋانمان (ھالانە شوپنە) بەنىيازى دىدار، زۆر بە دلخۇشەۋە تەلەفۇنەكەم داخستەۋە لە خۇشەۋە نەمەزانى چىبىكەم لەدلى خۇما وىم: تا ئەۋكاتە لەۋانەيە شىتە بىم، وا ئەزانى يەكەم جارمە ئەيىنىم، بۇيە ئىتەر لەۋ ساتەۋە چاۋىروانى بىنىنى بووم، ساتى بەيەك گەشىتنان تەنھا نىو كاتىزىرى مابوو، بۇيە بەپەلە خۇم كۆكردەۋە بەرمە ئەۋ باخچەيە پۇشتىم، كاتى گەشىتم سەيرىم كىرد (ئەھلام) لەسەر كورسەك دانىشتەۋە پەرداخىك شەرىبەتى لە بەردەما بوو بەنازىكەۋە بە (قامىش) قىصبە دەپخواردەۋە.

كاتىك گەشىتمە لاي ھەندى قىسە رۇمانسىمان لەگەل يەكدا ئالو گۆر كىرد، پاشان بە ھەندىك جىدىياتەۋە ھاتە قىسە لەگەلما وى: مەن و تۇ ماۋىيەكە بەيەكەمىن و خۇشترىن كاتمان بىردۆتە سەر مەن لەم ماۋىيەدا بەتەۋاۋى تۇم بۇ تاقى بۆتەۋە كە كەسىكى زۆر چاكى و بويىتە جىگەي مەنەنى مەن.. مەنىش لەم قىسانەي سەرم سۈر مابوو چۈنكە ئەۋ ماۋىيە مەن و ئەۋ تىياپا يەكمان ناسىبو قىسە لەم شىۋىيە نەكردىبوو بۇيە زۆر بە مەنەۋە گۆم بۇ گىرتىبوو. پىم وى: ھەرىيەك بە مەن بىكىتە وا ئامادەم بەسەرۋ گىان ئەۋىش دۋاى نواندىنى رەزامەندى پىنى وىم مەن ئافرىتىكى زۆر دەۋلەتەندىم، چەندىن كۆمپانىيە ھەيە، خۇت ئەزانى بەرپۆمىردىنى ئەم ھەمەۋ كەرە ئالۆزە بۇ ئافرىتىكى ۋەك مەن قورس و گرانە بۇيە بىپارم داۋە ئەگەر رەزامەندى بىزەرموۋىتە بىتئىرەم بۇ (شەرم شىخ) لە (مىسىر) بۇ ھەندى كارى بازىرگانى.

لەپاستىدا ئەم قىسەيە تەۋاۋ مەنى توشى سەراسىما و جۆرىك لە شىپىزىمى كىرد بۇيە ھىچەم بۇ نەمەيەۋە تەنھا قىبۇل كىردىنى نەبىت، پاشان پاستەۋخۇ لە جانناكەي (فىزەۋ ئىقامەي مىسىرى) دامى و زۆر بە خىرايى ۋادەي دەرجوۋنى دامى تەنەنت ئوتىلەكەشى بۇ دىيارى كىردىم پىنى وىم: كاتىك گەشىتىتە ئوتىلەكە بە مۇبەيلىكەت پەيۋەندى بىكە بەم ژمارەيەۋە ئەۋان سەرم مېرى كارەكانتە بۇ دىيارى دىكەن.. مەنىش لە ھالەتتىكى ۋادابووم ھەرىيەكى پىبوتەيە بى سىۋو دوو رەزامەندىم دەردەپىرى.. ئىتەر دۋاى بەسەرىردىنى كاتىكى خۇش لەيەك جىابوۋىنەۋە. چوۋمەۋە مائەۋە خۇم ئامادەكرد بۇ گەشت، يەكەم كەس دايەك دەركى پىكىردىم بۇيە بە تىرسىكەۋە لىم نىزىك بۆۋە پىنى

ۋەتەن: (كۆپ خۇم ئابى بزانم بۇ كۆى گەشت دەكەيت؟ منىش ئاخ زۇر بە تونىيەۋە ۋەلەم داپەۋە ۋەتەن: كەس جەقى بەسەر مەۋە نىيە.

ئىت ئەۋ دامەۋە نەپوۋرا ھىچ بلى، سەرتان نەپەشېنم بەدلىكى خۇشەۋە بەيانی كات (۹) لە فرۇكەخانەۋە بەرەۋە ۋەلەت مىسر فرېن داۋى جەند كاتزمىرېك گەشتمە مىسرۋە لەۋ ئوتىلە دابەزىم كە (ئەحلام) بۇى دىارى كرىبووم. پاش پشۋىەكى تەۋاۋ مۇبەلەكەم گرت بەدەستەۋە، بەۋ زمارە تەلەۋنەى پىم بوۋ پەپەندىيەكەم ئەنجامدا.. پىاۋىك ۋەلەمى دامەۋە پىم ۋەتەن: مەن ئەحلام ئاردومى بۇ ئىرە ئەمەۋىت چاۋم بە بەرپەزتان بەكەۋىت بۇ ھەندى كارى پىۋىست)، ئەۋىش بەگەرمى ۋە خۇشىيەۋە ۋەلەمى دامەۋە ئامادىمى خۇى دەرپى، ۋەتەن: داۋى پشۋدان ۋەرە بۇ لام.

منىش ۋەتەن: شۋىنەكەت كۆپىيە تا پىم بۇلات؟

ئەۋىش ۋەتەن: ھەر لەۋ ئوتىلەدام كە تۇى تىاي!

ئەم قەسەيە زۇر سەرى سۈرمانم، لەدلى خۇما ۋەتەن: ئەۋ چوزانى مەن لەم ئوتىلەۋە تەلەۋنەى بۇ دەكەم، ئەى ئەحلام بۇ ئەمەى بۇ باس ئەكردم بەلام ھەرچۈنېك بېت گۆپم پىنەداۋ خىرا خۇم گۆپى ۋە چووم بۇ لاي، بەلام ئازىزان ھەر جەند مەنى تاۋانبار ئەۋەندە ناھىنم ئىۋەى بەرپەز بە بەسەرھاتە قىزەۋنەكانم ماندوۋ بەكەم بەلام ھەزەكەم بەردەۋام بىن لەگەلما، بەلگو بېمە پەندو نامۇزگارپەكى باش بۇ سەرچەم لاۋان تا ئەكەۋنە ئەۋ بارەى كەمەن تىي كەۋتەم تىا نغرىۋ بووم. بەلئ: ئەۋەى مەن بۇى ناچوم ۋە بەيىرمان ناھات لەكاتى كرىنەۋەى دەرگەى ژوۋرى كاپرا پوۋىداۋ بىنىم كاتى لە دەرگەكەم دا بەنىيازى خۇم بەھىۋا بووم ئەۋ پىاۋە دەرگەكە بىكەتەۋە كە قەسەم لەگەلدا كرىد، بەلام كاتىك دەرگا كراپەۋە (ئەحلام) مەلەردەمدا بوۋ بەلام (ئەحلام) ى چىۋ چۈن كە ئادەمىزاد شەرم دەكات لە گىرپانەۋەى زۇر سەرنج پاكىشانە خۇى گۆرپىۋ بە بىنىنى (ئەحلام) ھەست ۋەشەم لائەما لەلەكەم لەمەر ئەۋەى ئاىا (ئەحلام) چىدەكات لە مىسرۋە بەتايىبەت لەم ئوتىلەدا لە كاتىكدا خۇى ئاردوۋمى بۇ مىسر، لەلەكەى تەرەۋە شىۋەۋە جۆرى ئەۋ جىلۋ بەرگەى لەمەرىدا بوۋ.

ھەر چۆنىك بوو (ئەھلام) زۆر سروسىيانە ھەرمووى لىكىردىم چوومە
 زوورمۇ. لەم ساتەمە بوو كە زىانم نىرۋى تاوان و گوناھى گەورە بوو لەم ساتەمە بوو
 خەرمانى تەمەن و پىزى كەسايەتم ناگرى بىنابرووى كىدىانە خەلۋوز بوو قورىانى
 پىنى ئارمىزوو ئاشەرىيەكان. كەواتە خۆشەويىستان كاتىك پىغەمبەرى ئازىز
 دەفەرموئىت: (با ھىچ كەس لەنىۋە نەچىتە خەلۋمەمە لەگەل ئافرىتىكى نامەھرىم دا
 ياخود دەفەرموئىت: ھىچ كات دوو كەس كۆنابنەمە ئىلا شەيتان سىيەمىانە).

بەللى خۆنىەرى بەرپىز گەر بىت و گرۋى مەرفايەتى زىانيان تەرىپ بىكەن
 بەرپىنمايە قورئانىيەكانى پەرموردگار و ھەرمودە شىرىنەكانى پىغەمبەرى ئازىز ھەرگىز
 توشى تاوان و سەرىپچى لەم شىۋەمى (ھەمماد) ناپىت. بابزانىن (ھەمماد) چۆن
 پاشماۋى بەسەرھاتەكەيمان بۇ دەگىرپتەمە و دەللى: خۆشترىن ساتەكانى پىر لە
 رابواردن و ئارمىزوو پەرسىتىم لەگەل (ئەھلام) لە (شەرم شىخ) بوو، بەلام جار جار
 فىگرە تەم پىنى دەوتەم: ھەمماد لەگەل ئەم ئافرىتەدا چىنەكەمىت؟! چ شەرىع و ياسايەك
 تۆى لەگەل ئەم ئافرىتە گىرداۋە!! بۇ بىر ناكەپتەمە^۱

ئەھلام پىنى و تەم بىرۋ بۇ مىسر لەۋى ھەندى كارى بازىرگانىم بۇ ئەنجام بە
 كەجى ئىستا ھاتوۋە بۇ ئىرە بۇ لام.. ئايا ئەمە جىنى گومان نىيە؟!.. بەلام بەداخەمە
 بەندى داۋى ئارمىزوۋى بىسنورم نەيان ھىشت گۆپراپەللى دىنگە ھىمەكەى فىگرە بىكەم و
 بەم شىۋەمە ۋەك گىيانىكى بىنابروو لەناۋ زەلكاۋى سىكىس و ئارمىزوۋى بىسنوردا
 دىتلامەمە ھەرچۆنىك بىت چەند پۇزىكەم پىكەمە گوزمىراند، لەپاشاندا ئەھلام وتى:
 مەن ئەچم بۇ قاھىرە، مەنىش و تەم: نەپۇمەمە بۇ سەۋدىيە چۈنكە تەمنا (۷) پۇز مۇلەتم
 لە كۆمپانىيەكەم و مەركىرتوۋە، پاش دو پۇز لە گەپنەمەم لەسەر كورسى زوورەكەم
 دانىشتبووم و سەرقالى كارى خۆم بووم.. زەنگى تەلەفۇن لىيدا كاتىك ھەلەم گرت لە
 پىرسكەى نەخۇشخانەى گەورەى (جەدە) ۋە پىيان و تەم: "براگەت سەيارە لىيداۋە
 پىۋىستى بە دوو بوتل خۆپنە، مەنىش بە بىستىنى ئەم ھەۋالە زۆر شىرە بووم بۆيە
 بىنەمەى پىرس بىكەم بەگەس خىرا لە شوپىنى كارم بەپىكەمەم خۆم گەيانە
 نەخۇشخانە بىنىم بارى زۆر خرابە بۆيە بە پەلە چوومە لى پىزىشكەكان و پىم و تەن:
 مەن براى ئەم و ھاتووم خۆپنى بىمەم."

ئەوانىش زۆر بە خىرايى و دلسۇزانە ھەلسان بە تاقىکردنەۋى خويئەكەم،
بۆيە پىيان وتەم: (بىرۈ لە دەرۋە چاۋمروان بکەو ئىمە شىكارى بۇ دىكەين)..

منىش چوۋمە دەرۋە نەشىم دىۋىرا پەيۋەندى بکەم بەمالى باۋكەۋە لەبەر
ئەۋەى دايکەم بەرگەى ئەۋ ھەۋالەى ناگرت.. بەئى خۆشەۋىستانم ئەۋەى كە ھەرگىز بە
خەيالدا نەھاتوۋەۋە بىرم لىئەکردۋتەۋە ھەۋالەىكەم بۇ ھات كە سەراپاى تەمەنى نىرۋى
ئازارو ئانومىدى كىرد ھەۋالەىكە .. تەۋسكە ئاسا ناگىر بەرداپە خەرمانەى تەمەنم..
ھەۋالەىكەمنى كىردە لاشەپەكى زىۋوون و لاۋاز.. لاشەپەكى نامۇ بە كۆمەلگا.. بەئى
ئازىزان پاش چەند ساتىك دىكتۈرەكە ھات بۇ لام كۆمەلەى پىرسىارى زۆر گوماناۋى
لىكردم لەدۋايدا پىنى وتەم: ئايا خىزاندارىت يان نا؟!

لەراستىدا ئەم پىرسىارانە تەۋاۋەمنى مەندۋۋ كىردىۋو بۆيە بە بىزارىيەۋە وتەم:
دىكتۈر ئەمە دادگا نىيە پىرسىارم لىبەكەيت مەن ھاتوۋم خويئە بە براكەم بىدەم؟!

دىكتۈر (بە تۈرمىيەۋە) تۆ بەكەلگى ئەۋە ناپەيت خويئە بەى) منىش بە ھەۋوۋ
ھىزم ھاۋارم كىرد: تۆ دەلىتى چى دىكتۈر.. دىكتۈر: خويئەكەى تۆ ھەلگىر فاپىرۋسى
(ناپىدزە) بەكەلگى كەس ناپەيت.

بەئى لەگەل دەرچوۋنى ئەم وتەپە لە دەمى دىكتۈر بىئەۋەى ناگام لەخۇم بى
بەرچاۋم پەش بوۋ دۋاى دوۋ سەمەت لەسەر قەرەۋىلە ((چىرا))ى نەخۇشخانە خۇم
دىۋەۋە.. دايكەم و باۋكەم خۇشكەكەم بەسەر سەرمەۋە ۋەستابوون و بەچاۋى پىر
فرمىسك و داغ و ھەسرەتەۋە بۇ مەن و براكەم ئەگىران ئىتر دۋاى سى پۇز مەن و براكەم
لەنەخۇشخانە كراپنە دەرۋەۋە چۈپنەۋەمال، ئىش و ئازارەكانى ((مەمەد))ى بىرام
تادەھات سۈكت دىۋوون بەلام ئىشى مەن تا دەھات قورستىر دىۋو، زىيان لای مەن ھىچ
ۋاتاپەكى تىيا نەما تازە مەن بوۋمە لاشەپەكى لاۋازو جىيە تەمەنى فاپىرۋسى ئاپىزى
بىبەزمى، مەن بوۋمەكەسىكى بىزراۋى لای دايكەم، باۋكەم، ھەۋوۋ كۆمەلگا، تەننەت
لەمالى باۋكەم جىگەم نەبۋەۋە دۋاى چەند پۇزىك پەۋانەى نەخۇشخانەپەكى تاپەت
بەتۈشبوۋانى ئاپىزى گرام و ۋەك وشتىكى تەپىۋوگەپىزىيان لىدەمگرتەم، زۆر بەخىرايى
كىشەم دادمەزمى و پەنگەم لەپروۋ بىرا بوۋ ھىۋاش پەنگى سىپىنەى چاۋم زەرد ھەلگەپران،

ئازىزان ھەروەسفىكتان بۇ بىكەم ناتوانم ھالەتەكەى لەبەر گوۋى ئىۋەى ئازىزدا بەرجەستە بىكەم.. چونكە سوپاس بۇ خوا ئىۋە تىاى ئاۋىن، خۇشەم نەمئەزانى لەكوۋە مەن دوجارى ئەم نەخۇشى يە كوشندەى بووم دائقەو بىركىرنەۋەى زۇر شەوو پۇز يان لەمەن تىكىدا بوو. بوو بوونە ئاوو خۇراك بۇم، پۇزىكىيان زىنگى تەلەفون لىۋى داو لەبەدالەى نەخۇشخانەۋە پىيان وتەم : ئافرىتىك بەناۋى (ئەھلام) لەسەر خەتەۋ قەسى لەگەلدا بىكەم)) ھەر لەگەل گوۋىم لەمدىنگى (ئەھلام) بوو دامە پىمەى گىرانو وامزانى ئەھلام ئەبىتە ھابىشەى غەم و پەزارەم و دىبىتە سەرجاۋەى دىئايىم بەلام بەداخەۋە خۇشەۋىستانم زۇر پىچەۋانەى گومانەكەم دەرچوو بۇيە (ئەھلام) بەققاقى پىكەنىنەۋە يەكەم قەسى لەگەلدا كىرەمەۋە .. بەلاقىرتىۋە و بەنازو نوکەكەى جارانىەۋە وتى:" چىيە ؟ دەلىتى توشى (ئايىن) بوۋى؟! مەنىش بەقورگى پىر لەگىرانەۋە وتەم: بەللى مەن وامزانى تۇ دىبىتە ماىەى دىئەۋاپىكىرنەم .. ئەۋىش بەدەم جىۋوو سوگاپەتى پىكىرنەۋە پىۋى وتەم : ئەۋە بە تۇۋە ۶۷ كەسەم توشى ئايىن كىرەۋەۋ گەشتە بەدوا ئامانجى خۇم ھىۋادارم لەۋە زىاتىر پىسۋابىت و تەرمەكەت بىسۋىتېرىت چونكە تۇ شاپىستەى ئاو گىل نىت، بەققاقى پىكەنىنەۋە وتى : " لە خاكى ئورشەلىمەۋە باى باى.. "

بەپىزان ئەم ئافرىتە جۈلەكە مەزھەب بوو، دىستەگانم لەۋە زىاتىر نەپان تۋانى تەلەفونەكە ھەلگىرن بۇيە لە دىستەم كەۋتە خۋاروو ئەۋەندەى تىر وورەم تىكەل بوو بە بەستەلەكى تاۋان و پەشىمانى.

ئازىزان ئىستا مەن (سەمەماد) لەسەر پىخەفى مەرگەم و تەنانەت پىروم نىە داۋاى لىخۇشبوون و تەۋبە لە پەروەردگارم بىكەم مەن لىرەۋەۋ لە ژۋورى نەخۇشەكەمدا چاۋەرۋانى مەرگەم بەلام ۋەك مەرگى ئادەمىزاد نا بەلگو مەردنى لاشەپەكى بۇگەن كىردوو پىسۋاۋ بىزراۋى مالى باۋكەم كۆمەلگاكەم خۇشەۋىستان پىروم نىە داۋا لە ئىۋەش بىكەم.. ھەموۋتان نىزى خىرم بۇ بىكەن چونكە تاۋانەكەم زۇرگەۋەرىمەۋ لەسەر پىخەفى مەرگەم مەردىنم بۇتە پىستەكى بىخەۋش سەرە مەرگىكەش ئەۋەندە نىزىك بىت ئىتر چۇن تەۋبە دىبىتە مەرھەم بۇ دوا پۇزى بەلام ئازىزان تەنھا يەك داۋام ھەپە لەئىۋەى بەپىز نەكەن ۋەك مەن بىناگابن نەكەن ۋەك مەن ھەۋاۋ ئارمىزوۋ پەرسىتى بىتە خولىياى سەرتان، لەبەرنامەى خوا، نەكەن بىنە خۇرەۋ خۇراكى دىستى ئافرىتانىك كە ئەبەنە ماىەى

دۇرانى ئيمان و باومرپتان و پەش كەرنى چارمنوستان لەدوا رۇژدا، نەكەن وەك مەن
بەرپوى داىكتان ئەلشاخىن و بېقەرمانى بکەن.....

لېرمەو پېتان دەلېم خواتان لەگەل مەن بەناچارى و بى دەستەلاتى خۇم چاومرپى
مەرگى خۇمەو رۇژى نا رۇژىكى تر ئەجمەوە دىوانى پەرورەدگار و ئەگەر پلەى ئەو
كەسەم دەست بکەوېت كە دوا بەندەى ئوممەتى (مەمەدە) درودى خواى لەسەر بېت و
لەدۆزەخدايەو خواى گەورە بەفرىشتەكان دەفەرموېت : بېرۇن دواكەسى ئوممەتى مەمەد
لەدۆزەخ دەرېنن چونكە بە ئەندازەى تۇزقالتىك باومر لەدلىا بوو مەن زۇر سوپاسى خوا
دەكەم .. خواتان لەگەل.

بەرگی دووەم

دەستىكى نەرم فرمىسكەكانى سىرپىم

كاك (ش) ھەرچەندە لەناو شارىكى گەورەدا دەژىيا، سوپاس بۇ خوا لەھەر كۆپۈھ سەپىرت بىكردايە (منارەى مزگەوت) ت لىۋە دىيارىبوو، بەلام (ش) ھاتۇچۇى ناكردن، بۇ پىرسەو سەرەخۇشيش گەر بىجۈايمتە مزگەوت ئەوا خىرا دەھاتە دەرمو، قەت ھەزى ناكرد لەناو ئەو باغە رۇحىمەدا گەشمەيكات و بىيىتتەو.

ئەو چەند سالىكە تەنھا سۇجىمەكى بۇ خوا نەبىردو، بەلام قەدەرى خۇاى گەورە بەو شىۋمىيە بو كە ئەم بەندە دور لەخۇا و پەيامى خۇايمە لەسەر دەستى كچە پىنج سالانەكەمىدا ھىدايەت وەرىگىرت، بەئى تەنھا تەمەنى (۵) سال بوو، با لىگەرپىن بزانين خۇى چۆن باس لەتەو بەكردن و گەرپانەمەى خۇى بۇ پەيامى پىرۋزى ئىسلام دەكات.

شەوانم لەگەل ھاۋرپى خراپىدا رۇژ دەكردەو، بەشتى خراپ و گوناھو تاوان خۇمان خەرىك دەكر، ئەو ھاۋسەرە بەوھافو دىسۇزەم بەتەنھا جىنەھىشت، بەتەنھا لەگۇشەى مالىدا بەمىكەسى شەوى بەسەر دەبىرد، خۇشم لەگەل ھاۋرپى خراپ و نادروست بەھافاى پىكەنىنەو تاۋانمان ئەنجامدەدا، يەك تۇز ھەستمان بەئازارى وپۇدانى مردومان نەدەكرد.. ئاخىر ئەگەر ئاين و خاۋمنى ئاينى ئاسمانى نەبىت وپۇدان لەكۆيدا بىت.. خىزانم زۇر بەنەرمى و بەگەرمى و روخۇشى ئامۇزگارى دەكرەم كە واز لەو ھاۋرپى خراپانە بەيىم.. بەلام مەن نامىيىست.

كاك (ش) بەردەوام دەبىت و دەئى:

لەيەكەك لەشەۋانى پىر تاۋان و گوناھ گەرپانەو.. كاتۇمىر (سى) شەو بوو خۇمەكر بەزۇردا مال كىشومات، دەبىنم خىزانەكەم و كچە بىچكۇلانەكەم لەخەۋىكى قۇلدان. لەلاپان نەمامەو چوم بۇ زورەكەى خۇم بۇ ئەۋەى بەفیدىۋ سەپىرى چەند كاسىتتىكى ئابىرۋتكىن و پىر لەشەرمەزارى بىكەم.

ماۋىيەكى پىن چوو لەپەر دەرگای ژورەكەم كرايەو.. دەبينم كچە پىنج سالانەكەمە
بەچاۋىكى رەخنەنامىزۇ پىناخۆش بوونەو وتى:
بابە.. عەببە ئەم كارە شەرمەزارىيە.. لەخوا بترسە!

سى جار لەسەر يەك ئەمەى پىن وىم، پاشان دەرگاگەى داخست و رۆشت، زۆر سەرم
سوپما، فەيدىۋكەم كۆزانەو.. دانىشتەم دەستەم كەردە بىر كەرنەو و دالغە لىدان، قەسەكانى
كچە بچوكەكەم لەگويدا دەرنگايەو، بۆيە خەيرا رامكەرد بۆ لای تا تىر تىر لەنامىزى
بگرم دەستى باۋكاپەتى بەسەريا بەيىنم.. پاداشتى بگەم، بەلام كە بىيىنم لەگەل داپكيا
خەوتوو و لەخەۋىكى زۆر خۆشدا پەرخەى دىت، دىلم نەهات هەلى بىستىنم لەخەو، بۆيە
نەمەمزانى چى بگەم، كەوتمە دالغەى نامۇزگارى نامىز.. ھەر دەھاتەم و دەچوم،
لەگەرمەى ھاتوچۆى مەن لەناو مالىدا بانگى بەيىانى مەزگەوتەكەى نەزىكمان شەمەزەنگى
پالناۋ بانگى خەۋاى گەورە درا بەگويمدا.. ئەمجارە زۆر جياۋاز بوو نەمەتوانى ئارامبگرم
خەيرا خۆم پاكەردەو دەستىنۆيژم گرت، چوم بۆ مەزگەوت.. دانىشتوانى چاۋەرۋانى نوپۇزى
بەيىانى زۆر بەنامۇيى سەرنەجيان دەدام بەلەيانەو سەپەر بوو.. كى ھاتۇتە مالى خوا؟!

چەند رەكات نوپۇزىكەم خەۋىند، قامەتكرا لەدەۋاىى (نەيمام)ى مەزگەوتەو نوپۇزەم دابەست،
سورمەتى (فاتىحە)ى خەۋىند.. ئاى لەو راجلەكەينە!! لەو دەنگە خۆشە!! ئاى لەو ئاۋرەشەينى
دەلە لاۋازو بوودەلەيە.. گەشاپەو.. پاشان چەند ئايەتتىكى تەرى خەۋىند زىاتەر دىلى پاراۋ
كەردم:

(ألم يعلموا أن الله هو يقبل التوبة عن عباده ويأخذ الصدقات وأن الله هو التواب
الرحيم).

ناۋچەوانم بۆ خوا خەستە سەرم زەۋى و سەجەدەم بەرد، خۆم پەينەگىرا زۆر بەكۆل گىريان،
نەمەيىست نەگىرم نوپۇزەكەم بەناسايى بگەم.. بەلام خۆم پەينەگىرا.. ئەمە يەكەمەين
كەرنەش بوو لەدەۋاى ھەوت سال بۆ پەرومەردگار.

ئەم گىريانە بوو مەيەى خەير، چۈنكە ھەرچى دورى و ساردوسپرى و تەمبەلەك
ھەستەم پەينەكەرد لەو و پەيش لەلام نەما.. بارى شانم سوك بوو.. ھەستەم كەرد
خۆشەۋىستى خوا دل و دەرونى داگرتەم.. ھەزەم نەكەرد پەرمەو بۆ مالىەو.. نەيمامى
مەزگەوتەكە لەدەۋاى تەۋابونى (تەزبىحاتەكان) سەپىرىكى كەردم، ھاتە لامەو بەگەرمى
بەخەيرھاتنى كەردم.. دەستى خەستە سەرشانم بەدەستى نەرمى فرمەيسەكانى سەپىرم..

زۆر سەيرى كىردىم.. لەگەل وردىبونەمەدا وام ئەزانى مەندائىكى بچوكم و كەسىكى
بەروردەمكار رېنمونىم دىمكات. بەلئىنم بەخوا دا كە تا لەدنيدا بجوئىم نويزەكانم
بەجەماعت بكمەو ھەرگىز بۇ لاى تاوانبارى و ھاوئى خراب نەگەرېمەو!

ورده ورده گەرپامەو ماڻ، بەلام ھەرچەندىم كىرد خەو نەچووە چاوەكانم.. بۆيە خۆم
پىچاچەووە چوم بۇ (فەرمانگە)، ھاوړىكانم زۆريان پى سەير بوو، چونكە من زۆربەى
كات دوا دىمكەوتم بەھۆى ئەومى شەوان درىنگ دەخەوتم بەدىار سەتەلاپتەو و مەوزم
دەدا.

ھاوړپىكەم زۆر پىاو چاك بوو.. ھەوالەكم بۇ گىرپاچەو.. چاوەكانى گەشانەو.. زۆر
سوپاسى خواى كرد.. پىشى وتم: سوپاسى خواى گەورە بكە كە ئەو كچە بچكۆلەمەى
پىبەخشیوى بوو ھۆى ھىدايەت دانت، سوپاسى خوا بكە.

كاتىك كە نىومرۇ ھات بەھۆى ئەومى نەنوستبووم ھىلاك بوم كارمەكانم بەھاوړپىكەم
سپارد.. زۆر بەخىرايى بەرمە ماڻ گەرپامەو تا پشويەك بىدەم كىزە بچوكمەم ماچ
بكمەو شتى بۇ بكم.. چونكە ئەو بوو مایەى گەرپانەو بۇ لاى خوا دوكان و شەقام و
كۆلانەكان خانو و خەلك و سەيارەكان زۆر جىاوازبوون لەجاران!

لەغەرىپىك دەچوم.. ئاى نەقامى و گوناھبارى.. ئەم دنيا جوانە چۆن لىل دىمكەيت.
گەيشتە ماڻ لەدەرگا چوومە ژوورمەو.. ھاوسەرەكم بەگرپانەو پىشوازی لىكردم..
منیش تاسام پىرسىم: چى بوو؟ بۇ پەشوكاوى و بۇ ئەگرىت؟

وہ لāmەكەى وەك ھەورە بروسكە وابوو كاتىك پىى وتم: كچەكەمان مردا! مردو گيانى
سپارد (انا لله وانا اليه راجعون) كاس بووم.. خەرىك بوو بىم بەلادا.. ئاى خوايە گيان
زۆر سوپاس، تافىكردنەو مەكى چ فۆرسە، خۆم پىنەگىرا زۆر گىرام.. پاش ماومەك
ھىواش بومەو.. چومە سەر لاشەى بىگيانى.. ئەتوت ساتەكانى شەوپیە، گەرم و نەرم
چاوەكانى لە خەوئى قولدايون. خىرا تەلەفۇنم بۇ ھاوړپىكەم كرد.. ئەویش ھات بۇ لام
خىرا شتمان و كفنمان كردو نويزمان لەسەر كرد، دايكى بۆى بىتاقەت بو، گەرەك
زانيان.. لەگەل چەند پىاوئىكدا بىردمان بۇ گۆرستان.. ھاوړپىكەم وتى: ئەبىت تۆ بىخەيتە
گۆرەكەو.. بۇ دواچار دواىدار خوا حافىزەى لىبكەيت.. بەلئ بەدەستى خۆم تەسلىم
بەخاكەم كرد.. ئەم مەندالە.. ئەم كۆرپە نازىزەم مایەى ھىدايەت دان و رېنىشاندرى

ئىسلام بو بۇ من، ئەو برادىرە دىئۆزۇ خۇناسەم ئەم ئايەتەى لەكۆتايىدا خۇيىنەمۇە كە
تا ئىستاش و داهاتوش چىزى تايىبەتى ھەيە لەلام كە خۇى گەورە دەفەر مۆيت:

(التائبون العابدون الحامدون السائعون الراكعون الساجدون الامرون بالمعروف والنهيون
عن المنكر والحافضون لحُدود الله ويشر المؤمنون..^(۱))

لەكۆتايىدا داواكارم لەخوا پاداشتى خىرتان بداتەمۇە پاداشتى ئەو ھاسەرە
بەمۇھافىشەم بداتەمۇە كە بەرگەى ئەو نازارو ماندوبون و دابراپنەى گرت.

داواكارم لەخۇى گەورە تەوبە لەو كەسانەش قىبۇل بكات كە ھەك من وابون و ھەز
دەكەن بگەپنەمۇە بۇ لای خوا.. خۇى بالا دەستىش سەرجەم خوشكان و براپانمان بختە
زىر بارانى رەھمەتى خۇيەمۇە لەچىزۇ خۇشى (بەھەشت) بىيەشمان نەكات، ئىوھش
پايەدارو سەربەرەزى قىيامەت بن انشاواللە.. بەرپەزەكەم مامۇستاي خۇناس بەرپەز
"مامۇستا حسن موفتى" لەچىرۆكىكى كورتدا كە پەرە لەنامۇزگارى دەلەيت:

رۇزىكەيان (۱۶)ى شەعبان بوو سوار قەمەرمەيەكى (تەكسى) بوم بۇ گەرەكى (شىخ محى
الدین) كاكى شۇفەر وتى: مامۇستا گەيان زۆرى ماوہ بۇ رەمەزان؟

وتەم: بۇ؟

وتى: ھەر ھەز ئەكەم بزانەم

وتەم: انشااللە بەرۆزۇ ئەبىت؟

وتى: بەئى

وتەم: پار چۆن بویت لەگەل رەمەزان؟

وتى: مامۇستا گەيان پار زۆر خراب بوم.. بەلام ئەمسال ھىوادارم زۆر زۆر چاكەم!

وتەم: چۆن؟

وتى: پار جەمۇنى رەمەزان خۇم ئەگۆرى، كورپىكى بچوكىشەم ھەببو ئەویش خۇى

ئەگۆرى.. وتى: بابە ئەوہ بۇ خۇت ئەگۆرى؟

وتەم: رۆلە گەيان جەمۇنەو ئەجەم بۇ جەمۇنە پىرۆزە!

وتى: جا بابە گيان ئەمە جەزنى تۆ نىيە خۆ تۆ بەرۋۇزۇ نەبوتتا جەزنى ئەوانەيە
كە رەمەزان بەرۋۇزۇ بون.

بەشتىنەكەم بەدەستەوہ بوو بۆم نەبەسترا، چۆكەم داداۋ دانىشتەم قەسكەى لەتاسىيەوہ
برەم، بېرم كىردەوہ.. زۆر قەسكەى كارىگەرى بوو.. ئەو مەندالە ھەست دەكات، بەلام مەن
ھەست ناكەم.. ئىتر بېپارم دا لەدوۋەم رۆزى جەزئەوہ بەرۋۇزۇ بېم و رۆزى رەمەزانم
قەزا كىردەوہ سوپاس بۇ خوا چى پىخۇشە ئەوہ بىكەم.. ئەو مەندالەم بووہ ھۆى
ھىدايەتم.. بۆيە چاۋەرۋانى رەمەزانم.

بەقەسەكانى دىلم زۆر گەشايەوہو دوعاى خېرم بۇ كىرد.. ئىۋەش دوعاى خېر بۇ ھەموو
ئەو بەرۋەزانە بىكەم كە پويان لەپەيامى خواى گەورمىە.. نامىن.

ئاكامى ھەرام و پاكى ھاسەرەم

- چەند مانگىك بوو كۆشكى خىزاندارىم لەگەل (ح) بېكەتئابوو، ئەلقەى ھاسەرەمان گۆرپەبۆۋە..

كۆرپىكى زۆر لەسەر خۆو رېكويىك و گونجاو لەخواترس بوو.. رۇزگارەكانى ئەو ماومپە لەلامان زۆر بەخىرايى تېدەپەپەين..

ھەر لەدوۋ مانگى يەكەمدا بۆم دەرگەوت كە پابەندە بەنوپۇزە ھەرزەكانىيەموو زۆر خۆى مانىدو دىكات بۇ قىيامەت، مەنىش ئەۋەندى ئىستا شارمىزى نەبووم، بەلام ئەو كارى لەسەر مەنىش دىكرد.. زۆر جار بەھەرموۋەدى خۆى گەۋرەو پېغەمبەر (درودى خۆى لەسەر بىت) نامۇزگارى دىكردم بەتايىبەتى بۇ بالاپۇتى - مەخاچە - لەناخەۋە زۆر پىم خۇش نەبوو.. دىزانن بۇچى؟ چونكە زۆر بەسادىمى لەمالى باۋىكا نوپۇزۇ خواپەرستىم دىكرد.. ھىچى ۋا لەنايىنى پىرۋزى ئىسلام فېرنەكرابووم، گەر برادىرىكەم قەسەپەكى لاپەلاۋ پىرۋوچى دۇ بەپەيامى خۆى گەۋرەى بۇ بىكردمايە زۆر بەناسانى ۋ ساۋىلكەمى دۋاى دىكەۋتەم ۋاغا بەلپىم بۇ دىكرد..

چەند لەبارەى ئەو (۲۵) سالىەى تەمەنمەۋە بدوۋىم ھىشتا كەمە.. سالىك زىاد گوزمى كىرد.. رۇزىك لە (سەپىرانگى سەرچىنار) گەپاينەۋە دىرەنگان بوو سۋار پاسىكى (مەسلەخە) بوپن، زۆر قەرمبالغ بوو زىاد لە (۵۷) نەمەرى تىابوو.

كابىراى (جابى) نەگەپىشتە لامان بۇ پارە ۋەرگرتن، ھەۋەرمەكەشم دوو نىو دىنارى ئاسنى لەدەستا بوو، ۋەك دوو پىشكۇ - سىك - ى ئاگر ئەم دەست ۋ ئەو دەستى پىدەكرد، مەنىش بەسرتەو بەھىۋاشى پىم ۋت: (دەپىخە گىرفانت لاپە.. ھەلىگەرەۋە.. بۇ ئەۋەندە خەمتە).

بەروپەكى گىزۋەۋە ۋتى: سەرباقى پىاۋەتى ئەتەۋى خىانەت ۋ دىلى لەكابىرا بىكەم بە (يەك دىنارى ھەرام ھۆركەى بەسەر مەن ۋ خۇشتا).

گەپرا.. گەپرا.. خۆيكرىد بەنىو خەلگەكەدا تا پارەكەي تەسلىمى جابىيەكە كرد.. باش چەند خولەككە گەپرايەو.

زۆر ئەم ھەلۋىستەم بەلاو ھەسەر بوو.. زۆر جار لەنەشارمەزايەو ھەسەم ئاراستە دەكرد، بەلام زۆر بەھىمنى و لەسەر خۆي و بەجوانى تىيەمگەياندم و رەزامەنىم دەنواند.. بەلى ئەم ھاوسەرگىريەمان ناويەناو لەلا ناخۆش دەبوو.. زۆر جار بەھستەم بەپىرپوونەو گەلەنەكانى تەمەنەم دەكردو سودمەند دەبووم.

بەپىزان با زۆر لەرووداو كە دوور نەكەومەو كە بۆ دواجار پاكى ھاوسەر كەم و راستىم لەلا رۆشن بۆو. ھەستەم بەعیشقەيكي ئىلاھى كرد لەناخيدا.

رۆژنىك بەمەبەستى كرىنى پىداويستى مالى چوپىنە بازار ھەندىك شتمان كرى، ھەندىك پىويستى ترمان مابوو.. بەردەمى مەگەوتى گەورە وەكو ئىستا پاك و خاويىن و چۆلى و باخچە نەبوو، ھەموى عەرمبەنەي ئاسنى سى تايەيى بوو، گەرسەي وشكەي خواردنىان ئەفرۆشت زىاد لە (۲۰۰) عەرمبەنەي لىدەمەستا. ئەو شەقامە جەمەي ئەھات لەرئىبارو فرۆشيارو كرىارو دەستگىر، ھات بەخەلمادا بەھاوسەر كەم وت:

(ح) خۆ ئىمە ھەر شت دەكرىن پارەمان پىيە خۆ پارە وردەكەش خەرج دەيىت بۆ ۱۲ بە (دە) نەكەين.

بەسەر سوپمانەو وتى: ئەللى چى!.. چى بكەين؟

منىش وام زانى لەقەسكەم تىنەگەيشتوو بۆم روونكر دەو: بۆ (۱۰) دىنارى كاغەز نەدەين بەو كۆرە وردە فرۆشەو ئەويش ۱۲ دىنارى ئاسنمان بداتى^(۱) (ح) روويتىكرىدو وتى:

ئافرىت من ھەرامم پىو نايەت لەم بازاردا با سەپارمەك لىمان نەيات.. وازىيەنە كەي ئاھل ئەبىت. تۆزىك تۆرە بو، بەلام من ھەر سورىوم لەسەر قەسكەم. وتەم: خۆ خەلگى ھەموو ئەمە كارىانە.. دەبا تاقىبكەينەو.. دەيتوخوا.. وتى: بەو خوايەي تۆ سوئىدى پىدەخۆيت سەرگەوتو نايىت..

(۱) لەدواي راپەريئەو جىاوازي نىوان پارى وردەو كاغەز پەيدا بوو واتە دىنارى نىو دىنارى ئاسنى سوپىرى كەمترى دەكرى لەپارەي (۱۰ و ۵) كاغەز، ھەر بۆيە جەند كەسكە بۆئۆي زىانيان لەسەر

گھر حمزیشٹ لہ پارہ ورد مکہ یہ سہ ربہ سہر و ہر پگرہ ..

وتەم: مەن لەبەر ئەو دوو دینارە ئەم ئاسنە توشی خۆم دەگەم؟

وتى ئاخىرى خېر بېت قىلغۇچى.. دىنىي ئىشلىرىنىڭ ئىچىدە، بەلەم تۆكەلەرمەن

له گهڼ نه گهڼه .. چه زېږېش نه کهم ناکامه گهڼ به چاوی خوټ بېښنیت.

رۆشتم دوو پیج دیناری کاغەزم دایه دەست کوپێکی نهوجهوان و ۱۲ دیناری ئاسنم

ومرگرت.. بهشانازییه وه گهرامه ومو وتم:

(ح) بۆنەۋەندە رەشىپىنى و بەرچاۋ تەنگى.. بابروڧىن.. پارەكە لەلەي مەن بوو..

به چمند ههنگاوێکی له سه رخۆ لهو ناوه دوور دهوتینه و مو چوینه ژێر پردمکه ی خوار

مزگه وتی گه ورهوه.. له چهند دوکانیك پرسیاری نړخی خواردمه نیمان كرد نهمه ی

بۆتان دەگىرمەوہ سالى ۱۹۹۲ بوو.

خەلگى ھەموو بەكىلوۋ و بېرەزىلى پېداۋىستى و كەرمسەي خۇراگى دەكرى و دېخوارد.

ئىمەش بۇ پىكە وەنەنى (نۆمەلى) خۇمان ھەولمان دەدا، زۇرجار كەمخۇراكىشمان دەمرد تا

بگهینه جیگه و ریگه و مالی خۆمان، نه مه خهوی هه موو تازه بوک و زاوا به کی دنیا به .

خوشه‌ویستان له‌لای عمره‌بانیه‌ک له‌نگهرمان گرتو (سن) کیلو برنجمان کری به (۲۱)

دینار، کرمانه ناو (علاگه)یهکی گه‌ورمی پته‌وی نه‌ستورموه که هه‌موو کات بۆ برنج

کړېن به کارمان نه هانی هیچ ترسی دران و ته قینی نه بوو.

به‌بازارِ دا تپّه‌رین پرسِیاری چهند که لوپه‌لیکی ترمان کرد، هه‌ندیکی تریش

روښتین گهشتینه بهر (به‌له‌دیه) که‌ی ناو بازار، چمن دمسکه سه‌وزو تهرمو تۆله‌و شتی

ترمان کړی، کاتیک ههستم کرد دهستی عه لاگه برنجه وشکه کم سووک بوو له پر دلم

داخوړپاو سهرم كړد.. نو عه لاگه يه سۍ كيلو برنجي تيا بوو ومك نه ومي چه قويه كي

تیزی لیدمیت لهم سمر بؤ نهوسمر در او هه لتهقی بهی نهوی پهك عمرمانه یان پهك

كهس لييمان نزيك بووبيت تا بهكاري نهواني بزانيں.. بهلئ بهريزان برنج رزايه ناو نهو

٢٠ ناوو قورپو لیته پښمهی بهر دهم (بهله دیه) که و تنها سمر سامی نه بیټ هیچی ترم بو

نہمایہ ود..

خیرا ەلاگە فرۇشېك وتى: دادە بۇ كۆى ناكەيتەوۈ.. يارمەتتە بىدەم؟

وتم: جا چي ڪوڙيڪهه مه وه.. جهيڙام پٽ نه سمه..

ھاوسەرەكەم وتى: باشە (كچى باش) بۇ دوو دىنارى ئاسن زەرەرى ۲۱ دىنارت لەخۆت دا.. ئاقل بويىت.. يا ماوتە ئاقل و بەويژدان بېيت.. نەموت خۆت لەھەرام و مالى ھەرام بېارنە.

بەتەواوى چوومە سەر بۆچون و قسەكەى، بۆم دەرگەوت ھەرچى بەماندوبون و ئارمقى نەوچەوان و ھىزى بازوو دەست نەكەوېت جىگە ناگرېت.. با كەمىش بېت. زانىم مالى ھەرام گەر بەقەد كىوى پېرەمەگرونىش بېت ھەرس دەھىنېت.. ئىستا نا رۇزىكى تر.. سالىكى تر.. نابېتە سوودمەندى بۇ خاومنى.

بەدەم گەرەنەوومان (ح) وتى:

ھاوسەرى بەرېزم تا دەتوانىت لەكارو كىرەمەو پارەى ھەرام دوورېكەومەو زۆر كەس بەپارەى بەلاش پېگەشىتن، بەلام تېرنەبوون تا گل چاوى تېرگىردن. زۆر كەس ئاھو ھەسرەت بۇ مالى خەلك ھەلەمكىش، بەلام با خۆشى قىامەت نەدەمىنە خۆشى دنياو كۆشك و تەلارو باغى ئەم دنيايەمان بەلاوہ گرنگ نەبېت. خواى گەورەش لەپەيامە پېرۈزەكەيدا بۇ مەرفاھەتى دەفەرموېت:

"والآخرة خير وأبقى"

تەوبەکردنی ئافرهتییکی مەسیحی موسوڵمانبوونی*

و/ عبدالقادر علی

(ئە) ئافرهتییکی (نە) مرانی میسری) بوو، دواى هەول و کۆششێکی بەردەوام توانی بە پشتیوانی خۆی گەوره موسوڵمان ببیت، رۆشنایی ئایینی خوا پەردە رەشەکانی بپری، (ئە) بەم شیۆمە لەزمانی خۆیەوه باس لەچەرۆکی موسوڵمان بونی دەکات و دەلێت:

مندالیم وەك هەر مندالێکی مەسیحی میسری لەناو خیزانیكدا بەسەر برد كە ئەندامەكانی خۆی فێری دیمارگیری دەکردو داواى لێدەکرد كە ئەوەندە پرسیار نەكات، بەلگە هەر خەریکی جێبەجێ كردنی فەرمانەكان بێت.

هەموو رۆژانیكی پەكشەممە لەگەڵ خێزانەكەماندا دەجوم بۆ (كەنیسە) و دەستی قەشەم ماچ دەکرد، پاشان گۆبببستی دەبوم كە دەپوت:

غەیری ئێوه هەرچی چاكەو چاكسازیە مادام بپروای وەك بپروای ئێوه نییە ئەوا هیجی قیول نییە.

من هیچ تێنەدەگەیشتم حاتم وەك حالى سەرچەم مندالەكانی هاوتەمەنى خۆم بوو، هەر كە لەكەنیسە دەهاتمە دەرەوه خێرا رام دەکرد بۆ لای كچە هاوڕێكەم بۆ یاری كردن كە ئەم موسوڵمان بو مندالی زۆر پاكە ئەو هەموو رەقەى لەدەلما دەیانچاند درا بەموسوڵمانان بەرى نەگرت.

پاشان گەورەتر بوم و جومە قوتابخانە، لەوێش كۆمەلێك هاوڕێم بۆ دروست بوو، واتە شارى (السويس) لەقوتابخانە چاوم بەرموشت بەرزى هاوڕێ موسوڵمانەكانم پشكوت، وەك خوشكى خۆیان مامە ئەمیان لەگەڵ دەکردم، سەیری ئەومیان نەكرد كەوا ئایینی من لەنایینی ئەوان جیاوازه، دواى تێگەیشتم كە قورئان هانى موسوڵمانان دەدات كە لەگەڵ

ئەو كەسانەى موسلمان نىن زۆر رىزيان بگرىت و نازاريان نەدرىت ھەروەك خواى گەورە
دەفەرموئىت (لاينھاكم الله عن الذين لم يقتلوكم في الدين ولم يخرجوكم من دياركم أن
تبروهم وتقسطوا إليهم إن الله يحب المقسطين).

يەككىك لەھاوړپكانم زياد لەوانى تر يەكترمان خوښ دەويست بەردەوام بەيەكەوہ بوين
تەنھا لەكاتى خوښىندى وانەى (بەرومردەى ئىسلامى) دەبوايە من بەاتمايە دمر و بچم
لەسەر دەستى مامۇستا (مەسيحىيەكە) وانەى مەسيحى تايبەت بەخۇيان بخوښم لەگەل
قوتابىيە مەسيحىيەكانى تر.

حەزم دەکرد لەم وانە تايبەتەى خۇمان ئەوہ لەمامۇستاگەم بپرسم: ئايا ھەر وەك
ئىمە دەلێن موسولمانەكان بېباومړن، چونكە بېروايان بەخوايەتى حەزرىتى (عيسى)
نييە، ئەمە تا چەند راستە، چونكە موسولمانەكان كەسانى بەرپەروشت و دەست و زمانپاك و
بەبەزميىن لەگەل غەيرى خۇشيان چەندە ھەولم دا نەمدەوړا، چونكە دەترسام لىم
تورمبىت و لەپېش چاوى باقى قوتابىيەكان بمشكىنيت، بەلام خۆم پېنەگرا رۇژتيكان
لەپۇلدا پېم وت:

موسولمانەكان كەسانى رەوشت بەرز، بەسۆزن، خۇشەويستى و ھاوگارى بەسەرياندا
زالە كەواتە بۇ دەبىت بېباومړېن؟ لەبەزمىي بەدورېن؟

مامۇستاگەم كە ئەمەى لىبىستم ھەستم كرد زۆرى پېناخۆش بوو، بەلام تورمىي خۆى
قوتداو بەزۆر زەردەخەنەيەكى دروستكراوى ھىنايە سەر لىوہەكانى و وتى:

تۆ ھىشتا منداليت و لەدنيا تىنەگەپشتويت، كەواتە ئەو شتانەى كە بىنيوتن ھەلت
نەفرىوئى.. چونكە ئىمە زۆر شت دەزانين، بەلام وەك وتم: تۆ منداليت و ھەستيان
پېناگەيت.

من بىدەنگ بوم ھەر چەندە يەك تۆز باومړم بە ئەو وەلامە لاوازە نامەوزوعىيە
نەگرد دواى ئەوہ ئەو ھاوړى خۇشەويستەم كە باسەم لىوہەگرد، مالىان گوڤزايەوہ بۇ
(قاھيرە) لەيەك دابراپن، ئاى كە لەيەك دابراپنىكى ناخۆش بو!

ئەو رۆژە ھەردوگمان زۆر بۇ يەكترى گريابن.. ھەردوگمان وەك پېش لەيەك دابراپن
دياريمان پېشكەش بەويترمان كرد.

ئەو ھاوړى موسولمانە باشترين ديارى يەك كە ھەلى بزاردبىت بۇ من باس

لە ھاۋرپىيەتىمان بىكات بىرىنى بوو لە (قورئان)ك، لەناو كىفئىكى قاپ قورئانى دا بوو، زۆر جوان و سەرنج راكىش بو دواى ئەۋەى پىشكەشى كردم پىيى وتم:

زۆرم بىر كەردمەۋە لەۋەى كە يدارىيەكى زۆر بەنرخت پىشكەش بكەم لەرمەزى ۋەفادارى چەند سائەى من بىت بۆ بەپىزت، بەلام لەم دىارىيە زياتر ھىچم بەشاپستە نەزانى كە نەمەش پەيامو گوشتارى خواپە بۆ بەندەكان.

منىش زۆر بەخۇشخالىيەۋە دىارىيەكەم لىئومرگرت، دەم شارەدەۋە لەئەندامانى خىزانەكەم، چونكە ئەوان قىبۇلىيان ناكرد كە يەككە لەئەندامەكانى خىزانەكەيان كە من بوم قورئان بەدەستەۋە بگرىت.

دواى ئەۋە كە ھاۋرپىيە موسولمانەكەم لىم داپرا، ھەر كات گويم لەبانگ بوپە ئەۋا خىرا قورئانەكەم دەردەھىيانو بەدزىيەۋە ماچم دەكرد، چونكە ئەگەر پىيان بزانىمايە ئەۋا توشى گرفتىكى گەۋرە دەبوم.

رۇزگار تىپەرى بەم شىۋمىيەى كە بۆم باسكردن من ھەر بىر لەموسولمان بون...خۇداپۇشىن.. نوپىزكردن دەكەمەۋە، لاشەم لەناۋمەسىحىيەكاندا بوو، بەلام بەرۋحو گيان خۆم لەناو موسولمانەكاندا دەبىنيەۋە.

دواى چەند سائىك شومكرد بە (يەككە لەپىۋانى ئاپنى كەنىسە) لەگەل گۆيزانەۋەى كەلوپەل تاپبەتتى خۆم بۆ مالى تازەم، دىارى خوشكە موسولمانەكەم گۆيزايەۋە كە بىرىتى بوو لەقورئانەكە نەمدەھىشت ھاۋسەرەكەم بىبىنىت، ئەم ماچ كردن و بەسەنگەۋە گرتنەم كال نابۆۋە رۇز بەرۋز لەزىادىبۋوندا بوو، زۆر بەۋەفا دىسۆزى بەردەۋام زىانم لەگەل ھاۋسەرەكەم بەسەربرد، دواى ئەۋە خۋاى گەۋرە (۲) مىندالى پىبەخىشىن.

دواى ماۋمىيەك لەدىۋانى پارىزگادا بوم بەفەرمانبەر، لىرە لەگەل چەند دەستەخوشكى موسولمان كە بەرگى شەرىيان پۇشېۋو بوپنە ھاۋكارى يەكترو بوپنە ھاۋرپىيە يەكترو، زۆرباش بون لەگەل، رەۋشتى جوان و ھاۋرپىيەتى گەرميان لەگەل مىندا بىرى ئەۋ ھاۋرپىيەيان دەھىنامەۋە كە پىشتىر باس لىئومكرد.

كاتىك لىيان داپرامايە بىتاقەت دەبوم، لەۋ كاتانەش ھەر كات بانگ بدرايە لەمزگەۋتەكان ئەۋا ھەستەم دەكرد شتىك خورپەى دلى دەدام.

دلى تەپەى پىئەمكردم، ھەرچەندە من موسولمان نەبو بومو خىزانى كابرايەك بوم كە بژىۋى خىزانى لەكەنىسەۋە بۆ دابىن دەكرا.

بەبەردەوامى ژيانى رۆزانەو ھاوپېتى ئەو خوشكانەى كە لىيان دوام بىرم لەئىسلامو مەسحىيەت دەكردەو، ھەلەستام بەھەئسەنگاندى ئەو قسانەى كە لەكەنيسە دەيانگوت بەئىسلامو موسولمانو لەگەل ئەو واقعەى كە دەمبىنى بەراوردەم دەكرد، كە زۆر زۆر پېچەوانەى قسەى پياوانى ئاپنى بوو.

خوای گەورە ھەلى بۆ رەخساندەم مېردەكەم سەفەرئىكى ھاتە رىگا ھەر خۆم بەتەنھا لەمالەو لەگەل منداڵەكانە مامەو.

ئەمەش بواریكى وای بۆ رەخساندەم كە بە (رادىۆ - تەلەفزیۆن) گوئ لەوتارى زۆرىك لەزانایان بگرم، لەمیانەى وتارەكانیاندا وەلامى پرسىارەكانى ناو ناخى منیان دەداپەو، وە خویندىنى قورئان بەدەنگى (شیخ محمد رەفت) زۆر كاریگەرى بوو لەسەرم، وە كاتىك گوئ بېستى دەنگە ئیمانیەكەى (شیخ عبدالباسط) دەبوم دەموت ئەم گوفتارە بەرزە وتەى ئادەمیزاد نییە!

رۆژىكیان كە مېردەكەم لەكەنيسە بوو خۆم بەتەنھا لەمال بوم چوم بۆ لای دۆلابەكەم دیارییە بەنرخەكەم دەرھیناوە خستەم بەردەستەم زۆر بەپەرۆشییەو كەردمەو یەكسەرى چاوم كەوت بەو ئایەتە پیرۆزە كە دەفەرموئەت:

(إن مثل عيسى عند الله كمثل آدم خلقه من تراب ثم قال له كن فيكون) دەستم كەوتە لەرزە، ەمرەفكرنەو موچرەكەبەك گشت گیانمى داگرت، ھەرچەندە من پېشتەر زۆر گویم لەقورئان بو، وە چ لەلایەن ھاوپىكانەو یان لەرادىۆو تەلەفزیۆنەو، بەلام ھېچیان ھێندەى ئەو خویندىنەو مەى خۆم كە خویندىنەو كاری تێنەكردم، ھەزم دەكرد ھەر ئاوا بەردەوام بىم، بەلام دەنگى كەردنەو دەرگای مائەو لەلایەن ھاوسەرەكەمەو نەپھىشت كە بەردەوام بىم لەخویندىنەو.. ناچار قورئانەكەم شاردمەو، چوم بەپېشوازی ھاوسەرەكەمەو، بۆ رۆژى دواى چووم بۆ سەر ھەرمانى رۆزانەم لەفەرمانگە، بەلام دەیان و سەدان پرسىارى سەیر بەمیشكەدا دەھات و دەچوو، چونكە ئەو ئایەتە قورئانیەى كە خویندىنەو ئەو راستیەى بەتەواوى بۆ رونكردمەو كە (ھەزرىتى عيسى.. سەلامى خوای لىبىت) بەندەو پېغەمبەرى رەوانە كراو لەلایەن پەروەردگارەو بۆ سەرچەم ئادەمیزاد، ئەو ئایەتە گومان و دوودلى لەلا نەھىشتەم بۆم رونبۆو كە قورئانى پیرۆز وتەى (محمد) نیە و ھەرموودەى خوای گەورە، چونكە بە جوانى (سورمى

مەريەم) باسى ھەزرىتى عىسەي گەردوھ، زياتر لام رۈنبۆۋە گە دۋاي نەمانى عىسەي
مەجىزەكانى نەما، بەلام (مەھمەد) پەيامەكەي ھەر ماوھ.

زۆر پەرسىيە تەرم لەخۆم دەگەرد، دەبىت چارمەري ئەم ھالەتە چى بىت، بەلام
سوپاس بۆ خوا تەوانىم كىلى چارمەري ئەم گەرتە بدۆزمەوھ ئەويش (أشهد أن لا إله إلا
الله وأشهد أن محمد رسول الله).

بەلام بىرم دەگەردەوھ (ھەلۋىستى مېردو مەندال و كەسۈكارو ناسىاوم چى دەبىت
بەرامبەرم) ئايا بتەوانم موسولمان بىم يان نا؟

چەندان ھەفتە بەدۋاي يەگدا تېپەپەين زۆر بىرم دەگەردەوھ.. ئەوھەندەي دەمتەوانى
ھەلۋى شەرمەزىبوونى ئىسلام و كەسەپەتەيەكانىم دەدا.

لەلەي كەسەيش رازى خۆم نەدەركەند، ھەرچەندە مەن زۆر بە (بەتەوانا و چالەك)
ناسرابوم لەنەنجەمەدانى كارى رۆزانەدا، كەچى زۆر بىتەقەت بوبوم كارى رۆزانەم بەگرانى
بۆ بەنەنجەم دەگەپەنرا.

بەپەزان ھەروا نەمامەوھ رۆزىكىان لەفەرمەنگە لەسەر كورسەيەك دانىشتبوم
كەوتبومە قولايى بىر كەرنەوھ.. لەپەر گوپەم لەدەنگى مەزگەوت بوو كە بانگى دەفەرموو..
دەي فەرموو (الله أكبر .. الله أكبر ..) (أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمد رسول الله)
بانگەوازي گشت ئەندامانى دەگەرد بۆ نوپز كەردن و خواپەرسىتى.. بەدەنگىكى نەرم و خۆش
بەدەر لەو تەقەوھور و زەنگە ژەنگ گەرتوھى خۇمان.

ھەستەم كەرد و رەدە و شەكانى دەچونە ناو ناخەوھە ھىنامىيە لەرزەو لەپەر پەردەي
بىباوېرى و دور لەخوا ژيان يەك بەيەك فەوتان، خۆم پېنەگىرا لەناو ھاورپەكانەدا پەر
بەدەم ھاورم كەرد (أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمد رسول الله) ژور كەپ و بىدەنگ
ھاورپەكانەم سەپەريان ئەكەرد، واپان ئەزانى كەسەيكى نامۆم و لەنەستىرمەيەكى تەرمە ھاتوم..
نامۆ و نامۆ.. بەلام پاش كەمەيك سەپەرم كەرد ھاورپەكانەم سەپەريان سوپما بوو ھەندىكىان
پىدەكەنەين بىرەيكى تەريان دەگرەيان، گەريان و پىكەنەين و خۆشى تىكەلاو يەك بون، مەيش
چىتر خۆم پېنەگىراو دامە گەريان و ھەنسەك دان گەريانەيكى بەكوڤ، بۆ تەمەنى رابەردوم بۆ
ژيانى دور لەخواو پەيامى ئىسلام، بۆ تەمەنى خۆم كە كەرنەشەيكى بۆ خواي پەروەردگا

تيانەبوو، داوام لەخوا كرد كه لەگوناھەم خۆش بێت و ژيانى تازەو نوێم پەر بەرەكەت بكات.

چونكه تەمەنى بێبەرەكەت و دور لەخوا ژيان، مەزەكان بەرمو دەریای قوڵى نامەزەفانە دەبەن.

ئەم موسوڵمان بونەم خێرا بەناو فەرمانبەرانی فەرمانگەدا وەك ناگری دارستان خێرا بەگشت لایەگدا بلاوبۆووه.. هەندێك لەھاوڕێكانى پێشوم كە ئەوان موسوڵمان نەبون، ئەمەیان بەھەلزانى خێرا چوئە مالاو بەمەللەومیان راگەیاندا، خۆشیان درێغیان نەكردبو لەوێ كە خراپەو كەس پێیقبوڵ ناکرێت، بۆیان هەلبەستەم وە هەمویان گومانیان پێدەبردم كە لەدواى ئەم موسوڵمان بونەو شتێك لەژێر سەردایە، نیازی شتێك هەیە! بەلام من گوێم نەدائى هەرچى باسیان دەكردو بەخۆپایى بەدەمیانەو هەلبەستەم كاری لێنەكردم سوربوو لەسەر رەوتى موسوڵمان بون و بەرمو لای خوداچون.

جا بۆ ئەوێ موسوڵمان بونەكەم ناشكراو رون بێت، لەپەڕى یاساییەو هەرچى پێویستیان كە هەبوو جێبەجێم كرد، بەشیۆمەكى رەسمى و یاسایى موسوڵمان بوم، كاتێك گەرامەو بۆ مالا چى ببینم سەرم سوپەما ھاوسەرەكەم كە هەوائى موسوڵمان بونى بیستبوو، ھاىو هەرچى جلوپەرگم هەیه لەحەوشەى مالا ناگری تێبەردابو سوتاندبوو هەرچى ئالتون و زێڕێك كە هەبوو، دەستى بەسەردا گرت، بەلام من هەر خەفەتى منداڵەكانم بوو كە بیبات بۆ لای خۆى نەمدائى تا ئەمە بكات بەھۆكاری جەخت كردن لەسەرم تا لەموسوڵمان بونەكەم پاشكەزبمەو، زۆر بەزەم بەمنداڵەكاندا دەھات، چونكه ئەگەر لای من نەبوانایە ئەوا ئەوانم موسوڵمانانە بۆ پەرورەدە نەدەكرا.

زۆر پارامەو لەخوا كە منداڵەكانم لێدانەبرێن.. تا بتوانم موسوڵمانانە پەرورەدمیان بكەم، خواى گەورە نەزای قبوڵ كردم.. هەندێك خوشك و برا ئەومیان پێراگەیاندم، یاسایەك هەیه لەدادگا كە لەوێو دەتوانى داواى منداڵەكانت بكەیت و منداڵەكانت دەستبەكەوتەو.

رێگای دادگام گرتەبەر و بڕوانامەى موسوڵمانبونم پێبوو، سوپاس بۆ خوا دادگا فەرمانى بەقازانجى من دەركرد.. (داواى لەھاوسەرەكەم كرد كە یان موسوڵمان بێت و بەشیۆمەكى ناسایی لەگەڵماندا بژی و لەیەك دانەبڕێن یان لەیەك جیابونەومان و

بەخشىنى مەنەكەن بەن، چۈنكى ھېشتا مەنەكەن بون، نەگەيشتىبۇنە تەمەنى ياساينى،
بەلەم ھاۋسەرمەكەم لوت بەرزى گرتى و پىشتى لەپىشتى گىردو موسولمان نەبوو.
بەم شىۋىيە مەنەكەن لاي مەن مەنەمە ھەگەل باۋىكىيان لەمەك جىياۋىيەنەو.
ھەرچەندە لەمەك داپراين و پەيۋەنلىمان بەيەكەو نەما، بەلەم زۆر بېشەرمانە
(خۇي و كەس و كارى و كەس و كارى خۇم) پىروپاگەندە قىسە ناپاستيان بۇ ھەلەمەستەم
ھىچ كارى لەمەن نەكەرد.

چۈنكى كە سەپىرى مېزۇۋى نىسلا مەكەت باشىرىن كەس و خواناستىن زاناو كەسانى
بۇ خوا رەخساو درۇۋ بانگەشەي درۇيان بەدەمەو ھەلەستراو.. تەنەت شايەو قىسە
ناپاست بە (پېغەمبەرۋ خېزان) مەكەش و تراو سەلامى خوايان لەسەرىيەت.
ئەي كەۋاتە دىيەت ھالى مەن جىيەت كە ۱۴۲۰ سال دواي پېغەمبەرۋ ھاۋرپىيانى
دەزىم.. بەردەوام سەرمەي خراپەي كەس و كارم مەن ھەر نزاى ھىدايەت دانىان بۇ دىكەم
تا موسولمان بىن چىتر دواي رېچكەو رېبازى دىستەردى مەۋقۇ و تە بىرەقەدارە
بېيىناغەكەن كۆمەلگە نەكەون.
ئىۋەش نزاى خىر بۇ مەن و سەرجەم ئەو كەسانە بىكەن كە ھەز دىكەن موسولمان بىن،
بەلەم (كارو پەو كورسى و مۇدىل) چاۋى گىرتون و ئەمەلى لەھىم كىردون.

هيوای ئازادى لەچاوى لاوكدا

كوپە گەورەكەم لەخۆشەويستیدا بێمان ئەوت (لاوك)، تەمەنى گەيشتە (۸) سال و تاقەتى قوتابخانەى نەما.. چەند هاوڕێيەكى نەملاولایان لێگرت.. دەستی کردە کوردایەتى، ئەو سالانەى (بېشمەرگە) ناویان زۆر بەرزو پیرۆز بوو، خاك و ئاوو گەل ھەمويان قەرزاربارى ئەوان بوو، دەسلەتتى رژيم لەكوردستانى عێراقدا بالآ دەست بوو، لەو سالانەشدا ھىچ لاویك خۆش گوزەران نەبوو لەزین.. لەو سالانەدا دیوارو كوچەو كۆلانەكان بەدروشمى كوردانە لەشەوگارە تارىكە قوڵەكاندا دهنوسرانەو.. راستى قسەكەم ئەو دیوارانەن كە ئیستاش ماون، ئەو دروشمانە دواى چەند جار بۆیەكردن ھەر ئاسەواريان دیارەو براى شەھیدەكان كە بەلایدا گوزەر دەكەن دەلێن: ئەمە كاكەمان سالى ھەشتاكان بەبۆیەى پەمپ نوسیویەتى..

بەھەر لایەكى ئەم شارەدا دەرۆشتین دەرگاى داڤلۆسىنى (حزبى بەعسى عەرەبى ئیشتراكى) دیاربوو، یاساوتەكانى لەكونە دیوارمەكانەو سەپریان ئەكردین.. چەند لاویك لەبەندىخانەكانى ناو شارو دەرەوى شارى سلیمانى توندكراوون، رۆژانە جۆرەھا سزای جەستەیی و دەرەوى دەرەن.. رۆژانە سوكاپەتى بەكەس و كارو مال و مندالیان ئەكرا.. لەگەڵ ئەمەشدا چەندین كەسیش لەم شارە خۆشەويستەماندا ھەبون كە رێوى ئاسا خۆشەويستى (بەعس)یان بۆ كەسان باسدەكردو ھەوالیان دەرماند. بۆ سلاوى عەرەبىكى ئالەمبارى ھىچ نەدیو ئەچوونە ئاسمان.. خۆیان پێو فەش ئەكردنەو: (فەلانە رەفیق حزبى برادەرە.. ھەرچیت ئەوئ بۆت ئەكەم!!)

خۆشەويستەم ئەو رۆژانە لەگەڵ ھەورى بەھاردا رەوینەو، بەرى خۆر رۆشن بۆو، بەلام ئاسەوارى نەھامەتیاں لە (زەوى و دل و دەرەوى) كەسانى خۆشەويست بەخاك و ئاو ھەر ماوہو.. بەم زوانەش سارپێژ نابێت.. ئەگەرچى گەمەلە دىكتاتۆر (دیل ئاسا) دایان

بەدەستەۋە (مۇعەزەز مۇكەرەم) خىزمەتى ئەكەن، ئەۋى مەبەستەۋە ھەمۇ دەمانەۋىت بىزانىن سىخۇرى ھەندىك كەس بو كە بۇ رۇمى دىكتاتۇرى دۇ بەمرۇفایەتیا ئەكرد. لاوك: ھەستا چوۋە دەرەۋە.. كورپكى زۇر چالاك و بەتوانابوۋ داۋاى يەك دوو چالاكى ناۋشاريان لىكرد.. ھاتەۋە پىم وت: رۇلە دانىشە قور مەكە بەسەرماندا.. رۇلە دانىشە، سودى نەبوۋ، رۇزىكىان بو بەتەقەۋ ھەراۋ قلىشانەۋە! جى بو جى رويدا.. پاش يەك دوو سەعات وتيان: محافى سلىمانى (شىخ جەعفر بەرزنجى) بەدەستى خۇى ھەيكەلەكەى كاۋى لەجەدى توى مەلىك روخاندوۋو چەند قەسەپكى ناشرىنىشى بە (پىشمەرگەۋ كورد) داۋە ۋەك خۇى كورد نەبوۋىن. لەۋ ناۋەدا چەندىن كورپو كچو خەلكى نامادە بون، بوۋە بەھەراۋ تەقە زۇريان بۇ (محافظ) ھىناۋە خەرىك بوۋە پەلامارى بىدن و حسابى بۇ بكەن، بەلام (محافظ) خىرا سوارى سەپارمەك بوۋە بۇى دەرچوۋە.. چۇن ئىستا (مۇعەزەز مۇكەرەم) لەلايەن دەسلەتدارانەۋە بەرەۋ (نەروىچ) رەۋانە كرا، بۇى دەرچوۋە كەشتەۋە شوپنى نامانى و داۋاشى لەچەكدارمەكان كورد دەستبەكەن بەتەقە كوردن لەۋ لاۋانە.. چەند كەسەك (كوژرا - بىرىندار بو - گىرا.. راپكرد..)

كاكە لاوك بەبىرىندارى خۇى خىستبوۋە مائىكەۋە لەۋ ناۋە شەۋگارپكى درەنگ ھانىيانەۋە بۇ مالى خۇمان و ئەۋ مائە بىرىنەكەپان جوان بۇ تىماركردبو.. چەند رۇزىك خىزمەتەن كورد.. قەسەمان بۇ كورد.. پاش چاكبۇنەۋە چالاكەكى ترى نەنجامداۋ ئىتر نەمان دىپەۋە.. پاش ماۋمەك بەزنىكى نەناسدا نامەپەك و چەندىن وپنەۋ قەسەى خۇشى بۇ ناردىۋىن^(۱)، بەئى لاوك چوۋە رىزەكانى پىشمەرگەۋە لەۋاى چەند مانگىك بەكەسەكى دىسۆزو بەرپىزو ئازا ناسرا، ئىتر خەمەكان لەسەر شانى ئىمە گران دەبوۋ، ئىۋاران كە لەدەرگا دەدرا رۇخ نەچوۋە كۈنەلۇتمان، كە دەرگامان ئەكردەۋە مالى كاك (رەھىم)ى دراۋسىمانە ھاتوون بۇ (شەۋنشىنى و سەردان)، ئەۋ مالاۋنەى كورپان دۇى (بەس) لەدەرەۋە بوو زۇر دلىان بەپەكتر ئەكراپەۋە.. سەردانى پەكتريان ئەكرد لەھەۋال و بارودۇخ ئەپانكۆئىپەۋە.

^(۱) نامەى پىشمەرگەكان بۇ كەس و كاريان بەمنداۋندا دىگەپشە شار، بەلام لەلايەن رۇمەۋە ئەۋە

بەرپىزەكەم:

ئەو كاتانە وابو ھەر مائىك (كۆپ) يا (برا) يەكيان لەدەرەو (پېشمەرگە) بوايە ناننىكى
ئىسراھەتيان ناخوارد، كەس و كار لەھەموو لايەكەو (لەيان لا لوت ئەبون، ئەزانى بۆجى؟
نەو كە شەوئىك لەمالى ئەو كەسە بىمىنىتەو: تۆ جىگەى ترسىت.

رۆژە خۆشەكان زۆر كەمبون، جەند رۆژىكى لىل و تارىك ئاسۆى ژىنيان گىرتەم،
رۆژىكيان گەپامەو بۆ مال يەككە لەمنداڵەكان وتى: باوہ.. كاك (جەلال)ى موختار
ھاتبو ئەمىوت: باوكت كە ھاتەو سەرىكەم لىبىدات.

بەبىستنى ئەم ھەوالە جەرگە و دلىم بەربۆوہ.. لەناخى خۆمدا ھەستەم بەترسىك
ئەكرد! وتەم:

- تۆ بلىيى لاوكى كۆپم گىرابىت؟

- ئەبىت لاوك شەھىد نەكراپىت و ئەم زانىارى پىگەپشتبىت؟

- ئەبىت موختار منى بۆجى بىت؟

ئەمانەو جەندىنى تىرىش بەھزرو بىرەدا تىبەپىن.. نانەم بۆ نەخورا، بەرچاوم تارىك
بو، خىرا خۆم گەيانەدە مالى موختار، كاك جەلالى موختار: كاكە برا، گيانەكەم لە
(دائىرەى ئەمنى سلىمانى) يەوہ بانگيان كىردوم و توپانە: كۆپى كاك (فەرىق)
پېشمەرگەيە.. ئەبىت بەئەزىمەتى نەزانىت بەيانى سەردانىكى (دائىرەى ئەمن) بىكەيت،
خۆشەم لەگەلتا دىم مەترسە.

تەفلىكەم قوتداو بەزۆر زەردەخەنەيەكى ساردەم خستە سەر لىوہەكانەم وتەم: جا كاكە
جەلال گيانەم جىم دەسەلاتە.. كۆپى ئەمپۆژە جى بەقەسى باوكيان ئەكەن؟
وتى: مەن ئەمانە نازانەم وا پىم راگەياندى.. ئەبىت ھەر بىجىت، ئەو شەوہ نازانەم جۆن
رۆژ بۆوہ.. بۆ بەيانى بەرەو (دائىرەى ئەمنى سلىمانى) بەخوئىندى ھەزار دوعاو
ئايەتەلكورسى لەگەل (موختار) رۆشتەم.. رۆح لەجىگەيەكى سەختەو دەرناچىت؟ سى
كەنەم زەردكرد.. ئەزىنۆو قاچەكانەم ھىزى جۆلەو ھەلگرتنىان نەما..

گەپشتىنە دائىرەى ئەمنەكە، زۆر (بەرپىزو ئىحترام) ھەو بەخىرھاتنىان كىردىن، پاشان
چوینە زورىكى تر، ئىتر موختار نەھات، تەنھا مامەوہ لەناخەوہ دەترسام.. بەلام وام
دەرنابىرى كابرايەكى قەلەوى رەشتالەى چوارشانە لەسەر مېزو كورسىەك دانىشتبو
بىاوپكى و مرگىرى بانگ كىردو لەلامەوہ دانىشت، ژورەكە بۆنىكى خۆشى لىنەھات، تاقمە

قەنەقەنى تازە، دىۋارەكان بەجەند تابلۇقەك رازىنرايونەۋە لەسۇچى ھەر تابلۇقەكەۋە ناۋى كوردىكى لەسەر بو كە ھەدىيە مىدىر ئەمنى كىردى، ۋەنەيەكى گەۋرە (صدام حسين) گەمالە دىكتاتور ھەلۋاسرابو، نازانم بۇ ئەبىت ھەمو دىكتاتورىك ۋەنەى لەھەمو شوئىنىك ھەبىت، ئەمە ياساى دەۋلىيە پان بەزۇر پان خۇشەۋىستى..

بەيەكەم وشەى عەربى بەخىرھاتنى كىردم گۆمى بېلىنكى شەقاند، خۇم عەربىم باش دەزانى بەلەم وا خۇم نىشاندا كە عەربى نازانم ۋە پىۋىستە ۋەركىر بۇم ۋەركىرەت. پاشان بەيەكەننىكەۋە ۋتى: بەرپىزىت باۋكى (لاوك) پىت كە پىشمەرگەيە؟
ۋتم: بەلە

ۋتى: لەكۆيە؟ ۋتم: نازانم! ۋتى: چۇن نازانىت.. باۋكىكى بېرەحمىت.. سەردانت نەكردوۋە؟!

ۋتم: نەخىر.. ۋتى: باش گۆپىگىرەم سەربىچى مەكە! ۋتم فەرمو!
ۋتى: كۆرەكەت پىشمەرگەيە لەنزىك گوندى (...). لەناۋچەى گەرميان بەيانى بچۇ سەردانىكى بىكەو بېيەنەرەۋە با ئىمە ھىلاك نەبىن ۋ ئىۋمىش توشى ئازارو زىندان نەبىن، كۆرەكەشت ھەرچى بوپت بۇى جىبەجى دىكەن، بەدئىيەۋە.
ۋتم: قورىبان لەپاستى قەسەكانتان ئەترەم، (تۆزىك ھىۋر بومەۋە كە قەسەكانى لەۋمەنەچون كۆرەكەم نەكۆزراپىت).

ۋتى: ئەۋ ئاۋىنەيە ئەبىنى؟ (بەيەكەننەۋە)

بەبىزارىيەكەۋە ۋتم: بەلە!

ۋتى: چۇن خۇت دى لەۋ ئاۋىنەيەدا ئاۋا كۆرەكەت ئەبىنىن!
ۋتم: چۇن؟

ۋتى: رۇزانە ئىمە ئەزانىن لەدەرەۋە سىلەمانى چى ئەگوزەرەت.. بەيانى بچۇ بېيەنەرەۋە ھىچ لەسەر مەپۇ.. ئەمەش ئاۋىشانى كۆرەكەتە: دەستىك جلى رەش ۋ كراسىكى بۇرى لەبەرداپە.. دو برادەرى خۇشەۋىستى لەگەلدىن سەعات (۱۰) ى بەيانى دېنە سەر كانىك لەخوار گوندى (...). يەكەم كەس نا دوۋەم كەس كۆرەكەى تۆيە سىيەمىش كۆرەكى ترە.

چەك ۋ تەقەمەنى ئەۋمەندەۋ ئەۋمەندەپان بېيە، بەگورتى ھەمو ئاۋىشانەكەى دامى.

باش جەند وتووڭزىكى تر لەدوا قەسەيدا وتى: ئەيىت ھەر بجىت بىھىنيتەوھ.. ئەگىنا زۆر خراپ خۆت ئەبىنيتەوھ؟ قەسەكانى بەرمو پەقى و زبرى ئەچون ناچار بەئىيەكم بۆ كرد.

بەدئىكى شكاو بەناپەھەتى ھاتمەدمرو گەيشتمە زورى (ئىستقبال) گە سەپىر ئەكەم چى بىيىنم، ئەو ھەمو زىن و پىاوه ھەمو بە (تەقەرىر) ھەو دانىشتون و چاومپى چۈنە زورمە دەكەن (ھەمويان سىخوپ) بوون، ھاتمە پرسگەو لەوۆھ بۆ دەرگای دەرەو، لەپىنگای گەپانەوھەدا ھەر كەسەك چاك و چۆنى لەگەل ئەكردم وامنەزانى ھەر لەگەل منيان نىيە؟ تاگەيشتمەوھ مال.

مال و منداڭ بەگەرمى بەخىر ھاتنىيان كردم، ھەر ھەمو قەسەكانم بۆ گىپانەوھ، داپكى لاوك وتى: (ئۆھ خوا دەواميان نەيات، كوڭرو لالەن بۆ ئەوھندە رەقيان لەكوپى خەلگە، خوا ھەوت و ھەنايان كات مائان بىيە جىگەپيان).

ئەو شەوھ بەسائىك لى رۆيشت، ھەي لەدلى خۆم ھەي لەترسى گرتنى كۆپەكەم، ھەي لەزالى ئەو كاپراى ئەمنە.

بەپانى ھەستام لەخەو، دو دلبوم بچم.. نەچم؟

ناچار خۆم كۆكردنەوھو بەھەر ئەحوالى بو سەيارەم نامادەكردو بەرمو ئەو ناوچەپەى ناوئىشانىيان دابومى كەوتمە پى، لەزالگەكان (سىطۇرە) رىگريان ئەكردم، بەلام نوسراوڭكى (مەلىر ئەمنم) پىبو.. لەكاتى پىويستىدا دەرە ئەھانى و كارناسانى بۆ ئەكردم.

نەچومە قوللى ناوچەى پىشمەرگەوھ بەرمو ئەو جىگەپە رۆشتەم كە ناوئىشانى (لاوك)م لىومرگرتبو.. كاكى ئەمن چى وت ھەر ھەموى راست بوو، بەچرگە لادانى نەبوو، جل و بەرگ و قىافە خىلاھى نەبو، باش پشودانىكى كەم لەبن دارىكدا لىيان چومە پىشەوھ. لاوك بەبىنىنى من سەرسام بو، دەستم كرده مىلى و تىر ئەملاولايم ماچ كرد.. دلم بۆى پىر بو لەگريان.. بەلام خۆم گرتو قسەم نەكرد، يەكە يەكە برادەرمەكانى پىناساندم.. لەگەل قەسەى ئەودا ھەمو ناوئىشان و ناوى ئەوانم بىر ئەكەوتەوھ كە (مەلىرى ئەمن) باسى كرىبوو داپبومى.

لاوك: باوھ گيان خىرە واھاتوى چىت ئەوئ.. ھەمو ساغو سەلامەتن؟

ۋەتەن: بەئى كۆرى شىرىنەم ھىچ غەمى ئىمەت نەبىت.. ئىمە تەنھا غەم ۋە پەزىلەت
تۆمانە ھىچى تر. ئەى بارودۇخت لەگەل ھاۋەلانتا.. لەگەل شۆرشدا.. لەگەل ئەم
دەقەردا.. چۆنە چۆن!!؟

ۋەتەن: زۆر باشىن.. لەھىچمان كەم نىيە.

ۋەتەن: رۆلە گىيان بۇ شىئ ھاتوم.. ناۋىرم بىلەيم..؟ يان نەبىلەيم!

لاوك: باۋە گىيان مەترسە ئەم دو برادەرم زۆر خۆشەۋىست.. ھەمومان يەكگىيانىن..
بەيەك كەۋچك نان ئەخۋىن.. ھەرچى نەبىلى ۋە بابەتتى خۇمان ھەيە لەلەي كەسمان نامۇ
نىيە! ئەۋانەش ۋەك لاوك وان بۇ تۆ.. ھەرمو بزانەم چىت ئەۋى؟

ۋەتەن: بەخۇا رۆلەگىيان ئەمەيان پەيۋەندى بەۋانەۋە نىيە، بابچىنە پەنايەك با تەنھا
خۇم ۋەتەن بىن!

رازى بو، چەكەكەى ھەلگرت ۋەردە ۋەردە بەدەم گىرەنەۋى چەند يادگار يەكەۋە
لەۋان زۆر باش دوركەۋتەنەۋە.. چۆنە زىر دار بەرۋار يەكى گەۋرە كە بەگەل سەۋەمەكانى
سېبەرى بۇ زەۋى كەردىبو، بەھەمەۋ لاپەكدا ناۋىرم داپەۋە دەستەم كەردە ملە قوتى..

لاوك: ئەۋە چىتە بابە گىيان.. بۇ ۋە ئەترسى؟ ھىچ رۆيدەۋە؟

ۋەتەن: سەگى سەگاب ئەۋەندە شت رۆيدەۋە تۆ بەخۇت نەزانىۋە.. ھەستە بابىرۋىنەۋە،
ۋاز لەكوردەيەتتى بېنە.

لاوك: بۇ باۋە.. بۇ ۋەتەن ۋەتەن.. خۇ كەس ۋەكارمان نەگىراۋن؟!

ۋەتەن: جا ئەمىرۇ نا سەيىن.. تۆ لىرە بىت ۋە خەلگى جاسوسى بىكەن ھەر نەگىرەين!
لاوك: گالەتە بەقسەكانە ئەھات.. (ھەتەۋە كەردە جوان گۆيەم بۇ شەكە ئەۋسا بەللىنى
خۇت بەدە، دىئەم كە لەگەلما زۆر بەناسانى دىئەتەۋە).

لاوك: باۋە گىيان ھەتە ۋەم لەتۇ رانابىنى بەم شىۋەيە بېرۋا بىكەى، ھەرمو.

ھەمەۋ كەسەك دەزانن تۆ پېشەمەرگەى، دۆنەن (مەدىرى ئەمەنى سەلیمانى) بەمۇختارى
گەمەكەكەى ۋەتەن كە باۋكى لاوك دەبىت بىت بۇ لام.. ھەتە چۆمە لى سى كەنەم زەرد
كەرد.. رۆلە گىيان ئەۋ خەلگە ھەمەۋ بونەتە پىۋاۋى ھۆكۈمەت، مەدىر كە مەنى بىنى
لەبەرم ھەستەۋ رېزى تاپەتە لىگرتەۋ زۆر قەسەى نەرم ۋە گەرم ۋە خۇشى بۇ كەردم.
لاوك: جا ئەۋە سەۋەتە ئەۋانە، تا بىكەۋىتە ئەم ۋەقەۋە.. ئەگىنا درۇ ئەكەن.. پىۋا

باوک: دە کەرە کەر بزانه چی ئەئیم.. ئاخەر سەری خۆتو ئیمەش مەگە بەقور..
 رۆلە گیان کابرای ئەمن هەموو شتیکی بۆ باسکردم.. ئەم جل و بەرگانە ی تۆ.. ئەم چەك و
 تەقەمەنی و ئەم هاوڕێ و جینگەیهش.. هیچی نامۆ نین.. ئەگینا منی سەرگەردان چۆزانم
 ئیستاو بەم شیومیە تۆ لێرە ئەبیت.. وەرەو وەك پیاوی مەرد واز لەو نامەردانە بێنە،
 وەرەو کاسبی خۆت بکە.. چیت داوێ لەم کرێکارییە بەلاشە.. دڵنیا بە هیچت لێناگەن..
 گرێنتی تۆیان پێداوم.

رۆلە گیان لاوک.. دایکت و کەس و کارت کۆلیت بۆ ئەکەن، ئاخەر لەسەرچی و لەبەرچی
 ئەم تەمەنە جوانمەت وەك نازەلی کۆی بەم شاخ و داخانەو بەسەر ئەبەیت و قورە
 بەسەر لاویتی و تەمەنی ئیمەشدا ئەکە.. تاکە ی بەدیار چلکاو ی پیرۆزنیکیەو
 دانەنیشی.. وەرەو ناوماڵ و کام جینگەو کام خواردنە ی خۆشە بیخۆ.. کورم دنیا و نییە
 وەك تۆ لێیحالی بووی.

باوێ گیان دنیاو کوردایەتیش زۆر لەوێ گەورەترە کە تۆو کەسانی تریش
 لێیتینگەشتون، گوێی مەدمرئ.

لاوک گیان رەحم بەم لەشو لارو جەستەو تەمەنە ی باوکت بکە.. با لەبەر تۆ
 لەروناکی خۆر بێبەش نەبین.. با لاشەو ئەندامی خوشک و براکانت نەکەو نە بەر چەزی
 شەلاقی ئەو بەعسییە بپۆزدانانە.. رۆلە لاوک (کوردایەتی.. پێشمەرگایەتی) هەمووی
 فەشە.. هەمووی درۆیە.. ئەوانە ی لەگەڵتن هەمویان خیانەتکارو سیخوڕو ناپیاون.. تۆ
 لەگەڵ ئەوان مەزی.. دەستی کردە گریان.

باوێ گیان هەزار ئەومندە بگریت و بلا لێیتەوێو قەسە ی رەق و نابەجێ بۆ من بکەیت و
 ئەزام مێشیکەو بەلای لوتما ئەپوات.. پاشان تۆ منت بۆ کوردستان گەورەکردوو
 کوردستانیش تۆی لەسەر لاشە ی خۆی گەورە کردوو.. ئەو رینگەیه ی من هەلمبۆاردوو
 رینگە ی (شەرفو وێژدان و سەربەرز ی کوردانەو مەردانەو هەموو سیما پاکەکانی پیاوی
 چاکە) من پەشیمان نابمەو.. پەیمانم بە کوردو کوردستان و بەخاک و خوێنی شەهیدان
 داوێ یا من یا نازادی کوردستان.. یا ئەمانی دۆژمنان.. چونکە کەم ژیاو کەڵ ژیاو
 دروشمی هەموو لاویکە خۆی بکاتە گۆللە سورە ی ئەم باغە جوانە ی کوردستان.. دۆژمنوا
 لەمل شکان و لەناوچوندایە.

رۆلە گیان ئەوان هەر لەنەستوریدان.. ئەمانی چی؟!

نا بابەگيان غەدر لەئەستورى ئەچرپت.. بابە گيان دلتىابە سەركەوتو ئەبم.. يا بەرگى من ئالای سەركەوتن ئەبپت.

رۆلە گيان شتم زۆر بېستووو ھەمووشى راست بوون يەك قسەى تەرت بۆ ئەكەم و خوات لەگەل..

فەرموو بەلام دلتىابە كە ناپەمەو.

باوك سەپرىكى ئەملاولای كەردو تۆزىكى تە چوو پېشەو لەلاوك بەچرپە وتى: كابراى مەپرى ئەمەن لەكوئ ئەزانپت تۆ ناوت (لاوك)؟ لەكوئ ئەزانپت تۆ ئەم دوو ھاوپېتە ھەپەو بەم ھەموو ناوئىشانە راستەوئى كە بەمنى دابو؟

لەكوئ ئەزانپت كە تۆ لەم ناوچەى گەرميانەداپت؟ چۆن ئەزانپت لەچ كاتو ساتىكدا پەيتە سەم ئەم كانىيە؟ بەچى ئەزانپت لەماوئى ئەم ھەفتەپەدا چەند چالاكيتان كەردووو ناوو كاتو چىگەو ژمارەى پېشمەرگەو ھەموو ئەو وردەكارپانە دزانپتو بۆى باس كەردووو؟

چۆن زانى چەند چالاكيتان سەركەوتو بووو دەستكەوتتان چى بووو چەندى تەرتان تىكشكاو؟ رۆلەگيان بىر كەرمەو.. ئەم كەرى تۆ ئەيكەيت تەنھا خۆ تەراننەو ھىچى تە.. رۆلە بەدەنگە زولائەكەى (فەرھاد⁽¹⁾) تىمەكەو.. رۆلە رۆزى دپت ئەوان ئەگەنە چىگەپەكى گەرم و پە لەھەموو نازو نىعمەتەك تۆش دەپتە خۆراكى خاك و بىرادرەكانىشت رەنگە لاشەكەشت ھەلنەگەرنەو. لاوك نامان بەقسەم كە ئەم شۆرپە ئەو ئاسۆ رەو گەشەى نىيە كە تۆ بۆى ئەروانى، لاوك ئەى ھاوار.. كەى لەقسەكانم تەنەگەى؟

لاوك سەپرىكى باوكى كەرد.. رەنگى روخسارى باوكى شىوايوو ھەناسە لەقەفەزەى سىيەكانىو بەپەلە ئەھاتنە دەر.. بەپشتىنەكەى دەم و چاوو روخسارى سەرى..

(1) بىزمەركى ئەو كاتەى رادپۆ بوو كە زۆر بەجۆش و خەشەو ھالاكى و رووداومەكانى باس ئەكەردو ھەر كەسەك پەكجار گوئى لەو بواپە بۆ رۆزى دواى رادپۆ ئەكەرى و تەمەرزۆى ھەوالەكان دەبوو ئىستاش ناوبەناو لەئەرشىندا ئەو دەنگە لىدەرتت، بەلام كوردستان لەدەنگى بىبەشە، چونكە لەھەندەرانە ھەياتەكە ژيان بەسەر ئەبات.

لاوك بەسەرسامىيەۋە وتى: باۋە گيان.. بەم نازەھەتەيى تۆ ھىچ نىگەرەن نىم.. ئەمە جۇرىكە لەفئەل تەلەكەكانى رۇيەم ۋە ھەزبە دەسلەتتارەنەي گە دىكتاتۇرىيە ھۆكۈمى گەل ئەكەن. بەلام ئەۋەى جىگەى پىرسىيارە لاي مەن يەك شتە!! چۇن ئەم زانىيارىيەنەي نىمە كە زۇر نەيىن.. بەتايىبەتى جىگەى رىگەمان دەگاتە دەستىيان؟!

باوك ۋەك ئەۋەى نىۋە قەنەعتىكى لەكۆرەكەيدا دىيىت وتى: جا رۇلە لەھەمۋى سەپىرتر ئەيزانى رۇزانە چى ئەخۇن، كى سەردانتان ئەكات؟ ناۋى نەيىنەتەن.. ھەنەك ناۋى وت.. لاوك زۇر سەرسام بوو رەنگى تىكچوو بەھىمنى وتى: بابە گيان چىترى باسكرد بۇم بلى؟

رۇلە گيان كاك (سەمەيد) كىيە؟ لەم ماۋەيەدا ئافىرىتىكى گوندى (..) ھانىۋە زىاد لە (۵) مەرى بۇ كراۋە بەنانو چىشتو ۋىنەيەك لەو زەماۋەندە لەلەي كاپراى ئەمەن ھەبوو. چەند نەيىنەكى تىرىشەم بۇ باسكرد ئەو ھەر تامەزۇرى بېستىنى بو پاشان وتى: بابەگيان ئەم سەردانەى تۆ زۇر نەيىنى ژيانى فېرەكردم.. فېرى كىردم ئىتر چۇن كوردايەتى بىكەم فېرى چاۋكراۋىيە مەمانە تەنھا بەخۇبۇنى كىردم، راستىيان وتوو (دايكو باوك بۇ رۇلە ۋەك ئاۋو خاكىن بۇ روۋەك) بابە يەك پىرسىيارى تىرت لىدەكەم بەس بەو شىۋەيە دىمىزانىت لەسەر زارى مەپىرى ئەمەنەۋە ئاۋا ۋەلامە بىدەرەۋە؟

لاوك ۋىستى پىرسىيارەكە بىكات، بەلام دەنگى يەكەك لەھاۋەلەكانى ھات.. كاك لاوك.. كاك لاوك.. كات دەرەكە بابگەپىنەۋە.. باۋكىشت با لەگەلمان بىت بۇ سەرمەۋە.

خىرا لاوك بەرمە سەرچاۋى دەنگەكە تاۋى داپە خۇى و رۇشت لەمەن ۋىبوو.. پاش چارەكە سەمەتەك ھەردوۋ بىرادەرەكە لەگەللى ھاتنو كەۋتن بەسەر دەستو پىمدا.. بەلامەۋە سەپىر بو.. ئەۋە جىيە كاكە.. بۇ ۋائەكەن؟!

يەكەكەيان وتى: كاك لاوك ئەللى باۋكەم ھاتوو بەدوامداۋ ھىشارىكى زۇرمان لەسەرە لەلەيەن دائىرەى ئەمەنەۋە جا لەگەللى باۋكەم نەپۇمەۋە.. توخاۋا كاكە گيان ئەم كۆرە گەنچە مەبەرمەۋە.. زۇرمان لەلا گرانە.. شۇرپ تىنۋى ئەم لاۋانەيە.. تو كوردستان.. تو خۇيىنى شەھىدان.. تو مەبەلمەنت.. كارى ۋا نەكەى، بەرۇشتىنى ئەو كەلپىنىكى گەۋرە ئەبىتە كارەكەمانەۋە.. كاكە لەجىياتى لاوك يەكەككى تىرمان بەرە.. بەھەردوگمان بەھىندەى كاك لاوك چالاك نىن.

بەم قەسەمەيەن پىكەننىم ھات.. زۆر داڭۇكىيان كىردىن باڭم نەبوو. وتم: زۆر ئاستەمە
گەرئانەھەم بەبى ئەو.. زۆر خۇم لەشۇرۇش ئىيوش خۇشتر دەۋىت.. ھەر دەپبەمەھە..
كۆرەكەم دوو گەنجەكەى بىردە پەنایەكەو پىيوتىن:

ئىوھ چەكەكانتان فرى دەن و بەپىخاۋسى و بەگىرئانەھە دوا باۋكم بىكەون و بلىن ئىمە
لەگەلت تا شار دىيەنەھە.. ئىمە ھەموو شتىك ئەكەين بەو مەرجەى لاۋك ئەگەپتەھە..
بەلى بەقەسەيان كىردى.. چەند مەترىك لىم نىزىكبۇونەھە تا ھاتنە بەردەستىم.. لاۋك
ھاۋارى كىردى نەجۋىن ھەر ئىستا ھەردوكتان ئەكۆزۇم ۋەك پىاۋىكى جەربەزە لىيان ھاتە
دەست.. خۇى لى تورەگىردىن..

مىلى گلاشنىكۋى لىپاكىشان.. ھاۋارى كىردە من.. بابەگىيان ۋەرە ئەملاۋە ئىستا ۋەك
سەگ ئەيان تۈپتىم.. خۇت لايە دەست ھەلپىن دوو ھاۋرىكەى زۆر بەسەرسامىيەھە
ھەردو دەستىيان ھەلپىرى و جۈلەيان نەكىردى..

باۋە گىيان ۋەرە ئەم دوۋتفەنگە بىگرە.. ئەو دەمانچەپەش فرىدە.. كاكى
خۇشەۋىستىم.. دەمانچەپەك بەقەدى يەككىيانەھە بوو فرىدا.. ئەۋمىش ھەلگىرە
بابەگىيان.. ۋەرە پىشەھە ئەو دوگەرپىاۋمىش بېشكەنە.. ئەمانەى تۆ باسىيان ئەكەيت تەنھا
ئەم سى گەسە ئەيزانىن يا منم يا ئەم دوۋانەپە.. دىئىابە من شىرى پاك و پارمى پاكى تۆ
بەرۋەردەى كىردووم شتى وا لەچارەم نەنوسراۋە.. ئەم دوۋانە ناپاك و سىخۇرن.

دوۋ برا پىشەمەرگەكە زۆر تىكچۈۋەن ھاۋارىيان لەلاۋك كىردى.. چىيە لاۋك سىحىرت
لىكرا.. تىكچۈۋى.. كاك لاۋك ئىمە ھاۋرىنى سەنگەرىن ئىمە ھاۋرىنى گىيانى بەگىيانىن..
ئىمە ھاۋرىنى ۋە ھاۋرىنى ھاۋكارى يەكترىن.. ناپاكىيمان دەرھەق نەكەيت نامان بەقەسەى
باۋكت نەكەيت.. كاك لاۋك ھاۋار.. بۇ ۋاتلىھات.

كۆرەكەم وتى:

ھەر ئىستا ئەتانكۆزۇم.. باۋكە ئەۋلايان لىبىگرە من ئەزانم مەسەلە چىيە!
بەم قەسانە بىت ھاۋرىكانى لاۋك چەندە دىرىن ئەۋفەندەش جاسوس بون.. ئىوھ
كوردايەتى ناگەن ئىوھ ناپاك و سەرشۇپن.. خىرا راستى بلىن، يەككىيان وتى: كاگە لاۋك
ھەردەم تۆ برا گەۋرەبۇيت.. ھەموو كات تۆ دلت زىاتىر بۇ كارەكەت سوتاۋە.. تۆ يەككىك
بوى لەو شۇرپىگىرئانەى ئىمەشت فىرى كوردايەتى كىردى.. تۆ ئاسۋىيەكى گەشت لەپىشە لەم

ئەۋەدى ترىان كە زانى ۋەزەيان لەباشى نابىت وتى: كاكە لاوك خۇمان چاك ئەكەين
ئەم جارە لىمان بېۋرە!

لاوك: يەنى ئەۋەدى باۋگە ئەپلىت راستن.. ئىۋە ناپاكى؟

يەككىيان وتى: نەخىر.. بەلام.. بەلام.. نەپۇرا قىسەكە تەۋاۋ بىكات!

لاوك وتى: ھەر ئىستا خۇتان روتو ھوت بىكەنەۋە.. باۋگە چاۋدىرىيان بىكە.. پارچە
پارچە جل ۋەبەرگەكانتەنم پىشان بىدن (كوپانى تەنگانە.. ئەم كوردستانە چاۋمىرتانە!)
يەككىيان ھىچ چارىكى نەماۋ سەپرى برادىرە پىشمەرگەكە تىرى كىردو ناچار پارچە
پارچە جل ۋەبەرگەكە دانا.

باۋگە گىيان جوان دەست لەجل ۋەبەرگەكانيان بىدە.. بزانە ھىچيان پىيە؟

دەستەم لەشېروالەكە دا سەپىرەكەم گىرھانىكى بىچۈكى نەينى زۇر باشى بۇ
دروستىكراۋە جىھازىكى بىچۈكى تىايە.. ۋەك (موبايلى) ئىستا، ئەى خانىنانە ئەمە
چىيە؟

لاوك: مەرحەبا.. ھاۋرېنى سەنگەر.. ئەمە كارى كىيە؟ باۋگە زۇر راست ئەكەى ئەمە
جاسوسە.. جاسوس.. ئەۋەدى ترىان خۇى روتىردەۋە.. ئەمىيان لەچىرى شېروالەكەيدا
چەند نامەيەكى نەينى تىايۋو كە فرىاي گەپىشتىنى نەكەۋتېۋو.. ئەمەيان جىھازى
پىنەبو، بەلام كۆرەكەم وتى: كۆرى باش ئەۋ پىشتىنەت بەرە دەست باۋگە.. پىشتىنى جلى
كوردى چەند مەترى ئەپۋو.. لىم ۋەرگىرت لەگەل ۋەرگىرتندا ھەستەم بەقورسىەك كىرد..
لەپىشتىنەكەدا قەف قەف دەستەم لىدا تا گەپىشتە بەردەستەم.. سەپىرە ئەمە چىيە؟

بابە دۇزمنان ھەموو كات راست ئەكەن، بەلام خۇمان فىرى خۇمانيان ئەكەين گەر
ئىمە خۇمان خەفە نەكەين كاپراپەكى ئەمەن جىزانىت ئىۋە ئەمە كارتانە.. توخوا غەپ
نىيە بۇ ئىۋە.. روو رەشېن.. ھەياۋ ناموسى ئەۋ كەسانەشتان بىردوۋە كە بەپاكى
كارىدەكەن كۆرۈكەس ۋىكارى ئىمەتان شەرمەزار كىردوۋە.. بابە ئەمانە خۇرەى شۇرېش..
ئىستا بەسزى گەل ۋە شۇرېشان ئەكەپەنم.. ھاۋارىيان كىرد.. كاكە لاوك.. ئامان.. ئىمە
كىردەم بىگانەپەرستى تۇ براى چاكبە لەگەلمان.. دىنبايە ئىتر سىخۇرى ناكەين.. روىان
كىردە يەكتر ھەتىۋ چەندەم وت با كارى وانەكەين.. تۇ وت كىيېمان ئەزانىت.. ئەۋەدى
ترىان وتى چاۋت لىيە كاكى ئەمەن كارى پىمان نەماۋ، بۇيە ئاۋا ھەياى بىرىن.. زۇر
لۆمەى خۇيان كىرد، بەلام لاوك ھەنگاۋى نا بەسەر لاشەى شەلالى خۇيىيانداۋ دوۋ تىقى

لەيكرەن.. ئارمقى نەوجەوانى سېرى ووتى: بابە گيان ئەو دەمانجەيەم بەرئى قىزى
درىژيانى خەلتانى خويىن كىرد.. كەرسەكانى كۆكردنەو دە ئاورپىكى لىدامەو دە.. بابە گيان
زۆر سوپاس بۇ ھەولەكەت.. كە گەپراپتەو دە زۆر سوپاسى (مىدىرى ئەمەن) بىكەو چاۋى
خوشك و براكانەم ماچ ئەكەم دەستى داپكەم ماچ ئەكەم خوات لەگەن.

سەپىرى بالايىم كىرد تا لەچاۋم ون بوو.. ئاھىكەم ھەلگىشا.. بەلامەو دە سەپىر بوو
كۆرپىكەم پەرورەدەكردىت لەبەرچاۋى خۆم دوو مروۋ بىگيان بىكات.. بەلامەم ھەقى بوو
ھەر كەسنىك لەبچوكتىن خىيانەتەو دە تا گەورەترىن خىيانەت ئەمە ئاكامى ئەمىت..
بەدەستى بەتال گەپرامەو دە شار.

لەدەرگەي مائەداۋ چوومە ژوورەو ئەندامانى خىزان بۇ كەسنىكى تىريان نەپروانى،
بەلامەم دىئىيەم كىردن كە (لاوك)م دىوومە بەقسەي نەكردووم گەپراومەتەو دە.. ئەمىت خۆمان
بۇ ھەموو شتىك ئامادەبىكەن لەلەيەن ئەو دېندانەو دە.. ئىۋارمەكى نان خورا.. يەك
بەيەك مىندالەكان دەستىنۆزۇم بېشتىن و قورئانىكەم ھانى و ھەمويانەم سوپىند دا كە باسى
ھىچ نەكەن ئەگەر لەسەرىشىيان بىدەن.. پاش دىئىيابوون رووداۋەكەم بۇ گىپرانەو دە.. ھۆى
ئەم ھەوال و پىشۋىيەم گىپراپەو دە بۇ ئەو دوو جاسوسەي كە لاوك كوشتىنى.

چەند رۇژنىك تىپەرى.. شەۋىكىيان لەنانخواردن بومەو دە.. لەدەرگا درا.. كچە گەورەكەم
دەرگەي كىردەو دە ھات بەرمىنگىكى ھەلېزپىكاۋەو دە: بابە گيان سەپارمەيەكى چەكدار لەدەرەو دە
داۋاى تۇ دەكەن، خىرا خۆم كۆكردەو دە چووم بەدەنگىيانەو دە: ھەرمون مىنتان ئەۋىت،
يەككىيان وتى: باۋكى لاوك تۇيت؟

بەپچىر پىچىرى وتم: بەئى.. بەئى..

دە ھەرمو سەرگەو دە لەگەلئەندا، فرىاي خواخافىزە نەكەوتم ئاورپىكەم داپەو دە كە سەپىر
ئەكەم سەربان و سەردىۋار ھەموى چەكدارە.. ھەۋشەكە پىر بو لە (ئەمەن و
ئىستىخبارات و قوت خاسەو قوۋ تەۋارى)..

كچەكەم بەدەنگى بەرز ھاۋارى كىرد: (بابە گيان خوا خافىزىت بىت، توخوا... فرىا
نەكەوت قەسكەي تەۋاۋ بىكات بەقۇناغە تەمىنگىك بىدەنگىيان كىرد، لەگەن سۋارىۋونى
سەپارەدا چاۋمەكانەم تارىك داھات دەستەكانەم لەيەك تونىبون ھەزارمە بىروبوچوون و
ھەۋالى سەپىر سەمەرە بەمىشكەدا گوزەريان دەكرد.. ھەستەم كىرد لەسەپارە تىزپەرومەكە
۱ ۶ ۲ داپەزىمە دەستىيان كىرتەم چەند ھەنگاۋىك رۇشتىن ھەستەم بە (قادرەو لوسى

زەۋىيەكەي ژېر پېم) ئەگەرد... ئەدلى خۇمدا وتم: (ئىلى كاگە لاوك ئەمپۇ من و سبەينى دايكت و دوو سبەي براو خوشكە جوانەكانت.. ئەم كافرانەش وەك دېندەي برسى.. خوايە بەگەورمىي خۇت رەحمان پېيگەيت..) كاتىكەم زانى وەستېنرام.. چاوم كرايەۋە.. دەستەم شل بو خۇم لەمەردەم كاكى (مەلىرى ئەمنى گشتى)دا بېنيەۋە.

سلاو ئەبو لاوك ئىستا چۇنى.. سەفەرمەكتە كەرد؟

زۇر بەبۇيرانەۋە بەزەردەخەنەيەكەۋە: سلاو رەيىس.. لەخزەمەتدام

بەردەميانە ژوورمەكەي خۇي و بەيەكەۋە دانىشتىن.. بانگى چاۋ ساردەمەنى كەرد.. چەند ساتىك بېدەنگى ژوورمەكە گۇنچەكانى دەزىرگانەمەۋە.. لەپەر مەلىرى وتى: ھا باۋكى لاوك سەردانەكەت چۇن بو.. بۇمان باس بىكە! بەراستى و بېيچەۋپەنا.. چۈنكە ھىچ لەنىمە شاراۋە نىيە! خەرىك بو بلىم نەچوم.. بەلام من كەسكى راستگۇم.. ھەرچى ئەبى بابىت! لەنوگەۋە بۇم باسكەرد.. تەم قوت دەداۋ ھەستە بەگۇرپىنى رەنگى دەموچاۋم ئەگەرد... كاكى مەلىرىش ھەردو دەستى خەستبۇۋە ژېر چەناگەي و چاۋە زەفەكانى تېرپىوم.. كاكى ۋەرگىرپىش دەيگەردە ھەربىي بۇي پەككىش لەۋلاۋە ئەينوسى.. چەند لەپەرمەك رەش كرايەۋە.. لەشۋېنىكدا قەسكەم گۇرپى مەلىرى بەنوسەرمەكەي وت: خەتېكى سور بەزېر ئەم قەسەدا بېنە!.. بۇچى گەۋرەم باۋكى لاوك قەسە مەكەۋ بەردەۋام بە.

گەشتمە باسى كۈشتىنى دوو پېشمەرمەكەۋ گەپانەۋەم بەدەستى بەتال مەلىرى ئاھىكى ھەككىشا:

بەم كارەمان زەرمەرىكى زۇرمان لىكەۋەت، بەلام گرنگ نىيە گرنگ ئەۋمەيە كوردېك كەم بېتەۋە، ساتىك تۈرەۋىۋىنى خۇمەم خواردەۋەم مەلىرى روى تېكەردم: ئەي بۇ زوۋ سەردانت نەگەردىن.. ھەر ئەبى بېين بەدۋاتا.

بەھەر جۇڭك بو ھىزىم داپە بەر خۇم: روم نەھات بەدەستى خالى.. پاشان ئەۋەي ئۆۋە داۋاتان كەرد من نەمتۋانى جېيەجېي بىكە!

مەلىرى زەردەخەنەيەكى ئاگراۋى كەرد، لەسەر كورسىيەكەي ھەستاۋ ھاتە تەنىشتەۋە دانىشت: ئەمانەي باست كەرد ھەمۋى راست بون تەنھا ئەۋ رەستەيە نەبىت..

چۇن ئەزانى؟

روى كەردە ۋەرگىرپ: لەۋساتەۋەي تۇ گەپاۋىتەۋە شار بىچۈكتەين ھەۋال تا گەۋرەترەين چالاكى بەدەستەمان نەگەشۋەۋە لەۋ ناۋچەيەۋە، ئەتۋانم بلىم لەۋى ئەزىتەۋ

ماندوبونەۋە ئىمە كەۋىتىنە ئىسراحتەۋە، چونكى (جىھاز لەسەر جىھاز ئەگرا: ژمارمان ئەۋەندە كەسە.. مەبەستمانە لەفلان جىگە چالاكى ئەنجامبەدەين.. كەسەكان بەرگيان لەو جۆرىيە.. شىۋەيان ئاۋايە).

پان ئەمىرۇ لەفلان جىگەۋە چالاكى ئەگەين و دەگەينە شارۋچكەى (چەمچەمال) لەرڭگەى گەۋە لەدورى رى (۵) كىلۇمەتر ھىزتان نامادەكەن.. يەكەم و چوارەم كەس مەكوژن ئەۋانى تر قەلاچۇكەن.. ھەندىكىيان راست ئەبۇن.. ھەندىكىيان تەنھا ھىلاكى و سەرىشەمان بۇ ئەمايەۋە لەو كاتەۋە ھەمومان كەۋىتىنە ئىسراحتەۋە.. زۆر سەيرم بەقسەكانى ئەھات.. جاسوس دروستكردن ھەروا ئاسانە.. ئەى بۇ ئەم كارمىان ئەنجامدا؟! پاش قەدەرىك لەتتېرامان وتى: ھەزىت لەئازادىيە وتم: ئەۋەى ئازادى بىت و بۇ كەس پىۋېست بىت ھەيە.. مەگەر كەسىك عىراقى نەبىت.

سەيرىكى ۋەرگىرى كرد: باۋكى لاۋك ئەتۋانیت برۇيىت، بەلام خۆزگە كۆرەكت بەقسەى ئەكرەبىت.. پاش چەند چىركەيەك بەسەيارمىيەكى خۇيان ھاتەدەر لەدائىرى ئەمن و لەنزىك مالى خۇمان دايان بەزاندم.. لەمالدا كىشوماتى مىۋان بوو ھەناسەكان بۇنى بىنۇمىدىيان لىدەھات.. چاۋەكان چاۋمىروانىيان لىنەتكا.. رۇزگارمىكان تىپەپىن.. لاۋكى بالابەرز بەھىزىكى زۆرمۇە سالى ۱۹۹۱ ھاتەۋە ناۋ شار.. لاۋك پاكى خۇى سەلماند.. لەھەمۇو رۇبەرۋوبونەۋەمىكانى دوزمنى بەعسا بەشدارى كرد، بەچاۋى پىر ھىۋاۋە ئازادى دى، بەلام مەخابىن گۈللەى براكوژى سىنەى لاۋكىيان پىكاۋ لەئارامگای سەيۋان ئارامى گرت.

خوشكەكانى، مىندالىكى چاۋگەشى دىلپىر ھىۋاى، ھاۋسەرىكى گەنجى شەرمەن، لەبەرگى رەشدا رۇزگارە تارىكەكان بەسەر ئەبەن.. بەئى بەرپىزەكەم.. بەم كارانەى داگىر كەران زۆر ۋانەى رابردوومان بۇ رون ئەبىتەۋە.. بەم كارانەى ئىستاشمان زۆر رۇزگارمان دەبىتە شىۋان ئاسا.. جاسوس لەھەمۇ ناۋچەۋ دانىشتن و كۆرۈ كۆمەلىكدا ھەيە!! لەسەرمۇە لەتۇ دىلۋىزىر، لەژىرەۋەش لەمن و تۇ جاسوسەۋ خىانەتكارە..

شاراۋە نەبىت لات زۆر رۆلەى بەنەمەكى ئەم شارە تا ئىستاش باۋك و دايكىيان چاۋمىروانى دىداريانن.. دلىان برۋاىى ناھىتى دىنارىكى شەھىدانەيان ۋەرگىر! زۆرىان تەمەنى لاۋيان بۇ كورد خەرج كرد، كەمئەندامىۋون.. كوردىش لەبازاردا تەنھا (يەك ۱۶۴ پەنجا) بى لەم چاپە نۆپىيە ھەلەداتە بەردەمىيان.

لەكۆتايیدا.. سلاو لەو دایكەى رۆلەى بەهەژارى و نەدارى پەرورەدە کرد.. بەهەزار كزە
كز خوینىنى سەرمتایى پێتەواوکردو کردیە قوربانى بۆ كوردو كوردستانى ئیستاش
شۆرش و كوردی تازەپیاكەوتوو بەرى رهنجى ئەخۆن و ناتوانن تەنھا خانویەك بكەنە
دیارى دەستیان بۆ ئەو دایكە پرچ سپییه.

سلاوى ومقادارى لەو ئافرەتە خاومەن هاوسەرە شەهیدى كە لەبەر ناشرینى روخسارى
دەرگای دەرگاكانى بەسەردا دادەخړیت لەزووورەموش گوێى لەقافای ئەو ئافرەتە خاومەن
مۆدیلەیه كە لەگەڵ هاوڕێى هاوسەرمەكەیدا زۆر بەگەیف سازییەووە لەتاسەووە ئەچن،
بەپارەى مۆل ئەوروپا ئاسا مێز ئەپازیننەووە بەخۆشییەووە رانەبوێرن.

سلاو لەو منداڵە بێباكەى باوكى بوو شەهیدى رێگای شۆرشى كوردو كوردستان
ئىستاش چاوە چاویەتى بۆياغى پۇستالى پاسەوانەكانى دەرگای ئەو فەرمانگەىە بكات كە
سەرۆكى فەرمانگەكە لەشۆرشى شاخدا هاوڕێى باوكى بوو.

سلاو لەو شۆرشەى گەل كەردى و زۆر بەكەمى گەل بەرھەمەكەى ئەخوا.. سلاوى
خۆشەویستى لەو كەسانەى بەچاكى و بەپاكى پەيامى كورد ئەگەپەننە دۆستى كورد..
هاوڕێى كورد.. دور لەرو پامایى.. دوبارە سلاو لەو پینوسە پاكانەى بەپاكى كارو پرۆژەو
دوارۆزى گەل ئەنەخشینن.

بەرپۆزمەكەم هیوادارم كەم تا زۆر لەچیزو ئاكامى ئەم چیرۆكە واقعیه تیگەیشتبى و
هەناسەكانت ئاسودمى لهناسۆپەكى رون لەچای خاومەن بەفرو هەلۆى سپیەووە ببینن.

بەندىخانە لەمالى باوكم خوشترە

و/ عبدالقادر على

دارشتنەوہى/ م. ناوات

يەككە لەمامۇستايانى خانەى تايبەت بە (نەوجەوانان — مێردمنداڵان) لەبەندىخانە كە كارى ئەم دىزگاىە برىتيە لەراستکردنەوہى ھەلۆيستی (نەوجەوانان) لەو تاوانو خراپەكارىانەى دوچارى دەبن، بۆمان دىگێرپێتەوہو دەئیت:

يەككە لەسەيرترین ھالەت كە لەبوارى كارکردندا روبەرووى بوبمەوہ، برىتى بوو لەكوپىكى نەوجەوان تەمەن ۱۳ ساڵە كە بەتۆمەتى بەدرەموشى گىرابوو، دواى ئەوہى كە ماوہى بەندىكەى تەواوکرد، چوم بۆ لاى پېموت: تۆ ھەفتەى داھاتوو بەر دەبیت بۆيە پيوستە كەس وگارت نامادەبن بۆ ئەوہى (كەفالت) يان لێومرەبگىریت.

كەچى ئەو لەوھەلامدا دەستى كرد بەگريان.. منیش يەكەمجار وامزانى لەخوشيا دەگرى بەوہى دواى ھەفتەيەكى تر ئازاد دەبیت و بەكەس وگارى شاد دەبیتەوہ، بەلام گریانىكى زۆر گرىا، رەنگى تىك چوو، زانىم كە كارەكە بەم جۆرە نىيە بۆيە بەردمەلاوہ، پرسیارم لێكردە: بۆچى ھىندە دەگریت؟

وتى: نامەوێت بەندىخانە بەجیھەتەم ھەز دەكەم بەمىنمەوہو بەر نەدرێم.

ھەرچەندە ئێرە بەندىخانەيە كەس تىايا ئازاد نىيە، بەلام بپروا بكە زۆر لەمالى باوكم خوشترە.

وتەم: بێگومان تۆ ھەلەيت، چونكە ھىچ مائىك ھىندەى مائى خۆت خوش نىيە كەسیش ھىندەى كەسى خۆت دئسۆزت نىيە!!

وتى: ناخە بەرپزتان ئاگاتان لەمالى من نىيە، ئەگەر ئاگاتان لىبىت ھەرگىز وانائىن گوێبگرە بزائە چىت بۆ باس دەكەم ئەوسا خۆت ھەكەم بە!
دەستى كردە گێرپانەوہى بەسەرھاتى خۆى و وتى:

بېش ھەشت ساڭ لەمەوبەر دايكەم وەفاتی كرد، من و خوشكىكى بەجێهێشت كە ئەو دوو ساڭ لەمن بچوكتەر، چەند مانگىكى كەم بەسەر وەفاتی دايكەمدا تێنەپەرى كە باوكەم بپۆتەم:

(نيازی ژن ھىنانى ھەيە، باجيم جىگای دايكەم دەگرتەووە خزمەتى منیش و خوشكە بچوكتەكەم دىكات) چونكە منداڤ بوم لەم ھەسە ناگەيشتم.. نەمەدەزانى (باومژن) چىيە و ھەلۆيىستى بەرامبەرمان چۆن دەبیت، ھەفتەيەك بەسەر ئەم قەسەيەى باوكەمدا تێپەرى و شايى گىرا، باومژنى تازە بەمالى ئىمە ئاشناوو، سەرمتا زۆر لەگەلمان باش بوو! رۆزى دەگرتين، بەلام وەردە وەردە بەرەو گۆزان چوو، لەگەيى و گازندەو بەرەو ھەپشەو چاويئەسور كەردنەو ھەلەدان و تەمبى كەردن، ئەو دايكە نوپىيەمان بۆ تىركەردنى ئارمەزوو گەمە و خۆشى شەوانەى باوكەمان بوو، ھەر كات باوكەم بگەرايەتەووە خىرا بەرەو پىرى دەچوو دىگوت: ئەزانى كۆرەكەت ئاوى و تو كچەكەت ئاوى كەردا

باوكەم بەھىلاكى دەگەرايەووە ماڤ تاقەتى ئەوھى نەبوو گوى بىستى سكاڤا بىت، ئىمەش بەھۆى ئەوھى كە منداڤ بوين نەماندەزانى بەرگەرى لەخۆمان بگەين، يان ھەر نەيان دەھيشت قەسە بگەين، ئىتر باومژنم خۆى و وىژدانى، چى بۆ ھەلەدەستين، لەسەرمتاوە باوكەم ئامۆزگارى دەكەردين، پاشان ھەپشەى ئىسەكەردين چاوى سوردەكەووە، بەلام دواى ئەوھى سكاڤاكانى باومژنم زۆر بون لەسەرمان، باوكەشم رەفتارى گۆرا، ھەلاقە و داركارى كارى رۆژانەى بو لەگەلمان.

دواى ئەوھى باومژنەكەم (س) منداڤى بوو زۆر خراپتر بوو لەگەلمان، وەردە وەردە من بومە خزمەتكارو خوشكەكەشم كارەكەرى و مالى باوكەم.

دەبوايە لەگەڤ خوشكە داماوە منداڤەكەم كارى رۆژانەى ناو ماڤ رابپەپۆنين.. من كەلوپەلى بازارم دەكەرى و خوشكەكەشم مالى دەسپرى و قاپەكانى دەشتن و كارى چىشت لىنانى بەرپۆە دەبرد، من و خوشكەكەم ھەسوديمان بەخوشك براكانمان دەبرد كە منداڤى باجىيەكەمان بوون، بەوھى قەسەى خۆشيان لەگەڤ دەكرا.. ياربان لەگەڤ دەكرا، جىگای سۆزى باوكەم و باجيم بون.

رۆژانە ھەندىك شىرىنى و گولە بەرۆژمو شتم دەفرۆشت، بۆم نەبو وەك منداڤىك تەنھا يەك (لوقمە قازى) بىخەمە دەمەووە.. خوشكە داماوەكەشم دەستەكانى دەتەزىن و سڤ

١٦٨ دەبون لەناوى ساردا كە دەھاتەووە بەدزىيەووە ئەھاتە پەنام دەستەكانىم بۆ گەرم

ئەكرەمۇ بەپەنجە مەندۇۋەكانم فرمىسكەكانىم ئەسرى مەندالەكانى باجىم بەپەلە ئەم
ھەۋالەيان ئەگەپەند... ئىتر ئاسمان بەسەر ھەردۇگمان ئەپروخا بەلى ئەپروخا!!

باۋىكەم ۋاى ھەست دەكرد مەن ۋ خوشكەكەم بۈيىن بەبار بەسەرپەۋە دەپپىنە ماپەى
تېكەكانى گەش ۋ ھەۋاى خۇشەۋىستى مال، بەۋەى باجىپەكەم شكاتى زۇر لىدەكردىن،
باۋىكەم بەۋە تاۋانبارى دەكردىن كە گۈپراپەلى ناكەپن، لىمان ناپازى بو باۋىكەم دەسەلاتى
بەسەر خۇيدا نەمايو بۇپە ئازارى ئىمەى ئەدا.

تا باۋمۇزەم لىمان رازى نەمايوپە ئەم رۈۋى تىنەنەكردىن، يادگارى رۇزە خۇشەكانى
داپىكەمى لىبىرچوبۇۋە.. داپىكەم ئىمەى زۇر خۇش ئەۋىست باۋىكەم ھەروەھا..
(بەلام خۇزگە كە داپىكەم مرد... مەندالەكانىشى لەگەل بىخەنە قەبرەكەۋە.. چۈنكە
باۋىكەم دەپپتە باۋىپارە).

بەلى كاكى چاۋدېر لەگەلمەى.. ھەز ئەكەى بۇت تەۋاۋ كەم..
ۋەم بەلى بەردەۋامبە..

ۋتى: بەپەزەكەم زۇر ناۋو ناتۇرەى ناشرىنيان بۇ ھەلدەپەستىن ۋامان لىتەتېۋ ناۋى
خۇمان لىبىرچوبۇۋە.. ھەر بەناۋو ناتۇرە خۇمان دەناسىپەۋە!

ھەرچى جلوبەرگى گۈن ۋ دېۋاۋ فېرېداۋى خەلك ھەمبە لەبەرى ئىمەدەۋو.. ھەرچى
جلوبەرگى تازە چاك ۋ گەرمى بازارپە لەبەرى مەنەلكەكانى تردا بوۋ لەھەمۇۋ خۋاردىنىكى
خۇش ۋ لەھەمۇۋ سەردان ۋ سەيرانىك بېپەش بۈيىن، بەلام ئەۋەى ھەرگىز لەبىرم
ناچىتەۋە روداۋىك بوۋ پار زستان روپدا.

بەپەنەپەكان سەك ئىشەپەكى تۈندەم گرت.. ئازارم زۇر بوۋ، كەچى باجىم سەرمەپى
ھەمۇۋ بەدەمەۋە چۈنىك ۋتى: بېرۇ نان بېكرە بۇ ئىۋارە.

دەپاش زۇر ساردېۋو تەنھا پالتۇپەكەم نەبو لەبەرى بېكەم بۇپە پېم ۋتى: ناتۋانم ئازارم
زۇر زۇرە، كەچى ئەۋ خۋانەناسە چۈ بەباۋىكىم ۋتى خۇى نەخۇش خستۋەۋ بۇ ئەۋە
نەچىتە دەر نان بېكرېت.

باۋىكەم پەكسەر پەناى بىردە بەر لىدەنم زۇرى لىدەم.. خوشكەكەم ھەۋارى ئەكرە، بەلام
دەستەلاتى نەبوۋ مەندالەكانى باجىم بەپەرى خۇشيان ئەزانى ھەلئەپەپەپەن ۋ پېنەكەنەن ۋ
چەپلەپەيان بۇ باۋىكان لىدەم، داپىكەشيان زەردەخەنە لەسەر لىۋەكانى بوۋ.. ئاى خۋاپە
گىان ناھەقى قېۋل نەكەپت.. ئاى..

ۋاملىقەت بىردىنمە نەخۇشخانىە (پېنج) رۇز لەۋى لەۋىر چاۋدىرى پىزىشك دا مامەۋە،
دەخۇشبوۋم بەم لىدان ۋە كەۋتەنم لەنەخۇشخانىە ۋە: بەلگەۋ باۋگم ھالەم بېيىت ۋە بەزمىي
پېمداپىتەۋە بگۇرېت، بەلام بەداخەۋە ھەر بەردەۋام بوۋ لەلىدانم.

دەۋا ھاتنە دەرو بەجىھىشتى نەخۇشخانىە كە بېيىم مالى باۋگم ئاۋايە، ھەزم نەكرد
بېچمەۋە بۇ مال، دەۋا ئەۋەدى لەمال خۇم دىزىيەۋە خوشكە دامامەكەم بەجىھىشت، لەگەل
كۆمەللىك كەس ئاشناپەتەم پەيدا كەرد، كە (بېسەرپەشت) بون مەنىش لەگەل ئەۋانەدا
خرامە زەلگاۋى خراپەگارى، دەپىت بېلەم ئەۋان باۋەشى سۇزىيان بۇ كەردمەۋە ئەۋ سۇزەي
لەدەۋا مەردنى داپكەۋە، لېم رەنجاۋ نەمبىنەۋە.

دەۋا ئەۋەدى توشى چەند جۇرە تاۋانلىكى جۇراۋجۇر ھاتەم، لەلەيەن دەستەلاتدارانەۋە
گىرام، خرامە بەندىنخانىە.. كەخرامە بەندىنخانىە ھەستەم كەرد كە چەند خراپەم
كەردوۋە ئەمەش لەرېگەي ئەۋ چەند ئامۇزگارى ۋانە پىر سودانەۋە بوۋ كە مامۇستەي
بەندىنخانىە كە بۇ دەۋتەن.

دەۋام كەرد لەخوا

لەتاۋانەكانەم خۇش بېت.. ھەرچى كەردەمە نەزان بوم.. كەۋاتە مەن لەسەر ھەلە نېم
كاتىك كە ئەلەم ناچمەۋە بۇ مال ھەر لەبەندىنخانىە دەمىنەۋە.. بەلە دەمىنەۋە كاتىك
ئەمەم لېيىست زۇر بېتاقەت بوۋم، چۈنكە گەرتى ئەم، پىۋاي گەۋرە ئاتۋانېت ھەلە
بگىرېت جە جە مەندەللىكى سىازدە سال، نەمەزەنى چۈنى ۋەلام بەدەمەۋە ئايا خۇي
تاۋانبارە، پان باۋكى كە بۇنى باۋكەپەتى لېنەپەت؟ پان باجىكەي كە تۇزقالتىك ترسى
خەۋا لەدەلدا نەبەۋە سەبارەت بە مەندەلەكان؟

لەبەر خۇمەۋە دەمەت: ئەگەر ئەم مەندەلە بېتۋانپەيە بەنارەۋەي خۇي باۋك
ھەلەبىرېت ئەۋا ھەمەۋ سەرۋەت ۋە سامانى دىۋاي بۇ دەفرۇشېت.

ۋە ئەۋ كاتە باۋك ۋە باجى ئەم مېردەندەلە بچۈكتەن نەرخان نەدەمەۋ.

دەستەم خەستە سەرشانى.. زۇر ھانمەد كە ئىتەر لەدەۋە ۋەك پىۋاكار بىكات، بەۋ پارەي
كارە خۇي بىزىنېت. بەلام سەرى خەستە سەر ھەردەۋ ئەۋنۇي ئەۋنۇكانى لەنامىز گەرت
ۋە: نا.. ناگەپەمەۋ.. كۆمەلگامان نەرخى مەن نازان.

لەكۇتايدا خەۋا گەۋرە ھىدەپەتى باۋكان ۋە داپكان بىدات ئەۋانەي كە بەپەكسانى تا

بەپىي ھەرمودەي خواو پىغەمبەر مەنەلەكانيان پەرەمردە بىكەن تا بېنە كەسانى
سودبەخش بۇ خۇيان و كۆمەلەيان، گەردنى باوك و دايكيان لەناگرى دۆزەخ رزگار بىكەن.
ئازىزم دۇنيابە تۆ باوكى يان دايكى مەنەلەيكى.. يان جەند مەنەلەيك زۆر وريابە
لەپەرەمردەمگەردىياندا.. لىپەرسىنەموت بابەردەوام ھەبىت.. لەكىشەكانياندا ھاوگارى بىكە..
ھاوپىي چاك و رىكوپىتيان بۇ ديارى بىكەن.. لەمۆزگارى كەردىيان كۆل مەدە.. جەندەت
پىخۇش بوو ئەو كۆرپانەت ھاتونەتەبوون.. ئەومندەشت پىخۇشبىت مەنەلەكانت چنار
ئاسا بالا بىكەن، دار گۆيز ئاسا بەرى بەنرخ بەدەن.

تۆ بە دوعا و نزاى ئەوان لەبەرزەخ و بەھەشتدا پايمەت بلىند دەبىتەو.. گەر پەرەمردە
كارىكى كارا بوبىت، چونكە پىغەمبەر محمد (درودى خواى لىبىت) ئەفەرموئەت:

سى شت دەبىنە خىرى بەردەوام و نەبراوہ بۇ خاومەكانيان (قورئانىك.. يا
نوسراوئەك كۆمەلگە سود بەخش بن لىوہى، مزگەوتىك يان پردىك يان
نەخۇشخانەپەك.. يا ھوتابخانەپەك كە جەندىن كەس سودى لىئومرەگەرن، مەنەلەيكى
سالىج و رىكوپىت بۇ كۆمەلگەو ئاين).

لەپرسەى مەرگى عىشقى "ھەنسك" دا

چىرۆكىكى واقى لەھەرمى زانكۆى سىلیمانىەو

دارشتەنەوى: بېستون ژالەى

بەيانىەك لەبەيانىە زستانىيە خۆرھەتاوپیەكانى زانكۆ ھەموو شتەك ھالۆى گەرم بوونەوئەوى دواى شەوئىكى ساردو زوقماوى لئەئەسا، گروپىك لەخوئىندكاران لەمۆلەتى پشویەكى كورتدا لەكەشى قالىگرتووى محازمەپەگەوہ بۆ دنىای ئازادترى ئەوئ بەھەماسو دلخۆشتر بوون.

ھەنسك: كچە خوئىندكارىكى ئەم زانكۆپەپەو ئەمسال لەقۇناغى سىپەو لەپەكەك لە كۆلىزمەكانى زانكۆداپە، ئەم كچىكە ھىوادار، خۇش كەپف و بەزموقو سەلىقەو بەردەوام بەدەم خۆرى ژيانەوہ پئىنەكەنى، ھەنسك دلپاكەو ھەموو شتەك لەدموربەرىا سادەو جوان ئەبىنى تا ئىستا زللەى زبرىو سەختیەكانى ژيان گۇناى ناسكى زىندەگى ئەمیان نەتەزانددوہ، پەك وئەو پەك روو، پەك تىگەپشتنى بۆ ژيان كردن ھەپە، ھەموو وتەپەكى جوان، ھەموو وئەپەكى لەروالەتدا جوانو ھەموو فرمىسكىك ئەگەر بۆ نواندن تەمسىلىش بېت لەناخەوہ ھەنسك ئەھەزئىت.

ھەموو شتەك لەزىنگەى ژيانى ئەم كچە زانكۆپەدا چىرۆكى عەشقو ئەفەن ئەگىرئەتەوہ، گۇرانىەكان پەر لەعیشق، فلىمەكان ھەروہا روژنامەو گۇفارو كتیبەكانىش چرپەو رازى ھاورىكانىش، نامەى نەئىنى نۆو جانتاى كچە خوئىندكارەكانى ھاوپرئشى، بەلام ئاىا ئەم شەپۇلانى عىشقە ھەر ھەمان عىشقى حەقىقىو بالاو گەرمو نەمرەپان جى تر؟ ئەمە پرسیارە گەورەو گرنەكەپە كە تا ئىستا نەبەخەپالى ھەنسكدا ھاتووہو نە لەگۇرانىو فلىم و چىرۆك و شىعرو رومان و دەرەتەقتیەكى مەھرەمانەشدا وروژئىراوہ، بۆپە ھەنسك بەجدى وا بىرئەكاتەوہ لەدنىای عىشقدا نابىت كەس درۆ

لەگەل كەسدا بىكات.. ھەنسك ئىتر ھەموو كاتەكانى بۇ عىشقو جوانى، بەلام كام عىشق كام جوانى ئەو ھەموو دەپىت بەپپۆمرەكانى ھەنسك ھاوپپەكانى ھەلىان سەنگىنىن.

بەپپەيەو چەند ساتىكى گەنجەنى لەگەل خۇدا خەرىك بوون، ھەنسك دايك ۋاوكىك ۋ دو خوشك ۋ براپەكى لەخۇ بچوكتى ھەپە، ھىچ كام لەدايك ۋاوكى تەنھا جارېك نەكۇشاۋن لەدنيا تاپبەتەكەى ئەم نىك بىنەو ئەو ھەپە ھەنسك بۇ ئەوان گىرنگ بوو، ئەم خوئىندكارى زانكۇپە ۋ لەلاى خىزم ۋ ناسىاۋان ۋ دەرودراسىكان كە باس كرا ئەلئىن كچەكەيان لەجامىيەپە ۋ ئەمەش ھەموو مەسەلەكەپە.

دايك ۋاوكى ھەنسك ھەرگىز ئەۋەندە نازا نەبوون ۋ جورئەتەيان نەكردوۋە كە لەخەون ۋ ئارمىزوۋە زاتىيەكانى كچەكەيان بېرسن ۋ رېگى چوونە نىۋىدلى بدۆزىنەموو ئارمىزو ئومىدەكانى بېينى ۋ خەون ختورەكانى ھەست پېپكەن، بۇپە ئەوان لەدورى كچەكەيانەو ۋ ئارامىيان گىرئوۋە شانازيان بەمرۇفېكەو كىردوۋە كە لەناخ ۋ قولايپەكانىەو ۋ دورو دورتر بوون، دىۋارىكىان لەترس ۋ نەكرانەموو نەناسىن ۋ بېمەنەمىي ۋ لىك نەگەپشتى لەنىۋاندا بوو، ھەنسك لەگەل دوو خوشكە لەخۇ بچوكتەكەشيدا لەروالەدا لەپەك نىك بوون لەجەۋەھەردا دورو داپراۋ لەپەكتە، ھەر كەسە بۇ خۇي ۋ خەم ۋ خۇزگەكانى دەپا، براپەكىشى مەندالېكە كە خەلگى گەورەتر لەخوشكەكانى ئەم ناۋى ئەمەن ۋ ئەلئىن:

"تاقە براكەى ھەنسك"

ھەنسك لىرەو ۋ ھاتوۋە لەم مالا تىكپۇزاۋ پې لەنىگەرانى ۋ پىرسىارو جوانىيەشەو كورپىكى ئىرە ئەناسى، ھاوپپە: كورپىكى خىزانىكى شارو رېك لەژىنگەپەكى كۆمەلەپەتى نىك لەھى ژيانى ھەنسكەو ھاتوۋە.

ھاوپپە، لەگەل ھەمواندا ھاوپپە ۋ تېكەلى ئەكاۋ لەگەل مالاۋەو دايك ۋاوكى نەپى كە قسە ۋاسەكانىان لەچەند رستەپەكى كورتى سەر سفرى نان خواردن، ۋە دەنگو باسى خىزمە پلە پەكەكانى ۋ ناسىاۋان تىناپەپپە، ھاوپپە بەردەوام نىگەرەنەو ھەلئەچى لەناۋ خوئىندا گىيانى تۆلەكردنەموو پاخى بوون بەگەرمى ئەگپە، بەلام پاخى بوون چۆن ۋ تۆلەكردنەموش لەكى؟

ئەمانەش ۋەلامىيان بەپپۆمرى ھاوپپە ئەپى!

هاوړئ باوکی مەشروب ئەخواتەو، مێز رازاندنەوێ باوکی لەلایەن دایکییەو
بەمنداڵی ئەمەو نووساوە، دایکیشی ساردو مردو تەمەلانی ئەو نوپژانە ئەنجام ئەدا کە
فریایان ئەکەوئ، ئەوانی تریش سڤو هیلاکانە لەگەڵ ژياندا خەریک و سەرقالن، بۆیە
هەموو رەنگدانەوێ ناین لەژیانی هاوړئ هەر ئەو بەرمال راخستە پەر لەبیزاری و
بیتاقەتیانە جار جارە دایکیت.

هەنسک پێش ئەوێ هاوړئ بناسیت، لەگەڵ (بەسۆز) ی هاوړئیدا بەقوڵی قەسە لە
(عیشق و پێوندیش بۆ ناین و عیشقی قوڵ و نەمر) ئەکرد.

هەنسک تیگەشتنی قوڵی بەسۆزی بۆ دین و دنیاو دەورووبەر زۆر پێ جوان بوو.
بۆیە هەمیشە ئەپوت: " لەچکەم لەژیاندا یەگجار بەجوانی دیو ئەویش بەسەری
تۆو" بەلام هەنسک هەر چەندە هاوړئ (بەسۆز) بوو، بەلام لەمەلانی ئەنیوان هێزی
رۆشتنی ناوی و دینە گەرم و گەش و زیندو پەر ئومێدەکی بەسۆز باسی ئەکرد
لەبەرمەیک و گەش ساردو بێدەربەستانە خێزانەکی و دەورووبەرە دایراوەکەش
لەبەرمەکی تەرەو بەردەوام بوو، هەر لەم بەرمەدا حەزە تایبەتیەکانی هەنسک ئەویان
بەلکێشی دنیاپەکی تر ئەکرد، دنیاپەک هەنسک تیایدا ئەپوست کە قەناعەت بەخۆی
بێنیت کە ئەو ئەپ لەدنیاپەکا بزی کە خاڵی بێ کەمەزومە (ئەمرو نەه)،
ئەو بەکەو ئەوی تر ناو نازادی تەواوی هەبێ، نازادی بەپێومرەکانی هەنسک لە (جلیا
لەرۆالت و رومەتیا) تەنانت لەو بۆن و جۆری ئارایشانەشدا کە هەردەم بیری بەدەوریا
ئەسوراپەو، خەمەکانی هەنسک هەر خەمە بچکۆلەکانی دەورو بەرمەکی بوون، جوانی و
شیک دەرکەوتن، خۆشەویستی (ساختەو ئالۆشین) خۆپندن بوو خۆپندنی ناوینشانی
سارد، خەمی تاقیکارییەکان و وزیضە، خەمی کێشەکانی خێزان، خەمی سەرسام بوون
بەکچەکانی تری، کە بەپێومری ئەم لەجوانی و زیرەکی و باری خێزانییەو لەسەرۆوی
ئەمەو، ئەمەش خەمی هەست کردن بەناتەواوی لەگەڵ خۆیدا هەردەم بۆ (هەنسک)
ئەهینا.

هەنسک لەو دوورپانی مەلەلانییەدا لەگەڵ بەسۆزدا لەچەند وانیەکی بانگخوێزێکی
ناسراودا نامادەبوو، ئەو نەرم و نیانی و مەنتقی و ئەقلا نیەتە قەناعەت پێنەرمی
مامۆستا، هەنسکیان رادەچلەکاند، بەلام لەو واقعەدا ئیرادەیی خۆگۆڕینی ئەم کچە هێشتا
بچکۆلەو لاواز بوو، بۆیە جارێکی تر ژيانی خۆی دایەو دەستی دای و گەراپەو لای

(هاورپى)، ھەنسك زۆرى لەچىرۈكەكانى فرېودان و مەرگى خۇشەوېستى لەزانكۇ بېستېبوو، ھاورپى ھەبوو بەرپىگەى ئەم پەيوەندىيە ھەرمەكى و سەرزارمكى و بېبناغانەدا برزابوو ھەرمىس ھېتابوو، بەتەنيا جېيان ھېشتېبو، ھەنسك لەزانكۇ چەندىن كچى بەناگرى كۆرە ساختەچى كۆرە سوتىنراومكانى ئەناسى كە بەتەنيا مابونەھومو بالى ئومىدو ئارەزوويان شكاوو، ھەروەك كۆرپى خىانەت لىكراو بەو جۆرە سەرىپراوېشى ئەناسى، ھەنسك ئەپزانى ئەھمى ناوى ھەرمى زانكۇيە پىر لەچىرۈكى دۆران و خىانەت و ھەزى رەشى ھەرزەكارانەو گومان و بېمەمانەيى و روالەتباى و خالى بوونەھومە لەمەبەستى قولى ئىنسانى و واتاى جوان، ھەنسك لىرە ئەزىيا، بەلام ئىرادەى لەھە بچوك و لاوازترېبوو بەپېچەوانەى شەپۇلەھە مەلەى پېبكرىت، بۇيە ھېزىك لەناخىدا بەتوندى بەرەھە لای (ھاورپى) پەلكىشى ئەكرد.

ھاورپى ئەھمى تا ئەم ساتە لەقۇناغى پېش كۇتايى ژيانى زانكۇيىدا بېرى لىنەكردۇتەھە (ژنەينانە- زواج)، ھاورپى لەزانكۇيە، تا لەناو ئەھەھومو چىرۈكى پەيوەندى (علاقە)يەدا بىت تا بەرۋالەت شىك و كۆرپى ئەمپۇى زانكۇ بىت، ھاورپى لەۋيە تا لەچىز بگەرپى، چىزى گەنجانەھە ھەرزەكارانە، ئىتەر ئەم چىرە لەھەر كۆى بى مەبەست نىيە، بەھەر رىگايەك بەدەست بىت گىرنگ نىيە چىزى گىرپانەھەى كىرنە داۋەھەى كچىك بۇ ھاورپىكان چىزى ھەپىران بونى كچىك بەئەم، چىزى دەستەمۆكىرنى كچى.

ھەنسك ھەستى كىرد لەرادەبەدەر پېۋېستى بە (ھاورپى)يەھەھومو نىشانەكانى لەشى داۋاى دەكا، سەرمتا ئەپۋېست لای ھاورپىكانى وا نىشان بىدات كە پەيوەندىيەكى ئاساىى لەگەل ئەم كۆرەدا ھەيە، بەلام ئەھمى بۇ نەچۋە سەر، ئىتەر ھاورپى چۋوۋە خولگەى خەيال و بىر كىرنەھە گىنگەل خواردىنى ئەم كچە، كە (بەسۇز)پىش بەھەى زانى زۆر دەكۇشا خالى بىكات كە لەۋابەستەپۋونى بەو جۆرە بەكۆرپىكەھە كە نىياز و مەرامى ئاشكرانىەو دىارنىيە بەرۋونى بە چ مەبەستىك ئەھمى ئەھەى ترسانا كە بەتايەت كە ھەنسك ئەھمى لای (بەسۇز) دىرگانلىبوو كە (ھاورپى) چارچارە بى بۇنە خۇى لەئەم ئەتۇرپىن و لەبەرامبەر (تەنازول)پكى رۇھى و جەستەپى ترسانا كە بەھەنسكى ئەكا لەگەلى ئاشت ئەبىتەھومو لەگەلى پىك دېتەھە.

بەسۈزىش نەپتوانى ھەنسك لەئالودمىيۈن و تۈنەۋە لەناۋ ھاورپىدا راگىرى، ھاورپىكانى (بەسۈز) پىش خراب مامەلەيان لەگەل ھەنسك ئەكرد ۋەك سۆزىنى ۋ خرابەكارىك رەقتارىيان لەگەل ئەنۈند، بەسۈز ھەستى ئەكرد لەپروۋى روحى ۋ فەكرىيەۋە تۈنەپەكى زۆرترو قوئىرى ئەۋى تا خۇى گەۋرەتر بىۋ ھەنسكەكانىش گەۋرەتر بكات، بەلام بەسۈز لەھاورپى ۋ ياورانىشىيەۋە كۆسپى زۆرى لەبەردەمدا بوۋ، بۆيە لەۋە زىياترى پىناكرا. (ھەنسك) ئىتر ھەموو كاتى بۇ ھەموو شتىك ھاورپى ئەۋىست و ئىتر تەۋاۋ تەسلىم و مەفتۈۋنى ئەۋبوو.

پەپومندى (علاقە)ى ئەم لەگەل ئەۋ كۈرە لەسنورى زانكۇ چوۋە دەرىۋ لەدەرمەۋى زانكۇ پىكەۋمىش دەمانەۋە، ئەۋ كاتانەش كە ئەھاتەۋە مالى (تەلەفۇن)ە نۆرمالەكەى بۇ پەپومندى بەردەۋام لەگەل ھاورپىدا بەكاردەھىناۋ كەسىش نەپدەپرسى كىيە؟
چۈنكە بەسانىي دىيوت: ھاورپىيەكى زانكۇيە!

ھەنسك زۆر جار لەھاورپى ئەترسا كە ھەمىشەش نەپوت: دۋاى خوئىندى زانكۇ پىك دەگەين، ھىلانەۋ مالىكى پى بەختەۋمى پىكەۋە دروست دەگەين، ترسەكەى ھەنسك لەۋپە سەرچاۋە ئەگرت كە ھەرچەندەى ئەكرد نەپنەتۈانى قەناعەت بەھاورپى بكات سەردانى مالىەۋەيان بكات، ھەرچەندە ھەنسك نەپوت: ھاورپى زۆر پىۋىستە بىيىتە مالىمان، بۇ ئەۋەى داپك و باۋكم بىناسن.

بەلام ھاورپى ھەرگىز ئەمەى نەكرد و ھەر جارەى بەمىيانۋىيەك خۇى ئەدزىيەۋە بۇ ھەر (مەۋەيد)پكىش تەلەفۇنى بۇ ھەنسك ئەكرد و شوئىنىكى لەگەل دىارى ئەكرد، كە شوئىنى بەپەكگەشتن بوو.

ھاورپى ۋ ھەنسك تا دەھات لەخوئىندى زانكۇۋ مالىەۋەشان نامۇ دەۋونەۋە كەسىش نەپدەپرسى چ يارىيەكى ترسناك بەئاگر ئەكەن.. ئىستا تۇرانەكانى ھاورپى چۈنەتە قۇناغىكى ترسناكتر كە ئەۋان ئەچنە (سەيرانگاۋ شوئىنەكانى قەراغ شارو شوئىنى ترىشان ھەپە).

ھاورپى! كە تۈرە بەھەموو چرپەۋ بەچاۋ پارانەۋە بەدەمور داھاتنەكانى ھەنسك ئاشت نەپىتەۋە، ھاورپى كە دىتۆرى بەھەموو چرپەۋ بەچاۋ پارانەۋە بەدەموراھاتنەكانى ھەنسك ئاشنا ئەپىتەۋە.. ھاورپى قسە ناكاۋ گرژەۋ مۇن. تا ھەنسك وتى: "تەنھا داۋا بكە بزانم بەجى ئاشت ئەپىتەۋە"؟

هاورپى ۈك لەم ھەل ۈ فرسەتە گەپرايىت بەچرپە وتى: (تەنھا بەۋەى نىۋەى جەستەى پەريپەكەم بېيەرگ بېينەم، ۈك ئەم رۇژەى لەدايك بوۋە).

ۈك ئەۋەى وتەن ھەنسك بەرگى (مەنە) يەك لەبۇنىدا بۇ بەرگى كىرنى داخۋازىيەكانى ھاورپى نەماۋە، بەلام شەرم ۈ پاكىيەك كە لە (فەترەت)ى دايە رايان گىرت ۈ لەرزانلىيان: ھاورپى ئەمە چىيە داۋى ئەكەى نەمان وت ئىستا بۇ ئەمانە زوۋە بۇ داۋى زەواج؟

ھاورپى بەتۈرپىيەۋە وتى: ئەمانە قەسەى داۋاكە وتۈۈ بېۋاتاو دەشتەكەكانن، ئىمە بېرپارمانداۋە بۇ يەككىن.. ئىستاۋ داۋى زەواجى چى؟

لەم پىكەۋەمبۇنەدا ھاورپى ئەۋەى ھەنسك دا ۈستى بەسانايى كىردى. داۋى ئەم جارە ھىشتا لەگەل ترسو شەرم ۈ نىگەرانى يەكدا كە ھەستى پىنەكەرد، بەلام ئەمىۈست تاقى نەكرامكان تاقىبكاتەۋەم لەگەل ھاورپى زۇرترو زىاتىر بېروا بۇ ئەمەش كەشى گىشتى زانكۇ (تەلەفرىۋن - گۇفار - رۇژنامە - شىيرو رۇمانەكان) ھانىيان ئەدا.. ھانىيان دەدا ياخى بىت بەچ ۈ تاقىيەكى ياخى بوۋن بەداۋى ھەرامەكانى عىشقدا بچىت، ھەنسك ھىشتا ۈ ئەكا.

ئەم دەمەۋ ئىۋارە خۇرنىشېنيە لەگەل خەمناكى خۇرناۋابوندا لەناۋ سەۋزەلانىكى گەنىۋى چەپ ۈ لاجادىيەكى سلىمانىداۋ لەگەل چەند چىركە لەزەتى ھەرامدا تارىكايى بۇ ھەمىشە تارىك داھاتنى ھەنسكى لەگەل خۇى ھىنا.. ھەنسك ۈ ھاورپى لىرەن، ھاورپى پىرى دەمىيەتى لەلىكى ھەرامى لەزەتتىكى نامەشروع، چاۋى سورە بەخۇپنى تاۋانىك كە كچىكى بىلدەرمەتان ۈ فرىوخۋاردۈۋى لەبەھارى تەمەنىدا پىنەخەلەتتىنى.. ئىرە سەۋزەلانىكەۋ ھاورپىش گورگىكى برسى، ھەنسكىش رىك ۈك بەرخىكى ھەلقونى بى ئەزمون.

ئىرە كۇتايى ئەم مەنساتەيە، داۋى دابەزىن ۈ رۇيشتە شۈپنى دەست نىشان كراۋو دىنباۋون لەۋەى كەس رىگى ناكەۋىتە ئىرە، ھاورپى گەللى گەيشتە لوتكەى لەگەل ھەزەكانىدا دەست پىكرد.. بەقولى لەنىۋ چاۋى ھەنسكى پوانى.. ئەم ھەرام زادىيە ئەپزانى ھەنسك چەندە ئەسىرى ئەۋەم چۇن بەو تىپروانىنە ئەروخى!! بەشۈن ئەۋەشدا جۈلەۋ ماجەراكانى دى، ھەنسك لەناۋ چەند جۈلەى شەپتانىانەى ھاورپىدا غەرق بوۋ..

لەپرىڭدا ھەنسك لەگەل تىلەي نازارىڭى بارىڭدا بەناگا ھات.. ۈك لەخەۋىڭى قول راجەننىڭ، خۇي زۇر بەناشېرىنى بىنى.. قورڭى پېر بو لەگىرىان.. ۋايەست دەكرى گزۈگىۋا دارو بەردەكانى ئەو دەفەرە نەفرىتى لىدەكەن، ھاورى چەند ھەنگاۋىڭ دوورتر ساردو بىندەربەست بەچىلكەيەك يارى بەگىا كە ئەكرىدا سەپرىڭى (ھەنسك) ى كرى، بەچاۋتېيگەمىاند ۋادەي گەپنەۋمىيە بۇ شار ھاورى لەدۋاي ئەو (مەغرىبە) ۋە لەزانكۇ نەمىنرايەۋە.. ھەنسك بۇ بەسۈزى گېپرايەۋە.. كە نامەيەكى چەند دېرى بۇ نووسىۋوۋە تىايدا نوسىۋوۋە: مەن پېش ئەو مەغرىبە لەگەل ۋەجەيەكەدا پەيمانى دەرچوۋنەم كرىدوۋ.. رەنگە زۇرم پېچىچو چاۋمروۋانى كرىنەم لەلا يەن تۆۋە بېھودەو بىئاكام بىت، لەقەدەرما نوسرابوۋ عىشقەكەمان ناكام بىت.. ھاورىت.. ھاورىت..

- ھەنسك ئىستا ئەزانى چى گوزمراۋە.. ئىستا كە ھەموو شتېك تەۋاۋ بوۋەو بېراۋتەۋە.. ئەو رۇزە كە ۈك گولائەي ژاكاۋ رەنگى پەرى بو ھاتە (داخلى) بۇ لاي بەسۈزۈ لىي پەرسى: گوناھە مەنئالەكەي سكى لەھاورى لەبار ببات.. ئەگەر ھەبىتۈ بوۋىت؟

بەسۈز خۇي نەگرت بەتوندى ھەلچوۋ، ۋتى: لەكام گوناھ ئەپەرسى؟ گوناھ نەبوۋ كە لەگوناھا لەگەل ئەو كورمەتا غەرق بوۋن رۇشتى.. گوناھ نەبوۋ تا لىۋارى سەرگەردانى نەگەپايتەۋە.. گوناھ نەبوۋ خۇت تەسلىمى ئەو گورگە ھارە كرىدۋا ۋاى تېرىبوۋن قېرى داپەتە ئەم تەنەكەي خۇلى تەنپايىۋ تىاچوۋنەۋە.. گوناھ نەبوۋ.. گوناھ نەبوۋ..

ھەر باسەت لەنپازپاكىۋ عىشقو ئومىدو خۇشەۋىستىۋ جۋانىۋ ھاورىيەتىۋ ۋەفا كرىدۋا ھىچ كامىشىيان لە ۋشەي بېنناۋمروڭ زىاتەر نەبوۋن.. گوناھ نەبوۋ سەرمەۋاى ھەزىڭى ھەزمەكارانەۋ گرتوۋ كۆپرانە بۇ ئەم سىياچالە شۇرپوۋىتەۋە.. ئەمانە ھىچيان گوناھ نەبوۋن.

ھەنسك لەناخەۋە ئەجۋشاۋ گەرم بوۋ. لەپەرمەي گىرەنى داۋ ۋتى: بەسۈز.. بەسۈز توخۋا بەسە.. مەن دىزانم ئىستا بەم دىرەنگ ۋەختە ھەموو شتېك دىزانم.. (ھاورى) گەنجىتىۋ كەچىنىۋ پاكىتى بىردم.. نازانم خۇم يان ھاورى ئومىدو ئامانچە گەشۋ گەرمەكانى خۇمانم دىزى. ھاورى يان خۇم مەمانەۋ ۋەفاۋ ژيانى مەيان بەساغى سەربىرى مەن دىزانم ئىدى ھىچ ناكىرى! مەن دىزانم لەژياندا بۇ مەن ۋاتايەك نىيەۋ نەماۋتەۋە.

راستىيە ك لەجەستەمدايە لىرە (بەكۈشتەن و لەۋىش بەناگر) مۈجەھە ئەكرى، مەن دىزانم.. تەۋاۋ.. مەن دىزانم تەۋاۋ.. مەن نازانم.. مەن دىزانم.. مەن نازانم.. مەن دىزانم لەچى ئەپرسەم!

ئازىزان ئەم چىرۈكە خەمبارىيە تەنيا دىمەنىكە لەۋى ھەموو سالىك.. ھەموو مانگى.. ھەموو ھەقتەيەك.. ھەموو ساتىك لەزانكۆۋ پەيمانگاۋ خوينىنگاكانى ئىمەدا ئەگۈزمى.. كى ئەم ھەموو گەنجە فىرى عىشقى ساختەم پەيۋەندى ھەلەى مەۋقايەتى ئىستىقلال كەرنى نىگەرەن و يارى بەھەستەن ھەستەن و ۋىزدانىان ئەكا.. بۇ ئەم ھەموو چىرۈكى ھەرسەن بىنومىندى دابىران و سوتان و نازار چەشتەن بى ئەسەر ۋەستان و رىگە چارە ئەپۈن.

ئايە ئەۋى ئەگۈزمى كىشە نىيە؟

كۆى مىدىيە ئىمە، كۆى سىستەمى پەرومەدىيە رەۋىتى ئىمە گوناھبارو بەشدار نىن لەقۇلبونەۋى كىشە گەنجەكاندا ئايە كى لەخەمى بىناتنانەۋى پەيۋەندىيە مەۋقايەتەكان و گەرەنەۋى بىرۋادرايە بۇ عىشق؟

ئەى ئەبى چى بىكەن؟.. ئايە كەسىك ھەپە پەرسەى مەرگى عىشق لەزانكۆۋ پەيمانگاۋ دواناۋەندەكانى و خوينىنگاكانى ئىمە بىگىر؟! ئايە كەسىك ھەپە؟؟

تېبىنى^(۱) ئەگەر ھەزەت كەرد زىاتەر لەم ئازارو نەخۇشيانە بىگەيت روو لەنەخۇشخانەى فىركارى بەشى سوتاۋى ژان بىكە.. چەندىن ئافرىتى (بېئىرادەو بېقەناعەتە ترسەكۆك لە ژيانا دىبىنت ھەناسەى دواستانەكانى مەرگ دەدەن).

بەپىزان: ئەمە تەنھا چىرۈكىكى ۋاقىى نەبوو.. ئەمە تەنھا رووداۋ نەبوو.. ئەمە ۋانەيەكە بۇ ھەموو گەنجىك لەھەر جىگەيەكى ئەم ژيانەدا گۈزەر دىكات.. بەتايىمەتى كەش و ھەۋى پىكەۋەمبۈن لەناۋەندەكانى ھەرمانگەۋ خوينىنگاۋ زانكۆۋ پەيمانگاۋ ناۋەندەكانى تىرى ژياندا.

بەپىزەم ئەى لاۋ.. تۆ ئالتونى.. لەئالتون بەنرخ تىر.. لەھەر جىگەۋ لەھەر شوپىنىك بىت ئەبىت ئالتونى خۆت بىپارىزىت.. گەر پاراست ئەم لاۋو گەنجە نا يەكىكى تىر.. گەر

نەتپارست ئەو لاوو گەنجەش لەدوا وتەیدا دەلێ: ئەمە بۆ من ئاواى ئەى دەبیت بۆ
 كەسانى تر چۆن بووبیت..) دلتیابە ئازیزەگەم بەقسەى بریقەدارى كەس فریو مەخۆ..
 گەر ئەو كەسە راست دەكات بانامادەى دەربەرئ خوشك و ناموسى لەگەڵ كەسانى تردا
 لەبەرچاوى بێرێزى ئەتك بکرین دلتیابە رێگە نادات، بەلام بۆ من و تۆى سادمو ساویلکە
 دەمى پڕ ھاواری (ماهى ژن و مەرۆڤو منداڵ) ئەكاتەو.. وەك بنەمالەكەى (ژن و منداڵ و
 مەرۆڤ)نەین.

بەرپزەگەم.. من دزى زانکۆو خوێندنى بالا نادویم دزى ئەو كەشە ئەدویم كە بەبێ
 لێپرسینەو كارى بۆ ئەكړی.. ئەبیت ناگاداریین.. ئەبیت خوشك و براكانمان لەو
 ناومندانەدا بەناگا بەئینینەو.. بەبیینى ئالو والای كچانى زانکۆو پەیمانگاگانمان دلمان..
 چاومان نەگەشیتەو.. بەلکو بەهەول و ماندووبون و بەرهەمى زانکۆ دنگەشاومبین..
 بەخزمەتى ئەو لاوانەى دەبنە بەرپۆمبەرى رۆژگارى ژيانى ئەمپۆى كۆمەلگە دڵشادو
 كامەران بین.. یاساکان بۆ ناومندەكان دەردەكړین، بەلام خوێندنى بالا دوور لەیاساکانى
 خوێندنگە ژيان دەگوزەرنن.. ئەمە زمگنیکەو ترسناکە.. دەبا دەنگى ئەو زمگە بەمانكاتە
 (مەرۆڤیكى) بەسودو بەرپز بۆ كۆمەلگەى كوردیمان.

لەكۆتاییدا گەر ئەتەوێت شادمان بیت بگەرپرەو بۆ لای دەرمانخانەى (قورئانى پیرۆز
 كە خواى گەورە دەفەرموێت "فیه شفاء للناس" بگەرپرەو بۆ سەرچاوى پاکی بێگەردى
 ئیسلام.. پێشكەوتنى تیا بەدى ئەكەى سەربەرزى و ئازادى و پێشكەوتن و هەموو
 بەهاكانى مەرۆڤایەتى تیا ئەبیینیتەو.. دلتیابە.. لەو چارەسازترت نیە.. بەوتەى رۆژگارى
 كەسە فانۆس بەدەستەكان بپروامەكە.. تەنهاو تەنها قورئانە شىفاتان.. بەپاکی روى
 تێكەن. كۆمەلگەى پێناگادار بکەنەو سودەكانى بگەیهنن.

مىرولەيەكى راستگوۋ شوانىكى دلەرق

لەگوندى (چەوتان و دىرميانە)، فىرگارى چەند قوتابىيەكى دلېر ھىواو ئاواتەخوۋى خويۇندىنەو نوسىن بوم، رۇزانە وانەوتنەو شەوانەش لەيەكى لەمالەكان كۆدەبوينەو بۇ شەونىشىنى. ئەو سالانە وەك ئىستا نەبو خەلگى سەرقال بېت بەكارى دىيائى و روانىن و باۋىشكانەو بەلاى (تەلەفىزىۋن و سەتەلايت) موە، كارمباو موەلىدە كەم بو ئەو مروۋانە لەبەر چىرايەكى دىوارگۇ بەدلئىكى زۆر سادەو، غەم و پەژارەو خۇشى و ناخۇشىيەكانى رۇزگاربان باسدەكردو بەرۋىكى ئاسودەو پىدەكەنن.

يەكك يادگارپىيە تالەكانى روخاندنى گوندەكەيانى دىگىرپايەو.. يەككى تر باسى پىرسەو شاى پىش دى داگىرانى دىكرد.. لاۋىك باسى ژيانى (موجەمەع - كۆمەلگى زۆرەملى) و يادگارپىيەكانى دىگىرپايەو.. يەكك باسى ئەو (جىۋكانە) دى دىكرد كە ھاۋكارى مروۋ بون، كاتىك سەپىرمان دىكرد كاتىمىر (۱۲) يەو نىكى نىو شەو بۆتەو.. خاۋەن مال دىستى دىكردەو بەلىننى چا، يا ھىنانى شەوچەرە.. پاشان دىستەكرايە يارپىيە خۇشە كوردەوارپىيەكان.

شەۋىك يارى (گۆرمۇ بازى - پىشكىلان)، شەۋىك بەشەوارە راۋە كۆترەو چۆلەكە، شەۋىك مەتەل و قىسە نەستەق، ژمارمىيەكى زۆر مەتەل خۇشكۆكردەو.. چەندىن چىرۋكى رابردومان بېست.. چەندىن كەسايەتىمان ناسى و بىرمان لىدەكردەو.. لايەنى ئايىنى گەر باسبىكرايە ئەۋەندى تر دانيشتەكەى چىزدارتر دىكرد.

شەۋىكىان ھەر كەسەو باسى كاروپىشەى ئەو رۇۋى دىكردەو نەۋەى ترى بەدۋاددەھات. كاك (R) وتى: مامۇستا گىان رۇۋىكىان روداۋىكى زۆر سەپىرمان بىنى ئەگەر ئىجازەم بىدى بۆت باسدەكەم.

فەرمو.. بۆم باسبەكە.. ھەمو دانيشتى مالىكە كە چەند پىاۋىك دىبىون بەدەم چاى خوارندەو گۆپىيان بۇ شىل كىد. "ئەمىرۇ لەو كەزە شوان بوم كاتى نىومۇ دانيشتە لەبن دار بەرۋارىكدا نانە بەرمەكى پىشتە كىردەو دانا ئاگىر كىردەو، دىستە كىردە نان خوارند چاى لىنان بەدۋايدا. ئازەلەكان مۆلى بون.. لەدۋاى نان خوارند چاىيەكەم

دەمیکیشا، بەک دوو چایم تێکردو خواردمەووە.. کۆلۆ شەکرێکم لەدەست کەوتە خوارمەوە.. گویم بێنەدا کۆلۆیەکێ ترم هەلگرت لەناو شەکردانەکەدا پاش تەواو بوونی ئەو پیاڵە چایە حەزم کرد پشویەک بەدەم شانم داداو چاوم بپرێ زەویەکی کە شانم لەسەردا داوو.. سەرئەحمەد دا "مێرولەیک" لەکۆلۆشەکرەکە ناڵامو دمیەوێت بیبات، بەلام هیزی نەبو بەسەریا.. رۆشت.. پاش چەند خولەکیک مێرولەیکێ تری لەگەڵ خۆی هینا.. کەلیمەووە دەرکەوتن بۆ کات بەسەربردن و تێڕوانینیان "کۆلۆشەکر" مەکەم لابرد، هاتنە ئەو ناو "قەدەمەری" سوپانەووە هیچ دیار نەبو.. مێرولەیکێ یەکەم جار مایەووە.. مێرولەیکێ هاوڕێی گەڕاپەووە.. کاتیکی هەر ئەو ناو دمسووپاوە "کۆلۆشەکر" مەکەم بۆ دانایەووە.. زۆر بەدەموریا سوپاپاوە هەرچەندی کرد بۆی نەبرا.. هیزو قووتی لێپرا.. رۆشت.. کە زانییم دور دورکەوتەووە "کۆلۆشەکر" مەکەم لابرد.. ئەم جارە سەرئەحمەد دا دو مێرولەیک هینا، بەلام دانەپەکیان لەپێشەووە دوانەیکێ تر بەدەویدا گەشتە شۆپنەیکێ، بەلام زۆر سوپانەووە هیچ نەبوو، چونکە شەکرەکەم لابردبو.. مێرولەیکێش وەک "دروژنی" لەلای هاوڕێکانی ناسرا من هەر سەپەرم دەرکرد.. مامۆستا گیان شتیکی زۆر عەجایبم لێبینین!!

هەردوو مێرولەیکەتۆزێک وەستان و مێرولەیک داماوێکی یەکەم جار سەپەری دەرکرد.. لێهاتنە پێشەووە، ئەم لاویان لێگرت.. پەکیکیان سەری گرتو نەوێتریشیان دواوەی گرتو لێی نەوین و رایان کیشا.. مێرولەیک داماویان کرد بەدو کەرتەووە رۆشتن تا دورکەوتنەووە مێرولەیک بەدو کەرتی دەجولایەووەتا گیانی دەرچوو.. منیش وێستم "کۆلۆشەکر" مەکەم بخۆم، بەلام بۆنی مێرولەیکێ لێدەهات.. تۆ بۆی تاوانیکی گەورەم ئەنجامدا بیت؟! خۆپنەری هەست ناسک و دلێر لەهیا بۆ زیان و ناسودەیی ئەم گەل و ھۆزو خاکە هەر کەسێک بوو سەرکردەمان یا رابەری وڵاتمان.. تاراستگۆ بوو هاوکاری دەرکەوتن.. تا خۆشەوێست بوو خۆشەوێستی بۆ دەرئەمەری پەرمانوسێ خۆمان، دەنگی خۆمان.. گیانی خۆمانی دەرکەوتن، بەلام هەر لەگەڵ لەپەڕبازی گەل و نەتەووە دەرچوووە دەرکەوتنەووە لایەکی رابێکیشین فشار بخەینە سەری یا چاک دەرکەوتنەووە لەگەڵمان پان بەچارمنوسی ئەو مێرولەیک شاد دەرکەوتن و ئەنجام و ئاکامی درۆکانی لێدەرکەوتن.. گەر باشیش بوو خۆمان دەرکەوتنە پەرمان، بۆ شادی گەل و خاک و نای و گەشە نەوێمانمان لەداهاتوودا کار

دوو دلۆپ ئەسرین

بۆ دنیای ئەمڕۆی موسوڵمانان^(۱)

ئازیزمەکم.. بستی خاک لەسەرانسەری زەویدا یا ولاتی کە ئیسلام حوکمی بکات پان بەیاسای خواو قورئانەکەى حوکم بکەن و یاسای ژيان بێت نیه کە رۆژگارێک بوو ئیسلام حوکمی چەندەها شوێنی کردوو.. موسوڵمانان لەهەمو شوێنێکیدا زەلیلن.. لەهەمو لایەکدا (کافر و ستەمکار) ستەمیان لێدەکەن.

لەدەولەتێکی وەک یوغسلافيادا هەتا (شوعیەت) تیا پوختا هەتا سالی ۱۹۹۰ هەر کەسێک قورئانیکی بەدەستهوه بگرایه (۴) سالی زیندانیان دەکرد.

-ماوسیتۆن لە (سین) هاتە سەر کورسی حوکم (حەوسەد) هەزار موسوڵمانی لەتورکمانستانی سین زینە بەچالکردو کوشتنی.

- لەولاتێکی وەک (فەندەهار) کە پوس پەلاماری دا لە (ئەفغانستان) دا لەماوهی شەوورۆژێکدا "۲۰" هەزار موسوڵمانی لیکوشتن.

- لەشارێکی وەک "حەما" دا سالی ۱۹۸۲ "حافظ ئەسەد" بەرۆژی روناک لەماوهی سێ شەو و سێ رۆژدا "۲۸" هەزار موسوڵمانی لەبەرچاوی جیهاندا کوشت.

ئەو قەلاچۆو گوشت و بڕینەى ئەمڕۆش لەسەرانسەری جیهاندا بۆ موسوڵمانان دانراوه بەدەستی (کافر و زالم" موبە بەپرستی گریانی ئەوێت.. بەپرستی ئەوهی (ئیمان و بیروباوه) لەدنيا مابێت و غیرەتى ئیسلامەتى بەدلیهوه لکابیت.. ئەبیت بیرئ لەحالی

(۱) بۆ ئەم بابەتە سود وەرگیراوه لە:

۱- کاسیتی مامۆستا هاوڕێ ۲- فەرھەنگی بانگھوازان ۲- چەند زانیارییەکی "ئاوات"

۴- مەکاید یهودیە

موسولمانان بىكاتهومو بىزانىت ئەمپۇ ئەم موسولمانانە بۇ وا زەلىل بون و بۇ رۇزىيان
گەشتووه بەم رۇزە؟!

ئەومى لىرەدا دەپھىنەمە خىزمەت بەرپىزت راستىيەكەو حاشا ھەئەگرە.. ئەومى باومپ
ناكات و دوو دلە يا خۇى بىچىت چاودپىرى ووردىبىنى بىكات بىزانى واپەو كەمى ھەمە..
زىيادى نىيە.. سايتەكانى ئەنتەرنىت بىگەپىت.. بەوردى بەدواداچونى سەتەلاپىت بىكەپىت
دلىيا دەمى كە ھەمومى راستىيەو واقىيە.. ئەو كات روبەروى تاوان و نەخشەكانى
(جولەكە) دەپىتەمە دەزانىت جولەكە خەرىكى چ بەزمىكە چۆن نەخشە دانەنن كە
(ئايىن و بەرنامەى خوا) لەسەر زەمىدا زىندە بەچال بىكەن و ئىمەش ئاوا دلپاك و ھەزارو
بىئانگا لەم ھەمە بەزمو راو پىگاپەدا كە لەندىادا پروو دەمات.. نىومى زىيادى (قورئان)ى
پىرۇز باس لە (جولەكە) دەمات باسى بىيورمى و بىئارامى و تەلەكەبازىيان دەمات.

لەسالى ۱۹۰۲ ئافرىمىتىكى (سۆزىنى) لەفەرەنسا لەمەلھاپەكدا شەوېكىان جانتايەك
لەكابراپەك دەمىزىت و ئەزانىت پارەى تىايە، بەلام دواتر كە دەمىباتەمە شوقەكەى خۇى
كە ئەمىكاتەمە سەپىر ئەكات پىرە لە (ئەوراق) - لاپەرە - ئەمىش تىي ھەئەپات و فرپى
ئەداتە ئەو لاوہ تورە ئەمىپىت.. دەستەمەكات بە (چوئىندان) كە ئەرك و ئەزىمەتەكەى بەمپىرۇ
چوو..

بەلام دواى دوو سى رۇز كە لاپەرەكان لەویدا كەوتون.. ھەئىيان ئەگرىتەمە دەلى:
بابزانم ئەمانە چىيان تىيا نوسراوہ.. سەپىرىكى ئەكات ئافرىت توكى سەرى دەمىپتە
نەشتەرو سەرسام ئەمىپىت.. لەترسو لەماتوانا سەپىر ئەكات ئەو لاپەرەنە ھەمومى
(پىلان-خەلە) و نەخشەمەكە كۆمەلئ كەس كۆبونەتەمەو كىشاوپانە بۇ ئەومى چۆن ھەمە
خەلئى دنيا بىدەن بەمەكداو ھەمە پەكتىر بىخۇن.. شەرى وادا بىنن كە جىيان ھەمە پەكتىر
قەلاچۇ بىكەن و چۆن وا بىكەن كە ھەمە جىيان وشەى (اللە) پان بىرىچىتەمە (ئايىن) لەسەر
زەمىدا نەمىنئ (ھەمە ئايىنەكان)، ئىنجا چۆن جولەكە بىت حوكمى ھەمە سەرى زەمومى
بىكات.

لە (قودسا) ئەوئ بکەن بەپایتەختى ھەمو دەولتە عالەمىەکان کە ھوگمى ھەمو دنیای لیوہ بکەن.. وە چۆن پادشاگەى خۆیان بێن کە پێغەمبەر (درودى خوای لەسەر بێت) لەحەدیسدا بە (دەجال) ناوی ئەبات کە چۆن ھوگمى ھەمو دنیا بکات.. بریتىە لەنەخشەمەیک بۆ ئەم کارە ھەتا ناھەتەکە وا ئەزانئ چیرۆک و خەمالاتە.. وا ھەست ناکات مەرؤف ھەبیت ئەومندە درندەو خراب بێت دژ بەمرؤفایەتیب.. ھەئەسیت جانتا ئەوراقەکان دەبات بۆ (ئوستازیکی زانکۆ) کە ناشای خۆی لەزانکۆی (فۆربۆ) لەفەرھنسا ئەئ: (ئەم وەرەقەنە رەنگە تۆ سودیان لیوہریگريت، دۆزیومەتەوہ) نالیت دزیومن.. ئوستازی زانکۆش کاتیک ئەیانکاتەومو چاوی پێئەکەون ئەیانخوینیتەوہ.. ئەزانیت ئەمە چ فیلئیکن دژ بەمرؤفایەتى، چ شەیتانیک ئەمانەى داناوہ.. ئەمیش بېباکانە دەیدات بەھوزیریک (سرحى ئیلوس) سالى ۱۹۰۲ ز لەدەولەتى (روسیای قەیسەرى)، ئەمیش ئەببات پيشانى (قەيسە) دەدات دەئ: ھوربان جولەگە بەتەماى ئەم کارانەن.

ئەومبو لەسالى (۱۹۰۵) دا لەروسیا قەسابخانەمەیکى گەورەیان بۆ جولەگە دانا، بەگورتى کورتەى ئەو لاپەرانیەى لەو جانتایەدا ھەبو بریتىیە لە (مەحزەرى چەند جەلسەمەیک)، کە لەسالى ۱۸۹۷ ز لەشارى (بازل) لەسوئیسرا ھەرجى (گەورە پیاوانى ئاپنى جولەگە) ھەمە بەسەرکردایەتى (ھرتزل) کە پێى دەئ (باوکى جولەگە) ى ئەم سەردەمە کۆنفرانسیکیان بەستبو (۲۰۰) سئ سەد سەرکردەى جولەگە کە نوپنەرى (۵۰) ریکخراو بون (پلانى) خۆیان داناوہ.. کە چۆن ھوگمى ھەمو دنیا بگرە دەست و جولەگە بپیت بەحاکم رانى ھەمو دنیا، ئەئین: ئیمە بەخەلگى سەر زەوى ناویرین ھەتا لەناو خەلگى سەرزەویدا وشەى (الله) و (ئاپنى ئىسلام) ھەبیت و کارى پێبکەن ئەو خەلگە ئەومندە چاویان کراومە ئیمە ناتوانین ھەئیان خەلەتینین، کاتیک ئیمە دەتوانین ئەو میللەتانەو خەلگى دنیا ھەئەئەتینین کە (ئاپن - دین)، لەناو (وجودیان - دل و عەقلیان) دانەمینئ وەکو (ئازەل) یان لیبیت، بەدرەوشت و پەرپوت ببن ئەو کاتە ھەرچیمان بویت ئەتوانین پێیان بکەین لەبەر ئەوہ دەبیت ئیمە پيش ھەمو شتیک پلانیک دابنئین و کارى جدى بۆ بکەین بەھەمو شیومەیک کە (دین) و ماناھولەکانى (الله) نەھئین.. نە

ئاينى (ئىسلام و مەسىھى و ئاينەكانى تىرىش) دەپىت لەناو بچن كە ئاين نەما ئەو كاتە وردە وردە ھەنگاۋ ئەنئىن بۇ دروستكرىنى ئەو (دەۋلەتە) (سى جەنگى جىھانى گەورە) دروستدەكەين.. بەپىي ئەو پلانەي لەو پەراندە ھەيون و داپانناۋە.. جەنگى يەكەمىيان كە دروستكرا دەپىت ئەو جەنگەوانە بەرنامەرىژى بۇ بكرىت كە (دەۋلەتى عوسمانى و قەيسەرى روسيا) بىروخىنن، ھەردوكيان پياۋى خۇمان لەجىگەمىيان دابىنئىن (توركيا - روسيا)^(۱).

جەنگى دوەم دروستدەكەين.. ئەپىت لەدۋاى جەنگەكەۋە بىتۋانن دەۋلەتتىكى بچكۆلە بۇ (جولەكە) لەناو(قۇدس) دا دروستبەكەين ۋەك سەرەتايەك بۇ كارەكانمان. جەنگى جىھانى سىيەم دروستدەكەين.. ھەرجى خەلكى دونيا ھەيە دەيدەين بەيەكدا.. تەفرۇ تۈنبايان دىكەين، كارىكى ۋا دىكەين بەجەندەھا شىۋە مەۋفايەتى بەھىلاكا بىرواۋ و جولەكە بىيىت بەناشتەۋايبان، ئەو كاتە دەۋلەتە جىھانىكەى خۇمان ۋەكو (الام المتعددة) دروست دىكەين و (مەلىكە مەۋنودە)^(۲) كەى خۇمان كە لە (تەۋرات) دا ناۋى براۋە دىكەينە (پادشا - ملك)ى ھەمو دونيا.

ئەشلىن ئەم ھەمو پلانەشمان جىبەجى ناپىت ئەگەر دو شتمان بەدەستەۋە نەپىت:

يەكەم: ئالتون "پارە" + چەكى قورس و مەۋف سوتىن

دوۋەم: دىزگای راگەمىاننن "الاعلام"

دەپىت ھەرجى (پارە سەرۋەت و سامانى) دونيا ھەيە لەژىر دەستى ئىمەدا بىت ھەمو كەرسە راگەمىاننەكان ۋەك (رۇژنامە - گۇفار - رادىۋ - تەلەفون - سىنما..) ھەمۋى دىئىۋو پياۋى خۇمان بىيانبات بەرپۋە.. ئەم دۋانەمان بەدەستەۋە بىت ئەتۋانن (ئاين) لەناو خەلكدا نەھىلىن ۋوشەى (الله) لەبىر خەلكى بەرپەنەۋە بەجەندەھا شىۋەى جىاۋاز

^(۱) بانقى جولەكەكان لە (نيوريورك) زياتر لە (۲۰) مىليۇن دۆلارى بۇ ئەم روخانى (قەيسەرە) تەرخان كەرد.

۱۸۸ ^(۲) لەھمىسى پىقەمبەردا (درودى خۋاى لەسەر بىيىت) بە (دەجال) ناۋىبراۋە.

[illegible]

بەرپرزىمكەم، جەنگى يەكەمى جىيەنيان دروستكرد لەسائى ١٩١٤ بۆ ١٩١٨، ١/٩/١٩٢٠
كۆنگرى ناشەواى مۆركرا بوو رۆزى ناشتى جىيەنى. (شەش) سائى خايناند "سى و پىنج
٣٥" مليون كەسى تيا كۆزرا.

چەندىنمۇ ئاۋەمدانى خاپورگەر.. جەندىن شار گرايە جىڭگە تاقىقەردىنمۇ چەكى ئەۋرۇزگارە.. لەۋى شەرقە دىۋەتە (روس و عوسمانى) روخان، سولتان (عبدالحميد) پان لابرە (كەمال ئەتاتورك) پان لەجىڭگە دانا، كە پەرەردەمگراۋى دەستى جۈلەكەو ئەزاد جۈلەكە، لەسالى ۱۹۲۴ ز ھاتە ناۋ تۈركىيەۋە ئەۋ دىۋەتە (موسولمان) ەۋ بىنكەو بارەگە (خىلافەتە ئىسلام) ى والىكەد ھەتا بانگ دانى قەدەغە كەرد، نوسىنى پىتەكانى لەمەربىيەۋە گۈزى بۇ لاتىنى واتا لەرگەۋە گۈزىنى، لەۋرۇزۋە ھەتا ئەمەز قەدەغەپە لە (زانكۆۋ ھەمانگە) كاندا نەفرەت بە (دەۋشەراۋى ۋە بالەۋشى) ەۋە، بىجىت بۇ دىۋام... ئەبىت بەشۋەۋە رۋائەت ئەۋرۈپى بىت... جەۋبەرگى جىن ۋە تۈزۋە ئەۋەكانى قەدەغەكەد بەرگى جىھانى جىڭگە گەتەۋە، پەيتەختى لە (ئەستەمبەلەۋە) گۈستەۋە بۇ (ئەنقەرە)، جەندىن شۇرشى ئەۋەۋى كوردى دەرگانەۋە لەۋانە شۇرشى (شىخ سەئىدى پىران ۋە...) ۋە دۇ بەنەۋەكانى تەرىش لەۋ تۈركىادا كارى دەرە.

- چەندىن دابو نەرىتى جوانى مەۋقايەتلى و ئاينى سەپەۋە بەدلى مامۇستاكانى
لەجىگە دانا، تا سالى ۱۹۹۶ "۵۹" چابگيان لەسۋاپادا دەرکرد لەبەر ئەۋەى كە نوڭز خويىن
يەن.

دملین: نابیت لهناو سوپای تورکدا نوپژ خوږنی تیا بیت!

(که مال باوکی تورک) لهکاتی سهرمه رگدا چهنلین کهس بهدمورییه وه بون د
 نخویشیان دمداییه وه لهپر گوپی لهدمنگی بانگ بو لهبلندگوی مزگه وتیکه وه.. نه میش وتی:
 سهرم بهرزکه نه وه قسمیه کم همیه.. سهریان بهرزکردوه و تیان فهرمو: وتی: بههموو

تەمەنمە توئام كارم كىرد بۇ نەمان و لەناوبردى ئەو دىنگە.. بەلام وا من نەمام و ئەو دىنگە ھەر ماوەو دىمىنىت^(۱).

روسىاش كە بىنگەى (مەسىحى) يەكان بو ئەو كاتە ھىزى مەسىحىەكان بەدەستىيان بو ئەوانىشىيان روخاند لەسالى ۱۹۱۷ شۆرشى (ئۆكتۇبەر) كرا (لېنىن و ترۇتسكى) شۆرشى (شىوعىيەت) پان كىردو شىوعىيەتيان ھىناپە سەر دەستەلات بۇ ماوەى (۷۰-۸۰) سالل لاپەكى زەمىنىيان كىردە (كافىرسانى)، (۸-۲۰) ھەزار مەزگەوتيان روخاند، زۆرىشىيان ئەكرەدە (مەلھا) و (مۆتىل) و (جىگەى بەدەرەوشتى) نانەو ھەر بۇ بىئەدەبى كىردن بەرامبەر بە (ئىسلام) و سوكايمەتى پىكرىنى بو، چەندىن وىلايمەتى ئىسلاميان بەزۇر لكاند بەخاگى خۇيەو (۵۵) مىيۇن موسلمانىيان لەو شۆرشەدا كوشت.. بەلام دواى ھەلەشاندنەو ھى (يەكەمەتى سۇفىيەت) جەنگى دۇ بەناين و مەرفايمەتى ھەلگىرسا وەك (جىچان) و شەھىدىكرىنى (جەوھەر دۇدایف) سالى ۱۹۹۵ و بىدەنگ بونى مىدىاكانى جىھان و ماھى مەرفو مىندال بەسەرسامىيەو سەپىر دىكەن. تا ئىستاش بەردەوامە..

جەنگى سىيەمىش بەرپەمىيە بەچەندەھا شىو ھەمو پوداوەكان بە (ئایمەت و ھەدىس) باسكراو، چۈنكە فەتتەكەيان زۆرە، نەتەو ھى جۈلەكە نىو ھى قورئان باسى (بىئىرادەمىي و خراپى و پلانگىرپى و ناپاكى) پان دەكات دەرەق بەگەلان و بەپىفەمبەران و پەيامى خوداىى.

بەگەپىنەو ھى (ئالتون و راگەپاندىنەكەيان) كە بەدەستىانەو بىت چەند زانىارپىيەكى كورت دەلىلەن:

ھەرجى بابەتى زانستى نوئ ھەمە لەلاى ئەوانەو بەنھىنى دىكەرن و دىشارنەو.

ھەمو (بانكە) گەورەكانى جىھان ھەمە ئەمەپۇ (۹۰%) بۇ (۹۵%) بەدەستى جۈلەكەو ھەمە.

گەۋدەلىرىنىڭ بىلەن ئىككىنچى (مەبلەغىنىڭ) كەڭىيىشى دەرىجىسىنىڭ ئۆزگىرىشى.
ھەممىسى بىلەن بىرلىكتە، ھەر دەۋلەتنىڭ بىلەن ئىككىنچى ئۆزگىرىشىنىڭ ئۆزگىرىشى
زىيادى (سودى) دەخەنە سەر تا سالى زىيادى بىلەن بىرلىكتە دەرىجىسىنىڭ.

ۋاسىيەت بىلەن بىرلىكتە دەۋلەتنىڭ ئۆزگىرىشىنىڭ ئۆزگىرىشىنىڭ بىلەن بىرلىكتە
دەۋلەتنىڭ بىلەن بىرلىكتە

بەلگىسىنىڭ ئۆزگىرىشىنىڭ بىلەن بىرلىكتە (۱۰۰ دۆلەر بىلەن ۲۰ دىنار)
بىلەن بىرلىكتە (۱۹۹۲ - ۱۹۹۷) ۱۰۰ \$ لىنىيە ۱۰۰۵ ھەزىرى سۈپىسىنىڭ بىلەن بىرلىكتە^(۱)، سەرئىچ
بىلەن تا چەنە راستە

- گەۋدەلىرىنىڭ لۆرى دەۋلەتنىڭ دىنارى ئۆزگىرىشىنىڭ ئۆزگىرىشىنىڭ ئۆزگىرىشىنىڭ
(۱۲) چار ھەممىسىنىڭ زىيادى بىلەن بىرلىكتە

- ئۆزگىرىشىنىڭ بىلەن بىرلىكتە دەۋلەتنىڭ دىنارى، دۆلەتنىڭ سۈپىسىنىڭ،
چۆرىمىنىڭ، ئۆزگىرىشىنىڭ، شەخسەن بىلەن بىرلىكتە، ھەممىسىنىڭ بىلەن بىرلىكتە،
ئۆزگىرىشىنىڭ بىلەن بىرلىكتە.

بەلگىسىنىڭ بىلەن بىرلىكتە: پارە دىنارى ئۆزگىرىشىنىڭ بىلەن بىرلىكتە؟
نىيەت زۆرى ھەممىسىنىڭ گەۋدەلىرىنىڭ (ئۆزگىرىشىنىڭ) بىلەن بىرلىكتە. ۋاسىيەت بىلەن بىرلىكتە
ھەرچى زىيادى پارە بىلەن بىرلىكتە ھەممىسىنىڭ لۆرىنىڭ ۋاسىيەت بىلەن بىرلىكتە
ناۋىيەت (سەرئىچ گەۋدەلىرىنىڭ) بىلەن بىرلىكتە نەبىيەت ئۆزگىرىشىنىڭ بىلەن بىرلىكتە.
- پەرلەمەننىڭ ئۆزگىرىشىنىڭ (كۆنگىرىش) لىنىيە كەس سى بىلەن بىرلىكتە (۲۵%).
- سەرئىچ ئۆزگىرىشىنىڭ (مەبلەغىنىڭ) ھەممىسىنىڭ ھەرچى كەس سىياسەت ھەممىسىنىڭ
ئۆزگىرىشىنىڭ بىلەن بىرلىكتە ئۆزگىرىشىنىڭ كەس سىياسەت كەس سىياسەت.

- ۋاسىيەت بىلەن بىرلىكتە ۱۹۹۷ دەۋلەتنىڭ بىلەن بىرلىكتە.

^(۱) ئۆزگىرىشىنىڭ ICMC بىلەن (۷) دۆلەتنىڭ بىلەن بىرلىكتە ئۆزگىرىشىنىڭ كەس سىياسەت بىلەن بىرلىكتە
لىنىيە ۹۵-۹۶ كە دىنارىنىڭ (۲۲۰ - ۲۲۷) دىنارى، بىلەن بىرلىكتە ۲۰۰۵ ئۆزگىرىشىنىڭ (۷) دۆلەتنىڭ (۷۰) دىنارى.

- سەرۆكەكانى ئەم دوايەش يەكەم (گرېبەستيان - عقد) بۇ سەرەك كۆمارى ئەمىرىكى دەپت بەھەمو شىۋەيەك كار بۇ جۈلەكەو خاكيان بىكات. گەر وى كرد زۇر بەئاسانى دەپتە سەرۆك كۆمارى ئەمىرىكا بۇ ماۋى (۴) سال گەر بەدليان بو بانگەشەى باشى بۇ دەكەن و دەيكەن بە (۸) سال بۇى، پاشان بەرپەزەوۋە خواحافىزەى سەرۆكى لیدەكەن بۇ كەسپكى تر.

- دواى جەنگ كە شىۋەيەت ھاتە سەر ھوكمى روسيا، كى دروستى كرد؟

بېرۋچون (ھكر) شىۋەيەت كى داپنا؟

دو كەس داپاننا (كارل ماركس) - (ئەنجەل)، ھەردوكيان جۈلەكە بون، ماسۇنى.

- كى كودەتاي شىۋەيەتەكەى كردو كردى بەشۇرش سالى ۱۹۱۷؟

(لېنين و ترۇتسكى)، ھەردوكيان جۈلەكەن.

- ئەم شۇرە "۷" ئەندامى سەرکرداپەتيان ھەمو شەشيان جۈلەكە بون.

ھەوتەميان ژنەكەى جۈلەكە بو!

- ستالين دەسەلاتى شىۋەيەتەى گرتە دەست، بەقەسەى كەسپى ناكرد نەپاندەزانى چۆن

بگەنە لاي، بۇ ئەۋەى بەرنامەكانى خۇيانى تېيگەمەنن و جېبەجېى بىكات، ھاتن ژنى

دوۋەميان پېھانى كە (جۈلەكە - يەھود) بو، كچەكەشى دا بەپياۋىك كە جۈلەكە بو!

خۇيان گەپاندە ئەۋىش كە كەس ناگەپشە لاي، ستالين دۇى مروفاپەتەى و ئىسلام چەند

رەفتارىكى نواند:

- ۱۸۰۰۰ ھەژدە ھەزار مەزگەۋتى ژېر سنورى دەسەلاتى خۇى روخاند.

- ۲۶ مىليۇن موسولمانى لەماۋى ۲۵ سالدا زېندە بەچال كردو كوشتنى.

- ۵ مىليۇن موسولمانى لە (جىزىرەى قورپ) دا زېندە بەچالكرد.

ئەمانە سەركرەدى بانگەشەكاران بون بۇچى؟!

- لەسەرەتاي سەدى بېستەمدا لەو سەرى دونيا لە (ئەمىرىكا) كەسپك پەيدا بو ناۋى

(سىگۇند فرۇيد) بو گەۋرەترين زاناي دەروناسى بو، لە (زانكۆۋ پەيمانگان و

ئامادەپىيەكان) دا كە باسى (علم النفس) دەكرىت (بىردۆز - نىرىيات) مەكانى دەخوئىرىئو
كتىبەكانى بالان.

ئەم كەسە دەپويست لەپىگەى (ساپكۆلۇزىيە) وە بانگەشە بۇ (نەبونى خوا - ئىلحاد)
بكات، بلن (خوا) نىيەو لەم رىگەپەوە بانگەشە بۇ (بەدەرەوشتى - فەساد) دەكات.
فرۆيد دەلن: كاتىك مندال مەمكى داپكى دەمژىت چىزىكى جىنىسى وەردەگرىت ئەم
زانايە چ رەگەزىكە؟ جولىكەپە.

- لەبەرىتانيا (چارلس داروین)، كە مەروۇ دەگىرپىتەوە بۇ (قەوزەى ناو دەرياو وەردە
ورەدە گەشەى كەردووە تا گەپىشتۆتە (مەپمون)، پاش چەند سالىك بوو بە (مەروۇ)، دەللىت
مەروۇ لە (ئادەم وەوا) نەبون و ئەم لاشەپە لەخۆل نەبوو.. كەواتە ئەمە دز بە (خواو
پەيامى ئاسمان) پىيەكە قورئانە، گەنگىشى پىندراو و دەخوئىرىت، بەلام لەلەى ئىمە لەلەى
خۇيان بەرەو كال بونەو دەجىت.. چۈنكە (زانستى سەردەم) زۆر شتى رەنكەردۆتەو
زۆركارو كەردەوى دورن لەراستى (واقعەو).

كەواتە داروین كى بو؟ جولىكە بو.

- داھىنەرانى (بىردۆز - نىرىيە) (وجودىيەت) ھەمويان جولىكە بون.

- لەسەرەتكانى سەھىيە بىستەمدا لەھەر ناوچەو لاپەكى ئەم دىنپادە كەسپىكان
دروستكرد كە خەمەت بەخۇيان بكات لەزىر چەننەن ناووبۇچونى جىياجىادا..
ھەموشيان جولىكە بون.

- مېشىل ئەفەلق دامەزىنەرى (حزبى بەمەسى عەرمبى ئىشتراكى عەلمانى) تەوانى
لەچەند ولاتىكى وەك (سورىا - عىراق - ئوردن..) تۆوى خۇى دابىنى و تا ئەمەروۇش
مەروۇفەيتى گىرۆدەى نالەبارپەكانىان، لەسەر ئەم رەفتارو كارەى خەلات كرا.. كە تەوانى
لەناو جەمرگەى ولاتى ئىسلامىدا كارى وا چاك بۇ جولىكەو دۆستانى ئەنجامبەدات.

- لەئەوروپا و ئەمەرىكا دا دەرگا راگەپاننەكان 90% بەدەست جولىكەو، رۆژنامەى
(تايمس) جولىكە لەسالى (۱۷۸۸) لەبەرىتانيا داپانەزەند تا ئىستاش بەردەوامە،
لەئەمەرىكا دا زىاتەر لە ۲۲۰ گۇفارو رۆژنامەپان بەدەستەو.

لەۋلەتلىكى ۋەك (ئەلەمانىيا) تا نىزىك سالى ۲۰۰۰ زىاد لە ۲۵ قەناتى تەلەفۇزىيۇن ھەبو كە ھەمويان خاۋمەنەكەيان جۈلەكە بون.. ئەبىت جى بىلۋىكەنەۋە؟

لەفەرنىسا زىاتر لە ۳۶ رۇژنامە دىمەكەن، جۈلەكە زىاتر لە ۸۱۹ گۇفارو رۇژنامە بەچەندەھا زمان لەجىھاندا دىمەكەن، ئامانجىيان (كەنالى) زىادكردنە بۇكارى بەدپروشتى ۋەك قلىمى نىۋە پروتو گۇرانى (سەماي) ئافرىت بەنىۋمپروتى يان بىبەرگ.

لەفەرنىسا بىلۋىك بەناۋى (كارودى) يەۋە "۴۰" سال شىۋى بوو، پاشان بوۋە (سىكرىتىرى جىزى شىۋى فەرنىسى) ۋە بانگەشەي بۇ لى شىۋىيەت دىمەكەن.. پاش ماۋىيەك خۋاى گەۋرە (ھىدايەت) دى دىۋوۋە (ئىسلام) سالى ۱۹۸۶ بىرپارى دا زىانى تەرخانىبات بۇ ئىسلامەتى بوۋە زانىيەكى گەۋرە لەكۇتايى سالەكانى ۱۹۹۰ دا كىتەبىكى نوسى، لەلەپەرپەكىدا لەبارەي جۈلەكەۋە وتبۇي: جۈلەكە پىروپاگەندە بۇ خۇيان دىمەكەن دەللىن لەجەنگى جىھانى دوۋەمدا (ھىتلەر) شەش مىليۇن جۈلەكەي لىكۈشتۈپن.. گەۋرەي ئەكەن ئەۋەندە نەبون.. كەمتر بوۋە.

لەناكامدا داپانە داداگو وتيان: ئەبىت سالىك زىندانى بىكرىت ۋە (۲۰) ھەزار دۇلارىش غەرامە بىكرىت، لەبەر ئەۋەي لەكىتەبىكىدا ئەم قەسەمەي كىردۈۋە.

بەلام بىنۋەرە خۇيان چ بىئەدەمىي بەرامبەر بەئىسلام ۋە كەسايەتى ۋەلەتە ئىسلامىيەكان دىمەكەن لەفەلەستىن لەۋلەتەكانى تر.. كەس بۇي نىيە ھەلەبىتەي بۇ؟

چۈنكە ھەمو دىمەكەن راگەيانەندەكان بەدەستخۇيانەۋىيە چۇنيان بۇيت ئاۋا ئەكەن.. ئەۋ خەلگە چەۋاشە دىمەكەن.. تاى تەرازو بەلەي خۇياندا ئەشكىنەۋەۋە خەلگى رسوا دىمەكەن.

- كۈشتارەكەي جەزائىر گۈايە (ئىسلامىيە تۈنىدەۋەكان) كىردۈيانە كە (ژن ۋە مىندال ۋە بىلۋى پىر) يان سەرىپىۋە ۋە زىندە بەجائىيان كىردۈۋەن، بەلام خۋاى گەۋرە ناپىروى بىردن دىمەكەن كە دەستەلەتدارانى جەزائىر خۇيان بون ۋە ئىسلامىيەكان بىئىناگابون لەۋ كارە!!

ئەمەش كەنالە ئاسمانىيەكانى (خلىجە) ۋە دىمەكەن ۋە ناپىرويان چۈۋ، - چەندىن (ضابط) رايانكردو لەدۈرۋە ھەۋالىياندا كە سوپاى جەزائىرى ۋە بىفەرمانى

سەرەك كۆمار كىردۈيانە.

ئايا راستە حزبىك ۸۰%ى جەماۋەرمەكەى خۇى دىنگى بۇ بداتو سەركەۋىت ئىستا نەو سەركەۋتوۋو لەناۋيان بەرئەت.. راستىنىيە.. ناپكات.. ئاينى پىرۋزى ئىسلام كەى وا ھاتوۋا! چۇن ئاھەرتو مىندال زىندەبەچال دىكات.. تا ئەمانىش بىكەن.. ئەمە تەنھا بۇ شىۋاندەن و چەۋاشەكردنى خەلگە بەرامبەر بەئائىنى ئىسلام ئەمانەش كە دەمانىست لەرادىۋى و ئىزاعەكانى (مۇرتىكارلۇ — لەندەن — ئەمەرىكا — ئەلمانىا) ھەۋالەكانو بىلاۋكردنەۋەمىان ھەمو يەكسان! بۇچى؟

چونکہ وەرگرتنى ئەم جۈرە ھەوالانە لەچەند (ومكالمەتيكى گشتى) يەمويە وەك (ومكالمەتى رۆيتەر، ئەشۋسېرىس،...) ھەمويان بەدەست جۈلەكە وەن.. چۈنى برازىننىتە وە ئاوا بلاۋى دىمكەنە وە.. مەن و تۆش و خەلگى ساويلەكەش وا دەزانين ئەمە راستى و واقعى رودا و مەكنە و ھىچى تر.

تۆږى تەلەڧىزىۋنى ئەمىرىكى (C.B.S, A.B.C, N.B.C) كە خاۋمنى ئەو تۆڧانە بەرپۆمبەرمكانى جۈلەكەن^(۵) كارپكى ترپان.. سەرۋكى عىراق دۋاى پادشائى بەدلىان نەبو بەدلى (سۆڧىمەت) بو دۋاى چەند تافىكرەننەۋمىيەك سەركەھوتو نەبو لەناۋپانئىرد.. ئەندامانى حىزىى بەعس ھاتنەسەر كورى دەسلەلات.. ھەمومان درپندىيى ئەو ستەمكارانەمان بىنى.. بچۆ بەوردى ژيانى (صدام) و جىگەو رپگەى (مەشقو راھىنانى) بخۋپنەرمۈە (شەبىيى صدام) پاشان بىر لەنىستاي بكەرمۈە كە زېندانەو بە (ئەسىرى جەنگ) مامەئەى لەگەل دەكەن.. خۆ لەمىادتان نەچۆتەۋە ھەمو كارە چاك و جىگە سودبەخشەكانى بەناۋى خۆپەۋە ناۋ دەنا ۋەك (بەنداۋى صدام، مطار صدام الدولى، مستشفى صدام، نەر صدام..) بەپيچەۋانەشەۋە ئەۋانەى دژ بەمرۆڧايەتى و قىزۋونە بەناۋى (ئىسلام و كەسايەتى ئىسلامىيەۋە ناۋى دەنا) ۋەك (سوپاى بەدر، جەنگى قادىسيە، شالاۋى ئەنڧال، ھىزى خالىدى كورى ۋەلىد، ساروخى حىتىن..).

(٥) مكابدة يهودية.

ھەر ئەسلىرىدىمۇ (ئىسلام)دا ئەزىزلىك (ئەبۇغرىپ)، زىندانە (سىياسىيەت) پىستىرىن جىڭگە رىڭمىيان ھەبۇ، بەلەم زىندانى (بىرەشتەكەن) پاكۇخاۋىن، مۆلەتى مائەۋەشيان ھەبۇ.. تەننەت جىڭمىيان ھەبۇ بۇ ھاتنى خىزانەكانىيان و جوت بونىيان.. تەنھا بۇ دوا رۇزى ئازادى ۋلاتو بىرۋىبۇمى پاك كار نەكەمىت ئازادبۇى.. دىئابە قوتابى دەستى جۈلەكەپە.

- ئەفغانىستان ھەمۇ ھىزە جەكدارمەكان.. ئازاۋەجىيەكان.. كىشەكانى ناوخۇ دەروە بەدەسەلەتى (ئەمىرىكا) كۆتاپى ھات لەماۋى يەك سالىدا ۋلات بوۋە ماستى مەيىو (سەرۋىك) بۇ دىيارى كرا.. قەرزەكانى كۆتاپى ھات.. قوتابىيەكى خۇيان دانا.. بوۋە زىر دەستە.. بەلەم ئەى عىراق.. بۇ ئەم ۋلاتە رۇز بەرۇز دىندى لىدروست دەپىت؟ بۇچى؟ ئەمىكىشەكان بۇ كۆتاپى نەھاتن؟

خىرى ۋلاتە.. ئاۋاتيان نەۋت بو ئايا دەستيان كەۋت؟ ۋلاتىش بىيىتە ۋىرانە گرنگ نىە دىئابىن لەداھاتودا رۇزگارى دەيسەلمىنى.. ئازاۋەجىيەو چۆن دروست بوۋە كى ئازاۋەجىيە، ئىمەش خۇزى ئازادى و شادىمان بۇ جىيە؟ تەنھا بەناۋاتى گەشەۋە ئەزىن، بەلەم كەى دىتە رىمان، بەلەم ئىرادى نىۋەمۆلەتى و ئىرادى گەلى گەرەكە.. سىياسەت مەدارىك دەلىت: گەلى عىراق ھەرگىز توشى ھەناسەى شادى نابىت.. خۇشگوزەرانى نابىنى، چۈنكە دەۋلەتمەندە بەھەمۇ كانزاۋ داھاتو سامانىك.

- لەتەقىنەۋمىي ۱۱ سىپتەمبەرى ۲۰۰۱ ئەۋ تەلارەنە زۇرىمى كەسەكان جۈلەكە بون، بەلەم بەجەند رۇزىك ئاگاداركرانەتەۋە (مۆلەت) دراۋن ئەۋ ناۋە بەجى بەيلىن. نىزىك بىيىنەۋە لەكارىكى تىرى جۈلەكە بەرامبەر بەئىسلام.. لەبەرىتانىادا (كۆمپانىيەى جلى ئافرىتان) ھەبە كە خۇيان - جۈلەكە - سەرپەرشتى ئەكەن لە (لىياسى) ئافرىتان وشەى (لا إله إلا الله) ئەنوسى.

لەبىنى پىلاۋ لەناۋ پىلاۋ يا زامانى پىلاۋ وشەى (خاۋا) و (پىغەمبەر محمد) دەنوسى ئەمە سوكايمەتى نىيە بەناينى پىرۇزى ئىسلام.. ئەى كۋا مافەكان..

بەرزەكەم بە (سەتەلاپتو تۆرى ئەنتەرنېت)ى كارىكى واپان كىردۆتە سەر ناخو
وېزدانى ئەو خەلكە لەچەندەها رېگەى (راگەپاندنە)وہ كە چەند نوسەرېكمان پەيدابووہ
لەكوردستان بەلاپانەوہ زۆر ئاسايە نەمانى (ئەخلاقو ئەدەبىو شەرەفو خىزاندارى)
ئايا ئەمە پېشكەوتنە.. يا ھاو بارگاوىيە بەتەوژمى جولەكە.

جولەكە تا ئەم ساتانەش لەخۆ ئامادەكردندايە بۇ جەنگى جىھانى سېيەم.. كارى بۇ
دەكات.

كابرايەك بەناوى (ولەيم تار) كاتى خۆى (ضابطە) بو (مخابەرەت - ھەوالگىرى)
بەرىتانىا.. دواتر بو بە (بەرپۆمبەرى مخابەرەتى دەريايى ئەمىرىكى) ئەم كەسە بەحوكمى
پلەوپايەكەى (تەقزىرى)ى زۆر ئەھاتە بەردەست .. بۆى دەركەوت كە جولەكە خەرىكى چ
بەزمىكە، پلان چۆن دادەپژن..

بەوردى و درېژ خايەن و روپامايى لەسەرموہ لەژېرموش كاردەكەن و روخىنەرن،
كتىبىكى بلاءوكرەموہ لەژېر ناوئىشانى (أخبار على رقعة شطرنج)، لەسەر ئەو كتیبە
جولەكە كوشتيان بۆ؟ چونكە ئابرو ھەپاي جولەكەى برد كە نيازى جىيان ھەپە.

چەند دېرېك باس دەكەم كە لەسائەكانى (١٩٦٠)، نوسىويەتى دەلى: جولەكە بەپىنى
ئەو پلان و زانىارىانەى بەدەستمان گەمىشتون، بەتەمان جەنگى جىھانى سېيەم لەنىوان
(جىھانى ئىسلامى و جىھانى مەسىحى)دا دروستبەكەن واتە ئىسلام و مەسىحىيەت بەدەن
بەپەكدا و ھەردوكيان پەكتەر تەفرو تونا بەكەن.

ئەوان ھەردولا تەپپون ئەمىش (ئاستەوا) دەبىت لەنىوانياندا ئەوانىش (ئىسلام و
مەسىحى) مەمنون بەوازەھىنان و گىرۆدەمبون لەو شەرە.. ئاكام جولەكە كارىان بۇ بەكات،
بەشەرپان دەدات و خۆشيان سولھىيان دەكەن خۆمان (دەولەتتىكى جىھانى) دروست
دەكەپن و حوكمى ھەمو دونىاي پېندەكەپن.

ئىمامى عەلى دەفەرموئەت: لەو شەرەدا خەلكى دنيا بەكەمىت بەسى بەشەوہ دو بەشى
تيا ئەكوژرئو لەناو ئەچن.

يېغەمبەر (درودى خۋاى لىيىت) لەچەندىن جىگەدا باسى ئەو شەپرى كىردوۋە كە روودەدات و دەكرىت. لەپاشان گرانىەك دروست دەيىت كە سى سالى دەخايەنىت لەسەر زەويدا.. ھەر گيانلەبەرئىك خاۋمن نىنۋىك و كەلەبەيىت تيا ئەجىت لەپاش ئەو ھەمو نەھامەتى و نارەھەتتەيە ئىنجا (دەجال) دىت و ھوكم دەكات.

ناپلىۋن دەلى: جۈلەكە مىكرۇبى مەۋقايەتتىن.

خۋاى بالا دەست لەفيل و تەلەكەى جۈلەكەو شىرەبەفرىنەكان و داھۆلەكان بىمانپارىزى.. ئەوانىش پلانەكانيان لەناو بچىت و رسا بىن.

بەپرىزى خويىنەر ئەمەش بزانە سەركرەدى دەۋلەتەكان و بەشى زۇريان ھەلپزاردى دەستى جۈلەكەن.

جۈلەكە - يەھود - زىاد لە (۷۵) سالى بەحساب چوۋە بەگىز ھەمبدا روبەروۋى بۆتەھوم (فەلەستىن) داگىر كىردوۋە، ئەو فەلەستىنەى كاتىك بەشىك بو لەدەۋلەتى عوسمانى، دوا خەلىفەى عوسمانى كە (سوئان عبدالحمىدى دوۋەم) بو كە نىتر بەحساب خراپىرىن و لاوازىرىن و بىدەسەلاتىرىن خەلىفەى عوسمانى بو (ھەرتزل) و خاخام (موسالىفى) جۈلەكە ھەستان چۈنە لاي سالى ۱۸۹۷، پىيان وت: جەنابى خەلىفە رابەرى ھەمو موسلمانانى جىھان.. ئىمە پەرت و بلاۋىن لەجىھاندا.. ستەمىكى زۇرمان لىكراۋە، ۋەكو جۈلەكە ھاتوپنەتە خزمەت جەنابت بۆ داۋاپەك كە ئەو زەۋىيەى ناۋى (فەلەستىنە) ھاتوپىن كە بەدادگاي خۆت بۆمان بگىرپتەۋە، وتيان خاكى فەلەستىن چەند بەردى تيا.. ئەمەندە لىرەى ئالتونت دەدەپنى تەنھا ئەو فەلەستىنەمان بىدەرەۋە، يان بەو مەرجەى جۈلەكە:

۱- كەشتى گەلىكى دەريايى بۆ عوسمانىەكان دروست بكەن^(۱).

۲- پشتگىرى سىياسەتى عوسمانى بكەن لەۋلاتانى دەرەۋەدا.

۳- يارمەتى سوئان بىدەن بۆ چارەسەر كىردى بارى ئابورى.

۴- دروست کردنى زانكۆيەكى عوسمانى لەقودسدا، تا قوتابى نەچنە ئەوروپا.

سوئتان عبدالحمید لەوەلامدا پێى وتن: ئەگەر مالى خۆمبوايە یا بەمیراتی

لەباوباپیرانمەو بەم بایاتەو وەلاهی پێم ئەفرۆشتن ئیو ئەو نرخەى پێبدن!

بەس ئەو ئەمانەتى خوايەو کردویمتیه گەردنى من.. من گەورەى موسولمانانم و من

حامى و پارێزەرى خاكى موسولمانانم ئەگەر بێتو بەئێوى جولەكەى بفرۆشم سبەینى

لەبەردەم خۆى گەورەدا چى بێتیم.. چى وەلامى پێغهەمبەر (درودى خۆى لەسەر بێت)

بەدەمەو.. چۆن سەر هەلپرم لەقیامەتدا..

ئەو بو رازى نەبو بەنابەدلى و لارەملى گەرانەو.

سوئتان عبدالحمید كە كاپرايەكى تورك بو خاكى موسولمان كە خاكى عەرەب بو

عەرەبى لەسەر ئەژيا نەفرۆشت بەدوژمنى ئىسلام، بەجولەكە.. بەلام بەداخەو

عەرەبەكان خۆيان فرۆشتیان.. عەرەبەكان خۆيان لەسەر مێزىكى زىوى رازاوى جوان

پێشكەش بە (جولەكە)یان كرد، جولەكە هاتن پۆل پۆل كۆچيان كرد.. مال بەمال

ئەگەرەن بەفەلەستیندا ئەیانوت: ئەم خانووە نرخى چەندەیه؟

خاوەن مال ئەیوت: (۱۰ ھەزار دینارە)!

كاپراى جولەكە ئەیوت: (ئەو بەنجا ھەزار) و چۆلى كە، كاپرا تەماع ئەیگرت و چۆلى

نەكرد، نا بەم شیومیە خاكى فەلەستینی داگیركرد، جێگەى خۆيانیان تیاكردەو ماوێ

(۵۰) سال، تا سالى ۱۹۴۸ بەم شیومیە خاكى فەلەستینیان كړى.. بەلام كاتيك ناوپیان

دايەو دانیشتوانى فەلەستین ھەرچى ناوچە چاكەكانە بووە مولكى جولەكە. جولەكەكان

كارناسانى باشیان بۆ دەكرا.. پارەدار بون.

لەم سەردەمى نوێیەدا.. كە ئەپیاوى عەرەب بەحسابى خۆيان (قائىدى ئومەى

عەرەبى) = پێشەواى نەتەوێ عەرەب كە ھەمو عەرەب شانازی پێو دەكەن تا ئەمەرو،

ئەو لەسالى ۱۹۷۰ مردوو ھەر ئەمێنەو كە ئەو پێشەواى نەتەوێ عەرەب بوو..

توانى ھەمو ولاتە عەرەبەكان كۆكاتەو لەدواى خۆى بیانكات بەگژ جولەكەدا (جمال

عبدالناصر) بو!

ئەم (جەمال عبدالناصر) گە بو بو بىپايوى مەيدان و شېر بەھىز، دايك كۆرپەى واى نەخستۆتەو، لەسالى ۱۹۶۷ لەدۇى جولەگە راپەرپىن و لەھەمو لايەگەو ھىرشىان كىرد تەنانەت لەكوردستانەو (كەتپىيە)ى عەسكەرى چۈنە فەلەستىن (بۇ جىھادو غەزا) واى لەو خەلگە گەياند كە بۇ رزگارى فەلەستىن و سەرىمەزى عەرب كاردەكات، واپانزانى پىاو چاكە وەك لەراگەياندەنەكانەو بانگەشەى بۇ دەرگا - جەمال - نەيانزانى ئەمە سىنارىيەگەو جولەگە پىشانى ھەمويان دەدات (۲۰۰) مىيۇن موسولمانى كۆكردنەو كىردى بەگىز (دو) مىيۇندا، بەلام لەماوى (۶) شەش رۇزدا ھەر (۲۰۰ مىيۇن) موسولمانەكەى شكاند لەبەردەم ئەو (۲) مىيۇنەدا.

ئابروى ھەمو عەرب و ئىسلامىشى بىرد.

جەمال عبدالناصر لەگەرەكى جولەگە لەقاھىرە لەدايك بوو^(۱).

لەگەل لەدايك بوونىدا دايكى مردووو لەباوشى ئافرىتىكى جولەگەدا پەرومردە بوو، ھەرچى سۆزو خۆشەويستى جەمال ھەبو، لەتەمەنيا بۇ ئەم ئافرىتە بوو، باومر بىكە كاتىك بو بەسەرەك كۆمارى دوو جاسوسى (ئىسرائىل) پان گىرت ھەمودەولتەكان (تەكلىفى)پان كىرد بەرى نەدات، بەلام ئەم ئافرىتە چو لەبەندىخانە ھىنانىيە دەرەو. لەقاھىرە سوار (فەرۇگە)ى كىردن و ناردنىيەو بۇ (ئىسرائىل) گەس نەپوئرا قسە بىكات.

لەسالى ۱۹۵۲ كودەتاي كىردو ھاتە سەر حوكم شۆرشى (ضباط الأحرار) ى پىدموترىت.

بەبەلگەى بىرواپىكراو ھەو زانراو لەسالى ۱۹۵۰ تا ۱۹۵۲ (۶) جارى لەگەل (ئىسرائىل)دا كۆبونەوى كىردو (جوار) جارىان لەكەشتىدا لەدەمىي سىپى ناومرەستدا باشە پىشەواى موسولمانان و نەتەو ھەمى عەرب.. رزگارەرى فەلەستىن لەدەست جولەگە ئەگەر پىاوى (جولەگەو ئەمەرىكا) نەبوى بۇ دو سال پىش ھاتنە سەر تەخت بۇ (۶) جارى كۆبونەو كىردو ھەو تا ئەم (تەمسىلىيەت) پىدمەردەكەن؟!

سونەتتىكى گەۋرە داھىنا كە (لەقسەباخانە)كاندا (دە ھەزارو بىست ھەزار) موسولمانى سەر ئەمىرى و ئەمىردىن بەزىر خۇلى بىابانەۋە.. ئەمە بو (سەرۋىكى نەتەۋەى عەرمەب) (سەيد قەلبو ھاۋرپەكانى) لەزىندەكانى ئەۋدا سزادەردان و شەھىدبون.

- ئەم جمال عبدالناصر لەمپىگەى (مخابراتەكە)ى خۇبەۋە توانىيويان بەھەر حالىك بىت (سىخوپىك) لەناو دەزگەى (ئىستخباراتى ئىسرائىل)ى دا دروستبەكن و بچىنن.. بىاۋىكى (مىسر)يان ناردبو بۇ ئەۋى لەۋى ناۋيان نابو (دېقەد لىقى) لەناو ئىسرائىلدا، كە ناۋى خۇى (رائد) بو، ئەم كەسە توانى مىسر ئاگادار بىكاتەۋە كە بلى لەمپۇزى ۵/ نۇكتەبەر/ ۱۹۶۷ كاتىزىمىر (۵) بەيانى ھەمو فرۇكەكانى جۈلەكە ھەلەستەن لەمپۇكەخانەكانى (مىسر و سوريا) ئەمدات، سوپاى (ھەردو ۋلات) لەناو دەبات تىكايە ئاگاداربىن، جۈلەكە پەلامارتان دەمدات، ئىۋە خۇتان ئامادەكرىۋە پەلارى بىدەن و دەستپىشخەمىرى بىكەن، بەلام ئىسرائىل پەلامارتان دەمدات).

كاتەكەو رۇۋەكەو مانگەكەى لىئاگاداركرىدن.. بروسكەكەيان گەيانەدە دەست (جەمال) ھەۋالگران ھەمو ئاگاداركران سوپا ئاگاداركران فرۇكەكانى سوپاى ۋلاتە عەرمەبەكان ئاگاداربون كەۋا ھىرش دىكرىت.

ھەمويان زۇر بەجۋانى زۇر بابەشى ئاگاداربوون.. ژمارەيان زىاتەر، قەت ناشى پىنى نەۋىرى، بەلام ئەۋەى رويدا دەزانى چى بوو؟

(كات پىنچى بەيانى بەبى ئەۋەى تەقە لەمەك چەكەۋە بىت^(۷))، يا بەرگرى بىكرىت، بىنارموزى خۇيان و بەھىمنى ھاتن چى فرۇكەكى مىسرى ھەبو نىشىنراۋەۋە جۋان بۇردومانىان كرىدن.. سوتانىان ھەمو سوپاى عەرمەبان لەمپىن خىست.. بو بەسوپاەكى بىبىال و بىتوانا.. باشە فرۇكەكانەكان لەئامادەباشىدا نەبون ئەى لەكۋى بون؟ دىارنىن.. ئەملا.. ئەۋلا فرۇكەكانەكان لەكۋىن؟

(۷) تحطمت الطائرات عند الفجر - مذكرات .

که سمیر ئەگەن ئەو شەو هەرچیان هەمە لەئوتیلی (سەمیر ئەمیپ) لەقاهیرە هەر
هەمویان کۆکراوەتەو هەتا (٤)ی بەیانی (ئارەقیان) دەرخوارد دراوه، پاشان ئافرمتی
سۆزانیان کردونەتە لایان و رایان بواردوو.. دەفەرمو هەمویان بە (سەتل)، ئاو ئەکرا
بەسەریانا بۆ بەیانی لەزەمەی ناپائەڵەکان هەر ھۆش خۆیان ناھاتنەو.. ئەو (جەمال)ی
(سەرەك كۆمار) ئەو لەکوێیە.. خۆی ناگادارە.. خووشی سەعات ١٠ ی بەیانی کە هەمو شت
تەواو بو ئاویان ئەکرد بەسەریا نیستا ئارەقەکە بەری نەمایو سەرخۆش بو، ئەو
پیشەوای نەتەوێ عەرەبو رزگارکەری خاکی داگیرکراو پیشەوای ئەو هەمو موسولمانانە
بوو کە کۆیان کردبونەو غەزای جولهکەیان پێدەکردن.. ئەگینا موسولمان ئەو نییه
لەبەردەم ئەو جولهکە ترسنۆکانەدا بشکێن، بەلام ئەوانەیان داناو بەپیشەواو (قاند)..
ئاوا جولهکە لەهەمو لایەکاندا پیاوی خۆی ئەچیینی و دايدەنج (٣٥) ساڵ زۆر زیاترەگەلی
فەلەستینی کێ (سەرۆک و رزگار) کەریان بوو؟!

کئی حلقی بڑا ورم دمگرتن.. کئی جوله کھی تہ فرو تونا نہ گرد.. کئی دینی خوی سہر
نہ خست!؟ (پاسر عمر وفات)

ياسر عمرهفات گى بو؟ دروستكراوى خۇيان بو.. كاتىك تەپارەكەى كەوتە خوارەو
لەبىبابانى (جەزائىر)، چۆن (ئىسرائىل و بەرىتانىا و ئەمىرىكا) ھەمو فېرۇكەى خۇيان نارد..
بەپەلە بۇ دۇزىنەموى.. ئەمە لای خۇى گەورەترىن (تېرۆلىستە) خۇيىن پېژە، تېكىدەرە
لەمەرمېدا.. دۇزىيانەو چۈنكە خوا نەخواست گەر نەمىنى ئەى گى ئەو گەل و خەلگە
ھەلخەلەتتىنى.. كەس وەك ئەو نايتوانى (۴۰) سال زىاتر گەل فەلەستىنى ھەلخەلەتتىنى..
ئىستاش مردوۋە خاۋەنى (۲۰) مىليار دۇلارى بلۆك كراۋ بوو.. خەرىك بو لەسەر مال و
جىگەكەى بېيىتە شەر، بەلام پارىيەكەى ئەو تەواۋ بو لەخەستەخانەكانى خۇيانا
لەپارىس كۆچى دوايى كىرد.. ئەمە ھەموى ۋازى سەپىر سەپىرە.

- مەلىكە حسين پادىشاھى (ئوردن) نەخۇشكەوت بىمپەلە لەنەخۇشخانەكانى ئەوروپا . ئەمىرىكا باۋەشيان بۇ كىردمۇ نىزىك بۆۋە لەمىردن.. بەياساى پادىشاھى برا گەۋرەمكى دىمىسەلاتى ئوردن دىمىگىتە دەست بۆيە لەجىگى خۇى داينا.. بەلام لەۋەلامى

مامۇستاكانيدا راستىيەكەى وت.. ئەوان رازى نەبون.. بۇيە خىرا ناردىانەو ئوردنو
بىيان وت دەبىت (عبدالله) بكةيتە پادشاو لەژنە ئەوروپىيەكەتە، بەئى كارمەكى
ئەنجامداو خەلكى ئوردنى قەناعەت پىكرد.. پاشان گەراپەو نەخۇشخانەو گيانى سپارد
سەرۆكى ئەمريكا (كلىنتۆن) ئامادەى نەسپەردەكردن بو لەئوردن.. بۇ؟

لەسەرمەتەى دەسلەتەشيا گەورەيان كرد لەبەرچاوى خەلكى كرديانە يەكەم فەرۆكەوانى
عەرمەبى.

- حافظ ئەسەد سەرۆكى سوريا خۇپادشاىى نەبو حوكمەكەى ئەى بۇ (بەشار
ئەسەد)يان دانا، چونكە بەئىنى دا لەباوكى دىئۆزترىت بۇ جۆلەكەو.. دژ بەكوردىش
وەك ناگرىت.

- ئەمانەو چەند كەسايەتەكى گەورەو ديارى عەرمەبو غەيرى عەرمەب چۆنەتە
رەكخراوى (مارسۇنى)^(۷)

- كارىكى ترى جۆلەكەو كۆمپانىياكان ھەرزان، نرخى ئەو كەرمەسو بابەتانەيە كە
كۆمەلگەى ساغى مەرفاىەتى لەخشتە دەبات و گەنج ھەلەووشىنى.. بەپىچەوانەو
گرانترىن كەرمەسەيە لەلاى خۇيان وەك (جگەرەو ماددە كحولىيەكان)

بەپىزەكەم بەرچاو رونبەو سەرنج بەدو دلىاش بە ئەوانەى كە حوكمى دەولەتە
ئىسلامىيەكان دىكەن پىاوى خۇيانن، پەرورەمەكراوى دەستى خۇيانن، لەبەر ئەمەشە ئەم
دەولەتە ئىسلامىيەنە ھىچيان پىناكرىت و ناتوانن كارى جدى بكەن. تەنھا بۇ ئەو

---

^(۷) ماسۇنىيەت: كۆمەللىكى سەر بەجۆلەكەن لەپىئاوى ئامانجەكانى جۆلەكەدا ھەلەدەدەن، سەرمەتەى
دروستوبونيان بەتەواوى نەزانراو، سالى ۱۷۱۷ ز بىكەمەكان لە (بەرىتانىا) كەردەموو ناوى خۇياننا
(البناىين الاحرار) كە دزايەتى ھەمو ئاينەكانيان دىكەرد (بىچگە لەناىنى جۆلەكە)، ھەموئى
بلاوكرەنەوى ھەسادو خراپەيان دەدا، پاشان چەندەھا بىكەيان لە (پارىس، ئەلمانىا، سوپىرا، ھۆلەندا،
روسىا، سوېد.. ھتد) دا كەردەو، سالى ۱۹۰۷ ز ژمارەى بىكەكانيان بەنەمەرىكا دا گەيشە (۵۰) بىكە،
نزىكەى (يەك مىليۇن ئەمەرىكى) ئەندام بون تىپايندا، زۆر لەسەر كەردەكانى ولاتان سەر بەماسۇنىيەت بون
وەك (جىسكار دىستان و مەتران و پانزە سەرۆكى ئەمەرىكى) دۆلارى ئەمەرىكى لەسەر دىپوئىكى (الختەم
الاعظم)ى ماسۇنىيەتى پىوئەيە كە (قوجەكەمەو چاوپكى لەسەرە) — مكايد يەودىيە، فەرەنگى
بانگخوزان، ل. ۱۷۰.

دانراون (ئىسلام رۆلەكانى) لاواز كەن. سەرى موسولمانان پانېكەنەو تا نەتوانن سەرى بەرزكەنەو بەچن بەگزیاندا.

هەمويان دنیوا كورسیان لەلاخۆشەویست كراو.. قیامەت و ویزدانیان لەبیردوئەتەو، دەستیان گرتووە بەسەر ئابوری وڵاداو لەژێرەوش بەشی جۆلەكە دەدەن.

- (حەسەن بەننا) رحمةتى خوى لیبیت لەگۆمەلى (برایانى موسولمان) (كەتیبەكە) مەجھیدی نارد بۆ فەلەستین لەگەڵ كەسانى تر سالى ۱۹۴۸ بۆ ئەوێ لەجۆلەكە بەدات رۆحیان چوو سەرى دنیایان لێهاتەو یەك وتیان: خۆ عەرەبەكانمان بەفیل هیناوە، ئەمانە فیلان لێناكریت.. ئەمانە بۆ هاتون.. هەرجییهكیان كرد ئەیانویست ئەو گۆمەلە موسولمانە لەناوبەرن. چونكە ئەیانزانى ئەمانە پیاوی ئەم و ئەو نین.. ئەمانە راستن لەخۆبوردون بۆ خوا هاتون لەویدا (جیهاد)یان لەگەڵ بكەن رۆحیان لەكەس نەچو بو لەوان نەبیت، قەسەى سەركرەكانیان دەلى: تا شەرى ئێمە لەگەڵ عەرەبا، شەرى جۆلەكەو عەرەب بێت ئێمە برودمانەتەو.. بەلام لەگەڵ بوو بەشەرى (جۆلەكەو موسولمان) ئەو ئێمەتیاجوین، چونكە ئەزانن بە (ئىسلام) ناوێرن.. بەلام كارێكى وایان كردووە زۆر بەناسانى بەعەرەب ئەوێرن.

بەپێزەكەم زانیمان نیازی چیانە (جۆلەكە)، چونكە هەمو شتی.. هەمو سەركرەمەك دروستكراو پەروەردەكراوى خۆیانە.. بابزانین نیازی چیتیان هەبە جۆلەكە لەمەودا.. بەچاوى خۆشمان ئەیبینین ئەگەر تەمەن باقى بێت.. بەبۆچون و حسابى خۆیان نەخشەكەیان لەسالى ۲۰۰۰ دو هەزارەكاندا دەستپێدەكات و كارەكانیان بەروبومەكانیان ئەدرۆنەو.. (نیکسۆن و رۆنال ریگان) كە یەكی هەشت سال سەرۆكى ئەمریکا بون ئەیان وت لەسەدى (۲۱) دا پلانەكان دەرئەكەون و ئەو هەراو بەزمەى ئەمانەوێت دەپنێنەو.

چونكە قەناعەتەكەیان وایەو لەناو (تەورات)ەكەى خۆیان ئەلى: لەدەشتى فەلەستین لەزموى (ماجولینا) شەره جیهانیە گەورەكە ئەبیت كە دنیای پێلەناو ئەبەن كە (۴۰۰) ملیۆن سەربازى تیا كۆئەبێتەو لەهەمو مەملەكەتى جیهانەو شەرى دروست دەبیت..

جىيەنى تيا لەناو ئەچىت.. لەدىر زەمانەو ئەمەيان داناو.. قەناعەتى خۇيانە.. لەسەر زەمى (بېرەشتى) دروست دىگەن پەردەسىنى.. بەلام لەكۇتايدا (موسولمانان) لەناويان دىمەن.. ئەزانى ئەمە تەقدىرى خاويە.

- دەولەتى روسىيان روخاند (شىوعىيەت) ئەمە بەدەمى خۇى (گوربارشۇف) وتى: ئەوا (پەگىتى سۇفىيەت) ھەلەشاو (شىوعىيەت) ئەمە يەكسەر ئەمەرىكا لەبەرنامەى (مايەبىر عن الوجه النظر الحكومة الامريكية) لەدەنگى ئەمەرىكا وتى: ئىستا دوزمنى ژمارمەكى ئەمەرىكاو غەرب لەدواى ئەمانى (شىوعىيەت).. ئىسلامە.. بەلئ ئىسلامە، بەئاشكرا لەرادىۋكەياندا وتى: زۇبەى زانستو زانىارپەكان لەلای جولىكەيە.. كارى بۇ دىگەن، دىمىكەن ئامانجىيانە كەس ھىچ ئەزانى خۇيان ئەبىت، خۇيان ھەمو شتى بن لەجىيەندا بەھەر شىۋەيەك بو كەشتىەكى ئاسمانى ئەمەرىكى ھەلەراپە ئاسمانو بۇ گەشتى مانگ كارى كرد، يەكەك لەسەرنشەنەكانى پىياۋىكى جولىكە بو. جولىكە زۇر شانازى پىۋە دەگرد. كەشتىەكە كارەكانى ئەنجاماو وىستى بگەرپتەو سەر زەمى ھەمو كەسە گەورەو بەتواناكانى جولىكە لەگەل ھەمو دانىشتوانى شارەكانى ئىسرائىل لەفەلەستىن بەمەلەين چاۋ چاۋمەپى بوون جىگەو رىگەو خواردن نامادى ئەو ئاھەنگە كرا بو كە بەنىيازبون بۇ ئەو كەشتىەوانەى بىكەن، بەلام لەنزىك بونەۋەى لەسەر زەمى لەبەرچاۋى ئەو ھەمو كامپىراو كەنالا ئەداو مۇۋاپىقەتەيدا.. ئىسرائىل ئەم خەۋەى نەھاتەدىو (فەۋكەكە) بەئاسمانەو سوتاو كەۋتەخوارى ھەمو سەرنشەنەكانى گىيانىان لەدەستدا.. چاۋى رەشى جولىكە كال بۇۋمو خواردن جىگەى ئاھەنگ كراپە جىگەى پەرسە، سالى ۲۰۰۲.. بەلام بەرپەزم لەئاسمان رويداو خۋاى گەورە پىشتى شكاندن.. گەر لەسەر زەمى روۋپىداپە زۇر بەراشكاۋى دىيان وت: (دەستى ئىسلامىيەكان بوۋە ئەم تىرۋرىستىيەيان ئەنجامداۋە)، بەلام سوپاس بۇ خوا.

- بۇ زىياتر رون بون لەو كارو كەردەۋانە لەچەندىن جىگەدا خۋاى گەورە لەقورئانى پىرۋزدا باسىان دەكات، ھەزرىتى (موسا) عليە السلام يەكەم پىغەمبەر كە لەھەمو پىغەمبەرەكان زىياتر ناۋى لەقورئاندا ھاتوۋە.. كە ھۆزەكەى چەند ئالەبارو سەرسەختو

دور لەخوا بون، بەھىچ شتێك باومرپان نەكردوو. داواكارپان زۆر بوو، زۆر دنیا خۆشەويست بون.. نازارى پێغەمبەرانيان زۆرداوه لەرابردودا.

پێشەواى مرقاىپەتى محمد (درودى خواى لەسەر بێت) لەچەندىن (حەدىسى سەحیحدا) باسى ناپاکی و ستمى جولەكە ئەكات و پاشان لەناوچونیان بەدەستى (محمدى مەھدى) (ستكون بعدى خلفاء، وبعد خلفاء امراء وبعد الامراء ملوك، وبعد الملوك جبابرة وبعد الجبابرة المهدي).

(لەدواى من خەلیفە حوکم ئەكات پاشان کۆمەڵی دێن (ئەمیرایەتى) ئەکەن دواى ئەو دەسەلاتى نیسلام بو بەئەمیرایەتى و ئەمیرایەتیش نەما، دەسەلاتى (مەلیکایەتى) پەیدا دەبێت کە ئەویش نەما ئەمجارە (دیكتاتۆر ستمکار) پەیدا دەبن (جبابیرە - ئەوانەى ستم و ناحەقى لەخەڵک ئەکەن و ئەیانچەوسێننەو، لەپاش ئەوانە ئینجا (مەھدى) دێت خۆپنەرى خۆشەويست.. ئەى دێزاكاو بەتاوانى کەسانى سەردەم.. ئەى دێپەر هیواو ئاواتى کپ کراوه باش بزانە ئیستا سەردەمى (زالمەکانە) خەلیفەکان پۆشتن و ئەمیرەکان وەك (صلاح الدین و..) کە دواى روخانى (عەباسى) یەکان هاتن، پاشان مەلیکایەتیشمان بینى پۆشتن ئیستا حوکم و دەسەلاتى (ستەمکار - جبابیرە) یە کە حوکم بەئاینى خوا ناکەن و دژایەتى دەکەن.. پاشان (مەھدى) یە، دواى ئەویش شارى مەدینەى پێغەمبەر (درودى خواى لێبێت) کاول ئەبێت دەلى: وایلیدیت (چەقەل و گورگ)^(۸) دێتە لای (گۆرمەکەى پێغەمبەرە) وە کەس نییە دەرمانبکات، کاروانى بەو ناویدا دەرپۆن دەلێن: بیستومانە لەزەمانى پێش ئێمەدا ئەم ناوە چەندەها کەس تیايدا کۆبونەتەو لەدواى ئەمانەش، جەنگى جیهانى سێیەم دروست دەبێت لەحەدىسدا بە (مەلحەمەى عوچما) ناوى هاتوو، پاشان شارى قودس لەدەست جولەکە رزگار ئەکرێت، لەپاشاندا (دەجال)، دێت وەك کەسیکی ناسایی وایە (۷۰,۰۰۰) جولەکەى ناوچەى خۆراسانى ئەگەلدايە

له‌دایک و باوکێک ده‌بیټ که (٢٠) ساڵ مندالیان نه‌بووه، پاشان هه‌مو ده‌سته‌لات و توانایه‌کی هه‌به‌ خاوه‌نی پارهی زۆرو نانی زۆره.

خه‌لکیکی زۆر دواى نه‌که‌ون ئیدیهای (خوایه‌تی) نه‌کات.. خه‌لکه سادو ساویلکه برۆای پێده‌که‌ن و نیمانی پێدینن بۆ هه‌مو لایه‌ک ده‌جیت ته‌نها رووه مه‌دینه و که‌عبه نه‌بیټ. پاشان چه‌زمرتی (عیسی) دێته سه‌ر زه‌وی و (ده‌جال)، نه‌کوژی به‌چه‌کێک که ته‌نها نه‌و له‌و چه‌که‌ی پێیه‌و زۆر به‌هێز ده‌بیټ له‌ده‌رگای (قودس) دا مرۆفایه‌تی له‌م (ده‌جاله) رزگار ده‌کات، نه‌مانه نیشانه‌ی گه‌وره‌ی دنیا کوژی هاته‌ که به‌گورتی: (هاتنی مه‌هدی - کاولیونی شاری مه‌دینه - رودانی جه‌نگی جیهانی سییه‌م - گرانیه‌کی گه‌وره‌ی سێ ساڵه - دوکه‌لیکی گه‌وره (الدخان) که هه‌مو سه‌ر زه‌وی ده‌گرێته‌وه‌و ماوه‌ی ٤٠ چل شه‌و زه‌وی دادمه‌پۆشی، پاشان رزگارکردنی قودس، پاشان هاتنی ده‌جال پاشان دابه‌زینی چه‌زمرتی مه‌سیح - عیسا - "عليه السلام" هه‌موشی له‌ماوه‌ی "٧" چه‌وت ساڵدا روودده‌ت، پێغه‌مبه‌ر (درودی خواى له‌سه‌ر بیټ) باس ده‌کات که خه‌لکی زۆر به‌ناڕه‌حه‌ت فریای به‌دواداچوون و گوێگرتنی (متابعه) ده‌که‌ون له‌کوژتايدا خوا گه‌وره لامانبده‌ت له‌و ناڕه‌حه‌تی و سه‌غله‌تیانه‌و مرۆفه‌کانی نه‌و سه‌رده‌مه‌ش به‌نیمانه‌داری به‌یالێته‌وه‌و ناگامان له‌چه‌رکه‌کانی رۆژگارو هه‌ناسه‌کانی میژو بیټ.. نه‌م بابته‌ زۆر له‌مه زیاترو باشتری ده‌وێت، به‌لام هێنده به‌سه.

نویژى بهیانی

خوینەرى ئازیز/ دىزانىت كەسانى سالانى رابردوو بۇجى دور لەنەخۆشى و دەردو بەلابوون؟ دىزانىت بۇ ھىندە بەكارو تواناو لەش ساغ و ھىممەت بەرزو مۆتەقى بوون؟ بگەرپۆرموو بەگەردارمەكانى خۆتاو بزانە لەچ لایەنكەووە كەم تەرخەمىت ھەيە؟ بەلئىن بەدە.. عەزەمى خۆت جەزم بەكە.. گەر نەشت بو ئەوا زەنگى مۆبایلەكەت ئامادە بەكە بۇ ئەم كارە خێرە.

پیاوی ناشتی، سەرۆك وەزیرانى ئیسرائیل (ئیرۆن شارۆن) گەورە پیاوی جوولەكە لەچاوپێكەوتنىكدا دەلێت، ئێمە لەعەرەب ناترسین!

- ئەى لەموسوئلمانان؟

- لەوانیش ناترسین و تازە رەگمان داكوئاو.

- ھىج كاتێك لێیان ناترسن؟

دوا وەلام/ لەپەككاتدا لەموسوئلمانان دەترسین ئەویش ئەو كاتەيە كە ژمارەى نوێژخوینانى بەیانیان گەشتە ھىندەى ژمارەى نوێژ خوینانى نوێژى (ھەينى ، جومعە) ئەو ساتە دەبنە مەترسى بۇ (دونىای جولەكەو دۆستەكانى) بەرپۆرمەكەم.. مەزگەوتەكان لەتۆى گەنج خاڵیە..

شەو زوبنو و زەنگى مۆبایلەكەت ئامادە كە پێش بانگى بەیانى بەئاگابیتەو. دەستنوێژىكى خاویڤ (أحسن الوضوء) بگەرەو چەند ركاتێك شەونوێژ بخوینە.. لەدواساتەكانى شەو زەنگدا پەردەى گوێكانت بەدەنگى بانگى بڵندى مەزگەوتەكان دەزەنگیتەو.. لارەمل و بێ ئیرادە نوێژى تەنھای بەیانى بەنەنجام مەگەنەو بنویتەو.. بەلگو وەرە دەرماڵ، بەدەم وەلامدانەو بەبانگەكەو بەرەو مەزگەوت ھەنگاوى ھىدى بنی.. ئاى! لەو كات و ساتە كپ و خامۆش و خۆشە.

ھەوا خاویڤ ئاسمان بڕیسكە دەدات لەنەستێرە بێدارەكان.. كەشێكى رۆحىت لەلادروست دەبێت ھەمو سونەتەكان دەتوانیت بلیت، گەر مائەكەتان تۆزى دورە مەزگەوت بێت. چەند ركاتێك نوێژى سونەت لەمالى پەرەمەگەردا بەجێ بگەيەنەو

لەپىزى نوپۇز خوڭناندا رابوۋستە.. لەدواى مامۇستاۋە نوپۇزى بەيەنەت بە (جەمەت) بخوڭنە.. بەناخى ئايەت و وشەگاندا شۆرپەرمەۋە.. لەكۇتايىدا دەزانەت ھەست بەج ئاسودىيەك دەمەيت رۇخى پاكى ئيمانەت گەشە دەمەت.. (وپردوۋ نەۋرادەگان) بەجۋانى و بەدلى ئامادەبوۋنەۋە بخوڭنە، بەۋ ھەۋا پاك و نەسىە خۇشەى بەرمەيەندا بەرمە مال بگەرپرمەۋە، پېفەمبەر (درودى خۋاى لەسەرىيەت) لەم بارمەۋە دەئەت: بەجۋەنەنى نوپۇزى (خەۋتەنەۋ بەيەنى) بەجەمەت خىرى (شەۋنوپۇزى ئەۋ شەۋەى ھەيە) و لەبەرگەردى چەندەھا لاپەرەى گارى قوتابخانەۋ گارى ترە، مەنورەۋە.

ساتە نامۇيەگان ناگەرپنەۋە.. قورنەن بخوڭنە.. ئەۋ ساتە ھەست بە (تەدەبۇر) دەمەيت.. (خىر العمل فى بگورىھا) دەزانەت ھەست ناسكى چىيە ئەزانى ھەۋل و ماندوۋبون چىيە؟ بەئى. دەزانەت بۇ رۇزەكەى چەندە چالاك دەبەت، گەر بەردەۋام بىت چەندە رۇزگارمەگانە بەش دەمەت.

نەخشەى جۋان جۋان بۇ گارى ئەۋ رۇزەت دەمەيت.. ھىۋادارم بىتوانەت گارى بۇ بگەيت پەيمەنەم بەدەرى كە تاكى بگەيتەۋە!! بەناسودىيەى چىزى ئەۋ چرگە ساتانە لەبنى دانى گەنجىتا دەرنەچىت و دەبەتە ماىەى خىروخۇشى و تۈپشۋوپەكى قىامەتى.. دلىابە ئەۋ كارانەى ئەمەرۇ لەكەنەلە تەلەفزیۋنەگاندا ماندوت دەمەت و لەكەت خەۋت دەگرى (تارمايى - سەرابىكە) و پاش ھەلەتەنى خۇرى رۇزىكى نوپۇ شىرە بەفرىنە ئاسا دەمەيتەۋە.

لەدوا پەيلى ئەم ساتە پەر خۇشى و شادىيەدا ھىۋاى بەردەۋامى و گامەرانى و دلسۇزى دەخۋازم لەبەرۋەردگارى گەۋرە داۋاكار شادىن.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

ئەوينى دايكم

دواى گەرانهوم لەدەرەوى ولات

ن/ عبدالعزدين حمدان

و/ م. عبدالقادر على

ح.ح.م كه لاويكى ھەستيارەو لەزەلكاوى نەفاميدا درێژەى بەژيان نەداوە خۆى دەلێت:
كاتىك باوكم لەژيان دەرچوو.. چوووەو باوەشى خاك و ئارامى گرت، من منداڵىك بووم
وەك خەو ئەو سات و رۆژگارنەم دێتەووە ياد، دايكم بەختى كۆردم.. پەرورمردى كۆردم
بەو بېرە پارە كەمەى كە لەمالان بەرپنجى شان و بال و شەونخونى دەستى دەكەوت كە
(جەل شۆرى مالان - نانكەرى - كارمەرى) بۆ ئەوێ من بەعەزمى ژيان ئالودەكات و بېمە
دارو لەسايەو بەرى بەھۆيتەووە.. زۆر بەنازدارى و تاقانەى ناردەم بەر خۆپەندى.. بۆ
ئەوێ خۆپەندى تەواو بكەم و لەدوارۆژدا دايكى پىرى لێقەوماو پشويەكى خۆش بەدات و
بەھەستەووە.

قۇناغى (سەرمتايى - ناومەندى - دواناومەندى - زانكۆم) تەواو كۆرد، زۆرم خۆش ئەويست
زۆر بەھەمەقەبووم لەگەڵیدا، بېقەرمانىم ناكۆرد، بەبالاى بەرزما ھەلى ئەپروانى و
ئەلەمەمدوليللاى دىكۆرد. بەباشم زانى بۆ تەواو كەملى بوونى بېروانەكەم بەرەو دەرەوى
ولات بارگەى غەربى ھەلگرم!

دايكم لەگەڵما ھات و بەرپى كۆردم لەپىنگا نەتوت يەكەم جارە نامۆزگارىم دىكۆرد
بەقوربان و بەساقەم دىبوو، ئەبوت: كۆرم من ھەر تۆم ھەيت.. نازىزەكەم ئاگات لەخۆت
بێت، كارىك نەكەيت خوا پىيناخۆش بێت، رۆلە شىرینەكەم ژيان ئەم چەند سالى

تەمەن نىيە، زۆر ورپايە كۆرى خۇشەويستم تەكايە تا دىتوانىت لەنامەو ھەوال پەرسىنت بېيەشم نەكەيت.

منىش بەزەردەخەنەيەكى بېرۇخانەو دىموت: جا كى بۆت دەخوئىتەو.. خوا گەورەيە.. با بگەم.

باش چەند سالىك باش چەندىن بەسەربردنى كات لەبى كاتىدا.. خوئندىن تەواو كەردو بەپەلو پايەى بەرزەو بۆ لای دايكەم و شارەكەم گەرامەو! بەلام لەگەل گەرانەو مەدا كۆمەلئ: (دابو دىستورى رۇزناوا) م لەگەل خۆم بەخەلاتى جەستەمى ھانى بوو، مەن بەناو لەخەلكى جىيا دىكرامەو.. زۆر گۇرپوم.. ھاورىو دراوسى بەباشى ھەستىان ئەكەرد.. تا رۇزىكىان گوئىم لىبوو باوكى (خ) قەسەى بۆ مىندالەكانى دىكەرد:

رۇلەكانە ئەگەر پەلوپايەو بېروانامەى بەرز.. ھەندەران.. ئاوا مەرفەكان بگۇر! ئەم بېروانامەيە بەتورىكى قوروى، زانىستو زانىارى ئەگەر (ئەخلاقو ئەدىبى) لەگەل نەبوو بىخەنە تەنەكە خۆلى بەر دەرگاۋە بابروات بۆ شوئىنكى پىست.

بەلئ: مەن كالتەم بەھەموو شتىك لەزىان دىكەرد.. تەمەن و زىانم تەنە پارە كۆكەردنەموو چىزى ھەرام بوو، بەلئ چىزى ھەرام و ھىچى تر.

بەھوى بلىندى بېروانامەكەمەو كارىكى زۆر باش و بەرزىم دىستەكەوت، پاشان خولىاي ئافەرت و ژنەينان دای لەكەللەم.. دايكەم زۆرى پىخۇش بوو، خىرا ئافەرتىكى زۆر رىك و پىكى بۆ دۆزىمەو، بەلام ئاخ.. ئاخ بەدلىم نەبوو، دىزان بۆ؟ چۈنكە سەرومت و سامانى زۆرى نەبوو! دوى ئەو ئەو ئافەرتەى كە خۆم دىموىست دايكەم ھەزى ناگەرد بىيە ھاسەرم، بەلام ھەر كەردمە ھاسەرى زىانم.

شەش مانگ بەسەر خىزاندارىماندا تىنەپەرى بوو ھەستەم دىكەرد خىزانم دايكىم خۇش ناۋىت، واپلىكەردم كە وا مىنىش دايكەم لەبەرچاۋ بىكەۋىت و لىم بىيىزىت، تا ئەو دى رۇزىكىان گەرامەو مەل دىمىنم خىزانەكەم دىكەرى.. كە لىم پەرسى: ھا.. ھوى چىيە

ئەگەرت؟ چى قەوماو؟

وتى: لەومزىياتر ئارام ناگرم يا من يا دايكت دلتىابە ئەبىت يەككىمان ھەلبىزىريت..
 زىيان وا ناچىتە سەر.. ئىتر ئارمزوى خۇتە! خۇى راوشاندو بەتورمىيەو ھە چوۋە
 ژوورمگەى خۇى، منىش.. منىكى دامالراو لەئادابو نەرىتى ئاپنى و كۆمەلەيتى.. بەچكە
 رۇژئاوايى.. زۆر تورمىووم ھەر خىرا دەستى.. دەستى دايكەم گرتو رامكىشا تا دەرگای
 دەرەو.. بەپاللىك فرىمدایە دەرەو، بەلام لەدوا سەرمىجیا نزاى خىرو چاكەى بۇ
 ئەكردم.. ھاتمە ژوور كەمىك ھەسامەو.. خىزانەكەم ھەك سەرمگەوتوى پالەوان لىوانى
 ئاوى بۇ ھانىم.. بەنەرمىكەو وتى: بىزى پىاو.. دەستخۇش، بەلام دواى كپ بوونەوۋى
 تورمىونەكەم بەشىمان بومەو ھە چومەو دەرئ تا دايكەم بدۆزمەو.. بېھىنمەو بۇ مال..
 بەلام ئاخ نەمدۆزىيەو.. سەرى خۇى ھەلگرتبوو، لەو نىزىكانەش نەمابوو!

گەرەمەو ھە چومەو ژوورئ بارى غەم ھەناسەى ساردم لەبىرچۆۋە خىرا خىزانەكەم بەسەكەى
 لەگەندا گۆرپم، دايكەم لەمىادچۆۋە.. ئىتر ھەوالى دايكەم نەما.. مال سەرانسەر گۆرپا.. گۆرپا
 پاش چەند مانگىك لەكارىكەمدا دوچارى نەخۇشىيەكى سەخت ھاتم.. كحول.. مال..
 دارايى.. گەنجى.. بىروانامە، ھەموويان لەدورەو سەپىريان ئەكردم.. لەنەخۇشخانە
 كەوتم.. خىزانەم كەم كەم سەردانى ئەكردم.. دايكەم زانىبوۋى نەخۇش ھاتبوۋە سەردانم،
 بەلام پىش گەپتەننە لام خىزانەكەم دەرئ كرىبوو نەپەشتىبوو بىم بىنىت.

پاش چەند ھەفتەيەكى تر لەنەخۇشخانە ھاتمەدەر.. بارى دەرۋىنى تەندروستىم
 ھەتا نەھات روو لەخرابى بوو.. واملىھات نەتوانم لەكارمەكەمدا بەردەوام بىم.. قەرزىكى
 زۆر كەوتە سەرم كار بەمەش نەچوۋە پىش، تا رۇژئىكىان خىزانەكەم زۆر بەپاشكاۋى و
 راستەوخۇو بېھىچ شەرمىك وتى: تۆ نەخۇشەيت.. من بۇ لەشساغى و رابواردن و
 بىروانامەو سەرمەت و سامانەكەم شووم پىكرەدوۋى، بەلام بەداخەو تۆ ئىستەو داھاتوش
 نەخۇش ئەبىت.. ئىفلاست كرىوۋە، ھىچت نەماۋە دلتىابە ناتوانم لەگەل تۆ بىزىم،
 دەبىت تەلەم بەدى!

بەراستى ھەوالىكى ناخۇش يان داۋاكارىيەكى زۆر قورس بوو.. ناچار پاش چەند
 قەسەوباس و نامۇژگارى سودى نەبوو تەلەم دا.. بەتەنھايى مامەو.

رۇژىكىيان لەسەر قەرمۈپلەكەم لەبىرى تەمەنى رابردوو كارە دزىۋەكانما بووم يەكسەر راپەرپىم.. ۋەك بلىتى تا ئىستا خەوتىتتىم.. زۆر پەشىمان بوومەۋە.. بەلام دۋاى چى؟! ھاتمە دەر ۋەك كەسىكى نەشارمزاو نامۇ كۆلان بەكۆلان و كوچەو گەرەك دىگەرپام بەدوا ئەو كەسەدا كە نۇمانگ بويۇمە جىگە ئازارو خۆشى.. ئەۋىش دايكە بەۋىفاكەم بوو.. دۋاى ماندوبونىكى زۆر زۆر دۇزىمەۋە.. بەلام لەكۆى و لەچ ھالەتلىكدا.. لەچ گوزمرانىكى ژياندا. ئاى غىرەت..

دەبىنىم لە كەلاۋىيەكدا كەوتۈۋە خىرخوازان ژەمە خواردىنى دەمەنى و شېرەۋىتالى لەخۇۋە ئالاندۈۋە.. چوۋمە لاي دەبىنىم گريان سىماي تىكداۋە.. روخسارى شىۋاۋە.. بۆيە خۇم خستە سەر قاچەكانى و گريام.. بەلى گريام.. ئەۋىش ۋەك مەن گريا، بەم شىۋىيە ھەردوۋىكمان بۇ ماۋەى يەك كاتزىمىر زياتر گرياپىن. لەو رۇزە بەدواۋە ھىنامەۋە مائەۋە، پەيمانىم بەخۋا دا تا ماۋم بەندەى خۋاى گەرەۋە خزمەتكارى دايكەم بىم.. پەرۋەردگار چى پىخۇش بىت ئەۋە بىكەم.. گوپراپەلى دايكەم بىم.. دلىم ئەلاۋاند.. دەمۇچاۋىم دەشت، دەستىۋىزىم پىئەلئەگرت.. خواردىنى چاكە ئەنايە زارى.. شەۋانە تا چاۋى نەچۋاپەتە خەۋ.. نەئەخەۋەتم.. لەگەرپانەۋەمدا تا دەستىم ماچ نەكرداپە دانەئەنىشتم، ماۋىيەكى زۇرە ھەر ئاۋاپىن.. ئىنشائەللا ھەروا دەبىن. ھەمو خورپوشتى ئەۋروپام لەخۇما دورخستەۋە. ئەى خۆشەۋىستانى خاۋەن دايكە و باۋك، خۋاى گەرەۋە خەلاتى كردوم كە لەگەل دايكەدا خۇشترىن ساتەكانى تەمەنمان بەسەر دەبەين.

خۋاى گەرەۋە لەھەموۋ لايەك خۇشبىت و بىكاتە توپشۋى ئەو دىيامان. بەفەرمودىيەكى پىشەۋاى مرفايمەتى (مەمەد) درودى خۋاى لەسەر بىت كۆتاپى ئەم روۋداۋە دەھىنىن؟
الجنة تحت اقدام الامهات (بەھەشت لەزىر پىتى دايكانەۋىيە) بەرازى كردنى دلىان بەھەشت مەۋگەر دىكەين، ئىنشائەللا.

(۱) زىللى مىھرىبانى

ئەدەبىي رايونىمىز شىنجاڭدىكى بەھار ۱۹۹۱ ۋە پەيدا بولغان گرانى ۋە كەمەستى، كوردستان بىلەن جىڭخەي چەننىن (رېڭخراۋى بىلەن) بۇ ھاۋاكارى ۋە يارمەتى دانى خەلقى ھەزارو نەدارى كوردستان ۋە ئاۋمەندىنە ۋە (گوندو شاربۇچەكەن) بەجەننىن كارى مۇقەددەس ۋە (دروستىردىن مەزگەۋى، قوتابخانە، پەرد، نەخۇشخانە، سەرچاۋە ۋە ئاۋدېرى، رايونىنى جادە، قەلچۇكرىن نەخۇشپەكەن كىتۇكاۋ ۋە مەرو مالات، ئەلەم ھەلگەرنەۋە، بەخىشىنى خۇراڭ ۋە پارە بەدانىشتۋانى شاربۇ گوندەكەن ۋە قوتابخانەكەن، ھەمىيەكە ۋە لىۋلەتەكە ۋە ھەمىيەكە ۋە بەشپۇۋازىكى جىياۋز كەۋتەنە خەمەتى (قوتابيان، دانىشتۋان، نەخۇشخانە..)) دامەزەندىن چەننىن كەسى بەتۋانا لەلەي خۇيان بۇ بەرپۇمەردىن كەمەكەن بەپارمەكە باش لەۋ رۇڭگارو سالانەدا.

بىرلەشكەن دىگىرپەتەۋە: دۋاى كەمەستە جەڭگەپەكە ھەلەبجە ئاۋارمەپىن ۋە ئەدەبىي رايونىمىز لەسالى ۱۹۹۴دە لىمىيان گەپەپەتەۋە، وتيان: ۋەلەن رېڭخراۋە (سە بىز دەدات بەھەر مائىكە كە لىمىيان گەپەتەۋە، مەنىش جۇم ناۋم نوسى ۋە پىۋلەي ھاتتەۋە تەسلىم كەرد، پاش ماۋمەكە زۇر دەسى دەسى ۋە نەمپۇ بەسبەي نىت لەۋ باۋمەردە نەبۇم بەماندەن، ھەتتا ماۋە سە سال پاشان وتيان ۋەرن بىزەكەتەن ۋە مەگەن - مەنىش ۋە: شەرت بىت گە راست بىت سە بىزەمان بەدەن، پەكەكەن دەكەم بەخىرو بەسەر دەرو دراۋسىدا بەشى دەكەم.

(۱) بەدەستكارىيەۋە لەھەفەتەنامە (پەكەرتو ژمارە ۱۹۲) سالى ۱۹۹۸/۶/۲۶ ۋە مەگەپەۋە.

لەگەل چوار مالى تردا چوين بۇ شوپنى رىكخراوۋەكەو ھەيوانەكانم بىنى كە زانىم
راستە ئەماندەنى، شەپتان چوۋە ناو دىمە نىمەتى خىرمەكى پى گۆرپىم لەدلى خۇمدا
وتم: ھەرسىكىيان دەفرۆشەم و گىسكىكى بچوك دىكرم و دىكەم بەخىر خۇ خىر ھەر
خىرە، نىتر بىئاگابوم لەمەى كە خواى كاربەجى ناگادارە بەم كەين و بەينەو، بەپى
نىت گۆرپىنەكەم پاداشتم ئەداتەو. بەلئ لەگەل چوار مالىكەى تر بزنەكانمان وەرگرت و
بەھەمومان كەلابەيەكان گرت و بارمان كردن، خۇمان لەپىشەو سواربوين، لەنىوہى
رئدا دابەزىن، كە سەپرى ھەيوانەكانمان كرد پەكئ لە سى بزنەكەى من كە بەساغى
بارمان كردبون مرداربوبۇو. زەنگى پەشىمانى ئىداو پەكسەر بەخۇمدا چومەوہو
لەدلى خۇمدا وتم:

ئەمە زللەى مېھربانى خوابو.. تا تەسلىمى نەفسى سەرگەشم نەبم، چونكە بەراستى
وەكو خواى گەورە دەفرموى (.. إن النفس لأماراة بالسوء إلا ما رحم ربي) (۵۲-يوسف).

شەيداي گۆرانىم

فرىشتە: كچە خوڭىندىكارى بۆلى پىنجەمى قۇناغى دواناۋەندى بوو لەو كەشە ئالۋىزى
گوزمى كىرەبوو بەسەرىا بۇمان دەۋىت:

زۆر ھەزم لەگۆرانى و دەنگى گۆرانى بىژان و مۇسىقا دەگرد، بەردەوام رادىئوكەم لەسەر
گۆرانى دادەنما.. ئەگەر رادىئو نەبوايە ئەوا كاسىتى ناو تەسجىلەكە.. ئەمدىۋادىو دەگرا..
پان شىرىتى CD و كلىپە سەمابازىيەكان.. گوڭم لەھەموو گۆرانىيەك دەگرت..
نەمەزەنى گۆرانى چاك و خىراپ ھەيە.. بۆيە ھەۋال پىرسىنى ھونەر مەندەن..
خوڭىندە ھەي كاروبارى رۇژانەيان، چاۋەندىرى كىردى ھاتنە بازىرى بەرھەمى نوڭيان
كارى بەردەوام بوو، ۋاملىھاتىبوو كە بلىم دەتوانم ۋاز لەھەموو شتىك بەيىنم تەنھا
تەنھا گۆرانى بېستىن نەبىت.. بەرھەمى خۇمالى و بېگانەم دەگىرى و بەتاسەۋە گوڭم بۇ
رادەگىرت لەگەن ئا ئەموتەۋە.. ئەۋەي كە تىيىنە دەگەپشتم ھىندەي ئەۋەي كە تىيى
دەگەپشتم ھەزم بەيىستىن دەگرد، بەشىۋمەك ئارمەزە، گۆرانى بېستىن بوم كە ئەگەر
سۆزۈ بەزمىي خانەبوايە ئەۋا سەرگەردان دەمام خەرىكە يادەم ئەچىت بەرگى كىتىب و
دەفتەرە گەۋرەكانەم ۋەنەي گۆرانى بىژەكان بوو بەرھەمگە روخسارى جىياچاۋە.. لەگەن
ھاۋەلەكانما، باس باسى گۆرانى و كاسىت گۆرپنەۋە بوۋا بەلام قەدەرى خوا ۋابوۋ نىزىك
بەنىۋەي سالى خوڭىندەن مامۇستايەك نەققىل بوو بۇمان تا بلىتى رىك ۋەپىك، ھىمەن..
زىرەك.. روخۇش.. كراۋە بوو لەگەن قوتابىەكان زۆر بەنەرمى و بەخۇشى مامەلەي
لەگەن دەگىردىن.. لەھەۋال و بارودۇخى ھەمومانى دەكۆلىيەۋە بەھەموو شىۋمەك
پارمەتى دەداين.

دەپپىنىم كە بەردەوام خەرىكى گۆرانى وتىم لەبەر خۇمەۋە، رۇژىكىيان بەتەنھا پىيى
ۋەتەم: باشە دادە فرىشتە گىيان گۆرانى وتىن بۇ پشودانە ئەگەر تۇ ھىندە خۇت بەگۆرانى

ۋەتەن سەرقاڭ بىكەيت بەجى پىشوپەك بەخۇت دەمەيت؟ دىۋى ئەۋە گۇرانى ۋەك ھەشتىكى تر دوسەرە (بىيات نەر) (روخىنەر) تۇ جىياۋازى ناخەيتە نىۋانىان، ۋە تۇ ئىستا قوتايت پىۋىستە خۇيىندىن كۇشش باش بىكەيت داھاتوپەكى گەش ۋە رۈن لەپىش بىگىت.. نەك ئاۋا كاتى خۇت بەخۇراپى بەسەربەرىت! ئاۋا ۋاپە خوشكى شىرىنەم پان نا؟ مەنىش زۇر بەسادىيى ۋە خۇيىن ساردىيەۋە ۋەم: بەئى! بەلام بۇ خۇشى ۋە كات بەسەربەردىنە، بۇيە بەردەۋام لەداخى ئەۋ بەدەنگى بەرز گۇرانىم دەۋت، نەمەدەزانى ئەم مامۇستايە ۋەك خوشكىكى بەۋەفاۋ دىسۇزم ۋاپە، لەدلىسۇزىيەۋە قەسەۋ نامۇزگارەم دەكات، بەلام ئەۋ بەۋ ھەلۋىستە خۋارانەى مەن تىكەنەچۈۋ، بەردەۋام بۈۋ لەنامۇزگارەى كەردەم.

رۇزىكىان ۋە: باشە ناتىرسىت تۇ بەم شىۋەيە سەرزەۋى بەجىبەئىلىت ۋە ھاپىكانەت ئەسرىنەت بۇ بىرپۇن.. پاشان دور لەخۋاۋ ياساى خۋا بىزىت.

ۋەم: خۋا بەرەمە تۇ بۇ ئەۋەندە رەش بىنى ئەى خۋا (غفور ۋە رەھىم) نىيە؟! مامۇستا ۋە: ئەى نازانىت لەگەل ئەۋەشدا خۋاى پەرومەردگار (شىدىۋە العقابە) دىۋاى ۋەم: باشە ئەگەر خۇم بەم گۇرانىانەۋە خەرىك نەكەم چىبەكەم؟ بەجى بىتاقەتى خۇم بەسەربەرم؟!

مامۇستا ۋە: كاتى خۇت بەبىستىنى كاسىتى سودىبەخش بەسەربەرە (كاسىتى زانىستى ۋە كۆمەلەيەتى ۋە رامىيارى ۋە ئىسلامى) چەندىنى تر بىنەۋ بىيىستە!

ۋەم: ئەمانەى تۇ باسىان ئەكەى لەكۈى دەستەم دەكەۋن.. شتى ۋا كۋا ھەيە؟! ۋە: دىيارە تۇ تەنھا ئەۋ تۇمارگاينە دەزانىت كە لەۋ جۇرە بەرەمەى پىشتر باسماۋ لىۋەگەرد دەفرۇش.. مەن ئىستا ناۋىشانى چەند تۇمارگاينەكت دەدەمەى بچۇ بۇ لاپان دەۋانەيت سودى تەۋاۋ ۋەم بىگىت، پاشان پىۋىستە خۇت بەزانست ۋە زانىيارى پى چەك بىكەيت نەك بەبابەتى كە سەبەپنى بەسەربەجى.

مامۇستاگەم زانى مەپراستى گۈيى لىدەگەرم ۋەم پەپەرۇشەم بۇ رۇزى دىۋاى كاسىتىكى بۇ ھىنام، پى بۈ لەنامۇزگارەى بەرزۋ جۋان سەرنجى راكىشام، بەلام تۇزىك گۈيەم لەگۇرانى دەگەرت ۋە تۇزىكى تر لەنامۇزگارەىكان، تا ئەۋەبۈۋ بىتاقەت بۈم نەمزانى گۈى

لەكاميان بگرم. پاش ماومبەك كەوتەمە بىر كەرنەمە.. ئاخۇ كاميان سودم پېدەگەيەنەت!
گۆرانى خراب پان ئامۇزگارى بەرز بۇ كىژىكى وەك من لەم بەھارى تەمەنەدا!
زۆر بەقەناعەتەمە كە شارەزابووم ژيان ئەمە نەبوو منى ھەرزەگار تىگەشتىبووم
بەزوى پام گۆرى، بېپارى يەكجەركىم دەر كەرد كە كاتى خۇم بەشتى خراب و بىكەلگەمە
بەسەرنەبەم.

ئەمە كاسىتەنەم ھەموى سىپىيەمە بەرھەمى (سرودو گۆرانى گونجاو و بابەتى
جۇراو جۆر) م لەسەر تۆمار كەردن.. ئەمە سودبەخش دەبوو چىژم لىمەردەگەرت دەمەپە
دەستە خوشكەكانەم.

لەسەرمەتەم ھەزم لەھەندىك ياسا و پابەندى ناكەرد.. بەلام سوپاس بۇ خوا پاشان
مامۇستاكەم وردە وردە گۆرەم.. گەشتەمە ئەمە قەناعەتە كە پۆشىنى بەرگى شەرى
بەجىھەنەنەنە فەرمەنى خواپە چۆن گۆپەپەلە دەكەم بۇ نوپۇز و رۆز و ئاواش گۆپەپەلە
دەكەم بۇ خۇداپۆشىن.. تا رۆژىكىان مامۇستاكەم خەلاتىكى جوانى كەردم و پېشى و تەم:
لەلە مامۇستاپان زۆر خوشەويست بویت.. چۆنكە نەمەكانەت سەرسامانە زىادپان
كەردو و لەشەنى قوتابىيە زىرەكەكانەدەت، الحمد لله.. منىش دىمە پېرە قورگەم گىرا..
ھەرچۇنىك بىت و تەم:

مامۇستا گىان ئەمە پارمەتى و ھىدايەتى خواپە سوپاست دەكەن.. پاشان ئەمە خەلاتى
ئىو و بىت.. ئەمە ئەبىت خەلاتى خواپە چەندە گەورەم فراوان بىت.. ئەمە ئەبىت
پەرومەدگار چەندە پىخۇشەبىت، ئىتەر رۆز بەرۇز روو لەزىرەمكى و گەشەى روحى بوو،
الحمد لله.

لەكۆتاپىدا بۆم دەرگەوت كەنەلەكان و دەرگەى لاوان گەنگە بەگۆرانى دەمەن تا گەنجان
لە (قورئان و ئادابى جوان و رەشتى بەرز دور بىكەونەمە) وە سوپاسى ئەمە مامۇستا
بەپېزەش دەكەم كە لەراستىدا تەنھە مامۇستەى وانە نەبوو بەلگە مامۇستەى
پەرومەدگار و رەشتە ئاپەندەرى بوو بۇ ھەمەمە خۇپەندەكاران.

هيوادارم مامۇستايان بەو گيانە بەرزەوۋە لاوان گۆشېكەن و بېكەنە ئەندامىكى
سودبەخش بۇ كۆمەلگا.. بېپارمدا لەداھاتودا بېمە مامۇستاو رېگەو رېبازى ئەو بەرپەزە
بەر نەدەم.. بېپارمدا

تېيىنى: مامۇستا (نەورەسى) رەحمەتى خۋاي ئېيىت لەبارەى مامۇستاو دەلى: يەك و
يەك نابىت قەت بىكەتە دوو دەيىت بىكات (۱۱) يازدە.. واتە دو مامۇستا بەرامبەر يازدە
مامۇستابن لەھەمو رويەگەوۋە ئەگەر سىان بون ئەوۋە دەيىت بىكەنە (۱۱۱) سەدويازدە..
دەيا نېمەش مامۇستايان خۇمان پې چەك بىكەين بەزانست و زانىارى سەردەم و نوپگەرى و
گەشاوۋە ھەلپىنجراو لە "گەتاب و سونەوۋە" سەركەوتوبىن..

مامۇستا گيان تۆ پېشەنگى جوانانى

جەراى روناكى خاكي كوردستانى

"بەختيار زېنومر"

سۆزى شىرە بەفرینەكان

و/ عبدالقادر على

(ياسەمىن خىيام) كچى مامۇستاي قورئان خوڭن (مەحمود خەلىل العەصرى) يە ناوى تەواوى خۇى (إخراج الغضري) لەمنداىلەووە لەناو خىزانىكى موسولمان و دىنداردا چاوى ھەلەيناو پەرورەمىيەكى باشى وەرگرت لەسەر دەستى باوك و داپكى.. خۇى دەگىرپتەووە كە لەمنداىدا باوكى كۆرۈ كچەكانى كۆدەكرنەووە قورئانى بەسەردا دەخوڭنەن جا ھەر كات يەگىكىيان رۇزانە (يەك پەرە لە قورئانى) لەبەر بگردايە ئەوا - قرشىكى - دەدانى كە پارمىيەكى باش بوو، ئەم ھاندانەى باوكى واپكرد كە چەند سورمىتىكى زۇر لەبەر بكات.. دەنگە خۆشەكەى باوكىشى بەمىرات بۇ ماپۆو.

باوكى زۇرى دلىپخۆش بوو كە كچەكەى ئاوا رىگاي باوكى گرتووە لەخزمەت قورئاندايە.. گەورەبوو شوى كرد، بەم شىومىيە ئافرمتىكى ملتزم (پابەند) بوو، بەلام كە شوى كرد ھاوسەرمەكەى ھىچ خەمى لىنەدەخوارد، بۆيە ياسەمىن كەوتە داوتىكى بچوك بەمەبەستى خستەناو تۆرپكى گەورەتر، ئەویش ئەووە بوو چەند كەسىك لەئاوازدا نەران ھاتن بۇ لاي وتيان: تۆ ئەو دەنگە خۆشەت ھەيە كە بەھرمىيەكى خواپىيە ھەيە بەندەكانى خوا لىبىبەش بىن، ئىمە ئاللىن گۇرانى خراپ بلى، بەلام - تواسىح - ى ئاپنى ھەموى - مناجاتە - ە لەگەل خواداو باس لەخۆشەوېستى پىغەمبەر دەكات (درودى خواى لەسەر بىت)، بۆيە ھەز دەكەين تۆش لەو خىرە بىبەش نەبىت.

دواى ئەووە (ياسەمىن) ھەسەكانى بېست كەوتە گومان، بەلام ھەلقىرئواننى بەمەبەستى خزمەتى بە (ئاپن) واپكرد بکەوڭتە داويانەووە، ئەوانىش خىرا بەدەمىيەووە ھاتن ئاوازی جۇراوجۇريان بۇ دانا، ناوى كەوتە سەر روبەرى رۇزنامەو گۇفارىكان، واپلىھات بو بەننامىرى دەستى ئەو كۆمەلەى كە باسماں كرد، كار لەمە ترازا بەناوى ئەووى (كى)

بەگۈرانى وتەن كاھىر دەپت، ھونەر بۇ خىزمەتى جەماۋەرە)، بەيەكجارى ھەتلىسكا،
باۋكى رەھمەتى زۆرى پىناخۇش بوو، لەملاو لا گەپى و گازىدە روى لەباۋكى پىرى
ئەكرد.. باۋكىشى دەپت:

- (من چى لېكەم تا لەملى مىندا بوو زۆر پابەند بوو، ئىستا كە شوى كىردوۋە
لەسنورى دەستەلاتم چۆتە دەرۋە).

كارى ئەو دەستەپەي پىشوو ھەر بەمەۋە نەۋەستا، باس ھاتە سەرباسى جوانىكەكى
(كە چەندە ئافرىتىكى جوانە، رېكوبېكە، بەس گىرىتى ئەۋمىيە بە - مۇدىل - جىلۋىبەرگ
ناپۇشيت)، دۋاى ماۋمىيەك ھۇش خۇى ھاتەۋە وپىستى رىزگارى بېت لەداۋى خراپەكارى،
بەلام ئىرادە وپىستى لاۋازى خۇى واپىكرد كە رىزگارى نەبىت، باۋكى خواناسى بەو داخەۋە
سەرى ناپەۋەم كۆچى دۋاپى كىرد.

تا ئەۋە بوو لەسالى ۱۹۹۲ سەردانىكى (فەرمىسا)ى كىرد كە گەپىشتە ئەۋى سەپىرى كىرد
ھىكۈمەتى (فەرمىسى) بە (ۋەزىرو گەۋرە كاربەدەستەنەۋە) خەرىكى چارمەركىردى
كىشەى (دو كىزى) تازە لاۋن، يەكەمىيان (عائىشە ۲۰ سال) و دوۋە (ھاتمە ۱۸ سال) كە
لەبەر ئەۋمى خۇيان داپۇشى بوو رېگى خۇيىندىيان پىنەدەدرا، بەلام خۇگىرى ئەمان بو
بە ماپەي ئەۋمى ھىكۈمەتى (فەرمىسا) لەگەۋرەترىن دەستەلاتەۋە (پۇزىش) بۇ ئەم دو
كچە خواناس و بالاپۇشە بھىننەۋە ئەمانىش بەسەربەرزىيەۋە روىان كىردەۋە
خۇيىندەكەيان و بەرگى شەرىيان نەگۋى.

ئەم روداۋە زۆر بەتۈدى - ياسەمىنى - راجلەكاند، كەۋا ئەم چەندە بىرۋاى لاۋازمو دلى
خۇشە موسولمانە، كەچى بەپىۋىستى خەلىكى بەرگ دەپۇشيت، نەك بەو شىۋمىيەى خوا
لەقورئاندا باسى لىۋە كىردوۋە.

كە گەپەپەۋە دەستىك جلى دىرېزى پۇشى، بەلام ھىشتا مەرچە شەرىيەكانى تىادا
نەبوو، پاش ماۋمىيەك روى كىردە مزگەۋتى (اللەندىن) كە (مىصطفى محمود) وتارى تىا
دەخۇيىندەۋە، لەۋى لەگەل (زەھىرە العبد) ئاشناپەتى پەيدا كىرد، كە لىپىرسراۋى چالاكى
مزگەۋتەكە بوو، كە ئەمىش ۋەختى خۇى بەرگى بالاپۇشى (شەرى) نەپۇشىبو،

بەلەم دوایی تەوبەى کردو گەپایەو - یاسەمین داوای کرد لە (زەهیر العبد) نزاى خێرى
بۆ بکات ئەمیش بێتە ریزی ئەمانەو.

بەمەش دلى ئارام نەبۆو نوای نەخواردووە چوو بۆ لای زانای پایەبەرزو هاوچەرخ
خوالیخۆشبوو (محمد الغزالی) ئەویش نامۆزگاریهکی باشی کرد.

دوای ئەو (یاسەمین) بەجاریک گۆپراو وازی لەو (بەناو هونەر مەندانه) هیناو ژيانیکی
نوویی دەستپێکرد.

یەكسەر (مەلەبەندیکی قورئان لەبەر کردنی ئافەرتان) ی لەتمەنیشت مەزگەوتەگەى باوکی
کردووە.

گەورە زانایانی بۆ بانگ دەکردن تا (وتار) یان بۆ بخویننەووە ئەوانیش وەك پیاوان
لەنایینی ئیسلام شارمزا ببن، پاشان چەندان (پیشپەركی) لەبوارەكانی (زانستی ئیسلامی،
زانستی هاوچەرخ) دا سازدا.

بەم شیوێ - یاسەمین الخيام - بوو مەشخەلى بانگەواز بۆ خوشكانی لەسەر سفرەى
ئىسلام .. بۆ ئەوێ ئافەرتانیش ئەرك و مافى خۆیان بزانن لەپروانگەى شەرعەووە.. خوای
گەورە تەوبەى قبول بکات، هیدایەتى گشت ئەوانەش بدات بۆ تەوبەکردن كە تاوان
نەجام دەدەن. (یاسەمین) لەدوای ئەو هەموو گێزاوێ زانی نەرخى ئىسلام چەندە بالایە.
بەپێزمەكەم پەندو نامۆزگاری زۆر بەدى دەكەین لەم رووداوێ واقەىیانەدا بەگەشتى و
ئەم رووداوێش بەتایبەتى:^(١)

١- نەشارمزاى (باوك) بۆ دۆزینەووە هەلبێاردنى هاوسەر بۆ رۆلەكانى.

٢- باوك چەندە شارمزاى دین بوو، بەلەم لەكۆمەلناسیدا كەم ئەزمون بوو.

٣- ساویلکەى و سەرچەنجاى هاوسەرگەى و لێنەپرسینەوێ لە (یاسەمین) كە چى

دەكات.

٤- زۆرزانى و زائى دەوروبەر كە گورگ ناسا پەلامار دەدەن.

(١) نامادەکردنى، ئاوت ابوبكر

۵- لىپرانى (دوژمن بەدىن) بۇ لەخستەبىردىنى خوشكان و براپانى خاۋەن كەسايەتى بەھىز.. بەچەندىن ھۆكارى دىيائى.

۶- لەكۆمەلگەى كوردىشماندا چەندىن (نوسەرو شاعىرو ئەدىبو رۇشنىيرو خواناس) بەرجاو دىكەون كە ئەۋەندى گىرنگىيان بەكۆمەلگا داۋە نىو ئەۋەندە گىرنگىيان بەمال و مىندالىيان نەداۋە تا بە (پەروەردىيەكى گەش و جوان) جگەرگۆشەكانىيان گۆشەبەكەن، بۆيە خۇيان جىگەيان كۆپر بۆتەۋە.

۷- ترسانى ۋلاتانى زەلەيزو خاۋەن دىسەلات و دىمپىر لەھاۋارى دىموكراسى لە لەناۋچوۋنى (دىسەلات و كورسى) رىگە بەمرۇفى پاك و چالاك نادەن.. چۈنكە دىزانى خۇيان چەندە لاۋازن و ھەگبەكانىيان پوچە، ئەندامەكانىيان لەدەست دىچىت بەروناكى مەشخەلى بالاپۇشان.

۸- خۇيىن ساردى و تەرىك ۋەستانى (خوشكان) لەبۋارى زانىست و زانىيارى و زانىستە (ئىسلامىيەكاندا)، ئەگەر سەرنىجىت دابىت (ناھىرىتان) بۇ ھەموو جىگە و رىگەيەك دىرگاىيان بەرۋدا ۋالايە، بەلام بۇ (مىزگەۋت) ۋە فېرىۋونى پەيامى خۋاى گەۋرە (قەدەغەيە).

۹- كۆلنەدان و گەپانەۋى بەھىز، ئاكامى بەھىزە، بەلام كەۋتن و ھەلنەستانەۋە زۇر ئابرو بەرانەيە.. خۋاى گەۋرەش (تەۋبە) ۋە تاۋانباران بەپاكى قىۋول دىكات.

۱۰- سەپىرنەكردن و بەزۇرنەزانىنى تاۋانى بىچوك بەتاۋان، بىيەۋاش نەبون لەرەھى خۋاى گەۋرە.

۱۱- يەككە لەگەۋرە جۈلەكەكان دىلەت: ئەۋەى بەگۆرانيەك و بادىيەك شەراب دىكەپىن لەۋانەيە بەچەندىن تۆپ و چەكى قورس و سوپا بۇمان نەكرەت.

۱۲- با خوشك و خىزان و كەسمان رو لەو جىگە خىرانە بىكەن كە پادى خۋاۋ پەيامى خۋاى تىا فېر دىبىن، ئەگەر چۈنە جىگەيەك فېرى زانىست و پېشكەۋتنى نۆى بون با ئەو جىگەيە لەرۋى شەرىيەۋە باۋەپىكرەۋ بىت و ناھىرىتى و نىرخى خۋى لەدەست نەدات.

۱۳- داکه‌نلنی بهرگی شهرعی ئافرمتان له‌فهره‌هنگی هه‌ندێك كه‌سدا پێشكه‌وتنه، به‌ئێ پێشكه‌وتنه به‌رمو دۆزه‌خ.

۱۴- نه‌گهر مۆدیلات و فرێدانی به‌رگی شهرعی ئافرمتان پێشكه‌وتن بوايه، ده‌بوايه ئیستا (سلیمانی) خاوه‌نی چه‌ندان (كه‌شتی ئاسمانی و بنكه‌ی ئینته‌رنیته‌ و بابته‌ی پێشكه‌وتن بوايه) به‌لام ئایا وایه؟

۱۵- وانه‌ومرگرتنه‌ و گه‌رانه‌وه له‌ولاتانی غه‌ریبی و غوربه‌تداو هه‌ستکردن به‌چیژی بر‌واداری و په‌یامی مروفایه‌تی به‌دەر له‌و چیژو هه‌سته‌ی كه‌ له‌ناویان ده‌ژین یان بلیین كاتیك (ماسی نرخی ناو ده‌زانیت كه‌ دپته‌ وشكانی و تاسه‌ی چونه‌وه ناو ئاو ده‌كات)، یان (مرو‌ف كاتیك هه‌ست به‌ناسانی و نیعمه‌تی هه‌وا) ده‌كات كه‌ ده‌چیته‌ نه‌خۆشخانه‌ی (بوژاندنه‌وه‌ی دل و هه‌ناو) "ئینه‌اش"

سهرچاوه:

(۱) أسرار وراء حجاب الفئانات ل ۹۲-۹۵.

(۲) كاسیتێکی وتاری شیخ احمد القطان كه‌ وتاریبێژیکی ناسراوی كویتییه.

لاويكى زانكو و

گەرانهوه بۇ جيهانى رۇحى پاك^(۱)

بەرپزەكمە سۇماي چاوه گەشەكانت شاد وەرمو لەم دىفەرى بەھارە وەرزىيەتا بۇ
ساتىك گوى لەزايلى زىنگى ئەو لاوانە راگرە كە لەكاروانىكى دورى بېخۇرمو بۇ
روناكى و ئاسوى گەشى ئەم ھەوارە نوپىيە سەرتاسەرى بەبەختيارىيەو گەرپاونەتەو..

ئەزىنەت لاوان كۆلەكەي كۆمەل و ھىواي دواروۋى گەلان؟!.. بەئى!
ئەزىنەت نەپارنى پەرگراگەي خوا بۇ گەبشتن بەئامانجى تەلخىيان بەربەرەكانى ئەم
پەيامە خواپىيە دەكەن؟

ئەمەش بزانە ھەول و توانايان بەھەموو نىرخىك لەكارداپە بۇ لادانى لاوان و توپىزى
رۇشنىران بۇ گوناھو تاوانكارى كە لەفەرەنگى بېگولىياندا ئەمە ھەموو بەھا بەرزەكانى
مرۇفائىيە!

دەئىيام گەنج و لاوى زۇرت دىوہ تەنھا لەزماندا نەبىت ئىتر لەھىچ روالەتتىكى تردا
لەكوردو رۆلەكانى ئەم شارە خۇشەويستەمان ناچىت! زۇر نامۇن.. بەنامۆي گەشە دەكەن
بەنامۆي گوزەر دەكەن.. تا لەتاراوگەو لانەوازى و غورىيەتدا بۇ دواجار چاوى گەشى
بېھىوايان تارىك دادى.

پەيكە لەرۇۋزە لاتناسەكان دەئىت:

- گەر دەتانەوئەت و لاتانى (ئىسلامى) بىخەنە ژىر رەكئى خۇتان و ئىسلام قەلاجۇ بىكەن
ئەوا خەرىكەن ھەرچى بۇتان ئەكرەت لاوەكانيان توشى لادان بىكەن، با لەبەرنامەو

^(۱) مرۇف پىتھاتوۋە لەسى كەرسەي گىرنگ (لاشە، رۇح، نىمان)ە بەنەبونى پەيكەيان مرۇفەيكە
ھاۋەلەكانى پەلەي شارەنەموو كىردن بەزىر گلىا دەكەن.

بانگەوازی ئىسلام دورىكەنەو، تا وایان لىدیت ھەر بەناو موسولمان بن.. وایان لىبکەن شانازی بەربردوو گەلەپوری خۇیانەو نەگەن، بۇ ئەوۋى گە پەشتو دىستورى خۇتان بىلەن بىكەنەو ھەول بىدەن لایان دەن، ئەمەش تەنھا بەو دىگىت فېرى بەرەلایى و بېرەشتىيان بکەن! بەھەرچى ھۆکارىك و شىوازو كەرسەپەك بوو.. تا وایان لىدیت شانازی بەزىان و دىستورو بىرو ئایدیولۇزىي ئیمەو بکەن.. با خۇیان بە كەم بزانن..

- قەشە زوبەر:

يەككە لەگەرە موبەشیرو خۇرەلاتناسەكانى خۇرناوا لەگۇنگرىپەكى تەبشیری لەشارى (قىس) دا لەنیوۋى يەكەمى سەدى بېستەمدا دەلئ:

(ئیمە پىوېستە موسولمان بکەین بەمەخلوقى پەپومندى بەخواو بەسەرمتا ئەخلاقیەکانەوش نەمىنى كە ژيانى ئاسایى ھەموو گەلىكى لەسەر بەندە.

موسولمانان بکەین بەمەخلوقىك تاکە (نامانج) و کۇتا (مەبەستیان تیرکردنى گەدە -

سك - و جنسیان - شەھوت - بېت)!!

دئنیام کاریان بۇ کردوو رەنگیشى داوتەو مو جىگەدەستیان لەجىھانى ئىسلامیدا

دیارە، بەلام ئەوان بەنەینى و ژېر بەژېر گاردەگەن و خەنجەر ئاسا كۆمەلگە دىمېرن..

بەلام ئیمەى جىھانى ئىسلامى دەمى ھاوارو قسەى زل و دەرختىنى بەرنامەو کارى

نەینىمان لەچاوتروگانىكا پەخش ئەكەین و کردەموگانمان زۇر لاوازە، كەمیان نیپە..

بەپېزم با لە (لاو) دورنەگەوینەو سەرنجەبە بابزانین ئەم گەنجە لەمىجرابى ئەسریندا چ

پەشىمانىيەك ھەلەمپېژىت.. چۆن باس لەخۇى دىكات.. چۆن و چۆن.

ھەمو زەمەنەكانى ژيانم بەبەردەوامى خەرىكى كارى بېھودەو خراپەكارى بوم،

ھەرچەندە لەمەندالىيەو (باوك و دايك)م بەزۇر نەك بەقەناعەت نوپزىان پىدەكردم،

بۇيە دەلئیم نوپزەكانم ریاكارى بوو.. مەبەستم ئەوېوو باوكم دايكم ئەوەندە لەگەلەم

نەلئین.. ھەر لەمەندالىيەو بەھۇى ھاوپېى خراپەو فېرى (جگەرەكیشان) بووم.. قەت

ئاگام لەموسولمانان نەبوو.. نەمزانى بارودۇخى موسولمانان چۆنە!؟

لەزانكۆ لاۋىكى سېى دەم بەيىكەننن و ھېمەن قەسەى لەگەل دەكردم.. تا بلىيى ھېمەن و زېرەك و لەسەرخۆۋ دلسۆز بوو، بەلام من رەقەم لىيىبوو.. چونكە ئامۇزگارى خىرى ئەكردم كە باشبەم و جگەرە نەكىشەم.

رۇزىكىان لەزانكۆ بېرىك گۇفارو بابەتى جۇراوجۇرى پىشان دام سەبارەت بە (كوشتارو لەناوبردىنى موسولمانانى چىچان) لەسەر دەستى كۆمۇنىستەكان) دا ھەروەھا موسولمانانى (بۆسنەو كۆسۇفۇ و زۇر ۋلاتى ئىسلامى تر).

كە بېنىم زۇرم پىناخۇش بوو. بەلام ئەۋىش ماۋىيەك بوو.. لەبىرم نەماو چوۋە گۆشەى بېرچونەۋەۋە.

كاتىك كە بانگ لەبلىدگۇى مزگەۋتەكانەۋە دەدرا، دلى من و دىۋارمەكى تەنىشتەم تەرىب بون زۇر لەمەكەدەچوون لەۋەلام دانەۋەۋە بەرمۇپىرچونىدا.

چەند جارېك لەھەۋالەكاندا گۆبىيىستى (كوشتارى بەكۆمەلى موسولمانانى چىچان و بۆسنە ئەتەك كەردنى پىۋانى كەشمى) دەبوم لەلايەن كۆمۇنىستەكانەۋە كە خۇيان بەھەلگىرى ئالاي سورى شۇپش دەزانى و پەيامى پەكسانى و رزگاربان لەدەستابوۋا پەيامى مەۋۇ بەپراستى، بەلام تەنھا بەدەم.

بەلام ۋەك بۆم باسكردن ھەر ئەۋ كاتە بوو دۋاىى لەيام دەكردو بېرم نەدەما. ھەر لەزانكۇدا كۆمەلى ھاورپىم ھەبوو كە (كاسىتى فىدىۋ CD) ى ۋىنەى نابىرۋەتكىن و بېر لەبى شەرمىمان دەگۇرپىيەۋە.. ھەرچى تازە بىكەۋتايە دەست پەكىكەمان ئەۋا ئەۋى تىرىش بەشدارى بېنىنى دەكرد.. بەلى ئەمە گوزمەران و ھالى لاۋى گەلىكە كە شانازى دەكات كە رۇشنىيرو مۇدپىرن و موسولمانە.

رۇزىكىان ئەۋ ھاورپىيەى كە باسەم كەرد ھات بۇ لام، بەلام رەنگو روخسارى گۇراپوۋە گەش و روخۇش و بەنەدەمب و پىقارەۋە لەقەسەكەردندا ۋتى:

- كاسىتتىكى باشم بۇ ھىناۋى ھىۋادارم ئەمەشەۋ بىتۋانىت سەپىرى كەپتە مەنىش كاسىتەكەم لىۋەرگرت.. بىردەۋە بۇ مال زۇر بەتامەزىرۋە بەدىارپىيەۋە دانىشتەم ھەر كە پەنجەم خەستە سەم فىدىۋكە بەم شىۋىيە كاسىتەكەى پىشكەش كەردا

تۆمارگای - قىرتە - ئىسلامى كاسىتى (خاچپەرستى سەر لەنوئى) پېشكەش دىمكات، جىم بىنى خواپە؟! كۆشتى موسولمان و ئاوارەكردن و ئەتك كىرنى ئافرىت و لىدان و كۆپى بەكۆمەل و گىران و ھاوارى مىندال و كاول و روخاندنى مىنارە و مىزگەوت و مەرزە و بازار و دوكان. خۆم بۇ نەگىرا نەخىر خۆم بۇ نەگىرا گىرام!! گىرام!! زۆر گىرام، ھەستەم كىرد توشى لەرزوتا ھاتەم!! وام ھەستەم دىمكەرد يەككىم لەو قوربانىانە كە لاشەم سەربىرداوە و پىنەى خاچ لەسەر لاشەم ھەلگەندىراوە.

زۆر جوان بۆم دىمكەوت ئەم ھەمو كۆشتارە تەنھا لەبەر ئەومىيە (ئەمانە موسولمانن) گەر بىت و ئەمانىش بەندەى خوا نەبوانە.. مىلان بۇ ئارەزووبازى بىكرەپە و بىتەكان و بىروباومرە ھەلبەستراوەكانى پاپا و خراپەكارەكانى ئەمانىان بەپىرۆز بىزانىيە ھالىان بەم شىومىيە لىناھات.

ئەو شەوگەرە خەو لەجاوتەم تۆرا.. ئەمىديوو دىوم زۆر كىرد.. نەمزانى چى بگەم.. سەمىرم كىرد وا مانگەشەو و تىشى زىوینى ھاتۆتە سەر مىزەكەم و كىتەبخانەكەم.. لەو كۆشەنىگاپەو و چاومكەوت بەو قورئانەى چەندىن سائە بەس بۇ بەرمەكت بەبىناز دانراوە و وشەپەكى لىنەخوینراوە.. تۆزى لەسەر نىشتوو، بۆيە بەوپەرى تامەزرۆپەو لەنامىزەم گىرت و ماچەم كىرد، كە لەلەپەكى نوسرابو (لايمسە إلا المظھرون) ۷۹ ھەققە.

بۆيە خىرا چووم خۆم خاوپىن كىردەو و دىستەنۆپىزىكى جوائەم گىرت و خىرا قورئانەكەم كىردەو دىستەم كىرد بەخوینىن و گىران.. لەو دىنيا كىش و ماتەدا تەنھا ھەنسك و قولپى گىران و دىنگى مىن دىمبىسترا.. بەردەوام قورئانەم خوینىد، شەپتان ھاتە خەپالەم و پىنى و تەم: ھەستە بىرۆ بنوو.. خوا چۆن لىت خۆش ئەبىت.. تەوبە ئەكەى زالىم.. بىرەدەمەكانت بەمانى چاومروانەن بەوشكى و دور لەم دىنيا ئالو و آلەپە ژيان بىتەمە.. وازبىنە) تۆزىك وەستەم.. پاش چەند ئايەتىك گەپىستەم ئەو ئايەتەى كە خاى پەرومەدگار دىفەرەمۆت:

(و إذا سألك عبادي عني فإني قريب أجيب دعوة الداع إذا دعان فليستجيبوا لي وليؤمنوا
لعلهم يرشدون) ^(۱)

بەردەوام بوو.. تا کاتێک زانی دمنگی (الله اکبر.. الله اکبر) ی مزگەوت ھاتە گویم..
خۆم بۆ نەگیرا یەكسەر بەرھە پیری بانگی خوا لەبەندەکانی روومو مزگەوت چوم بۆ
نوێژکردن. بەلام بپروا بکەن لەبیرم چو بۆوە چۆن دەستنوێژ بگرم.. پیاویکی نورانی ریش
قەلەمی سپی پیرم بینی پێم وت: ئەگەر زەحمەت نەبێت دەستنوێژ بشۆو بابیرم
بکەوێتەو؟ ئەویش زۆر بەگەرمی وتی: بەسەرچاو

فریای جەماعەت کەوتم لەوساتەوێ ژانم گۆرا.. تەواو گۆرا.. ئیتر لەو بێمانەوێ ژانم
گۆراو.. خەریکی کاری چاکەو و تەبی چاکەم.. سوپاس بۆ خوا دورکەوتەوێ لەخراپەو
خراپەکاری و خراپە و تن.. داواکارم لەخوای گەورە پشت و پەنای ئەو کەسانەبێت بۆ
گەڕانەوێ بۆ لای بەرنامەکەیی خۆی، کە تا ئیستا نەیانتوانیوە بەرھە دنیای پاکبوونەوێ
خۆ رزگارکردن لەتوانو و گوناھ بچن.

خوای گەورە تەوبەیی ئەم لاوێو تەوبەیی گشت لایەك قبول بفرمویت کە تەنھا
بەندەیی خوای بالا دەست بێن لەژاندا لەژێر سایەیی دەستوری ئیسلامدا بژین و
سەرفرازی قیامەت بێن ئینشانەللاو باق بڕیقەکان و کورسی و پلەو پایەو نان و کاری
کەس کارمان تێنەکات.. چونکە خوای گەورە چی لەچارەت نوسی بێت ئینشانەللا ھەر
دەبێت.. ئەمڕۆ ناسیبین.

(۱) ئایەتی ۱۸۶ البقرە.

بەرپوئەبەرىكى خىانەتكار^(۱)

زۆرەباشى دەمانناسى ھاوپۇنى ئۆزىنى باۋكى رەخمەتلىمان بوو لەرۇۋانى
پېشمەرگايەتيدا كاك (س) ھاۋسەنگەرو ھاوپۇنى خۇشەۋىستى شەھىدى سەرگەردى
باۋكەمان بوو.

بەجاۋى رېزو خۇشەۋىستىمۇ سەيرمان دەگەرد... لەخۇشەۋىستىدا پېمان دەۋت
"مامە" باۋكە شەھىدى سەنگەرى كوردستان بو لەيەك شەردا "مامە"ى تازەو باۋكە
بەشداريان كەردىو زۆر نەبەردىبوو، بەلام باۋكە كە ئەو سالانە ئېمەو دايكىشىمى بىرد بۇ
(گۈندىكى) نازادىراۋى ژېر دەستەلاتى پېشمەرگەى كوردستان دايكەم بەرگى ماتەم
رەشى پۇشى ئىتەر باۋكەمان نەگەرپەمۇە لامان شەۋانە بەفرمىسكى دايكەمان دلتەنگ
دەبۇپ، رۇۋانەش بەسۇزو خۇشەۋىستى خەلكى گۈندو ھاوپۇ خۇشەۋىستەكانى باۋكەمان
گۆش دەگراپ، حكومەتى عىراقى بەزمىرى سوپاى زۆرو چەكى تازە ئەو گۈندەيان كاۋل
كەردو ھىزى پېشمەرگە "مقەر"يان گۈستەمۇە ئېمەش لارەملو سەرگەردان ماين ناچار
رومان كەردەمۇە شارو زۆر بەكەساسىو كرىچىتى دەزىيان من كچە گەۋرەى دايكەم بوم
تەمەنم زۆر نەبو دو خوشكى بچوكت لەخۇمۇ براپەكى چەند مانگەش كە دايكەم ناۋى نا
"غەمگىن" بەھۋى ماتەمى باۋكەمۇە ئەگەرچى ئەو ناۋە كچانە بو، بەلام دايكەم گۈنى
پېنەدا.. دايكە لەشار دو ژورى پەيداگەردو بەھەۋارى دەزىيان.

جارجارە پارمەتى شۇرپشان بۇ دەھات.. جارجارەش بەبى شىو سەرمان دەناپەمۇە..
زۆر ھەزارو گۈناح بوپ.. دايكەم زۆركارى تافىكەردەمۇە سەرگەۋتو نەبو.. ناچار بەپارمەتى
بەرو دراۋسىو ھەندى لەخزمان دەچۈپ بەرپوئە.. بەلى بە كەۋچكى مالان دەزىيان.

(۱) لەترسى رۇخى روخاۋم نالۋانم ناۋى بەپېنە (كچە شەھىد).

رۇزگار روى لەگەن گەردو سوپاى عىراق نشوستى ھوردو ئىمەش بەھاورى و
خۇشەويستانى باوگم شادبوينەو ھاك (س) زۆر سەردانى دىكرىدىن ھەمو كاتىك بەبى
دېارى ناھاتەلامان چاوى سۆزۈ خۇشەويستى بۇ دىگىرپاين.. ھەمو كات دايگم دىپوت..
رۆلە گيان راكەن دەستى مامتان ماچ كەن.. ماممان بوو ھەمو كاربەدەستى حزبى لە
(فەرمانگە) يەكدا.. منىش بالام پەيدا كرىبوو.. رۇزىك مامم وتى:

كچى خۇم وا دايكت دانىشتوو مو تۆش گەورە بوى بۇ نايەيت لە (فەرمانگەكەى خۇم)
بەكارىكى باش داتەمزرىنم.. دايگم زۆر خۇشال بو بەو ھەلوپىستەى مامم.. منىش رازى
بوم شەئلا مەم بىشكاپەو ئەو كارەم نەكرادىە.. ناخ..

رۇزگار تىپەرى ساتەخۇشەكان گەشەيان دىكرىد.. پارەو پولى باشم بۇ دايگم
ئەھانىيەو دايگم زۆر دلشاد بو.. برا بچوكەكەم دو خوشكەكەم پۇشتە كرىدەو.. پاش
ماومىەك كرامە (سكىرتىرەى) مامم و مامم بەرزىو ھەمو كورسىيەكەى جوانترو باشتر كرىد..
رۇزانە چەندىن مىوان و كەسايەتى گەورە سەردانىان دىكرىد، يەككە بۇ كارى حزبى
يەككە بۇ كارى شەخسى يەككە بۇ پلەوپايەى پىشمەرگايەتى.. مامم زۆر گۇرپابوو،
بەلام من زۆر بەباشى گويىم بەو گۇرپانەنادا.. رۇزى وا ھەبوو دىرەنگ دەھاتە فەرمانگە..
دەمپىرسى: مامە گيان خۇ ناساغ نەبوى بۇ دواكەوتى؟!

بەرقى و زېرى دىپوت: ئەوە كارى تۇ نىيە دانىشە.. پۇرتەم ئەشكاو دادەنىشتەو
لەسەر كورسىيە شىكۇدارەكەم..

شەك زۆر نارەھەتى كرىد.. چەند ئاھرىمتىكى داماوى رەشپۇشى دايگم ناسايى ھاتنە
لاى و چەند داواكارىيەكەيان لىكرىد، بەلام مامم زۆر بەدلرەقى وەلامى دانەو ھەرى
كرىد.. پاش ھىمەن بونەو ھەرى جومە لاى و بەباشى تىمگەپاند كە: ئەوانەو كەسانى ئەوان
بون ئەم رۇزە گەشەيان بۇ تۇ دروستكرىدو، لەكورسى و مېزەكەى ھەستاو ھاتە لامەو..
زۆر بەسەپىر سەپىرى كرىد وتى: راست دىكەى، بەلام ناكىرەت ھەچى داواكارا خىرا
جىبەجى بىكرەت.. دەپىت بەبەرنامە بىت و كارى بەوردى بۇ بىكرەت وانىە كچە جوانە
خوئىن شىرەنەكە.. بىكەنىنىكى زۆر جىاوازى كرىد.. ھەستام ھاتەمە دەر لەلاى پاش

چەند رۇژنىك چەند كەسنىكى پۇشتەو رىك و پىك ھاتنەلاى.. بانگى كىرمە ژوور بەزىنگەكەى.. ھەموويانى پىنسانىدىم.. زۆر كەيف خۇش بو لەگەنئاندا..

باشان وتى: ئەو (كارگوزارە-فەراش) ھەم بۇ بىئىرە.. چۈمە دەرىۋ فەراشەكەم بۇ نارد، ئەۋىش بەبۇلە بۇل ھاتەۋە دەرو سىنىيەك "قاۋە"ى بۇ بىردىن پاش ھاتنەۋەى وتىم: ھا كاك (ع) ئەۋە چىيە؟ بۇ شىۋاۋى و بۇلە بۇل دىمكىت؟

وتى: ئەمانە ھەندىكىان كاسەلىس بون بەھۋى ماستاۋچىتىيانەۋە ھاتون و داۋى پلەۋپايەم زەۋى و مال دىمكەن.. دىارى باشىشيان ھىناۋە، بەلام دايكى شەھىدو كوردى ساغو پاك بەتۈرەبون و قەسەى رەق دەردەكرىن.. راستى دىمكىد.. بەلام لەبەر نان نەبىرەنمەنىش قەسەم نەكىد.

چەند ئافرىتىكى كەشخەم شۇخ ھاتنە لاى بەپىزەۋە راىى كىردى و گۈنى بۇ داۋاكارىيەكانىان شل كىردو كارى بۇ كىردى.. من زۆر بىتاقەت بوم..

بەلام ھىچەم بۇ نەكراۋ نەۋترا.. كە دىمگەپامەۋە ھەمو گۇپرانكارىيەكانىم بۇ دايكىم دىمگەپامەۋە.. جار جارمىش دىرۇشەم دىمكىدو دەۋوت: دايە گىيان مامىم زۆر سەلامى لىدەكىردى و ھەۋالى ساغو سەلامەتتىى دەپرسى.. ئەۋىش دىۋوت: خوا پايەدارى كاتو بۇ نىمەى بەئىلى.

رۇژنىكىان مامىم بانگى كىرمە ژورەكەى زۆر لىم و رىدبۇۋە ھاتە لامەۋە وتى: سوپاس زۆر مەندوم كىردى چىت ئەۋى بۇت بىكەم؟! تەنھا خۇشەيت.. سوپاس، بەلام چەند قەسەكەى بۇ كىردىم بۇن و شىۋەپان زۆر لەمامىيەۋە جىاۋاز بوو بەجىم ھىشت.. پاش چەند سەعاتنىك ھاتەدەر لەۋزورەكەى وتى: كچى جوان من دەرنەچەم گەر ھەۋالىيان پىرسى تازە نايەمەۋە بۇ رۇژى داۋى، پاش تەۋاۋىبونى دەۋام مەنىش گەپامەۋە.. ھەستەم بەدئە خورپەو خۇشەۋىستى دىمكىد دەمرانى مامىم نىيازى چى ھەيەو بەنىيازى چىيە.. رۇژگارەكان تىپەرەن ھەناسەو سۆز گۇپرا.. خۇم دايە دەست مامى ھەۋا بازىم.. بەسۋى رازى بوم.. خۇشەم نامزانى بۇچى!! مەيلى بىئىرادەم يا سۆزى خۇشەۋىستىيان بەئىنى پوچو بىفەر پان و چەندىن پانى تر..

بەئى رۇزىك مامم وتى: ئەمەڭ جەند مىوانىك دىت ئاگاداربەو دەست بەخۇتا
 بەيئە..سكرتېرە دەيىت زۇر جوان بىت وەك تۇو جوانترىش.. ھەر چاومروان بوم كەس
 نەبو.. كات درەنگ بو كەس نەبو.. فەرمانگە چۆل بو ھەمو كارمەندەكان (واژو -ئىمزا)
 يان كىردو رۇشتن.. چومە زور بۇ لاى.. بەچاوپكى پېر خۇشەويستىيەوۈ بۇى پوانىم..
 مامە گيان كەس ديار نەبو بېرۇمەوۈ. زۇر لىم نىزىك بۇوۈ دەستى خىستە سەرشانم
 ھەناسەى تىكەل ھەناسەم كىرد.. چاوى بېرە چاومەكانم ھەستەم بەترس كىرد.. وتى: مامە
 بەقورىانى جوانى و شۇخو شەنگىت بى رۇشتنەوۈى چى.. جەند رۇزە لەم فەرمانگەپەدا
 كار دەكەپت.. بۇ ئەم ساتە بووۈ.. تۇ شو ئەكەى منىش پارەدارم ژن ئەھىتەم وەرە
 پىشەوۈ.. بەو قەسەپەو جەند قەسەپەكى تر روخامو خۇم تەسلىم كىرد.. جەند
 كاترمىزىك پىكەوۈ بوين.. نىزىك ەسرىكى درەنگ بەخۇشەئالەوۈ گەپمەوۈ.. دايەم
 وتى: كچەم بۇ درەنگ گەپەتەوۈ؟

وتم: دايە گيان مىوانى (فەرمانگە = دائىرە) زۇربون منىش ناچارمامەوۈ.. ئىتەر لەو
 رۇزەوۈ خۇم بەھاسەرى مامم حساب دەكىردو زۇر لەجاران زىاتر خۇم رىك و پىك
 دەكىرد.. خۇشەكان سنورىان نەما.. لەگەل ھەر چونە زورەمەپەكدا بەلىۋى سوراوۈوۈ
 گۇناى مامم بەجى دەھىشت.. زۇر بەباشى ئالودى بوم.. جەند مانگىك تىپەپى بەمامم
 وت: كەى بچىنە دادگاۋ كارى ھاسەرىمان ئاشكراكەين و زەماۋەند سازكەين. ئەوېش
 دەپوت: پەلەت نەبىت با ژنەكانى ترم رازى بكەم.. ئەوسا كارى (دادگا) ئاسان دەيىت.

سەپارەكەى پارەو سەرۋەتەكەى لەخزەمتەبون.. زۇر خۇشەال بوين.

رۇزىكىان باسى باۋكىم كىردو وتى: ھىوادارم توانىيىتەم دل و رۇخى باۋكت رازى بكەم
 كە ئىوۈم خۇشەال كىردوۈ.. پاشان مەۋفەكانىش خۇ گانين لەمەك پىستەد بەيئەوۈ..
 رۇزى شاخ گۇرا ئىستا رۇزى شارەو پىشكەوتن رۇلى خۇى دەيىنى.. جەند قەسەپەكى
 ئارەزوبازى كىردو ھەستى جىنىسىم سات بەسات زىادى دەكىردو خۇم بۇ شل دەكىرد..
 ئەگەرچى من لەتەمەنى (كچو كوپە)كانىدا بوم، بەلام زۇر خۇم لىگۇرا بوو.. زۇر
 بەكەمى حسابم بۇ پىرچى سېى دايەم دەكىرد.. بەفیزەوۈ مائەم گۇرى بوينە خاۋنى

خانويەكى تازە.. بەمنەتەو دەموت: لەسايەى منەو ئەمەتان دەستگريو. بەلام دايەم دەموت: هېچت نەکردوو ئەم خانوش بەناوى مامتەومىيە.. راستى دەکرد مامم وتى: تا دەمرن تيايدا بن، ئەموش لەبەر تۆ كچى جوان.

رۆژگارەكان دەبونە سەعات.. بەلام چەند كەسيكى فەرمانگە ھەستيان كەردبو منيش بۆ ساغ بونەوھى "زەواج" رەتم دەکردەو دەم وت: ئيمە لەفەرمانگەدا وەك خيزان كار دەكەين.

چەند مانگىك تىپەرى ھەستەم كەرد (سك - حمل) ھەيەو بە (بەرپۆمبەر) م وت ئەويش وتى: زۆر ئاسانە پارەت دەدەمى بچۆ لەلای يەكگىك لەبارى خۆتى بەرە، منيش بۆ ئاشكرانەبون و نەروخانى كەسايەتيم و شەرم لە دايەم ھەستام ئەو كارەم ئەنجامداو رزگارم بو. زۆر ھىلاك بوم زۆر گران بو نيوە مردو بوم.. كاتىك چومەو مالى دايەم لەمال نەبو بەسەردان رۆشتبو، ئەو شەو نەگەرايەو.. بۆ بەيانى بەلاوازی چومە سەركارو بۆ (بەرپۆمبەر) م باسكەرد، ھاتە لامەو شلپەى لەلا رومەتم ھەستان بەسەيلە زىرەكانى و وتى:

بەرپۆرەو مالى بۆ ماوھى (يەك ھەفتە) ئىجازە بە.

بەئى گەرامەو مالى دايەم ھاتبۆو، بەنەخۆشى سەرماو سۆلە خۆم رزگار كەرد.. دو دەستە خوشكى فەرمانگە لەسەيەم رۆژدا ھاتنە لامو ھەواليان پەرسيم.. وتيان "بەرپۆمبەر" ئەم نامەيەى بۆ نادروى.. نەمكەردەو تا رۆشتن.. پاش ماومەيەكى كەم، نامەكەم كەردەو.. بېرى (۲۰۰) دىنارى سوپىرى تياوو لەگەل (نامەيەك و فەرمانىكى كارگىرپدا) كە نوسرابو لەھەفتەى داھاتوو دەبىت پەيوەندى بەمەمەمانگەيەى (..) بۆ كاروبارى خۆتو كارت لەلای من تەواو بوو "ئىنفاكەم"، بۆ نوسىوېت و خوات لەگەل برازى خۆشەويستەم.

زۆر تاسام.. زۆر پەشيمان بومەو.. ئەو كاتە ھەستەم كەچە شەھيدم.. زۆر تۆرە بوم زۆر نارەھەت بوم.. بەلام پاش چى تەنھايى دوعاو نزاگانم بۆ (تياچون و سەرشۆرى مامم بو) منيش غەمبارو ھەناسە سارد منيش لەھەمو كارىك دۆراو.. ھىوادارم ژيانىكى

رەش يا سېى چاۋەرۋانم بېت ئەگەرچى بېئىرادەبوم.. ئەگەرچى سادەو ساكارو لارە مل
بوم.

لەكۆتايىدا

- ئامۇزگارى بۇ ھەمو گەنجىك ئاگادارى كەسايەتلىك بىن لەكەسانى نەمىس نىزم نىزىك
نەبىنەۋەو نەكەۋنە داۋىيانەۋە.

- ئامۇزگارى ئەو خوشكە ئازىزانەم دىكەم كە پلەو پاىەى دنيا فرىۋىيان نەدات تا
نەبىنە قىزمونترىن مەۋفى ئەم سەردەمە.

- ئامۇزگارى كارىبەدەستان دىكەم بەچاۋى ئەمانەتەۋە سەپىرى خوشك و خىزانى
بەردەستەكانىيان بىكەن و گورگ ئاسا تىيان نەپۋان.

- ئامۇزگارى بېت بۇ دايىك و باۋىكان لەكچەكانىيان لەكۈرەكانىيان بېرسنەۋە تا لەساتە
ناخۇشەكاندا ئەسرىن و جەسەت و پەشىمانى نەپۋان.

- خۆزگە لاف و گەزافى ھەلپەرىستان نابونە روخانى كۆشكى خىزانىدارى نوئ بۇ لاۋى
كە تازە بناغەى ژيان دادەمەزىن.

- داۋاكارم ھىندە لاۋازو بېئىرادەو خۇش باۋەرۋ ترسنۆك نەبىن ھەردەم بوئرو خاۋەن
عەزىمى بەھىزو سەۋىتى پاك و چاۋى پىر تىن بىن.

- ھىۋادارم كەم تا زۇر سودمەند بوبى لەم چىرۆكە ۋاقىيەو گەر جەزىت كىرد زىاتىر
لەئازارى كچان و ئافرىتان شارمەزىبىت بچۇ رۇژنامەى (رېۋان) بخوئىنەرمەۋە لەۋىش
(رۇژنامەكەيان) ۋىنەى ئەم كچە شەھىدە دىبىنىت.

دلتەنگ مەبە نازانى خىر لەچىدايە؟

زۆرجار ھەول بۇ گارلىك دەمدەيت نابىتتە نىسبەت بىتاقەت و دلتەنگ دەمبەيت، بەلام ئاكامەكەى خوا بە باش دەمگىرئ وەك ئەم روداو وەققەيە، كاك كەرىم خامنى سەپارەكەى قەمەرە بوو ھاتوچۆى (بەغداد - سەلىمانى) دەگرد، سايەقتىكى كارامەو لىھاتوبو، لەشارى بەغداد گىرا.. بەھۆى ھەلەپەكەى بچوگەو، بەلام سزايەكەى قورس، بەگرتنى سەپارەكەى بۇ ماوۋى ھەفتەپەك و زىندانى كردنى خۆشى، زۆر دلتەنگ و نارەحەت بوو شاپستەى ئەو سزايە نەبو، بەلام كە زانىان كوردە پاش بەرىونى (غەرامە)پەكەى قورسىشان گرد، زۆر بىتاقەت بوو، بەلام چارى نەبو لەنزىك زالگەى دەرچون لەبەغداد گرتیانەو..

پاش لىكۆلىنەو ھو قەسو باس خەستیانەو زىندانىكى ترو دەستبەسەر كردنى سەپارەكەى دو رۆژ تىپەرى بەسەر زىندانى كردنەكەيدا.. بۆى دەرگەوت ئەم سەپارەى ئەم سەرنشینیەتى خۆى لەمنداڭك داو ھو منداڭەكەش مردو ھو.. خەزم و گەسوگارى منداڭەكە ژمارەى قەمەرەكەيان گرتو ھو داوپانە بەزالگەو مەفرەزەكانى پۆلىسى ھاتوچۆى ناو بەغداد كاك كەرىم زۆر نارەحەت بو ناپزانى چى بكتات.. بەلام وەك بروسكەپە بەمیشكيا مژدەپەكەى خۆشى بۇ ھات كە (ئەم منداڭە ۴) رۆژ لەمەوبەر بەگارساتى سەپارەكەى ئەم گيانى لەدەستداو ھو سەپارەكەش بەجىئى ھىشتو ھو، بۆپە داواى لەبەپۆمبەرى زىندانەكە كردو چو ھو لای، زۆر بەھىمنى روداو ھەكەى بۇ گىرپا ھو كە (سەپارەكەى ئەم پەك ھەفتەپە گىراو ھو لەفلان جىگەو رىگە.. جا بۆپە ئەم نەبو ھو، بەدواداچونى بۇ بکەن)، بەئى گوپیان لىگرت و بەدواداچونيان بۇ كرد.. پاش چەند

سەعاتێک بەربو لەزیندان و قسەگەڕی راست بو، بۆیە کاک کەریم وتی: پیاو نازانی خێر
لەجیدایە.. گەر نەگیرامایە.. دەبومە قاتل، پو زەردو شەرمەزاری ئەم کەسانە دەبوم.

لەکو تاپیدا دەئێین:

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

نایەتی (٢٢) البقره

خزمى ناپاك

لەشۇڧىرىدا كارامە بووم، بەلام تا ئەو ساتانەش ھەر سەيارەى خەلكم بەكرى ئەگىرا
تواناى كرىنى سەيارەم نەبوو.. رۇژىكىيان كاك (س)ى خزممان گە ئەو كاتە پارەى
(تەعويزى)* وەرگرتبو ھاتە لامو وتى:

كاك (ن) تۆ ساپەقى باش دىزانىتو منىش پارەم ھەيە ھەز ئەكەم سەيارمىەك بىكرمو
تۆش بىگىرپەت چەندەى پەيدات كرد وەك برا ئەيكەين بەدوو بەشەو.. منىش زۆر
بەلامەوە باش بوو وتم:

زۆر چاكە ھەر ئەمىرۆ پارە بىنەو ئەچىنە (مەعرەزى سەيارەكان)، قەمەرمىەكى كرى
دەكرىن..و بەباشى دەيگىرم.. بەئى (قەمەرمىەكى تەكسى) باشم بەدلى خۆم كرىو
ئەویش پارەكەى دا.. مانگى يەكەمو دوووم كارم پىكرد زۆر باش بوو لەساپەقىي زىاترم
بۆ ئەمايەو، سەيارەكەش (خەرجى - مسرف)كەم ئەويست، بەلام رۇژىكىيان ھات
بەخەيالىمدا: باشە بۆ من ھەولى كرىنى ئەم سەيارمىە نەدەم بۆ خۆم.. بۆ لەژىر چىنگى
ئەو دەرى نەكەم.. بۆ ئەو ھەموو ھىلاكىە بۆ خۆم نەبىت؟!

شەپتان كەوتە بىنكىشەم.. مانگى سىيەم پارەمىەكى كەمەم بۆ بردو ئەوى ترم لادا..
مانگى جوارەم لەو كەمترم پارە بۆ برد، ئەوۋى ترم لادا، خاومەن قەمەرە وتى: كاك (ن)
ئەوۋە بۆ پارەكە كەمىكرد؟!

---

* تەعويز: ئەو پارە مۆلە بوو كە حكومەتى عىراقى سالى ۱۹۷۸ دەستىكرە راگواستنى گوندە
سنورىيەكانى نيوان عىراقو ئىران لەپاداشتى (مالو ملكيان) دا لىژنەيەك پارەى بۆ دەنوسىنو وەريان
ئەگرت ئەو مولكەپان دەبووۋە ئەرزى موحەررەم، خەلكەكەشى پارەپان دەداپە خانوو لەشار پان سەيارمو
شتيان پىدەكرى، پان دەجۋنە (كۆمەلگاكەن - مەجمە)و.

وتەم: كاكە ئىش ۋەكىل جاران نەماۋە.. پاشان خەرجىيەكى زۆر تيا كىردۈۋە ھەر ئەۋەندە ماۋەتەۋە.. ئەگەر بىرۋاش ناكەيت لەبەيانى زووتر نىيە ۋەرە لەگەلەم بزانە كەس لەقەمەردى تەكسى ئەپرسىت، داماو بىرۋاي كىردو بۇ بەيانى چووم بەدۋايدا لەپىشى قەمەرمەكە لەلەي خۇمەۋە دامنىشان، تەجىلەم بۇ كىردەۋە.. زۆر كەيلى پىئەھات.. بەلەي ھەر كەسىكىدا ئەپۋىشتىن ئەپۋت: تۆ بلىيى ئەۋ پىاۋانە قەمەرمەيان نەۋىت؟

مىنىش ئەمۋت: ئەگەر بىيانەۋىت خۇيان دەست رائەگىرن.

بەم شىۋىيە ئەۋ رۇزە تا نىزىكى عەسر خۇلەم كىرد لەقەمەرمەداۋ چۈپنەۋە مال ۋتى: ۋەلا كاكە راست ئەكەيت ھەر باشىشە ئەۋ پارمىيەشت دەستتەكەۋىت.. ئەۋ داماو نەشارمەزىبوۋ لەبارۋدۇخى ناۋ شار تازە ھاتبۇنە شار.. نەپزانى كە نەفەر ھەبۋو لەپىشەۋە كەسىت دەست لەقەمەردە راناگىرېت.. بەۋ شىۋىيە ماۋى چەند مانگىك كارم پىكىردو ھەر پارمى كەمەم بۇ ئەبىرد.. رۇزىكىيان چوومە لای ۋتى: كاك (س) مەن زۆر مەمنونى تۆم ئەگەر بۋارم بەدى مەن ئەچم بەلەي كارىكى تىرەۋە سەپارەكەت بۇ دادمىنىم.. پان ئەۋمەتا بەكەلگى دوو كەس ناپەت لىت ئەكەرمەۋە پارمىيەكى لەسەر دابىنى.. كاك (س) داماو ناگادارى ساختەچىتى مەن نەبۋو دىلپاك ۋتى: باشە خۇت ئەزانىت چەندەمان پىداۋە بەشتىك دابىنىۋ پارمەكەم بىمىرئ.. با لەمە زىاتەر خەفەت بارتر نەبەم. ۋتى: ئاخىر كاك (س) گىيان ئىستا ئەۋ پارمىيە ناكات، پاشان ئەۋە چەند مانگىكە پارمى پەيدا كىردۈۋە.. بەكەمەتر دايدەننىن.

ۋتى: خۇت ۋەكىل بەۋ مەن ۋ خۇشت مەغدور مەكە.

ئەۋ زۆر بەساۋىلكەيى دەۋاۋ نەپنەۋت: باشە كە كارو كاسىبى نىيە چۇن تۆ سودى لىئەبىنى، بەنىۋە قىمەت ۋ بەقەرز لىم كىرپىيەۋە.. بىرېك لەۋپارمىيە كە دەستەم كەۋتېۋو پىشەكى دامىۋ ئەۋەي ماپەۋە كىرمانە قەرزى مانگانە.. بەدىل خۇش ۋ بەگىلى ئەۋ پىكەنىنەم ئەھات.. ۋردە ۋردە قەرز تەۋاۋ بوۋ، بۈمە خاۋەنى سەپاردى خۇم، بەلام بەداخەۋە.. زۇرپىش بەداخەۋە ھىچ بىر مەدادگاي خۋاي گەۋرەۋە خىانەت لەۋ پىاۋە نەكەردەۋە.

تا رۇزىكىيان لەگوزمىڭدا بەيەكەۋە بوين و باسى ئەو كارەم بۇ كىرد.. لەم سالانەى
دوايدا.. داۋاى گەردن نازايم لىكىرد..

ئەۋىش وتى: من بەساختەچىتى ئەو پارمىەم دەستكەوت.

وتم چۆن؟

وتى: لەلاى لىژنەكە زەۋى و زارو شتى زۆرم نووسى.. ئەۋانىش پارەى زۆريان بۇ
نوسىم، پاشان تۆ سودت لەو پارمىە ۋەرگرت.. بەلام خۇت نامادە كە بۇ پاداشتى
خىانەت ۋە ھەللىر.. چونكە دىنبايە (ئەو كەرمى بەپارەى بەفر بىر دىرت ئاۋ دەپبات).

وتم: تۆ گەردنم نازا كە.. خوا گەۋرمىە.

وتى: گەردن نازا بىت، بەلام بەمەرجىك دووبارەى نەكەيتەۋە لەزىانتدا.

بەللىنم پىدا.. و لەو كارەش بەشىمان بووم.. بەلام داۋاى چى؟!

25 سال خيانت

بارودۇخ لە (فەلەستىن) تا بېت ھەر لەحزىمەك رو لەھەئاوسان و پېش ھاتى ترسناكە، ئەمەى ئىستا لەوى ئەگوزمىت سەرمەى مەترسىەكى گەورمىە لەموسولمانان فەلەستىن، رۇزانە گەلىكى مەزلوم بەشخورا و سوکايمەى بەناپ و موقەدەسات و بونيان نەكرىت.. ئەگوزى و نەبەردى ناموسى ھەتك نەكرى، ئىمە ناكرى وەك گەلىكى موسولمان و مەزلوم تەنيا و خوین ساردو بىدەربەستانە لەسوكايمەى جوومەكان بەھاواناينەكانمان بېوانىن و ھەندىك جارىش بکەوينە ژېر كارىگەرى ئاوا قەناعەتیکەوہ كە ئىمە چەوساوەى زولمى عەرمەيانىن، ئەمە (لوژىك و مەنتىق) نىە.

خۆشەويستان ئەو شەرى ئىستا لەوى ئەگوزمىت بمانەوى و نەمانەوئە ئاشكرای بکەين يا نا، شەرى ئاپنەو قىنى جولەكە لەھەموو موسولمانىكە، بۆيە دەبىت حسابى بىن، نەگەرچى زۇ لەسەرکردەى ولانە عەرمىيە بەتواناكان ژېرەژېر لەبەر بەرژەومندى كورسيان ھاوکارىان.

ئەم چىرۆكە واقەىيە كە بۇتان دىگىرەمەوہ:

بەسەرھاتى گەنجىكى عەرمىيە موسولمانە كە ۲۵ سال ئەلقە لەگوئ و چلكا و خۇرى جولەكە بووہ دواى ئەوان تورپان داوہ، خۇشى پەشىمان بۇتەوہو تۆبەى لەبەكرى گىراوى كىردوہ.

گۇفارى العالم لەژمارە — ۵۸۴ — ى دا ئەم چىرۆكەى بلاوكردۇتەوہ، سەرنەجام خيانتە و ئاپاكى لىوہ ئاشكرا بووہ ئەمەش لىرەدا دەرئەكەوئ سەرنەجامى پوچ دەرچوونى خيانتە و ترسناكى فرۆفئلى جوومەكانىش دەرئەخات.

ئەمە تەنيا چىرۆكىك نىيە لەسەر كارى سىخورى، ئەمە راستىكە دەربارەى ئەو ھەموو تاوان و پىلانانەى بەرامبەر ئىسلام و موسولمانان نەكرى ئەمە وانەيەكە بۇ وریابووون و تىگەمىشتنى لەسروشتى كارى دەرگا سىخوپەكان و ئامانجەكانیان.

بەئى لەسەر زەمىنە داگیر كراوەكانى فەلەستىن دۆسىيەكە (فەحائىدە) فەلەستىنىيەكان پېرەتە لەچەندەها چىرۆكى بەكرى گىراوان، مېزووى مەرقاىيەتەش لەهەموو جۆرەكانى روبەرپووبوونەودا چەندەها چىرۆكى تىايە، ئەووى شىاوى وتە جۆرى روبەرپووبوونەودا لەگەڵ جۆلەكەكاندا زۆر جىاوازە.. داگیر كەر چەندىن شىاوى ناشىرىن و نامۇ بەكار ئەهينى بۇ خستە داوى نىچىرەكانى و جىيەجى كەردى بەرنامەكانى، ئەم روداوە چەند ناوچەيەكى (فەلەستىن و ئوردون و سەودىيە و لوبنان و توركيا) ئەگرىتەود، دواتر لەبەندىخانەى (مەجدۇ)، بەدەستى دەزگای ئاسايشى سەر بە (حەماس) كۆتايى پىدەت.

كاتىك كە وىستراوە ئەم بەكرى گىراوە گەورەيە ريزەكانى بزوتنەودەى حەماس بېرئ و بچىتە ناوودە بەتايەت دەزگای سەربازى بزوتنەودەكە، ئەمەش بەشويىن كەرە تۆلەسىنەرەودەكانى (حەماس) كە بەشويىن شەهيدبوونى ئەندازيار (يەحيا عەياش) دا هات.

گۆفارى العالم بۇ ناوى بەكرى گىراوەكە كە لەئىستا بەدواوە خۆى قەسە ئەكا، خۆى بەسەرھاتى خۆى ئەگرىتەود، پىتى (خ) بەكارهينەودە ئىمەش ھەروا ئەكەين.

(خ) سەبارەت بەژيانى خۆى ئەئى:

لەناو خىزانىكدا گەورە بووم جگە لەناو و ھەندى عادات و تەقالىد ھىچى تەرم لەئىسلام نازانى، لەگەڵ باوك و دايكىكى نەخوينەوار لەكۆى (۱۰) دە منداڵ من سىيەم منداڵى خىزانەكەم بووم مائەمان لە (قودس)، بوو بارى قورس بژئوى وايلىكەردم زوو واز لەخويندەن بەئىنم لەپۆلى سىيەمى ناوھندىدا رووم كەردە بارى گرانى ژيان ئەو بارە دلتەزىنەى كە داگیر كەر خولقاندبووى، ئا لەم (گۆمە بۆگەنە)دا دارى نەھامەتى سەوز بوو لقوپۆپى كەردو منى گەيانە ئەم ئاستە، ئەمە پەرورمەدى من بوو لەتەمەنى پازدە سالىدا بەھوى تۆرە ئىستخباراتىيەكانى (سەھوونىيە)كانەودە چىرۆكى ونبوون و رووخانم دەستى پىكەرد.

لەسائە رەشەكانى عومرى من گەلى فەلەستىن لەسالى ۱۹۷۱ بوو كاتىك كە گيانى گەنجىكى وئىل بەدەمارەكانى گيانما ھاتوچۆى ئەكەرد، وەك ھەموو گەنجىكى پەرورمەدە نەكراو بەپەرورمەدىيەكى پاك و چاك دەستەم كەرد بەئەتەك كەردنى ناموسى خەلكى و شوين

ھاتوجۇي گەرپكە جولەكەكانم ئەكرد، بوونى ئەو گەرپكەكانە مەترسى زۆرى لەسەر گەنجى تازە پىگەشتوى فەلەسىنى ھەبوو.

رۇژنىك چاوم كەوت بەكچە ھاوسىكەمان بەجلو بەرگىكى تەسك و دانەپرشارو ماكياجەوہ.. خۆم پىنەگىراو لىي نىك بوومەوہ.. دەستە بەقسەكردن كەد لەگەلدا كە ھەستەم كەد دەوروبەرمان چۆلە پەلامارم دا، بەلام سەرگەوتوو نەبووم و رايكردو خىزانەكەى ناگادار كەردەمو ئەوانىش باوكەميان ناگادار كەردەمو، لەوۆە دنيا رووخا.. باوكەم بىردەمىيە ژورىكى چۆلەو كە بۆ كۆكردنەو كەل و پەل و خوار دەمەنى نامادە كرابوو، بىنجىي ژورەكە پارچە ئاسنىكى شۆرى پىو بوو قاچو دەستى بەستەم و ھەلىواسىم وەك جەلادىك تىم بەرىوو بەلىدان و قسە پىوتن، بەدەنگى بەرز ھاوارى ئەكرد: (ھەر ئەو كۆژم) ئاوازی ھەر (ئەو كۆژم) ئەو ژوورەى ھەزانىدبوو.. بىرم لەرابردو ئەكەردەمو.. بىنەوہى پەرومردەم بكاو پىداوېستىيەكانم بۆ دابىن بكات ئىستا وەك (حاكمىك) وەكو (جەلادىك) ھاتۆتە وىزەم لەسەر گوناھىك كە ئەو خاومىيەتى بۆ لەخوى نادات، بۆ سزا بۆ ئەو نەبىت؟!

لەژىر جەزى شەلاھدا بىناگا و تەم: خۆشەم ئەو!

باوكەم تۆرەتر بوو وتى: خۆشەوېستى راستەقىنەت فېر ئەكەم ئەو و تەمىم لەخۆيەوہ بوو، چ خۆشەوېستىيەك كە مەن ھىچى لىنازانم و لەسەرى پەرومردە ئەكراوم.

چاوم لەژىر جەمەترى ترسو لەرزا ھەلەينا.. جگە لەھەزارى و نەدارى چىترەم شك نەبرد، بەردەوام بىيەزمىيانە لىيەمدام.. پى بەگەرەم ھاوارم ئەكرد.. دايكى بەسۆزىشەم لەپشت دەرگای داخراوہو ھەر داواى بەزمىي لەپىاويكى بىيەزمىي ئەكرد بۆ گەنجىكى بىئىرادە لەزىاندا.. تا خالەم دەرگای شكەندو بەھەموو ھىزىكىيەوہ باوكەمى دوورخستەوہو لەشىشە ئاسنەكە دايگرتەم خويىن بەلاشەمدا دەھاتە خوارى زياتر لەھەشتا شەلاق – قامچى – لىدابووم (زىنا)، كەرىش بەو شىومەي پىناكرىت.. ئايا زىنام كەردبوو؟!

- نەخىر.

ھەرچەند ھەموو شتىك نامادەبوو بۆ ئەو جۆرە كارانە بەتايبەت لەئافەرتىكى بىئىلتىزامى وەك ھاوسىكەمانەوہ.

دايكم ناردەمى بۆ لای پورم بۆ چارەسەرى بىرەنەكانم، چونكە ئەو پەرستىار بوو، رادەى شەش مانگ مامەوہ، دوايى گەرپامەوہ مالى باوكەم دانىشتنى بەزۆرى لەمالەوہدا

بەسەردا سەپاندم، دایکم و خائلم، باوکمیان هیئایە سەر ئەو رایەیی که وازم لێبێنی و بمیترئ بۆ نیش کردن من جگە لەترسی باوکم هیچی ترم نەئەزانی، بەسەرگەردانی لەمال چوووە دەرەو.

بەپارمدا لەو باروگوزەراندەدا رزگارم بێت.. لێرەو نەهەمەتی من دەستی پێکرد، ئوتیل (A): ئوتیلیکی جولەگەکانە لەقودسی داگیرکراو هەولمدا بچمە ژوورەو پاسەوانی ئوتیلەگە نەپهێشت.

بەهەر شیومێک بوو دواي هەولدانێکی زۆر گەیشتمە (پرسگە)ی ئوتیلەگە، داوی نیشیکم کرد که بیکەم.. هەر ئیشیک بێت. داوی ناسنامەیان لێکردم، پێم نەبوو، وتم: تەمەنم پازدە (١٥) سائە.

وتیان: کارمان بۆ تۆ نییە، چونکە یاسا رێنادات. بەدەم گریانەووە لاشەی خۆم روت کردووە ئاسەواری لێدانەکانی باوکم نیشانندان، وتم:

(تاکە چارمێک بۆ دەرەزبوون لەم گرتەیی من ئیشکردنە). ئەفسەری ئاسایشی ئوتیلەگە هات و حالەتەگەیی بینیم و سۆزێکی گورگانی بۆ نواند و بەردمێه ژوورەو هێمنی کردەو.

وتی: دوو دل مەبە، بەهەر نرخیک بوو ئیشیکت بۆ ئەدۆزینەو. ئەمە یەکەم سۆز بوو لەزانیاندا بەرامبەرم بنوێنریت، دواي ئەم هەموو تالی و نەهەمەتیەیی که دیبووم ئەویش لەکێو، لەجولەگەییەگەو، سەپەرە (خ) بەکرێگراو لەگێڕانەووی بەسەرھات و بەدبەختیەکانی ژانی بەردەوامەو دەلی:

درو ئەکەم ئەگەر بێم سەربازە جولەگەگەم خۆش نەئەوێست و هەستم بەسۆزی نەکرد، دەستم کرد بەپاککردنەووی قاپ و قاچاغی ئوتیلەگە دواتر لەشیرینی دروستکردندا ئیشم کرد،

زیرەک بووم و زوو فێری ئیشەکان نەبووم، دواتر گرام بەکارگوزاری ئوتیلەگەو هەندئ زانیاری دەربارەیی خۆشاردنەو میان پێدام کاتیکی (سەرپەرشتیاری وەزارەتی کار بەهاتایە بۆ ئوتیلەگە، چونکە تەمەنم یاسایی نەبوو بۆ کارکردن لەو شوێنەدا مانگانە (١٥٠) لیرە ئیسرائیلیم وەرئەگرت، که ئەمە بۆ ئەو کاتە زۆر بوو، باوکم زۆر دلخۆش بوو کاتیکی

پارە زۆر خۇشەويست بوو لاي، ھەموو مانگىك پارەكەمى ئەبىرد پەشيمان بووم لەۋى
كە ھەۋالى ئىشكردنەكەم دابوۋى، چونكە ھېچى نەئەدا بەخۇم. بوومە سەرچاۋى پارە
بۆى و نىشانەى رەزامەندىش ئەۋەبوو كە ھەموو مانگىك پارەكەمى بىدەمى و ئىتر
بەلەپەۋە گرنگ نەبوو لەكوۋە دى.

سەرەتاي قۇناغىكى نوئ (گەيشتن بە راحل)

راحل: كچە تاقانەى ئەفسەرىكى مومخابەرەت بوو لەگەل باوكيا بۇ بەرژەۋەندى (شابا)
كارپان دەكرد، زۆر جوان بوو تەمەنى (۲۰) سال بوو، رەۋان قەسەى ئەكرد، بەرەجەلەك
غىراقى بوو.

بەھۋى ئىشەكەمەۋە لەنوتىلەكەدا (پەكترمان ناسى، پەيۋەندىمان بەھىز بوو، نەزىك
بوۋنەۋە، گالتەكردن، خۇشەويستى)،

بەلئ پىشەكەكانى كارى سىكىسى (زېنا) تا شەۋىك لەمالياندا خۇمەم بىنيەۋە كە نەزىك
لەنوتىلەكە بوو.. باوكيم ناسى و زۆر بەگەرمى بەخىرەتەنى كردم، پارمەتىم لىۋەرگرت،
چوومە ژوورەكەى (راحل).

لەچەند ساتىكى كەمدا لەكەشىكدا خۇمەم دىيەۋە كە بەخەيالىمدا ناھات.
ژوورىكى بچوكى رازاۋە بەجۆرەھا وئەنى پياۋو ئافەرتى ئەكتەرو گۇرانى بىزو
جىخەۋەتتىكى جوان و بۇنىكى خۇش، ئەمە جولەكەيد..
لەسەر جىگەكەى دانىشتەم دەستى ھىنا بەسەر شانماۋ بەنەرمىيەكەۋە وتى: خۇشت
دەۋىم؟

ھېچ نەبوو لەۋى رەم لىبىگرىت بلەيم: نا خۇشەم دەۋى.. ئەۋ زەۋىشەم خۇشەمەۋى كە
گوزمى پيا ئەكەى. ئەمە يەكەم جار بوو لەگەل كچىكدا تاك بىمەۋە.

باوكم گوىى نەدا بەدىار نەبوۋەم، بۇ؟

لەبەر ئەۋەى ھىشتا خۇشەويستى پارەى ماۋە

لېى پرسىم: بۇ ناگەپەمەۋە؟

وتم: پىۋىستى كارەكەم واپە.

باوكم وتى: باشە.

پەيغۇمبەر ئەلەيھىسسالام (راھل)دا گەرم بوو وام لىھات بىئەو تامى ژيان نەزائەم (خەوتەن، خوارەن، خوارەنەو) لەوش ترسناكتەر (سىكس) ھەرجى گەنجىكى سەرگەرم بىئەوئ لەگەل (راھل)دا بەھمىنى و زۆرى دەست ئەكەوت.

دوای ئەو پەيغۇمبەر (سۆزى و گىانى و بەرژمەندى) پەي كەردم بەجوولەكەو ھەلئەقىم بەھەلئەستىكدا قەت بەخەيالىمدا نەئەھات.

ئا لەو ژوورى تام و چىزى گەنجانەدا (راھل) وتى: خۇشەوېستەم پەرسىيارىكت لىبەكم بەھەرجى بەراشكاوى وەلامم بەھەتەو.

وتەم: ھەرموو

وتى: ئا يا جولەكەت خۇشەوېت؟!

وتەم: ئا.. ئا لەپىناوى تۆدا ھەمزو ژيانم خۇش ئەوئ، ھەموو پانم خۇشەوېت.

وتى: لەپىناوى مندا نا، ئەمەوئ بزانم بەھى من خۇشەوېت پان.. نا؟

وتەم: بەراشكاوى - سەراحت - نا.

وتى: بۇ؟

وتەم: لەبەر ئەوئ زەوپان بەردوین.

راھل شەپتانانە لىپەرسىم: كى ئەلئ ئەوئ زەوئ ئۆمە.. ئەوئ زەوئ جوولەكەم بەھەرىژاى ھەزاران سال.

وتەم: ئا ھى ھەرمە، - گەتوگۆكەمان گەرم بوو -،

وتى: بەلگەت چىيە؟ بۆم بەھەلئە؟

شەزام و بىدەنگ بووم.

بەھەرىژاى ژيانم ھىچم بۇ باس نەكرابوو تا شەھەزەم

وتى: بەلگەم پىيە لەگەل باوكەدا دابنىشە، بۆت بەھەلئە كە ئەم سەر زەوپانە ھى جوولەكەن.

بۇ ئەوئ پەيغۇمبەر (ھەرام و ناھەرىيە)كەم بەردەوام بىت و نەپچەم نامادىمى خۇم نىشاندا، كاتى بۇ دىارى كەردم، دانىشتن لەگەل باوكەدا شىكى نوئ بوو بەلامەو ەرس و شەھەزەن، شتى كەتوپرى پىو دىاربوو، دوای پىشەكەيەكى سادە بەوشەيەكى بروسك ئاسا رايچەكەندەم وتى:

سەرم سوڧما لەپەرسىارمەكەى، مەن بۇ شتىكى تر خۆم ئامادەكردبوو، پەرسىارپكى ترى
لەكردم.

تەم قوت داپەووە هەناسەم هاتەووە يەك بەنارەحمەتییەكەووە
وتم: بۇ كى؟! ئیووە كین؟

بەدەر بەستانە وتی: موخابەرەتى ئیسرائیلین (موساد)،
تەكانم دا.. دڵم لەتاوانا سەمای ئەكرد، دەماركانم گەزبوو، وېستەم خۆم كۆبەكەمەووە
بەلێم بەدەنگى بەرز: نا.. نا.. نەخیر.

بەلام لیوم نەبزوواند، پەتەى بێدەنگیەكەمى پەچراند.. بەدەرەینانى هەندێك وێنە
لەژێر ئەو كورسیەى كە لەسەرى دانیشتبوو فرپى داپە سەر مێزمەكەى بەردەمم
هەندێكیان كەوتنە خوار، سەیرم كردن زیاتر لە (۱۰) وێنەى مەن و راحل بوون بەشیووەى
بێناپروانە گیرابوون لەكاتى خۆیدان وامنەزانى خۆشترین كاتى ژيانە، ئەم جارەش وتی:
چى ئەبەى گەر ئەم وێنانە بگەنە باوكت؟

وتم: نا.. جارپكى تر ئەو دێندەمە.. تەكات لەدەكەم شتى وا نەكەى.

- زۆر شلەزام - چیت نەوئەى لێم؟

لەسەرخۆ وتی: پەمووندی، بەباوگى (راحل) م وت: باشە.. باشە.. باشە

دەموچاوى گراپەووە زەردەخەنەپەكەى زەردیش سەر لیوكانى راحل كەوت، لێم نەزىك
بوو، راحل خۆى و باوگى دەستیان كرد بەلەندەووە، وتیان:

ئەم كارە ئاسانە، كەس پێنازانیت، شتى گرانیش نادەن بەسەرەتا، لەگەڵ راحل و
ئەوانى تریشدا بەخۆشى ژيان ئەبەیتە سەر، پارەى زۆرو ژيانپكى خۆش بەسەر ئەبەیت.
راحل دەستى گرتەووە بەرەو شوپى جارەن.. بەم شیووە پەكەى رووخانە گرتەبەر..

پەكەكە كە گەپانەووە تیا نییە و كۆتایشى نیە!!

چۆن بەكەرى گەراو دەست دەكریت؟

دواى دوو رۆژ لەوێ بۆم گەپانەووە لەكاتپكى بپارەلەسەرداودا لەگەڵ (باوگى راحل)
چووم بۆ شوپى دیارپكراو لەسەپارەپەكەدا سواربووین بەرەو بېناپەكەى پۆلیس لە
(قودس) رۆشتین لەنەوۆمى دوو دەمدا چوینە ژورپكى فراوان كە لەناو پراستى مێزپكى
شیوەبازنەپى جەند كورسیەك بە دەوریدا دانرابوون لەلای راستیدا تۆپپكى نەخشەى
جیهان دانرابوو دیوارى ژوورەكە بەجەند نەخشەپەكەى شارە فەلەستینیەكان كە

(شۈبھىلىك بولمىگەن) يان تىيە رازىنرەبۇر، ۋەك شەركەتلىرى (قۇدس، ھەمىيا، يافا، ھەگا، ئەسەردە، ئوم رەشاش)، ئەم ۋەتەنە نامۇبۇر بەلامەۋە بەتەبەتلىرى شۈبھىلىك، خەيالىم فەرى ۋە ئاگام لەخۇم نەبۇر سەبىرى ۋەتەنەگەم ئەكەرد، باۋكى راحل ۋەتە: دانىشە

دانىشتەم.. ئىستە سەبىرى ۋەتەنەگەم ئەكەرد چاۋم بەھۆلەكەدا ئەگىر، بەھاتنەزۇرەۋە ھەندىك كەس پەتە خەيالىم بېچراۋ شەزەم ۋە لىيان ئەتەرسام.

لىي نەزىك بۇرەۋە چەپەندەم بەگۈيىدا ۋەتە: ئەمانە كەين؟
مەن چەنەكەم لەگەنەندە؟ بەزەردەخەنەيەكەۋە پەتە: پاش كەمەيكى تە ئەزانى،
بەكەۋە دانىشتەن ۋە بەشۈرەيەكى كۆمەل ۋە تەكەل ۋەتەن: بەخەربەيت.
يەكە يەكە ئەندەمەكەنەن پەتەسەندەم:

د. دىھىت: پەتەر لەبۇرە مەزۇدە، ھەرجەت پەتەست بۇرە لەمەزۇرە جۇلەكەۋە
خاۋەندەرتە لەزەۋە ۋەلەستەن ۋەزەۋە (ئەزەلەيەدە) دا پەتە ئەل ۋە فەرت ئەكەت.
كەپتەن مۇشە: پەتەر لەھۇنەرى بەرگەرى كەرد لەخۇ (دەفاع ئەن نەفس) زەنەيەرى
تەۋاتە لەۋ بارەيەۋە دەمەتە.

كەپتەن نەسەق: فەرتە ھەندە چەكى پەتەست دەكەت.
مەن ھەزەم فەرى بۇرە! تەنە تەزە زەردەخەنەم كەرد، تەنە نەۋە ئەۋ چەندە كەسەم
لەخەيەلەۋ نەزەنە ئەۋانە تە بۇچە ھەتەن،
دەۋە ئەۋە دانىشتەكە كۆتەپە ھەت، باۋكى راحل ۋەتە: لەئەستەۋە ۋەنەغەيكى تەزە
دەستەپەدەكەيت، بەۋەزەنەنە لەنەتەلەكە.

ۋەتە: ئەۋ پەرە.. ئەۋ باۋكەم؟
بەپەكەنەنەكەۋە: دۇۋەل مەبە، بەزەدەۋە ھەرجەت بۇرە دەكەنەن، ئىستە تۇ
لەگەل ئەۋە ھەفەتەيەكە مۇلەمەت پەشكەش دەكەم، دەۋە دەگەپەتەۋە بۇ
دەستەكەربۇرەن، چە ئەلەي؟
ۋەتە: سۇپەست دەكەم.

بەگەلەيەكەۋە لىيەرسەم: مۇلەمەكەت لەگەل كە بەسەر ئەبەيت؟
ۋەتە: نەزەنە خەرىك بۇرە شەرم ئەگەرتەم.

بەلە باۋكى راحل لەۋەدا ۋەتە: (راحل) مەنەمەكەردۇۋە مۇلەتەيكى خۇش لەقەرەغ دەپە

گەشتەكەمان دەستېيىكرد (مەلەكرەن، سەما، خوارەن، خوارەنەو) ئەو ھەفتەيە
بەيەك رۆژ تېپەرى، رۆژانىكەن لەياد ناچن.. دواى ھەفتەكە گەپامەو مالى بىيانوى زۆرى
كارو سەرقالېم بۆ باوكەم ھىنايەموو ھەندى پارەم داپە.

ھەرگىز لەمنى نەپرسى بوو لەكوئى بوپت؟ تەنيا پارەى ئەويست.

لەسەر پەيمانەكەى پېشو پەيۋەندىم بەباوكى راحلەو ھەندى، كاتىكى بۆ دانام، رۆژى
دواى بەيەك گەشتەن سوارى سەيارەيەك بووين و بەرمو (تەلەمبەي) رۆشتىن، چوینە
شويىنەكەو كە پېشتەر نەمىيەبوو (سەربازگە) يەكە گەورە! جادەى پان، شوپنى
نېشتەنەو ھەندى فرۆكە، بىناى دورودرېژ، فرۆكەى سەربازى، بەجاوگېرپانم بەو شوپناەدا
ھەستەم بەدرېژى رېگا نەكرد، چەند پەرسىيارىك لەمېشكەدا گرېيان ئەخوارە: مەن بۆ
لېرەم.. بۆ.. ئەم شوپنە كوئىە؟! بەبالەخانەيەكەدا سەركەوتىنە سەرمو، دانېشتىن نانمان
خوارە،

د. دىقېت كە راسپېردا بوو بېسەلېنى كە زەوى ھەلەستىنى زەوى جەلەكەيە
دەستېيىكرد:

زەويەكانەمان خوا بەلېنى پېداوين كە زەوى ئېمەن.. (ئەرزى مېعادن) ئېمە نامادەين
بەناشتى لەگەلتانا بېزىن و ناتان كوژىن ھەك موسولمانەكانى لەگەل ئېمەيان كەرد.

ئەم جۆرە رەستانەى بەسەرما خوئىندەموو بۆ ئەو ھەندى (قەناعەتم) پېتەكات، شەكانى ھەك
ئەو ھەندى لەگەل شىرى داپەكا خوارەبېتەم لەمېشكەدا جېگىرەبوون! مەن لەرزۆك و لاوازو دۇراو
بووم ھەستەم ئەكەرد دېلى ئەوم ھېچ شەيەكەم لى و ن نابوو بەدەميا ھات تۆزۇك بېدەنگ
بوو، دواى ئەو دەستى كەرد بەگەرەن لەجانەكەيا ھەندىك شتى دەرھىنا ھەك:

(نەخشەو كىتېب و بروسكەى كۆن و نامەى كۆن) دەپخوئىندەموو و مېدەگېرپانە سەر
زمانى غەربى كە بەناسانى لېيتىنەدەگەيشتەم، ھەندى كىتېبى دەرھىنا دەربارەى
شارستانەتى جەلەكە لەسەردەمى (كەنەلى) يەكانەدا چەند سەرم سوپما كاتېك:

۱/ ھەندى نەخشەى ھەلەستىنى دەرھىنا كە مۆرى توركى پېۋەبوو.

۲/ وئەنى مەلىك فاروق سەلام لەھرتزل دەكا.. بەلگەنامەيەكى پېشكەش ئەكا تياپدا
ھاتوۋە (مەلىك فاروق شاھىدى ئەدا كە ھەلەستىنى مولى جەلەكەيە لەدېرەمانەو،
غەربەكان ھېچ مولىكەيتىيەكەيان تېدا نىيە؟!)

۲/ وئەنى مەلىك (عبداللەي يەكەم)ى پېشاندام كە بەدەستى راستى سەلام لەپياوئىكى ئاپنى جولىكە دەكاتو بەدەستى چەپىشى بەلگەنامەيەكى پېئەدات كە ھەردوكان دەستيان پئومەيتىو زەردەخەنە دەكەن، ئەم بەلگەنامەيە بەزمانى (عەرمبىو عېرىو ئىنگلىزى) نووسرابوو مۆرى ئەوئىشى پئومبوو.

۴/ نەخشەيەكى ئەلمانى پېشاندام كە ئەيسەلئىن ئەلەستىن زەوى جولىكەيەو ھەندى لەو نەخشانە لەزمانى (ھتلەر) دا سوتاونو ئەماون.

ئەمانە ھەمويان واپان لىكردم نەترسم، ئەوانە سەرانى عەرمبىن شاپەتى بۇ ئەوان ئەدەن من چىم؟!

د. دېشەيت ھەر قەسەى بۇ ئەكردم: لىرەدا باسى چەوسانەوى جولىكەى كەرد لە (ئەوروپا) وە بۇ (روسيا)و (ولاتانى عەرمب، بەچىرى باسى ئەو مەرگەساتانەى كەرد كە بەسەر جولىكەدا ھاتوون، بەتايبەت لەسەردەمى دەستەلاندارى (ھىتلەر)دا.

من بۇ ماوى چەند سەعاتىك دانىشتەم گوئىم بۇ ئەو وانانە گەرت دواتر بۇ ماوى چەند رۇژىك بەردەوام لەسەر ئەو وانانەو خولى لەو جۆرەم ئەبىنىو لەنىوان ھەر خولىكەدا رابواردن و ئارەزووبازىو تىكەلى ژنە جولىكەى بەدوادانەھات ئەمە باوى جوومەكان بوو!

لەقولاىىو كانگاي دالەو قەناعەتم كەردبوو كە زەوى ئەلەستىنى ھى جولىكەيەو مافى خۇيانەو ئىمە شەرىپان پېئەگىرىن.

بەئى: من چونكە دۇراوبووم (رۇحەم پىش عەقلم) لەگەلەكەم جىابوبوؤو، دواى ئەو جومە خولىكى تەرەو كە مەشقىردن بوو لەچەك و راھىنان لەسەر كاراتى، ئەمەش بۇ ئەو بوو كە تواناى جەنگىمان بەھىزبىت كە پئويستىن بۇ ھەموو بەكرىگىراوئىك كە بەھۇيانەو پارىزگارى لەخوى پىبكات بەپەلى يەكەم، دوومەيش بۇ ئەو بوو كە ئەو ئەركانەى ئەكەونە ئەستوى بەجوانى راپان پەرىئىت.

ناھەنگىكى رىزلىئانان بۇ گىرامو نىكەى (۲۰) كەسايەتى ئامادىبوون، لەنىواناندا (ئەفسەرو سەرباز)ى ئافەرتى تىابوو.

دواى وتەووى وانەكان دەستمان ئەكەردە خواردن و خواردنەو سوپدان كاسىتى عەرمبى خرابوپە سەر!

يەككە لەنافرەتە سەربازەكان دابەزى و دەستى كرده سوڤدان باوكى راحل ئامازەى پىدام، كە ئەتوانى لەگەڵ ئەودا بىت و چەند ساتىك لەگەلى بىنەمەو.

دواى ئەو (۵۰۰) پىنج سەد لىرە ئىسرائىلى پىدام (۱۵۰) سەدوپەنجا لىرەم لىدا بەباوكەم و ئەوى ترم لەخواردن و خوراندنەودا خەرج كرد.

خولىكى تر دەستى پىكرد زۆر قورس بوو: مەشقردنى زۆر بوو.. بەرنامەپەكى نان خواردنەيان بۆ دانام، بەلام پابەند نەبووم پىيەو.

مەشقردن لەسەر (جۆدۆكاراتى) و (بەرگرىكردن لەخۆت) خولىام بوو لەگەڵ بەكارهينانى جۆرەها چەك كە لەخولىكى چروپى شەش مانگىدا تەواوكرا.

دواى خولەكە ئاهەنگ وەك جاران گىڤدرا ژمارەپەكى زۆر (ئەفسەرو فرۆكەوان و سەربازى ژن - مەجنەد) نامادەيون.

مۆلەتى كارەكانى پىشووم و مرگرتەووە لەگەڵ پىشكەشكردنى (۵۰۰) لىرە ئىسرائىلى و بەدەلەپەكى سەربازى و مەدالايەپەكى سەربازى كە لەسەرى نوسرابوو (۸۸) هەشتاو هەشت، بەدەلەكەم لەبەرگەرد كاتىك چوومە ناو ئەفسەرمەكانەو سلاوى سەربازيان لىئەكردم و منىش وەلامم ئەدانەو.

شرىتىكى سەربازى بەشانى چەمپدا شۆڤ بۆو چەند وىنەپەكم بە بەدەلەكەو گەرت. باوكى راحل وتى: ئىستا حالت باشەو دەتوانىت هەر كارىكت پىبىسپىرن ئەنجامى بەدى.

ئەمە بۆتان ئەگىڤمەو لەسالى ۱۹۷۲ دا بوو.

كاتىك لەگەڵ تىمە گەڤۆكەكاندا ئەگەڤام (دەورىات) داوام لىكرا بوو هەرچى بەبەسودى ئەزانم بىگەپەنم.. لەسەرمقاو زۆر داواى هەوالگەيانەيان لىناكردم.. بەلام وەردە وەردە ئەو بوو كارى رەسمى من لەفەلەستىندا.

يەكەمجار ئەم كارانەم ئەكرد هەستم بەدلتەنگى ئەكرد، ناردەخت و نااسودە دەبووم و قورس بوو بەلامەو.. بەلام وەردە وەردە لەگەلىندا ڤاهاتم و كەسايەتى خۆم تيا ئەبىنى.. تا واى لىهات تام و جىيىزىشم لىئەبەرد.

يەكەم كارم: هەستام بەوینەگرتنى چەند لاوڤ كە بەشداريان لەرەپەرىنىكدا ئەكرد لەگەڵ (مخابەرات)دا بەلئىن دەرىم ئەكرد، بەپى جۆرى هەوالەكە ڤارەم و مرئەگەرت، (مقاوولاتم بۆ مخابەرات) ئەكرد.

بەم شێوەیە پێویان نوسام، هەواڵگەیاندا بوو خولیا. (ع) گەنجیکی فەلەستینی
 بوو زۆر رەق لێبوو بەمەندالی پارەکانی ئەبردا دەرەق بوو لەگەڵما، جاریکیان (ع)
 لەپلانیکی باشدا لەگەڵ چەند گەنجیکی گەرەکه کهماندا بوو هەموو شیانم دناسی و
 بێشەوی پێم بزانن گوێم لێگرتن و لێیان تیگەیشتم که (دەیانەوێت "سەیارە"یەك
 بتهێننەموو سەیارەکیان دیاری کرد که کێ وەرێشەگرن، لەکوێ و لەگەڵ سوتاندنی
 بیناکەشا) کارەکانیان داوەش کردو کاتیان بۆ دانا.

نەخشەكەيان تونىتۇلۇپ بوو، زۆر ئازابونو باومېريان بەخۇيان ھەبوو زۆر بەپەرۋىش
 بوون بۇ نەنجامدانى ئەو كارەو ئەو خزمەتە بەولاتەكەيان.. ھېزمونانە ھەوالەكەم
 گەيانىدو پېم وترا: سوتانىنى بىناكە گىرنگ نىيە، رېئەدەين بىكەن گىرنگ ئەومىيە
 سەيارى تەقىنەمكە پېۋىستە چاۋدېرىان بىكەين، دووربىنىكىيان پېدام كە سەپىر بىكەم
 بېئەمەي كە خۇم ديارىم، بۇ ئەمەي بەبەلگەۋە لەسەر ئىشەكەيان دەستگىر بىكرېن، رۇۋى
 دواتر ھەستام بىنەنجامدانى كارەكەم سەپىرى شۇنەكەم دەكرە، دۋاى ماۋمەك
 سەيارمەك ھات زۆر بەخېرايى خالى كرا (بىزمار، مىس، ساچمە، مادەي مېۋىكى سېى،
 ۋاپەرى گەۋرەم بىچوك، چەند كاتزىمېرىكى گەۋرە)، زوۋ ھەوالەكەم گەيانىدو قەناعەتم
 ھەبوو كە نىچىرەكە پېۋەبوۋە! زۆر ھەۋلەم دەدا بەدەمى كارەكەمەۋە بىچمە ۋامئەزانى بۇ
 خۇمى نەكەم، كاتىك ھەوالەكەم گەيانىد بە (كاپتەن ئەلىياس)، وتى: كەسەرەكان
 كەمۇكورىان تىايە!

وتم: چوں؟

وتی: زمرفت بینی خوئی رهشی تیاییت؟

وتم: نه خیر!

وتی: ده برۆرموه چاومدیریان بکه.. که مرسه گان ماویانه.. نهیهینن.

گه پرامه وه هه مان شوین و گویم بۆ گرتن.. باسی نهومیان کرد که که مرسته کان ماویانه..

فلانہ روژ نہ گات.. جاریکی تر نہم قسانہم گه یاندوه (کاپتن نه لياس).

وتی: چاودپریان بکہ.. مراقبہ!

له‌روژی ديار يکراودا که مرسته‌کان گم‌يشتن، هر زو و هه‌واله‌که‌م گه‌يانده‌وه، کتوپر

لهشکری نیسرائیلی گه ماروؤی شوپنه که میان دا، هه موویان دهستگیر کران.

که (ع) په کيک بوو لهوان، هه مويان دانيان نا به چالا کي که ميانداو نيازی خويان ناشکرا کرد له زير نه شکه نجه دا. له پينج ساله وه تا پازده سال حکوم دران.

دوای نهو چالاکیه گرنگه ناههنگیکی تریان بو گیرام جووگان، بهدلی سهربازیان لهبهکردم و شریطیکی تریان کرده شاتم و هندیکی تریش پارمیان دامی که ههموویم لمناهنگو نارمزوویازیدا خهرج کرد، نهمه کوتایی سالی ۱۹۷۳ بوو.

ئەمەى لىرەدا دەبىت باسى بىكەم (پانتۇل) ئىكەن پىدام كە گىرەنەئىكى شارەوى تىابوو بۇ پارە ەلگىرتەن بۇ ئەمەى باوكەم پىئىنەزانىت، چەنكە باوكەم ەمەو جۆرە گىرەنەئىكى ئەبىشكەنەم ەمەرجەم پىئەواپە ئەبىرە.

من زور بیخیریت بووم لمبەردەم ئەودا بۆ خۆشم لەژیانیشتا ھەروابووم، دواى ئەو
کارە لەسەر بەکارھێنانى (دەزگای پەيوەندىکردن و ناردن و مرەگەبى نەینى و جفرەى
نەینى رابان ھێنام).

سەرھەتای قوناغیگی ترسناک تر

دېمانه ویت بټکهینه پالنه وان، له گهڼ د. د یقینت دا خولیکي تازه م به م شیومیه
دمستیپیکرد، د. د یقینت نه و انانه ی پینه وتمه وه که دمریاری په یومندی کردن بوون.
خولیکي چرو پر بوو له سهر جوړه دزگا له بینای (زرد) له (قودس) دمستیپیکرد،
وینه ی ژماریه کی زور نهفسه ری (سوری - ثورنی - میسری) به هاوهالی هاوتا
(نيسرائيل) په کانیانم له وئ بیني که وتیان: نه مانه هاوړپتان رووخا و به پاره
کریویان، له شوپنه گرنگه کانی (نیستمانی عمرېب) دا کار نه که ن.

وێنەی چەند سەرکردەیهکی عەرمبیشم بەهەمان شیۆه بینی که چەند ئەفسەرێکی جوولەکە لەژێر ناوی جیاچیادا خۆیان گەیاندىبون، وێنەیان لەگەڵدا گرتیبوون نیاژه خرابەکانی خۆیانیان لێگەیاندىبون.

د. ديفيت ناموزگارى كردم له كاتى (راهيتان) دا نه خومه وه بۇ نه وهى بيروهوشم
نامادىت،

وتی: حەشیشەى بۆنى و ماددى سەرخۆشكەر بەكارمەهینە، (ماراغۇنا) قەیناكا - بەيكەننەو. - كارى سىكسىش كەمكەر. ۵۵.

لهسهر نه م دهمگاو مادانهش راهینانم گرد:

يەكەم (دەستگايەكى كاتزىمىر كە نىنەرو وەرگىبوو)، شىفرىيەكى بەپىتى ئەبجەدى
 عەربىي لەسەربوو بەرامبەر ھەر ژمارىيەك شىفرىيەك ھەبوو ھاسىبەيەكى لەسەر بوو
 (ئەمپىنىكى) وەرگىرو نىنەرىشى لەسەربوو.

دووەم: (مەركەبى نەئىنى) كە دوو شوشە بوو يەككىيان نىشانەيەكى زەردى لەسەر بوو
 كە بۇ نوسىن بەكارنەھات، شوشەكەى تر مەركەبىكى سەوز بوو كە دوایى نوسىنەكەت
 بىئەشۆردەو، رەنگى زەردىكى روبە پرتەقائى ئەپنەواند.

سەيەم: (راھىنان لەسەر دوو جۆر مادەى بىھۆشكەر)، يەكەمیان: مادەيەكى بىھۆشكەر
 بوو ئەكرایە ناو خواردنەو، ئەوۋى ئەپخواردەو بىھۆش ئەبوو، بەلام ناگای لەخۆى
 ئەبوو ئارەزوۋى سىكىسى ھەبوو چاۋىشى ئەكرانەو لەگەن ئەومشدا (وروزىنەرى سىكىسى
 - منشط الجنسى): ھەر كەس ئەپخواردەو نەپنەتوانى (كۆنترۆلى) خۆى بىكات، وەكو
 ئازەلى لىنەھات و ھەلپەى ئەكرد بۇ كارى (سىكىسى) دواتر باس لەم مادە روخىنەرانە
 ئەكەم. بەلئى ئازىزم (خ)ى خیانەتكار چىرۆكى (۲۵) سال لەخیانەت و ناپاكى خۆى و
 كاركردن لەگەن دەرگا جولەكەكانى ئەگىرپتەو: رۆژىكىيان باوكم لەگەنم دانىشتبوو
 بەھىمنى دەستىكرد بەقسەكردن: ئىشىكەم ھەپە و اش دەرچوو، داۋاى لىكردم لەگەن
 (مامما) بچم بۇ (ئوردن) ئەو چىشتخانەيەك ئەكاتەو مەنىش لەگەنلەيا كار بىكەم..
 نەمەزەنى چۆن وەلامى باوكم بىدەمەو ھەتا بىرم دەرگەو.. پىرسم پىكردن، وتیان:
 زۆر باشە ئىمە كارى ئاومەھامان ئەوئەت لەتۆ كە بچىت بۇ (ئوردن) لەوئى نىش بىكەت.

زۆر پىخۆشچال بووم، ئەگەر داۋاكارى مخابەرەت و كارى باوكم نەگونجايە ئەبوو
 گەرتىكى گەورە چىم بىكرادە.

خۆم پىچايەو.. ناۋنىشانى چىشتخانەكەم لە (عمان) پايتەختى (ئوردن) وەرگرت دام
 بە (مخابەرەت) و ئەۋانىش ئاگادارىيان كىردم كە (ۋا)ى لەوئى ئەبىنەم و رىئەمىم دەكات،
 لەرپىگەى ئەوۋە كار دەدرپتە دەستەم، (ۋا)ى بەكرىگىراۋىكى (ئىسرائىلى) بوو لە (عمان)
 پەيۋەندى پىۋەكردم، ناۋنىشانى شوقەيەكى دامى لەگەن كلىلەكەيدا، چووم بۇ شوقەكە
 تىيگەيەندىم ئىشى مەن چىيە؟

- چاۋدېرى كىردى (سەفارىت - بالۆپزخانە)ى (سورىا - عىراق - تونس - مەلەبەندى
 بزوئەۋى فەتەح لەنەرش و مىسان) پىشت مەلەبەندى (ھەپنەى رۆشنىرى و سەفارىتى

(الامين العام) لى (ئەرش و مىسانى) ئەگەل مەلئەندى (ھەيئەتى رۆشنىرى) كە
ژامرىمەكى زۆر لەئەفسەرانى ئوردنى ھاتوچۇيان دەگرد، ئەچونە ئەو مەلئەندەو
ناھەنگو كۆرى زۆرى تيا ئەگىرا.. سى سەپارى (مارسى دس و BMW) يان لەلابو،
لەئىسرائىل ھىرى (ساپەھى) يان كەربوومو مۆلەتى (شۆفىر) یشيان بەتەزوىر كراوى و
بەئامادى لەلای (وا)پەو بەدەست گەشت.

كارى من لەچىشتخانەكەى مامدا تا سەعات يەكى پاشنىوەرۇ بوو، چونكە تايبەت
بوو بەقوتايانەو، مام رازى بوو كە ئىشىكى تىرىش بکەم بەدەمىيەو، چونكە تەواوى
ئەو پارمىيە كە وەرم ئەگرت لای مام ئەچوو گىرفانى باوكەمەو.

لەگەل (وا)ى ئىشم بۇ رىكخرا لەپەكە لى (ئارايشتگاندا سالون)دا كە ناوى
ئارايشتگاى (۹۸) بوو لەوى بەكارگوزار دانراو كارى سەرمەكى كەرنىشم (سىخورى) بوو،
مانگى (۷۰) دىنارى ئوردونيان دەدامە ئەم (سالۆنە) مخابەراتى ئىسرائىلى داینابوو دواى
چەند رۇژىك (وا)ى ھات (چەند دەزگایەكى پەپوئەندى كەردن و كامىراو مادەى سەركەرو
وروژنەرى سىكس و چەند شتىكى تر كە لەئىسرائىل مەشق و رەھبەندان لەسەر كەربوو
لەگەل خۇيا ھىناى، سەرمەتى ئىش بەدانىشتىكى دوورو درىژ دەستى پىكرد كە (پلانى
داهاتوى تيا باسكراو ئىشەكانىش دابەشكران.

سەرمەتا كارى من چاودىرى كەردنى (بالۆزخانە)كان بوو كامىراى بچوك لەپىشى
سەپارەكە دانرابوو لەدوورى (۲۰) مەترەو پامان ئەگرتن و ماوہ ماوہ ئەمان گۆرپن، بۇ
ئەوہى گومان بۇ وەستانى سەپارەكان دروست نەبىت. ھەرچى زانىرايمان دەست ئەكەوت
يەكە يەكە خىرا ئەمان گەياندن، وینەكانىشى (ئەفسەرى مخابرات) خۇى وەرىنەگرتن..
كارى سىخورى لەسەر (سەفارت)ەكان بەسەركەوتووپی ئەنجامدراو درايە دەست
كۆمەللىكى تر.. ئىمەيان خستە سەر كارىكى تر، كە (روخاندن - اسقاط) بوو!!

بەلئ كارى من روخاندنى ئەو كەسانە بوون كە (ئىسرائىل) پىوېستى بەوہ بوو كە
لەرووى (ئەخلاق)پەوہ بیان روخىنى و بەنۆكەرو بەكرئ گىراويان بكات. ئەفسەرى
مخابرات كە لىپرسراوى ئىمە بوو ھەندئ وینە (ئافەرت و ئەفسەرى ئوردنى) پىداين
وتى:

دەبىت ئەمانە بىروخىنن و كەساپەتيان لەكەدار بکەن، خاومنى سالۆنەكە ژنىك بوو
كە ناوى (B)بوو، چەند رۇژىكى تر ئافەرتىك ئەگاتە ئىرە كە ناوى (R)ە كارمان لەگەل

ئەگات.. تا بۆلى جان و سەرنج راکىش بوو.. ئەوان ھەردوو (جوو)بوون دەستمان بەکارکردو وئەنگەمان لەبەردەمدا ھەئاسى، ھەر گەس بەتاپە ناو ئارايشتگاگە لەگەن وئەنگەنى بەردەمدا بەراوردەمان ئەکرد.. بۆئەوى بەخۆى بزانىت.

ئارايشتگاگە پیاوانەبوو لەچىنى بەرز ھاتووچۆيان ئەکرد شوئىنىكى (گەشخە - راقى) بوو، شوئەنگە تەنھا بۆ روخاندن نامادەکرابوو!

* ژورىكى تىابوو گە کامىراى فىدىۆى تىدا دانرابوو لەدەرەو ھەرى پىدەگرا لەھەر چوار گۆشەکانى ژورەگەشدا چوار کامىراى بچوک دانرابوو لەگەن چەند (گەشخە)پەكى فىدىۆ لەبەنجى ژورەگەدا.. ھەر گەس بەتاپە لەوانەى گە ئەمان وىست لەناو شەربەتیکدا (وروژنەرى سىکسى) مان دەداپە.

دواى ئەو گە (وروژنەرمگە) گارى ئەکرد ئەمانگە ژورىکەو گە پىپو لەوئەنى (رووت)و پاشان (R) ى جۆلەگەشمان بەرووتى ئەکردە لای ئەو (وروژنەره) ئەومندە بەھىز بوو پەكسەر پەلامارى ئافەتەگەى ئەداو ئىمەش وئەمان ئەگرتو دواپى وئەنگەم پىشان ئەدا.. ناچار ئەبوو ئىشمان لەگەن بکات.

* دواى ئەم کارە داوامان لیکرا دەزگای قەسەمرگرتن (التنصب) بۆئەنە ناو (سەفارتخانە) کەنەو.. بەتاپەت سەفارتى (عیراق)، چونگە بىکەى ریکخراو ھەلەستىنىيەکانى زۆر تىداپوو لەوئە مەشقیان دەکرد.. زیاد لەوش عیراق خاومنى دەزگایەكى سەربازى گەنگ بوو ئەو کاتە گە ئەویسترا زانیارى زۆر لەسەر کۆبکرتەو.. ھەرودە مەلەبەندى رۆشەنبىرىيەگىش سەرگەرمى ئەو کارانە بوون، لەپەر مامە چىشتخانەگەى داخست، گەپاپەو ھەلەستىن، ئەمە سالى ۱۹۷۸ بوو!

- پەپومنىم بەئەفسەرمگەى (موساد)و ھەردەو مۆلەتى دام و تى: لەکاتىكى تردا بەپەك ئەگەپەنەو لەسەر شتى تر ریکدەگەوين، کارەکانى تریش کۆمەلەگەت ئەپەن بەرپەو.

لەوئە ناگام لەوان ئەما.. گەپامەو ھەلەستىن.. لەھەمان شوئىنى جارانا بەپەك گەپشتىنەو، راپۆرتىكى درېژم لەسەر ئىشەکانم داپە ھەك جارانا زۆر پیکەنى.

پەرسىم: بۆ پىئەگەنى؟

وتى: تۆ ئەتوانىت ھەرچى گەلەویرانى بکەیت!

وتى: (لىبانون مسكل) كە جولئىنەرو وروژئىنەرى زۆر تىدايە توانىم بەزۆرى لە (ئوردن) بىلەى بىكەنەو، وەجا ئەو كاتە بىبىنە جى لىئىت.

وتە: ئەى بۇ ناپكەيت؟!

وتى: ئىستا كاتى نەهاتوو، ئەو جۆرە كارانە بۇ كاتى ناشتى ئەبن، كاتىك ئەبى كە دەرگەى ناشتى بەروى ولاتاندا روبەات (جوو) زۆر لەشەر ئەترسن پىوستان بەناشتىە..

ها ئىستا خوت نامادەكە بۇ شوئىنىكى تر.

- بۇ كۆى؟

- بۇ سەودىە.

ئەو ناوە زۆر ترساندى، پىشى وتە: كە ئەو كارە پىكەو رىكەخەين.

بەرئىگادا بۇ سەودىە

لەپىشا دىبو فىزەى كار رىكەخىت ناوئىكان پىدام لە (عمان) كە هاوالتىيەكى سەودى بوو بەناوى (ق)مە.. دەمىك بوو كارى بۇ (موساد)ى ئىسرائىلى دىكرد، چومە لى.. كارى بۇ دىارى كرىم، ئەم ئىشەم لەتافى لاوئىتيدا ئەكردو باشم لىنەزانى.

وتى: ئەبى ئەم گەشتەت لەگەل من رىكەخەيت!

چومە لى باوكەم و پىم وت كە كارىك ھەيە لە (سەودىە) ئەمەوئىت بىچم.. رىگەى دامو چومە (عمان)، لەوئىشەو چومە (رىاض) لەگەل (B) ژەندا رۆشتەم كە جوولەكەيەكى زۆر جوانبوو بەزمانى عەرەبىش بەچاكى قسەى ئەكردو بەرەگەز (فەرەنس)ى بوو بەھاوئى (واى) و (ژەكەى R) داوامان لىكرا بىچىنە ناو (مەكتەبى بزوئەو رىزگارى خوازى فەلەستىنى)پەوو (دەزگەى قسە وەرگرتن = التەنەب) تىا بىچىنەن، چەندەشمان بۇ كرا لەروخانى رەوشتى لەنئوانىاندا ئەنجامى بدەين و لەنئوان (دەلواماس)ىە عەرەبەكاندا بەتاپەمى ناودارەكان، دەزگەى تاپەمىتى و مەكەبى (نەئىنىمان) بۇ ھاتە (شوقە)كەو كە لە يەكە لەگەرەكەكانى (رىاض) دا بەكرىمان گرتىوو، بالەخانەيەكى تا ئارەزوو كەيت قەشەنگ بوو.. دوو سەيارەشمان لەبەردەستدا بوو.. دەستمان كرىدە كارو جوئە، چوینە ناو (مەكتەبى - نوسىنگەى رىزگارى خوازى فەلەستىن)ى كارىكى گران نەبوو، چونكە ھەمىشە (پىشانگاو كۆر)پان ھەبوو، ئىمەش وەكو فەلەستىنى بانگەشت دىكرەين،

بەھارپېتەتى ژنەكانمان ھاتوچۆى (نوسىنگە)كەيانمان كرد بەھۆى (وروژپنەرى سىكسى)يەھوە توانيمان يەككەك لە (دېلۆماسى)يەكانى نوسىنگە ھەلەستىنەكە بخەينە داوھوە بېروخىنن، ئەو يەككەك بوو لەنزىكەكانى من.

دواى ئەھوە توانيمان دىزگای (قەسە وەرگرتن) بەھۆى ئەو (نزىكەمەھوە) لەناو (سويچى كارمبا)ى ژوورى (ھەلپنەرى كاروبارى سەفیر) بچىنن.

- ئەو دىزگایە زۆر بچوك بوو لەقەبارەى (میش)ئىكدا بوو پىيان دەوت (ژبابە) ئەم دىزگایە زۆر ھەستیارە لەدوورى (٦٥) مەترەھە قەسە وەرئەگرىت و ئەپىرئىت بۆ دوورى (٤٠) چل كىلۆمەتر لەویش دىزگایەكى وەرگرمان دانابوو لەدوورى (٢٠) كەم لەدوورى مائەكەى خۆماندا، بەراستى ئەنجامەكەى سەرسوپھىنەر بوو!!

بەھۆى ئەم دىزگایەھوە توانيمان ھەرچى دانىشتنى گرنگى (نوسىنگەى رىكخراوى رىزگارى خاواى ھەلەستىن) بەراستى ھەيە وەرگرىن.

لەوانە (رفاندنى چەك و تەقەمەنى و نەخشەكانیان و دانىشتنە گرنگەكانیان و لەپىگەى (ئوردنە)وھو لەپىگەى (كارگە)كانیەھو بۆ ناو (ھەلەستىن) چەند كارى تر لەپىگەى (يەمەن) و (لوبنان)ھو كە زۆرجار ئەم جۆرە كارانە لەپىگەى سەركردە ھەلەستىنىيەكانەھو ئەنجام دەدرا.. ھەرەك ئاشكرابوونى (سیاسەتى سەربازى بزوتنەوگەو ئامانجەكانى و كارە داھاتووومكانى و گواستنەھوى كارى سەربازى بۆ لوبنان، لەداھاتودا كە (ئەبوزەعیم) راسپىردرا بوو بەم كارانە لەگەڵ ئاشكرا كردنى نەخشەى داھاتویان كە نیازیان ھەبوو چەند (كۆگایەكى تەقەمەنى) لە (سەیداو بەپروت)، لەژىر زەھیدا ھەرەھە لە (عين الحلوة)، دروستكەن، كە بىتوانرئىت بەپىي نەخشەكانى خۆيان سەیارمەكانىشیانى تیا ھەشار بىرئىت بۆمەبارانى ھەمیشەى كارى لىنەكات.

يەك بەيەك ھەواڵەكانمان ئەگەياندەھو (تەلئەبیب) دواى ئەھوە دىزگایەكى پەمومندى كردنىشمان داھە ئەو نزىكەمان كە توانیبومان بېروخىنن ھەر بەھەمان شپۆە توانيمان دېلۆماتىكى (ئوردنىش)، لە(ریاض) بېروخىنن.

* لەسالى ١٩٨٠ لەپىگەى نوسىنگەى بزوتنەوگەھو (جەھواز سەفەرئىك) ى تەزوپریان بۆ كردم چومە لوبنان لەویش لەپىگەى وشكانیەھو بەپاسىك (٥٠) نەفەرى بەرەگەز جیاواز لەچەند ولاتىكەھو ھاتبوون چوینە (سوريا) لەسەربازگەھەكدا دانراين، سى

(گردنه‌وهو هه‌لبه‌ستن و چۆنیه‌تی به‌کاره‌ینان)یان.

لهو سەربازگەمەوه گواستراینەوه بۆ سەربازگەمەیکی که له (صەهیدا) بەفەرمانیکی رسمی مەشقمان لەسەر جۆرەها چەك کردو و ئاھەنگیکی بەخێرھاتنیان بۆ گێرپاڤ (ئەبو جیھاد) یشی تیاوو.. دواى بەخێرھاتنى و مەشقرەدن دابەشکراڤ مەیان کردە سەرۆکی گەشتەکان واتە (دەوریات)، چونکە لێھاتوو بووم لە (سایەقیدا)، ئەومەش وای کرد کە بەئازادی بەناو سەربازگەکاندا بجوولێم، پێش ئەومە سەفەری (لەبنان) بەکەم بەدە روژنێک چاوێم بە (ئانی) ئەفسەر کەوت و تێگەیاندم کە ئیشم لە (لەبنان) چیبە، ناوێشانى (نوسینگەمەیکی گەشت و گوزار) ی دامێ و ئەومە پێوێست بێت لەوێ دەستم ئەکەوێت و ئەو سەعاتەى کە هەمبەو گوێرى بەسەعاتیکی تازە بچوکتێش کە لەرێگەى ئەو سەعاتەوه بەردەوام بەیوەنێمان هەبوو، چەند شتیکی تری پێدام وەك (٨٥) هەشتاو پێنج جۆر کلێلی دەرگا. دەرگایەك بۆ ناردن و کامیرایەکی تایبەتى بۆ وێنەگرتنى بەلگەنامە (وەسائەقە) کان و عەینەکیکیش کە بەتیشکی (ژێر سور = تحت الحمراو) کاری ئەکرد بۆ بێننى شەو.

رۇۋانە راپۇرتىم دىنارد دىربارى سىربازگەكان و دىرگاكان و ھۆكانى گواستىنەھو و
چەك و تەقەمەنى و شىۋى گواستىنەھو، تا جارىكيان ناگاداركرام لەگواستىنەھو (چەك و
تەقەمەنى) كە لەپىگە دىرپاۋە گواستراپەھ، داوام لىكرا كە چاۋدىرى رىگاگە بىكەم و
جەنەرال (نانى) لىناگادار بىكەم، ھەستام بەھ كارەھ ھەوالەكانم نارد.. پىش (نىو سەعات)
ھەوالم پىدرا، كە ئەھ ناۋە بەجى بېلەم، بۆردومانى كاروانەكەيان كرد بەھپۇگە.. بەلام
ھىچيان پىۋنەھىو.. كە ھەوالەكەم گەياندمەھ (نانى) زۇر تورە بوو نارەھەت بوو،
شۋىنى ھەندى گەنجىنەھى چەك و تەقەمەنىم زانى، بەلام بۆردومانىان كىرەبوون..
زىمرى لىنەگە وتىۋو! چۈنكە بىناى چەك و تەقەمەنىەكان تۆكەمە بوون لەزىر زەمىشدا
بوون.

* دواى نهو کارانه ههستم پييان، داوام ليکرا که کارى رووخانى رهوشتى نههجام بدهم لهناو شوپشگيرمکاندا.. نهو کارمشم کردوو ماوهى سى ساى دهستهکوتى زورم ههيوو، نههجامى چاکى گهياند که ههندى کهسى (لوبيانى و فهلهستينى)م لهرووى نهخلالقيهوه روخاند.

★ داوام لىكرا دەزگای ھەوال ناردن لەھەندى سەربازگەدا دابنىم ئەمە كارپكى گرانىبوو.. چونكە (سەربازگەكان - مەسكرات) ژمارىيەكى زۆر سەربازو ئەفسەرى تىداىبوو.. ھاتوچۆيان گەرم بوو.. بەلام (نانى) ناوى ھەندىك (ئەفسەرى) پىدام كە پىشتى كارى روخاندنيان لەسەر كرابوو لەرپىگەى ئەوانەو تەوانىم بگەمە ھەندىك سەربازگە لە (صورو سەيدا - عين الحلوه) شوپنى كۆبونەو مەكان دەزگا ھەوالناردنيان تيا بچىنم.. لەبەرگرانى كارەكە ھەندى جار پەنام ئەبەردە بەر (دەرمانىكى خەوینەر) كە بۆ ماوى نيو سەعات توشبوو مەكى ئەخەواند. تەوانىم بچمە ھەندى زوور، ئەو چاويلكەمەى كە باسەم كەرد تەوانىم بەكارى بەينەم كە ئەمخستە سەرجاوى راستەم بەھۆى كامىراگەشەو وینەى ئەو بەلگەنامانەو پەسولانەشم ئەگەرد تەنانەت كىلىلى دەزگاكانىش دواى ئەو كارانەش راسپىردەم كە رەواج بە (مادە بىھۆش) كەرمكانىش لەچەشنى (تلىك) بەدەم لە (لەبناندا) بەتەبەتەى لەنىو جەنگاومەكاندا.. ئەم كارەم زۆر سەركەوتو نەبىو!

ئەو سەربازگانەى مەنيان تىابووم كاتىك (پارتى زانەكان) بىيانووستايە پەلامارەك ئەنجامى بەدەن شەو ناھەنگيان بۆ ئەگىرانو خواحافىزەميان لىئەكەردن پىش ئەووى كارەكەميان ئەنجام بەدەن ھەوالەم ئەگەيانەد كە ئەبوو ھۆى شەھىدبوونيان پان سەرنەگرتنى كارەكەميان، يەكە بەمەكە ھەموو ئەنجامەكانم ئەزانى؟! كاتىك ئىسرائىل باشورى لەبنانى داگىر كەرد مەلەوئىبووم، لەگەل رووداوەكاندا ئەزىام، زۆرجار دەكەوتە داوى مەركەووم رەزگارم دەبوو، تا سالى ۱۹۸۲ داوى سى سال داوام لىكرا كە كە (لەبنان بەجى بەينەم، لەرپىگەى نوردنەو بەگەپمەو ھەلەستىنى داگىر كراو).

جىگىرىبون ئەفەلەستىن

دواى ئەووى ئەم رۆلەم پىراسپىندرا بوو لەلەبناندا گەرامەو نوردن و ماوئەيەكەش مامەو ناھەنگىك گەورەميان بۆ گىراين لەگەل (خوراندەو سەماكەردن و رابواردن) كارتىكيان پىدام كە بەھۆيەو ئەمەتوانى بچمە ھەموو (مەلھاو سەماگەو يانەكانى خواردنەو)و.

★ لەئوتىلىكى شارى قودسدا دەستەم بەكار كەردن كەرد تا سالى ۱۹۸۸ پەلەبەندى كارەكانم لەفەلەستىندا لەسالى ۱۹۸۲و بەم جۆرە بوو كە بۆتان ئەگىر مەو:

يەكەم لەسالى ۱۹۸۲ بۇ سالى ۱۹۸۸ سەرمەي راپەرپەنەكان بوو لەم ماوەيەدا كارەكانمان سوکبوون بریتی بوون لە (وێران کردن - روخاندنی خوڕەوشت - گۆگردنەووە زانیاری و چەندەها کاری تر).

مخابەرەت داوايان لیکردم گەسى نزیکى خۆم تێوئەنگایتم نەك منیش ناشکرا بېم.. ئەوان نەیان ئەویست من لەدمستبەدم.

لەم ماوەيە ئیشکردنەدا زۆریك لەتۆرە فەلەستینیەكانمان ناشکراکردو گۆمەلانیك بەکرێگیراومان دروست کردو هەندیکیشیان فیتری جۆرەها چەککران. من سەرۆکایەتى و سەرۆک کاری و رێنەمنى هەندیک لەو بەکرێگیراوانەم ئەکرد لە (قودس و بەیت لەحم و رامەللا و خلیل) لەو ماوەيەدا کاری زۆرم نەبوو! تەنها کارێکم ئەو بوو خراوە خولیکی چەرۆپری بەکارهێنانی چەکەووە بۇ ماوەی سێ مانگ کە لەسەربازگەيەکاندا بوو لە (تەلەبیب) بەرووی (پاها)دا لەسەر قەراغی دەریا، لەو خولەدا کە بۆم باسکردن فیتری بەکارهێنانی جۆرەها چەککران، لەگەڵ جۆرەها تەقەمەنى و نارنجۆک و نیشانە شکاندن بەدمەستی راست و چەپ و نیشانەى وەستاو و جولاو، نیشانەكان بریتی بوون لەوێنەى مرۆڤ کە نیشانەى (سوور) لەسەر شوێنى کوشنە دانرابوو! دەبوايە بپیکرایە کە بریتی بوون لە (دڵ و قورگو سەر) ئەم خولەشم بەسەرگەوتووی تەواوکرد.

دووەم قۇناغ لەسالى ۱۹۸۸ مە دەستیپێکرد بۇ سالى ۱۹۹۰ کە کاتى راپەرپەنەكان بوو.

راپەرپەن بە (بەرد) دەستی پێکرد.. نەمان ئەمرای چۆن وەلامى ئەو مەندالانە بەدینەو! هەموو رۆژیک یەکیکمان لێنەکوشتن، بەلام بەردباران زیاتر ئەبوو! بەو هەشەووە نەوستان بۆمبى (مۆلۆتۆف)یشیان بەکار ئەهێنا.. کە هەندیک جار ئەبوو هۆی سوتاندنی سەیارەو برینداربونى پیاووە بەکرێگیراوەکانیشمان.. دەبیّت ئەو گالته جاپییه کۆتایى بیّت رێنەدمین مەندال یاری بەداهاتووی (ئیسرائیل) بکەن.. ئەمە ئەوپەرى گالته جاپییه بەو قسانە (س)ی ئەفسەر هاتە قەسە لەگەڵماندا کە بریتی بوین لەکۆمەڵی سەرۆک و لێپرسراوی بەکرێگیراوان.. لەم دانیشتنەماندا کارمان بۇ دیاری کرا.. دەستمان پێکرد.. بە (سەیارەو جلی پۆلیسی) یەو، مەندالە راپەرپەوکانمان ئەفراندو لێمان ئەگرتن و جاری وا هەبوو بۇ ماوەيەکی زۆر دورودرێژ راومان ئەمان و شوێنیان ئەگەوتین بەکۆلانەکاندا تا ئەمانگرتن.. ئەم کارەشمان لەو شوێنەماندا ئەکرد کە نەیان ئەمانسین کاری دزی و شکاندن دەرگای دوکانی راپەرپەوکانمان ئەکرد لەگەڵ سوتاندنی سەیارەى

عەرمبەكان بەمادىيەكى سوتىنەرى خىرا لەگەل سەربازەكاندا بەشدارىمان ئەكردو گوللەمان ئەتمەقاند كە ھەندىكەمان بىرىندارو كۆزراو ئەكردن^(۱).

ئەو دىو كاۋلكارىيەى ئەمانكرد لەنىوان خۆماندا بەشمان ئەكرد، ھەروەھا بەناۋى لايەنە ھەلەستىنەكانەو (دروشم) - شەارمان بەدىۋارەكانەو دىو لايەنەكانى تر ئەنۋوسىو (پروپاگەندە - دىيەيە) يەكى زۆرمان بەو ناوەو ئەنۋوسىن ھەندىك جار بەناۋى ئەوانەو باسى خۇپىشاندانى ۋەھمىمان بلاۋنەكردەو.. ئەمە سروشتى كارەكەمان بوو لەماۋى دوو سالتا.. دواى ئەو دۆخىكى ترى ۋەمرگرت ئەۋىش بەسەر گەرمكردنى خەلكى بەخۇيان و لايەنەكانەو نەك بەنىسرائىلەو.

قۇناغى سىيەم: ئەسالى ۱۹۹۰-۱۹۹۲

ئەم قۇناغە دەتوانرىت ناو بنرىت قۇناغى روخاندىن: مخابەرات گەيشتبۈونە ئەو رايەى كە روخاندىنى گەل و ۋىرانكردنى بەسە بۇ زالبۈون بەسەريو كۆتايى ھىنان بەراپەرنەكەيان. دەستمان بەنەنجامدانى نەخشەو پىلانەكان كىرد: ئەۋىش (شورنەۋى مىشك)ى بەكرىگىراو بوو بەجۆرىك بېتە پىاۋىكى بەبىروباۋىرو چارمنوسى خۋى بېسەستىتەو بە (ئىسرائىلەو) و گيان فىداۋ خۇبەخت كار بىت بۇ (ئىسرائىل)، ئەمەش بۇ عەرمبىكى موسولمان گرانە، ئەمە كارىكى گران و درىزخايەنە لەگەل ھەمو كەسكىشدا ناكىرت، مخابەرات ئەيتۋانى بەكرىگىراۋى بكاتە راھاتن، ئالودەبون (ئىدىمان) ۋەك راھاتن لەسەر مادە بېھۆشكەرمكان كە ناتۋانرىت وازى لىبھىنرىت، ۋە لەگەل ئارموزوبازىدا تىكەل بىكرىت، كە ئەمەش لەدل و دەروونى بەكرىگىراۋدا دەجەسپىو ناتۋانرىت وازى لىبھىنرىت.

ئىستا من بەئىۋە ئەلەيم: مخابەرات زۆر بەناسانى ئەتۋانرىت بەكرىگىراۋ دروست بىكات، ۋايلىبىكات دواى دەرجۈنى داگىرگەرىش ئەو (خىانەت) ۋەك خۋىن لەدەمارمەكانىدا بىجۋانرىت^(۲).

قۇناغى چۈرەم: سالى ۱۹۹۲-۱۹۹۳

(۱) ئەمە كارى دەستەلەتدارمەكانە.. بۇ ئەوان نىيە دروشمى مافى مرۇف پىادە بىكەن، بەلام بۇ زۆرلىكراۋ دەبىت ھەمو بەندەمەكانى مافى (مىندال و ژن و مرۇف) پىادە بىكات.. پاشان شەپ بەجەك و تەقەممەنى بۇ

لەم قۇناغەدا جموجۇل و گورپو تىنى بزوتنەۋەى (حەماس) ئىسلامى لەزىدابووندا بوو، ئەم قۇناغە قۇناغى چىركىرنەۋەى چالاكىيەكان بوو لەسەردەمى (حەماس) دەربارەى چالاكىيەكان و چاۋدېرى و بەدواداچوونمان ئەكردو كارمان لەسەر روخانى ئەندامانى (حەماس) ئەكرد، چونكە چۈنە ناۋمەۋەى ئەم جۇرانە لەبەر دىندارىان گرانە بېۋېست بوين بگەپتېن بەدۋاى ھۋى تردا، ئەۋېش چىركىرنەۋەى چالاكىيەكانمان بوو لەسەر ناۋمەۋەى خىزانەكانيان بەتايبەتى (ئەندامانى خىزانى سەركىردەكانيان لەكورپو كچو ژنو براو خوشك و نامۇزاو پورزاو خالۋزا)، بەھەر نىرخ و شىۋمىيەك بوو لىيان رابكىشىن و لەروۋى ئەخلاق و دىنەۋە بىانپروختىن.. ھەتا مىندالە تازە بېگەپشتوۋەكانىشان كە تازە فېرى دىندارى و پەرۋەردەى ئاپنى ئەكران كە ھەر چۈن لەگەل لاپەنەكانى تردا ئەم كارمان ئەنجامداۋ ئەنجامىشى ھەبوو.

لەسەرىكى تىرىشەۋە بەربەرەكانى (حەماس) مان ئەكرد بەداخستنى (مىزگەوت) و (گرتنى ئەۋانەى خەرىكى فېركىردن و وانە وتنەۋە بوون) داۋاكرابوو لە (بەكرىگىراۋە) كانمان لەمىزگەوتەكانا ئاشووبوو بىشۋى بىنپىنەۋە بۇ ئەۋەى داخستىيان ئاسان بېت و حكومت بتوانىت بەو بىانۋانەۋە داپان بخت.

ئەم كارانەمان سەركەۋتوۋ نەبوو لەبەر ئەۋە بەشۋمىيەكى تر دەستمان بەكاركردن كىرد، بەم رىگاپانەى بۇتان باسدەكەم:

يەكەم: ئەم مىندالانەمان ئەگىرت كە نوپۇز ئەكەن لىپىچىنەۋەمان دەربارەى نوپۇزكردن و قورئان خويندن لەگەل ئەكردن تا لەمالەۋە بىرسن و رىيان لەھاتوچۇ مىزگەوت لىبىگىرن. دوۋەم: گرتنى نىمامى مىزگەوتەكان و تاۋان دانەپالايان و حكوم دانيان بۇ ماۋەى درىزخايەن بۇ ترساندىنى نوپۇزخويندان و مىندالەكانيان بۇ ئەۋەى ھاتوچۇ مىزگەوت نەكەن. ھەرماندرايوو بە (كرىگىراۋە) دكان ھەستىن بەكارى (نېربازى) لەناۋ مىزگەوتەكاندا، پەردەى لەسەر ھەئەلەلدىت تا مىزگەوتەكان پىرۋىزان لەدەست بىدن و لەبەرچاۋى داپك و باۋكى مىندالانى ھاتوچۇكەرانى بىكەۋىت.

ئەم قۇناغە ئىش كىردىن بوو دۇى (كەتیبەكانى عزمت الدین قەسام) (بالى سەربازى بزوئىنەۋەى حەماس) ئەم كارمىشان لەباشورى فەلەستىن چىر كرىبۇۋە لەناۋچەكانى (قودس - بىت لەم - رامەللا) بەم جۆرە:

يەكەم: سوارى سەپارەى عەرب ئەبوين و بەتەۋاۋى چەك و تەقەمەنى و دىزگى پەيۋەندى كىرنەۋە، ۋە بەدەرىزايى شەۋۋرۇز ھاتۇچۇمان ئەكرد چاۋدىرى ئەو ھىلانەمان ئەكرد كە تەقەيان لىنەكرا، ئەگەر سەپارەى چولەكەمان بەدپايە (خۇى بەتەنھا) دۋاى ئەكەۋتىن تا بەسەلامەتى ئەمانگەيانەۋە شوپىنى خۇى.. جارجارمىش كەۋتە (مەفرەزەكانى جەمىش) ۋ پارىزگاريمان ئەكردن بەكارھىنانى سەپارەى عەربى بۇ ئەۋە بوو كە چۈپنە ناۋ شارە عەربىيەكانەۋە ئاسان بوو ھاتۇچۇ بىكەين.

دوۋەم: بەكارھىنانى شوپنە مردوۋەكان: ئەو شوپانەى كە (مخابەرەت رىكخستنى كەتیبەكانى) تىا ئاشكرا بىكات رىكخستنى نوپمان تىا دروست دىكرد، كارى دەستۈشاندىمان پىنەنجام ئەدان بۇ ئەۋەى كەتیبەكانى تر وابزان لەۋان و دروست بوۋنەتەۋە.

لەكاتى دەستۈشاندىنا ئەمانگرتن و رەۋانەى زىندانەكانمان ئەكردن بۇ ئەۋەى لەۋىش بىكەن و سودىگەپەنن و بەھۇيانەۋە چۈنە ناۋ كەتیبەكانەۋە ئاسان بىت، بەلام ئەم جۆرە كارانەمان زوۋ ئاشكرا ئەبوۋن لەلايەن كەتیبەكانى (عزمت الدین قەسامە) ۋە بەھۇى ئەو رىگا جۆرەبەجۆرانەى كە ئەۋان ئەمانگرتەبەر.

تەۋەرىكى تىرى ئىشمان كاركردن بوو لەسەر روخاندنى ئەو كەسانەى كە جىگەى مەمانەۋ بىرواى (حەماس) بوۋن و لەرابردوۋا زۇر چالاك بوۋن، ئەگەر لەگەل يەككىكاندا سەركەۋتىنمان بەدەست بەپىنايە بەكارمان ئەھىنا بۇ لىدانى كەتیبەكان لەناۋەۋە، چۈنكە ئەو جۆرە كەسانە جىگەى بىروان و كارى چۈۋنە ناۋەۋە لەپىگەى ئەۋانەۋە زۇر ئاسان بوو.

ئازىزان ئەۋەى ئىستا بۇتان دىگىرپەۋە قەسەۋ رەۋاۋى خىانەتكارىكى فەلەستىنىيە كە بىستەۋ پىنچ سال لەگەل (دەزگا مۇساد) ئىسرائىلدا ئىشى كىردوۋە دۋاى لەلايەن (دەزگاى مەجىدى) سەر بەبزوئىنەۋەى حەماسى ئىسلامىيەۋە ئاشكراكرەۋە پەشىمانى دەرپىرەۋە.

سېيەم: بەشدارى كارە سەربازىيەكانى ئىسرائىلىيەمان ئەگەرد لەكاتى ھەيشەردندا بۇ سەر مائەكانى ئەندامانى (جەماس) بۇ نەمۇنە: بۇ خۆم بەشدارىم لەھەيشەردنە سەر ئەمە مالاڭەي كە سەربازىيەكى (ئىسرائىلىيە)يان بەناوى (گۇناھ..) شاردېۋوۋە لە (بېرەم يالا) لە (رامەللا) كەردو لەكاتى ھەيشەكەدا سى سەربازى ئىسرائىلىيە كۆۋران، بەلام باسيان نەكرا. قۇناغى شەشەم دوا قۇناغى خىيانت لەسالى ۱۹۹۵ - ۱۹۹۶ تا گەرتەم

لەم ماومەيدا مەشق و راھىنانىكى زۆرمان كەرد لەنوسىنگەي مخابەرەتدا لەسەر چۈنەيتى (پەيۋەندى كەردن بەسەرۋك دەستەكانەۋە) كە بۇ (ئىسرائىلىيە) ئىشيان ئەكەرد، بەتايبەيتى لەناۋچەي (۱) چۈنكە پەيۋەندى كەردن بەم دەستانەۋە زۆر دزوار بوون لەزىر دەستەلاتى ئىسرائىل دا نەبوون بۇ ئىمە زۆر ئاسان بوون رېكەۋتەنەكانى (ئۆسلۇق) ئەۋەي تىابوو كە گيانى ئەمە كەسانە بېارېزىر كە كارىيان بۇ ئىسرائىل كەردوۋە. بۇ دەستەلاتى ھەلەستىنى بەھىچ جۇرېك نەبوۋە ئەمە كەسانە بگىرەت يا بەدواداچوون و لىكۆلەنەۋەمىيان لەگەل بكات.

(عەرەفات) خۇي ئەمەي مۆرگەدېوۋا كە ئەۋان (پېناسى) ئىسرائىلىيان ھەلەنەگەرت و تەنانت گەرتىشيان قەدەغە (مەنوع) بوو لەزىر ھەر ناۋىكدا بوۋايە. ئىشېكى تايبەت لەتورگيا

لەسالى ۱۹۹۲ مەن و (ۋاى) بانگراين بۇ يەكئ لەسەربازگەكان و خولېكى مەشقەردنى زۆر پېشكەۋتويان پېكەردىن كە تايبەت بو بە (ھېزى تايبەت - قوۋە الخاصە) لەمە خولەدا لەسەر (دەمانچە) يەك ھېرگراين كە (۲۲) گوللەي ئەتەقاند كە گوللەكانى لەگوللەي دەمانچەي (۹) مەم گەۋرەتربوون، دوو جۆر بوون، جۇرېكىيان بەدەستى راست و جۇرېكى تەريان بەدەستى چەپ كە گىرەمەكەيان بۇ كەردېوۋ توند ئەكرا لەمەچەك كە زۆر بەھىز بوو بۇ ئەۋەي لەكاتى تەقاندندا رات نەتەكېنەيت.. ئەمە دەمانچەيە بە (تاك و كۇش) تەقەي ئەكەرد. دۋاى ئەمە خولەش گۋاستراينەۋە بۇ (تورگيا) و ناۋىشانيان پېداين كە پەيۋەندى بىكەين بە (كەسەكەۋە) كە كارمان بۇ ئاسان ئەكاو تېمان ئەگەيەنەيت كە نىشمان چىيە پېي، پېپراگەياندىن كە نىشەكەمان بىرەتيە لە (تېرۆگەردنى) يەكەك لەسەر كەردە (خۇرناۋايەكان) كە پەيۋەندى دۇستانەي لەگەل عەرمەدا ھەيەمە خەلگى (بەرىتانيا)يە، ئەمە ئىشە (۱۰) دە رۇزى خايناند، شۈپنەكەيمان زانى و بەنەخشەيەكى داپېزراۋ گابراي (خۇرناۋايەكان) لەناۋ سەپارمەكەيدا تېرۆگەردو بەسەر كەۋتوۋىي

كارمەگەمان ئەنجامدا، ھەمان رۆژ گەشتىنەوھ ئىسرائىل و ناھەنگىكى گەورەشيان بۇ گىرپاين.

لەپاداشتى ئەم ھەموو كارەدا ئىسرائىل چيان پىكردم

پاداشتيان چۆن دامەوھ؟

دواى ئەوھى لىمۆكە گوشراو فرى دراىە تەنەكەى خوئى بەندىخانەوھ لەسەرەتاي سالى ۱۹۹۶ دا، (موساد) پىيان راگەياندم كە ئەيانەوئىت بىگرنو بەمخەنە (بەندىخانە)وھ تا لەنزىكەوھ ئاگادارى ئەندامەكانى (ھەماسى ئىسلامى)بىم. خوړموشتى ئەوان وەربىگرم و پەيوەندىيان پىوھ بىكەم وەكو ئەندامىك، ئەمەش دواى ئەو (چوار ھىرشە تۆلەسەندنانەى كە بەشوپىن شەھىدگەردنى ئەندازىار.. يەحيا عەياش)دا ھاتىبو بە (موساد)م راگەياندم: ھىچ پىويست ناكات مە ئەم ئىشە بىكەم، ئاشكرابونم زۆرە بەتايبەت مە (دىندار) نىم و ناشتوانم وەكو ئەوان بىكەم و لەزىانەدا نوپۇزم نەكردووھ؟

بەلام ئاراميان كەردمەوھ و تىيان: چەند كەسىكى تىرىش كە (لەدەرەوھ ئەمەناسىن) لەگەئتا ئەنئىرەنە بەندىخانەوھ پىكەوھش كارىكەن بۇ خوشت ناسانترە.

ھەوئى زۆرم دا كە ئەم كارە بۇ مەنەيت، بەلام بىئاكام بوو مە چاك ئەمزانى كە مە ناتوانم وەك ئەندامەكانى (ھەماس) بىم شەكانى تر بەزووى ھىربووم، بەلام مە كورپى خىزانىك نەبووم بتوانم وەك ئەندامانى (ھەماس) پەرەدە بىم! لەو كاتانەدا ھەستىكى نامۆ سەرسوڤھىنەر سەرسامى كەردم و رووى تىكەردم چەندەھا خەيال بەمىشكەدا ھات دواى ئەو ھەموو خەمەتە بە (جولەكە) سەرنەنجام بۇ بەندىخانە!!؟

ئەمە پاداشتى ئەم ھەموو خەمەتە بوو كە پىشكەشم كەردن، ئەمە (خەلاتمە) ئەمە (سەرنەنجامى ناپاگى - خيانەتە)

زۆر لەھەماس ئەترەسم، ئەوھى دەربارەى ئەوان كەردىبووم بەسبوو بۇ ئەو ترسەم.. ھەستەم بەنارەھەتى و دلتەنگى و بىتافەتتەيەكى زۆر بىوئىنە ئەكەرد.. ناخ و ھەسرەت و پەشىمانى بەخەيالەدا گوزەريان ئەكەرد.

وەك لىمۆ ئاوەكەيان گوشىم.. لاوئىتىم بۆيان سەرف كەرد.. فرپىيان دامە بەر دەستى (ھەماس) لەكوئىش لەبەندىخانەدا!!

لەسەر داواى ئەوان و بۇ زانىارى بەھىز چووومە بەندىخانە.. دواى چەند رۆژىك ۲۷. ھەستەم ئەكەرد چاوەكان بەدوامەومەن و ئاگان لىمە.. وا دلى خوۆم ئەدايەوھ كە ماوھى

بەندىبۇنەكەم كەمەو لە (سە مانگ) تىنپەپىت و ئەگەرى ئاشكرا بوونم كەمە! دەستەم
كرد بە (شەو نوپۇز قورئان خوپىندىن و رۇزۇگرتىن) دوور كە وتەمەو لە ھەر ھەتسوكەوتىك
جىيى گومانى ئەوان بىت، ھەوئەم ئەدا ھەموو شتىك ھىرېم، دواى (مانگ و نىوپىك) خرامە
ژىر پىرسىارو لىكۆلىنەو (دەستگای ئاسايشى ھەماسە) وە كە بە (مەجد)
بەگورتكرادى دەناسرېت.

تەنھا دواى (۴۰) رۇز ئاشكرا بووم، دانم بەھەموو شتىكدا ناو چىرۇكى چارەكە
سەدەمىك لەسىخوپى و خىانەتم گىراپەو.. زۇر زۇر پەشىمانىم دەربىرى لەو ھەموو
سالەى كە خزمەتم بە (جوولەكە) ى داگىر كەر كردوومو خىانەتم بە (گەل - نىشتەم -
ئاين) م كردووم.

ھەموو خۇشىەكان ھەموو رابواردنەكان ھەموو گەشتەكان وەك خەپال وابوون و
تىپەپىن و تەنھا پەشىمانى بوو ھاوپىم.. بەلام چارم نەبوو، چونكە ئازادى و وىستى
خۇم لەدەست دابوو.

بەپىزان وابزانم ھەموو تىگەپشتن سەرنەنجامى خىانەت جى بوو؟

سەرنەنجامى پارەپەرسىتى و ئارەزو بازى جى بوو؟

سەرنەنجامى پەرورەدى نادروستى باوك و خىزان جى بوو؟

ئاكامى بىگانەپەرسىتى جى بوو؟

ئاكامى ھاوپى خراب و كەسىتى روخاو جى بوو؟

نەنجام، ئەى خاك، ئەى ئاين، ئەى وىزدان، پەشىمانىم لىقبول بفرموون.

(خ) ى خىانەتكارو ناپاك بەخاك و نەتەووم ئاين چۇن ئاشكرا بوو؟

دەربارەى ئاشكراكردى (خ) ى ناپاك، بەرپىرسى ئاسايشى ھەماس، كە دەزگاپەكە

بەناوى (منظمة الجهاد والدعوة) بە (مجد) دەناسرېت دەگىرپتەو دەلى:

لەزنجىرەى گرتن و راپىچكردى گەنجان بەرمو زىندانەكان لەلايەن (ئىسرائىل) مو (خ)
يەكلىك بوو لەوانەى كە لەگەل لىشاوپىك لەئەندامانى (ھەماس) دا گەپشتە (زىندانخانەى
مەجد)، لەم كاتى بەلىشاو گرتنەدا واتە ناردى چەند كەسىك بەمەبەستى كاركردى بۇ
بەرژەمەندى ئىسرائىل لەناو زىندانەكاندا، دەبىت زىندانىان زۇر بەئاگا و رىا بن پىرسىار
لەوانە بكرىن كە تازە دەخرىنە زىندانەو، ھەر لەگەل گەپشتى (خ) دەستكرا
بەپىرسىارو لىكۆلىنەو:

- ناۋى جىيە؟

- كى ئەناسىت؟

- كەسە نىزىكەكانى كىن؟

- ناسىياو خرمى كىن؟

بەللى بەم شىۋىيە پىرسىياري ئاراستە ئەكرى ئەتوانىت لەسەر زارى خۇي ۋەلامى
لىۋىرگىرىت، دىۋايە لەدەرمەۋى زىندان ۋەلام بەتايەتەۋە لە (كۆنترۇلى) دەرەۋى
كردىۋو تەنەنەت نەپنەھىشت كەس سەردانى زىندانىش بىكات.

كەۋاتە ئەبىت لەزارى گومان لىكراۋەكەۋە ۋەلام ۋىرگىرىت.. نەمانتوانى زانىياري
تەۋاۋ لە (خ) ۋىرگىرىن تەنە ۋەۋە نەبىت لە:

(لەخىزانىكى روۋخاۋە، يەككىك لەخزمەكانى بەھۋى پەيۋەندى بەكەتتەبەكانى شەھىد
عزت الدىن قىسام) ۋەۋە گىراۋە، دىۋىت تەنە لەخۇي نىزىك بىبىنەۋە، يەككىك لەرۋلە زىرەك ۋە
لىھاتەۋەكانى دەرگاي ناسايىشى (ھەماس) راسپىردا كە لە (خ) نىزىك بىبىتەۋە، بەجۈررىك
كە نىزىكىيەكە نىشانەي تىپرامان نەبىت.

رۇز دۋاي رۇز زانىياريەكانى دەدايە دەستمان:

- ئەۋ بەكرىگىراۋە لەدەرمەۋە نوپۇزى نەكردۋە!

- بۇ ماۋەي دۋو سال زنى ھەبۋەۋە تەلاھى داۋە، ئىستا زنى نىيە؟

- تەمەنى ۴۰ سالە.

- رۇشتۇتە (ئوردن - لوبنان - سەۋدىيە - تۈركىيە)!

- پەيۋەندى نەبۋە بەرىكخستەكانى (ھەماس) ۋەۋە!

- ئىستا چۈن لەسەر (ھەماس) زىندانى كراۋە؟! لەزىندانىشدا لەزىر ئالاي

(ھەماس) دا زىندانى دەرگىت نەك لەزىر ئالاي لايەنىكى تر.

- لەدەرمەۋە نوپۇزى نەكردۋە، ئىستا نوپۇز دىكات!

ئەم زانىياريە سەرھەتايپانە بۇ ئىمە بەس نەبۋەن بەمەرجىك ماۋەي بەندىكردى ئەم
بەكرىگىراۋە كەم بو.. دىۋىت زوۋ بىجۈللىن ۋە پايەندى ئەۋ زانىياريە كەمانە بىن،
پلانىكىمان دەرشت كە بەپارمەتى خوا پلانەكەمان سەرى گرت بەم جۈرە:

قۇناغى يەكەم: دەرۋەبەرۋە دراۋسىنى ئەم بەكرىگىراۋەمان پىشكىنى بۇمان دەرگەۋەت كە

۲۷۲ پەيۋەندى بەكەسانىكەۋە ھەيە كە لاي ئىمە جىگەي گومانەۋە ئالۋىز، گەراپىن بەدۋاي

كەسىڭدا لە ھاۋاپىڭانى كەمىر زېرەك و لېھاتوو بېت.. گەنجىكى تەمەن بېست سالىمان دۆزىيەۋە، كەسىكى خۇمان كە زۆر لېھاتوو بوو بۇ (خەماس) و كەسىش نەپنەناسى لىيى نىزىك كەۋتەۋە قەسە قەسە راقىشا تا بۇمان دەرگەۋت: ئەم گەنجە بېست سالىمان كەسىكى روۋخاۋمو خورەۋىشتى نىيە بارى خىزانىش نالەبارەۋ خاۋەنى كەسىتتىيەكى لاۋازە، بەم جۆرە روۋخانى لەمەردەم ئاسايشدا ئاسانە.

ئەم كەسەى ئىمە ۋا دەرېخات بۇ ئەم گەنجە كە ھەردوگىيان ھاۋىيۋەن لەبارى خورەۋىشتىيەۋە ھەرومكو ئەۋان ئەمىش كە كارىڭ و ناۋى كەسىكى پىدراۋە كە پەيۋەندى پىۋە بىكات، بەلام لەترسى (خەماس) ناۋىرېت پەيۋەندى پىۋە بىكات باشە، خىرا كورە گەنجە كە ۋتى: ھىچ مەكە ناۋى ئەۋ كەسە بىدەرە مەن، مەن پەيۋەندى پىۋە ئەمگەم ۋارمەتتە دىمەم.

ئەۋەش ناۋى لاۋىكى پىشكەۋتۋى خۇمانى پىدا كە لەزىندانەكەدا نەناسراۋو.. ھەردوگىيان كۆبۈنەۋە بەجۆرېك كە ھەرىكەتەيان لە (تۆرېكى) جىۋازدا كار دىمەن. ئەم گەنجە (۲۰) سال زۆر نەزەنەنە باسى تۆرەكەى خۇيانى بۇ تۆرە بەمانا تازەكە كردو ئەندامەكانى ھەلدا كە پەككىيان (خ) خىيانەتكار بوو.

ئەم دوو تۆرە لەسەر ئەۋە رىككەۋتن كارى ئاشىرېن و بەدەرەۋىشتى لەگەرماۋى زىندانەكەدا ئەنجام بىدەن، (خ) پىش بەمەى زانى و لىكى بۇى جولاۋ بەيادى جاران ئارمەزوۋىيازى لەلا زىندوبۇۋە.

لەكاتى نىزىك بوۋنەۋەى كارە ئاشىرېنەكە، ئەۋ لاۋەى ئىمە راسپىدرا كە گرقتىك لەگەل پەككىكى تىرى ئەندامەكانا ئەنجام بىدات، گرقتەكە روپداۋ ھەردوۋ بىرانە بەردەم زىندانەكانى تىرو لەمەرزەۋەندى لاۋەكەى خۇمان كىشەكە پەكلايى گرايەۋەۋە ئەۋى تىرى - ئەندامەكەى خۇمان - لەپىزى ئەۋاندا تاۋانباركراۋ سزا درا، بەم كارە پەيۋەندى نىۋانىيان توندوتۇلتر بوو.

بەم شىۋەىيە ھايلى گەنجە بېست سالىمان خىيانەتكارەكە زىاتەر پىگەمىشت و زانىيارى زىاتىرى دىركاند دەربارەى (خ) و تۆرەكەى خۇيان، لەم كاتەشدا كەسەكەى خۇمان زىاتەر لە (خ) نىزىك ئەمبۇۋە لەگەل كورە گەنجەكەى تىردا رىككەۋتن، كە نامەيەك ھىرېبەنە ناۋ (ئىدارە) ى بەرپۆمەرىتتى زىندانەكەۋ ئاگادارىيان بىكەن كە ئەم كورە گەنجە (۲۰) سالىمە لەۋىر لىكۆلېنەۋەى (خەماس) داپە.

(خ) بەمەى زانى و نەپەشت، دەستى دەگەرد بەقسەگەردن، (حەماس و ھەپشەگەردن) ھەر كاتىك يەككەك نەپەشت ھەبۇو ھەم گەنجە ئەو (ئىدارە)ى زىندانەكەى ئاگادار ئەگەردەو نەپەشت.

ئىستا چار جىيە بۇ ئەم گەرتەمان ھاتە رېگە؟! پىووستە پلانىكى تىرى بۇ دابىرئىرت بۇ رزگار بوون لەم كارەى (خ) گەنجەكە ھەرچى پىو و لەماوەى (۱۴) رۆژ لىدەرھىنرا. پاشان ئەم پلانە دابىرئىرتا.. ھەموو زىندانەكانى كۆكرانەو، ئەم گەنجە لەبەر دەم ھەمووياندا راوستىنرا وتمان:

ئەم گەنجە لەمەردەو بەندىخانە پەيوەندى بە (ئىسرائىل)دە ھەبوو، بەلام دواتر نەپەشتو ھەبۇو نەپەشتان لەگەن بىكات گەرتوويانەو سزايان داو.. ئىستا لەزىنداندا ھىچ چالاكى بۇ ئەوان - ئىسرائىل - نىيە، ئەم وتانە وەك ئاويكى ساردى لەبىيانىكە بىدى (خ) خىانەتكار گەشاپەو ھاتەو سەر خۆى و دىنباو لەوەى كە ھىچ گەرتەك نىيە.

بەم شىوۋىيە ئەم گەنجەى ئىمە لەزىندانەكەدا بەناسانى ئەجولەو داوئىكىان دانا بۇ (خ) كە نەتوانىت لىي دەرىجەت.. بەنەسپايەكەو ئەندامەكەى ئىمە چووە بن گوۋى (خ) و چەرباندى بەگوۋىدا كە (نامەكە لەزىر سەرىنە)كەيدا دادەنىت و دەرىبارەى لىكۆلىنەو ھەكانى كە لەلەپەن (حەماس)دە لەگەنە كراو و ئەو زانىارىيانەى كە دانى پىانەو، لەنامەكەدا ھاتەو: (مەن ناو تۆم نەدركاندەو مەترسە، بەلام مەن لەزىر چاودىرىدام.. نامەو كەس لىم نەپەشتو پەيوەندىم پىو بىكات).

(خ) ھاتە ئەم لاو، ئەمەلا لەپەكى كەرد نامەكەى لەزىر سەرىنەكە دەرىنەو خۆندىپەو، زەردەخەنەپەكى كەرد نامەكەى سوتاند.

دۆسىيەى (خ) پىگەشت و ئىتر كات نەماو دەپىت راستى بىرگىنىت، كە قەسمەن لەگەن كەرد ناخلافگەر بوو.. راجلەكى.. لەسەرقاو نەچوو زىر بار. باسى نامەكەو ھەندىك شتى تەمان كەرد كە ھەموو نەخشەى ئىمە بوو.. خۆى نەگەرت و خۆى نەنەپە بەدەستەو.. ئەو پىاويكى جەرىبەزەو بەتوانا و مەشق پىكراو بوو، بەردەوام نەكولى لەوە ئەگەرد كە پەيوەندى ھەبوو، زۆر و رىپا زىرانە لەو بارمەو خۆى لادەدا.

بەلام لەزىر فشارى جەستەپىدا و رەدە نەرم بوو! ئەو نەرم بوونەى بەھەند گىرا.. ئەو نەفەردەى كە خۆمان دامنابو و پەكەم جارى ھىئامانە روو ئىتر بۆى دەركەوت ۲۷ ۴ ئىشەكان نەخشە بۇ كىشراو بوون لەلەپەن (حەماس)دەو.

ھەر لەيەكەم ھەنگاۋە بەشپۈمبەكى زىرەكانە مامەنە لەگەل كارەكاندا كراۋە..
بەتەۋاۋى روۋخاۋ دانى بەۋەدا نا كە (پىۋاۋى نىسراڭىلەۋ كارى ھەۋالگىرى كىرۋەۋە
لەۋاۋى (۴) سەعاتى يەكەمدا زۆر شتى دركاند، بەلام لەم كاتەدا گىرەتەكەم بۇ دروست
بوۋ ئەۋىش ئەۋە بوۋ: كە تەنھا چۈر كاتزىمىر ماۋە بۇ سەرزىمىرى بەمىيانان.. نەبادا
خۇي بگەنەنەتە كارگىرى زىندانەكە پىمان راگەپاند كە دەپىت: لەكاتى سەرزىمىرىدا
لەگەلمان بەمىنەتەۋە.. ئەگىنا (دوسىيەكە - ھاپىل) دەنەرنە دەۋەۋە بۇ لاي (ھەماس)
نەتر خۇي دەمىزانى ئەۋە ۋاتاي چىيە.. زۆر لە (ھەماس) دەترساۋ خۋاي گەۋرە ترسۋ
بەمىكى زۆرى خەستەۋە دەنەۋە، رازى بوۋ بەۋەكى كە پىمان راگەپاند.

بەم شىۋە بەۋە ماۋە (يەكەمانگ) رەبەق لىكۆلەنەۋەمان لەگەلدا كىرە لەسەرمەۋە
ھەندەك زانىارى ھەلەۋ چەۋاشەكارى ۋەتەۋ، بەلام لەگەل رۇشتىنى كاتدا نەپتەۋانى چىتر
بەرگىرى بىكەتۋ بەتەۋاۋى داۋخاۋ بەدۋورۋەرنىزى باسى پەيۋەندى خۇي نىسراڭىلى
كىرە بەۋ شىۋە بەۋە كە خۇي گىرەپەۋە رۇزى بەرەۋەنى (خ) لەبەندىخانە لەبەردەم
(مەھەيدانى ھەماس) دا راۋەستىنەرا، دانى نا بەبەكرەگىرەۋى خۇيدا لەپىناۋ بەرۋەندى
نىسراڭىل پەشەمانى نەۋەدۋ داۋاي لىۋورەنى كىرە.. بەلام پاش چى؟!

خۇپنەرى بەرپىز ھاۋرپى خۇشەۋىستەم ئەمە تەنھا چىرۋەكە نەۋە لەسەم كارى
سىخۋى (موساد) ئەمە راستەكە دەمىرەۋى ئەۋ ھەمەۋ تاۋان ۋە پلانە گلاۋەنى جۈۋەكە
بەرامبەر نىسلاۋ موسولمانان لەبەرى دەگىرەتۋ تا نىستەۋ داھاتۋش لەسەريان بەردەۋام
دەپىت، ئەمە ۋانەيەك بوۋ بۇ ۋەبەۋەن ۋە تىگەشەن لەسەۋشتى كارى دەزگا
(سىخۋەپەكان) ۋە (ئەۋەنى جۈۋەكە بەتەپەتە) بۇ زىاتەر بەمەگەۋەن ۋە پاراستىنى
رەزەكانەمان روۋخەندى ئەندامان ۋەن ۋە كچەۋ مەندال ۋە خەزم ناسىۋاۋ بۇ دروستەرنى
دەزىك ۋە ھاتە ناۋەۋە، تەنەتە جگەرگۈشەكان ۋە بازەكانى ھەركەرنى قورئانىشىان
لەبەرنە كىرۋەۋە بەۋ ھىۋەيە كە سۈدبەخەش بوۋەپىت بۇ ھەمەۋەتەن ۋە ناگادارى
كارۋەدەۋەتەن بىن.. ۋانەيەك بىت بۇ داھاتەۋەمان.. بۇ داھاتەۋەمان.

دايك

دايك: ئەو مەرۇفە مانىدۇ شەكىتتە دېگەن ئەندىشە ھەسرەتتە كە سات بە سات ھەناسە بەھەناسە خۇي دەرىجىسى ۋە خۇي دەستىيىتى، مۇم ئاسا بۇ گەشە پىگەمبەرنى رۇلەكەي بەخۇشىيەۋە، لەساتە خۇشەكانى تەمەنى مەن ۋە تۇي خۇيەردا ئەو دىل ۋە چاۋو بىر ۋەشە دەگەشەتەۋە بەتەپەي دىلتە ۋە جۇلەي لاشەت لەھەۋى سىيا ئەو شاگەشكە ۋە خۇشەكە دەپتە.

تا دىتە بوون، پاش ھەلەمىنى يەكەم ھەناسە سەر زەۋى ئەو لەجاران زىاتى ناۋ سى، سى بۇت ئەسوتىت.. كام پاروۋى خۇشە كام خوارىنى چىژدارە لەدەمى خۇي دەگىتەۋە دەپخەتە ناۋ زارى تۇۋە.. لەجىياتى يەك بانگىرىنى داپە جەندىن چار دەلىت: گىان.. بەقۇربانت بىم.. ۋاھاتە بەلاتەۋە.. گىان!!

دايك: ئەو مەرۇفە خۇشەۋىستەيە كە لەگىزى بەيەنەۋە بەيەنەۋە نۆپىز دىتە بوون لەناھى قولايى دىلەۋە ناھىكى گەشە دەداتە زىن ئەزانى كىيە بەيە دوۋ دىلى.. تۇپت.. مەن.. ئەو مەرۇفەنە كە تەنە لەدايك بوون ۋە خۇيان بەدايكىيان دەناسىن ئەو ساتانەي دايك چاۋمىنى دەستى رۇلەكەيەتى.. روۋ ۋەرنەگىرەن.. ئامان لەروياندا..

خۇي گەۋرە بەدەستەلەت ۋە بەيەزەي فەرمەنەن پىدەمەكە كە چاكە ۋە چاكەخاۋو بەۋەفا بىن بۇ باۋەنەن (ۋەقەنى رەك ئالا تەبەلەۋا ئالا ۋەلەۋەلەينەن! ھەسەن).

پاشان پىشەۋى مەرۇفەپەتەش (مەھمەد) (دەۋى خۇي لەسەر بىت)، لەۋەلامى پەرسىيەكە كە ئارەستەيەن كەرد، خۇشەۋىستەيە دايك ۋە باۋە ۋە رۇلەي بۇيان فەرمەۋى: ئەۋە لەلەي خۇي گەۋرە زۇر خۇشەۋىستە، نۆپىزەكە لەكاتى خۇياندا، چاكە ۋە خۇشەۋىستە دايك ۋە باۋە، پاشان جەنگىن لەپىناۋى رىگەي خۇۋ بەرنەمەكەيدا.

بەلەم سەد داخو ئەفسوس و مەخابن نازانم من و ھاۋەلەنم چۆن دىلمان دىت پەپەرگولۇ
 دلى پەر ھىوات بزاكىنن.. نا.. دىئابە.. نا.. تۇ ھەموو ئەو شتە جوانانەى كە پىنوس
 لاۋازە لەناست.. زمان بىگۆيە لەۋسەفت.. بەلەم نازانم چۆن كاك (ئە) توانى رازى بىت
 دايكى بكا تە قوربانى ھەزمەكانى ھاۋسەرەكەى.. يان دايك بکەنە لاشەى بىگيان.. يان
 دايكى بکەنە رسۋاى رۇژگارو روۋرەشى زەمانە.. دايە گيان من دىئام ھەموو كەسىكى
 خاۋەن پەيامىكى پاكى ئاسمانى ناتوانىت ئەو كارساتە بەسەر تۇ بەيىت، ئەو كەسەى
 ئەمەى كەرد تۇ بلىتى مرۇفۇ خاۋەن وىژدان بوبىت.. رەنگە بېروا نەكەن كە خۇى
 دەدۋىت دەلىت:

دايكم زۇر خۇشەدەيىست، براكانم ژنيان ھىتابوو برا بچوك بووم لەسەر مال مامەۋە
 ھەندىك سەرۋەتو سامانى باۋكى كۆچكردووم لەلەى دايكم بوو بەدلۇ گيان ھەولۇ دەدا
 ھاۋسەرىكى ناۋازەم بۇ ھەلېزىرېت.. بەلەم بەگۆيىم نەكەرد بۇ ھەر يەككىيان بيانويەكم
 دەدۋىيەھو رەتم دەكرەنەۋە:

- ئەمە خاۋەن بېروانامە نىيە، ئەمەيان بالەى زۇر بەرزە!

- ئەم كچە زۇر قەلەۋە بۇ من نابىت.

- ئەمەيان زۇر دەۋلەمەندە.

- ئەمەيان زۇر قەسە رەقۇ نالەبارە.

- ئەۋە خەمە ھەر نامەۋىت.

- ئەۋە تەمەنى لەخۇم زياتر قەسەى لېمەكەن.

لەم تەمەنەمدا برادەرىكم وتى: كچىكى رېكوپېك دراۋسىمانە بۇ نايەيت بىيىنى، شتى
 وام نەدىۋە.

وتەم: جا چۆن دەتوانم بىيىنم؟!

وتى: لەرېگەى چوئەن بۇ مالى خۇمان قەسەى لەگەل ئەكەين.. تۇشى پىدەناسىنم يان
 لەرېگەى خىزانەكەمەۋە بانگى ئەكەم قەسەى لەگەل بکە، زۇر بەكۆپرانە دۋاى يەكەم
 بىنن دىلم گرتى و حسابم بۇ كەس نەكەرد گۋاستەھو بوۋە ھاۋسەرى ژيانم، ئەمە يەكەم
 سەربېچى دايكم بوو، پاش لەدايك بوۋنى مىندالى يەكەممان كېشەكان بەرمو ئالۋىزى

دەرۋېشت، ئەمەندەدى من ئاگادار بووم دايكەم زۆر ئافرىتىكى ھېندى و لەسەر خۇو دېندار بوو، لەكاروبارى ناو مالى و ئىش و كارى نەخۇشەيەكانى ئافرىتدا كارامە بوو.. لەگەن ئەمەشدا ھەرجى بەدلى بووگەكەى بوایە و ئاواتى ئەو بوایە بۆى ئەھىنايە دى.. ئەو ساتانەى نامۇزگارى خىزانمى ئەكرد ئاگاداربووم خىزانم بەسادەى و بېھەستى گوڭى بۆ دىگرت و بەساردى بەللى بۆ دىگرت.

رۇزگارەكان تېپەرپەن و دايكەم ھەر بەخۇشى و ئەوېشى بەناخۇشى نازانم تەلىسىمى ئافرىت بەھىز بوو پان نەبەكامى و بوودەللى خۇم بوو.. دايكەم زۆر لەلا سوک بوو.. دايكەم وردە وردە دەچووە گۇشەى بېرچوونەمەو.. مندالى دوومەمان ھاتەبوون، دايكەم وەك كچى خۇى ھەئسوكەوتى لەگەن ئەكرد بەتايبەتى كە شارەزى تەواوى لەمندالېوندا . مامانى . ھەبوو، بەلام خىزانم زۆر بەخوین ساردىيەو دەجولایەو تەمنا يەكجار سوپاس و دەستخۇشى ئاراستە ناکرد.. ناو بەناو غېرمتى دايك و كورپم بۆى دەجولای.. ئەو ئەركەى ئەو دىكىشا بېوئېنە بوو، زۆر جار دايكەم دىپوت:

(رۇلە گيان لەپېناوى تۇدا ھەرجى بلىت دىكەم با خىزانىشت خراب بىت، بەلام رۇلە گيان دىنبايە ئەمە ئىستا بۆ من ئاوايە لەدوارۇزدا بۆ تۇش خرابىتر دىبىت.. رۇلە ئەمە خېر ناداتەو.. جوان بېرىكەرەو).

ھەندىك بابەت و پەرتوگەم لەسەر ئافرىت خوئىندېوۋە.. چەند قلىمىكەم لەسەر خىانەت و ناپاكى پياو و زىم دىبوو.. لەھەندىكەيان رازى بووم لەھەندىكەيان دوو دىبووم، رۇزگارەكان تا دىھاتن روو لەللى و خىانەت دىبوۋە.. ئەوۋى خىزانمى زۆر نىگەرەن و بېزار دىگرت بوونى دايكەم بوو لەو مالىدا زۆر ھەولى دوور خستەنەوۋى دەدا .. زۆر جار رووبەرۋى دىپوت: بۆ ناچىتە لای كورەكانى تىرت؟

دايكىشم دىپوت: مالى مالى خۇمە، گەر بەخۇت و مىردەگەتدا رائەبىنى بېرۇن، باشە بېرۇن، خىزانم زۆر ھەولى دوور خستەنەوۋى دەدا.. زۆر پلان و ھەولى نابەجىتى دەدا.. ئەمەندە سېپىا بووم نەمتوانى بلىم: (وەك دايكەم مالى مالى پياو و گەر پىت خۇشە فەرموو دانىشە گەر پىت ناخۇشە دەرگا والاىە).. ھەندىك جار بېرم لەو دوو مندالە

دەكرەدە ھەندىك جارى بىر لىرا بىر دەكرەدە.. بەلام قەت بەيرىمدا ناھات (تەلاق) ھاتىبىتە ھەرھەنگى كىرگەنمە.

ئەم ئافرىقە وردە وردە كارى لىكردم.. لەزۇر ھەلسوگەوت و شىۋازى ئاخاوتىن دوورگە وتمە، ئەوانى بەلاى مەو نامۇ بوون وردە وردە بونە ھۆگرم.. دايىم بەم كارانەم زۇر دىگىران و بىتاقەت دەبوو.

رۇزىكىيان لەسەر ھەموو مەندوبونم لەكارو كاسى ھاتمەو خىزانەم زۇر ناپىزەيى لەدايىم كىردەو.. زۇر خۇى تورە كىرد، چومە ژورمەكى دايىم زۇر بەرپەقى دەم بەدەنگى بەرزو وشەى كال و سارد كىردەو: دايە ئەزانى ئەم مائەت ناخۇش كىردەو، تاكەى بىر لەمەن و خىزانەم ناكەپتەو، غەمرى مەپە پىرىكت گەر مابىت بۇ خۇت بۇ دانانىشى بەدەردى خۇتەو گەر نان خراپە بەدەمت بىخۇ گەر نەشبو شوكرى خوا بكە. دايىم زۇر بەھىمنى سەپىرىكى كىردم بەدوو چاۋى گەشەو وتى: رۇلە گىيان گەر چویت بۇ بازار سى چوار كىلۇ شىرى وشكەم بۇ بىنەو، ئىتر لەومىزاتەر مەن ھىچ ئەركىكى تىرم لەسەر تۇ نەماو.. پىاۋمى خۇت دۇراندەو.. رۇلە گىيان ئافرىت ئەومىندە ناھىنى بەھەشت لەزىر پىتى مەندايە.. بەلام خىزانەت ئاگرى لەزىر پىدایە.

بەم قەسەپى دايىم بەشىك لەغەرتى پىاۋمى مەندالىم جولا، بەلام ھىچ نەبوو، چەند شەۋىك بەپى پىرسى دايىم لەمال دەچوینە دەر مەندالىم پىش خۇمان دەدا، دەرگاگانەم بەوالاىى بەجىدەھىشت.. كام خواردەنى خۇش بوو لەسەپىرانگاۋ دوكانە كەشخە - رافى پەكاندا نۇشمان ئەكرد.. جوان لەپادەم رۇزىكىيان نەفەرەك زىادەم بانگ كىرد خىزانەم بەسەر سورمانەو وتى: ئەو نەفەرە كەبابە زىادەمىت بۇچىيە؟ زۇر بەپىستى وتەم: بۇ مائەو، بۇ دايىم!

وتى: جى بۇ دايىكت.. گوناح نىيە دايىت ئەو كەبابە جوانە خەسار كات پان خۇمان دەپخۇين پان لەگەلەمان نايەت بەپىدا.. تىگەمىشتى؟

لەپىرەمكەم پاشگەز بوومەو.. خۇپنەرى سوما گەش ئەومى تۇم بۇ ھىلاك كىردەو ئاللىرەدا خۇى نواند.. ئىۋارىمەك نانمان لەمال خوارد.. خىزانەم وەك رۇزو ساتەكانى تىر

نەبوو.. زۆر بەخۇشى لەگەڵ داىكم جولاىەو، قسەى خۇشى بۆ كرد، داىكم بەلاىەو
جىگەى سەرسامى و تىرامان بوو دواجار وتى:

نامۇژن ئەمشەو ئىمە دەجىن بۆ گەپان منداڵەكان نابەين! تۆ لەلايان بەينەرەمو
ئاگات لىيان بىت.. بەلامەو سەپر بوو تا ئەو ساتە هىچ بەرنامەپەكى چۈنە دەرەومان
نەبوو.. چۈينە ژوورەكەى خۆم لىم پەرسى: ئافەت چۈنە دەرەوى چى؟

وتى: قسە مەكە.. جوان گويم بۆ شەكە بزانى چى ئەلەيم؟ وەك ئاژەلەكى (پارى
سىرك) لەبەردەميا ئەرەپەكم بۆ كەردا

ئەمشەو دەرۋەنە دەر منداڵەكان بەجىدەھىلەن لەنيوئەشەودا دىيەو كەركەى
سەركەوتوانە ئەنجام دەدەم تەنھا كەركەى بەتۆ ئەسپىرم ئەوئەش پەشتەگى كەردە.

زۆر باشە دواى نان خواردن منداڵەكان نوستن.. خوا حافىزەمان لەداىكم كەرد.. گويم
لەشەپەى ئەو جامە ئاوە بوو كە داىكم بۆ پارىزگارى سەفەرمان بەدواماندا لەدەرگەى
دەرەو پەشتى.. بەخۇشەپەو دەرەوتىنەو كەلەو پەتەستى دەرگاكانمان پەتەو،
نيوئەشەوئەكى دەرەك لەگەپان و سەپران و سەفەى خۇمان بووينەو بەرەو مال گەپەينەو
زۆر بەھەمنى و بىخەشە خۇمانكەرد بەمالدا.. وتم: ئافەت چى دەرەپەت؟

وتى: بىدەنگ بە! لەداىكت سەركەردان ترا

بەھەمنى دەرگەى ژوورەكەى كەردەو، خۇى گەپاندا (چىشەخانە) و مەن وەك ھەستەكى
نامۇ پەيم بلى شەك ھات بەھەزەمدا -- لەشەوئەى خۆم چەقەبوم چوومە ژوورى
منداڵەكان..

دوو منداڵەكەم لەقۇلاى خەوئەكى زۆر خۇشدا بوون.. داىكم جوان خۇى دابۇشەپەو
بەبەتەنەكەى، لەخەوئەكى قۇلدا بوو.. تارمايى خەزانەكەم ھاتە بەرچا، بەلام
بەسكەپەكم بەدەستى راستەو دى، لىتى و رەبەوئەو (چەقۇپەكى گەورەى تىن) بوو،
پەپاومتى لەكۆپەت! غەرت ئاژەلى دەرەدە بىتخوات.. لەسۇچەكى ژوورەكەدا توند دەستەم
گەرت.. زالم.. ئەو نەيازى چەتە؟ ئەمە چەپە بەدەستەو؟

خەزانە چاومەكانى (ئەبەلق) بوو بوون زەھەى ئەھات: داىكت لەناو ئەبەم بەرەو چۆن
لەتارىكى ئەم شەوئەو لەقۇلاى ئەو خەو خۇشەدا بۆ ھەتا ھەتەپەى لەكۆلتە دەرەكەو.

بەھەممۇ ھېزىم خېزانەكەم راگېشاھە ژوورېكى تر، زۆر قەسەم لەگەل كەرد،

- باشە ئافەرت بۇ ھەر جارېك ئەچىتە مالى خەزەنەت دەبىتە دېرەندە.

- تۆ دەتەوېت دايەم بېكۆزىت و مەنىش سەپىرت كەم؟!

وتى: بەلى.. ھاوگارىم بىكە.. زەمرەر ناكەپىت!!

وتەم: ئەى گوناھى بەشان و شەوكەتى كى؟

وتى: بەشان و شەوكەتى خۇم.. تۆ ھەقت نەبىت گىانە!

وتەم: ھەپە تۆ لەئافەرت بوى.. بۇ ئەومەندە دۆى ئافەرتى؟

وتى: ئەوۈ كېشەى خۇمە وازم لېبېنە.

وتەم: دىئىابە تۆش رۆزگارېك دېتە پېش دەبىتە خەسوو، ئافەرت تەكات لېدەكەم كارى

وا مەكە.. خېرت دەگا.. چىت ئەوئ بۆت ئەكەم.. كېچى ئافەرت ھەياما ئەچىت؟

وتى: تۆ ھەقت نەبىت.. ئەمە كارى خۇمە. گىلەپىاوا!

وتەم: كېچى ئافەرت خۇ تۆ تەواوېت.. دىئىام نەخۇشى نەفسىت لەگەل نىيە بۇ وات

لېھات؟

وتى: كاتى قەسەردن ئەما لاچۇ لەبەرچاوم با لەپېش دايەكەمە تۆش لەناون نەبەم،

خۇت لاپە دەى.

لەدلى خۇمە و تەم: پېشىنان راستىان و تەوۈ سى شت ئامانىيان نىيە (ئاو.. ئاگر..

ئافەرت).

ئەمە لەلەى من و ابوو، بەلام دىئىابىن ھەموى لاوازى و ناسكى خۇم بوو.. تا ئەم ساتەش

بۇ تەنھا جارېك چاوم لېسورنەكەردىبۆۈ.. لېى تورە نەبىبووم.. زۆر رېزىم دەگەرت، بەلام

دىئىاشەم ھەموى ئافەرتىك ئاومە دىلرەق و نالەبار نىيە. بەرېزەكەم لەگەل تەواوبوونى

خەپالەتەكانەم گەپىشەم سەر دايەم.. كە خېزانى دىلرەقەم دى و لەزېر چەقۇى تىزى

بېرەھمى بازو بەھېزى خېزانەمدا خۇنى لاشەى لەتارىكى ئەم شەوو ژوورەمدا فووارە

دەكات.. خاوپە گىان ئەمە خەوۈ.. خەپالە.. ئەتوت خەنجەر لەفەردە كا ئەپات، دايەم

لەو خەوۈ قوئەمدا بەچەقۇى ئەم زالەمە گىانى لەدەستە، بەبېنەھمى ئەم ئافەرتە زالەمە

ھەزى كەربىت چاوى بەچاوى بىكەوېت.. ھەر بەمەتەنەكەوۈ كارى خۇى كەرد.. ئاخ..

ناخ خۆزگە لەنافرەت نەبوومايە.. خۆزگە ژيان بەبى ئافرەت دەگوزمرا.. بەلئى بەرپزانم ئەمە دىمەنىك بوو تەنھا پىنوسى لاواز دىتوانىت ھەندىك لەو کارساتەم لەماد بەرپتەو.. منى بىپوێژدان، منى دەستەمۆى ھەزو ئارەزووى ژنەگەم بەھىمنى سەپىرى ئەو دىمەنە جەرگەرەم ئەکرد.. ئەوھى خىزانم کردى ھىچ دەرپەقى نایکرد.. ھىلاک بوو.. چوم دەستىم گرت.

وتە: بەسە.. خوا پىسوات کات.. ئەو ناھەقىەت بۆ کرد.. دایکەم شایانى ئەوھ بوو؟ جەھۆکەى بەجەلە تازەکانى سەپى و ھاتە لاوھ..
وتى: ھا.. ناقلۆ ژىر.. بەپىگەنەنەوھ.. ئەوھ من بووم یا تۆ.. کى ھەبە دەستى بەچىتە دایکى خۆى، تۆبەكى ئازەلۆ بىپوێژدان نەبىت؟
چاوم زەق بوو.. ھەناسەم توندبوو.. سەرسامو ھەيران.. خوا بىگرتىت من بووم یا تۆ.. ئەزانى جى ئەئىت؟!

وتى: ئەوھى ناوێت.. کەر پىاو ھەستە بابچىن بىشارىنەوھ.. گىلە..
وتە: ھەقى خۆتە.. بەراستى گىل و کەر پىاوم.. جا لەکوئ بەم نىوھشەوھ.. ئەى بەجى و مىگۆزىن..
وتى: خەمەت نەبىت.. ھەر ئىستا نا ئىستا سەپارمەھىكى خەمە دىت و دىبەھىنە قەراغ شار فرپى دەدەمىن.

وتە: بۆچى دایکەم شایەنى فرپدانە گچى باش.. کەم چاکەى لەگەل کردىت؟
بەزمەدەخەنەبەگەوھ.. وتى: ئەوھ رۆى با نەخشە بۆ داھاتو بکىشىن گىانە.
منى دەرپ لەغەم و پەژارە.. ئەوھى ئاسوودە.. مالىكى لەخوئىن ھەلگشاو خىرا مندانەکانم گواستەوھ بۆ ژورپكى تر جىگەم بۆ چاککردن ئەوئىش زۆر بەخوئىن ساردپىيەوھ چاوى لەتەرەمەگە برىبوو خوئىن لەلاشەى دەھات.. چاوى بەرايى ناھات، بەتانىيەگە لەسەر سەرى لايدات؟!

لەم ساتەدا لەدەرگا درا.. دلم وەخت بوو لەلیدان بکەوئىت.. خىزانم خىرا دەرگای ئەو ژوورەى کلێلدا.. گلۆپى ناو ژوورەگەى تەرى ھەلگەرد.. گلۆپى سەر دەرگاگەى ھەلگەرد.. لەدلى خۆیدا بەسایەقى مەوعید پىدراوى دىزانى بەرەو دەرگای مەدخەلەگە ھەنگاوى

نا.. بەدئوخۇشسىيەۋە بەخۇبادان رۇشت.. خەرىكى بوو مېشكەم ئەتەقى.. ھەستىكى زۇر نامۇى خۇش گوزەرى دەگرد بەمېشكەدا.

دەرگای بەكلىل كىردەۋە.. شىشى دەرگای كىردەۋە.. گوپم لەھاۋاپكى زۇر بەرز بوو.. فېزەش بەدۋايدا.. خېرا خۇم گەپانەدە دەرگاگە لەدئى خۇمداۋ لەو ساتە كەمەدا وتم: رەنگە پۇلىس.. پان..

لەگەل بىنىنى خېزانەم كە دەستەكانى بەردەگاگەۋە وشك بوۋو وام زانى كارمبا گرتوۋپەتتى لەگەل نەزىك بوۋنەۋەم مەنىش سەرسام بومو لەجىگەى خۇم وشك بووم. ئەزانن بۇجى؟

بەلئى ھاۋاپازو نىازم، چونكە دايەم بوو دەۋو چاۋو ناۋچەۋانە نورانىيەگەى لەبەر روناكى گۆپەكانەدا دەپرىسكانەۋە كە ئىمەى لەم سەرسامىيەدا دى.. بېدەنگىۋ ئەبلىقە بونى شەقەندە... وتى:

- ئەۋە جىيە؟! چى رويداۋە؟ لېم ھاتە پېش دەستى خستە سەرشانە: كۆرى شېرىنەم چى رويداۋە.. مەندالەكان سەلامەتن.. خۇتان سەلامەتن؟! خېزانەم تەنھا ھەناسەى توند لەسىنەيدا پەنگى دەخواردەۋە.. چاۋەكانى بۇ دوور دەپانروانى.. ھەر چۆنەك بوو ھېزەم دايە بەر خۇم.

وتم: سوپاس بۇ خوا.. دايە گيان تۇ سەلامەتتە ئەمە خەۋ نىيە.. تۇ زىندۋىت خېرا دەستە پىرەلۆكەكانىم گرتو كېشەم كىرد بەدۋاى خۇمدا بۇ ژوورەۋە بەبەردەم خېزانى خىيانەتكارمدا كە ھەر سەپرى دەگردىن.

رەنگە لەناخى خۇيدا وتبېتتى: ئەۋەى كۈشتەم كۆرپەيەگەم بوۋبېت!

بەلام نەخېر.. كە چۈپنە راپاۋەكەۋە خېرا ھاۋارم لەخېزانەم كىرد.. كوا.. ۋەرە كوا كىلىلى دەرگاگە.. بەتەرسىكەۋە ھاتە پېش كىلىلى دەرگاگەى لەمژىر سوچىكى فەرشەكەدا دەرھانىۋ دايە دەستەم.. بەخېرايىۋ بەشېرزىيەۋە دەرگام كىردەۋە پەلامارى سۈپچى كارمبام دا.. ھەرچى گۆپ لەو ژوورەدا بوو ھەلەم كىردن دايەم ھەر بەسەرسامىيەۋە دەپروانىيە ھەلەسۈكەۋەتتى شېتانەم.. خېزانەكەم كە شانى دابوۋ بەدەرگای ئەۋ ژوورەۋە

ھەر كړوكاس بوو وەك شىت تىيىدېروانىن و به (خەو) يا (خەيال) ى دزمانى.. لەبېر به ھەردوو دەستم بەتانيەكەم لەسەر لاشەى شەلالى خوڤن لادا.

بەبىيىنى تەرمەكە.. خىزانم زىركەپەكى كردو ھات بەلادا.. بورايەوھ.. ناحەقى نەبوو منىش سەرم سوپماو ھەپەسامو واقم وړما..

ھەردوو دەستم گرت بەسەرمەوھ .. ھاوارم كرد.. ئەمە چيە؟! دايكم زۆر ئەم رووداوى بەلاوھ سەپر بوو، سەرمتا وا تىگەشت كە كەسيكى بىگانه ئەم كارەى ئەنجام دايت.. ھەناسەپەكى ھەسرمتاوى ھەلگيشا.

لەخىزانم پوانى دايكم بەو سەپرى من تىگەشت كە كار لەكار ترازاوھ، كچ دايكى خۆى كوشتوو!

دايكم پەلامارى ئەو تەرمە كەساسەى دا كە خىزانم بىگيانى كردبو وتى: رۆلە گيان ئەمە خەوھ پاراستى.. باشە بۆ ئەو (قەتلەتان) كرد ئەنجامى چى؟ لەبەر چى؟ ھەموو رووداوكمە بۆ دايكم گىراپەوھ.. دايكم گوڤى بەسنگى خەسومدا گرت.. بەلام ئەو زالمەى كچى كوشتبوى و چەند ساتيك بوو رۆحى پەپولە ئاساى لەو ناوھدا كوچى كردبو.

لەدەنگە دەنگى نيمە منداڵەكانمان بەخەبەر ھاتن لەزۆرورەكەى ئەولا، نەمەشت رووداوكمە ببينن.. لەو بۆساردو لەو ديمەنە دلتەزىنەدا دەرچوين و چوینە ژورى چيشخانە.. دايك و كچ مانەوھ.. دايك و كور و كورما دەرمان كرده گىراپەوھى رووداوكمە:

داپە گيان بەقوربانت بەم.. خيرا ئەملاو لايم ماچ كرد.. لەچاوھ كزەكانيم بەگەشى رووانى.. داپە گيان تۆ راستە دايكمى؟!

دايكم يەكەم قەسەى بەھەناسەپەكى قولەوھ وت: كى ئەم تاوانەى ئەنجامداوھ؟

خيرا وتم: كچەكەى.. بوكى بەرپرت!

دايكم: خوا بىگرېت جا خراپەى چى بو بۆ وايكردووھ؟!

لەم قەسەدا بوين خىزانم ھاتە لامان بەلۆژە لۆژ وەلامى داپەوھ: بۆ ئەوھى تۆ لەناوبەرم.. تۆ بخەمە گۆرەوھ.. تۆم لەبەرچاو ون ببیت! بەلام دايكى خۆم لەناوبەرد.. ئەى خواپە گيان چۆن خۆم كرده رووېشى ئەم دنياو ئەو دنياو خەلگيش، تەكانىكم

دايە بەر خۇم، چوومە نىزىكتەر لەدايىكم: دايە گيان دە بۆم وەگىرە خۇ ئىمە كە پۇشتىن مالىمان بەسەر تۇدا بەجىيەشتە!! ئەى بۇ لەمال نەبوويت؟ ئەيچۇن خەسوم گەيشە نىرە؟

ئەى تۇ چووى بۇ كۆى؟ دايە گيان خىرا وەلەم بەدەرەو.. مندا ئەكەنمان لەدەمەن و وتەى ناحالى سەرنەجيان دەدا.. بەىى ئاكەم سەپريان دەكرەين..

دايىكم ھەناسەيەكى قولى خەمبارى ھەلگىشاو وتى: نىزىكى سەعاتىك ئەبو ئىوھ رۇشتىبون، لەدەرگاگە درا.. لەراستىدا بەئىوھ تىگەيشتم.. بەلەم كە دەرگام كەردەوھ خەسوت (پى) خان بوو، بەپەلە ھاتىبوو بەشوین مندا، وايزانى ئىووش لەمالن،

بەرەحمەت بىت وتى: باجى (سى) دراوسىمان بەمندا ئەوھىيە خىرت ئەگا بەم شەوھ دەستيان بەكەس ناگات، وەرە ھاوكارىمان بەكە منىش لەبەر مندا ئەگان وتم: نايەم لەگەلئا، چونكە مندا ئەگان بەتمەنيان و دايك و باوكيان لەمال نەين.

وتى: مەن لەلايان ئەمىنەمەوھ تا تۇ دىيەتەوھ.. منىش خىرا پىوېستىيەكەنم ئامادە كەردو رۇشتەم پاش تەواو بوونى كارەكەم و دىنىابوون لەناسودەيى (دايك و كۆرپەكە) ى ھاتوومەتەوھ، بەلەم خۆزگە مەم بەشكايەو نەھاتمايەتەوھ ئەم رووداوھ بەچاوم نەدەيە.. دەك خوا بتانگىرەت، رويكردە خىزانەكەم وتى: كچى خۇم دايكت زۇر خۇش ئەويست، بەلەم بۇ مەن دوژمەبووى، دايكت لەلا بەرپىز بوو كۆرەكەشم رىزى لىدەگرت.. بەلەم تۆى بىوېژدان ئەو ناپاكىيەت كەرد ژيان و دنيا ئەوھندە ناھىتى.. خۇت كەردە پەند بۇ ھەموو ئەو كەسانەى دەرەقەنە دەجولئەوھ.. رۆلە گيان (چالت) بۇ مەن ھەلگەند، بەلەم (دايكت خەستە چال).

دايىكم لەنەزىك مەن ھەستە، چوو بەلەچكە بلورىيەكەى سەرى ھەرمىسكى چاوى خىزانى تاوانبارمى سېرى وتى: گەردنت ئازا بىت چەندەت ئازار داوم.. وا رۆژ ئەبىتەوھ خۇت ئامادە كە بۇ سزەى ئەم دنياو دواى دەرچونت لەم دنياش خۇت ئامادەكە بۇ لىپرسىنەوھو دادگەى خواى گەورە.. رازى نەبم كەس لەم مالاھەدا پىشتگىرت بەكات و بوارى مانەوھت بەدات.

تۇ زۇر ناپاكى.. رۆژىك دىت ئەو خىيانەتە لەگەل مەردو مندا و منىشدا دوبارە بەكەيتەوھ، خىيانەتكار.. كۆرەم بەچاوى خۇت ناپاكىت بىنى.. بویتە پىاوا؟ بویتە پىاوا؟

بەپېزمكەم چىرۆك و روداوى كوردموارى لەم بارمىهوه رویداومو دەماو دەم رۆشتون
وەك (باوك و بوك و دوو كۆپمكەى گە لەناش دیتەوه)، و هەردوو كۆپمكەى بەدەستى
خۆى و بەنەشارەزايى و لەنەنجامى پەلەكردن و كورت بىنىدا ئەنجام دەدات، بەلام هەر
كەسێك كۆپرانە و دوور لەپەيامى خواو بەنەقلى كەسانى ترو بێنەزمون كار بكەن
سەرئەنجام پەشىمانى و حەسرەت و سەرسامى يەخەى ئەگرێت.

لەكۆتايیدا داواكارم لەو خوشك و برا بەپېزانەى لەنەزمونى خێزانداريان زۆر
بەورىايەوه ناگادارى خۆيان ببن.. ئەگەر نەچونەتە كۆشكى خێزاندارىيەوه بەوردى
بزانە كى ئەكەيتە هاوبەشى ژيانەت و پەرورەدەكای كۆرپەكانت تا لەداهاتووى تەمەنى
كورتتدا تەنياو پەشىمان نەبیت و ئەم دوعايەش بەدڵ و گيان بكەرە وێردى سەر زمانەت.

ربنا هب لنا من أزواجنا وذرياتنا قرة أعين واجعلنا للمتقين إماماً (٧٤ الفرقان)

سەرکەوتوو و شادبن

گەرانهوئە سەحەرى ھونەرمەند

ن: ياسر فرحان

و: عبدالقادر على

ھونەرمەندى بەناوبانگ (سەحەر ھەمدى) پەكتىگە لەو ھونەرمەندانەى كە لەم ماومىيەى دوايدا بەرگى ناپنى پۆشى-خاتو سەحەر ھەمدى- خۆى باس لە رۆژگارو كارو خەمى دەكات :

زۆرم دەبىست كە فلانەى ھونەرمەند وازى ھىناومو بەرگى شەرى پۆشبوو، من كە خۆشم ئەو بەرگەم نە دەپۆشى پىمخۆش بوو كە خەلكى بىپۆشن..شەوان و رۆزم بە كارى ھونەرىيەو بەسەر دەبرد..ئەوانەى دەورو بەرم ھەزىيان ناگرد لەو جۆرە باسانە بدوئەم!

زۆرم دەبىست لەگۆفار و رۆژنامەكان بېرىك كەس كەخۇيان ئىفلاسيان كرىبوو ھىرشيان دەگردنە سەر..بەلام ئەمانە ھەر خۇپراگر بوون.قال تعالى"ولا يخافون لومة لائم".ئەو كۆمەلە خوشكەى پىش من بەرگى شەرىيان پۆشبوو كاتى خۇيان بە وەلام دانەوئەى ئەوانەو خەرىك ناگرد:-

بىرم ئەگردەو (ئەگەر ئەمانە دەستيان بە بەرنامەو باومرىكى زۆر راست و پتەوئەو نەبىت چۆن بەرگەى ئەم قەسەساردانە دەگردن).

بۆيە ھەر بەگەورە سەيرم دەگردن و بەرىز بوون لەلام

باش ماومىيەك داپكى (سەحەر) نەخۆش كەوت و لەسەر جىگامايەو: ئەمىش داپكى بەجى نەھىشت تا ئەو بوو داپكى وھاتى كرد.. بەشدارى كردنى رۆپەسمى بەخاك سپاردنى تەرمى داپكى (زەنگى وريا بوونەو) بوو ، ئەى (سەحەر) بزائە تۆى ئادەمىزاد

مەبەست لە بوونت چىيە؟! خۆت مەكەرە بۆكەشوشەو خەلكى كاتى بىننىشى خۆيانت
پېبەسەربەرن! تا كەى خۆت ئەكەيتە مەعرەز بۆ پياوانى سېلە...!

بىركەرەو تۆبەندەى خاويتامروڤى ... بەرپز و حورمەتى...

پاش ئەم سەرنجانە ديمەنى ژيانى پېشوى بەخىرايى وەك شىرىتىكى سىنەما
بەبەردەميا تېدەمپەرى شىرىتى جى؟! سەرتاپا گوناھ... سەرىپچى... دوور لەخوا ژيانە.
هەموو لەمىشكىدا ئەزىزنگانەو پاشان خۆى لەبىر كردو جووہ سەر ژيانى ھونەرمەندانى
پېش خۆى، كوا ناويان؟ كوا جەھورىيان؟ كوا سەرەوتو سامانيان؟ لەم خۆشى ژيانە چيان
بردە گۆرەكەيانەو؟ نايا لە دە گەز كفن و دووگەز زەمىن چيان پېپرا؟ بىگومان ئەگەر
بتوانن لەگەئەم بدوین پېم دەلێن: "" ئامان ئاگات لەخۆت بىت لىرە جگە لەباومرو
كردەووى چاك ھىچت فرىاناكەوېت"

كاتىك كە گۆرستانى جىدەھىشت بەم بىروبوچونەوہ ھەنگاوى بەرەو مال دەنا..

يەكێك لەو كەسانەى كە لەپرسەى داىكىدا بەشداری گەرم و گورپان ھەبوو خاتو (ھالە
الصافى) بوو، كە خۆى ماومىيەكە گەراومتەوہ ئىستا بەگەرمى بانگى خوشكانى ھاوڕەگەزى
دەكات بۆ راستە شەقامى رىڭاى خواناسين.

ئەمىش نەينى دلى خۆى بۆ باسكرد، چەندە دوودل و بىتافەتە بەو ژيانەى ئىستای
پرسىارى لىكرد: كە رىگەچارەى بۆ دابنيت. ئەویش داووتى كرد بۆ شوپنێك كە كۆمەلێك
خوشك تىايا قورئان دەخوینن و فەرمودى پێغەمبەر (درودى خواى لەسەر بىت)
رافەدەكەن و لەنايىن شارمزا دەبن.

سەحەر لەكاتى ديارىكراودا لەو جىگەيە نامادەبوو، سەرنجى دا وا كۆمەلێكى زۆر لەو
خوشكە ھونەرمەندانە خەرىكى قورئان خویندنن، شەرمى دەكرد لەوى چۆن تا ئىستا
لەم كۆپى زىكرو يادى خوايە بېبەش بوو؟ ئارامى گرتو لەنزىكەيانەوہ دانىشتو
دەستى كرد بەگفتوگۆو پەيشين لەگەلێان، ھەرچى دروستكراو ھەئەستراو (شايعەى
كۆمەلێك بوو دژ بەئەمان خستەپروو.

ئەوانىش بەھىۋاشى و بەھىمنى و بەھووردى وەلاميان دايەھو وەھكە بەھەكە بۆيان
روونكردمو، ئەم وەلامانەى ئەوان بۆ ئەم ھىچى نەھىشتەھو، ئەو نەبىت كە ئەمىش
رېگەى راستى ژيان بدۆزىتەھو.

بېش كۆتايى ھاتنى دانىشتەكە خۆى بەھەناعەتەھو پەيمانى دانى كە بەندەپەكى
گوپراپەلى خوا بىت و فەرمانەكانى سەرشانى جىبەجى بكات تا بەھوپەرى پاكى و راستى
قۇناعى داھاتووى تەمەنى بېرىت. بۆ سەلمانلىنى راستى ھەلوۋىستى خۆى ھەرلەھو
بەھومندى كرد بەئوتۇلى (ھەنان فەلىستىنى) لەشارى (ئەسكەندەرىيە) يە و پىي راگەيانلىن
كە ئەو ناھەنگەى كە بەنيزان سەرى سالى زاپىنى بېگىپ ئەم تازە بەشدارى تيا ناكات!
ئەوانى بەجىھىشت.. بەگريان خواخافىزى لەخوشكەكانى كرد.

لەپىگا بەخىرايى رۆى تا زوو بگاتە مال.. دەستىنۆز بگىرت و بچىتە زوورمەكى خۆى
لەسەر بەرمال تىر بگرى.. ئەسرىنى پەشىمانى بېرىت.

ئەو رۆزەى كە نيازبوو لەناھەنگى ئوتلەكە بەشدارى بكات لەمال ھاتە دەر بەلام
بەبەرگىكى بالاپۇشى و قورئانىكى بچوك بۆ ئامادەبونى وانەى (بەرورمەدى ئىسلامى)
لەمرگەوتەكەى (شىخ مەھمود خەلىل الخەسرى).

بەمەش وازى نەھىنا خىرا خۆى ئامادە كرد بۆ سەھەرى (عەمەد) بۆ (كەعبەى)
پىرۆز روگەى مۇسلمانان و بۆ زيارەتى (شارى مەدىنە و پېغەمبەر) درودى خۆى
لەسەربىت.. تا لەھو تىر لەناوى زمزم بخواتەھو.. لەو شوپنە پىرۆزەدا سەرى
بەنداپەتى و پاكترىن لاشەو بەرزترىن ناوچەى بۆ خوا بخاتە سەر زەوى و بەنداپەتى
خۆى دەرېرىت. خۆى گەورە تەوبەى ئەو و ئىمەش قبول بھەرموېت.. ھىداپەتى
سەرچەم ئەو خوشك و برا بەرپزانەش بدات كە ھەز لەتەوبەو گەرانەھومى يەكجارى
دەكەن بەلام مەخابن تا ئىستا نەگەشتوون پىمان چونكە (جوانى و دەنگيان) بۆتە
دوژمنى ئەم دونيايان.

★ كىتەبى : اسرار وراء حجاب الفنانات

خەسرەتى باوكە شەھىدېك لە كۆرەودا

كاتىك لاپەرە ژىنگاوپىيەكانى كاروبارو فەرمانەكانى (پارتى بەعسى عەرەبى ئىشتراكى
عەلانى) ھەلئەدەمىنەو ھەھەموو رويەكەو ھەچەندىن كارسەتى جەرگ بېرو ناخۇش و
دلتەزىن دېتە بەرجاومان لەعیراقدە بەگشتى و كوردستانى باشورىش بەتاپبەتى.. ئەم
ھىزبە لەسەرەتەي دروست بونىەو ھەبىت بزانىن كە دامەزىنەرەكەي كەسىكى دور
لەپەيامى ئىسلام بوو.

توانى ھەندىن كارى ژۆرەژۆرى بۆ دوژمنى عەرەب بىكات و بەلئىھاتوى خۆى خۆى
بىخاتە سەر كورسى (بەچكەو رۆلەكانى) بەرەلەي ولاتى (سورىا و عىراق) كەرد.. ھەندىن
كەس ھاتنە ناوى ھىزبەكەپەو.. كەشەپان كەرد.. زۆرىون..

سەر كەردى كۆمارى عىراقىيان لەناوبەرد (دەستەلاتى عىراقىيان) گرتە دەست ھەند
كەسىكىيان بونە سەرۆكى عىراق تاقىكرانەو سەر كەوتو نەبون تا كەپشتە سەر (ئەھمەد
ھەسەن بىكر) و ھاشان (دېلە دىكتاتور - صەدام ھەسەن)

زۆر بېشەرمانە ھەندەھا ناوى كەوورەو بىرەھەدارى لەخۆ دەنا، پەرۆژەي خىرى و
ھەكومى بەناوى خۆپەو ھەدەمەزەند.. تا سالى ۱۹۸۰ ولات ھىچ ھەنگاوپكى خىراو
پىشكەوتوى لەبوارە ھىچاھىياكانى ژياندا بەخۆو نەپىنى.. چارەنوسى ھەنگىكى
خۆپىناوى ھاتە ئاراو.. لەژېر دروشمى (وحدة - حرية - اشتراكية) دا كاريان دەكەرد.. بۆ
عىراق و عەرەب.. بەناو دۆستەكانى كە پەپەمانى نەپنى ھەبوو لەگەلنا ئەمەپان
بەھەلزانى.. زانىشىان عىراق دەپىت نەپىتە ولاتىكى بەھىز، كەردانە ماپەي ترس بۆ
ولاتانى دراوسى.. لەولاشەو مافى كورد ناوبەناو زىندو دەكراپەو ھەباسى لىو ھەكرە
بەپىنى وپست و توانى خۆپان كاريان بۆ دەكەرد، كورد لە ھەرمەنگى ئەواندا مەپان بو
ھىچى تر،

بەيانى ۱۱/ ئازار/ ۱۹۷۰ ھەنگاويكى زىندو تازە بو بۆ كورد، بەلام دەرزيهكى ژەھراوى بو بەدمستيانەو لەچارمنوسو ميژوو داھاتوى كوردپان دا.. زۆر بيشەرمانە..
(شۆرش دۆى دەستەلاتى بەعس) زىيادى دەمكرد كئپەى دەسەند كپ دەكراپەو.. پاش چەند سائيك ھەلەدەگىر سايەو.. لەژيەر چەندىن ناوى جياچيادا..

دەستەلاتدارانى بەعس بەم كارانە نىگەرمان دەبون.. سالى ۱۹۸۰ شەر دۆى ئييران دروستبوو لەسەر چى بو بۆجى؟!

ئاكام تەمنا كوشتن و برپىن و كاولكارى ولات بوو.. دەرپەدەمكردنى خەلكى بو لەھەمو ناوچە سنورىيەكاندا.. لاشەى چەندىن كۆرى گەنج لەو كەژو كيوان.. لەقەرەاغ ناوو چەمدا بونە خۆراكى ماسى و دڕندەكان.. زۆر لاشەش تائىستاش لەزموى (ئەلھام ريزدا) ماومتەو.. ھەزارھا كەس بونە گۆڤى بەكۆمەل.. ھەزارھا كەس بونە وپردى سەرزارى ميدياكانى جيهان.. بۆگەنى رۆڤى دىكتاتور لەسايەكانى ئەنتەرنىت رەواجى پەيدا كرد.. لاپەرەكانى رۆژنامەو گۆڤارەكان بەشان و بال و بەكارى سەرۆكى عيراقدا ھەتيان دەدا.. كەرەخا.. ريبازى كار لەگۆڤاندا بوو. نەوتو سامانى ترى عيراق دەدرايە چەك و تەقەمەنى و ميللەتەش سەرگەردان و خيەر لەخۆ نەديوو.. ئەو ولاتانەى يارمەتى عيراقيان دەدا لەشەرى (ئيران - عيراق)دا لەپاش نەمانى (ميشيل ئەفەلق) تاى تەرازوى ناوچەى ناومرەست لەبناغەو گۆڤا.. عيراق كۆتايى بەجەنگ ھانى لە ۱۹۸۸/۸/۸ دا بەھەمو ياسايەك رازى بوو، دڕندانە كەوتە گيانى كوردەكان.. پاش ماومەك پەلامارى ولاتيكي دراوسى ترى دا كە (كويت) بو سالى ۱۹۸۹/۸/۲ ئەم كارەش بەرنامەيەكى ترى نوئ بوو زۆر شتى لەبانگراوندا ھەبو.. ھەموو ولاتانى عەربى و ئەوروپى و رۆژناوایی ليھاتنە ھاوار.. چەندىن داواكارپان دايە سەرۆكى عيراق.. چەند وتوويزيكيان لەگەندا سازكرد سەرزارەكى.. بەلام لەژيەر پەردەى سياستەو زۆر شت ھەبو كە داھاتوو ديارى دەمكرد.

بەبرپاريكى چاومرەواننەكراو ناواتى چەند كەسيك ھاتەدى.. فرميسكى شادى بەچاومەكانياندا ھاتەخوار.. تاسەى غەربى و دورى و چاومرەوانيان شكا.. ئەويش گەرەنەو (ئەسیرەكان)ى جەنگى (۱۰) سائە بو لەزىندانەكانى عيراق و ئيراندا

گەرانبەھە ناو خاۋووخىزانىيان.. بو بەشای و زەماۋەند لەو مالانەدا گە دەبۆنەھە خاۋەنى باوك.. مێرد، ئەوانىش چەند ناخۆشى كارساتى دلتەزىن و ئازارو ئەشكەنجەى ئەسیریان دەگىراپەھە، وردە وردە بىرپارىكى تر ھاتە ئاراو گە ھەپشەپەگى توندى لەدانىشتوانى عىراق دەکردو ولاتى بۆ چەند سال پيش ۱۹۹۰ دەبردە دواو، ئەویش (ئابلوقەى ئابورى) بو لەسەر گەلى عىراق.. ئەك (صدام حسين).

خەلكى كەوتنە ھەلپەو پەلاماردانى گەرەسەى خۆراك و عەماركردنى ھىدەيدى نرخی پارەى عىراقى دابەزى دابەزى.. تا گەل رساو داماوېتت..

(حكومەتى عىراقى و دەستەلاتدارانى) وەك گورگى برسى ھەر رۆژو قاجىكيان دەشكىنرا، بەلام بيشەرمانە لەشاشەى تەلەفزیونەو بىعار ئاسا دەوان كاپەى راپەرپن لەخواروى عىراق تاوى سەند سەربازە كوردەكان بەجاوى خۆيان روخانى عىراقیان دەدى لەو ناوچانەدا دەھاتنەو بۆمانیان دەگىراپەھە.. ژمارەى سەربازە ھەلاتوكان و (ھىزى فەوجە كوردەكان) بەچەكەو بونەورمىكى بەھىز بۆ دروست بونى راپەرپن لەكوردستاندا، حكومەتى عىراقى زۆر بيشەرمانە پاشگەزبۆو لەبەتین و قەسەكانى سوپاى لەكویتدا گىراپەھە.

لوتى شكا.. لەجەنگى (گەردەلولى بىاباندا) دۆراو چەك و تەقەمەنى نەیتوانى كار بكات.. لەبەرمەبەيانى ۵/ئازارى ۱۹۹۱ دا لەشارۆچەكەى رانیەو راپەرپن سەرى ھەلداو تاوى سەند.. لە ۷ ى ئازاردا رۆژى رزگاربونى سلىمانى ھەتھات.. بەچەكە دىكتاتۆرەكان ئەزىنۆيان كەوتە لەرزە چارمنوسیان كۆتاپى ھات خەلكى داغ لەدل پەلامارى ھەموانیان دا.. كەسیان تواناى رزگاربون و راكردنىان نەبوو.. خەلكى بەشادى و خۆشىەھە تىدەكۆشان.. چەكى چەكدارەكانى سەردەمى رۆژم گولەكانى دەنا بەخۆیانەھە چەند بنوسین.. بدوین كەمە.. لە (۹) ى ئازاردا شارەكانى (شەقلاو و كۆپە و دەربەندىخان) رزگاركران.. رقى تورەى خەلكى شارى قەلاو منارمى گرتەو لە (۱۱) ى ئازاردا ئەویش راپەرپنى سازكردو ئازادى و سەربەخۆى لەدايك بوو.. لە (۱۴) ى مانگدا شارى بەفرو ولاتى كوردایەتى (دەوك نامیدی) پش راپەرپن، لە (۲۰) ئازاردا گەشتە تروپكەى راپەرپن بەرزگاركرنى كەركوك (تاجى راپەرپن) ئەو شارە كوردیەى كە (دوگەل و غازى

ژەھراوى بۇ دانىشتوانەكەى بو، نەوتو بەرھەمەكانى بۇ بېگانە (حكومتى عىراقى) تەنھا ناوېراستى بەدەستەو مایەو، بەلام.. (دەسلەتلى حكومتى عىراقى) كەوتە مەترسىيەو.. سەرگەردە كوردەمگان گەپانەو كوردستان (پقو قىنە)ى رابردوو دورخرايەو.. زۆر لەپەردا بەرنامەى مانەو (صدام) لەتياچون و لابردنەو گۆپا بۇ مانەو لەسەر كورسى دەستەلات.. پەلامارى ھەمو لايەكى ولاتى دايەو.. لەھەمان كاتدا سەرۆكى عىراقى چەندىن تاوانى گەورە گەورەى ليدەرگەوت تا گەپانەو بۇ كوردستان.. چەند لاويكى بەتوانا بونە سوتەمەنى ئەو خەباتە خويناويە.

ھىزى پېشمەرگەو خەلگى كەرگوك بەردەوام بون ھىچ گوپيان بەھەرپەشەى رۇم نەدەدا.. زۆر نازايانە (جەزنى نەتموئى نەورۇز) يان كەرد، بەلام مەخابن ئەم ناھەنگە نازادىيە درىژمى نەبو.. بەرنامەى باش پيادە نەكرا ھەر كەس بۇ خۇى ھەولى دەدا ھەلپەى دەكرد.. ناگرى بۇ مالى خۇى دەھتيايەو..

حكومت ھىرشى بۇ ھەمو پارىزگاكان ھىنايەو نەزىكەى (٦) مليون كەس ناوارى سنورەگان بون لەترسى سەربېرېن و ئەتك كەردنى ناموسيان ھەر دەپۇشتن.. لە (١٩٩١/٤/١) گۆپو دەستىيېكرد.. بەرەو چارەنوسى ناديار.. كە چەندىن ساتى زۆر ناخۇش بوون لەبەرسىتى و ساردو سەرماو ھىلاكى و رەزالەت و ناوئەيدى و روخان و كەوتن و ھەستانەو ناي كە رۇزگارگى ناخۇش بوون، لېرەدا ھەلوئەستەيەك دەكەم و دېمە سەر تاوانىكى گەورەى حكومتى عىراقى كە دەرھەق بەھەمو كوردىك كەردى و ئەم بىنەمالەيش دېنەمە قەسو تا لەزارى خۇيانەو بەشيك لەنارەھەتيا بىخەينە بەردەستەگان كە رۇمى دور لەمرؤفائەتى بەعسى عەلمانى كەردوئەتى..

كاك (عارف عبدالله چۆخماخ)ى خاومنى دادە (جوانە)ى تەمەن (٢٠) سال دەلتىت: ئەو شەوئى شار چۆلى كەرد بۇ بەيانىش خەلك ھەر كۆچيان بەرەو جىگەى ناديار دەكرد، مەنىش ئەندامانى خىزانەكەم ناگادار كەردەو كە بەرەو ناوچە سنورىەگان بېرۇين، پەككەى لېرەو دوان لەپىگا مەلماننا كەوتىنە سەر رۇگەى شاربازىر ناي لەو رۇزو ساتە ناخۇشانە ياخوا بېروانەمەتەو.. رۇشتىن كچە گەورەكەم و دايكى و براپەكى لەمال مایەو

بەمەبەستى گەپنەۋەمان بەدۋاياندا.. بەلام كە گەپشەتتە سەرى ئەزمەر گەپنەۋە جى!
ھەر خەلك بوو بەپىز دەرۋى ھەر سەپارە بو سەرى نابو بەپەگەۋە دەرۋىشتن، كەس
ئاۋرې بۇ دۋاخۋى ناداپەۋە.. قەشكەكى ژن و ژال زىكەى مىندال.. ھارە ھارې سەپارەى
گەۋرە ئەم ھەمۇ خەلكە خۇيان پىۋە ھەئاسى بو، ژنى دەرگىا دوان ماتو سەرسام، جۋار
پىاۋ گىژو كاس.. مال ھەر دەرۋى بۇ كۆي؟ ئەنجام؟ كەس ھېچى نازانى.

دەنگى ئەمۇ كۆمەلە چەكدارى ناۋ بازارى شارم لەگۈندا دەرۋىزىگاپەۋە:

تانك و تۆپ و تەپارە

دەرمانناكات لەم شارە

بەلام بەداخەۋە لەپىش ئىمەۋە راپان دەرگى، خەلكى (كەركوك، قەرەھەنجىر،
چەمچەمال و ناۋچەكانى تر) بەنازەل و پاتالەۋە ھەر دەرۋىشتن، ئەۋەى سەپارەى ھەمۇ
باش بو، ئەۋەى نەپىو ۋەك ئىمەۋە،

ۋېستەم بگەرپەۋە بۇ ناۋ شارو دەستى كچەكەمۇ ئەۋانەى ماۋن لەژن و كورۇ بەرو
دراۋىسى بگرمۇ بەرمۇ شوئىنى نادىار بېرۋىن.. چەند مەترىك ھاتم، بەلام بۋارى گەپنەۋە
ئەستەم بو، چۈنكە دو (ھەلى كۆپتەر) رىزىم بەناسمانەۋە دەرگەپان و چاۋدېرىان دەرگى
دو كورې گەنج يەكى (R.B.G) يەككىيان پىۋە نان دوركەۋتەۋەۋە زۆر لەخەلكەكە
دەستخۇشيان لىكردن، بەلام بەخىراى گەپنەۋەۋە گەۋە... تەقەكردن لەۋ خەلكە ھەرچى
ھەمۇ پەرشو بلاۋبۈنەۋە.. مەكىنەپەكى تراكتۇر بەركەۋت، چەند سەر مەپىكىشى كۆژان
مىنىش زۆر دوركەۋتەۋە.. روداۋىكى زۆر ناخۇش و دلتەزىن بو.

پاش نىو سەعات گەپنەۋە ئەۋ ناۋە خۇيىنىكى زۆر رۇا بوو وتيان: چەند سەپارەپەك
ھەندى لەبىرىندەرگانىيان بىردۋە.. زۆر شت لەۋ ناۋە بلاۋبۈيۋە.

خەلكى ھەنگاۋى بەسەردا دەنان.. ئەۋ خەلكە ھىۋادار بو خۇى بەسەلشى راكات شتى
بۇچى بو؟! ئاى لەۋ ساتە ناخۇشانە!! بىرناچنەۋە.. نەخىر.. ھەرگىز ئەۋ دېمەنە
قىيامەتتەم لەباد ناچىتەۋە.. ھەر كەسەۋ بۇ خۇى راپىدەكرد.. ھەر كەسەۋ خەمى خۇى
بو يەككىك وتى: سوپاى عىراق گەپشەتتە ناۋ شار.. تا ئەتۋانن خىرا بېرۋن واھاتن.

زۆربەي كات ئەو كچە (ئەنقال)^(۱) كراوانەم دەكەوتەوۋە ياد كە پياۋە دەۋلەت مەندەمەكەن
 كرىپىۋانەن لەبەغسىيە ھاشىيەكەن ۋە خەزىمەتگوزارى خۇپانەن پىدەكردن.
 دەموت: تۇ بلىي ئەم كچەي مەنىش ئىستە لەمەلى چ سەرباز يا دەۋلەت مەندەمەكەن تەردا كار
 بىكەت، غەم ۋە بەزارەي ئىمە تەنھا پىست ۋە ئىسقانى ھىشتەبىتەوۋە.
 سەربازىكى كورد لەسوپاي غىراقدا لەجەنگى كەنداداۋا وتى: لەگەل جەند بىرادەرىكىدا
 چوپىنە نا ۋالاتى كۆپتەوۋە، چومە مائە دەۋلەت مەندەمەكەن سەمىرەم كەرد جەند ئافەرتىك
 خەزىمەتكارى دەكەن.. سەرنەجەم دان پەكەت كەنەن ناسى ھاتە لامەوۋە ناۋى ھىنام.. ناۋىم
 ھانى.. باۋەشمان كەرد بەيەكەدا دامانە ھارەي گىران، پياۋە كۆپتەيەكە سەرسام بو وتى:
 ئەوۋە چىيە؟

ۋەتەن: ئەمە خوشكەم.. چى ئەكەت لاي تۇ؟

ۋەتەن: مەن لەجەند سەربازىكى غىراقىم كرىپوتەوۋە پىش ۲ سال لەمەوۋەبەر ئەۋانەي
 جۋان ۋە گەنەن خەزىمەت دەكەن.. داۋام لىكەرد دۋاي جەند ۋە تۈۋىزىك كە پىم
 بىەخشىتەوۋە.. ئەۋىش زۆر بەزىي پىماندا ھاتەوۋە بۇيە قەسكەي قىۋول كەردو بەرمو
 شارى سەلمەنى گەپەنەوۋە^(۲).

لەو سال ۋە ساتانەدا تەنھا رادىۋى (گەل كوردستان) ھەمبو ناۋ ۋە ناۋىشەنى تەۋاۋم
 دانە.. پاش جەند جار بانگەۋاز ناۋمىدەم.. گەپام.. شار بەشار، شارۋچەك بەشارۋچەك
 "ئىران - رانىيە، كەلار.." ھەندى گۈندى تازە ناۋەدان كراۋەم تەپەر كەرد.. جەند
 سەربازگەيەكى عەسكەرىم بەسەرگەردەوۋە.. ھىچ سەرو سۆراغى نەبو، ناۋىشەنى ھەندى
 گۆرپان دامى كە كاتى ناۋارەبونەكە لەقەراغ جادەمەكەن گىيانەن سەپاردىۋ خەلگى
 خىرخواش كەردىۋانەن بەزىر خاكەوۋە.. بەلام كە سەرنەجەم دەدان ھىچ ئەقەم ناۋىرە ئەمە
 گۆرۈ كچى مەن بىن.. بەھەمو گەپەنەۋەمەكەم بۇ مائەۋە دەسپى بەرباخەلەكەم لەئەسەرنى
 چاۋمەدا دەخوسا.. چاۋمەۋانەم زۆر كەرد، ھەر كە لەدەرگا دەدرا دىم دادەخورپا ئىستە نا

(۱) شالۋى بەناۋ ئەنقال: لە ۱۹/۴/۱۹۸۸ دەستى پىكەرد بۇ ناۋەكەنى قەرداغ ۋە لەۋاۋىرنى ئەم سەركەردەپەتەي (ى.ن.ك) لەم
 ناۋەكەندا، بەتالان بىرنى ئافەرت ۋە مەندال ۋە كۈشتى پەروۋەكەن ۋە خاپور كەردى دىتەكەنى.
 ۳۰۰ (۲) لەگەركى شەھىدانى زەركەمە لەشارى سەلمەنى.

ساتىكى تر دېمەنى كچەكەم دېتەو بەرجاۋ، بەلام بەداخەو.. ئەو دەرناچو..
بەكۆلانەكاندا گوزەرم دەكرد لەجىگەكانى جاراندە دەھاتە بەرجاۋم.. زەردمخەنەى بۇ
ئەكردم.. لىي نزيك دەبومەو شتىكى تر دەرەچو.. زۆر خەفەتم بۇ ئەخوارد.. زۆر
خەيالاتى خراپەم بۇ دروست ئەبو، رۇزىك لەبازار ئافرىتىك وەستابو شتى دەكرى بالى..
بەرگى.. قزى.. ھەمو لەش و لارى خۇى بو تىر تىر سەيرم كرد.. دىم پاراۋ بو.. ئۆخەى
(جوانە) ئەوئۆى باوكى باوكەكەم لىيچومە پىشەو.. ئەو سەرگەرمى شت كرىن بو..
خەرىك بو شاگەشكە دەبوم دەستىكەم دا بەشانىاۋ بانگم كرد (جوانە گيان كە ئاۋرى
دايەو.. ھەمو ئاۋات و خۇشەيەكانەم بونە سەرايىك و تياچون.. ئافرىتىكى تر بو.. ناچار
وتم ببورە كچى خۇم وامزى كچەكەى خۇمى!.. بوراۋى خالە گيان.

بېروا بىكەن دەنگىشى ھەمان دەنگ بو كە لەزارى كچەكەم دەھاتە دەر.

براكانىشى لەھەر شوپنىك باسى ئافرىتىكىان بىكردايە دەچون و بەدەستى بەتال
دەگەرئەو.. ھەر مالىك لەئىرانەو يا لەسنورى كۆرەوۋە بەاتنايەتەو بەناسىنايە يا
نەناسىنايە دەچومە سەردانىان ھەۋالى كچەكەم لىدەپرسىن.. وینەكەيانم پىشان
دەدان.. ئاكام نەمانىۋە! درۋى چىت بۇ بىكەن.. بەلى راستيان ئەكرد.. زۆر سەربازم
لەپىگەى سەربازگەكان بەگىر ئەھانى: ئايا ئافرىتىكى لەم حالەو لەو رەنگەتان نەدپو؟
وہلام: نەخىر ئىمە كەس ناناسىن.

يانزە مانگى رەبەق تىپەرى، خەزم و كەس و كار ھەۋالىان دەپرسى، بەلام ھىچ
سەرسۇراغىكى نەبو. رۇزىكىان بانگى نوپۇزى (ەسەر) بو خۇم كرد بەمەزگەوتى (ملا
عبدالله) لە (مەجىد بەگ) دا: خاۋىيە گيان كۆمەكىم بىكەى لەم تەنگەزەو نارەھەتتە
رەزگارم بىكەت بۇ خاترى ئەم بانگو سەلايەت.. زۆرچارو ئەم جارەش نزاۋ پارانەومكانە
بەچاۋى پىر ئەسرىنى قەتەسماۋە بو، ئەم چاۋەروانى و دىلەراۋكى و گەرپان و ھەناسە
سارەببە ھەر بەدەم خۇشە.. كزە لەجەرگەوۋە ئەھات.

چومە سەر جىگەى دەستنوۋىژ شتن.. نزاى پىش دەستنوۋىژم خويىند: (اللهم اغفر لي
ذنبى ووسع لي في داري وبارك لي في رزقي).

دەستەم كىردە دەستىنىڭ شىن.. پىياۋىكى بەھەببەت لەولامەۋە بەجەند بەلوعەيەك دەست نويۇزى ئەشت ئاگاداربوم سەعاتەكەى دەستى دانا لەسر يەككە لەتەختەى دانىشتەكان، بەبىنىنى (سەعاتەكە) دىم داخوپا سەرسامو ئەلەق مام.. بەلوعە ئاۋەكەم بۇ نەگىرايەۋە بەلامارى پىاۋەكەم دا: ۋەرە زالىم.. ئەم سەعاتەت لەكۆى بو؟ كاپرا ۋەك لەبانىكى بەرز بەربىتەۋە بەسەرسامىيەكەۋە سەپرى دەكرىم، تۆزىك ھاتمەۋە ھۇشخۇم.. چاۋەكانم پىر بون لەنەسرەن بەدەنگى نەرمو شەرمەۋە وتم: كاكە گيان.. دەستەم بگىرە زۆر چاۋەروانى خاۋەنى ئەم سەعاتەم.. لەكۆپۈۋە ئەم كاتىزىمىرت دەستەۋتوۋە.. كوا خاۋەنەكەى؟ زۆر جىگەى بەزمى بوم، پىاۋەكە وتى: بۇ ۋا عەۋدالى.. جىت لىقەۋماۋە؟!

بەقورگى پىر گىرانەۋە.. دەستەكانم ئەلەرزىن وتم: خاۋەنى ئەم سەعاتە كىيە؟ تۆيت پىا كەسانى تر.. زۆر لەسەرخۇ، خۇى پىناساندىم لەناكامدا وتى: برا جۋانەكەم ئەم سەعاتە ھى من نىيەۋ چىرۆكەكەى دورە.. ھىچ پىۋىست ناكات تۆ بزانىت. وتم: چۆن نەزانم.. خاۋەنى ئەم سەعاتە گەر تۆ نەبىت لەنەسلە ئەۋە ھى كچى مەن.. كچى من خاۋەنىيەتى.. توخوا راستم پىيلى.

تېر سەپرى چاۋى پىر ئەسرەنى كىردم.. لىم نىزىك بۆۋە دەستى خستە سەرشانم ھىزى قاجەكانم نەما لەعەرزەكەدا دانىشتەم ئەۋىش لەگەلەم نىزم بۆۋە وتى: زۆر ھەز ئەكەى بەسەرهاتو ھىكايەتەكەى بزانىت؟ بەروخساردا دىيارە تۆ كەسىكى زۆر گىرنگى بەخاۋەنى ئەم (سەعاتە دەستى) يە دەدەيت!

ۋەم: ئەگەر خاۋەنەكەى ئافرىتىك بىت ئەۋە كچمە.. توخوا چى ئەزانى لەبارمەۋە راستم پىيلى.. پىيىرۆشتىۋى؟! دۆزىۋەتەۋە؟! چى ئەكالاى تۆ خىرا پىم بلى.. بەرچاۋم تارىك بوو. لەساردى ئاۋەكە ھۇشخۇم ھاتمەۋە لەھەپىۋانى مەگەۋتەكەدا، چەند پىياۋىكى تر بەسەرسەرمەۋەبىن، تومەس بورابومەۋە لەۋ ئاۋە دورىان خستىۋەمەۋە.

(س): كاتى ئاۋارە بونەكە ئىمەش ۋەك ئەۋ خەلگە رىگەى نادىارمان گىرەبەر.. چەند سەپارمەك بون لەۋ كاتەدا بو كە دوو (ھەلى كۆپتەر) قەسفىان لەخەلگ ئەكرى، لە (دۆلەماين)ى پىشت دەباشانەۋە رۆزى ۴/۴ كاتىك گەپىشتىنە سەر جىگەى روداۋەكە

(تراکتۆریك) و چەند كەسێك بەركەوتیبون، چەندین بیرومنداڤ و ژن و خەلێكی تر هاوارو زریكەیان بو، ئەیان وت رەنگە (كیمیای) تیاپی، بەلام باش بو تەنها قەسف بو.. سەرنجی بریندارەكانمان دا سەیرمان كرد هەلمان گرتن و خستمانە سەیارمەكەى خۆمانەوه.. خاموێنى ئەم سەعاتەش كچێكى جوانى قیافەریكبوو بریندار بو بو هاوارى لەئێمە كرد: كاكەگیان توخوا.. خێرتان ئەگات لەپراى خوادا فریام كەون.. بەتەنهام.. منیش لەگەڵ خۆتان بەرن، زۆرمان بەزمى پیا ئەهاتەوه.. هەلمانگرت و خستمانە سەیارمەكەى خۆمانەوه. زۆر دوای خێرى بۆ كردين.. زۆر سوپاسى كردين.. زۆر ئاقل و وریا دیار بو. ناو سەیارمەكە بو بوە خوێن.. گەشتینە سەرى ئەزمەر ئەوەكانى خۆمان گیانیان سپاردو شەهیدبون، بەلام كچەكەى تر باش بو تا لەپێچەكانى ئەزمەر هاتینە خوار، هەر قسەى بۆ ئەكردين، یەكێك لەقەسەكانى وتی: تۆزێك ناوم بدمى زۆرم تینوه.. ناچارم رۆژووكمەم بشكێنم^(۱).. تۆزێ ئاو، بەلام بەداخەوه نەمانوێرا ئاوى بدمى، چونكە بریندار بو، لەناستى گوندی (سێتەك) لەقەسەكردن كەوت تەنها هەناسەى دەدا.. بەئىشارەت هەر داواى ئاوى ئەكرد.. بەلام نەمانتوانى بوستین و ئاوى بۆ بێنین.

ئەم سەعاتەى دامى، پێم وت لەجیاتى پاره دایە گیان؟

سەرى راوشاند.. تیگەیشتم بۆ ناویشانە دەپێت.. لێم وەرگرتو لەبەر جاوى لەدەستم كرد.. زەردەخەنەپەكەى بۆ كردم.. گەشتینە ناستى خانوو و روخاوەكانى (زەردەبى) گیانى سپارد.. خواى گەورە پەلى شەهیدى بەنسیب كردين، دیمەنەكەیان هەژاندى، تاساندى و تانیستاش لەژێر كاریگەرپەكەى دەرەنجووم، هاتین.. هاتین چەندەها سەیارە لەپێشمانەوه بو لەدوامانەومش بەهەمان شیوە تا گەشتینە پردمەكەى (قەلاچۆن) هەستمان بەناسودەبى كرد بەباشمان زانى لەنزىك جادەكە بیان كەین بەژێر خۆڵەوه.. بەئێ لاماندا چاڵێكى گەورەمان دۆزییەوه هەر نۆ تەرمەكەمان راكێشان و هەندێك گلى بەفرمێسكى باران تەرمەمان كردن بەسەردا.. لەئاوى چەمەكە سەیارەكەمان شت.. لەپاش گەرانەوهەمان بۆ شار دواى ئاوارەبونەكە ئێمە چوین تەرمەكانى خۆمان

^(۱) نزىكەى (۱۶)ى مانگی رەمەزان بو.

دەرھىنانەمۇ ئەۋىش لەۋى ماۋتەمۇ.. ئەم كاتىزىمىزىش بۇدۇزىنەمۇ خاۋىنى لەدەستەم
كردوۋە پاراستوشمە.. بەبەردەۋامى پىرسىيارم لەخەلك ئەم كىرد لەكۆرۈ كۆبۈنەمۇ
پىرسەكاندا باسەم دەكرد.. بەلام كەس خاۋىنى نەبۇ!

بەناھىكى پىر ھەسرەتمۇ وتە: ئەى مەن دىنیا گەرام.. دام بەرادىۋ.. بەشاراندا گەرام
كەس نەبۇ گەپشەمە ئىران.. قەلادىزى.. رانىيە، توشى چەندىن كەس بوم.. ئەى تۇ لەم
شارەدا نەبۇى.. ھەر نەت بېستە؟

(س): مەن لەم شارەدا بوم، بەلام ماشائەلە شار بەھرمۇ مەنىش بەخەلكى ئەم شارەم
نازانى دەمۇت رەنگە خەلكى شارۋچەكانى دەۋرى سەپمانى بېت.

نەمتوانى زىاتەر لەگەلى بدوۋىم.. سەعاتەكەم ئىۋەرگىرتو كاتىكەم بۇ دانا كە ئەزىمەت
بەكشەيتو بېت لەگەلمانا بۇ دەرھىنانەمۇ تەرمەكەم ئاسودەبۈنى رۈخى ئىمەش، نوپۇز
(عەس)م كىردو بەكۈمەلى غەم لەلەيەك ئاسودەبۈنى لەلەيەكى تەرمۇە وردە بەرمۇ
مال بومەمۇ.. لەگەل چۈمە ژورى ھاۋارىكى عەجىبەم كىرد خۇشەم نەمتوانى دەنگەم كىپ
بەكەمەمۇ.. سەعاتەكەم پىشان مال و مەندال و براكانى دا سەرسام بون بەو دېمەنە.. يەككە
لەبراكانى وتى: بابە گىيان (جۈانە)ى خوشكەم شوكر ماۋەمۇ ئەتوانىت بېتەمۇ ناۋمان.

قورگەم پىر بو لەگىيان جۈگەلەى ئەسرىن تەقىنەمۇ.. نە بابە گىيان (جۈانە) لەپۇزى
ئاۋارەبۈنەكەمۇ بەساروخى ھەلى كۆپتەرمەكانى بەمەسى خۇپنەپۇز شەھىد بوۋە، مال بوۋە
گىيان ۋ ھەرا.. بەرو دراۋسى مالىيان ئاۋابى داپۇزان بەسەرمەندە ھەۋال دەماۋم دەم رۇشت..
ئەو شەۋە مالىيان يەككى تىرى ناگىرت، سەپارەى خىزماۋ بەرودراۋسى ئامادەكران بۇ
رۇزى دۋابى بەرمۇ گىكۈكەى كەۋتىنە پى.

كاك (س) لەدورمۇ جىگەكەى پىشانەم.. نىزىك بۈيىنەمۇ ژنو پىۋاپك لەبەر
(ساتىرك)^(۱) دا سەرقالى كارى كشتوكالى بون.. بەبىنىنى ئىمە سەرسام بون،
خۋا قەۋت بونمان كىردن.. پىۋەكە وتى ئەۋە خىرە ئەم قەربالىقىيە؟

(۱) ساتىر: بەمەسى قاشى بۇ تەقەكرەن لەسنورو سوپاى ئىران ئەم ناۋانەى كىردىو بەجىگەى تۇپى گەمۇرو سەپارەى

چەك ھەگىر، بۇ دىۋانەبۈنىيان بەشۋەل كلى بەمەردا ھەلەنەمۇ لەمەش تەۋابۈبۈنى شەپىش ھەر ماۋنەمۇ..

بەنئەيلىكى تاساۋمۇ ۋەتەن: كىچىكمان لەكەتلى كۆرەۋەكەدا شەھىدىيۇۋە لىرەدا
شاردراۋەتەۋە، خوا مائى كاك (س) ئاۋەدان كات جىگەكەي پىۋوتوپىن ۋە ئىمەش ھاتوپىن
بىيەنەۋە.

كابرا ۋەتەن: لەخەۋەدا چەند جارىك روناكىم دىۋە لەم ئاۋچەيەدا، بەلام ھەستەم ناكەرد
تەرمى كىچى شەھىد كراۋبىت.

ھەمۇ كۆيۈنەۋە كاك (س) ھاتە پىش لەبەر چاۋى ئەۋ ھەمۇ خىزمۇ بىرادەرو
ئاسپاۋانە ھەمۇ روداۋەكەي كىرپايەۋە تا ئەم ساتەش خۇي پىنەگىرا.. گىرا.. ئىمەشى
گىراند بەدەسرى بەرباخەلەكەي چاۋەكانى سىرى ۋەتەن: سۇپاس بۇ خوا دۋاى ئەم (۱۱)
مانگە ئاسودەيى گەيشتەۋە دلى ھەمۇ لايەكتان لەدو دلى ۋە دىلەپاۋكى ۋە چاۋەپروانى
رەزگارتان بو، انشاالله جىگەي بەھەشت دەيىت ۋە پەلى شەھىدى دەيىت خۋاى گەۋرەش
پاداۋىتى دايك ۋە باۋك ۋە خىزمۇ كەسانى بداتەۋە.. داۋاى (دوۋاخاكە نازى) كەرد.

دەستمان كەردە ھەلدەنەۋە لاپەردىنى گەلەكەۋە لەبىرى خۇمدا ۋەتەن بەيىنىنى جىۋەرگەۋ
ئىسقانەكانى دىنبا دەيىم.. تەرمەكەي دەرگەۋت.. ۋە ۋال دايانە ھاپەي گىران ئەۋەي زۇر
سەرنجى راكىشاين، دىمەنى لاشە تىك نەچۈنى (جۋانە) بو رومەتەكانى ئال.. تەرمەكەي
نەرمۇ شىل ھىچ تىكەنچۈ بو بەتەنەكەي بەسەرمۇە بو.. ئەمە چ كەسپكە دۋاى ئەم (۱۱)
مانگە ۋەك خۇي ماۋەتەۋە دەستەم بىرد لەگەل بىراپەكىدا ھەلەمان گىرت ۋە ھانىمانە ئەم
لاۋە.. ھىنەلى تر سەرسام بۈيىن كە داماننا خەلگەكە ئەۋەندەلى تر سەرسام بۈيىن..
سەيىرى خۇم كەرد جىلەكانەم ھەمۇي بۈيۈنە خۋىن لەجىگەي زامۇ بىرەنەكانىيەۋە
(خۋىنەيلىكى جۋانى گەش) رۇايە سەرمۇى.. خىستمانە ئاۋ بەتەنەكەۋە خىستمانە ئاۋى
سەيەرمەكەۋە تا دۈرگەۋتەنەۋە چاۋم بىرپىۋە كۆرەكەي.

سەيەرمەكان گەيشتەنە ئەۋ جىگەيەي كاك (س) لەگەل خىزمەكانى خۇيدا ھەلەيان
گىرتبۇۋە بەيىندارى ۋەتەن: بۈستەن.. ئىمە لەم جىگەيە ئەم كچەمان ھەلگىرتۈتەۋەۋە
سەيەنەنە ۋە چۈن خىستمانەتە سەيەرمەكەۋە پاش ئەم (۱۱) مانگەۋ ئەم ھەمۇ گەرمۇ

سەرمایە وەك يەكەم خولەكە^(۱) .. خوايە گيان ناھو نزولەى ئەم كچەو ھەمو شەھىدىكى ئەم كوردستان كاربەدەستانى زالىمى بەعس رساوا سەرگەردان و جەرگ سوتاو بىكەيت.. گەراپنەو ھەو شار.. لەشار چاوپروانمان بون ئەو خەزم و كەس و كارانەمان، ھەر بەو جەل و بەرگ و خوينە گەشەو، بەو زمانە بەرپۇژوومو بەو لاشە نەرم و شەو لەگۇرستانى (شىيخ محمد ھەندى) بەخاكان سەپارد.. رۇزانى ھەينى دايكى و پىنج براو چەند خەزمەتلىك سەردانى گۇرەكەى ئەكەن.. منىش لەدواى ھەمو نوپۇزەكان دوعاى خەيرى بۇ دەكەم و خۆم بەغەدر لىكرو دەزانم دوعاى رساويون لە (ئەندامان و نەزىكەكانى صەدام) دەكەم.

بەرپۇزەكەم.. پېغەمبەر (درودى خاى لەسەر بىت) ئەفەرمۇيت: دوعاى سى كەس رەت بونەوئى نىيە لەلەى خاى گەورە خەيرا گير دەبىت: ۱/ غەدر لىكراو ۲/ كەسىكى رۇژووان لەكاتى شكانى رۇژوومەيدا ۲/ كەسىكى موسافەر پان حاكىمىكى عادل.

نەزى كاك (عارف) و (س) گىرابوو، صەدام دو كوپو كوپمەزەكەى كوزران و بەچاوى خۆى تەرمەكانى بىنى، بەرساويى و شەرمەزارى لەكورسى حوكم داپانگرت و گرتيان^(۲).. لەنازو نىيەمەتى مال و مەندال و سامان بىيەش كرا، مېزوش نەفرەتى لىدەكات.. ھىوادارىن ھىچ كەسىك بىر لە (ناپاكى و سەمەكارى) نەكاتەو ئەسرینەكانمان بگۇرپەن بۇ ھاندانى پىشكەوتن و خەزمەتى نەتەوئە ئاپن و مەروفايەتيمان لەكوردستانى پاش ھەلبازدندا و كۇتاپى بەستەم و گەندەلى بىت.

^(۱) حاجى رەھىمى عەلەروسى بىسەرى دەلەت: تالەپىزە بۇ باوكى گىراپەو كە رۇژنىك جەمەتەمەكان ئەكوزۇئى لەناوچەى ئىران لەنەزىك گوندى (قۇرخ)، ئەمانىش گۇرپى بۇ ھەلەكەمەن دەكەنە سەر گۇرپى ئافەرتەكە ھىچ تىكەنەچووە لەشولارى زۆر سەرسام دەين، ئىتەر لەمەرباكى و بىگەردى ئەو ئافەرتە ئەمانىش تەرمەكەى خۇيان و ئافەرتەكە دادەپۇشن و كە پەرسىاردەكەن خەلكى ئەو ناوە دەلەين: سوبەى روس ژن و ژالى ئەو ناوەى لەوئەدا شەھىدكردون و بىگوناھن.

^(۲) * لە بەروارى ۲۰۰۲/۲/۹ ھەيشى (ھاوپەيمانان) بۆسەر عىراق دەستى پىكرد.

* لە بەروارى ۲۰۰۲/۴/۹ پەيكەرى صەدام لەمەيدانى فەردوس پوخىنرا.

* لە بەروارى ۲۰۰۲/۱۲/۱۲ لەجەلىكەدا صەدام دەستگىركرا و بەرموزىندان برا.

٦ ٣ * لە بەروارى ۲۰۰۶/۱۲/۲۸ لەمەكەم رۇژى جەزنى قورىان لەسەندارە درا.

خەسرەت و پەشىمانى

خۇشەويستى سەرتاسەرى لەدوايە !

باوك: ئەو بونەومرە زېندوومىيە كە لەگەن دايكمانداو بەقەدمرى خواي گەورە ئىمەيان
هانىومەتە بوون، ئەمەش دواي چەندىن تالى و سوپىرى و خۇشى و ناخۇشى ژيان.
دايك ھەولئ لەگەن داوپن كە باوكى چاكامان بۇ ھەئىزىرەيت، باوكىشمان پىش
ھاتنەبونمان خۇيان خستۇتە بىر كىرنەومو ئەندىشەومە تا ھاوسەريان دايكى دىسۆزو
پەرومردەكارى چاك بىت بۇ رۆلەكانيان.. چونكە ئەو مندا ئە لەمەردەستى دايكدا گەشە
دەكات و دەبىتە ئەندامى كۆمەلگا.. دەشېتە گەورەترىن سەرمایەي دىن و دنيا بۇيان.
لەسەرەتاي تەمەنى ھاوسەرىدا زۆر گەنج بىر لەمە دەكاتەومو غەمى دەخوات، زۆر
گەنجىش بەسادىيى بىرى لىدەكاتەومە، بەلام تا مەلەوان بىت لەزىانداو مامۇستاي باشت
ھەبىت دەتوانىت شەپۆلەكانى بەپش و درىزى بىر كىرنەومى قول بېرەت نانومىد نابىت.
ئاسۆي روون و گەشت لىنيزىك دەبىتەومە.. لەدواساتەكانى ژيانىشتا كە ئاور لەتەمەنى
رابرد ووت دەدەپتەومە ھەموو رۆزەكان و سائەكانى بەگەشى گوزمراومە شادمانىت پىيان،
بەئى دوو سۇما گەشەكەي خۇپنەرى دىلېر لەشادى و ئاوات ساتىك خۇت تارىك كە باھزرت
بىزىنگىتەومە لەگەلما وەرە بۇ سەفەرىك كە خەومە نەرخەوانىەكان بەدەم گازىومە
سەرەتاي تەمەنەومە دۆپە ئاورنگى تارىكى شەويان لىدەچۆرپتەومە..
بەئى، دىنيام ئىستا خۇت و ھەست و نەست نامادى ئەو گەشتەيە، كە بەئاسودىيى بۇ
باوك ھەولتەمىن.. بۇ؟

چونكە تۇش دەبىتە باوك يان دايك يان..

لەدمرگا درا باوك وەك لەخەو راپەرەت لەپال زۇپا نەوتىەكەدا ھاوارى لە (ھىوا)ى
كۆرى كرد كە مندا لىكى ھەشت سالان بوو.
(ئادەي رۆلە بزائە ئەو دەرگاىە كىيە؟)

(هيو) زۆر بەورىيى وتى: بەئى بابە گيان وانەچە!
دەرگای زوورەكەى داخستەمەو چوو دەرەو، دەرگای دەرەو دەرەو پىاويكى
پىرى بەسالچووى بىنى.

وتى: فەرموو خالە چىت ئەوئ؟

پىا: كاكە چكۆل ئەمە مالى كاك (نە)پە.

(هيو): بەئى بەدئىيەمەو.. سەرىكى بۆ جولاند.. فەرموو چىت ئەوئ؟

پىا: بەنەرك نەبىت بەباوكت بلى ئەگەر لەمالەومە.

(هيو): بەئى لەمالەومە ئەى قابىلە بەم سەرمایە چوبىت بۆ كارکردن.

پىا: ئافەرىن.. بەقورىبان پىيىلى باپەرە لەدەرگای دەرەو داواى يارمەتى لەتۆ دىكات و
دەئى: هىچ شك نابەم ئەمشەو لەسەرى بنووم لەتە پراخەرىكم - فەرش يا بەتانی - بداتى
با لەسەر ئەرزى رووتى نەنووم، خىرت دىگا.. دىبچۆ پىيىلى!

هيو: پىاومەكە بۆچى تۆ باوكى باوكى!!

پىا: بەئى بەقورىبان تۆ كورمەزى.. باوكت لەم مالى دەرەو كورمەو.. رۆژىك كە
مىندال بوو من پەرورەمەم كوردو پىم گەيانە، بەلام ئىستا ئەو دەرەو كورمەو بەخىوم
ناكات!

فەرمىسك لەچاوە كزەكانىا فەتىسم ماو..

هيو: زىنگىش بەهەستە ناسكەكەى زۆر پەزارەى لىخوارد، گەراپەو زوورى، بەباوكى
وت: بابە گيان پىاويكى پىر لەدەرگای دەرەو پىاومە داواى يارمەتى لەتۆ دىكات، دەئىت باوكى
باوكتەم..

باوك زۆر بەخوئ ساردانەو زۆر بەهەمنى سەرىكى كورمەكى كوردو وتى:

(نا.. راست ئەكا.. لەو گىرەنەم "پەك دىنارى ئاسنى" بۆ بەرەو بىدەرى)

هيو: ئاخىر بابە ئەو داواى پراخەرى كورد.. وتى لەسەرى ئەنووم هىچ شك نابەم.

باوك: بەبىزارىيەكەو وتى: دە باشە رۆلە گيان بچو لەزوورەكەى ئەولا بەرمەكۆنىكى
لىيە بەدايكت بلى بىداتى، پان دايكت بۆى بەرىت، خىراكە با ئەو كەولە كۆنە بىزارمان

هېوا بەنابەدلى بەرمو ئەو ژوورە رۆيشت بېنەھەدى بەدايىكى بلى.. پاش ماومەھكى زۆر
ھەر نەگەپراپەھە، باوك لەتەنەشت زۇپاكە ھەستاو تا بزانی (ھېوا) بۆ نەگەپراپەھە..
بەھىۋاشىو بەبى چرپە چوۋە ژوورەھە سەھر ئەكا وا (ھېوا) بەچەقۇيەك ئەو بەرمە
ئەكات بەدوۋ كەرتەھە.. نىومىي كەردوۋە لەپىندا..

باوك بەلەپەھە جېگە پەرسىار ئەبىت، ئەلى: ھېوا ئەو خەرىكى جىت بۆ وا لەو بەرە
شەپ ئەكەپت..

ھېوا بەسەپرىكى پەر واتاۋە بەھەناسەھەكى توندەھە ساكارانە وتى: بابەگيان ئەيگەم
بەدوۋ كەرتەھە.

باوك: جا بۆ ھەموى نادەپتى پارچەكە تەرمەن بۆچىيە.. بېدەرى.

ھېوا: ئاخىر بابەگيان بۆ ئەوت دەرگەدوۋە بەم سەرمەيە، نىوۋە دىدەمى، رۇژىك كە
مەنىش گەورە بووم تۆ دەرئەكەم نىوۋەكە تەرى دىدەم بەتۆ.

باوك مېشىكى كاسبوو.. خورپەيەك بەدلى كەوت، لەم وەلامە زۆر خەجالەت و
شەرمەزار بوو. زەنگى خۇشى و ۋەزەدانى لېيدا، بەدەست خۇى نەبوو باۋەشى كەرد بە
(ھېوا)دا بەسەرسامەھە وتى:

بەسە.. كۆرەم بەسە بېرۆ بەبەپەرت بلى با بېتە ژوورەھە.. ئەمە مالى ئەومو مالى
كەسى تەرنە.. دە بېرۆ خېرا دەستى بگەرە.

ھېوا وتى: بابە گيان بۆ ئەگەرت.. مەگەرى ۋەرە خۇت لەلەى ئەو بگەرى ئەو بابەرە
داماۋەم بەنەنەرە ژوورەھە.. باشە بابەگيان.. گوناخە زۆرى سەرمەيە. داۋىش ھەقايەتى
خۇشمان بۆ ئەكات.

بەلى بەرپەزى خۇنەنەر دوو قۇلى چوۋنە دەرەھە باۋكى (ھېوا) كە باۋكى پېرو لاۋازو
سەرمە بىردەلەى بەو نەرەھەتى زەلىلىيە بېنى بەھەموو ھېزى باۋەشى بەشان و مىلى
باۋكىا كەرد.

ھېۋاش زۆر شادمانانەو بەخېرايى باۋەشى بەمىلى ھەردوگيانا كەردو ئاشتەبۋنەھە، زۆر
بەخۇشچالىيەھە چوۋنە ژوورەھە..

لەسایەهی خواوە

بسم الله الرحمن الرحيم

ان الله يرزق من يشاء بغير حساب

مامۆستا مەلا عبدالکەریمی مندریس "خوای گەورە مەقامی عالی کات" لە تەفسیری ئەم نایەتە قورئانیەدا دەفەرموێت^۱:

بەپراستی خودای تەعالا پۆزی ئەدات بەمەر کەسی خواستی لێبێت، بەبێ چاوەڕێیی و ئومێدواری ئەو کەسەو ناگاداری ئەو.

پزق و پۆزی بۆ تۆ ھەتیوی پرووت و قووت
کێیە بیدا غەیری ھەمی لایەمووت؟

خۆی سەبەبسازە لە بۆ بێ دەست و کەس
زەردموالە دیل ئەکەا بۆ ەمکەبوت^۲

بێرەدەر بۆ پزقی پەاکێ خۆت، وەل
دەرەچۆ شەو بۆ دزی پا پراوو پرووت

پزقی تۆ بۆ تۆیە بۆ کەس ناخوڕیت
بۆ بە ناھەق وا ئەپێژی ناوی پرووت

بەچکە کوردی (شیخ سمایلی) زیاندا
شیری سەرمەمکە دەموکە داری پرووت

ناوی (ھۆچالی) بو ئەو پۆلە کەوا
شیری پەاکێ بزنی کۆل بۆی بوو بەقوت

^۱ تەفسیری نامی بەرگی دووەم ل ۵۴ - ۷۸۰ .

^۲ جالجالۆکە .

شان و قۇلت تـاھەيە ھەولئى بــــــدە
تاقە حاتم تۇش لەگەل ئەو بە بەجووت
بئى حسيبە رزقى ئەو بۇ گيانلـــــــەبەر
بەحـــــرو بەرو ئاسمانەكسانى قووت
بەس ئەتۇش تـاھيىزى ھەستانت ھەيە
ھەستە خۆت مەمرېنە وەك پېوى سكووت
حەولى تۇ ھەرزە ئەگەر نا ھەرخودا
پازىقە بۇ پادشاو بۇ پياوى پووت

(شىخ سەيلى) و (قۇچالى) مەنبەست دوو پرووداوى سەيرو واقىيە
يەكەميان:

كۆمەلئىكى شىخ سەيلى لەكاتى شەرو ھەرايەكدا پەو دىگەن و ئەو ناوہ بەجىدەھيئل و
دەپۇن بەرپۇە زنىك دوو مىندالى دەيىت.

دوو مىنالەكەي پى بەخىو ناكىرىت، باوكيان پەي دادىت و لەپەستى و ناپەھەتى و بىزارى
خوى يەككىيان ئەخاتە كلورى دارىكەو و بەجىدەھيئلەيت.

بەلام دلى ھەر بوى دەسوتى ئەبادا لە زمويىدا گيانلەبەرىك بىخوات ، دەپۇن دەپۇن پاش
ماومىەك كە شەرو ھەراكە تەواو دەيىت دىگەپنەو قەدىرى خوداى گەورە و مەھە دەيىت
بەو رېگەيەدا تىدەپەرن.

كابرەي باوكى مىنالەكە ئاگرى جگەر ھەلەدەگرى و دىگەپنە دلىو سەرىك لە كلۆرە
دارە بدات.. ساخوایە مابىت....

نزىك دەيىتەو لە دارەكە و دەچىتە پىشەو و سەيىرى ناو كلۆرە دارەكە دىكات، سەرسام
دەيىت بەو دىمەنە... ئەمە ج موعجىزەيەكە...

دەيىنى مىنالئىكى ساوا لە كلۆرە دارەكە دايەو بەدەم شەنى شەمالەو پىدەكەنى و
جارجارەش شىرى (دەمووكە) دارەكە دىگەپنە زارىەو و دەپخوات... كابرەي باوكى
لەم پرووداو خۆشە زۆر سوپاسى خوى گەورە دىكات كە مىنالەكەي ئەم ماومىە دىندەو
گيانلەبەر نەمانخواردو و ، يان كەس نەپىردو و بەزىندو و ماومەو و زىاوە...

دووهمیان: ئە قەراغ چەمی (باوە جانی) لافاوێکی گەوره هەڵدەستیو چەند مال بەره وێران دەکات و گەرمەسە خەلکی ناو دەیات، لەناو ئەو کارساتەدا بێشکەیهک بەمنداڵیکەوه بەر لافاوی ناو دەکەوێت،

ناو بێشکەکه دانه مانی و ئەمبات، تاماوەیهکی زۆر دواویی بەلقی دار بیهه کهوه نەگیر سێتەوه ، سەرنج بەدە خاوەن باومپو دڵپەر لە نوری خودا.. خودا چ کارێک بۆ ئەم کۆرپەیه ئەکات ..

بزنێکی کۆڵ فێردەبێ هەموو پۆژی ئەچیتە لای بێشکەکهو خۆی شۆڕ دەکاتەوه بەسەرپاو منداڵەکه تیرتیرگوانی بزنەکه دەمژیت تیر دەخوات، مانی خاوەن بزنەکه لە شوانەکه ئەکەونه گومان و دەلێن: تۆ بزنەکهی ئێمە دەدۆشی .. ئێمە تەنها ئەو بزنەمان هەیه .. تۆش تەماع لەو دەکهی..

کابرای شوانەش ناچیتە ژێر ئەو باسە ناگای لەهیچ نیه، پۆژیکیان کابرای خاوەن بزن دەکەوێتە پەنجۆری باسەکهو دوورو نزیک شوێن بزنەکه دەکەوێت تادەگاتە قەراغ چەمەکه، دەبێت بزنەکه لە مێگەل و شوانە جیادەبێتەوه.. وەك ئەوهی یەکیك بەری خۆی بدات لێببخوێ.. بەرمو چەمەکه دەروات.. کاکێ شوانیش بێخەبەرە.

کاتێک سەرنج لە بزنە کۆڵەکه دەمات دەچیتە ناو بێشەلەنهکهو ماوەیهک دەمێنێتەوه .... هەردیار نابێت..

کابرا بەدوایدا دەروات ئەو پرووداوه سەیرە دەبێت و منالەکه گوانی پەر شیرێ بزنەکه دەمژیت..

کە تەواو تیر بوو بزنەکه دەرواتەوه ناو مێگەلەکهو ئەمیش کاکێ شوان بانگ دەکات و دەپکاتە شاھید ، منداڵەکه هەڵدەگرێت و دەباتەوه مالهوه .. منالەکه گەوره دەبێت و دەبێتە پیاو ژنی بۆ دەهێنێ و دەبێتە خاوەن منداڵ و ئەوه.

ئەوهی کابرا گۆشتی بزنی کۆڵ لە خۆیان حەرام دەکەن واتە گۆشتی ئەو جوړە بزنە ناخۆن ماشاء الله ...

باوکی وەستا رەوهی دێوانه وتی: سالی ۱۹۵۷ کە لافاوێکی سلیمانی پرویدا من لەناو شاربووم.. زەرمرۆ زیانیکی زۆر لە خەلک کەوت.. ئەو کاتە مال و خانوو خیابانەکان سادەو ساکاربوون و بەرگەیی تەوژم و لافاوی ناگرت.

ھەممى بېرمو جوولەكان و لەوتۆمۈە بېرمو چەمى تانجەرۇ رۇشت و رايمالى من لەدمشتى
قەراغ شارو نزيك (تانجەرۇ) باخى (وېنجهو سېپەرم) كىردىبوو.

چوار پۇز دواى پرووداۋەكە چووم بۇ سەركشتوكالەكەم و ھەممى بوبون بەزىر لافاۋمۈە
بەلام ئەۋەدى سەرنجى منى زۇر پاكىشا، لانكەيەك بوو بەحسابى خۇم ووتەم: پىنگە ھىچى
تىادا نەبىت بەلام كە چۈمە پىشەۋەو سەرنجىم دا مىندالىكى تىداۋو سەرمەتا وامزانى
مىردوۋە بەلام زياتر سەرنجىم دا ۋەستەم پاكىرت ھەناسەى دىداۋ زىندو بو .. نەمىردىبوو..
لەگەل چەند پىاۋىكى ئەو ناۋە كە بۇ شت دىگەرەن ھىنامەۋەو پەكەك بوە خاۋىنى..
ماشاء الله .

مەرگى لە ناکاو

رۆژنىكىيان لە خزمەت مەلا ئىسماعىلى تەمەكەلىدا بووم لە مال خۇمان.. دواى باسو خواسى زۆر لەسەر روداوى تازە بەسەرھاتى پابردوو لەدېر زەمانەو لە كۆمەلگەى كوردېماندا .. زۆر خۆشحالبوو بەبەرگى يەكەم دوومى پرووداوە واقىعەى يەكان و بەرېزىيان چەند پرووداوتكىيان بۆ باس كردم.. ھەندىكىيانم بە جوان زانى بۆ ئەم بەرگە سەرمتا بەرېزىيان ھەرموويان:

لە گوندى (عيساقاوە) كە لە نزيك سۆلەى ئىرانە، سەر شىوى سەقز لىووى دورنىيە، كوستانىكى عەجايبە، چەند مالىك كورمەكانيان چوبونە خزمەتى سەربازى و بوبونە (پاسدار) قەدىرى خواى گەورە وھا بوو تەمنا كورى پياويكى گوندەكە ھاتەو.. ئەوانى تر بوونە سوتەمەنى شەرى (ئىران - عراق).

باوكى سەرباز بەدىدارى كورمەكەى شادبوو زۆر خۆشحال بوو، بۆ بەيانى بېرىارى مەولو نامەىداو لەناو گاگەلەكەيدا (نۆبەنىكى بوغە)ى ديارىكرد بۆسەر بېرىن و بەخشىنەووى بابەتى مەولووى..چەند پياويك نۆبەنەكەيان ھىناو لە ھەوشەى مالى سەربازدا قاچ و دەستيان بەستەو دواى چەند پەلە قازىيەك بەھىزدايان بە زەويىدا.. پياوكان زۆر ماندوو بوون كاكى سەربازىش تا ئەو كاتە لەسەر بانىزەكەو سەبرى ئەو دېمەنى ئەكرد، ھىزىكى شاراوە پالى پىوونا بۆ ھاوكارى كردنى باوكى خەلكى ماندو ھەسابەكە. دايكى ھاوارى كرد: رۆلە گيان بەشدارى مەكە.. با ئەوان ماندوو بن تۆ دابنىشە..كورمەكە وتى: دايە گيان با لەم خىرمدا بەشدار بىم .. تۆزىك يارمەتيان ئەدەم..دايك دلى خەبەرى دابوو بۆ قەدىرىك بەلام كورمەكى بىناگا لە قەدىرى ئىلاھى، بەچەند ھەنگاويك گەشتە ناو ھەوشەكە بۆ يارمەتيدانىيان باوكى زۆر خۆشحالبوو بە ھاوكارى كورمەكەى، كاكى ھەساب بە قەمەكەى خۆى لەكەللەى نۆبەنەكە نزيك كردەو، كە نۆبەن قەمەى بىنى كەوتە پەلەپاھزەو خۆراپىكاندن.

كاكى سەرباز بەمەبەستى گرتنى پاشوى نۆبەن نزيك بۆۈە بەلام بەج عەقلى تۆ دمتوانى
 نۆبەننىكى ياخى و بوغە بگريت.. خۆى ئەپزانى پاشوى بەستراۋمتەۋە بەلام قەدەر چى
 ھىنا رەت بوۋنەۋى نىيە لە چاۋتروكانىكا پاشوى نۆبەنمكە كراپەۋەو جوۋتەيەكى زۆر
 بەھىزى لەكاكى سەربازدا.. كاكى سەرباز بەوجوۋتەيە نۆبەن ھاۋىشتى سەردىلى
 گرتۋتاساۋ كەۋت بە پىشتا.. لەو شوپنەدا بەردىكى گەۋرە ھەبۋو پىشتى سەرى درا
 بەمەردەكەشدا.. جوۋتەي نۆبەن و زەبىرى سەرى كاكى سەربازى بىگيان كرد..باۋكى
 كۆرەو قەساب رەقيان ھەستاۋ قەمەيان ھىنا بەملى نۆبەندا.. خوپن فيچقەي كرد..پاش
 دەرچوۋنى گيانى نۆبەن گەپىشتە سەركۆرەكەيان تا ئەو كاتە ۋاپان دىزانى بوۋراۋمتەۋەو
 لە ھۆش خۆى چوۋە بەلام بارودۇخەكە شىۋەيەكى تىرى بوۋ، گريان و ھاۋارى باۋكى
 كۆرەو داپكى لەگەل سەداي نىزمى (انا لله وانا اليه راجعون)ى خەلگى ئەو ناۋمدا ئاۋىزان
 بوۋن، گۆشتى مەۋلوى كاكى سەرباز كراپە نان و چىشتى پىرسەي سەربازمكە ئەمەيش
 ۋەك باقى گەنجانى دىكەيان كۆچى دۋاپى كرد، بەلام لەدوۋ شوپنى جىاۋازدا...

نزاى رېش سىپەكى نابىنا

ومرز و مرزى بەھارە، زموى و مرۇفۇ گيانلەبەرەن تامەزىرۇ باران بون، بەلام ناسمان شىن و چەنلېن پەلە ھەورى گەورە گەورە گوزەريان ئەكردو لە ئاستى شارو ناوچەكەمان دەرەپنەمە نابونە يەك دۇپ باران.

زۇر لە مرۇفەكان نزاو پارانەوميان بو.. ھەندىكىان لەو مرۇفانە زۇر لە دەرگى پەرورەدگار دەلانەمە بەلام باران كەم يان ھەر ھىچ نەبارى ئەمە تەرى بەھارە .. ئەرخەوان سورە.. ومرز ساردو كاتى شەستەو پەھىلەو خورەمى بارانە بەلام خاكو خەلك بەبى باران رۇزگارەكان دەگوزەرىن.

بەلارپىيەكى ملەو ناسۇو ياللىكا دەرپۇشتەم خىشە خىشە بەرگۈپەم كەوت پاش سەمىنەمە لە دەورو بەرى خۇم وورد بومەمە سەرنجەم دا لەر.. كەى پىشت خۇمەمە كىسەلىكى گەورە دىتە خوارى بۇ سەر ئەو جۇگەلەيەى من لە تەنىشتەمە دەرپۇشتەم ، سەرنجى تەواى كىسەلەكەم دا سەرنجى زۇرى جۇگەلە ناومەكەشم دا.. پىرەوى ھەردووكيانە وەرگرتو لە ھەزرى خۇما وتم: ئەم گيانلەبەرە دىتە بەم ھەنگاۋە بچوكو لەسەر خۇيانەى چەنلېن مەترە زەوى بىرپەو و بىرى كىرەتەمە كەلەو نىزىكانە جۇگەلە ئاۋىك ھەپە خۇر ھەتاۋ تىنوى كىرەو وا دەمەو خۇر نىشەنە بەمەبەستى ئاۋ خوارەنەمە ھاتومە نىزىكى جۇگەلەكە. كە منى بىنى شەبىستەيەكى كىرەو لە رۇپىشتەكەى وەستايەمە سەپىرەم كىرە سەپىرى كىرەم.. دىنىام ئەو نازانىت كە ئەم جۇگەلە ئاۋە وشكى كىرەو ئەمەندە كەۋىك دىنوكى لىتەپىكات ئاۋى تىانەماۋە.. ئەى ئەبىت ئەم دامەۋە چۇن ئاۋى دەستكەۋىت؟

ئايا خۋاى گەورە بەزمى دىتەمە بەم گزۇگىاۋ گيانلەبەرەنەدا!! خۋايە گيان ئىمە خراپىن بەلام بە خراپەى خۇمان لە گەلەندا مەكەو بارانى پەمەتەى خۇتمان بۇ ببارپنە.. جۇگەلەو كەزۇ كىۋەكان ئاۋدېر بەكى زۇر سەرنجى كىسەلەكەم دا .. لە دلى خۇمەمە وتم: (خۋايە گيان ئەم دامەۋە زۇرى تىنۋە زۇر بە پىگادا ھاتۋە.. دىتە سەر ئەم جۇگەلە

ئاۋە.. دىنىيەم كە ئاۋى دەست ناكەۋىت، خۋاى بالا دەست بارانى پەھمەتەم بۇ بىبارىنى و
گىيانلەبەران وەرزى خۇيان لىنەشىۋى.. كىسەلەكە ھەرسەنجى دەدامو لە شوۋىنى خۋى
ۋەستابوو، ئاى داماو بۇ ئاۋ دىت ئاۋىش نىيە.. بۇچى خاكت بېرۋە گوناھى خەلگىش
تۋى گرتۋتەۋە.. دە خۋاىە گىيان بىكەمىت بە خاترى پىغەمبەر(دروودى خۋاى لىبىت)و
باروۋاۋەرانى بىكەمىت بە خاترى نزاۋ پارانەۋەى پىاو چاكان.. بىكەمىت بە خاترى ئەم
گىيانلەبەرۋ گزۋ گىياى ھەردە لە ھەۋرى پىر بارانى خىرو خۋشى خۋت بەھارمان
نەۋاكىنىت و كەزۋ كىۋەكانمان بە بارانى پەھمەتى خۋت بۇ بىكەمىتە سەۋزەلانى..
مىشۋەردو بۇۋىن و مىرگەكانمان وشك نەكەن ..

دۋاى ھەناسەبەكى قوۋل كىسەلەكەم بەجىيەشت بۇ چەند رۇزىك دۋاى ئەم دىمەنە
بەپىزى كاك ئومىدەم بىنى كە كابرەكى زۇر خۋشەۋىست و دىندار بو لە جەستەمىدا
پايمەكى نەماۋو كەم ئەندام بو، ناپەھەتى باران نەبارىنى باسكرد. بەپىزىيان وتيان:
"انشاء الله دىبارىت" كاكە ئومىد لە ھابى خودا ئانومىد ناپىن بەلام چۇن ئەزانىت باران
دىبارىت.. لە قەسەكانتا دىبارە كە شتىك دىزانىت و بەمن ئالىي!

بەپىزىيان وتى: دىنىيەم خۋاى گەۋرە دۋاى ئەم ماۋە زۇرە كە باران نەبارىۋە بارانمان بۇ
دىبارىنى.

ئاخىر خوا بىتەخىشەت بە چىدا ئەزانى وادەى باران بارىن نىزىك بۇتەۋە!!.. دۋاى تۋزىك
پاماو وتى:

دۋىنى ئىۋارە بەرەۋە مەزگەۋت ئەپۇشەم، مام رۇستەم^۲ بىنى لەبەردەرگاگە كورەزاكانى
لەسەر كورسىيەك داپان نابو،

كە نىزىك بومەۋە سەرنەجم دا دىگىراۋ دىپاراپەۋە.. منىش خۇم پىنەگىرا لىي نىزىك
بومەۋە وتم: مامە رۇستەم سلاۋى خۋات لىبىت.. تەندروسىت چۇنە؟

^۳ مام رۇستەم كەسكى بەتەمەنى نورانىيە، تا تواناى ھەبۋو سەردانى مەزگەۋتى دىگەرد

كەمەتەۋاى پىر بوو تواناى ھاۋەكانى نەماۋ ناپىنا بوو، ھىزى يازو لاقەكانى نەما، ئىستا دەستى
دەگەن بۇ زورەۋە، بەلام دەم بەمادى خۋاۋ ۋوۋ بەقىبەلە ھەرامۇش نەبۋە. لە مالمەۋە پىزى جوانى
لىدەگەن نەگەرجى، لە مەزگەۋت داپاراپەۋە بەمەۋى تەمەنەكەمەۋە بەلام زۇر خۋشەۋىستە لامان.

ئەۋىش وتى: بەقۇربانەكەت بىم زۆر باشم، سوپاس بۇ خۇاى گەۋرە.

بەلام چاۋە نابىناكانى ئەسرىنيان دەرپشت، پىم وت: مامە پۇستەم ئەۋە خىر وا خۇت نارەحەت كىردوۋە دىگىرىت، بە دىنگىكى نىز سەرم بىردە پەنا گۇئى و دىنيا بووم لەۋەى دىنگىم دىبىستى وتى: ئەگەر لەمانەۋە نارەحەتلىك كىردوۋىت وىرە مەن لە خىزمەتلىك، ئەگەر ناساغى و گۇت پىنادەن ھەر لە خىزمەتلىك.. ئەگەر شتى تىرىشە بابىزانم چۈنكە گىربانەكەت زۆر ناناسايىيە،

- بىرپىزىان وتى: كاكە گىيان تۇ كىيىت؟

- وتى: مامە پۇستەم مەن نۇمىدىم .. نۇمىدى.

- كام نۇمىدى؟

- نۇمىدى مىزگەۋت.. ئەۋ بىۋەى قاجىكەم بە ئەلغام قىرتاۋە،

- ئانا.. ئەزانم .. كاكە نۇمىدى گىيان گۇيگەرە جۋان ئاگات لەلەى مەن بىيىت و بىزانە بۇجى

ئەگىرىم.. بەخۇا بۇ خىزمەتلىك نەم ناگىرىم .. پىزى باشم لىدەگىرە بە كۆرۈ بۆك و

كۆرۈزاۋە. لە ھىچەم كەم نىيە زۆر باشم سوپاس بۇ خۇاى گەۋرە.

بەلام بۇ يەك شت ئەگىرىم و دىسەلەتم نىيە تەنھا گىيان و پارانەۋە كۆرۈزانەۋە نەبىيىت لە

قاپى رەھمەتى خۇاى گەۋرە،

كاكە نۇمىدى بە نۇمىدىم خۇاى گەۋرە لەم پۇزە پىرۇزىدا لەم نىزىك بانگو قامەتى نۇپۇزى

شۋانەدا لەم بەندە نابىنا رىش سىيىيە كەم تۋانايە بە چاۋى پىر لە ئەسرىنەۋە دوعام لى

قېۋىل بىكات، ئەۋە ماۋەى چىل شەۋە لەم وىرۋى بەھارەدا باران نەبارىۋە.. ھىۋادارم كە

خۇاى گەۋرە بەزىى بە مەن و ئىۋە گىيانلەبىرە كەزۇ كىۋدا بىيىتەۋە بارانى پىر خىرو

مىھرى خۇى بىبارىنى..

بە ساقەت بىم ھىچ نارەحەت نىم تەنھا بۇ باران نەبىيىت خۇايە گىيان لە بەندەى قېۋىل بىكە

ئەم نىزايە.. بارانمان بۇ بىبارىنى و بە گۇيىرى تۋان و نالەبارى خۇمانمان لە گەل نەكەيت.

كە زانىم گىربانەكەى بۇ بارانەۋە خۇاى گەۋرەش خاۋەنىيەتى دوعا خۇاىم لىخۇاست و

پۇشتم.. لەدۋاى بانگو پىش قامەت دوعاى بە كۆلەم كىرد بۇ بارانى پىر خىرو نازو

نىيەمەت، چۈنكە ئازىزان لەۋ ماۋەى بانگ قامەتەدا ھىچ پەردىيەك لە نىۋان بەندەۋ

خۇاى گەۋرەدا نامىنى و دوعا گىرا دىبىيىت..

۴. شەو غەرىبى

ئەو تەمەنەى خۋاى گەورە بېيىبەخشيۋىن كەم يا زۆر ... پازى پان ناپازى بىن
كامەران پان دلتەنگ بىن ژيان لە نازارو مەينەتيدا زۆرىكى بەختەومر كىردوۋە زۆرىكىش
ناپازى و دلتېرلەغمەم..

دىارىكراۋە لەلەين خۋاى گەورەۋە جى لە چارە نوست نوسرابىت ناتوانيت لىي زىادو
كەم بىكەيت..

لە كۆمەلگەى كوردەوارىماندا زۆر پوۋداۋ بەسەرھات بەر گويمان كەۋتون بە
خۇشحالىيەۋە ھەندىكىان دىكەينە مىۋانى لاپەرە بىگەردەكانى ئەم بەشى سىيەمە بەو
ھىۋايەى كەلك و سودى باشى لىۋەربىگرن و بىيىتە ھۆى پازى كىردنتان لەم بونەۋەمەدا...
پۇۋگارمەكانى تەمەن چەند زۆر بن گرنگ ئەۋمىيە توانىيىتت كارىكى بە كەلك و بەسۋەت
تىابە نەنجام گەياند بى ... زۆر كەس كەم تەمەنن بەلام بە نەمرى لە لاپەرەكانى مىزۋو
پاۋۋونى مەۋقايەتيدا ياد دىكەينەۋە... كەسانىك بوون ژيان تەمەنىكى فراۋان و پۇۋزانى
بەسەر بىردوۋە بەلام نەمىتۋانىۋە مەۋقايەتى... خۋاى گەورە ... مىزۋو لە خۇيان پازى
بىكەن

بەپىزەكەم پازىبە بەو تۋاناۋ تەمەن و ئەزمونەى ھەتە دىتۋانىت لە ئەزمونىدا زىاد
بىكەيت بە (بىستىن و بىنىن و خۋىندىنەۋە...)

ئەۋەى مەبەستەم بۇ رۈنكرنەۋەى ئەم چەند پەيىقەم كاك (صلىق) بۇمان باس دىكاتو
دىبىزىت: لە دۋا سالىەكانى شەستەكاندا لە گۈندەكەماندا پىۋاۋىك ھەبوۋ بە ناۋى (مام
ئەحمەد) شۋانى گۈندەكەمان بوو، خاۋىنى مالاۋ مىندال بوو و مىزى بەھار بوو...
ئىۋارىمەكىان مەرو مالاۋى گۈندەكە ھاتنەۋە بەلام مام ئەحمەد دىار نەبوو، سۈشتى
گۈندەكەمان ۋابوۋ كە چەمىكى پى ناۋ لە دوۋرى گۈندەكەمان ھەبوو... كە سالانە بە
بارانى و مىزى بەھار زىادى دىكەرد، ئەو گۈندانەى دىخستە مەترسىيەۋە كە لە قەراغ

چەم ئاۋبۇون بەگشتى مائە زۆر نىزىكەكان بەتاپبەتى چونكە ئاستى ئاۋى چەمەكە
زىيادى دەرگىدو لافاۋ دروست دەبۇو.

ئەو ئىۋارمىيە مام ئەحمەد (يەكە يەكە دوو دوو وسى سى) مەرەكانى كرىبۇوۋە ئەم
بەرى چەمەكە تائەم كاردى ئەنجامدەبو چەمەكە بە تەۋاۋى زۆر بوبۇ لافاۋ بە تىن و بە
گوربۇبو..

مەرۋ مائەكەى گوند تاكە تاكە دەھاتنەۋە لە بانگى خەوتنان بەدۋاۋە خىزانى مام
ئەحمەد لە دەرگى مائى ئىمەىدا.. بانگى لە باۋكەم كىرد.. ھەۋالەكەۋا لە زارى ترازى كە
(باۋكى مەندالەكانى نەگەپراۋمەتەۋە) ئەم ھەۋالە داپكەم باۋكەمى زۆر نىگەرمان كىرد.. خىرا
باۋكەم خۇى پىچاپەۋەم بەرەۋ ھەيۋانەكە رۇيشت .. ھەرنەۋ كاتە چوۋبۇنە مائى چەند
كەسىكى گوندەكەمان.. بارانى ئەو رۇزە زۆر زۆر بوو.. بەلام خۇشەختانە لەكاتى
بلاۋبۇنەۋەم گەراندە خۇشى كرىبۇۋە، ھەۋالە بەناۋ گوندەكەدا بلاۋبۇۋ (مامم ئەحمەد
نەگەپراۋمەتەۋە چىبىكەمىن.. چىنەكەمىن.. با دەستبەكاربىن) كوپ گەل و پىاۋانى مەلەۋان و
كەسانى بە ئەزمون چىرا بىنن و بابىرۇين بۇ سەرچەم و بىزانىن چ باسە ... ھەبىيت و
نەبىيت مام ئەحمەد ئاۋ بىردۋىمىتى .. ئاۋا دەبىيت ئەم ھەۋالە راست بىيت؟؟

شەۋگار دىرژەى كىشا ھەر خەلگى ئاۋاى ھاۋار ھاۋارىيان بو بۇ مام ئەحمەد زۆر
گەرپاۋون لەو جىگەمەى مام ئەحمەد مەرەكانى لىلەۋمپراندىبو تا دىرژى يەك كىلۇ مەترو
نەزىك بونەۋەى بە چەند گوندىكى تر بە چەمەكەدا رۇيشتبون و ھاۋارىيان كرىبۇو
گەرپاۋون.. ھىچ سۇراغىكىيان نەكرد، بەدەستى بەتال گەرپانەۋە، بۇ بەيانى پىاۋان
شەكەت و ماندو ھىلاك.. نانئىكىيان بە پەلە خواردو جىل و بەرگەكانىيان گۇرى.. باۋكەم لە
سەرماناۋ لە ھىلاكى و بىرسىتتەدا پەش داگەرپاۋو.. داپكەم پەرسى:

پىاۋەكە ئەبىت مام ئەحمەد جى بەسەر ھاتبى؟

باۋكەم كەمىك بىدەنگ بوو قومىكى لە پىالە چاكەى بەردەمىداۋ سەمىرىكى ھەمومانى
كىرد.. وتى: (پەنگە ئاۋ بىردىبىتى و خەنكا بىت) داپكەم لە پىر پاجلەكى و وتى: ئەپەرۇ ..
خۇمال و مەندالى ووردن، مەنىش بە زىنگى خۇم ھەلەدەپە قەسە وتم: بابە گىيان ئەى بۇ
تەرمەكەمىتان نەھىناۋمەتەۋە.. باۋكەم وتى: خۋاىگەرە خۇى دەزانىت لەچ كەنارىكدا
لايدەۋە يان لە بنى ج گۇمىكەدە.. ھەلەدەمىن ئەمپۇ بەبۇون و نەبۇن بىدۇزىنەۋە..

برا گەورمكەم وتى: بابە گيان ئەبى لە تاو گورگو و درندە نەچوئىتە سەر دارو درەخت؟!
دايكم وتى: پۇلە دارو درەختى چى و درندە چى.

باوكم وتى .. نا پرواناكەم..دمستى كرد بە لەبەر كردنى ئەو جل و بەرگانەى كە دايكم
بۆى ھىناپوھ پىشەوھ.. منيش چومە پىشەوھ بۆنم بە جل و بەگەكانىھوھ دەكرد... بۆنى
صابون و ئەسپونى لىدەھات .. ئاى كەبۆنەكەى خۆش بوو!

باوكم لە دوا سەرنجىا وتى: ئەگەر لەسەر دارو درەخت بواپە بە بىنىنى ئىمە ھاوار
ھاوارى ئىمە لە درەختەكە دەھاتە خوارموھ..بەلام خوا دەزانىت چى بەسەر ھاتووھ ئەو
پۇژە ھەركەسىك مەلەوان بوو.. ھەركەسىك ئازا بوو پۇلى بەرچاوى بىنى، چەند
گوندىكى ئەو نزيكانە ئاگادار كرا بە پرووداومكە، ھىچ سەرو سۆراغىكى نەبوو ھىدى
ھىدى لە نزيكە سەرىكى درەنگا لافا و نىشتەموو خەلكەكەش زۆر بە پەرۆشەوھ ھەر
دەگەرپان مائەكان خواردنىيان بۆ كەسەكانى خۆيان بىردو بە ھەوالى دلتەنگەوھ
گەرپانەومكە مام ئەحمەد كەس نازانىت چى بەسەر ھاتووھ.. مندالە بچوكەكانىشى ھەر
دەگريان.. داواى باوكيان دەكرد: بابە گيان تۆ لە كوئى؟! شەومكەى دايكم و خوشكەكانەم
لەگەل چەند ئافەرمەتىكى تر چوینە مالى مام ئەحمەد ژنى ھاوسەرى وەك بارانى بەھار
فرمىسك بە چاومەكانىدا دەھاتەخوارى. مندالەكانىشى مات و مەلۇل و كز دانىشتوبن
منيش چووم لەگەل مندالەكانى دانىشتەم لە پەرپرسىارنىك ھات بە مىشكەداو وتم: داپە
داپە دەبىت مام ئەحمەد ورج نەپزاندەبىت؟! ھەمويان دەستيان كرده زەردەخەنەو
دايكم وتى: پۇلە ورجى چى و شتى چى!!.

وتم: ئەى بۆ نەنكم لە حىكايەتەكانىا دەبوت (ورچنىك كچىكى بىردووھ و پاش چەند
مانگىك دۆزىوپانەتەموو ھىناوپانەتەموو ورجەكەشيان لەو ناوھ دوور خستۆتەوھ..)
وەك نىمچە قەناعەتىك فرمىسكەكانى ئەو ئافەرمەتى كەم كىردموھ.. بەلام زۆر جىگەى
مەمانە نەبوو.

ھەفتەمەك بەسەر ئەم پرووداومدا گوزەرى كرد.. ناچار بەرپورەسمى كوردەموارى و ئاينى
پەرسەمەكيان بۆ داناو خەلكى بە چاوى مېھرو سۆزموھ دەيانپروانىيە مالى و مندالى مام
ئەحمەد.. ئەگەر مام ئەحمەد زىندو بواپە ئەوھندەى پزق و پۇزى بۆ نەئەبەردنە مائەوھ
ھىندەى كە خەلكى يارمەتى دابوون .. بەلام مام ئەحمەد جىگەى لە مالى ئاويدا دياربو
ئەوھ ناخۆشترىن روداوى گوندەكەمان بوو.. لىرە دەموستىن و بە چەم و پوبارمەكاندا

دەرۋىنە خوارمۇ، كەچەندىن گۈندۈ ئاۋايى لە نەزىك ئەۋ رۇبارە بون نەزىكى عەسر بو لە دوورترىن دېي ئەۋ چەمۇ ئاۋايىمى ئىمە ھەۋالەك ھات مۇدەپەكى زۆر خۇشى بە ئاۋايدا بىلاۋ كەردەۋ.. ئەۋە نەزىكى چەل شەۋە گۈندەكەمان ماتە .. دىيان پەر غەم.. بەم ھەۋالە ھەمۇ خەلەك گەشاپەۋە..

دەزانن ھەۋالەكە چى بوو پىۋايەك بە سۈارى ئەسپەكەۋە ھات بۇ مەزگەۋت پاش سلاۋ كەردن وتى: ئايا راستە ئىۋە پىۋايەكتان ئاۋ بىردۈپەتى.. مامۇستاي مەزگەۋتەكە وتى: بەلئى ئاۋى مام ئەخمەدە تەمەنىشى زۆرە داماۋە چەل شەۋە كەس نازانەيت چى بەسەر ھاتەۋ.. ئىمە لە پەرسەي بۈيۈنەتەۋە بۇچى پەرسىيەر دەكەيت پىۋاۋەكە وتى: با نۇپۇز بىكەين و لە مالى يەكەكتان دادەنىشىن و ھەۋالەكەمۇ رۇدەۋەكەتان بۇ دەگىرپەۋە كە مام ئەخمەد زىندەۋەۋا لە مالى ئىمەپە لە گۈندى (م) ئەۋەي ئەۋ باسى كەرد بە دېئى ۲۰ كەم ئاۋ راي پىچابوۋ.. بەلام چۈن نەمەردبوو ئەۋە خۋاي گەۋرە خۇي دەزانەيتا.

ھەۋالەكە گەماندە مالى مام ئەخمەد، ئاۋايى ۋەك گۈلئى ژاكاۋ گەشاپەۋە .. ۋام ھەستەكەرد يەكەم رۇزى جەزئەۋ خەلەكى بەكامەرانىۋ زەردەخەنەۋ خۇشىپەۋە ھەۋالەكەمان دەگەماندە يەكەرى كەسى ۋاھەبوۋ ھەۋالەكەشى بېستىبو.. ھەر بۇيان دەگىرپەۋە ئەۋ خەلەكە شادى لە رۇخسارى دەبارى ئەۋ سۈارە لە دۋاي نۇپۇزى بەمانىپەۋە بە رېكەۋتەۋ تا گەشەشتە گۈندەكەي ئىمە چەند كۈپەيكى گەنج خىرا ئەسپەكەمان لىگەرت.

چۈنە سەر ھەۋزى مەزگەۋت و دەستونۇپۇزىيان گەرت. نۇپۇزى عەسرىيان بە جەمەت كەرد مامۇستاي ئاۋايى وتى: مادەم ئەم ھەۋالە راستە ھەمۇتان سۈجەدى شۈكەر بەرن كە خۋاي گەۋرە ئەم كەسەي بەخەشپەۋە بە مال و مەندال و گۈندەكەمان.

ئەۋ كەسانەي لە كەزۇ كىۋ كاركەردن بون بە بېستىنى ئەم ھەۋالە گەشەشتەۋە ئاۋ دى .. لە مەزگەۋت خەپۈنەۋە نىيازىيان بوو بېچە مالى رېش سېي گۈندەكەمان.

بەلام مامۇستا وتى ھەر لەم جېگە پىرۇزەدا ھەۋالەكەمۇ رۇدەۋەكەمان بۇ باس بىكە.

پىۋاۋەكە وتى: زىاتەر لە مانگىكە مەن و پىۋايەكى گۈندەكەمان لاي نىۋەرۇ بو چۈپەنە سەر ئەۋ چەمەي بەلای زەۋى و زارەكەماندا دەرۋىشتە خۋارئ بەمەبەستى دەست نۇپۇز ھەلگەرتن پىۋاۋەكەي ھۈرپەم ھۈۋارى كەرد وتى: ۋەرە ئىپرە سەپىرى ئەۋ لاشەپە بىكە بەسەر ئەۋ دارەۋەپە كاتىك چۈپەنە پىشەۋە سەرنجەماندا ئەمە تەرمى پىۋايەكە بەھەر ھالەك

بە دڵیدا بە ناستەمەووە لیدەدا..چەند جارێک دەستمان نابە سەر سنگیا.. هیچ ئاویکی وەهای تیا نەبوو. جوان جوان گەرممان کردەووە.. لە قەراغی ئاگرەکە قۆرپە چاکەمان دانابو چاکە دەمی کێشا یەک دوو پیاڵە چامان کرد بە دەمیەووە.. هەندێکی قوتداو برێکیشی بە دەمیدا هاتە خوارێ. گوێمان گرتەووە بە دڵیدا بە ئاسانی هەستمان بە لێدانی دلی دەکرد.. خێرا لە ولاغیکمان ناو بردمانەووە بۆ ناوێ..

ئەو شەو تەبەیی بەسەر ناگاداریمان دەکرد (شێرو شۆربا)مان دەکرد بە دەمیەووە.. دواى چەند سەعاتێک لە پۆزی دواى چاوى هەلێناو بە تەواوی کەوتە خواردن و خواردنەووە، یەکەم قسە وتی: سوپاس بۆ خوا کە نەمردم.. نەری کاکە گیان من لە کوێم ؟؟؟

ئێمە لە ناو خۆماندا وتمان با تۆزێک سەرخۆ بکەوێتەووە، لە جێگەیهکی زۆر گەرم و نەرم و خوشدايت.

چاومکانی لە یەک نایەووەو خەوی لێکەوت .. هەمو ئەو کەسانەى لە ئاوابیەکەدا بوون ئەهاتنە سەردانی و سوپاس گوزارییان ئەکرد کە نەمردوو.

دواى چەند پۆزێک کەوتە گەڕان و پۆشتن لە ناو مالهەکەدا.. سوپاس بۆ خاوی گەورە توانیمان وەک پێویست هاوکاری بکەین، پێش سپی گوندەکەمان زۆر حەزی ئەکرد بزانی کێیەو چ کارمە.. بەلام لە پەرووی هەلناهاات باسی بکات تا پۆزێکیان لێمان پرسى: نەری کاکە گیان ناوت چییە؟ خەلکی کوێیت؟ چکارمیت؟..

نەویش چاومکانی پێبوو لە ئەسرین و قەتیس مان بە قۆلی جۆغەگەى چاومکانی سێو کەمێک مات بوو.. نیتز وەلامی نەبوو.. ئێمەش وتمان شەئلا ئەو پرسیارەمان لێنەکردایە..

دواى چەند پۆزێک وایلیات دەیتوانی بێتە دەرەووە لە مالهەووە بە قاچی خۆی لە پلیکانەو پەیزەى بانیزمەکەمان بێتە خوارێو بە ناو دیدا پیاسە بکات، چونکە تینی ناوی چەمەکە قاچو دەستی زۆر ماندو کردبو لەسەر و پوخساریدا زۆر لە کەسیکی کارامەو دلسۆز دەچوو .. پۆزێکی نیومپۆ لە گەل خۆمدا لە سەر زەوی و زارەکەبۆین بۆم باس کرد: کە چەند پۆزێکی زۆر لەمەوبەر تۆمان لە ناو ئەو چەمەدا دەرھێناوە.. نەویش پاش کەمێک پامان لە ناوێکە وتی: زۆر راستە ناو و ئاگر ئامانیان نیە، من ئیستا لە چ گوندیکم..

بۇم باس كىرد .. دىۋى چەند خولە كىك وتى لە گوندى (...) بۇ گوندى ئىۋە چەند دوورە.. چەند دوورە؟؟؟

وتەم ئەۋەدى پاستى بىت زۇر دوورە ئەگەر بەيەنى بىرۋىن زۇر بە زوىى نىزىكى عەسر دەگەيتە جى ئەۋىش بە سۋارى ولاغى باش ئەگىنا بە بى زۇرى دەۋىت..

ئەۋ پۇزە ناۋى خۇى و گوندەكەيان و كارو كاسى و مالى و مىندالى پىۋتەم .. مىنىش بۇ ئىۋارۋى عەرزى پىش سېم كىرد، حال و ئەۋالەم لىپىرسى پىش سېى وتى: كاكە گىان تۇ مالى و مىندالت ھەبە ئىستا چاۋەروانتەن با بگەپىن بىان دۇزىنەۋە تۇش بگەپىتەۋە بۇ ناۋ مالى و حال و كەس و كارى خۇت..

زۇر ھەزى ئەكەرد بەلام لە پوخسارىدا پىرسىيارىك دەخۇپىندىرايەۋە كە ئەۋىش مىندو بونى ئىمەى مەبەست بو.

بەلام بۇ ئەۋ كارە خىرىيە خۇم نامادەكردو گەيشتە خىزمەت بەپىرتان..

ھەمو ھىرمىسك لە چاۋەكانىاندا قەتىسم مابوو لە پىر چەند كەسىكىمان داپانە ھارپى گىيانى خۇشى، ئەۋ شەۋە لە مالى پىش سېى گوندەمايەۋە.. بىرپار درا كە چەند پىۋاپىك بىچەن بۇ بىنىنى و بە شىۋەيەكى چوان بىيەننەۋە زۇر سوپاسى دانىشتان و ئەۋ خەلكە بگەپىن كە ئەرك و مىندوبونىان كىشاۋە.

بەيەنى زوو باۋەك كابرەى غەپىرەۋ دوو كوپى پىش سېى گوندەكەمان و چەند كەسىكى تر كەۋتەنە رى بۇ ھىنانەۋەى مام ئەھمەد.

لە گوندەكە دەرچون چەند مەترىكىان بىرى بو گەيشتە سەر كانى و ناۋىكى خۇش كە لە خوار ناۋاپىيەكەمانەۋە ھەبۋو، خىزانەكەى مام ئەھمەد بەپەلە بەپاكرەن و ھەلە داۋان گەيشتە لاىان زۇر داكۋى كىرد كە بىروات لە گەلىان.. بەلام بە بىيانۋى چەند كارو رىسايەك پازى بوو نەپۇى لە گەلىان پىش ئەم ھەۋالە بە نىيازبۋون چەلى ماتەمىنى بۇ بگەن بەلام خۋاى گەۋرە بارودۇخەكەى بە شىۋەيەكى ترسازاند.

سۋارەكان پۇشىشتەن و خىزانەكەى مام ئەھمەد ئەگەپرايەۋە ناۋ دى ھەرسەپىرى كىردن دل ئارام نەبۋو دلى لە مشتىابو.. دودل و پارابوو.. تالە چاۋى ون بون.. دەستى كىردە گىران

باۋەك گىرايەۋە: ئەۋ پۇزە دىۋى بانگى شىۋان گەيشتە ناۋاپى (م)

سەگەلى گوندەكە لىمان ۋەپىن بەلام چۈپىنە ناۋ گوندو لە مالى پىش سېى دابەزىن.. بە

۳۲۸ پەلە خۇمان كىرد بە مالى پىش سېىدا.. ئاى لە خۇشىيە.. ئاى لەۋ شادىيە.. مام

ئەحمەد دەستىك جلى پاك و خاوپنى لەبەردابوو پاك و خاوپن پېش تاشراو بە بېنىنمان گەشايمەو بەوشمان بەيەكتەدا گردو ھۆن ھۆن فرمىسك بە چاوانماندا ھاتە خوارى.

سوپاس بۇ خوا مام ئەحمەد تۇ زىندووت.. ئەم ماوئە خۆت لىكرىدىن بە ئەستىرمەكى سىومىل پاش پشوپەكى گەم نانخورا و گەوتىنە باسو خواسى يەكتىرى..

ھەوالى ساغو سەلامەتى گوندەمكەمانيان بۇ باسكردبوو. مام ئەحمەد دواى ھەمو شتىك ھەوالى مال و مندالى پىرسى.. سوپاس بۇخودا تەنھا غەمیان تۆيە.

يەككىك لە پياوانى گوندەمكەمان وتى: مام ئەحمەد پىرسەكەشت تەواو بو واھاتىنە سەر چلەى ماتەمىنى.. ھەمو دەستيان كىردە ھاقاى پىكەنن.

نەمان زانى ئەو شەوگەرە چۇن بوە نىوہ شەو ھەستمان بە ماندووتى رىگا ناكىرد.. بىرپار درا بەمیانى زوو بگەپنەوہ ناو گوندەمكەمان و مام ئەحمەد درىژە بە ژيانى بدات زۆر زۆر سوپاسى خەلكى گوندەمكەمان كىرد.. زۆر لە خۆبونەوہ خۆشەوېستىيەكى پتەو لە نىوانماندا دوست بوو..

لە گوندەمكەى خۆمانەوہ چەند كەسىك بە پىرمانەوہ ھاتبون ئىمەش لەگەل چەند پياوئىكى ئەو گوندەدا بەرپىكەوتىن ھاتىن.. ھاتىن تا گەيشتىنە يەك مام ئەحمەد ھەر قەسەى خۆشى بۇ ئەكرىدىن و ئىمەش لە ھاقاى پىكەننمان دەدا.. ناو بە ناو مام ئەحمەد مات ئەبوو.. دەمانپىرسى چىتە مام ئەحمەد بىرى لە چى ئەكەيتەوہ؟ ئەوېش دەپوت: لەو ساتانەى كە كەوتە ناو ناوى لافاومكەوہ تا ئەم ساتەى لەگەل ئىوہم.. كە ناوگە داپىچام ئىتر ھىوام بە ژيان نەما چونكە ناوگە زۆر بو.. دنياش بەرەو شەوگار دەپۇشت زۆر پارامەوہ.. زۆر لالامەوہ.. بەلام ناو بوارى ھىچى نەدام.. تا لە مالى خانە خۆيەكەم خۆم بېنىوہ گەيشتىنە سەر كانى و ناوئىكى يەكجار خۆش و دلگىر، مام ئەحمەد تاتوانى ئەملاولای ھەمو ئەوخەلگانەى ماچكرد كە لە دىكەى خۆمانەوہ ھاتبونە پىشوازى..

دېمەنەكە زۆر خۆشبوو.. زۆر دلگىرو سەرسامو ھىمنىبوو. ئىمەش و ئەوانىش چايەكى عەسرايمان خواردەوہ.. شوانىكى گوندىكى نىزىكان دەولەتى ئەلەومراند بانگىكان لىكرد كە بىت ئەم دېمەنە بېينى و چايەكىشمان لەگەل بخواتەوہ..

دواى بانگو ھاوار بەئىيەكى كىرد دەولەتەكەى لە پىش ئىمەوہ بە گردو پالتيكەويون راپىدا..

بەردىكى گەورە لەۋزىر قاچى مەردىكىدا ترازو ھاتەخوارى.. درا بە بەردىكى تردا بەجووت تلوڭبونەو، خىرا زانىمان پرووى ئەو دوو بەردە گەورمىيە بەردولاي كانى و ئىمەندىن ھەريەكەو بەلايەكدا ھەلھاتىن بەلام (سبحان الله) مام ئەحمەد ھەيەسابو.. تواناي سەيركردن نەبىت تواناي ھىچى نەمابو.. ھەرچەندە ھاوارمان لىكرد نەبىست لە ئاكامدا بەردىك داي بە پىشتەملىاو بەردەكەى تردا بە كەلەكەى چەپىدا تافىراى كەوتىن گيانى سپارد، ھەرچەندە ھاوارمان كردو ھەلمانگرتو دامان نا.. سودى نەبوو.. مام ئەحمەد وفاتى كرد..

ئەو كەسەى يەكەم جار لە ئاومەكە دەربازى كردو بۇ جارىكى تر گوڭى گرتەو بە دىئاو پاش كەمىك سەرى راوشاندو ووتى: انا لله وانا اليه راجعون.. مام ئەحمەد وفاتى كرد..

بەلخ بە گريان و ناڤەكەتكو دلتەنگىمەو تەرمەكەيمان ھىنايەو نەوئەو ھەوالەكە بەشىومەكى تر لە خەلك گەيەنرايەو..

خەلكى بەتەمابوون بىكەن بە شايى و ھەلپەركى.. خەلكى بەتەمابون جارىكى تر مام ئەحمەد بىتەو بە شوانيان. ئاي لە قەدەمى خواى گەورە ئەو تەمەنەى پىيەخىيەو تەبىيەتە جىگەى دەرس و عىرەت بۇ ئەو كەسانەى كە بە خۇشى پۇژگارو تەمەنى درىز لە خۇيان بايى نەبن.. ئەوچەند پۇژگارەى مابوو بەسەرى بردو پاش تەواو بونى ئەجەلى بەو بەردانە ھات.

لېرەدا روداۋىكى شاعىرى كورد (مامۇستا زېمىر) پىش باس دەكەين دەلەت: كاتىك كە بەرپومبەرى ناحىيەى (پەردى) بوم، كۆمەلەك ماسى گر بۇيان گىراپمەو لەكاتى ماسى گرتەدا لاشەيەكەيان بەسەر ئاومەكەو بىنى كە چوپىن بە دەنگىو دەرمان ھىناو ھىنامانە قەراغ رووبارەكە ھىشتا مابوونائى ناو سەكىمان ھەمو دەركرد. دامان ناو پىيمان وت: تۇ بچۇ لەبەر ئەو كەندەلەندا كە سىبەرە پشوو بەدە تا كاتىك ئىۋارە گەراپنەو لە گەل خۇماناندا دەتەپىنەو بۇ شار، بۇ ئىۋارە كە گەراپنەو بىنىمان كەندەلەنەكە رووخاوە بەسەرىداو گيانى دەرجووە.

خېرىكى كەم بۇ منىكى ھەزار

ھەندىك چار مۇقەكەن كە بۇ خۇاى گەورە كاردەكەن و دەجەنگەن و پاش ماومەك
چەند كارىكى تر پووبەرويان دەبىتەزە.. لە دلى خۇياندا پەنگە بلىن ئەمە بچوكتەين
پاداشتى خۇاپىيە!.

بۇيە دواى دەرنەنجام ھەمو كات ھەولەدەتات بۇ كارى باش و خۇش كار بۇ دەوروبەر
دەكات لە دوو سەرموۋە قازانچ دەبەخشىت.

ئەو كەسەى دەبە خشىت ھەست بە ئاسودەيى دەكات و پەنگە لە داھاتويەكى نەزىكدا
بىتەوۋە پەنگەى.

ئەو كەسەى وەردەگىرەت زۇر دلخۇش دەبىت و كارىكى زۇر جوانى پىيە ئەنجام
دەگەمەنىت.

كوردەوارىش لە فەلسەفەيەكى جواندا وتويانە: "چاكە بكەو بىدە بە دەم ئاوموۋە"
بۇ سەلماننى ئەم خىرو بىرە وەرن لە گەلم با لە بارودۇخى راپەردودا لەگەل كاك (H)
ھەنگاۋ بىنەين مائەمان لە گەپەكى (س) بوو لە شارى سەلىمانى،

گرانىەكى زۇر زۇر پوى كەردبەو ئەم شارە پوخسارمەكانى ژاكاندبو، مەنىش خاۋەن مالو
مەندال ھىچەم شەك نابد تەنھاۋ تەنھا يەك (عەرمەبانەى سىتايە) يى كە بە ھىزو بازو
ماسولكەى لاۋازم پائەم پىۋە دەنا.

پۇژانە لە ناۋ شارى قەرمەبانى و بىدەرمەتانىدا بىزىۋى مالو مەندالەم پەيدا دەكرد... پۇژىك
پارەى زۇر پۇژىك پارەى كەم پۇژىك بۇ نانە سكى پۇژىك بۇ كارىكى تر.

پىم خۇشە بزانن كە سى كچو دوو كوپرو خۇمو خىزانەم دەمانكەردە ھەوت سەر خىزانى
سەرو پىچكە ھەر بە ھەرمەكارى سەريان كەردبوم بە پەتەۋە مالو سەرومتو سامەمان
كەم بو.. بەلام قەناعەت و خۇش گوزمەنى تاكە سەرمایەى خىرو خۇشىمان بوو.

خانویەکی بچوگمان گرتبو بە کرێ، بەمەری ۲۵۰ دیناری سوپسری لە پیاویکی بە قەناعەت و خاوەن برۆی کامڵ و پتەو. بەمانای کردەموو هەموو وشە جوانەکانی پیاوشتی لێدەموشاوە.

دوو مانگ لە سەر یەک نەتوانی تەنھا نیوەی کرێیەکیەکیەکی بۆ دەستبەرو نامادە بکەم، ئای هەزاری ئاخ نەداری باری گرانی و ناپەچەتی لە ناو شاردای کە دەستیم چەندین کەمەسە خواردنی لەبەرنامەی ئێمە کە دەمەتاندای سەپپەو، سەرما بڕنج و پۆن و شەکر و چا و میووش بەدوایاندا.

کار گەشتە ئەو رادەیە کە پۆژ تا بانگی ئێوارە بە حالە حال و هەزار پەزالت پارە دوو کیلۆ ئاردو دەسکی تەرە پیازم بۆ پەیدا دەکرا.

دەمەردەو مائەو زۆر بە قەناعەت و قسە خۆشەو بە عەلادینە شەڕمەکی خۆمان دەمانکردە گۆلێرە بچوک بچوک و بە تەرەپیازم دەمانخوارد.

سروشتی ناوشار وایلیات خەلکی بۆ گەرم کردنەوێ خۆیان کەمەستە ئاسنی گەورەو خشتی هیتەریان بەکار دەهێنا.. کاری کردە سەر (مەوایە) کانی گەڕم و ناو شار، کارمە تا سەعاتێک دەبوو چەند کاتژمێرێک خۆی لێدەکردنە (هەنگوینی شەمەتێنکە)..

کارمە زۆر گەمبەوێ.. بۆیە نەداری و هەزاری پووی پێکردمە تەلەفزیۆنەکە، پاش کۆبوونەویەکی داخراوی خێزانی قەناعەتمان لە لا دروست بو کە بیدەینە خۆراک و ژیانی دنیایی پێدەستەبەر بکەین.

بە ئێ بەیانی بێدەما بازارو هەندێک خۆراکی کردو بڕێک لێدایە کرێ و هەولم دا زۆر شەرمەزاری خاوەن مāl نەبم..

ئێوارە کە سەرنجەم دەدا شتێک لە مائەکەدا جێگە چۆڵە.. کەسە لە دڵمەو دەهات.. (بەلام چیدەکەیت لە دەست نەبونی.. لە دەست هەزاری و لاتو زەبونی) ئەو شەو هەریەک لە لایەکەو نوستین پاش ماویەک هەستم کرد زۆر شتی مائەکەم زیادەن.. خۆمان و منداڵ پێویستیمان بە کاری جوانکاری هەیە.. بۆیە لە (سەلاجەو هەرشو گەلێک کەمەستە گرانبەها) مان گەماندە بازار، ژورمکانمان زۆر گەورەو فراوان بون..

لە جێگە ئەوان بژێوی ژیاڵ دەستەبەردەبوو.. جار بە جار تاکە تروسکاییەکی گەش لە ناخی دەدام بە خۆم دەوت: تۆ بۆی دنیا هەروا گرانی بیت.. تۆ بۆی ژیاڵ ئاسانکاریمان

۳۳۲ بۆ دروست نەکات.. ئای کە خۆش بو جارجارە خەوم بە پابردوو دەبینی و جار

جارمىش ماتو كەساس دەبوم بۇ ئەم ژيانەو بۇ ئەم تەمەنە جوانەى كەوا بەزەلىلى
گوزمر دەكات. سوتەمەنى پىشتى پارەى دەشكاند سەر باقى ئەوۋى كە زۆر ناپەحەت
دەستدەكەوت.

جارجارە دەھات بە مېشكەدا كە قەرز بىكەم. باشە لە كىيى بىكەم.. ئەوا دەستەم كەوت
بەجى بېدەمەوۋە پۇز پۇزى نەفسى نەفسىيە، لە لايەكى تىرەشەوۋە مەن كەسم نىيە لە
دەرمەۋى ۋلات (خارج) تا ھاۋاكارىم بىكات پۇزگارەكان زۆر بە ناپەحەتى گوزمىيان دەكرە،
خەمەكان دەپۇشتەن خەمى نوئ دەھاتە جىگەيان نالەبارى بارى سىياسىش ھەرلە شلۇقى
بو، مىللەت بە گرانى و نەبونى پازى بوو لەو لاشەوۋە شەپى ناوخۇو براكوۋى ۋەك سالانى
رەبەردوۋ زىندەكرەپەوۋە، بەلام لە قاللى گونەمەوۋە دى بەدىۋە گۇرەبو بۇ شار بەشار
ناۋچەى ھراۋان بە ھراۋان..

چەندىن گەنج بە ۋەرمەقەى (جاشايەتى ۋپاشايەتى) نەجاتيان بوبو بەلام (ياكورسى يا
نەمان) كەرنىيە سوتەمەنى ئەو جەنگە خۇ كۆيەيە.. ناي پۇزگار زۆر ناپەحەت دەپۇيت..
ئەمانە بونەتە شىكى ئاساپى زۆر بە ئاسانى خومان پىۋەگەرت..

زىستان بە خۇى و سەرماۋ سۆلەۋە خۇى پىچايەۋەو بە مانگى ئازارو نىسان پىشۋازىمان لە
ۋەرزى بەھارو خۇشى و گەرمەى ھاۋىن كەرد..

خۋى گەۋرە ئەم بەندەنەى خۇى باش دەناسىت.. نە بەرگەى سەرماى زىستان و نە
بەرگەى گەرمەى ھاۋىن ناگەرن.. دەپىت لە ۋەرزى ھاۋىندا سەرماى زىستانمان
بېرىچىتەۋە؟!

ۋەرزى گەرمە كاتى پىگەشتىنى مېۋەكان لە دەركەى مىللەتى ھەزارىيان دا زۆر بە گەرمى.
ئەۋەى ماىەى نىگەرەنى خىزانەكەم بوو، نەبونى سەلاجەو پانكەو موبەرىدە بوو،
پەنمان بۇ كەرسە كۆنەكانى كوردەۋارى بىرد، بازەپان لە بازاردا گەرم بوو (باۋەشىن،
مەركانە، تەرمۇزە،....) ئىتەر شەۋگارەكانى بەر ناگەردان و مەقەلى خەلۋوزو زۇپەى دار
پۇشتەن شەۋۋەشەۋگارى سەربان ھاتنە پىشەۋە.. قوربەسەر ئەو مائەى سەربان و
خەۋشەپان نەبوۋا؟!

خۇيەنەرى بەرپىز پەنگە زمانى گىرپانەۋەى ژيانى ھەزارىم سادەو ساكارو تارادەمەك لاۋاز
بىت. بەلام ناخ و زمان زۆر مانىدەو زۆر نەبەكامە لە گىرپانەۋەى ۋەمىقى ئەو پۇزگارە
تالانەدا مەگەر لە ھەرزو ھەستى مەۋقى بە قەناعەتدا بىمىنەتەۋە، ھەۋىش دەدەم لە

ناخى كۆمەلگەيەكى دامام سەرگەردانت خالى بىكەم كە پۇزگارنىك بوو گالتەي بە زۆر شت ئەھات كە ئەمپۇ بۆتە ئەمرى واقع، سىروشتى مائەكەي ئىمە ومھا ھەلگەوتبو مائمان سەرسوچى كۆلەنەكە بوو مالى كەم بەدمورمانەو ھەبوو، شەوانى گەرما لە سەربان ئەگەر بارەش بېھىشتايە دىنوستىن، پان دەرگاۋ پەنجەرى مائمان والادەكردو لە ژوورەكاندا ھەرىكە لە لايەكەوہ لە تاو بېكارمبايى گەرماو برسېتى خەو دىبوہ ميوانى لاشەو دەماغمان، خەوہكانىشمان پېربون لە ھىلاكىۋ دىردەسەرى و نارەحەتى، بەلام وشەي ئىنسان لە نىسانەو ھاتوہ.. شتەكانى زۆر زوو بىردەچىتەوہ.

بەيانى مەلا بانگدان وەك پۇزەكانى تر غەربانەكەم دىردەكرد لە خەم و خەفەتى مال دىردەچوم پووم لە خەم و خەفەتى ناو بازارو دىردەسەرى دىكرد، ئەو خەلگەش لە من باشتر نەبون تەنھا نامانجەم لە ئابورىدا پەيدا كىردنى ئاردو كەمىك پىخورى ساكاربوو.

ئەم وىرەي بەھارو ھاوینە خەلگەي خەلگەي دەدا بۇ چۈنە گەشتو سەيران لەو كەزو كىوو قەراغ چەم و روبارانەئەو پۇزە شارتابەيەك چۆلى پىوہ ديار بوو، ئەو پۇزە تەنھا يەك دىنارى ئاسنەم دەستكەوت كەوتىنە وتووېز: باشە بەچىت بەم؟ كاك دىنار تۇ چىدەكەيت؟ باشە واتۆم دايە يەك نانى بازارى ئەي چى بۇ مائەو دىبەيتەوہ، ئەگەر يەكەك بە كامىرايەكى فېدېئۇ ئەم دىمەنەي تۆمار بىكرايە پەنگە ببوايە ھەوېنى چەندىن قىلىمى دىزى ئەگەر نوسەرنىك ئاگادارى ئەم خەم ھەلپشتەنە بىت دەيكاتە چەندىن وشەو دىبەيتە پۇمانىك تا كۆتايى مۇفەكان.

لە ئاكامدا پىاۋىكى ھەزارى نەدارى پەش سېي بەرامبەرم وەستاو داۋاي خىرى كرد، چاۋىكى سۆزەم بە خۇمدا گىراپو مال و مىندالەم وەك شىرىتەيكى فېدېئۇ بە خىرايى بروسكەيان بە مىشكەم دا، باشە ئەم دىنارە ھەربۇ ئەم پىاۋەكەم دەستە باشە.. خوايە گيان وامن بەخشىم بە خەزىنەي تۇ، تۇش خاۋىنى پەحمەتى زۆرى و لە خىرو شادى بېبەشمان نەكەيت كابرى پىرى بەسالچوى پەش چەرمو بە خۇشحالىيەو پەرەكەي وىرگرتو ھەنلىك نزاى كرد، لە دوا و تەيدا وتى: ئەمە چەند پۇزىكە بىرسىم سوپاس بۇ خوا سفتاحم كرد.

لە ناخەو ھەستەم بەناسودەيى دىكرد، بەلام ئەي چى بۇ ئەم شەوگارى كەسى ژەمى پۇزگارى بۆتە يەك ژەم و ژەمەكەش پەنگە ئەم شەو نەبىت، وەك لە خەۋىكى خۇش ۳۳ ۴ پاپەرم بە دىنگى بانگى عەسر بەھۇش خۇم ھاتەوہ.. بەرمو مىزگەوت پائەم نا،

عەرمبەنەكەم بە عەمۇدېكەو بەستەو.. چۆمە ژوورئ... پاش تەواو بون، پوم لە بازار
 كردهو سەر ئەنجام ئەم پۇژە بە دەستى بەتال بەرمو مال گەرامەو. ئەو شەو خۆم
 مال و منداڵم بېشۆ ماينەو، زۆر راستە (القناعه كنز لا يوفنا) كچە بچكۆلەكەم وتى:
 بابە گيان ئەزانى دوتنى شەو زۆر خۆش بوو وتم: بۆ بابە گيان شەوگار ھەر شەوگارەبە
 ھېمىنى وتى: دوتنى شەو بۆنى كولتيرى سەر عەلادېنەكە ئەم ژوورەى پېركردبو، بەلام
 ئەم شەو بۆنى ھېچ ناكەم.. ئەمشەو برسېمەو دوتنى شەو تېرىبوم.. بابە گيان بۆ نانت
 بۆ نەھىناينەو؟!

نەمزى جى وەلامى ئەم كىژۆلە دلپەر خەم و خەفەتى برسېتتېيە بدەمەو، ناچار وتم:
 كىزە جوانەكەم ئەم شەو بنو پشت بە خۆى گەورە ئىوارى داھاتو بە تىرى دنووت،
 منداڵ زۆر ھەست ناسكە وتى: بابە گيان تۆش وەك من برسېتە؟
 بەناچارى وتم: پۆلە گيان من ھەمو ئەم پۇژگارە برسېم بوو.. ئەمەش شەوگارمەيە..
 قسەى زۆر لە نىوانماندا پروویدا.. كاتىكەم زانى دەنگى نەما! ھەستەم پەرگرتو سەيرم كرد
 چاوە ماندومكانى نوھى خەوئىكى خۆش بووبون.
 منىش لە دوا ناھما وتم: خوا ئەو بەگرت نانو ناوى لىگرتوینەتەو.. ئەگەر ناھەقىمان
 لىدەمكات خۆى گەورە لىي قبول نەكات..

نازانم چۆن منىش لە تاو برسېتى و بىكارمەيى و بىناوى سارد چۆن خەوم لىكەوت بەلام
 ديار بو شەكەتى پۇژگارو خەفەتى دنيا كاسى كردم و خەفەبوم.
 نىوہ شەو درەنگ بوو لەتەپەتەپى سەربان بەخەبەر ھاتم، تا دەھات دەنگى تەپەى
 قاچيان نىزىكتر دەبوو، لە پەر پەرچەلەكەم و شايتەمانىكەم ھىنا، كە زانىم راستەو خەو نىە
 لە دللى خۆما وتم: ھەبىت و نەبىت بەم ناوختە ئەمە تەپەى پىي دزە.. خواپە خىر..
 جا بۆ نەيەن.. چىمان ھەيە بىيەن؟! ئەوہى دۇزبانەو خەلاتيان بىت، كاتىكەم زانى سى
 كەسى دەم و چاوە ھەلبەستراو جوان دەماغيان كردبو دووانيان كلاًشىنكۆفيان پىيەو
 يەككى تريان دەمانچە.

لىمان پاپەرىن و داواى پارەو ئالتون و كەرسەى گرانبەھايان لىكردىن.. ھەمومانيان
 خستە سوچىكى دىوارى ژورەكەو.. مال و منداڵ وىستيان ھاوار بكەن و بىزىكىن.. بەلام
 مىليان لىپراكشايىن و ورتەيان بىرىن.

قەدىمىكى باش گەپان ھىچيان دەست نەكەوت، منىش لە ناخەو ھىرۇكى (قصة اللص والفقير) م بىر كەوتەو ھەكە لە نىو ھەدا ھەلى كوتايە سەر مالىك و مالىكە زور ھەزاربون ھەرچەندە گەپا لە مالىكەدا ھىچى دەست نەكەوت خاومەن مال وتى: بېورە ھەكەوت مەن بە پۇزى پوناك ھىچ لەم مالى خۇما نابىنمەو ھەكەوت ئىستا كەسىكى نامۇى ھەكەتۇ بەم بەم بەم بەم ھەكەوت تارىكە چۆن شتت دەست دەكەوت دزەكەش بە پوو زەردى بۇ ھەكەت.

نەمانىش زور گەپان ھىچيان دەست نەكەوت سەركەردەكەيان پوو تىكەردم كەتە كۆن كوا پارە.. كوا ئالتون.. كوا كەرمەسى گرانبەھا.. لە كۆت قايەم كەردوون، منىش لە ھەكەوت و تەم: براگيان لىتان ھەكەوت بۇ مالى مەن ھاتوون ئىمە زور ھەزاربون پوو لەو مالىكە كە تەنەكە خۇلەكەيان پەپە لە پاشەپۇكى ئىوارمەيان.. قەسەكەم تەواو نەكەرد كچە بچكۆلەكەم بە كزۆلەيمەو ھەكەوت: بابە گيان نەمانە خوارىنى خۇشيان بۇ ھەكەوت پوو كەردە كەبەك ھەكەوت دوبارە ھەكەوت: خالە گيان مەن زورم بىرسىيە.. ئىوارمەن نانمان نەخواردە.. ھىچمان نىيە بۇ نازارمان نەدەن ئىمە ھەزاربون.. گوناھىن.. پەپە كچەكەم پاكىشاو بىدەنگەم كەرد، لەو لاشەو ھەكەوت داپكى مەندەكەن بە ھەكەوت قەسەكە كەوتە قەسەكەردن، كاكە گيان خەرتان نەكەت گەپان لىلانمەن.. خۇمان لە ھەكەوت كەمەستىدا دىنالىن ئىتوش سەر باقى نەم ھەمە گرانىيە پەخەتان گەرتوون، پەكەكەيان نىيازى ھەكەوت ھەمە بۇلەم سەركەردەكەيان ھەكەوت وازى لىبەنە.. دىارە ئىمە بە ھەكەوت ھەكەوت كەسەكە تەپان ھەكەوت: باشە ھەكەوت پارە شتەيان نىيە كەرمەسى خوارمەن چەيان ھەكەوت ھەكەوت بەرەن..

منىش ھەكەوت: كاكە گيان خاومەن ھەكەوتەكە سىتەيم.. بە ھەكەوت كۆپەردەمە چەند دىنارەك پەپە نەكەم بۇ ھەكەوت مەندەكە.. كەپەم كەم دەست.. نەم ئىوارمەش بەمى شىو سەرمەن ناوئەو.. ھەكەوت نەكەم بىلەم چەند پۇزىكە ناگەر لە مەلمان نەكەوتەو.. ھەكەوت.. بۇ قەسە نەكەم.. ھەكەوتەن ھەكەوت بۇ ھەكەوت گورگى بىرسى تەپان بەرەن..

كچە بچكۆلەكەم لەكەل خۇشەكەكە تەرى دىگەرە، پوناكى لاپتەكەيان تەگرتەن.. پاشە كەمەك نەو ھەكەوت نەكەكە بەدەستەو بۇ بانگى پەكەكەيان كەرد: ھەكەوت پەپە ھەكەوت.. لە مەكەكە تەرىكەت دەست كەوت بىدەبەو دوو مەندەكەش ھەكەوت تۇزەك مەنچە ۳۳۶ مەنچە خاومەن ناچار دەستى كەرد بەمەر باخەكە ھەكەوت پارە داپە دەست

كەچەكانەم..منیش لە دەستی كەچەكانەم گرتو دامەووە دەست خۆیان و وتم: پارەى ئۆوهمان ناوێت با بەپاروى حەرام گۆش نەبەن كەچى بەكێكیان وتى: بېگرە.. پارەى مامى خۆتە. ناچار زەردەخەنەمەكم كردو پارى بون.

لێیاندا پۆشتن.. لەدوا سەرنجیان لە دوا ھەنگاویاندا سەركردەكەیان وتى: كاكە بەچى زەردەخەنەت كرد گالتەت بەچى ھات؟

لە ناكامدا وتم: كەسێك پۆحى زیندو بێت و بەزمى بە منداڵى ئاوەادا بێتەووە ھەیفە دزى بكات ھەیفە كارى خراب بكات.

شەو كوتەكە وتى: پیاو خۆى ماندو دىكات بەلام ھەیفە بۆ ئۆو نەبێت گەردنتان ئازا بێت.. ئەگەر پیاویم بەسە.

لە دەرگای دەرەووە پۆشتن ھاتمە لای منداڵەكان و پارەكەمان ژماردەنھا ۵۰۰ دینارى سويسرى بو.. خواپە نەپچرى بۆ ئیمە زۆر بوو..

(كە خودا دای ناڵیت كۆرى كۆى).. ھەمو گەشاپنەووە، بڕپارى خواردنێكى خۆشمان دەرکرد..وتم: خواپە زۆر سوپاس گەر تۆ پزق بنیڕیت بە چەتەو دزیشدا بێت ھەر دەینێریت.

سود وەرگیراوە لە دەفتەرەنامەى بەرێز مامۆستا مستەفا حەسەین میرەسورە

دەرياو ئيمان و ھەنگاو

بەرپىزان ئىمە مسافىرىن .. سەفەرىكى دوورو درىژ .. پىگەى تۆلان .. پىگاپەك
كەمىمان بېرپو زۆرى ماو، پىگاپەك لە جىھانى نەبوونەو دەستى پىگەى ئەو كاتەى كە
ئىمە ھىچ نەبوين.

ئىمە پىبوارى پىگەى عىشقىن بەرمە بەھەشت كەوتوپنەتەرى .. بەردەوامىش پىگە
دەبىرىن تا بەردەم بارەگای پەروەردگار.

نەمە مېھرجانى خودايىيە ھاتوم بەم چەند پەيشە بېخەشى ئىمەو خويىنەرانى، خوايە
گيان ئيمان خوشبە .. خوا گيان لەو دونيا نەپەمىتەو بەرووماندا .. خوايە گيان عاشقى
ديارتىن.

بەرپىزان دەبىت لە گوناھ كەردن دووربەكەوينەو .. چونكە گوناھ كەردن دەبىتە
بىزاركەردنى رۆح ھاتوپ مەنچەمىكەمان دەبىت كە رۆحمان تىمار بكات، بەئىن دەمىن بە
ئاوى ئيمان خۆمان بشۆين و نەگەپىنەو بۆ گوناھو جىھانى گوناھ.

بەرپىزان لىرەدا دەمويست سى خال باس بەكەمكە ئامۇزگارى خۆم بەم پىش ئىو ..

۱. پەيوەندى ئيمان.

۲. لىكچونى ئيمان "تەشبە"

۲. ھەنگاو نان و چوئە پىشەو.

- ئيمان شتىكە نەبىنراو .. بۆ ئەوۋى بىناسىن دەبىت لىكچونى بۆ بەكەين .. نەونەى
بۆ بەپىننەو .. زاناپان چەند شتىكىان باس كەردو.

پەيوەندى ئيمان چىيە؟

پەيوەندى عىلمى چىيە؟ جىياوازى بەدى دەكرىت لەم نىوانەدا:

پەيوەندى عىلمى چىيە: ئەو پەيوەندىيە كە لە نىوان مامۇستاو قوتابىدا ھەيە.

⁵ سود وەرگىراو لە وتارىكى مامۇستا تەحسىن ھەغەرىب .

لە نىۋان دوكاندارو فرۇشياردا ھەبە، لە نىۋان دىكتۇرو نەخۇشدا ھەبە.

باش تەۋاو بونى ئىتەر يەكتەر ناناسنەۋە، پەيۋەندىيەكى وشكە، دىتوانىم بلىنىم پەيۋەندىيەكى بەرژمەندىيە (مىصلە) بەلام پەيۋەندى ئىمانداران كە يەكتەر بەبەكەۋە دىبەستىتەۋە، ئىتەر بىرانەۋەى نىيە.

لەسەر بناغەى خۇشەۋىستى يەكتەرمان خۇشەۋىت، ئەۋ پەيۋەندىيە تەنھا بىرۋادار ھەستى پىدەكەن، بە چاۋى دىل يەكتەريان خۇش دەۋىت.

- ئەۋەى گىرنگە بۇ ئىمانداران دىبىت بىزانىن چى دىمكات.. چ كارىك دىمكات.. بۇكى دىمكات.. لەبەرچى دىمكات.. بە كام مەبەستە نىيەت ئەنجامى دىمكات.. لە كۇتايدا چ چىزىكى لىۋەردىگرىت.. چ ئاكامىكى دىبىت..

خۋاناسىك دەلىت: ئەگەر ھەزار چار قورئاننى لەبەر بىت ئەبىت بىزانىت بۇ لەبەر تەردە، دىبىت وات لىبكات نەفەست كافىرەبىت.. نەفەس زۇر گىرنگە ھاپىيان.

بۇ نەمۇنە: كاتىك نوپۇز دىمكەت دىبىت بىزانىت بۇ كى سۈجەدە دىبەت.. دىبى بىزانىت چى دەخەيتە سەر زەۋى!

دىبىت ئەۋە بىخەيتە سەر زەۋى كەلە نەفەسدا ھەبە، "رۇخ دىل ۋىگان"، سۈجەدە بەرەت. ئەۋ كاتە مەۋى ئىماندار.. بىرۋادار بە پەيامى ئاسمانى ھەست بە جۋانىيەكانى ئىمان بەھا بەرزمەكانى دىمكات.

پارىزگارى لە ۋتەۋ رەفتارو كىردارو ئەمانەتە ئىرادەۋ ھەق دىمكات، دىتوانىم بلىنىم ھەستى بەرامبەر دىمكات، ھەستى بۇ مىرۋەلەپەكىش دىمكات ۋەھقى ناخۋات. كەسى بىرۋادار (ئىماندار) ۋەك دىرەيە.. دىرەيا! دىتوانىت سەرنەج بىدەت بىزانە ۋاپەۋ ھەستى پىدەكەت.

- دىرەيا سىفەتلىكى ھەبە كە مىردو ناگىرەتە خۇى، ئەۋ ماسىيەنى كە زىندون لە ناۋ ئاۋادا دىجولنى سەما دىكەن دىخۇن بەلام كاتىك دىمەن دىرەيا ناپانگىرەتە خۇى فرىيان دىماتە دىرەى.. ھەروەك چۇن لەناۋ دىرەيا ئىماندا كەسىك دىمىنىتەۋە كە زىندوبىت.

- دىرەيا دىبىتە رۇخى ئەۋ شتەنى دەچنە ناۋى دىرەيا، سەرنەج بىدە ئەۋ كەشتىۋ بەلەمانەى لە ۋشكانىدا ناچولنى بەلام كەدەچنە دىرەيا دىپانچولنىنى، كە سىك مىردو بىت كە دىتە ناۋ ئىمانەۋە رۇخ دەچىت بە بەرەنداد دىبىن بە كەسىكىت.. مەۋىكى

نەمۇنە: كەسك دزە درۆزە.. داوڭن خاوپن نىيە.. خەلگى لىي دىترسن بەلام كە چوۋە بازىنەي ئىمانەۋە ئەۋ كىرەۋانە ھەمۇى دىگۇڭىت.

پان گالىتە بە باۋكى دىكات لە داپكى دىدات براۋ خوشك گىرىيان خواردوۋە بە دىسىيەۋە.. كە بەتەۋاى ھاتە بازىنەي باۋمىرەۋە دىبىتە مۇڭىكى جوان ۋە نەمۇنەيى. لە رابرونى ئىسلامدا چەندىن كەسمان دىۋە لە كۆمەلگەي كوردىشماندا چەندىن كەس ژىۋان بەلام ئەۋانەي ئىمان كارى تىكرىدون، چەند سالىشە مردون، نەۋەكانىيان بە زىندوى پادىيان دىكەنەۋە نەمرن.

- ماسى ناۋ دىريا ناخەۋىت.. مۇڭى ئىماندار ناخەۋىت.. (ئەۋ خەۋتەي كە جەستەۋ لاشەي پىشۇ ئىسراحت دىكات. بەلام رۇخى لەلى خودايە.

بەبەردىۋامى ۋە ھەردەم ناگاي لەۋ كەسانەيە كە پىۋىستىيان بەۋە، ئەۋ ھاۋكارىيان دىكات. نەداران.. كەم تۋانان.. لانەۋازن.. خۋىندىكارن.. ئەم پەروشىانە بە ھىزو باۋمىرەكەي بۇيان دىكۇشىت. چىز لەۋ ھاۋكارىيە ۋەردىگىڭىت.

- سىفەتىكى تر دىريا قەت پىس نابىت، پىسىيەكان بە ناۋ دىشۇرىنەۋە بەلام خۇي پىس نابىت، ئەۋ كەسانەي گوناھبارن دىنە ناۋ دىرياي ئىمانەۋە پاك دىبەنەۋە ھەرجى گوناھيان ھەيە دىشۇرىتەۋە پاك دىبىتەۋە.

دىريا بەخشندىيە دىبەخشىت بەۋ شتانەي لە دىۋوربەرى ھەن.. پاشانىش دىبەخشىت بەۋ شتانەي كە لە دورىيەۋە ھەن، سەرنج بدە باران دىنرىت بۇ ئەۋ شۇنە دورانەي كە پىۋىستىن.. خۇي دىستى پىيان ناگات.

ئايا سەرنجىت داۋە مۇڭى ئىماندار خىرى ھەيە بۇ ئەۋ كەسانەي كە دورن لىۋى.. نەك تەنھا ئەۋانەي كە لىۋى نىزىكن.

كاتىك ئەۋ كەسە ئىماندار نىيە خىراپە خىرىيان ھەر زۇر كەمە بۇ چۈردەۋىيان ئازارى داپك ۋە باۋك ھاۋسىكانىيان كەسانىتر دىدەن.. بەلام كە بونە بىرۋادار زۇر دىگۇڭىن ۋە ھاۋكارى يەكتر دىكەن ۋە ھەۋل دىدەن سۈدۈ قازانچ ۋە خىرىيان بۇ دورترىن كەس ۋە شۇن بىرۋات.

- ماسى لەناۋ ناۋدا دىريا نابىن؟

جۋان ۋەرد بەرمەۋە لەۋ ماسيانەي لە ناۋ ناۋدا دىرۇن ناۋ نابىن.. كاتىك شتىك دىخەيتە ناۋ ناۋمەۋە ھەمۋىيان ھەلەمتى بۇ دىبەن، ئايا كەي چىزى ناۋ دىكەن؟ كەي ناۋ دىبىن؟

ئەو كاتەى كەلە ئاو دېنە دەرەو ھەو خەرىكە دەیان خەنكىنى ئەو ساتە دەزانىت ئاو جىيە ئاو بۇ ئەو چەندە گىرنگە ئەو كاتە مەۋفى باۋەردار دەزانىت باۋەر (ئىمان) بۇ ئەو چەند گىرنگە كاتىك ھەست دەكات لەم كۆمەلگەپە ئىمان نىيە داپراۋەو چۆتە دەرەو (خارج) ئەو براۋ خوشكانەى خارج كە دلىان زىندە دەزانن ئىمان جىيە!!!

نامە دەنیرنەۋەو باسى گوزەرانى خۇيان دەكەن.. لە قەسەكانىاندا ديارە داۋای دوعای خىردەكەن.. ئەو كاتە بىر دەكەنەۋە ئەو كاتە دەزانن جىيان لە دەستداۋە.. ئەو كاتە دەزانن دلىان جىيە (زمان بەردەى دلە) ۋەك خواناسىك دەفەمەۋىت: گەر بەردە بىجۋىت دەزانىت زمان جىيە.

بەپىزان ئەمە بۇ ھەمو كەس نىيە بۇ ئەۋانەپە كە رۇحيان زىندە. مەبەستىەتى خۋای گەۋرە لە گوناھەكانى خۇش بىت، زۆرىكى باۋەردارىش ئەو ژىنگەپەيان بىنى.. ئەۋە نەبو خەۋنەيان پىۋە دەبىنى ئىستا ھاتونەتەۋە درېژە بە ژيانىكى ئىمانىانە دەمن.

- بەپىزان ئەمەۋىت تەنھا يەك ھەنگاۋ بىنىن و زۆر بەجىدى بىت تەنھا ھەنگاۋ بىنىن بە نەفسمانداۋ ھىچى تر.

شىخى گەۋرەى سەمەرقەند كە شىخىكى ناۋداربەۋە لە ئامۇزگارى و موحازەرمكانىا قەرمبالقىيەكى زۆرى پىۋە بوە، پۇژىك دەپەۋىت بىتە ئاو خەلگەكەۋە وتارىيان بۇ بدات سىفەتى مەزگەۋتەكە ۋاھابو دوو دەركاى ھەمبەۋە پەككىيان لە داۋاۋە ئەۋى تریان لەلەى مەجرابەكەۋە، جەنابى شىخ كە دېتە ژوۋرى ھەنگاۋىك دەنىت و كەسىكى ترىش لە دەركاگەى تەرەۋە دېتە ژوۋرى و ئەم قەرمبالقىيە دەبىنىت و دەلىت:

رەحمەتى خواتان لىبىت ھەركەسەۋ لە ئاستى خۇپەۋە ھەنگاۋى بچىتە پېشى.

كاتىك شىخ گۈپى لەم قەسەپە دەبىت دەگەپتەۋە ناچىتە دوانگەكەۋە خەلگەكە بانگى دەكەن: يا شىخ بۇ ئەۋى، ۋەرە وتارمەكان پېشكەش بەك..

جەنابى شىخ دەلىت: وتارو ئامۇزگارى ئەمەۋ ئەو وتەپە بو كە ئەو پىاۋە ھەرمۋى واتە ھەركەسىكتان لە ئاستى خۇپەۋە يەك ھەنگاۋ بچىتە پېشەۋە لە ھەمو بۋارەكانى چاكەو خىر خۋازىدا بەسىەتى.

شاعىرىك لە بەردەم خواناسىكدا دەفەرمەۋىت: بۇ ئەۋى مەۋفى ئىماندار بگاتە لای خۋا دو ھەنگاۋ بىنىت پەككىيان بە نەفسى خۇپداۋ ئەۋى تریان بەردە لای خۋا بچىت.

خواناسەكە دەلەت ئەو كەسە زۆرى وت، تەنھا يەك ھەنگاۋ بىئى و بەس.. ھەنگاۋىك و بىرپارنىك پەشىمان بونەۋەى تىدا نەبىت و نەگەرپتەۋە سەر خراپەكارى. ھەنگاۋىك ئىرادى ئىمانى گەشەى تيا بىكات و بەرھەمبەت.

لە كۆتايدا ھىوام واىە ھەنگاۋ بىئىن بۇ پىشكەۋتن.. بىرپارنىك بىھىن كە لە پىشەۋاكەمان بىچىن.

ھەنگاۋىك بىت بۇ خۇ چاگردن و دىۋارنىك بىت بۇ نەگەرپتەۋە بۇ لاي گوناھەكان. لە دىرپاي ئىماندا خۇمان زىندو بىكەپنەۋە بىيئە رۇحى پاك و نەگەرپتەۋە بۇ لاي گوناھ. دۇنيا بە ھەركاتىك ئەو ھەنگاۋت نا ھەست بە چىز ئەكەپت، دۇنيابە كە ئەو بىرپارەت داۋاكارت تياكرد ھەست بە چىزى ئىمان دىكەپت.

ھىۋادارم پىز لە خۇت بىگىرت خۋاي گەۋرەش پىزدارت دىكات.. لە كۆتاى پەپشەكاندا دىلەپتەۋە:

۱. ھەستت بە پەپشەندى ئىمانى كىرد.

۲. چىزت لە تشبىھى دىرپاي ئىمان وىرگىرت.

۳. بىرپار دىدەپت ھەنگاۋ بەرەو چۈنە پىشەۋە بىئىت.

كەۋاتە: دۇنيابە ئەندامىكى بە كەلگى قوتابخانەكەى محمد (صلى الله عليه وسلم)

دىمىيت انشاء الله السلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

دریژهی نه خشی که نیسه بۆ گاور کردنی مسولمانان له جیهاندا

له دیمانه په کی اشواک کولن یانق)⁶

دیمانه / ئه یمن ابراهیم

و / باوکی محمد

پ / بهرێز اشواک کولن یانق ئهو رێکخراوه خێرخوازیه رۆژئاواییانه چیه له جیهانی ئیسلامی به گشتی و ئهفریقا به تایبهتی؟

- له راستیدا ئهوانه رێکخراوی که نه سین و له ژێر بهردهی رێکخراوه مرۆپیه کاندای کار نه کهن، به لای ناوهرۆکی کارمه که یان به گاور کردنی مسولمانان و دورخستنه موبانه له دینه که یان به چهندمه رێگه و شیوازی جیاواز.

پ / ژماره ی ئهو رێکخراوانه چهندین که کوژی که نه ی جیهانی بهرپوه یان ده بات و چاودێریان ده کات؟

- سه ر ژمیری کردن و ژماردن یان ئاسان نیه، به لای نه توانم بلیم که ژماره یان له چهندمه ههزار تیپه ر نه کات، ته نه له سو داندای 500 رێکخراوی که نه سی هه ن کار بۆ که نیسه نه که ن.

پ / رێکخراوه که نه سیه کان چۆن هه لکه ستن به کاری به گاور کردنی مسولمانان؟

- رێکخراوه که نه سیه کان، یان راستر بلین نه سرانیه کان، له خو ووه کو پرا نه هه لئاسن به و کاره، به لکو به پێی نه خشیه کی بۆ دا پێژرا و ورد کار نه که ن، لی کو ئینه وه ی ئهو

ولتە يان ئەو شوپنە ئەكەن كە ئەپانەوئى كارى تيا بىكەن، بەپپى ئەو نەخشانى
كە ئەو ئاپىنانەى كە تىايەتى و شوپن كەوتەى ھەر ئاپنىك، پەيوەست بونى
خەلكەكەى بە ئاپىنەكەپانەو، پېويستى ئەو خەلكە بە خزمەتگوزارىيەكان وەك
پارەو خواردن و تەندروستى خویندن و خزمەتگوزارىيەكانى تروە ھۆكارەكانى بە
گاور كردنیش زۆرن، بە پېئى ئاپنى ئەو كەسەى كە ئەپانەوئى بىكەن بە گاورو
ئەندازەى وابەستە بونى بە ئاپىنەكەپەو ئەگۆرئەت، ئەو كەسە چەندە پېويستى بە
پارەو مال و يارمەتى و چارەسەرکردنى بارى گوزمران و تەندروستى ھەپە، بۇ نمونە:
بى دىنەكان ھىچ گىرفتىكىان نىە لەوەى كە بىن بە گاور ئەگەر پېويستىيەكانىان بۇ
ئەنجام بىدن، بەلام مسوئلمانەكان ئەو پىخراو كەنەسىيەكان لە دوو پرومەو
كارئەكەن، يان كردنىان بە گاور رىان دورخستەنەو ميان لە ئاپىنەكەپان ئەگەر نەبوون
بە گاور، وەھۆكارەكانى بە گاورکردنى مسوئلمانان پەلە پەلو قۇناغ قۇناغ نەروون لە
گەئىدا ھەئىئەننىن و ئىغراى ئەكەن بە زۆرشت.

پ / ئېو چۆن كەسپكى مسوئلمانان لە ئاپىنەكەى دور دەخستەو؟

- ئەگەر پابەند بواپە بە دىنەو ئەو لە پىگەى ئىغراکردن و ھەواو ئارمەزومەكانەو
(شەوات) ئەچىنە زورمەو، وەك پىدانى شوھرىت و ئاوبانگ و دەستەبەرکردنى
خویندن يان پەلوپاپە يان ئافرىت، پەكك لە شارمزاكانمان بەردەوام ھاوړپىيەتى
دەكات، ھەمو پېويستىيەكى بۇ جىبەجى دەكات و بەردەوام لە گەئىدا دەبىت بۇ
شېكردنەو چارەسەرکردنى گشت گىرفتەكانى تا واى لىيەت دەبىتە كۆپەى دەستى
ئىمەو لە ھەمو كارپكىدا دەگەرپتەو بۇ لامان، ئىتر وردە وردە لە گەئىدا خەرىك
دەبىن تاكو زۆر بە ئاسانى يان دەبىتە گاور دپتە ئاواپىنەكەو، يان لە ئاپىنەكەى
خۆى دور ئەكەو پتەو باومرى پېئى نامىنى.

پ : ئەى ئەگەر لە ھەندى ولتە سەرنەو كەتتاپە لە مەبەستەكانى خوتانداو فەشەلتان
بىناپە چىتان ئەكرد؟

- ئەگەر ئەو سەرى نەگرتاپەو سەركەوتو نەبوپناپە، ئەو چەندە ھۆكارى ترمان
ئەگرتەبەر وەك زەخت كردنە سەر ئەو ھۆكومەتانەى كە بە تەوجىھاتى كەنىسە
نەنەرپۇشتن بەو كە لەپىگەى چەند ولاتىكى رۇزئاواپىيەو ئەو ھۆكومەتە ئاگادار
۳ ۴ ۶ ئەكراپەو، وە تەھدىلچىمان ئەكرد بە بىرنى ئەو يارمەتى و خزمەتگوزارىيەى

كەنەماندا بە گەلەكانيان.. ئەو خزمەتگوزاريانەى كە نەيان ئەتوانى وازيان لىيىنن و زۇر پىويستيان پىيىبو يان پىگەى ترمان ئەگرتەبەر ئەويش دانانى جۇرپىك لە گەمارۆى ئابورى لە سەريان يان دروستكردن و نانەوى ئازاوەى تايەفەگەرى و ئايىنى لە ناوياندا.

پ/ دەربارەى سەرچاوەى ئەو پارانەى كە كەنيسە دەستى دەكەوئىت و ئەيبەخشىت چى ھەيە؟

- لە پۇژئاوا بەپىي ئەو ياسايەى كە ھەيە پىژەى ۵% ھەمو ئەوانەى كە لەوى كار ئەگەن ئەپوات بۇ كەنيسە پىكخراوە كەنيسەپيەكان، ئەمە جگە لەوى كە زۇربەى ئەو دامەزراوە پۇژئاواپيانەى ئەفريقا و ئاسيا كەنەسەن بە پەلى يەكەم، بە ماناي ئەوى كە پارەكانيان بۇ بەرزەمەندى كەنيسە و چالاكەكانى كەنيسە ئەپوات و كەنيسەش لەلەى خۆيەو بە چالاكى و كارەكانى خۆى بەكارپىيىنى، بە نمونە: كەنيسەى مىسرى زياتر لە ۱۰ ھەزار قوتابى لە خواروى سۇدان لە خۆى گرتەو پارمەتيان ئەدات، تا لە داھاتوود: بىنە قەشە يان شارمزا لە ئايىنى نەسرانيدا (مەسيحى).

پ / زانراوە كە زۇرپىك پەلو پايمەى كەنەسى بەرزت ھەبوو، ھەستت بەچ جۆرە ژيانپىك كەردو لە ناويانداو چۆن ژياوئىت؟

- پىكخراوە پۇژئاواپيەكان بىلپىرسىنەو پارمەيان بۇ ئەپشتن و ھەمو پىويستىەكيان بۇ دابىن ئەكردن لە دوا مۆدىلى سەيارە و خانوى چاكو ھەرجى پىويستىەكى ژيان بوو لەبەر دەستمانا بوو، سەفەر كەردنمان بە سەرانسەرى دنيا ئازادبوو پارەكى دەدرا، لە خۆشى و ژيانپىكى بى وئەدا بووين، بەلام لەگەل ئەوانەشدا بەردەوام ھەستم بە بىزارى و دەرپاوكيى ئەكرد، ھەستم ئەكرد كە ئەم كارانەى مەن ئەيكەم لەگەل سەروشت و فەترەتى مندا ناگونجىن، قەت ھەستم بە ھىمنى و ئارامى دەروونى نەئەكرد.

پ / چۆن ئەم ژيانە خۆش و رابواردنەت وازلىيىناو بەرمە ئىسلام ھاتى؟ چۆن قەناعەتت بە ئىسلام كەرد؟

- سوپاس بۇ خوا پىگەى راستم دۆزىەو ھەمو خۆشى و شتەكانم بەجىيەشت بۇ كەنيسە، بە راستى ھەستم كەرد تازە لە دايك بوم، دواى ئەوى لە سالى ۲۰۰۲ بومە

موسولمانو ئىسلام قىلگىرد ئىتر تەواو دەروم كەوتە ئارامى و خوشىەو لە بەراوردىردىنى ئاينەكانەو لە كاتىكدا كە دىراسەى ماجستىر مەخويند بەم دەرنەجامانە ھاتمە دەروە:

● قورئان ناوى نوسەرى ھەنەگرتو ھەك لە ئىنجلەكاندا ھەرىكە بە ناويكەومىيە.

● قورئان ھەرموودەى خواى گەورمىيە، باس لە ژيانى پىغەمبەران دەكات ھەر لە گەورەمانەو ھەمەو تەكو محمد صلى الله عليه وسلم.

● سىرە ژيانى پىغەمبەر دووپاتى دەكاتەو كە ئىسلام يەكەم ئاين و دواترىن ئاينىشە.

* ھەمو پىغەمبەران بانگەشەى توحىدو يەكتاپەرستىان كىردو، ئەمەش تەنھا لە ئىسلامدا بەو شىوئە پەروان كراوتەو.

* ھەمو پىغەمبەرىك گىرەگى تايبەتى ھەموو بۆ گەلىكى تايبەت نىراو، بەلام پىغەمبەرى ئىسلام بۆ ھەمو مەقەلەتە بە گشتى پەوانەكراو.

* كىتەبە پىشەوكانى تر ناتوانىن جىياوازى بىكەن لە نىوان (گوفتارى خواو گوفتارى پىغەمبەرمەكو گوفتارى نوسەرمەكو)، ھەرجى نەو ئەمانخويندەو: يوحنا وتى، بەترەس وتى.. ھەروەھا بەلام لە ئىسلامدا ھەرموودەى خوا پەروانە كە قورئانى پەروە، ۋە قەسەى پىغەمبەرىش ئاشكەرىو زانراو، ژيانىش ھەموى نوسراوتەو وون نەبوو، زانايانى ئىسلامىش قەسەكانىان پەروانە (ھىچ كام لە ھەرموودەى خواو پىغەمبەرو قەسە زانايان تىكەل بە يەكترى نابن) ئەمانە بەلگەن لە سەر پاراستنى خوا بۆ ئەم دىنە.

● ئىسلام دادپەروەرى و يەكسانى تىايە بۆ ھەمو موسولمانەكان بەبى جىياوازى، بەلام لە مەسىھىيەتە يەكسانى نىيە، مەن زۆر شت ھەبوو جىگەى شەرمە بوو بەھۆى پەنگى پىستەم، چونكە مەن شەرمە بە خۆم ئەھاتەو لەبەر پەش پىستەم لە بەرامبەر سەپى پىستەكانا، سەرمەپەى ئەھەى كە مەروۇ لە مەسىھىيەتە چەند جۆرو پەلەيەكن، پەشەكان بۆ خۇيان نوێز ئەكەن، سەپى پىستەكان بۆ خۇيان، لە كەنىسەكانى ئەمەرىكادا پەش پىستەكان ناتوانن لە كەنىسەى سەپى پىستەكاندا نوێزبەكن، مەزىرى

دەرمەۋى ئەمەرىكا (كولن پاول) ناتوانىت بېچىتە كەنىسەيەكى سېى بېستەكان و قسەيان بۇ بىكات، بەلام لە ئىسلامدا ئەم جياكارىيە نىيە، ھەر كەس زوتەر گەيشتە مرگەوت ئەو پەرزى پېشەۋە بەرنەكەۋىت، مەۋفەكان لاي خوا يەكسانن، زور ئاسايىيە ئەگەر ئىمامەكە سېى بېست بېت يان پەش بېست بېت ھىچ گەفتىك نىيە، بەرپەزترىن كەس لاي خوا ئەومىيە تەقۋاۋ خوا ناسى زياتر بېت بېگۈيدانە زمان و پەگەز و لات.

پ / چۆن كەنىسە ھەۋالى ئىسلامەتى تۆيان پېگەيشت؟

- زور بېزار بون توشى ھەلچونىكى زور بون، بەھەم شىۋەك ھەۋلىاندا كە پەشىمانم كەنەۋە لە ئىسلام، سەرمتا بە ھەلئان و ئىفراگردن، ھەم شىكىيان خستە پشتم تاكو پاشگەز بېمەۋە پەممانى زور شتيان پېدام، كۆمەلىك شاندى زور لە ناۋە دەرمەۋى سۇدان ھاتن بۇلام و پالەپەستۋىيەكى ئىجگار زۇريان كەردە سەرم، بەلام كەزانيان بىسۋودمەن بە تەۋاۋى لە ئىسلام تېگەيشتوم، ئىتر كەۋتنە ھەپشە لىكرىنم بە كوشتن، تەنانت ھەپشەكە لە قسە گوشتار تېپەپراندى وىستيان بە كەردەۋە جىبەجىي بىكەن، تا ئىستەش چەند جارلىك ھەۋلى كوشتنيان داۋم، ئىستا مەن ناۋېرم كەشت بىكەم بۇ ۋلاتە پۇژناۋايەكان لە ترسى ئەۋەى نەۋەك بىكوژن، ھۆزەكەم بەردەۋام بەرگىرەم لېنەكەن، لەۋ كاتەۋە ھاتومەتەۋە ناۋ ئىسلام ھەست ئەكەم كەلە ژېر چاۋدېرى و پارىزگارى پەرومردگاردام، دىنيى تەۋاۋم بۇ دروستبەۋە كە مردن و ژيان بە دەست خوايە، لەبەر ئەۋە لە مردن ناترسم، ئەۋەى لە پېناۋ بەرگىرى لە ئىسلامەكەيدا بىكوژى ئەۋە شەھىدە، پاداشتىكى گەۋرەۋە نەپراۋەى لاي خۋاى گەۋرە ھەيە، بەلام گاۋرو جولەكە زور سورن لەسەر ژيان و ژيانيان زور خۇش دەۋىت، بەلام مەۋفى مەسۇلمان ئاينەكەى لە ژيانى خۋى خۇشتر ئەۋىت و ھەرچىەكى بەسەر بېت لە پېناۋىدا پازىيە.

پ : دۋاى ئەۋە كە مەسۇلمان بۈيت چ نەخشەيەكت بۇ داھانۋەكېشا؟

- ھەندى كىتېم نوسى لەۋانە (بۇچى مەسۇلمان بوم؟) ۋە كىتېيىكىش لەسەر نەرم و نيانى سەماحاتى ئىسلام، دانەيەكى تىرىش لەسەر (شتە داھىنراۋەكانى مەسىحىمەتى نۆى)، ۋە ژيانى خۇم تەرخانكەرد بۇ بانگ كەردنى نامەسۇلمانەكان بۇ ئىسلام، ۋەبەشدارى كەردنى كەردەۋىم بە بەرھەم لە بنيادنان و نۆى كەردنەۋەى

سۆزانداندا لە پێگەى پێخراوى (پەكگرتنى ئىسلامى بۆ گەشە پېدان و ئاوەدانکردنەوى سۆدان) كە خۆم سەرپەشتى ئەكەم.

پ / كتيبي (بۆچی مسولمان بوما گرتگرتين پرووداوه كانى چين؟

- بەراوردكەم كردوه لە نيوان ئىسلام و ئاينهكانى تردا، دژايەتى نيوان ئەو ئاينانەى ترم پروون كردۆتەوهو دهرم خستوه لە بەرامبەر جيگيربونی ئىسلام، بەراستى ئەوهى كە زۆر سەرنجى ڤاكيشامو پيى سەرسام بوون بەرنامەى ميراكە لە ئىسلامدا كە بەج شيۆمپەكى پێك و دروست دانراوه، لە ئاينى جولەكەدا ياساى ميرات ھەمپە، بەلام ناپێك و پێكە ناتەواوى زۆر تياپەو دادپەروورانە نپە، وە لە مەسيحيتا ياساى ميرات ھەر نپە، بەلام ئىسلام بە شيۆمپەكى زۆر ووردو پێك و پێك چارەسەرى كردوه، تەنانەت ھۆزى (الدينكا) كە من ئەگەرپەمەو بەوى مەسيحين، چەندەھا سأل كيشەى بەشكردى ميرات ھەبۆھ لە نيوانياندا، بەلام بە ھۆى جىبەجىكردى ياساى ميرات لە ئىسلامدا بوو ھۆى چارەسەركردى كيشەكانيان ناگۆكى نيوانيان كۆتايى ھات.

پ / ژمارەى ئەوانە كە دواى مسولمان بونت شوينت كەوتون چەندن؟

- بە ھەزۆل و پەزى خواى گەورە تاكو ئىستە ژمارەى ئەوانەى كە لە سەر دەستم مسولمان بوون گەيشتۆتە ۱۵۰ ھەزاركەس، ھەروەھا ۲۵۰۰ لە گەورە قەشەو رېبەرانى نەسرانى، كە ھەمويان لە خوارووى سۆدان و لە شاخەكانى نۆبەو ناوچەى ئەنجنسان.

پ / چۆن قەناعەتت بەو ژمارە زۆرە كردوه كە بێنە ناو ئىسلامەو؟

- زۆر ئاسانە كەوا بكەيت كە نامسولمانەكان قەناعەت بە ئىسلام بپنن، چونكە ھيچ شتيكى واپان بپنپە، دواى ئەو ھەو ھەو پروون كردونەتەو كە ئىسلام ئاينپكە ھيچ گومانپكى تيانپە، ئاينپكە خوا تايبەتپەكى پېداو ھەر ئەو دینە لاى خواپەو قېولەو و ھەردەگيرت (ان الدين عند الله الاسلام). ھال عمران ۱۹ ﴿وہ دواندن و خيتابى بۆ ھەمو مروفايەتپە بەگشتى، ئاينپكە كە چارەسەرى ھەمو گرقتەكانى ژيان ئەكات، ھەروەھا ھەلساوم بە نوسينى چەندەھا نامە بۆ ئەو كەسانەى باومرپان بە مەسيح ھەمپەو ئەم شتانەم بۆ نوسيون .. خوا تەنپاى ھيچ

ھاۋەئىكى نىيە، ۋە خوا سى بەش نىيە بەلگە تاك ۋە تەنھايە. عىسا ئىلىيە السلام مەۋقەيىكە ۋە پىغەمبەرىكە، خوا ئارۋىيەتى بۇ گەلەكەي، نە خوايە ۋە كۆرى خواشە . . عىسا پىغەمبەرى خوايە بۇ ئەۋە ئىسرائىل بە تەنھا، ۋە پىغەمبەرىك نىيە بۇ گەشتى مەۋقەيەتى ۋە ئاپنى ئەسرىنى تەنھا بۇ ئەۋە ئىسرائىل بوۋە، ۋە كۆرى خوا نىيە ھاتىبەتە خوارى بۇ ئەۋە ھەلۋاسرى ۋە بىيەتە قوربانى لە پىناۋ تاۋانەكانى مەۋقە ۋە گەپابىتەۋە بۇ لاي خواۋ لە لاي راستى باۋگىيەۋە دانىشتى!! بەلگە بەندەۋ پىغەمبەرى خوايە.

پ / ئەي باشە ھەۋال ۋە بارۋدۇخى ئاھەمەۋارى مەسۇلمانان بىزارىيان نە كەردىت ۋە ۋاي لى نە كەردى كە نە يەتە ناۋ ئىسلامەۋە؟

- بە راستى ۋاقىم ۋە ما گە مەسۇلمان بوم بىنى مە مەسۇلمانانى ئىسلام لە ناۋ خۇياندا جىبەجىيى ناكەن، بە راستى خواي گەۋرە دوۋ سەرچاۋە راست ۋە دىروستى بۇ ژيانى مەدەنى ۋە سىياسى دانائە گە ئەۋاننىش قورئان ۋە سۈننەت، بەلام بە داخەۋە مەسۇلمانەكان لە ژيانى خۇياندا جىبەجىيى ناكەن ۋە ھەرمانەرۋاي پىناكەن ۋە ھۆكۈمەتەكاننىش لە ۋلاتە ئىسلامىيەكاندا پابەند نىن بە ياسا ئىسلام، ئەبەر ئەۋە لاۋازى مەسۇلمانان لە ئەنجامى دوركەۋتەنەۋمىيان لە ئاپنەكەمىيەۋە دىروستبەۋە، ۋە ئەگەر بگەرپنەۋە بۇ دىنەكەمىيان ئەۋا بە ھىز دىنەۋەۋە سەرگەۋتەۋە دەبن.

پ/ ھەز ئەكەين باسى ھەندى ئەۋ چالاكىيەمان بۇ بگەيت كە بەشدارىت تىا كەردوۋن دژى ئىسلام؟

- لە سالى ۱۹۸۱ كۆنگرىيەكى نەئىنى لە بىكەي لىكۆلنەۋە ستراتىجى لە ۋىلايەتى تەكساس گىرا، مە يەكك بوم لە ئەندامە كاراكانى ئەۋ كۆنگرىيە، دىروشمەكەي بىرىتى بوۋ لە: "چۈن بەرمەنگارى شەپۇلى ئىسلامى بىيەنەۋە؟" ئەۋىدا ۋەلاتە ئىسلامىيەكانمان جىا كەردەۋە پۇلنىمان كەردن بۇ ئەۋ ۋلاتانەي كە زىاتەر كارىگەرى ئىسلامىيان تىايەۋ پىشكەۋتەرتن ۋەك (مىسرو عراق ۋە پاكىستان)، ۋە ۋلاتانىكىش كە زىاتەر خۇشەۋىستى ئىسلامەتىيان ھەبىت ۋەك (ئىران ۋە ئەفغانىستان ۋە تاجىكىستان ۋە شىشان ۋە سودان ۋە تىشاد ۋە توركىيا).. كۆنگرەكە ھەرۋلاتەي بە تەنھا خەستە ژىر دىراسەۋ لىكۆلنەۋە تاپەتەۋە، لىكۆلنەۋەكەش بۇ مەۋە ۋەلامدانەۋە پىرسىيەكى گىرەك بوۋ ئەۋىش: چۈن بىچىنە ناۋ ئەۋ ۋلاتانەۋە كار

بەكەن بۇ بە گاۋر كەرنىيان؟ ۋە ئەگەر لەۋ مەبەستەمان سەرگەۋتو نەبۈين و توشى نىسكۆ ھاتىن، ئەۋا كەنىسە ھەئەسەيت بە نانەۋەى ئازاۋەى ناۋخۇبى، ئەمەش بە كەردارى كەنىسە بە پارمەتى ۋەلاتانى پۇژئاۋا پېئى ھەئساۋ سەرگەۋتو بۈۋون لەۋ خالەداۋ تۈنەيان كە فەتتە ۋە ئازاۋەى ناۋخۇبى لە ئەففانستاندا دروست بەكەن ۋە پارمەتى ھەمۇ كۆمەئە شەركەرەكانىيان ئەدا تاكو دزايەتى پەكترى بەكەن.. ھەرۋەھا لە ئىراندا ھەۋلىاندا بۇ ئەۋەى كە سۈننە ۋە شەيخ بەكەن بە گزەكاۋ پەك نەگەن، ۋە ئەۋ تەمۈمۈزۈ ناكۆكى ۋە تاپەفەگەرىيەى كە لە ئىران ۋە ۋەلاتانى كەندادا ھەمە ئەنجامى ھەۋل ۋە تەقەلاى ئەۋ پەكخراۋە كەنەسيانەمە، ۋە كاتىك ھاتتە سۇدان بېنىيان كە ئىسلام ئاينى بەرچاۋ ۋە بىلاۋە لە خوارۋى سۇدانا، سەمىريان كەرد كە سۇدان دراۋىنى كۆمەئە ۋەلاتى ئىسلامىيەۋ كارىگەرىيان ھەمە لەسەر خەئگەكە، ھەرمەنرەۋاى ئەۋ كاتەى ئىنگىلىز ھەئسا بە دانانى ياسايەك بە ناۋى "ناۋجە كەفالت كراۋەكان" كە بە پېئى ئەۋ ياسايە ھەدەغە بۈۋ خەئگى سەرۋو بېچتە بەشى خوارۋو، ۋە خەئگى خوارۋوش بېرواۋ بۇ ناۋجەكانى تر، ئەمەش بۇ ئەۋەى بىتۈان كە مەسىحىيەت بە تەۋاۋى لە خوارۋا بىلاۋ بەكەنەۋە ئىسلاميان تىيا پەشەكەش بەكەن، ئەم ياسايە كارى پېئەگەرا تا سەردەمى سەرىبەخۇى ۱۹۵۶، ۋە ئەۋەى ۋەستىيان كەردىيان، ئىستاش كەنىسە ھەمۇ ھەۋلىكى ئەمەۋىت كە لە دەسەلاتى ئىسلامى بىدات لە سۇداندا، چۈنكە باۋەرى ۋايە كە بەرامبەر شەپۇلى تەنسىرى ۋەستەۋە.

پ/ ئەى نەخشەى كەنىسە چى بۈۋ ئەۋ ۋەلاتانەى كە خىسبەنە ژېر پۇلىنى پېشكەۋتوتورى ۋەلاتەكان لەۋ كۆتەرەيدە كە لە سالى ۱۹۸۱ بەستراۋو؟

- لەۋ ۋەلاتانەى عىراق ۋە مىسرو پاكستان، پۇژئاۋا بە ئىعارى كەنىسە خىستەنە ژېر ۋەربىنەۋە تاكو بىتۈانەت ھۆكەمىيان بەسەردا بىكات، ئەۋەش لە پەكەى دروستكەرنى گەرت ۋە كېشەى ناۋخۇبى لە لايەك ۋە خولقانى ناكۆكى ۋە شەرو بى مەمانەمەى لەگەل دراۋىكانىدا لە لايەكى تەرۋە، مەبەستەكەش ۋەستان ۋە پەككەۋەتنى پېشكەۋەتن ۋە گەشەسەنەننى زانستى ۋە تەكەنەلۇجى ئەۋ ۋەلاتانە بۈ ئەۋەش لەبەر (خىزمەتى ھەۋارەى زاپۇنى)، ۋە بەتايەت لە عىراقەۋە، سەرانى داگىر كەرى كۆنى عىراق بەرىتانىا ھاتن بۇ لاي سەدام ۋە پېئى ئەۋ نەخشە كۆنانەى كە ھى سەردەمى

داگىر كوردنيان لايان مابۆۈە، تۈانيان سەدام قەناعەت پېيگەن كە كۆيت بەشېكە لە عىراقو پارېزگايەكى عىراقى بوۈە لە كۆندا ھەئيان نا تا لە سەر داگىر كوردنى كۆيت سور بېت، ئەمريكاش دەورېكى زۆر گرنگى ھەبوو لە ھئانى سەدامدا بۆ داگىر كوردنى كۆيت، ئيتەر دۈاي ئەۈەى سەدام دەستى گلا لە داگىر كوردنى كۆيتو بەۈشۈمەيەى كەرد كە ئەمريكا وېستى، ئەمريكاش پېگەى بۆ خۆش بوو تا دەست بگاتە جېبەجيتكردنى چەندەھا سىنارىۆ كە ئىستە لەبەر چاۈمانەۈە ھەندېكيان دەبينين.

پ /چ دەورېكت پېسپىراۈە كە پېئى ھەلسېت، ۈە ئەۈ لايەنانە چى بوون كە كارت لە گەل ئەكەردن؟

- پاسپېرى كۆنگرەكە ئەۈمبوو كە پېۈيستە عىلمانىەكان بەكار بېنين بۆ كەم بۈنەۈەۈ بەرەبەست كەردن لە ئىسلامىەكان لە جىھانى ئىسلامدا، ئەۈپش لە پېگەى پائېشتىكەردن و پارمەتىدانى كۆمەلە عىلمانىەكان، ۈە پالەپەستۆ كەردنە سەر يەككە لە ۈۈلەتە ئىسلامىەكان كە سەرانى بزوئەۈە ئىسلامىەكان لە گەرتوخانەكاندا تۈند بگات، تەنانەت كار بگاتە ئەۈمەش كە سەرانىان لە ناۈبەرن و تەسفىھىيان بگەن .. جا لەم بۈارەدا دەۈرى مەن كورت كرابۆۈە لەۈەى لە واسىتە مەم لە نېۈان كەنىسەى رۆژناۋاو رۆژھەلەتدا تاكو بتۈانين پارمەتى عىلمانىەكان بدمېن دژى ئىسلام، ھەستام بە گەيانىنى بېرى ملىۈننىك و ۸۰۰ ھەزار دولار لە كەنىسەى ھۆلەندىيەۈە لە شارى ئەمستردام بۆ كەنىسەى مېسر تاكو بەسەر سەرانى عىلمانى مېسردا بېبەخشن بۆ ئەۈەى كە ئىسلامىەكان بگەرن و ئەگەر پېۈيستىشى كەرد تەسفىھى لاشەمپيان بگەن، بە تايبەت بەرامبەر كۆمەلەى برايانى مەسولمان (الاخوان المسلمون) ئەم پارمەش لە نېۈان سائەكانى (۱۹۹۶ - ۱۹۹۸) تەسلىم كەردۈۈە، ئىنجا يەك لە دۈاي يەك راپۆرتەكانمان پېئەگەمىشت، ۈە ئەۈ كۆمەلەنەش كە ئەم كارانەيان ئەنجام ئەدا ھىچ كاميان بەۈى تەريان نە ئەزانى.

پ /كەن بوون ئەۈ كەس و لايەنانەى كە لەۈ كۆنگرەيەدا بەشداربوون؟

- نۆپنەرى كەنىسەى ۈلەتە عەرەبىەكان و ئىسلامىەكان، ۈلەتە رۆژناۋايەكان، تەۈمەرى كارى كۆنگرەكەش بېرىتى بوو لەۈەى كە چۆن كەنىسە بتۈانېت زالبېت بەسەر ۈلەتە عەرەبى و ئىسلامىەكانداو كارىيان تيا بگاتەيان لەژېر بەردەمى

يارمەتى دانى مرقۇيى، يان ئەگەر لەو رېڭمىيەو ئەگەر بەرۋىيۈمى نەبوو لە رېي پالەپەستۇڭرەنە سەر حەكۈمەتەكان وەك باسەكرد.

پ / ئايا وا نابىنىت كە ئەم قىسانەي تۇ ئەيكەيت پەر مەترسى بن بۇت و ژىانت بىخەنە مەترسىي مردنەو؟

- بەئى ھەست بەو ئەكەم و ئەزانەم، بەلام وىستەم كە چەند نەيىنەكى كەنىسە كە لە دوتۇيى لاپەرە شاراوەكانى خۇياندايە دژى ئىسلام ئاشكرايان بىكەم، بە تايەت دواي ئەوۋى كە بومە مەسۇلمان ھىچ لە مردن ناترسم بە تايەت ئەگەر بەرگى بىت لەم نايەنە پىرۇزە.

پ / كام ولاتى عەرەبى و ئىسلام رېڭخراو بانگەوازە بەگاور كەندەكانى تىدايە؟

- زۇربەي ولاتە عەرەبى و ئىسلاميەكان شەپۇلى بەھىزى بە گاور كەردن گرتويەتيەو، بۇ ھەر وولاتىك بەرنامەي تايەمتيان ھەيە، پۇژئاوا ئەتوانىت چەندىك كەنىسەي بۇت لەو وولاتانەدا دروستى بىكات، ئەويش لە رېي چەندەھا شىۋازو ھۇكارى حيا جياو.

پ / لە چوار چىۋەي ئەوۋى كە ناو ئەبىرپت بە ئىبراھىي نىۋدەولەتى ديارە كەوا نەخشەيەك ھەيە بۇ لىدانى كارە خىرخوازىيە ئىسلاميەكان ... سىنارىيۈي ئەم نەخشەيە چۈن ئەيىنىت؟

- پەرەسەندەن و زىادىبۈنى كارە خىرخوازىيە ئىسلاميەكان كەنىسەي بىزارو بىتاقەت كەردىو، لەبەر ئەوۋە ھەئساۋن بە ئەنجامدانى چەند بەرنامەيەك بۇ نەمانى كارى خىرخوازى ئىسلامى لەوانە:

● ئاراستەكەردنى ولاتە ئىسلاميەكان و ئاگادار كەندەوھيان بە نەھىشتەن و بن بىر كەردنى كارە خىرخوازىيە ئىسلاميەكان.

● كار كەردن بە ھەمە شىۋمىيەك بۇ راۋەستان و پەكخستى رېڭخراو خىرخوازە ئىسلاميەكان. تاكو گۇرپانەكە چۆل بىت بۇ رېڭخراو كەنەسيەكان و بىتوان بە ئارمىزى خۇيان ھەرچى ئەيانەوېت بىكەن.

● پەرمەيدان و گەشەپىكرىنى پىكخراو پۇژناوايىهكان كە لە ژېر پەردە پىكخراو مەرىپەكاندا كار ئەكەن، تاكو ھەئسەن بە كارى سىخوپى و ھەوالئىرى و كۆكرىنە ھەوى زانىارى لەسەر ئەو وولاتانەى كە كارىان تيا ئەكەن.

● وە ئەگەر كەنىسە سەرنەكەوت لەو ھەدا ھەرسى ھىنا، ئەو ھەندى لە شوپىن كەوتو ھەلقە لەگوپىكانى خۆى بە كار دېنى لە دروستكرىنى و ھەلگىرساندىنى فېتنە و نازاوى ئەھلى ناوخۆى، تاكو ناسايش و ھىمنى تىك بچىت بېتە ھۆى دەست تىومردانى وولاتە پۇژناوايىهكان.

پ/چ پەيامىكت ھەيە كە پىت خۆش پىت بىگەيەنيت بە مسولمانان؟

- بۇ خوشك و برا مسولمانەكانم ئەلئىم: خاى گەورە نىعمەت و بەختە ھەرى پىشتو بەسەرتاندا بەم ئىسلامە دور مەكەونەو لىئى و كەموگورپ تيامەكەن، چونكە بە راستى پۇژناواى مەسىحى ھەمو مەبەستىكى لە ناوبردن و پوكانە ھەوى ئىسلامە، ئەم ئىسلامەش گەورەترىن دەسمايەو سەروەرى ئىمەيە، ئەگەر ئىسلامتان لە زىانى خۆتاندا جىبەجىكرى ئەو بە ھىز ئەبن و پۇژناوا لىتان ئەترسىت، تەنھا ئەو كە لەسەرتانە ئەو مەيە كە گرنگى بىدن بە زانىست و زانىارى تا بتوان بىنەمايەكى پتەو بەھىز دروست بىكەن و بتوان بە شىو مەيەكى ماددى و مەنەوى بەرمەنگارى ئەو ھەمو ھىرشە بىنەو كە پوو بەرووى خۆتان و ناپىنەكەتان ئەبىتەو، وە بە بىروپاى مە ئەگەر مسولمانەكان ۱۰% لە ناپىنەكەيان جىبەجى بىكەن، ئەو زال ئەبن بەسەر پۇژناوادا وە زۆربەى گەرتەكانمان ئەبىر، دەى چۆن ئەبىت ئەگەر ھەمو ئىسلام جىبەجى بىكەن!

سەرباقى چاكەكارى

ھەندى پياۋمىتى لەم دونىيائى فانيەدا دەبىتتە ناپىياۋى، پىياۋ ناچار ئەبىتتە نەمىكات،
رۇژنىك لەگەل كاپرايەكى سايەق بەرپىگەيەكدا پۇشتىن و سەيارمەكەمان جىگەى چەند
كەسىكىتر دەبۇۋە، بەلام لەرپىگە ھەركەسىك دەستى پادەگىرت، ئەم سايەقە ۋەلامى
نەدانەھەمۇ گىفەى ئەكرد بەلاياندا، خۇم پىنەگىرا.. وتم:

خۇ جىگەمان زۇرە بۇ ئەم نەمەرانە ھەلئەگىرت.. ھىچ نەبىت قازانجىكى مادى ئەكەى
ئەمەسەرباقى خىرەكەى، يان ھەر ئەتۋانى بەخىر سەريان بىخەيت،
سەيرىكى كىردم و تى: خىر.. ئەم خىرو بىرەم لەخوا ئەۋىت..

وتم: كاكە گىيان تۇ ھەنگاۋى بۇ بىنى ئەۋسا داۋاي خىرو چاكە لەپەرۋەردگار بىكە.
وتى ۋادىارە تۇ شارەزانىت بەخەلگى ئەم سەر رىگاۋ بانانە.. ئەمانە شاپىستەى خىرو
پىياۋمىتى نىن لەگەلئاننا بىكەم.. درىژى نەدەمىنى بىم پوداۋە پازى كىردم كەلەسەرى
نەپۇموتى:

كاكە ،لەم پۇزانەدا برادەرىكەمان لۇرىيەكى گەۋرەى پىدەبىتتە دەۋات بۇ ھىنانى چەۋولم
لەو غەسالانەى نىزىك دەربەند،

لەرپىگا دو كوپى گەنج دەستى لىپادەگىرن، ئەمىش لەدىلى خۇپدا دەلى: خۇمەن ھەر ئەپۇم
بۇ سوار نەبىم.. سۋارىيان ئەكاۋ لەرپىگا دۋاي نىو سەعاتىمەكىكىيان ھاۋارىيان لىئەلئەستى
دەلى: بۇ خاتىرى خوا پاپىگىرە، ئەم ھاۋرپىيەم مرد.. توخوا سەيارمەكە پاپىگىرە كاكە گىيان.
سايەقەكەش لۇرىيەكەى پادەگىرەى بەپەيزەى قەراغى گەلابەكەدا سەرنەكەۋى كەتەماشا
ئەكات لەناۋ لۇرىيەكەدا كوپەكەى پەقىقى تاساۋەبىرادەرمەكەشى بەپىلاۋەكانى مارىكى
گەۋرەى كۈشتۈۋە.. ئەمە جى پە؟! لەكۈيۈۋە ئەم مارە بۇتان ھات.. خىرا خۇى ئەخاتە ناو
گەلابەكەۋە،

كوپەكەى ھاۋرپى دەلىت: ھەردۈكەمان پاكشاپۋىن، ئەم ھاۋرپىيەم چاۋى چۈۋە خەم مەنىش
سەيرى ئاسمانم ئەكرد.. لەئاسمانەۋە ھەلۋىيەك مارىكى بەقاچەۋە بوو.. ئەم مارەى

ئەيبىنى لەناستى ئىمە لەقاجەكانى بەربۆۋە كەوتە ناو گەلابەكەۋە.. ئەگەن كەوتنە خوارەۋە پىۋەدانى بەھاۋرپكەمەۋە يەك بوو. منىش خىرا راپەرىم و بەپىلاۋەكانەم كوشتم.. سايەق لۆرىيەكە وتى تائەۋ كاتەش ھەئۆكە بەناسمانەۋە دەسوراپەۋە.

خىرا كۆرەكەمان لە لۆرىيەكە داگرت و فرىاكەوتنى سەرمتاپمان بۆ كرد، بەلام بەداخەۋەكۆرە گەنجەكە ۋەفاتی كرد ئەۋ برادەرە سايەق لۆرىيە درايە دادگا.. ئەمە دۋاى گرتن و ناپەخمەتى، بەلام ئەۋ كۆرەى ترو مارەكەۋ جىگە برىنى كۆرە مردوۋە توانيان قەناعەت بەمالى مردوۋەكە بىكەن و سايەق لۆرى ئازاد كرا..

سەيركە.. كاكى خاۋەن لۆرى ھەزى لەخىر كرد، كۆرە گەنجەكان ھەزىان لەكاسىي كرد، مارەكەش لەۋ ئاسمانەۋە نەبۋە نىسبىي ئەۋ ھەئۆيەبەنسىبىي ئەۋ كۆرە گەنجە بو ھەرچى لەلای خواۋە بىت خۆشە. ﴿انا الله وانا اليه راجعون﴾ .. ﴿كل من عليها فان﴾

پشتیوان بەخوای بالا دەست

ئەو مەرۇفانەى دوینى گوزەریان کرد لەسەر ئەم ئەستیرە گەشەى زەویە ئەمە
دوعای خیریان ئاراستە دەکەین کاتیک ئیمەش ئەمەرمەن بەجیەشت ئیووی سبەینى
دۆسیەى ئاگادارى کارو کردەوامان بنو لە دوعاو نزاى خیر لە یادمان مەکەن.. چونکە
ئەوانەى دوینى بۆ نزاو پارانەووی باوانیان ھاتنەبون و بەھەول و ماندوبونى خۆیان
ژیانیان گوزرانەو بونە ھۆکارى کۆلنەدان و کارى جوان و ڕەنگین لە دین و دنیادا.

بەئى نوێژەکانیان.. دوعاو پارانەووی دواى نوێژەکان.. کارى جوان و شایستە.. یارمەتى
ھەزاران بە سەرۆتو سامانەکەیان.. ھاوکارى و بەدەمەو چۆنى ھەمو مەرۇفیک.....

ئەگەر بىر لە خۆت بکەیتەو لە مەبەستى داھاتوم تێدەگەیت، ئایا ھىچ کاتیک توشى
نارەھەتى بێنومىدى نەبوى لە کاروبارى ڕۆژانەى تەمەنى کورتى ژياندا.. بەدلىایەو
توشبوى بەلام ئایا وازت ھێناو کۆلتاوە؟ یان بەردەوام بوى بۆ گەشتن بەو ھیوایەى
کە لەو کارمەتا ھەولت بۆداو.

نەمە: ڕوت لە ھەرمانگەبەک کردوو، کارەمەت بۆ نەکراو، بێھىوا بوى بەلام لەبەر
ئەووى ئەو ڕۆژمیان یان ڕۆژانى ڕابردو کارى چاکەت نەنجامداو لەو لاو کەسێک یان
ناسیاوێکى نزیک دواى چاک و چۆنى ھاوکارى کردویت و کارەمەت سەرکەوتو بوو.

یان زۆر کات لە نەمرى قوتابخانە نا نومیڤو دل ڕەقبوى بەلام مانگی داھاتو یان مامۇستا
پرسیارمەکانى خۆش بوو یان ھۆکارى سەمى کردن و کۆششى ئاسان بوو.. یان ھیوایەکى
گەش بوو ھۆکارى سەرکەوتن و پلەبەکى زۆر باش لە مانگی ڕابردو ئەگەر خراپتر بوى
بەکارو کردەوى خۆتا بچۆمەو.. ئەزانى تەنگەژمەکە لە کویادایە بۆیە سەرکەوتنەبوى،
لە سالانى ڕابردو مەرۇفەکان زۆر ھاوکارى یەکتریان ئەکرد... زۆر بەدەم یەگەو بون
لەکارو کردەوى ڕۆژگارىدا.. خوای گەورەش قەناعەتى پێبەخشیون خوای بالا دەست
بەلادان لە بەلاو نارەھەتى دنیا بە دورى کردون..

مەلا شىخ سەئىدى تەۋەككەلى دەفەرموۋىت:

لەشارى بانەۋە بەرەۋ گوندى تەۋەككەل دىگەپامەۋە، كەرىكەم پېئىو پېئىچ تەنەكە ئاردەم
 لىئىابو.. دىئا ھەۋرە ھەلاۋ بارانساۋى بو ۋەرزى زىستان بو زەۋى وشكى تىا نەمايو،
 لەبەرگانى ئالەشكىنە نىزىك گوندى نىزىرپۇ كەرمەكەم لەۋ قورۇ چىلاۋەدا كەۋتو
 ھەرچەندەم كەرد نەمتوانى پزگارى بىكەم ۋەرزى بېتەۋە، ناچار بارمەكەم لىكردەۋە لەۋ
 لاۋە دامنە، گۆندىرپۇزەكەم ھەستەنەۋە ھاتمە نەم لاۋە تۆزىك سەيرى دىئا كەرد تا
 كەسەك پەيدا بېتە ۋە ھاۋكارىم بىكات بۇ باركەرنەۋە بىلەم ئىۋارە درەنگان بوو..
 گورىس ۋە كەرسەكەنەم لە گۆندىرپۇزەكە كەردەۋە ئاردەكەنەم جوان داپۇشى تا بەيەنى بىمەۋە
 بۇۋى ۋە بىيانبەمەۋە لەگەل كەسەكەنەم تەدا چۈنكە لە تۈۋانامەنەمەۋە بارىان بىكەمەۋە، زۆرە
 نائومىدى كەرمەكەم پېش خۇمداۋ چەند ھەنگاۋى دوركەۋتەۋە بەرەۋ مالى بىرۋەۋە..
 زۆرىشەم مابو بۇ مالىۋە لە دالدا ھەر داۋاۋى دۈۋاۋى پارمەتى پەزدانىم ئەكەرد، بۇ ھاۋكارى
 رۇشىتم چەند ھەنگاۋىكى ترو كاتىكەم زانى پەكەكەم بانگى كەردەم: شىخ سەئىد.. شىخ
 سەئىد ئەۋە بۇ كۆى نەچى؟ ۋەرزە باپارمەتتە بىدەم، كاتىكەم ئاۋرەم داپەۋە پىۋىۋىكى نەناس
 بوو. بەلامەۋە سەير بو ئەۋە مەن دىئاسىۋە مەن ئەۋە نائاسەم بىرپارى ھاۋكارى كەرنىدەم
 زۆرەخۇشى ۋە مەتۈۋانە ئەۋەۋە گەپامەۋە بەھەردۈكەمەن بارە ئاردەكەمەن باركەردو زۆر
 بەخىرايى گورىس ۋە قەپاسە تۈندەردو چۈۋە ئەۋە دىۋو گۆندىرپۇزەكەۋە وتى:

شىخ سەئىد قەپاسەكە بىكىشەۋ تۈندى بىكە، قەپاسەكەم تۈند كەردو سەرم ھەلپى پىۋا
 دىار نەما.. ھەرچەندە گەپام بۇ جى پىكانى دىار نەبو... بار باركەراپەۋە.. خۋاۋى گەۋرە
 ئەۋە زاتەۋى ئاردو ھاۋكارى كەردەم بەخۇشەۋە بەرەۋ مالى گەپامەۋە لەۋ كارو
 تەنگەزەمە پزگارىم بوو، دىئىابوم كە خۋاۋى گەۋرە ئەۋە زاتەۋى ئارد بۇ ھاۋكارىم لەۋ كاتو
 ساتو ئىۋارە درەنگەدا.. سوپاس بۇ خوا... (خارق العادة).

هیمەت بەرزى بۆ منى ئافەرەت

پاداشتی ئەبى چى بى؟!!

لەگەڵ دەست بەرز کردنەووم بۆ دوای خێر، نەسرین بە گۆناما دێتە خواری بۆ ئەو خوشکە بەرپۆزە خوشکانی هاوشتووی ئەو حەزم کرد لە نزیکەو نەشناتان بکەم بەو تەنگ و چەلەمەو گێر و گێر فەتەنەى کە پۆزانە دێتە پێگەى ئەو خوشک و دایکە بەرپۆزانەى کە بەهۆی بالاپۆشیانەو.

کە بەهۆی خۆدایۆشین و خۆپاراستن لە سەیری کەسانی گورگ و پێوی ئاساوە توشیان دەبێت، ئەمانە خۆیان بۆ خۆی گەورەو پەيامەکەى ئیسلام و مەرفاىمەتى پەکلاى کردۆتەو... بەلام بەچکەو شاگردەکانى ئیبلەس نەفرەت لێکراو لە بۆسەو زالگەکاندان بۆ بریندارکردن و شیواندنى کەسایەتى بەرزو پیرۆزى جوانیان کە لە بەرزترین بەهەى مەرفاىمەتىدا خۆیان دەبێنەو.

ئەو ماوەى چەند سائیکە هاوسەرى (R)ى مێردم و بیومە خاومنى دوو کۆرى جوانکیە کەم کەم و نەختە نەختە نوێژەکانم ئەنجامدەدا، ئەگەر دڵم بە هەزارى یان کەسێکى لانیواز بێستایە بە گوێرەى توانا هاوکاریم ئەکرد،

لە مالى باوانم کەمێک لە پەيامى پیرۆزى مەرفاىمەتى ئاشنا کرابوم بەلام وەلامى چەندین و چەندانى تەرم لێبێونە تەنگ و چەلەمەو گێر کۆپەرە..

ئەوێ بێر لێنەکردبوو لە سەرقاتى ژيانى هاوسەرىمەو و قەسمان لێنەکردبوو باسێ دیندارى بوو.. هاوسەرمەم دەپوێست:

نان و چێشتى گەرم و نامادە لە کاتى ژەمەکاندا، بەخێرهاتنى میوان و جوان بەرپۆکردنیا، خاومنى مالى و جل و بەرگ، خەزەمەتى هاوسەرو منداڵەکان، چوونە دەرەو بۆ گەشت و گەڕان، ئەو عەلەکانەى کە دەبێتەو بە جوانى بخەیتە بەردەستیان، پراگرتنى دلى دایک و باوک و هاوسیکان و....

بەلەم لەناو ھەموياندا پابەند نەبون بەمياساى شەرع غياىى ھەبوو، خۆى دياربوو گە ھاوسەرم لە بنەمالەو گەسايمەتى دیندارى تۆکمەو خواپەرستدا گەشەى نەکردبوو. بەلایى بەرزو کارى باشو بېروانامە لە گىرفان قايم گراو زۆربەى ھىواو ئاواتى ئەوو منو گچانى تریشبوو،

لە مانگى پەمەزان لەگەل خەسو خەزورم مانگى پىرۆزمان پىروز پادەگرتو بەو گەنالە لاوازەى تەلەفزیۆنى کەرکوک ھەندىک شت فێردەبووین و وامان دەزانى ئىسلامو ئىسلامەتى ئەوئەندەمىو تەواو، لە ھاوچۆ و ناسیاوانەو ھەندىک نەینى ئاین ئاشنابوین بەلەم گەم و گەم ئەزمون بوین ھاوسەرم تامى تامى خوارنەكانى پێدەکردم..

لەگەل تەواو بونە مانگى پەمەزاندا (سەرپۆش و تەسبیح و بەرمال و....) خوا حافىزیان دەکرد.. ئەگەر پەكێك باسى لە شەشەلان بکرايە خەسوم دەپوت: (پەمەزانمان بە روپەكى جوانەو گرت، نۆرەى شەشەلانمانە)..

ئەمانە درێژەى ھەبوو ھىچ گرتەتێکمان نەبوو تەنھاو تەنھا بەسادەى ئاینمان گرتبو.. وەرزى ھاوین بوو بەکارێک پۆشتە دەروەو لەسەر شەقامى (برايم پاشا) بەرو خەستەخانەى شىرەگە ھەنگاوم دەنا چل و بەرگەكانم زۆر سەرنج پاكیشت بوون.

تازە مۆدىلى تەنورەى كورتو فەتخەى دواو داھاتبۆو، منیش لێم کردبو.. بەلای دوو پیاو دا پابوردم.. ھەستەم کرد گە زۆر سەرنج دەدەن.. ئەو فەتخەى دواو زۆرێک لە پانەكانى دەردەخست.. ئەمە كورتیەكەى سەربارىيت..

ھەنگاومكانم خیراتر کردو دوو پیاومەش بەدوامدا ھاتن.. ئەوئەندە لێم نزىك بوونەو ھەرىك بوو دەستیان دەگەشتە سەر پۆشتم.. بەوە باشبوو خیرا خۆم کرد بە دەرگای خەستەخانەكەدا، ھەستەم پاكەرت گە پزگارىم بوو، دواى كارو کردەمەكانم ھەستەم بە بێزارى کرد بەلەم ئاساىى بو لەلام.. بۆ ئانى نیومرۆ ھاوسەرمەكەم گەپاھەو لە بازار وەك ھەندىك پۆژ ئانى خواردبوو.

منداڵەكانم فێرى نیومرۆ خەو کردبوو، ئانىان خواردو بەخۆمەو چوینە دەریای خەومەو نازانم چەند بوو خەوم لێكەوتبوو لە ھاوارو ئالەى و گریانى خۆم بەخەبەر ھاتم..

خەسوم لە ژوورەكەى ئەولا ھاتەلام.. منى بینى بەو ھالە ئالەبارەو ھەمو گیانم

پىرسى: ئەوۋە چېيە كىچىم.. ئەوۋە بۇ وات لېھاتوۋە!! چېيۈە!!

ھېزىم دايە بەر خۇم وىم: خەۋىكى زۇر ناخۇشم بىنى..

خەسوم بە سەرسامىيەۋە ۋى: خەۋى جى.. بۇ خەۋا ۋا لە ئىنسان ئەكات.. يا الله .. يا الله

..

تۈزىك سەرخۇم ھاتمەۋە لىۋانئ ئاۋم خواردەۋە.. تەنگە نەفەسى ۋە ھەناسە سۈرۈپپەكەم كەم بۇۋە بە لارۇ لارۇ چۈمە بەر ئاۋىنە درىزەكەى ژوۋرى مېۋان ۋە سەپىرىكى دەمەم ۋە چاۋ قۇل ۋە قاچەكانەم كىرد.. بىروام نەكرد.. جوان دەستەم ھىنا بە ھەمۋ لاشەما تەۋاۋە ئەمە خەۋبو.. ياخۋا كەس خەۋى ۋا ناخۇش نەبىنى.

تېر خەۋ نەبۈبۈم ھەزىم ئەكرد بىنومەۋە بەلەم نەمۈپرا، ھەستەم نەكرد پاكىشاۋم بە ھەمان شىۋە لە دىمەنى يەكەمى خەۋكەم پاجىلەكىم ۋە بەئانگا ھاتمەۋە.. ئىتەر نەمۈپرا چاۋم لەيەك بىنېمەۋە. ئاى!! كە ناخۇش بو .. چۈمە دەرمەۋە لەۋ ژورمدا، لە ھەيۋانەۋ ھەۋشەكە تۈزىك سەپىرى دىمەنى ئەۋناۋەم كىرد.

ۋەك زەنگىك لىبىدەپىت.. بە ئانگا ھاتمەۋە.. چۈمە تەمراۋەكەۋ دەستىۋىزىكەم گىرتو ئەۋە يەكەم نۈپىز بوۋ لە دۋاى مانگى پەمەزانەۋە كە ئەنجاممدا.. ۋا پراھاتبوم كە لە نۈپىز دەمۈمەۋە يەكسەر لە چەكەكەم لەسەرم دەكردەۋە قىزم خاۋ دەكردەۋە نەبادا دەقى لەچەكەكى گىرتى.. بەلەم ئەم جارە بە پىچەۋانەۋە ھىچ ھەزىم ناكرد لەچەكەكەم لەسەر بىكەمەۋە.. بەۋ بەرگە نۈپىزىيەۋە سەمەت پىنجى لاي ەسەر مېۋانىكەمان ھات.. كە لە ئاين ۋە باۋەردا قال بۈبۈۋ، خۋى بە ئىماندارىكى زۇر باش دەزانى.. بە پاستى ۋاشبۈۋ..

لە ھالەتى نامۇبى خۇم دۋوام لە نۈكەۋە خەۋكەم بۇ گىپرايەۋە ..

ئەۋىش ۋى: بۇم باس بىكەرمەۋە..

بە شەرمىكەۋە ۋەك يەكەم جار دەستەم كىردەۋە بە گىپراۋەۋى.. ھەرجىم دىبو باسەكرد: لە خەۋنەكەمدا بە پىگادا گۈزەرم دەكرد ھەستەم كىرد قاچ ۋە قۇل ۋە پانەكانەم تەپىون.. دەم ۋە چاۋ شان ۋە مەم ئەكزىنەۋە.. ھەستەم بە بۇنى ناخۇش دەكرد، لە پىر سەرنەم لە دەست ۋە قۇل دا سەپىر ئەكەم ھەمۋى بوۋ بە دىۋپە ئاۋ بىلقە ئاۋى زەردى ناشرىنى پىر لە كىم ۋە جەراعت ۋە خۋىن ۋە پىسى.

دەم داخۇرپا.. بەلەم كە سەپىر كىرد پان ۋە قاچەكانىشەم بە ھەمان شىۋە بۈنەتە يەك پارچە گۆشتى داپزىۋى بۈگەنى پىس.. دىۋپە دىۋپە ئاۋ بە پان ۋە ئەزىۋكانەمدا دىتە

خوارىۋ ئەو پېسىۋ جەراعتە دەچىتە ناو پىلاۋەكانەۋ لەگەل خۇلى شەقامەكە بە جىدەمىنى.. لە سەر شۆستەى قەراغ شەقامەكە جىگە پىم بە جىدەماۋ وورده وورده ھەستە بە كرم و داپزىن و داخوران دىكرد، لە خەۋنەكەما زۇر دلتەنگ بوم ھەستە بەۋە ناگرد واقى نەبىت، بەلكو زۇر لە واقىۋ راستى بوو، زۇر ئەترسام زۇر دلتەنگ بوم.. زۇر لە خۇم بېزارو شەرمەزار بوم. ھاتە دلتەۋە سەردانى دىكتۇرىك بىكەم .. بەلام پاش كەمىك پەشىمان بومەۋە، بەلام ئايا دىبو بەۋ ھالەۋە ھەنگاۋ بىنىم.. دىبو لەم داخوران و كىم جەراعتەۋ پىسىدە زىانى سادىمى پۇزانە بەسەر بىبەم يان دىبو بە دوى چارسەرىكدا بگەپىم، لەۋ خەۋە ترسناك و خەمبارو ناخۇشەدا لە دورمە ھەستە بە كانىۋ ئاۋىك و سىبەرى خۇش كىرد ھاتە دلتەۋە بىچە سەرىۋ تۇزىك خۇم دابشۇم و پاكز بىمەۋە..

بەلام چەند ھەنگاۋم ئەناۋ بەرمە پروۋ دىپۇشىتم ئەۋ دورتر دىپۇۋە، ناچار بە زەلىلىۋ بە ئىش و ئازارو ماندو بون و لاشەى پىسەۋە لە جىگەى خۇم وشك بوم و نەمتوانى جۈلە بىكەم .. زۇر نىگەران بوم، زۇر ماندو شەكەت بوم.. بەلام چارسەرم نەبوۋ لە دورمەۋ نافرەتلىكى پىك و پىكى دىندارى ھاۋسىمانەم دىبىنى لەسەر ئەۋ كانىۋ ئاۋە بەلام مەن مەنىكى داپزاۋ نەخۇش ھىزى پاكەنە نەبوۋ.. زۇر گىرام .. زۇر ناپەحەت بوم .. زۇر شەۋام.. زۇر زۇرى تر ھەستە بە ئىش و ئازارى جەستەۋ لاشەم ئەكرد.. زۇر پەشىمان بومەۋە لەۋ ھالەتەى پۇزانەمەم.. بىپارم دا كە بۇ چارسەرم بگەپىم بۇ دەرمان و دەرمانخانەى پاكىزەمى بگەپىم..

بەۋ ئىش و ئازارو كىم جەراعتەۋ ئاۋو زل زلەمەۋە كە لەلاشەم دەچۇرا بە خەبەر ھاتم.. ھەمو گىانەم دەلەرزى ھەمو ھەستە نەستىكەم تاسابون.. لە نىۋان ترسو بىمدا گوزەرم دىكرد.. تا نىۋ سەمەت دوى بە ئاگا بونەۋەش ھەستە بە بېزارىۋ كاسى دىكردەۋە.

كەزانىم خەۋ بو راستى نەبو زۇر كامەران بوم.. زۇر خۇشحال بوم بىپارم دا كە ھەۋلەبەم لەۋ (سەپىركىنى نامەحرەمانە) خۇم بىپارىزم ھەۋلەبەم بگەمە ئەۋ نافرەت و خەلكانەى كە لەسەر كانىۋ ئاۋە خۇشەكە بون..

ئىتر بىپارمدا بىپارىك كە گەپانەۋە پەشىمان بونەۋەى تىا نەبىت و بىپارىك گەر تەنھا

ئەمە بۇ ئەو كاتەو بۇ دواى ئەو تاسانە ئاساىى بوو بەلام لە واقع و كارى جىيدا ئاىا
كۆلداو و پوخان ئاكامى دەبىت؟

يان خۇراگرى و ھەستانەو دەبىت؟

ئەمەى باسكرد نەقەلەم و نەھەست و زمان و چاو ناتوانىت يەك چركەى ئەو ھەمو
ناخۇشيانە چارسەر بكات.. ئاى كە نارەھەت و ناخۇشبو.. دئىيام ناتوانن بۇ ساتىكى
ناخۇشى، خۇشى دروستبەن.. بېپارىك كە توشى ئەو خەوە ناخۇشەو ئەو ئاكامە
نارەھەتە نەبەو.. بېپارىك كە گەرانەو تىا نەبىت و دواى ھەمو نارەھەتى
وناخۇشەك خۇشى بەدوادا بىت.

خزمە نەزىكەكەم وتى: بزانە چ گوناھىكت ئەنجامداوە يان بە نىازى چ تاوانىكىت، خواى
گەورە ئاگادارى كردوبىتەو..

ئەو زۆرى پىخۇش بوو كە كەسانى من ئاسا بۇ لاى پەيامى خوداىى و خزمەتى
مرۇفائەتى ھەنگاو خىرا بنىن.. بەلام داوام كرد كە ھاوكارىم بكاتو بە دل و گيان ئاگى
لەم بىت و دەستەم لىبەرئەدات تادەگەمە تواناپەك لەسەر پاكانى خۇم پاكى بېپارىزم و
لەومرزى بەھارو گوئ و گوئزارى ژياندا شكۇفەو نۆبەرى مىوہ جوانەكانى سەرمەتاي ژيانى
گەش بەگەشى نۇش بەكەم و ئاورنگو شەوئەكانى سەرمەپەرى دلە ژاكاوگەم لە مانگە
شەوى پوناكدا بىرسكە دروست بكاتو بۇ گزنگى بەيان پىيكەنى و لە خۇرمەتاوى
چىشتەنگاو دا بون بە ھەلمى ئاسمانى بىگەردى شىن بەرز بىتەو ھەگەل ھەورە سىپى و
پاكەكاندا بۇ زەوى وشك و رەق ھەلگەپراوكان بىتە بارانى جوان و زەوى وشك و بىرون
بىزىتەو.. ئەم ژيانەومىيە ماندىبون و كارو كردەو ھەو خۇراگرى زۆرى پىويست بوو..
زۆرى دەويست.

خوا پاداشتى بداتەو لە سەرمەتاو ۋەردە ۋەردە ئاشناى كردم بە ژيانى پىشەواى
مرۇفائەتى و ھەمو تال و سوپرىيەكانى شارى مەككەو سەركەوتن و كۆلنەدانى يارانى،
لەگەل تەواوبونى ھەمو وانەپەكدا دەيفەرموو: دەبىت بېپارىبەدى سەركەوتو بىت و
نەپروخى ئەوسا بەرى رەنج دەبىتە گەنج..

جارى وھا ھەبوو من دەچومە سەردانى بەدزى باوكى منالەكان و خەسومەو.. لەوى
وانەپەكى تى بۇ دانام كە چۇنىەتى خوئىندى قورئانى پىرۋزى و راست و دروستى..

لەڭگەل كامىل بونى ئەمەس ۋە خۇشەدا دەروازىيەكى زۇر جوان كە نەينى بوو دىگرايەمە..
 شامزا دىيۇم ئىۋارمىيەكىيان باۋكى مىندالەكان ھاتەمە .. زۇر بە خۇشى ۋە شادىيەمە بەرمە
 روى چومۇ ئەمەس ۋە لاگانەى بە دەستىيەمە بو بە خۇشچالەيەمە لىم ۋە مرگرت ۋە لەڭگەل
 دانىشتىنى ئاۋى فېنىكم بۇ ھىنا.. پاشان قەسى خۇش ۋە وتو ۋىز دوست بوو.. كەيف
 خۇش بوو.. بەلام لە پېر نەۋچەۋانى دابەيەكداۋ سەرمتا بەكەمى تورپىيى خۇى دەرخت
 پاشان كەزانى خەرىكە عىنادى لەڭگەل دىگەم بە تەۋاۋى تورپىبوو..

- ئەمەس لەچكە جىيە بەسەرئەۋە؟ ئەى كۈا ماکسىيە قۇل كورتەكەت؟!

- (R) گىيان توخۇا ۋازم لىيىنە ۋە باساتەكانى تەمەنم بە خۇا لە خۇ پازىكرىنەۋە
 بەسەرىم..

بە گالتە جاپىيەكەۋە پىكەنى ۋە وتى: زۇر جوانە.. خۇت كىردە ياپراخ ۋە پاش ئەمە
 تەمەنەكەمەى زىانت بويىتە پىرىژن.. جارى تەمەنت سەرمتايە.. بۇخۇت ۋەما
 لىيەكەيت!!

دۋاى تۈزۈك بىيەنگى ۋەم: ئەۋەى تۇ دىتەۋىت بە زىادەۋە بۇت ئەنجام دەم بەلام خىرت
 دىگا دەرگى دىندارىم لىيەگەر.. دىنگىم گۇرا .. خەرىك بو بگىرىم .. ۋازم لىيىنە.
 وتى: باشە بۇ زوۋ گۇرايى ئىيە مەرجى زەۋاجمان ۋەما نەبوو.

- (R) گىيان ئەۋەى مەن دىزانم تۇ گالتەت پىيىت .. مەن تازە ھەست دىگەم چۇن بىزىم..
 پاش كەمىك بىيەنگى

- وتى: با ئارەزۋى خۇت بىت.. بەلام دىنىام ئەمە گىرو كەفە تاسەر نابىت.

ئەمە رېگەى خۇشكىرد بۇ پەرومەدى مىنالەكانم بە (نايەت ۋە كىردەۋى پىيەمبەر صلى
 الله عليه وسلم) رۇزانە دەستىم كىردە لەبەر كىردى بەرگى بالاپۇشى ۋە خۇشامزا كىردى بە
 ئاين.. ۋام ئەزانى ھەرگىز لەم شارو سەر زەۋەدا نەزىاۋم .. رۇزانە شتى تازەم بەرگۈى
 دىگەۋت ..

مامۇستاكەم كە خەمەكەمان بوو بە گەرم ۋە گۈرى مەن خۇشچال بوو، ھەندىك كىيى بۇ
 دىبارى كىردىم بۇ خۇيىندەۋە كە زۇر سودمەندىبو.

رۇزۈك دراۋىيەكەمان وتى: گەر ئەتەۋىت شامزايىت زىاتىر بىت گۈى لە رادىۋى بگەرە ۋە
 بەرنامانەى تىنۋىتى عىشقى ئىلاھىت دىشكىنى ۋە شامزات دىكات بە بىرى ئىسلامەتى..

ئەو سالانە ھەمو شتېك گران بوو (بېل) ھەرومھا.. كارمبا كەم بو پادىۆكەم بۇ ئەم كارە خېرىيە بەكارھېنا.. لە بازارو ھەندى خەرجى زىادەم گرتەووە ئەو بۇشايبانەم پېرگەدووە، خەسوم بە كەردەووى من قەئس بو.. بەلام خەزورم زۆر خۇشحال دەبوم.

خۇشەويستى خەزورم تا دەھات زىادى دەكردو بەر بەرەمەكانى خەسوم بە پېچەوانەووە .. خەسوم كارى تازەى لە (R) ى مېردم كەرد..

كەوتە سزادانى دەرونى و پابواردن بە بەرگەو كەردارو وتەكانم .. خۆى ھېچ خواپەرستى ناكەرد.. ھەرچەندە دەمويست قەسەى خېرى بۇ بكەم تۆرە دەبوو.

وردە وردە چوئە دەروەو بازارو مالى خەزما ئەگەل ئەودا كەوتە پەراوێزەووە كە دەمپرسى بۇ لەگەلت نەپەم.

دەيووت: بەبالا پۇشى من تۆ نەبەم.. بچۆرەووە دۇخى جاران چیت ھەز لايە بۆت ئەنجام دەدەم.

بە ھېمەت بەرزىيەووە دەمووت: خۇشى خوا لە خۇپازى كەردن لە گەشتو سەپرانەكان بە تامتە.

نيوہ شەوئېكەيان زۆرى بۇ ھېنامو ناچار گرىنى دلى خۆم بۇ كەردەووە ھەرچى پويىدايو لە خەووەكەووە تا ئەم چەركە ساتە بۆم باسكەرد.

كە تەواو بوم قاقايەكى لىداو وتى: شەوى ھەزار خەوى وەھا بېيىنم قەمت كارم لىئاكاتو زۆر ئاسايە.

وتم: پاست دەكەى بۇ دلو تواناى تۆ ئاسايە بەلام بۇ من جىاوازە.. ئەمە لە لايەك و لەلایەكى تەروە من بۇ ئەبېت خۆم بكەمە مەعرەز بۇ خەلكو بۇ تۆش ماكسيەكى كەلەووە بوو ئەى بۇ پېچەوانەى نەكەمەووە..

من ئەوہ نازانم دەروەو پەلەمتى جوانم دەمويت. تۆرەبو پەشتى تېكەردم خۆى كەرد بە خەوتوو.

نزىك نوپىزى بەيانى بوو دەستەنوپىزم ھەلگەرتو دەرپكات نوپىزم كەردو زۆر پارامەووە دواى ئەوہ نوپىزى بەيانىم ئەنجامدا.

سەلامە دايەووە ئەو نزاو وېردانەى فېرگەرابوم خوئەندم.. ھەستەم كەرد دەستېك ھاتە سەرشانم سەرم ھەلپى (R)بوو.. بە نەرمى وتى: شەوئېكى تەر جىگەى تۆ لەم زوورەدا نىە ھۆلەكەو ھېچى تەر .. كەواى وت زۆر ئاسايى بو بەلامەووە

وتەم: مەن بەيەم خۇشەدەيت.. دۆى ئەویش تۆ .. ھەز ناکەم لەم ناپەھەتەدا بەجەت بەيەم .. ئەو زۆر بەلایەو زۆر ساکارو سادە بو.

بۆ بەيەنى ئافەتەكەى خەزم ھات.. کاتیکەم زانى خەسوم کە لە ھاتى خوارمەو بو ھاتە سەرمەو بۆ لامان و ناوچەوانى دابو بەيەگداو ھەزار ھەسەى نەشرىنى کرد.. لە ئاکامدا خەزمەکەمان وتى:

ئەمە تۆ بەلا خۆى سەرت سەپەو چەند سائە دیندارى دەگەيت و ئاواش دەدەيت..

بۆ خۆت ئاقىيەت شەر دەگەيت.. بۆ خەرمەنى خۆت دەسوتىنى..

تورەتر بو خەسوم وتى: خوا ئەزانى چىتان لە ژەر سەردايە.. ئەگىنا ھەر لە دەر زەمانەو ئەمە نوپۆو پۆزۆى خۇمان کردووەو وەکو ئیووش نەبوین، ئەزانم بە تەماى چىن.. ھورقان بەسەر.. بەخوا خوا پەسواتان دەکات..

پاش چەند ھەسەك سۆدى نەبوو.. بە قادرمەکاندا پۆشتە خوارمەو. ئیەش وانەى خۇمان خۆپەند مانگى پەمەزان ھاتە پەش و زۆر بە جوانى خۆم بۆ سازدا.. بەلام سزايەك کە درام لەلەيەن باوکی مەندالەکانەو.. (دەيەت لەم ژوورمدا گەلۆپ ھەنەگەيت ئەمە خەومان لیدەزپەت)

سروشتى شارى سلیمانى زستانى سارد بوو ئەو سالانە.. لە کاتى پارشیودا کارمەش دەپراو بە تارىكى پارشیوم ئەنجام دەدا.. لە ژوریکى ترو بەو ساردو سەرمایە.

سەرمتا وا گۆزما.. بەتەنها لەبەردەم چرای دیوارکۆدا بە تانیەکەم لە خۆمەو دەپچاچاو پووەو قەبلە دەستم دەکردە خۆپەندى ھورئانى پیرۆزو تا تەواو بونى ئەو جۆزئە.. ئەمە کارى مەن بوو بەلام لە ناخەو زۆر ناسودە بوم.

باوکی مەندالەکان بەيەنيان و نیومروان دەبو خوارەنى خۆشى بۆ ئامادەبەكەم، ئەمەش تەنهاوەك سزايەكى دەرونى مەن و ھىچى تر.. بەلام مەن باکم نەبو.

سزايەكى تر خۆى دەرخست بۆ ئەووى وەك پەيوەست بە پۆزو نەبەم پارشیو نەكەم و نەتوانم ھورئان بھۆنم ئەووش زیادکردنى کارى ژن و مەردايەتیمان بوو.

بەلام بۆ ئەم کارمەش ئامادەکاری تەواوم ئەنجام دەداو لەگەل بانگى بەيەنياندا دەستم دەکرد بە کارى خودا پەرسىتى خۆم ئەگەرچى ئاوەگەش سارد بوايە دەمتوانى کارى خۆمى پەيەكەم.. شەوانى قەدر ھاتە پەش و بۆ زیندو پەرگرتنى ئەو شەو جەوانانە بە تەنها لە

نويۇزۇ خوا پەرسى تۈانىم كارى باش بىكەم ئەگەرچى پۇزۇگارەكەى ماندو بونى خۇم دەجەساندەو بەۋى كە مىردەكەم لە مال نەبو خىرا مندا ئەم دىگۇرى بۇ قوتابخانەو خۇشم ئەو پۇزانەى دىۋامى رەسمىي ھەبۋايە دەچومە سەر كارەكەم تۈانىم لە ماۋى ئەو پەمەزانەدا كارىگەرى لەسەر خوشكانى ھاۋكارم لە كارەكەمدا دروست بىكەم بومە جىگەى مەمانەۋەو چەندىن دىۋاۋ پارانەۋەو بابەتى فېقەىم بۇ باس دىكرىن سەبارەت بە زىان و زىارىان لە ئاينى ئىسلامداۋ مامەئەى چاك لەگەل مانگى پىرۇزى پەمەزاندا.

بەپۇزان سزا دىرونىيەكان زىادىيان كىردو سزى جەستەپەش بوۋە سەربار (لېدان، قز پاكىشان، شەق..) كار گەپشە تەلاق.. چەكى پىۋاى بېئىرادەو پوخاۋ پاكىردو لە واقع و ھىچ لە بار نەبوۋ پۇزۇكىيان خەسوم و خەزورم و (R) و مندا ئەكانم بەپەكەۋە دانىشانىد و تەم:

ئەگەر ئىۋە رېگەى دىندارى لە مەن دىكرىن ئەۋە نامادەم بە تەلاق و مىرگىرتن ئەگەر مانەۋەم بە سزا بېت ئەۋە خۇتان چاۋمىۋانى ئاكامەكەى بىكەن.

تا ئەو كاتە خەزورم ئاگادارى ھىچ نەبوۋ.. لە نوكەۋە بەبى شەرم و پەردە ھەمۋىم بۇ باسكىرد،

خەسوم و تى: (R) ھەقىقەتى .. دەستى خۇش بى ئەى زنى بۇ خۇشى خۇى نەھىناۋە. خەزورم گۇرەكەى پەر لە نور بېت و لەدەنگم پۇچىانەتى پاكى رانەچلەكى ھەستايە سەربى و تى: دىۋاى خىر بۇ ئەو دايك و باۋكەى ئەمەيان ھىناۋەتەبۇن.. سەر شۇرى بۇ دايك و باۋكى تۇ (R) گىيان..

چۇن تۇ ئەو كارانەت ئەنجامداۋە.. خۇتۇ مۇسلمانى و لە ۋلاتى كافراندا نازىت.. زۇر قەسەى تۈندى تىزىدا بەسەرۋ پۇتەلاكى خەسوم و (R) دا.. ھەردۇكىيان سەربىيان داخستىۋو.

ھاتە پېشەۋەو ناۋچەۋانى ماچكىردم و مەنىش تۈند دەستىم گۇشى و ماچم كىرد.. بەسەر شۇرى خەسوم پۇشە خوارەۋەو (R) چۈبەلاى كارەكەپەۋە.

ناخۇشەكان كەم كەمە پەمەنەۋە.. ھەمۇ كات دىۋاى خىرم بۇ مىردەكەم كەسانى دۇرەق دىكرىد.. لە ماۋى ئەو پەمەزانەدا زۇر چۈمە پېشەۋە.. زۇر شارەزىم پەيداكرىد چەند سۈرەتتىكى كۈرتەم بە مندا ئەكانم لەبەركىرد.. ھەركاتىك سۈرەتەكەيان لەبەردەكرىد دىمپىرسى ئارمۇزى چىتانە لە خوارىن بۇتان نامادە دىكەم.

ماومیه‌ك باوگی منداڵەكانم بێكار بون و لە كاری یەكەمجار نەماو شەریكەگەى جیابۆو. بەلام قەدەمى خوا وەهاو پیاویكى تر بوو شەریكى سێ یەكی و زۆرى خوش دەویست هەموكات بۆ نوێژە جەماعەتەكان پێش خۆى دەدا.. چونكە مەرجى یەكەمیان لە شەریكى نەفەوتاندنى نوێژەكان بو.

پاش ماومیه‌ك هاوسەرم گۆراو كەم كەمە پەرسى شەرى لێدەكردم و سوپاسى خواى كرد كە دوعا و نزاكانم گیرابون.. خواى گەورەش بە دلى ئەو منداڵێكى جوانكێلەى پێبەخشین، مەوسىمى حەج ھاتە پێش و بە قەد قولى دەرپا و زەریاكان حەزم لە زيارەتى كەعبە و مەدینە بو بەلام توانام نەبو پۆزانە لە وێنەى (كەعبە و مەدینە) ورد دەبومەو.. خزمێكمان تەشرىفى برد بۆ حەج.. دوعا و سەلامم بۆ پێغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) نارد بەو ھیواپەى پەيوەندى رۆحى ھەبیت.. كەردمە واجب بەسەر خۆمەو هەمو پۆزى زیاتر لە (۱۰۰) سەلاواتم لە گیانی پاکی پێشەواى مەروفاپەتى دەدا.. ئەوانەى حاجیان دەیان وت دەموت و دەموتەو.

نۆمىنەى حاجیان لەگەڵ دەستە خوشكانى دەوام و بەرو دراوسێدا بە زیندوى پامان گرت و یەكتریمان بۆ پارشێو بە ئاگا دەھێنا.

لە كۆتا پۆزى نۆمىنەى حاجیاندا (R) ی مێردم پۆزى عارفەى گرت و بەو كارەى زۆر زۆر دڵخۆش بووم، لەم كاتەدا وتەى پیاو چاكێكم بێر كەوتەو كە لە بارەى ھاوڕێو دەپوت: ھاوڕێ ھەيە وەك (ھەوا) ھەموكات پێویستە، ھاوڕێ ھەيە وەك (ئاو) چەند جارێك پێویستە لە پۆزێكدا، ھاوڕێ ھەيە وەك (دەرمان) ھەندێ جار پێویستە لە تەمەندا ھاوڕێ و ھەش ھەيە وەك (دەرد) وایە ھەتا لێى دوربیت كەمە.

جەژنى قوربان زۆرم ھەولدا قوربانى بكەم بەلام توانای ماددى زۆرم نەبو بۆیە بە دەغیلەى منداڵەكان و پاشەكەوتى خۆم و بێرێك یارمەتى خەزورم توانیمان بە زیندوى ئەم یادەش رابگیرین و (R) م نارد بۆ مەیانەگەو دواى ماندو بوونیكى زۆرو ھەستەردن بە خێرو چاكە، بەرانیكى گەورەى جوانى ھێناو كەردمانە قوربانى.. ئای لەو ساتە رۆحیە جوانانە زۆر خوشحەل بوم بە ھەمو كارێكى دیندارى و خۆم لە خراپەى نەفس و ئارەزوو دەپاراست..

حاجیان ھاتنەو.. وەك ئیستا نەبوو بە تەنھا (۴) سەعات بگەنەو شارى سلێمانى لە

پېنگەي ئىرئانەۋە دۋاي مانگو نىۋىك گەرئانەۋە.. نوپنەرانى كورد بۇ ئەۋ جېگە پىرۋزە..
ياخوا بە خېر بېنەۋە.

پاش چەند رۋژىك خۆم و مندالەكانم نامادەكرد بېچىنە خزمەت ئەۋ خزمە نىزىكەمان گە
سەفەرى ھەجى كرىبوو.. لە خۇ نامادەكرىندا بوين.. بەرپىزىيان لە دەرگايراندا.. كۈرە
گەۋرەكەم چو دەرگاي لىكرەۋە..

دەم و چاۋىكى نورانى رويەكى گەش ھاتە سەرەۋە تىر تىر يەكترمان ماچكردو دوعا و
سەلامى مېردەكەي و حاجيانى ھاۋرپىيانى پىگەياندم ..
دىارى داپەدەستى مندالەكانم.. سەرم سوپما.. بۇجى تۇ ھاتوى ئىمە بەتەما بوين بېينە
خزمەتت..

ئەۋىش لە درېژەي قسەكانىدا وتى: بە قوربان تۇ جىتكرىبوو ئەم ماۋەي رابردوۋە!!
بەسەر سوپمانەۋە وتم: بۇ چى بوۋە؟

بەرپىزىيان وتى: ئەۋەندە من ئاگاداربوم ئەۋەندە من خەرىكى جېبەجى كرىنى فەرزو
سونەتەكانى ھەج بوم تۇ يان لە پېشمەۋە بوى يان لە تەنىشتەۋە يان لە دوامەۋە بوى..
دئىيام تۇ بويت.

بە پىكەنىنىكەۋە لە دئدا بە خۇشحالئەۋە وتم: بزانە كى بوۋە شىۋەي لە من چوۋە
ئەگىنا من ھەرلە شارابوم ھەجى چى بە قورىانت بىم..

ئەۋ ھەر سور بو لەسەر قسەكەي و دەپوت: ھەرتۇ بويت روحيانەتت ھەجى كرىۋە.. لە
كۇتاپدا خوا ھافىزەي كرىدو رۇيشت منىش زياتر خۇشەۋىستى پەيام و رۇحيانەتى پاكم
بۇ دەرگەۋت خۆم دئىيا كرىدەۋە كە خۋاي گەۋرە ھەمو ئەرك و ماندوبون و ئىرادە بە
ھىزى و بەنداپەتئەكانى لىۋمرگرتوم و ئىستاش دوعاي خېر بۇ ھەمو ئەۋ خوشك و
داپكانە دىكەم كە چوار دىۋرەكەيان لەگە ئيانا خراپن.. بەلام كۆلنەدەن ئىمان و دىندارى
چېزۇ بەھاۋ پاداشتى تاپبەتى ھەيە.. خەم خۇرى بۇ ئەۋ خوشك و داپكانەي خۇيان
دەكەنە پېشانگاۋ بە پىشكەۋتنى لاشەيى ئەزانن بەلام دئىيام لە ناخ و رۇشنىبىرىدا
رۋوخاۋن، ئەمە مشتى بوۋ لە خەروارى تالى ژيانى ئىمانىم و كىۋى بوۋ لە سەرگەۋتنى
بېسنور.. سەرگەۋتنىش ھەر لەخاۋامبە.

لە ئامۆژگارییەکانی کاک ئەحمەد شیخ

پیاویکی شەربەت فرۆش لەشاری سلێمانیدا دەچیتە خزمەتی کاک ئەحمەد شیخ و
عەرزی ئەمکات:

(قوربان شەربەتی میوژ دروست ئەکەم و ئەمفرۆشم زۆر پاکە... زۆرچاکە زۆر خەست و
بێ غەشە..ناوی بە ئەندازەی پێویست تێمکەم.. بەلام بازارم کەمە لە چاو دراوسێ
دوکانیکما کە ئەو بە پێچەوانەی منەویە: ناوی زۆری تێدەکات.. پاک و خاوینی
ناپارێزی... دەست بە دەستووژ نییە... بەلام بازارێ لە من گەرمترە.. سەرفیاتی
زۆرتەرە.. قازانجی زۆریش ئەمکات...)

کاک ئەحمەد ئەفەرموی: جا نیازت چییە؟
کابرای کاسب دەلی: قوربان هاتوم منیش وەک ئەوی لێبکەم.. تا بازارم گەرم ببێت،
جەنابی شیخ ئەفەرموی:

ئەگە وای لێبکە کەم و نەخت بژی چاکترە لەو. کابرا پازی نابێت چەند جارێک
ئەچیتە لای دواجار کاک ئەحمەد ئەفەرموی: ئاکامی باش نابێت.. گەیی خۆتە..
چینەگە ییکە.. بەلام پەشیمان ئەبێتەو.. لە کاتیکی تردا سەردانم بکە. کابرا دەروات و
لەو خراپتر دەست دەکاتە کارکردن.. ناوی زۆر.. پۆخلی لە دروستکردن..بازاری زۆر..
سەرفیاتی چاک پاش مانگیك دەچیتەو خزمەت کاک ئەحمەدی شیخ و بە دڵیکی
خۆشەو دادەنیش و پرسیاری لێدەکات:

بازاریت.. گارت.. سەرفیات.. لە وەلامدا کابرا دەلێت:
زۆر باشە.. بازارم گەرمە.. پارە یاشم دەستدەکویت.. لە کابرا باشترە بازارو دوکانم..
کاک ئەحمەدی شیخ ئەفەرموی: ئەی پارەگە چۆنە.. لەچیدا خەرجی ئەگە کابرا
دەلێت:

وە ئلّاهی پارەیی باشم دەست ئەکەوێ، بەلام نازانم لە چیدا خەرجی ئەکەم.. بەرەگەتی نییە.. زۆرە بەلام جیگە ناگرێت بە پێچەوانەی جارانەووە.. جاران پارەیی کەم بەلام بەرەگەتی زۆر.. پارەیی کەم بەلام لەشساغ و سەلامەت بەمال و منداڵ و لاشەی خۆما.. پارەیی کەم.. بەلام قەناعەت و مورتاحی...

کاک ئەحمەدی شیخ ئەفەرموێت: ئەووە ناکامی پارەیی حەرامە.. کاری چاکە بەرەگەتی تێدەکەوێت..

کاری پاک و خاوێن و دڵسۆزی گەر پارەو بەرامبەری کەم بو بەلام خوای گەرە لەو لاوە لە زۆر ناپەرەگەتی و دەرەو بەلا بە دوورت ئەکات.. ئەگەر توشیشت بو ئەووە دەبیته کەفارەتی گوناھەکان.

کابرا بپاریدا بگەرێتەووە سەر کارو پەوشی جاران .. چونکە کاری خێر پڕ بەرەگەتە .

خەمى چۆلەكە نىڭاي ئىمە ....

پىڭاي دوورو درىزى شامكان^۷ بە سەياردى خۇش پەو چەنلىن كاژىرى پىيادى بوۋىتە خولەكى كەم.. بەلام ياسايەك لە نىوان شوڧىرو سەرنىشەكاندا ھەيە لەو پىڭايەدا پىيادە ئەكرىت ئەۋىش لادانە لەنىوان ئەو پىڭايەدا دابەزىنى خەلگەكەيە بۇ پىشودان و ھەۋانەۋە خواردنى نان و چاپى و تازە كىرنەۋە دىسنىۋىزۇ ئەگەر كاتى نوڧىزۋو لە يەككە لە ژوورمكاني ئەو چىشتخانەيەدا كە تەرخانكراۋە بۇ نوڧىزۇ نوڧىزەكەيان دىخوڧىن.

ئەمە لەنىوان شامكاني گەشت و سەفەر بەباشى بەرچاۋدەكەۋىت. ئىمەش لە سەياردەدا گۇچ بوۋىن ھىندە دانىشتىن لە لادانى سەياردە بۇ يەككە لەو چىشتخانە دىخۇش بوۋىن..

پاش كەمىك ھەمومان دابەزىن و ھەرگەسىك بەلەيەكدا پۇشتىن پاش پىنج خولەككە لەناۋ ھۆلى چىشتخانەكەدا ھەمۇ بەرەو پوۋى يەكتر لە سەر كورسى مېز گىرەۋىنەۋە كاكى شاگرد داۋاكارى ھەمومانى بەدەنگى بەرز گەياندە كاكى سەر چىشتخانەكەو پاش كەمىك خىزمەت بابەتە داۋاكراۋەكە لە خواردن بە گەرم و گورى و ناۋى ساردەۋە گەشتە بەردەستمان..

پاش سوپاس گوزارى خۋاى گەۋرە لەسەر نازو نىمەتەكان چۈپنە بەر ئاۋىنەۋە سەر دەستشۈرەكە بە سابونە بۇنخۇشەكەى سەر دەستشۈرەكە چەۋرى دەستمان پامالى، بەرەو مېزىكى تر پۇشتىن بۇ چاپى خواردنەۋە، پاش خواردنەۋە چاپى گەيشتىنە لاي كاكى پارەۋەرگەر، سەرمان قەبلانلىدو يەككى چىلگەيەكەمان بەدەستەۋە گىرت بۇ ددان پاككردنەۋە لە چاۋەرۋانى كاكى سايەق و چەند سەرنىشىندا بوۋىن.

⁷ لە مسافرخانە (معلم) نىك ميانە ئىمىش نىكە لە زىنجانەۋە لە ئىران .

دېمەنكى زۆر سەمىر سەرنجى ھەممومانى بۇلاى خۇى پاكىشا چۆلەكەيەكى زۆر جوان لەسەر گلۇپى سەر پەنجەرەى چىشتخانەكە بوو لە جېكە جېكى و بالە تەپى سەرمان سوپما.. بىچوكانى دەستيان كىرد بە ملە قووتى و لە ھىلانەكەياندا خۇيان چكۆلە كىردەو، چۆلەكەكە ھەلقىر ھەلقىرى دەستېكىرد لە ئىمە نىزىك بۆۋە .. زۆر بەلامانەو سەمىر بوو لە ئىمە دوور كەوتەو بەرەو سوچىكى دىوارەكە پۇشت كە سەرنجاندا بەدوورى چەند مەترىك مارتىك سەرى دەرھىناو بە نىازە بەرەو ھىلانەى چۆلەكەكە بىكىت،چۆلەكەكە زۆر ھەولتى دا تا يارمەتى بىدەين بەلام ئىمە ھەزەمان بەسەمىر كىردى ئەو جەنگە دەكرىد ئاى كامىيان سەردەكەون ؟

پاش چەند خولەكەكە ئىمە ھىچ يارمەتى چۆلەكەكەمان ئەدا مارەكەش تەنھا مەترىكى مابوو بۇ ھىلانەكەو خواردىنى بىچو چۆلەكەكە،چۆلەكەكە قىرى و لە ئىمە ئانومىد بو دووركەوتەو، لە خەپالى خۇماندا وتمان رەنگە چۆلەكەيەكى تر بەيىنىت لەگەل خۇى بۇ ھاوگارى بەلام وانەبوو پاش چەند چىركەيەك زۆر بە خىرايى گەراپەو مارەكە تەنھا دوو بىستى مابوو دەمى كىردىبۆۋە بۇ بىچوكان، خاۋەن مەسافىرخانەكە وتى.. ئەو كەس غىرەتى نىيە ئەو مارە بكوۋى پەلامارى دارىكى دىرۋى ئەستورى دىرۋى دا، بەلام ئىمە نەمان ھىشت پازىمان كىرد بە ھاوگارى نەكرىنيان .

مارەكە بىئاگا بوو لە ھەولتى چۆلەكەكە..چۆلەكەكە بە دەنوگە بچوگەكەى دىركە زەردىيەكى گەورمىي پىپىو لەگەل دەمكىردەو مارەكە بۇ قەپالگىرتن لە بىچوكان و قوتدانىيان چۆلەكەكە زۆر بە خىرايى دىركە زەردەكەى خىستە ناو زارى مارەكەو مارەكەش دەمى داخست و ھەستى بە نازارى دىركە زەردەكە كىرد زۆر بە خىرايى كەوتە خوارەو..

ئىمەش بەو دارە گەورمىيە بەرپووينە لاشى مارە تاساۋەكەو بىگىيانمانكىرد.

چۆلەكەكەش لە نارەھەتەكى گەورە بە قودەتى پەرومردگار و ھىزى مىشك و بىرى، خۇى و بىچوكانى لە دوۋمنى گەورە پىزگار كىرد.. زۆر بە ئاسوۋەمىي چۆۋە سەر ھىلانەكەى بىچوكانى بە سەركەوتنى دايكىيان شادمان بوون و لە ژىر بالى دايكىيانەو تەماشايان دەكرىن.

بەللى نازىزان ئەمە جەنگىكى دەستەو پەخە بوو لە نىۋان زالىم و بىتاۋاندا .. ئەمە

۳۷۶ مەلەننىيەكە بۇ مانەو (الصراع من أجل البقاء) چۆلەكەكە لە ئىمە ئانومىد بوو

بەلام بە پشت ئەستورى عەقلى و توانايەكى زۆر كەم توانى سەر كەوڤت بەسەر دوژمنىكى
سەر سەختدا.. كە چەندىن هيلانەى ترى خواردبوو ئەم جارەش بۆى سەرنەچوو
بەمەرگى خۆى گەشت و نيمە گردمانە پەندىكى زۆر باش بۆ ژيانى خۆمان.

هيوادارم نيووش بىكەنە پەندىكى زۆر باش كە ئىتر بەهيوای كەس نەبىن بۆ
هاوكارىمان و رزگار كردنمان لە دوژمن تەنها پەنج و مانوو بونى خۆمان نەبىت ، هيج
فريامان ناكەوڤت بابىر بىكەنەو، شاعىر ئىك دەفەر موڤت:

لەدنيدا پشت بەهيج كەس مەبەستە

ئەووى مايمى ژيانە هيزى دەستە

كە دەست بوو هەمو كەس دۆست و كەستە

قەسە و باسيان و كۆ ماستاوى خەستە.

دەبا ئيمەش دەست بەدەنە دەست پشت بەكەسى تر نەبەستىن تەنها خواى گەورە
نەبىت

دوو دايكى دلرەق

بە رەھمەت بىت نەنكەم ھەمو جارىك كە زۇرمان بۇ دەھىنا چىرۇك و حكايمەتان بۇ
باس بكا چىرۇكى بۇ دەگىرپاينەو، لە دوايدا دەمانگوت چىرۇكىكى تىرىش، ئەوېش دللى
ناشكاندىن و دەھاتە سەر باسى ئەز ئافرىتەى كە مىردەكەى نەمايوو، تەنھا سى كوپى
بچوكى لە مىردەكەى بۇ بەجىمايوو لە گوندىكى ئەو شارباژىرە، كوپە گەورەكەى
بەتەمەن ۱۲سال بو شوانى مىگەل ئاوايى بو، كوپە ئاونجىيەكەى تەمەن ۱۰سال بو شوانى
بەرغەل و كارزۇلە بو كوپە چكۆلەكەى زۇر ئالودەى دايكى بو، ئاو بەناو لەگەل مىندالانى
ئاوايى و شوانى قەل و مېشك بوو، تەمەن ھەشت سالانە بو.

رۇزگارنىك تىپەپرى و دايك كەلگەلەى شوكرەن كەوتە سەرى و لە ئاوايەكەدا بياويك ھاتە
داوى، بەلام خەمىك لە دللىدا بو، ئەوېش مىندالەكانى بون، بەلام نەبونى و ئارەھەتى
رۇزگارو ئارمىزووى خۇشى زۇرجار لەم دوودلى و پاراپىيە دەپچىراند .. بەدىزى
مىندالەكانىيەو شوى كىردو رۇزگار وەك نىستا نەبو شاپى و زەماوۈندى بۇ بىكرى.. دواى
دەرچوونى مەپرو ماللى ئاوايى و دوورگەوتنەوۈى بەرغەلەش، كوپە بچوكەكەى لەگەل
مىنلان چوۈ دەرى .. رۇزگار زۇر بەزوى تىپەپرى، ئەنە چوۈە مالى مىردى تازەو
مىندالەكانى لە بىر چۆۈە.. بۇ ئىۋارە كوپەكانى ھاتنەوۈ سەپرى مالىيان كىرد دايكىيان لەمال
نە، بانگى دايكىيان كىرد وەلام نەبو چوۈە ژوورى.. بانگى دايكىيان كىرد: دايە.. دايكە
گيان.. دايكە تۇ لەكوپى.. بۇ وەلام ئادەپتەوۈ خوت مەشاۋە ئەوۈ ئىمە ھاتوپنەوۈ..
ومرە باۋەشمان بىكەو نانى گەرم بىخەرە بەردەستمان.. كوپە بچوكەكەى ووتى: من لە
نىومرۇۋە ھىچەم نەخواردوۈە.. دايكە لەمال نە.. زۇر گەپرام لەمال نىيە ۱ زنى
دراوسىكەيان كاسەپەك خواردنى بۇ ھىنان و چراكەى بۇ داگىرساندىن و نانى بۇ ئامادە
كىردن.. كوپە گەورە ۱۲سالەكەى وتى: دادە ھەمىن گيان ئەوۈ دايكىمان لەكوپىيە .. بۇ كوئ
چوۈە.. خۇ بەيانى نەپووت بۇ كوئ ئەچەم؟! قورگى پىپوۋ لەگىريان، كوپەكەى تىرى وتى:

رەنگە لەسەردان بېت! زنى دراوسىيان وتى: نانەكەتان بخۇن بۇتان باس دىمەم.. كۆرە
 بچوگەكەي وتى: چىمان بۇ باس دىمەي.. خۇ داپكەمان وەك باوكەمان نەمردوۋە .. زىنە
 بەدىلى خەمەۋە نانەكەي دەرخواردان و پاشان وتيان: دىتوخا پىمان بلى دادە ھەمىن
 وتى: لەم دىيەدا داپكەتان شوى كىرەتەۋە بە (فلان) كەس، توخا پىتان ناخۇش نەبى
 ئەم قەسەمەي كىرە مىندالان دىستىيان كىرە گىران و زارى.. ھاۋار ھاۋار زۇر گىران زۇر
 بىتاقەت بون، بەلام خۇگىرانىيان نەگەپشە ئەۋ پەرى دى.. ئەۋشەۋە كەس نەبى چىرايان
 بۇ داگىر سىنى ... جىگەي نەرم و نۆلىيان بۇ راخات بە دەم گىران و شىن و ۋاۋىلاۋە
 ھەرىكەۋ لە لاپەكەۋە خەۋىيان لىكەۋەت لە نىۋە شەۋدا داپكە دۋاى مەندوبونى زۇر لەلەي
 مېردەكە.. بىرى مىندالەكانى كەۋتەۋە مېردەكەي كىرە خەۋو بە خىرايى بەرەۋ مەلەكەي
 خۇي گەپراپەۋە .. كە سەپىرى كىرە ھەر مىندالەۋ لە لاپەكەۋە كەۋتەۋە. جىگەي بۇ
 ھەرسىكىيان داخست و ھەرسىكىيانى بىرە سەر جىگەي خۇي و داپەۋشىن و ماچىكى لە
 بچوگەكەيان كىرەۋ گەپراپەۋە...

بەم شىۋە.. چەند شەۋىك بەردەۋام بوو.. ناچار مېردەكەي دەرەكەۋە بەرەۋى زەردەۋە
 ھاتەۋە لى مىندالەكانى و لەۋ كارە پەشىمان بۆۋە..

لەگەل تەۋاۋ بونى چىرەكەكەدا دىئەن پەردەۋ لە گىران و فرمىسك دىزايە چاۋمەكانەۋە
 بۇ ئەۋ دىمەنە ناخۇشە مىندالەكان كە داپكەيان بە جىيەپشەتەۋە .. ئەمە تىپەپرى و
 رۇزگارمەكان ھەنگاۋيان نا.. ئافرىتىكى نىزىكەمان مېردەكەي بە نەخۇشى كىتوپر گىيانى
 سىپارد.. دۋ كچى جۋانكىلەي لە پاش بەجىما.. خىزانەكەي زۇر بىتاقەت بوو.. سكى
 ھەۋو پاش چەند مانگى كچىكى تىرىشى بوو، خىزم و ناسىۋا بەرەۋ دراۋسى و خىرخاۋازان
 زۇر يارمەتەيان دەدان، ئافرىتە رۋى سەپى بىت لەسەريان دانىشت بچوگەكەيان تەمەنى
 گەپشە شەش سالاۋ ھەمەۋىيان بالاۋىيان بەرز بۆۋە ھەر جارىك كەسىكى خىر خاۋاز
 خىرى بىكرەپە بەشىكە بۇ ئەۋ مىندالە جۋانكىلەنە دەبىر، ھەمەۋ جارىك دۋەي خىرىيان
 بۇ خىرخاۋازمە دەكەرد، ئافرىتەكە ھەمەۋ جارىك كە دىمەۋتە قەسە كىرە دىمەۋت: مەن
 جىيان لىبەكە ئەگەر پەكىكىيان كۆر بۋاپە كارىكەم پىنەكەرد بەلام مەن جى بلىم !!

پىۋىكى ھاۋسىيان مالى ئاۋا بىت زۇر ھاۋكارى دەكەرد و ئامۇزگارى داپكەيان و مىندالەكانى
 دەكەرد، لە دەزگا خىرخاۋازىيەكان ئاۋى نوسىن بەلام بەختى خۇيان ھىچيان بۇ

دەرنەچو. لەماوەی پابردوودا بەرگوێم کەوت کە بەنیازە شو بکاتەو. ئەم درۆیە یو بە راست.. سەربەهەوئ شوی کرد، مندالی سەرو پێچکەى بەجێهێشتن و پۆشت.

پیاویکی دراوسێیان بە سەیارمکەى مندالەکانى دەبرد بۆ قوتابخانە و دواى تەواو بون دەهاتنەو مالهکەى خۆیان و هەواری خاڵی، بەلام ئەم پیاو خێرخوازە بە سەیارمکەى ئەم سێ کچە جوانکیلەیهى دەبردەو مالى پوری و بەم شێومیه دەگوزەران..

مندالێکی ناوی دەرچو لە دەزگای خێرخوازی بە موچهی مانگانە، کچە گەورەکەشى لە قۆناغى ناومەندیدا بەم هەمو خەم خەفەتەو سەرقاتی تاقیکرنەوێ سەری سالت بو.. کچە ناومنجییهکەشى بە چاوی پر ئەسرینەو چاومروانی پۆزگارێکی رونه.. بەلام لەلای کێ.. لە کوێو؟

بەرپێزان نایا دەبێت چارنوسی ئەم سێ کچە جوانکیلەیه بەجی بگات، نایا ئەم نافرته بیرى ناکەوتەو کە هەمو جارێک مامۆستای ناینى پێی دەفەرمو: کچە باشەکەم ئەم سێ مندالە پێیگەیهنە .. بە چاکى و پێک و پێکی.. خەلکی هاوکاریت دەکات و لە بەهەشتی بەریندا لە شانى پێغەمبەرى مەزنەو دەبێت، چونکە پێغەمبەر درودى خواى لەسەربێت فەرمویەتی: (من و نافرمتى خاوەن مندالی بیباوک شان بە شانم لەگەڵ دەکات بۆ چوونە بە هەشت) .. بەلام خو خراپى نەکردوو شوی کردۆتەو.. لەلایەکی ترمەو دەبوايە سەرمتا پێگە چارمەک بۆ مندال و چارنوسیان دیاری بکات.

لە کۆتایدا خواى گەورە پەکی کەس ناخات نایا ئەم نافرتهش بە ئاکامى چیرۆکی یەکەم دەکات یان نا؟ ئەو ئیوە زیندو منى خاوەن خەمى بێکۆتا مردوو چاومروانی ناکامین. خواى گەورە پاداشتی هەمو ئەو کەسانە بداتەو کە یارمەتى بیباوکەن دەمن .. خواى گەورە پاداشتی هەمو ئەو دایکە دڵسۆزانەش بداتەو کە تەمەنى جوانیان بە خشیووتە کۆرپەى ئەمەڕۆ نەوێ دوا پۆز کە بە پەروەردمێهکی دروست گۆشیان دەکەن .. سەرکەوتو بن انشاء الله .

دوعاى ستەم لىكراو

چەندە لە تاوانەکانى ڕابردوى بەعس بدوین کەمەو هیچمان نەدرگاندووہ ناسودمى بۆ ئەمڕۆ تیا بێت، بەعس ئەو پارتە بو بۆ بوزانەوہى شتیک هات و شتیکی تری پێنەنجامدرا.

بەعس کۆمەڵی کارى نامرۆفانەى کرد، پێویستە وانەو پەندى لیۆمریگرین و بە خۆمان و خزم و هاوڕێ و شارو شالیارو دەسەلاتەکانى ئەمڕۆ بلیین کارو فەرمانەکانى ئەو دوبارە نەکەنەوہ گۆرانى بە بالای یاساو کردەوہکانیان نەئین.. راستە بەعس کارى خراپى کرد ئایا ج وانەپەکمان لیۆمرگرت؟

ئایا نازادى دابو بە تاکەکانى کۆمەلگە؟ ئایا نرخى مرۆفى وەك مرۆف دەگرت و ناسودمى ھەبو؟

ئایا ھەرچى لە حزب و لەژێر دەستیا نەبوایە وەك مرۆفو کەسى خزمەتکارى کۆمەلگە سەیری دەکرد زەربى سفرى پەربەھا دەکرا؟ ئایا کردەوہى ئەو ڕەنگى نەداوتەوہ لە ئێمەدا.. ئایا کردارەکانى بەعس بە کوردی پیادە ناکەین؟

بەعس زۆرى کرد تا ھاتە سەر تەختەى ھوکمرانى و بەئارەزوئى خۆى ھوکمى کرد لە چاک و خراپ بەلام چونکە حزبەکەى خراپەى زۆر بو ئیستا لە ڕەسوائى قەمەسى دادگای بەردەمى مرۆفو ڕۆژگارى میژوو بە زەلیلی ڕاگیراوە.. ئاھو نزولەى خەلکى بێدەسەلات ئیستا ئەوانى بێدەسەلات نەکردووہ؟؟ ئەى ھۆزەکەم ھاوڕێ و ھاوسى و سەرکردەکانم..

ھەولتان دا ھاتن.. جوان پەرورەدەمان کەن.. ستەمان لێمەکەن بە ھەمو شێوہیەك تا نەبەن تەواوکەرى کارى پیاو خراپان.. جوان بمانزینن با لە قەمەسى میژودا بە کرۆلى نەبەنرێنەوہ.. ئەمە یاسای ژيانە.

ھەولێدە.. سەردەکەوئى.. تاوان مەکە.. سەرکەوتو شاد دەبیت.. گەر وانەبوی ھەرس چاومرپتە..

لە ئاومرۇكى تاوانىكى بىجۇكى بەئس دورت ناخەمەو سالى ۱۹۹۱ بوو ھەمو خەلكى بە مال و منداڭ و شرو شىتالىانەو لە سنورى (ئىران تورگيا) توند بون.
لەو لاشەو چەند گەنجىك لە ولاتى (سعودىەو كوئىت) دوو پاپرسىان ئىومرگىرا.. كە دىلى جەنگ بون.

۱. ئايا دەچنە ولاتى خۇتان عىراق؟

۲. ئايا ئىرە دەمىننەو درىژە بە ژيان دەمدن يان دەچنە ھەندەران و ئەمىرىكا؟
ھەندىك بىرپار يەكەمىيان ھەلبىزارد، ھەندىكىش بىرپارو پاپرسى دووم. بەلام كەس ئاكامى نازانى.

كاك (فەيسەل كوپى مام رەھمانى نارنجە) بىرپارى گەرانەو ھىدا بۇ خاكى عىراق و شادبونەو بە خاكى كوردستان و كەسو كارمەكى.

فەيسەل بىئاگا لە خاكى كوردستان و پاپەپىن ئاوارمبون، لە پىگەى بەغدادەو گەپاپەو شارى سلىمانى، بەلام شارى جى و ولاتى جى؟

لەگەن داغل بون بە شار چۆلەوانى و سەربازەكان پىشوزيان لىكرد، سەربازەكانى پۇژىم كەبە ترسو لەرزەو بە ناو شاردا دەگەپان و ھاتو چۆيان دەكرد، ھەوالى ئاوارمبونى خەلكى شارىيان بە فەيسەل راگەپاند.

كارى پۇژانەى سەربازەكان شكاندن و بىرىنى ئەو دوكان و شوپنە گشتيانە بوو كە سەرجاۋەى خواردەمەنى و كەرمستەى جوان جوان بون.. خەلكىكى ناو شار گەر لە دلەو بە كەردەو تۈرە ببوايە ئەو خراپايان بەسەر دەھات..

فەيسەل ھاتەو مالى خۇيان مال چۆل و ھۆل.. گەپەك چۆلەوانى.. ناپزانى جى بكات بە پىاسەو گەپان چوۋە مالى خزمەكانى ئەوانىش چۆلەوانى و دەرگاىيان كلىل دابوو پۇشتبون دوا نىومرۇپەكى چوۋە مالى پورى لە يەكك لە مالەكانى (شىخ محى الدين) تەنھا پورى و مىردى پورەكەى كە زۆر بەتەمەن و پىر بون لە مال بەجىما بون.. پورى بە گەرانەو ھى فەيسەل زۆر خۇشحال بوو ماۋەى چەند پۇژى لەۋى ماپەو،

بەلام بىرپارىدا كە بىچىت بەدۋى مالى باوكىاو لە ناۋچەى ھەورامان بىباندۇزىتەو.. پۇژگارەكان تىپەپىن و مالى باوكى فەيسەل گەرانەو.. بەلام فەيسەلىيان لە گەن نەبوو..

ھىچ ناگاپەكىيان لە فەيسەل نەبوو، پۇژىك حاجى رەھمان سەردانى مالى خوشكەكەى

رەھمانى باۋكى سەرسام بوو چۆن ھەيسەل گەپراۋمەتەۋە ئەم نەمبېينىۋە؟!
پورى زۆر بە جوانى بارودۇخەكەي بۇ باسكرد... كە ھەيسەل نىيازى درېژەدان بە ژيانى لە
ناو كەسو كاردا زۆر پېخۇشتەر بوۋە ۋەك لە ژيانى ھەنەمران و غەربىي و غوربەت.
كېچ كەۋتە كەۋلى مام پەھمان و ھەرچەندە دەپېرسى سەرو سۆراغى ھەيسەل نەبوو،
بېرىارى دا بېچىت بۇ (لىۋا ھەسەل) و شتەكانى بەلكو ئەمە خوايە، ھەيسەل گەپراپىتەۋە
عەسكەرى.

پۇژىكى دىيارىكرد... بەجل و بەرگى كوردىيەۋە بەرمو كەركوك پۇيشت لەۋى پەوانەى
شارى بەغدادىيان كرد... بۇ يەككە لە سەربازگەكان (مەسكەرات).
لەۋى نامر لىۋا چەند عەسكەرىكى پەلەدار پېشۋازيان لىكرد. پېيان راگەياند كە ھەيسەل
فېرارى كردوۋە نەگەپراۋمەتەۋە خزمەتى سەربازى.. ھەر لەۋيا بۇى دەرگەۋت كە ھەيسەل
بە دەستى سەربازمەكان كۆژراۋە.. بۇيە رەھمانى جەرگسوتاۋ بېرىارى گەپراۋەۋى دا..
بەلام نامر لىۋا وتى: ئادەى دوو عەسكەر بەو جېبەۋازە بگەيەننە شوپىنىك لەۋى
بىكۆژن.

ئەم ھەرمەنە بۇ ئەۋان ناسان بوو جېبەجى كەردنى ناسان بوو، بەلام بۇ مام پەھمانى
جەرگسوتاۋى غەربىي لانەۋاز زۆر ناپەھەت بوو.. چاۋمەروانى مەرگ زۆر گرەنە.. دوو
سەرباز بە جېبىكى ۋاز لە بەيانى سەعات ھەشتەۋە بەپىكەۋت بەرمو بىيابانى چۆل و
كاكى بە كاكى نەزىك عەسرى گەپشتن..

مام پەھمانىيان دابەزانەد... سەربازمەكان وتيان: لە راھى خاۋادا ناتكۆژىن.. بۇ خۆت لىرمەۋە
بىرۇ.. راستە نەپانكۆشتەم.. بەلام مەنىكى ناۋجەى ھەۋرامان لەم بىيابانە چۆل و ھۆل و بىناۋ
وبىنان شاكام و سەرنەنجەم چى دەپىت؟! ئەۋان گەپراۋەۋە بە گائە جاپىيەۋە وتيان: مە
السلامه ..

لە دلى خۇما زۆر بەزىم بە خۇما ھاتەۋە.. زۆر دىلگران بوم بۇيە وتم:
خوایە گيان .. مەن بەندەى تۆم تۆ خۋاى بە پەھم و بە تواناى.. مەن زولمە لىكراۋە
تۆش خاۋەنى ھەمو شتىكى.. لەم چۆلەۋانىيەدا.. لەم ناپەھەتى و بىتوانايىيەدا بگەپتە
فەريام.. ھەنگاۋم نا.. ھەنگاۋم نا.. زۆر مەندو بووم.. نامزانى بەرمو كۆى بىرۇم بۇ كۆپۋە
پىگە بگرمە بەر.. تەنھا بەپىرەۋى جېبەكەدا گەپراۋەۋە..

بارەشى ناو بىابان و گەرمائو ناپەجەتى ئەم وەرزى ھاوينە.. ھەمو شتەكانيان لول دەگرد.. لە پەر كۆيەك لە لەم دروست دەبوو پاش كەمەك تەخت دەبوو.. باكەى زۆر گەرم و ناپەت بوو.

ھەر پۆيشتەم ھەر پۆيشتەم تاريەك داھات.. گريام .. گريام .. زۆر گريام.. پارامەو بە تەيموم دەستتۆيژم گرت..

مشكى يەكەى سەرم داگرت و بلاوم كەردەمو دابخست و بە مەزنى عەقلى خۆم روم لە (قىبەلە) كەرد چەند پەكات نويژەكم خويەند.. ئاى كە تامى ئەو نويژانە شيرين بوو..

ئاى خەم و پەژارەشم چەند زۆر بوو.. بىرسىتى و تىنويىتى بونە ميوانەم.. ترسو خەم ھاويەم بون..

ئەو بىرپارەى سەربازە دل پەقەكان دابويان كوشتنىكى ھيەمانەى مەن بوو.. مەردن ھەنگاو ھەنگاو بەرمەو روم دەھات و مەيش لىي نەزىك دەبوو..

بەلام ھەرچەندەم توانى زىكرو فيكرو تەسبىحاتەم كەرد.. دوعا دواى دوعا.. ھەرچىمەزانى دەمخويەند..

باشە ئەبى كەسيەك لەم چۆلەوانىە فرىام بکەوئیت؟!

لە دورەو تروسكايى و پوناگىم بەدى كەرد.. ئەو چىيە!!

تا دەھات نەزىك دەبوو چەند مەترىكم مابو بىگەمى بۆم دەركەوت (تراكتورى جوتە) عەنتەرىكى تازە كۆپىكى گەنج دياربو بە جامانەكەى دەماخىكى كەردبو، جوان سەرو گويلاكى خۆى پىچابوو..

دەستم لىپراگرت.. لىپپارامەو بەم زمانە كوردىيەى خۆم كە لە راھى خودا لە ئاومدانىم نەزىك بکاتەو..

ھەرچۆنىەك بوو پازى بوو بەسەر نامازەى بۆكەردم كە لە دوا خۆيەو سوارى تراكتورەكە بىم.. ئەى سوپاس بۆ تۆ خوايە..

ئەو ماوە دورو درىژە پۆيشتىن پۆيشتىن ناوبەناو دوعام دەگردو جار جار پىرسىارم لىدەمكەرد .. بەلام ئەو سەپىرىكى دەكەردم ھىچ قەسەى ناكەرد..

ئەو ھەر ھەرى مەكەنەكە لەلام دەنگىكى زۆر خۆش بوو.. ئاويەك بوو كە جارەكى تر ھىواو ئاواتى بۆ دروستكەردم بەرامبەر بە ژيان و گەرانەو.. يەك وشە چىيە ئەم

سايەقە نەپىرگانە (وھلا كەلىمە) ماۋى چەند سەعاتىك بە خىرايى تراكتۇر پۇشتىن..
لە دورمە ئاۋەدانىم بەدىكرد.. زۇر زۇر بوون..

مەكىنەكە ۋەستا منىش دابەزىمە زۇر سوپاسم كىرد.. پىشتم كىردە مەكىنەكە ۋە پوۋوم
ئاۋەدانى مەلنا.. ھەمى ۋە چەند چىركەپەكى نەخاينە ئاۋرەم دابەۋە باۋەپكەن .. باۋەپ
بەكەن.. ئەگەر باۋەپش ناكەن كەپى خۇتەنە ئەۋ مەكىنە زە .. ئەۋ دەنگە زە دىار
نەماۋ بىز بوو..

كىشام بەسەرى خۇماۋ ھاۋارم كىرد.. خاۋە گىان زۇر سوپاس ئەۋ ۋەزەت پىتەخىم..
زۇر سوپاس خاۋە.. بۇم دەركەۋت ئەۋ كارەى كابىراى تراكتۇر لەگەل مەن كىردى تەنھا
ۋەپشەى ۋەپاد رەسبوو.. خاۋى گەۋرە بۇ پىزگارى مەن ناردىۋى (خەۋارىق بو ھىچىت)
پاش چەند سەعاتىك لە نىۋە شەۋ گەپشەمە ئاۋەدانى لە مالىكى ۋەرەب لامداۋ حالۋ
مەسەلەكەم بۇ گىرەنەۋە..

كابىراى ۋەرەب زۇر نىگەرەن بوو بۇ بەپانى گەپاندەمىيە ناۋ شارى بەغدادۋ سوارى
سەپارەى سەپمانى كىردم ۋەرەۋ شار گەپامەۋە.. لە ناۋ ھەمە گەلىكدا مەۋۋى خراب
ھەپە.. با ھەمەپان ۋەك پەك سەپىر نەگەپن.

ئىتەر بۇم دەركەۋت خاۋى گەۋرە چۇن ۋەپاى سەتم لىكراۋ دەكەۋىت ئەگەر مەۋۋەكان بە
پاكى ۋە جوانى داۋا لە خاۋى خۇپان بەكەن.. بۇم دەركەۋت خاۋى بەخشنە جارىكى تر
ژيانى بە مەنى جەگەرسۇتاۋ بەخشىيەۋە.

لەگەل تەۋاۋ بونى ھەمە سەربوردەكەدا بەلاچكى مەشكىكەى سەرى چاۋە پىر
ۋەمىسكەكانى دەسپى ۋە دەپوت: خاۋى گەۋرە ھەقى ئەۋ ھەمە سەتم لىكراۋانە بىستىنى.
ئەمەپۇ سەدام جەركى سۇتاۋ.. سەركەردان لە بەرزەتەپ پەلى خۇش گوزمەرانىەۋە بۇ
نەزمەپن ژيانى بەندى ۋە پىسۋاپى.. بۇ بەردەم ناخەقەپەكانى خۇى كاردەكات..

بەلام بەداخەۋە مام رەھمان نەماۋە ۋەفاتى كىردۋە.. پىۋىستە سەمكاران بە كارەكانى
خۇپاندا چەنەۋە.. چاۋى رەھمە سۇزپان لە ژىر دەستەكانىان بىت لە ھەر جىگەپەك
ھەن..

زۇر سوپاس بۇ بەرپەم كاك اغىدان قادرا.

مەركەزەكەى چوارتا چى بەسەر ھات!

ھەقى قەدەرى ئىلاھىم نىيە، ئەگەر خوا شتىكى لە چارنوس نوسى دەيىت بىتەدى، چەند خولەككىتەر درىنگەر لە مال بەھامەدەر وەك ئىستام لىناھات، يان ئەگەر پۇزى دواتر بوايە شىوازەكەم دىگۇرا، ئەمە خەيال و بۇچونى ھەرزەكارى ئەمە سالانەم بوو.

بەلام ئىستا تىدەكەم كە ھەمە ئەگەرەكان بە دەستى خەي گەورەيە، لە مال بومەيە، لە ھەردو كەزەككىو بومەيە يان لە بەرەكانى جەنگ يان پىشمەرگەى دىرەن دەبوايە ئەمە پوداوى ئىستام ھەر بەسەر بەھاتايە زۆر سوپاسى خەي گەورەش دىكەم كە وەك ئەمە خەلگەى تەرم بەسەرەھات، كە كەس لاشەيانى نەدۇزىيەو يان بە گۆپنى پارچەيان كۆكرەيەو...

بۇ ئەمە يادەورەيە تالە بۇ سى سال دىگەرەمەو دواو چاوەكانم لىكەنەم ھەزرى خۆم لە شەمەن دەرەكەم، بۇ ئەمە سال يادە ناخۆشە دەدۇم، ھەز ئەكەن ھاورەم بن؟! لەم قەزا گەورەيەدا تەنھا يەك بىكەى پۇلىس ھەبو، گەرتن و گواستەو لەم قەزاي چوارتايەدا دىگوزەرا ھەمە فەرمانگە ھەكۇمەيەكان لىرە كارەكانيان پادەپەراندو سەرچاوە گەپنەو مى دەرچونەكان و دەھاتنەو ئىرە ئىرەش بىكەى يەكەمى بوخەلگىكى زۆر لەم قەزايە دەزبان چەندەھا گوندو ناوچەو ناھىيە دەھاتنەو سەربە چوارتا بون، پۇزەدەبۇو لە ھەمە ناوایەكانەو بگەر لە شارى سەلمانىشەو فەرمانبەر و ھىزى خاوەن بازو كارو پىشە بەرەو چوارتا دەھاتن گەنگى تايەبەتى پىدرايو لە دىر زەمانەو، ئەمە كاتە خەپنەكارى سەيەمى ناوەندى بوم، چەند سالىك بو لە قوتابخانە دەمخویندو ھىوايەكى گەورەم بۇ خۆم دىارەكەدبوو، بەلام نايە ئەمە ھىواو ناواتانەم لەدواى ئەمە كارەساتە روخان و تياچون و نەمان يا بون بە ئىرادەيەكى زۆر پتەوتر بۇ زىانى ئىستام لەگەلم بن بۇ ئەمە گەشتە كورتەى تەمەنەم.

دنىام زۆر خۇش دەويست خۇشەويستى خاكەكەم لە خۇشەويستى ژاكاوى گەنجانە لەلا بەبەھاتەر بو، ھەر بەو عىشقەوہ بەرەو دەرۋازەى خويىندگا دەرۋېشتەم، كەش و ھەوا بەنيسبەت ئەم شارۋچكەيەوہ بەھارېكى ناسك و جوان بوو، ھەرچەند ئەم سالىادەم ليدەر دىكەوېت بارېكى ناناسايى دىرونيم لەلا دروست دىبىت، بەلام ئىرادەى بەھيز، ھيزدارم دىكات. بەرۋارى (۱۹۷۷/۴/۶) بوو ناخ.. ناخ لەو چركە ساتانەى ناخ؟!

كاتزىمىر (۷،۲۵) دىقىقەى سەرلە بەيانى بوو لە دەرگاى مائەكەمان ھاتمە دىرئ و كىتبەكانەم بە دەستەوہ بو بەرەو ناومندى چوارتا بە چاوى پىر ئومىدو ھەناسەى بەھارپىيەوہ ھەنگاوم دىنا.. ئەو زىمەيەى لە دورى چەند مەترېكەوہ بەر گويم كەوت تاساندەى و ھيزمەكە زۆر بەھيزتر بوو لە تواناى مېنىكى لاوى خويىن گەرم.

بەرچاوم تارىك بونازارىكى زۆر لە تاسىيەوہ بردەم لە ھۆش خۇم چوم..

خەلكى دەلئىن لە ماوہى يەك چركەدا دوو بىناى كۆنكرىتى حكومى خاپورىون ئايا ئەمە چۆن پويدا لەو بەيانەدا لەو سەرمەتاي كارو فرمانەدا چى پويدا خەلكى شارۋچكەى چوارتا لە دوكەلېكى پەشى زۆر بەو لاوہ سەرمەتا ھىچيان نەبىنى، پاشان وردە چەوو كەرمستەى بىناگان لە ئاسمانەوہ دىھاتنەوہ سەر زەوى ئاي لەو ھەوالە ناخۇشە درا بە گوئى خەلكىدا.. ھەرخەلك بوو خۇى دىشاردەوہ ھەندېكىش بەرەو سەرچاوہى تەقىنەوہكە پايان دىكرد.. لە ھەمو دىھاتەكانى ئەم شارۋچكەيەوہ دىنگەكە بىسترا پاشان دوكەلەكەشى دىركەوت.

پاش چاركە سەعاتىك دىنيا پوناك بۆوہ دوكەلەكە تۆزىك ھىواش بۆوہ ئاسمانى چوارتا بووہ ھەورېكى پەش لە دوكل..

ئاي كە ناخۇش بوو.. ياخو ئەو پۇژە وەك پۇيشت نەگەرېتەوہ، شارو شارۋچكەكەمان روداوى وىھا بە خۇيەوہ نەبىنىتەوہ ئەمە چۆن پويدا؟ قورىانىيەكانى چەند كەس بون؟ پەندو ئامۇزگارى بۇ ئىمە چىبو؟ ئەى كى بەم كارى تەقىنەوہيە ھەستا؟

ئايا بەرپىرتان چۆن دىدوئىن و چىتان بەسەرھات؟

ئايا خەلكى چۆن باسى ئەم پرووداوہ ناخۇشە دىكەن؟

ئايا ئىستا ئەم جېگەيە چۆلە پان حكومەتى عىراقى بىناى كىردەوہ؟ ئايا قەرمبو درايە زيان لىكەوتوان؟

ئەم پىرسىارانەو چەندانى تر لە بەرپىزىيان دەگەين كە لە سەرماتاوە بۆمان دواوە ئەو كەسە نازىزمىش جەنابى كاك (كەمال جلال مستەفا) يە كە تەنھا كەس بوە لە چوارتادا كەم ئەندام بوبە ھۆى لە دەستدانى قاجى پاستىيەو ئەو بەيانىيە كەوتەمە پىڭا تازە خەلكى وردە وردە بەرمو فرمان دەرپۇشتن، چەند پىياوڭىكم لىئو نەزىك بوو كە دەنگى تەقینەو كە ھات ئەوان خۆيان دابە زەویداو من فرىا نەكەوتەم.. كاتىك ھۆش خۆم ھاتمەو چەند پۇڭىك بەسەر پوداومكە رابردو لە خەستەخانەى جامىيەكە لەسەر قەرەوڭلەيەك خۆم بىنيەو باوك و براو مامو خالو كەسوكارم لە دەورم بون.. بە چاوى فرمىسكاوييەو بۆيان دەرپوانىم، زۆر نىگەران بوم چاومكانم لىك نايەو لە خەوڭى قولدا پۇچوم بىزمەو ئالەى تەقینەو كە لە مېشكە دەنگى دەدايەو.. تا ئەو كاتەش نەمزانى چىبو چى نەبو، پاش نىومرۇ بە ناگا ھاتمەو.. لە بەيانى زىاتر خىزم كەسوكارم لە دەوربون.. بەسەلامەتى من ھەندىكىيان سەرسام بون، بەرپىزەكەم تا ئەو كاتەش نازارم زۆر بو بەلام نامزانى چىم بەسەرھاتوو، دەمپرسى بۆ داخدارن؟؟ بۆ وا فرمىسك دەبارىنن خۆ من زۆر باشم چى رویداو؟؟

لاى نىئوئەمكەى دىكتۆرەكان ھاتن بۆ تەداوى و تىماركردنم.. دانەيەكان زۆر دلخۆشى دامەو زۆر بە جوانى باسى قەزاو قەدمى ئىلاھى و كارىگەرى دەوروبەرى بۆ كردم.. پاشان كەوتە تىماركردنى لاشەم، ھەستىكى نامۆ لە ناخدا سەرى ھەلدا.. ئەم دىكتۆرە بۆ ھىندە بە دەورى قاجامادىت، خۆم پىنەگىراو لە پى تاوم دايە بەرخۆم سەيرم كرد.. ئاى لەو دىمەنە.. ئاى لەو ناپەھەتییەى بەسەر مندا ھات.. ئاى گەنجىتىم ھەوتا.. ھىواو ناواتەكانى رابردوم بونە سەرابىك و پوكانەو.. كوا.. لە كوڭيە.. چى بەسەر ھاتو ران و قاج.. ئەى ھاوار.. بۆ وام لىھات باوك و براو دىكتۆرەكان زۆر بە ناپەھەت ھىورىان كردمەو، تىيان گەياندم: دەبىت خۆ راگرىت لەبەر خوادا.. سوپاس بۆ خوا بەس نىيە زىندەيت.. سوپاس بۆ خوا بەس نىيە ھەردو قاجت نىيە، سوپاس بۆ خوا بەس نىيە ھەك كەسانى تر لاشەتەيان تەسلىم بە خاك نەكردو!! زۆر گىيام.. زۆر ناپەھەت بوم.. زۆر زۆر بىھىوا بوم لە زيان.. ئاى چىم بەسەرھات!! تازە ناتوانم ھەك جاران بەناو زەوى و كەژو كۆ و بەراومكاندا بە نارەزوى خۆم گوزمە بكەم! تازە ناتوانم لە ھاوپىكانم دابىرام!! ئەوان يارىيە جۇراو جۆرەكان ئەكەن و بەقاجەكانيان پادەكەن، بەلام من تەنھا خەم و خەفەت و ھەسرەت.. خوايە گيان شوكرم بەبەشت.

ئاي بەرپىزان لەو ساتانە چەند ناخۆش بون!!

شەوئ تۆزىك ھۆش خۆم ھاتمەوہ.. بەناچارى سەبورى خۆمدا.. داوام لە باوکم کردگە درىژەى روداوہکەم بۆ وەگىرپىت، ئەگەر چى نازارىشم زۆر بوشەوېش دئى نەشكاندم وتى: لەگەل زىرمەى تەقىنەوہکەدا پارچە بلۆكىك لە ھاجى داوېت و بردوېەتى پان پارچە ئاسن و شتى تر بوېيت،

مەركەزمەكى پىشت مالى خۆمان تەقىوہتەوہ.. زۆرەى خەلگەكەى دەلېن: ۲۰ صندوق تەقىمەننى (T.N.T) ھاتبو بۆ مەركەزمەكەو لەوئوہ بۆ پىگاوبانەكان دائىرەى ئىشغال بەكارى بەئىنېت، بەلام ئەو پۆزە كە پىكەوتى شەمە تەقىوہتەوہو مەركەزمەكەو ھەرمەنگەپەكى نىزىك خۆى خاپور كىردوہ.

باشە بابە گيان كى ئەم تەقىنەوہى ئەنجامداوہ؟

پۆلە گيان كەس ناپىزانى بەلام بۆچونەكان زۆرن گواپە دەلېن: پەنگە ئەم موادە خۆى گەرمى بەركەوتوہو تەقىوہتەوہ،

ھەندىكىش ئەلېن: پەنگە ھەرمەسكە بەمەترسى نەزائىبى قەنگە جگەرمەى تىفرىداوہو تەقىوہتەوہ.

ھەندىكىش ئەلېن: پىش تەقىنەوہكە دەنگى تەنھا يەك فېشەك ھاتوہ.

ھەندىكىش ئەلېن: پەنگە تەوقىت كرابېت ، بەلام لە كاتى ئىدامەدا تەقىوہتەوہ.

پۆلە گيان سوپاس بۆ خوا كە ئاوا دەرچوېت ئەوانەى لە ناو سەنەكەو لەناو ھەرمەنگەكەو دەرموى ھەرمەنگەكەدا بون ھەمويان كەس نەپتوانىوہ پارچەشيان بىدۆزىتەوہ.. پارچە پارچەو ھەپرون بە ھەپرون بون.

لە قەسەكانى باوكم سەرم قورس بو، بەرچاوم تارىك بوو، بە فېنكى ئاوى دەستى دىكتۆرەكان ھۆش خۆم ھاتمەوہ.. شەوگار چەند سەعاتىكى لىرپىشتبو، بە بىئاگای پابىدبوو. باوكم بە خەفەتو پەزارموہ وتى: بەئىن بېت ئىتر ھىچت لەو كارساتە بۆ نەگىرپەوہ. شەوگار بەدەم ئازارو ناپەھەتەوہ چەركەكانيان دەبونە سەعاتو سەعاتەكانى دەبونە سال. لە مەلا بانگداندا تۆزىك چاوم گەرم كىرد.. ئەو ھەپو دەرزانە كارپان تىكىردم و چومە دەريای بىخودى و بىھۆشىيەوہ.

ئاي نىعمەتى لەش ساغى چەند خۆشى نىمامى مزگەوتى چوارتا ھاتە سەرداتم كە

۳۹۲ دۆستىكى نىزىك باوك و مام بو ئەمەش كاتى (مواجە)بو بەرپىزان مەوعىزەى

خۇشيان خويۇندىمۇ لەوانە كە زۆر كارى تىكردىم (نەيمەتەن مەقبۇن فەيھە كەتەر مەن الناس الصّحة والفراغ) ئەمدى مۇفەككەن بېناكان و ھەستى بېناكەن دوو نەيمەتى گەورەن كە (لەش ساغى و كاتى بە تالايىيە) بە راستى جوانى فەرمۇو پېغەمبەرى بەھەزاران درودو سەلام بۇ گيانى پاكى. بەئى: بەئى تا ئەم ساتانەش گەنجىكى سەرمەست و خويۇن گەرم بوم ھەستەم بە نەيمەتى لەش ساغى نەكردىو. قەسەو بېرو بۇ چوئەم زۆر جىاواز لە جاران گۇرا..

لەدوئى ئەوان مامۇستا نەجم الەين كە ئەو كاتە (مطابق) بو لە قوتابخانەى سەرمەتايى جوارتاو خەزى نەزىكەم بو وتى: كاكە كەمال گيان بە تەما بوم بېچەم بۇ قوتابخانە لە پاش تەقەنەمكە بە چەند خولەكى ھاتەمە دەرەو و بەرەو مەركەزمەكە پامكرد بەلام سەرنەجەدا تۇ كەوتبۇى ھالەت زۆر خراب بوو پەلامارم دايتت و ويستم ھاوكاريت كەم بەلام بەپەلەو ھەلەداوان باوكت پەيدا بو... خېرا رامكرد سەپارمەكى جېنەم بۇ ھېنايت و خەستەمانىتە ناوى و بەرەو شار ھېنامانى، خوا ھەلئەگەرى دىكتۇرەكان خېرا ھاوكارىيان كەردىن بارودۇخى جوارتا كەوتە ناناسايەمۇ ھەرجى خەلگى لەو ناو ھەبو وەك پەروانەى دەورى شەمە پەلەقازمەيان بوو نايانزانى بۇ كوي پاكەن خەلگى تەرىش بە ئەركى سەرشانىيان ھەستان و بە (گوپنى پارچەى لاشەكانيان) كۆدەكردەو.. بېروا بىكە دەلەن دەركاى مەركەزمەكە كە زىاتەر لە سى مەتر پانى و بەرزى بوو ھەلەداو ھەلەكە نەزىك خەمانى كە پىئى دەلەن (پاتاران)، ئەم قەسەو باسانە سەريان كاس دەكردەم.. خۇزگە ئەومەندەيان قەسە ناكردا پىاويكى تەرتى: ھەرمەسى سەبەنەكە بەبەتەنى و پېغەمبەرى لولى كەردو وە لە خوار جوارتاو بە دورى كىلۇمەتەرىك دۇزىو پەنەتەو، نەركەو نالەو كوپرو تەينى لەومەندەبو باس بىكرەت..

زۆرم لە خۇم كەرد بۇ پەرسىيارىك: باشە ئەى ئەو پۇلىسانەى كە لە مەركەزمەكەياون، ئەى ئەو سەنەنەى كە بە تەمبەن بەربىن.. ئايا چارەنوسىيان ونىو؟

باوكمە وتى: پۇزى بېشەر دوو كوپرو باوكتەكەن خەستە سەنەو كە خەلگى (مامە خەلان) بون چوئەكە شەريان كەردىو بە ھىوابون لېيچىنەمەيان لەگەلدا بىكرەت، بەلام كەس پارچەشى نەدۇزىنەو سى پىاوى (باسنى) تىبابو كارو بارىيان تەواو بوو كە پۇزى بېنچ شەمە بەربىن بەلام مەدر لەوى نەبو بۇيان نەمزا بىكات خەستەيانە پۇزى شەمە

ئەو کاتەبەردەمبەن ئەمانیش کەس یەک پارچەى لێنەدۆزینەوه‌نای نسیب لەکوێپۆه‌هاتی و لەکوێ ژپایت و لە کوێ وفاتت کردو بەچی تیاچویت!!

ماوەیه‌کی زۆر لە خەستە‌خانه‌ مامەوه‌.. هەمو کەسیک سەردانی دەکردم .. هەمویان دڵخۆشیان ئەدامەوه‌، هەریه‌که‌و قسەیه‌کی تازەى پێبو لەسەر روداو دڵ تەزینە‌که‌ کاک عوسمان کە نیستا برین پێچه‌و وتی: لێ‌پرسراوی ئەمن پیاویکی عەرەبی باش بو ناوی (عەبد) بو بە‌یانی هەستا بو خۆی بگۆڕی کاتیکی‌زانی بوبە دووری ١٠٠ مەتر لەسەر جادە‌که‌ بە پێوه‌ خۆی بینی بۆوه‌و هیچی لێ‌نه‌هاتبو بە‌لام هاوێه‌ ئەمنە‌کانی زۆر خراب بون هەمویان تیاچون و مردن کارە چاکە‌کانی و ڕەوشتی جوانی لە مردن ڕزگاری کردو خرابی هاوێه‌کانی تیاچون بو.

لەدوا ڕۆژی خەستە‌خانه‌دا زۆر سوپاسی دکتۆر موزەمیدو پاسە‌وانە‌کان و کارگوزارە‌کانم کرد بە‌رمو چوارتا گە‌ڕاپێنه‌وه‌.. بە‌هەمو نزیکی‌بونه‌وه‌یه‌ک چرکە ساتە‌کانی کارساتە‌که‌م یاد ئە‌که‌وته‌وه‌.. جار جارە‌ش سەرنجی خۆم ئە‌دا تازە نابە‌وه‌و بە گە‌نجە‌که‌ی جاران بە‌لام سە‌بوری و غیرەتم بۆ خۆم دروست دە‌کردو بە‌س نییه‌ وه‌ک ئەو هەمو کەسە منیش تیانە‌چوم!!

ئای چە‌کی تە‌قە‌مە‌نی نە‌فرە‌تت لێ‌ی بۆ چیان هێ‌نایت و چیت بە‌سەرمان هێ‌نا، چە‌ند ڕۆژێک لە مال مامە‌وه‌.. دە‌ستە دە‌ستە ژن و منداڵ و خە‌لگی سە‌ردانیان دە‌کردم، بە دیداریان شاد دە‌بوم بە ڕۆشتنیان غە‌مبار دە‌بوم، دوو دار شە‌قیان بۆ هێ‌نام، بە دیمە‌نێک زۆر نەرە‌حە‌ت بوم، برا بچۆ‌که‌که‌م جوتی پێ‌لاوی بۆ هێ‌نامه‌ پێ‌شە‌وه‌ تالە پێ‌ی بکە‌م و بە‌رمو جی‌گە‌ی ڕووداو‌که‌ تۆ‌زێک بجوتیتم.. دایکە‌م دە‌ستی کردە گریان کە‌مال گیان دە‌ک کوێ‌ر بومايه‌و تۆم ئاوا نە‌دایه‌.. تاکی چە‌پم لە‌پێ کردو بە سە‌ری دارشە‌قە‌که‌م تاکە پێ‌لاوه‌که‌ی قاجی راستم دورخستە‌وه‌و لەو کاتە‌وه‌ مائناوایم لە تاکی راستی پێ‌لاو‌کردم.

هێ‌دی هێ‌دی ئەو ماوە‌یه‌ی بە چە‌ند چرکە‌یه‌ک جاران دە‌مپێ‌ی بە دوو قاجە‌کانم، نی‌ستا بە نەرە‌حە‌تی و بە زە‌لیلی بە چە‌ند خۆ‌له‌کی و دواى ماندوبونێکی زۆر دە‌متوانی ببێ‌م.. لە‌دواى ئەو هەمو ڕۆ‌ژه‌ش هەستم بە لە‌ش دا‌هێ‌زراوی و شە‌کە‌تی و کاسی و ماندوبون دە‌کرد.

هەنگاو هەنگاو لە جی‌گە‌ی کارساتە‌که‌ نزی‌ک دە‌بومه‌وه‌.. سات بە سات لێ‌دانی دڵ و دڵە

لە نزيك شوپنى پوداۋەكە دانىشتەم و تىر سەرنجى ئەو ناۋەمدا.. پېش چەند پۇژىك ئىرە
چى بو ئىستا چى بەسەر ھاتو، دىنيا ئاۋا يەتو ئاۋاش كۇتايى دېت.. دىنيا پەر لە خۇشپىيە
بەلام يەك ناخۇشى ھەموى دەشۋاتەۋە.

كەك عوسمان لە تەنىشتەم دانىشتەم و تى: ئەو پۇژە ۸ پۇلىس ۲ كارگوزار ، ۷ ئەمەن، ۵
سەن و ۲ ھاۋلاتى تياچون ئىتر لەو ساتەۋە بېرپارم دا لە ژياندا كۇشش بىكەم و
يەكەمەندەمى نەمە جىگەى بەزمىي خەلگى.. ئەو سالە بارى دىرونىم زۇر خراپ بوو..
بەلام دەسلەت جىيە..

حكومتى ئەو كاتەى عىراق ھاۋكارى كىرم .. بە بەخشىنى سەپارمەك بۇ كەمەندەمىم
بە نرخیكى زۇر كەم پەلەكانى خۇپنەنم بەسەر كەۋتوى بېرى بە نانى خۇم گەشتم پۇژى
يەكەم لە ھەرمەنگەى چۈرتا بە ھەرمەن بەر دامەزرام .. زۇر لە ھەرمەن بەر كەمەنى خەلگى
شارو شوپنەكانى تىرون .. پاش ماۋمەك كۇشكى خىزانىم پىكەۋەنا..

ھىۋاۋ ناۋاتى گەۋرەم بۇ خۇم دروستكىرد، پىۋا چاكان و راستگۇيانم كىردە سەرمەشقى
خۇم ئىستا دۋاى ئەو ھەمە سالانە دۋاى ئەو ھەمە شەرو شۇپرى (ئىران و عىراق)
گەپراۋمەتەۋە شارۋچەكەكى خۇم لەگەل ھاۋسەرو مەندالە خۇشەۋىستەكانماۋ لەگەل
خىزم و كەس و كارو ھاۋرپىانما ژيانى سادەم ساكار بەسەردەمەپەن .. بەلام بە بىنىنى ئەو
جىگەپە ئەو چىركە ساتانەم ھەر بىر دىكەۋىتەۋە ئەگەر چى حكومتى عىراقى پاش
ماۋمەكە كەم پىناۋ كۇشكى تىرى تىا دروستكىرد ھەرمەبوى زىانەكەى داپەۋە بەلام
ھەلەپەك بو كرا .. كى كىردى .. كەس نەپزانى ئاكەمەكەى زىاترە لە ۲۴ ھوربانى گىيانى و
چەندىن لایەنى مادى .. ھىۋادارم ئىۋوش بۇ ژيان دىلخۇش بىن و كۇلنەدەمىن بەرمەپەر
ھەمە ناۋارامى و كەۋتەن چۆك دانەمەن خۇراگرو مانىدو نەناس و ھىمەت بەرزىن تا
بەمەرزى ياد بىكرىنەۋە سوپاس بۇ ھاۋسۇزىتان.

بەشدار بە لەم پەرۋەزەيدا

ئەلۋەتتە بىزنىڭ بىلەن ۱۹۱۷ يىلى، ھەممەي ۋەتەننى ئورۇننى پەشۋازىيان
 لىكرد... كە دەۋلەتتىكى گەۋرە پەككەرتىۋېتىۋەتتى بۇ جۈلەكە (يەھۇدى) دېمەزىنن لەسەر خاكى
 ەھرىبە ۋەستىكىنى چىقىرىۋەتتى بۇ جىھاننى ئىسلامى.. ھەممەي جۈلەكەكان ئاۋات ۋە ئامانجىيان
 ھاتتەندە ئەۋرۇزە بولۇپمەن خەۋىنى چىقىرىۋەتتى جۈلەكە بولە ھەممەي جىھاندا بە
 پەرتەۋازە ۋە داپىرە داپىرى نەمىنىتەۋە ئىتەر ھەر جىگەمەكە مەبەست نىيە
 بەلەم ئەۋرۇپا بۇ دورخستەنەۋە تىرسىۋەتتى ۋە ئازاۋە گىرەي جۈمەكان زۇر خۇشەئال بولۇپمەن
 جىگە ۋە پەككەمە.

بىرپارەكە ۋە ھاتە بولە كە بەھەممەي لايەك پىتاك كۆيۈرۈپتەۋە.. ھاۋكارى دەستگىرۋى
 بەھەممەي شىۋىيەك بۇ پەكخستەنەۋە كەسايەتتى جۈلەكە لەم جىگەمەدا..
 چىقىرىۋەتتى نەۋەنە بابەتتى بەپىزۋە چەسپاۋىيان دورىستىكىرىۋەتتى بۇ كەردە بۇ خەتتى
 جىھان بىسەلنى كە ئەم فەلەستىنە مۆلك ۋە خاكى چىقىرىۋەتتى جۈلەكەمە ۋە ەھرىبە
 ئىسلام غەدىرىيان لىكردۈن ۋە شاربەدەرو ئاۋارىيان كەردۈن...
 قەسە زۇر كەراۋە لەسەر جۈلەكە ۋە پەككە ۋە شۋىن ۋە پەرتۈكۈلەكانىيان.. پەككەكە لەۋ
 پەرتۈكۈلەكانە پارمەتتەنەي كەرى بۇ كەرا ۋەشە (پىپسى) بولە.

سەرمەتا ۋەشە (PEPSI) ئە جىيەۋە ھاتە، كە كەركەي جۈلەكەمەكە بولە.

بىيەخشە	دەفە	P پەي
ھەممە	كەل	E ئىفەرى
بىچۈكتەن غوملەي بىرىتەننى	پەنس	P پەنس
بۇرۇرگەربونى	لەكى تەنقىز	S تە سەيف
جۈلەكە (ئىسرائىل)	ئىسرائىل	I ئىسرائىل

بە كورتى:

- پارە بېخشە ئەگەر (پىنسىكىش) بوو بۇ پىزگار بونى جولىكە لەو خەلكە پەيان گەياند كە دىيىت ھەمو ھاو كارى جولىكەو بىنامەكەى بىكەن..

لېرەدا بابەتېك دېنمە خىزمەتتەن كە دىيىت ئىمەى مەسۇلمان .. كورد .. لارمەل.. وانەى لېومىر بىگىرىن بۇ ھەمو ساتەكەنى ژيانى پۇژانەو سالانەمان تا بىر لە داھاتوى نەتەوەى خۇمان .. ژيانى نائاسودمەى خۇمان بىكەپنەو..

وەك خۇى پىروداومكە باس دەكەم دواى خۇى بىر پار بىدە كە چىبىكەيت؟! لە بەرىتانىاۋە كاغەز ئىكەن دامى كە بىگەپنەمە دەستى پەكەك لە مىلار لەرمەكەنى ئەمەرىكا لە كىشومەرى ئەمەرىكا بۇ ومىرگىرنى پارەو پولى زۇر بۇ دامەزەندىنى (ھىكومەتى جولىكە) ئىسرائىل لە ھەلەستىندا...

ئەو نامەپەى مەن دەمگەيانەد، سەدان نامەى تىرى لەبەر نوسراپۇۋە بۇ ھەمو دەۋلەمەندەكەنى جىيان...

پۇژى دىارپىكراۋ نامەكەم ومىرگىر، ئەدرەسى دەۋلەمەندەكەش بەھەمان شېۋە. پاش چەند پۇژىك گەپشەمە دەرگەى مالى دەۋلەمەندەكە، ھەۋالەم پىرسى لە مال نەبوۋە ناۋىشانى نوسىنگەكەيان دامى .. لەگەل كۆمپانىياۋ دامو دەرگەكەيدا.. بىر پارمەدا بىچمە نوسىنگەكەى .. دواى مانەدو بونىكى زۇرو ئارەفكەرنەمەو شەكەتى و بىرسىتى زۇر گەپشەمە نوسىنگەكەى، لە دەرگەى نوسىنگەكەى چومە ژوورى دواى پۇژىباش ھەۋالەم پىرسىن پىشۋەكەم دا.. دەستى بىرد جگەرمەكەى بۇ پارگىرتم.. لىم ومىرگىر.. دەستەم بىرد بۇ شقارتەكە داپىگىرسىنم..

دەنكە شقارتەپەكەم دەرھىناۋ وىستەم ئاگرى بىدەم... بەلام دەستى گىرتمە شقارتەكەى لەسەر مەزەكە پىدانامەو.. بە جگەرمەكەى خۇى جگەرمەكەى بۇ مەن داگر ساندەپاش ھەندى گىتوگۇ .. لە دلى خۇمەدا: وتم ئەى ھەرمەس بە مائەم بۇلاى پەكەكى باشيان ناردوم.. بەخاۋەم پەزىلە.. لەۋە ئەچى كەس سودى لېومىرنەگىر تەپاش واپە ھىچ قەسە نەكەم بە پىگەى خۇما بگەپنەمەو .. ئەمە بۇ دەنكە شقارتەپەكە ئاۋا بىت ئەى بۇ پارمەو پارمەتى جولىكە .. ئەۋە ھەر ھىچ .. پاش كەمىك پىرسى: كاكە بۇچى ھاتوى؟ تۇژى شىرەموم پاشان وتم: ھىچ .. بۇ ھىچ .. تەنھا لە ئەۋروپاۋە ھاتومەتە سەردانى تۇلا ئىتر ۳۹۸ دۇبارەى نەكەردەو..

بەلەم لە دلى خۇمدا وتمەو: خۇ من تەنھا راسپاردەم.. تۆ بلىيى بەمكۆزىت.. وەللا نامەكەى دەدەمەدەست.. پاش تۆزىك تىرپوانىن وتم: بەرپەرتان لەم شارە ئەزىن و ئەم نامەيەش بۆ ئۆيە ھاتوو..

نامەكەم داىە دەست.. لەگەل چاوكىرپانى بەدپىرى نوسراومكەدا.. من لە خۇم بىزار دەبوم بەلەم ھىوايەكى گەوردەم ھەبو ئەم نا ئەو.. لەگەل تەواوبونى نامەكە.. نامەكەى ھەدكردو دەستى كرد بە چەكەمەجەى مېزمەكەيدا، لەدلى خۇمدا وتم: خۇت نامادەبکە بۆ دوو فېشەكى دەمانچەو تەواو..

بەلەم وانەبو.. نەخىر.. چەند ورمەقەيەكى دەرھىنا كە چەكى بانق بو.. خستىە بەر دەستەم وتى: بە پېنوسەكەت چەندەتان پېويستە بنوسە.. بەچەند گارتان مەيسەر دەبىت بنوسەزۆر سەرسام بوم!! ئەمە جىيە؟ ئىستا چۆنەو تۆزىك لەمەو پېش چۆنبو؟! لە خەيالى خۇمدا وتم: رەنگە پېم رابوئى.. گالتەجارى بىت بەلەيەو ئەومندەى لە تواناو بىرەدا بوو نوسىم نەيكەى (٤٠٠) دۆلارم نوسى.. لىي ورمگرتەم سەپرى كرد، لە خەيالى خۇمدا وتم: ئىستا قاقايەك لىدەدات و بەشەقەك دەمكاتە دەرەو. بەلەم ئەم بۆ چۆنەشەم ھەلەبوو..

قەلەمەكەى لە دەست ورمگرتەم كردى بە دوو ئەومندە واتە ٨٠٠٠ ھەشت ھەزار دۆلار. زۆر سەرسام بوم.. پاش كەمەكەى وتى: بچۆ لە بانك ورمېگرمو سلاوم بگەيەنە بە ھەمو ھاوپى و ھاوکارانت.. چەكەكەم ھەلگرتەو سوپاسەم كرد.. ھاتمە دەرەو لەگەلەم ھاتو بەرپى كردم ... لە دوا قسەيدا وتى: ھەرچىەكتان پېويست بو لە خزمەتاندام.. بەلەم ئەومەى لە دلى مندا بو بەگرتى ھەروتم..

كای بەرپەرتان دوو شت زۆر سەرسامى كردم!!

وتى: بفرەمو.. جىبون؟

وتم: بۆ نەتەيشنەو جگەرەيە بەم شقارتەيە دابگىر سېنەم، ئەمە يەك، دوووم بۆ ئەومندە پارەى زىادت بۆ نوسىم؟

لە وەلەمدا قسەيەكى زۆر جوانى كرد وتى: ئەو شقارتەيە ھىچ جېگەو سودى نەبوو، كە بە جگەرەكەى من داتگىرساند ھەركارەكە سەرى نەگرت جىبەجى نەبو؟

وتم: با جىبەجى بوو. وتم: ئەى ئەم ھەمو پارەيە؟

وتى: ئەمە بۇ كارىكى گەورە پىرۇژمەكى گرنگە بە چەندە بەشدارىم ئىستا ھەر بە كەمى ئەزانمە جىگمەكى دىگىرىتە ۋە داھاتودا سودى دەپىت، بەلام ئەو دىنكە شقارتەپە ھىچ جىگمەكى ناگرتە سودى نابوو..بۇپە بۇ پىرۇژمە كارى لەو جۇرە سەرم پىۋە نىيە..خو ھافىزەم لىكردو گەرامەو..ئىمە لە پىرۇژگارى ئەمىرۇماندا چەندىن كار ئەنجام دەمدىن سودى نىيە ۋە ھىچ بەلاشمانەوە گرنگ نىيە..

لەو لاشەوە چەندىن پىرۇژمە كارى ..جوان و مەۋۇ دۇستانەو كورد پەرورمانەو نىسلام خوازەنەو خىرخوازەنە ھەپە.. ھاۋكارى ناكەپىن و دەستى يارمەتى بۇ دىرژ ناكەپىن.. يان بە ھىچ ھەنگاۋى بەرەو روى ناچىن و لە پاساۋى خۇ گىل كىرنەوە لە خۇمانى دور ئەخەپنەوە تا ئەكەۋىتە گۆشە رەزىلى و نەقامى و لارەملىيەو بەرەو ۋلاتانى خاۋەن ئەزمەن و كارو كاسى دەپۇين و ھاۋارى ھاۋكارىمان بۇيان بەرز ئەپىتەو..

دەنار پەدەرەوۋە بىر بىكەرەوۋە بزانە ۋەھاپە.. يان نا.. دەستگىرۋى چەند قوتابىت كىردوۋە بەلانى (مادى و مەنەۋى) بۇ تەۋاۋىردى خۇپىن، يارمەتى چەند بىباۋك و بىۋەزىت داۋە كە ھەست بە كەم پارمى نەكات، ئاپا يارمەتى چەند خاۋەن قەلەمتداۋە بۇ ھاتنە بونى پىرۇژمە جوانى گەش كە خىزمەت بەنەتەوۋە بىكات.. ئاپا چەندىن ئاپا تىر.. بىرت نەچچە چەندىن پارەو پەلت بە خۇپاۋى پۇشتەۋە لە كارو كىردەوۋە خۇراكى بىناكامدا.. لە كۇتايدا چىرۋك و ئاكامى كەسىكى توركىيان بىردەخەمەوۋە كە لە كۇتاپى سالىكانى نەۋەدا لە شارەكەى خۇياندا كە زۇر پىۋىستىيان بە مزگەۋىت بو مزگەۋىتىكى دروستكىدەكە لىيا پەرسى بەچى ئەم مزگەۋىتە دروستكىدە؟

لە ۋەلامدا ۋتى: ھەزم لە ھەرىشتى كىرە بى كەمىك لىكەپمە ئەۋەكەى تىرى (پارەكەى) خىستەمەتە دەغىلەكەو ناۋە گىرمان خواردم..يان ھەر لىم نەخواردەوۋە پارەكەپم لاداۋە.. پاش چەند سالىك پارەكەم زۇر بو بەھاۋاكارى چەند كەسىكى تىر كىردم بەم پىرۇژە خىرىيە..لە كۇتايدا دەپا ھەمومان سود لە كەرمەپەك ۋەرىگىرىن و زىادەپەۋى تىيانەكەپن بە پىۋى پىۋىست كاربەكەپن و ئاكامى جوانمان ھەپىت..خوۋى گەۋەش لەم بارمەۋە دەفەرەۋىت: (كلوا واشربوا ۋلاتسرفوا ان الله لا يھب المسرفين)

مالەكەت بە لۇكسى روناكە.. يان بە چىراپەك يان بە گۇلۋىتى شەخن بەلام كە كارمبا ھاتەۋە مەچۇ (۱۰ - ۱۵) گۇلۋ دابگىسىنى .. وریا بە .. كارى جوان ئاكامى جوان دەپىت،
 ۴ كارىك بەكە جىگە بگىرى كارى مەكە پىگە بگىرى.

لە ئاكامى بەخشىندا ئەوين ھاتەبون!

ئاپا بەخشىن دەردو بەلا دور ئەخاتەو؟ ئاپا دەستت تىئەچى لە باشترىن شتى خۇت خىرى بۇ خۇت بىكەيت؟

كاك عبدول ماپاوايى كە تەمەنىكى لە ھەرمانگەى ئاگركوژئەنەوى سلىمانى و چوارتاو پىنجوین و بازيان بەسەر بردوو بەرپىزيان لە ئىوارە پياسەيەكدا بە تامەزرۇيەو ئەم روداوە واقەييە پەند ئامىزەى بۇ باسکردم.

لەم چەند پۇژى رابردودا بە مەبەستى و مرگرتنى زموى مىرى بە ناوى ھەرمانگەمانەو چوپنە لای ئەندازيارەكەو ژمارەمان لە (5) كەسىك دادەبوين كە كارمان لەلای جەنابى ئەندازيار ديارىكردنى سنورو جىگەى زمويەكان بوو.

سەرمتا وتى: بانانىك بخۆين و ئىنجا برۆين، لەم كاتەدا ھەريەكەو داواى شيش يان دوانمان كرد لە جگەر... گوشت... بۆمان ھات.

يەككە لە ھاوپىكەنمان داواى دو ئەومىندەى لە ئىمە زياترى كرد... تا نانەكەمان بۆنامادەبو.

وتى: تا ئەتوانن بخۆن ھىچ درىغى لە نەفسى خۇتان مەكەن خواى گەورە ناردويەتى و برپويەتيەو بۆمان.

ھەلەمدايەو وتم: بەگوپرى تواناو تەمەن و گىرفان درىغى ناكەين ھەرشتيكىش نسيبي ئىمە بيت ھەردەبييت.

لە نانخواردن بويەنەو.. كاكى ئەندازيار زۆر ھەوليدا كە پارەكەى ئىمەش بدات بەلام نەمانھىشت ئەويش نەيھىشت پارەى بۇ بدەين.

ئەو رىگەمەى بۆى دەچوين تۆزىك دور بو لە دەرەوى شار بوو، لە ناو سەپارەكەدا كە تىپەردەبو بەناو شەقامى ھەرمبايغ و تاساويدا .. كاكى خاومن قەسەى يەكەم جار وتى:

بخۆين و نەخۆين خواى گەورە برپويەتيەو ئەو نسيبمانەو پەزىلى ناوى پاش ماوميەك كەوتە گىرپانەوى حالى خۆى وتى:

ماۋىيەكى زۆر بوو دىكتور دىكتورم ئەكرد.. ئەم بەرپزانە بە ئارمى خۇيان گەدى
مىيان كىرەبوو جىگە تاقىكرىنەۋەدى دەرمانى كىمىيىۋى بە چاك نەبۇنم سەرىان
سورپەما.

دواجار پووم ئە بەغداد كىرد.. دوى پىشكىن و دانانى چارەسەرو دەرچونى شىكارى
پىزىشكەكان بۇيان دەرگەوت توشى (شېرپەنجە كۆلۆن) بوم.

بە بېستى ئەم ھەۋالە ورمو تواناو ھىزم نەما.. بېروا بىزەرمون نامتوانى قاج بەرز
بىكەمەۋە بۇ سواربۇنى سەپارمەكەم.. زۆر نارەھەت بوم .. ھەرچىم دىخوارد دىبەۋە
ھەزىدېھاۋ دىچەۋە سىكەمەۋە.. بەرپزان ئەۋەدى ئازارى نەچەشتىبى نازانى ئازار چەند
ناخۇشە.. ئەۋەدى ھەۋالى ناخۇشى بە ھەمو شېۋىيەك نەبىستىبى نازانى چەند ناخۇشە!!
بەرەو شار گەپامەۋە.. سات بە سات چىركە بە چىركە ھەستەم بە دابەزىنى كىشىم دىكردو
زۆر نارەھەت بووم.. ئەۋەدى بۇ من نوسرابو بىخۇم تەنھا چەند دىنكە ھەپىك و بابەتى
شەلمەنى بەبى چەۋرى و بابەتى تر، ئەمە سەرەمت و سامانەكەمە، ئەمە مال و
مىندالەكەمە .. ھەموى ناتوان تەنھا يەك چىركە سات ناخۇشى و نەخۇشىم لىدور
بىخەنەۋە .. ئەمە ھىزى لاۋازى مەۋ ھىزى بە ھىزم لەگەل بەفرەكە پارتاۋىيەۋە.. بەلئ
رۇپىشت و نەما.

ئەۋ پارە مۇلەى ھەمىبو ئەۋ خواردنە خۇشانەى دروستدەكران ھەموى بونە قائمەى
(خراپە نەپخۇى)! (يوم لا ينفى مال و لا بنون الا من اتى الله بقلب سليم) چاۋ بە ئەشك و
دلىپ غەم و دەستەۋ ئەزىنۇ.. زەردو زەمىف و كەفتەكار بە ئازارەۋە ئەتلامەۋە.
خەزم و كەسو كارو ناسىۋان دەستە دەستە دەھاتنە سەردانم، بەلام ھىچيان نەپانتوانى
يەك زەپە لە ئازارمەكانم كەم بىكەنەۋە.

بەۋ ئازارو ناخۇشەۋە سوار سەپارمەكەم بوم و خۇم گەپانەدە مەپانى ھەپوانەكەۋ دوو
سەر بەرانى قەلەۋى باشم كرى و لەگەل قەسابىكدا ھاتىنەۋە..

لە ھەۋشەى مالەۋەماندا ھەردوگىانم كىردە خىرى مەۋلوى پىغەمبەر (صلى الله عليه
وسلم) بە نىيازى كەمبۇنەۋەدى ئازارو نارەھەتى، لەۋ پۇژگارنەشدا خواردنى گۆشت تاسق
بوو نەبۇ دىگەمەن بو. دانەپەكىان بۇ بەرو دراۋى و ئەۋى ترپان بۇ ئەۋ مالە ھەزارنەى
كە لىمەۋە دوربۇن ھەمو بۇنى گۆشت مەستى كىردن.. ھەمو مېرپون لە خواردنى گۆشتى
۲. ۴ تازەى برزاۋ.. تەنھا مىنىكى نەخۇشى سەرەمتا ناۋى نەبىت .. لەۋ لاۋە بەكرىيەۋە قاپى

(كاستەن)يان بۇ ھېنامو بە ھېزو بېز خواردم، ھەندىك سەرنجەم لە ھەلپەو پاكەيانداو
ناھىكەم ھەلگىشا چومە زورەكەى خۆمو بەدەم ئىش و ئازارەو خۆمدا بەزەویدا .. لەو
پسولەى دىكتۇرانە وردبومەووە سەرنجەم دەدان كە (شىرپەنجەى منیان دەسەلمانە).

چەند پۇژىكى تر ئەم زورە خالپە لە تۆى ناوسك ئاگراوى .. چەند پۇژىكىتر ئەم مائە
تەنھا يادى قسەو ھەلئوكەوتى تۆ دەكەنەووە سالىكى تر ئەم پۇژگارە كەس تۆى بىر
نەماوە.چاومپروانى زۆر ناخۆشە .. لەومش ناخۆشتر چاومپروانى مەرگ. لە دورەووە
سەرنجەم لە وینەى لاوتىتەم دەداو شىعرەكەى (ھەردى)م بىر دەكەوتەووە كە دەلئ:

بە سەرسامى لەسەر لوتكەى بلندى گەنجى ومستاوم

شرىتى عومرى پابردووم ومكو خەو دپتە بەرچاوم

دەم بە زىكرو دل بە فىكرەووە لە خەوئىكى قول پۇچوم .. نەتوت چەند سالىكە خەو لە
چاومكانەم تۆراوہ.. ئەووە ماومپەكى زۆرە بە دلئ خۆم تىر خەو نەبوم.

لە مەستى خەو خەوالبومە سەمەرمپەكى سەير بوو.. بەھەر حال قولبومەووە لە خەودا
.. لە مال و منال دابرام و ئەوانىش بىئاگا لە من..

نازانم چەند بو خەوم لىكەوتبو!! نازانم بپروا ئەكەن يان نا؟! نازانم ئەمە پەكەم جاربو
ئەو كەسە .. ئەو دىمەنە.. ئەو خۆشپىيە بىينەم..

لە چۆلەوانىيەكدا بە تەنھا دانىشتبوم پەكئىك سىبەرمەكى ھات بەسەرماو لە دواوہ
ھەستەم بە خشپەى قاچەكانى كرد.. بە بى ھىواى و ناپەھەتپەكەووە سەرنجەم ھەلپىرى..
پىپاوتكى سەرتاپا سبى نورانى جوان و بە ھەببەت بانگى كردم .. بە ئازارەووە وتم: بەلئ
قوربان جى ئەفەرموى.دەستى خستە سەر شانم بە دەستەكەى ترى دوو دەنك خورماى
دامئ فەرموى: بىخۆ.. لىم ومەرگرمو بىخۆ.

منىش بە گومان و ترسەووە وتم: قوربان سەرمتا بابزانم جەنابتان كىن؟
پاشان من لە خواردنى شلەمەنى زياتر ھىچىترم بۇ باش نىيە.. قورگم پىر بولە گريان و
وتم: من سەرمتانەم.. ئەمە خراپە بۇ من.

فەرموى: من خۆشەويستەكەى تۆم كە چەند ھەزارىكت لەبەر خاترى خواو من تىركردو
خۆشى كەوتە مالىانەووە .. من چارەسازى تۆم.. ئەمە بخۆو خوات لەگەل.

لە دەستى پىرپۇژىم ومەرگرتو خواردم .. ھەردوو دەنكە خورماكەم خوارد، لە دلدا وتم:
ئۆخەى ئەمە پىفەمبەرەكەمە ئاگای لىمە. كاتئىك سەرم ھەلپىرى جەمالى جوانيان

دىارنەماو رۆيشتن.. پاش ماومىيەك لەخەو بەخمبەرھاتم .. ھەستەم گەرد بارى لەشم سوك بوو، (الحمدلله)م گەرد.. زۆر لەش ساغ دياربوم بەگەسم نەوت خيىرا جومە سەر دەستشۆرمەكەو دەستنويزم گەرتو لە سوپاس گوزاریدا چەند پکاتىك نويزم خویند، تامى ئەو نويزانە زۆر خۆش بوو ھەستەم بە برسىتى گەرد .. ھاوارم لە مال و منداڵ گەرد: گىلاس .. ھەتاو.. منالان وەرن ئىشم پىتانە.. وەرن.. خيىرا ھەمويان ھاتنە بەردەمم و وتیان ھەرمو: بەقوربانتان بىم ھەرنىستا بچن گىلۆيەك خورماي بىناوكم بۆ بگەرن و بۆم بگەنە خورماو رۆن.

دايىكى منالەكان وتى: پياومگە بۆ تۆ خراپە.. خۆ تىك نەچوى.. تۆ نەخۆشى!

وتە: ئەزانم .. بەلام شىقام بە خورما ھاتو خيىرا بۆن.

بە گومانەو سەپريان ئەگەرد.. بەدوو دليەو رۆيشتن.

پاش ماومىيەك تاومىيەك خورماو رۆنيان خستە بەردەمم.. ئاي گە خۆش بو سەرما كەوچكىكم لىخواردو تا ئەوان سەرنجيان ئەدام من تاو خورماو رۆنەگەم تەواو گەرد.

خيىزانەگەم وتى: ئەزانى ئەمرى بۆيە بى دلى خۆت ناكەيت..

بە پىگەننەو و تە: دلىبابە چاك بومەتەو.. دلىبابە شىقام بۆ ھات..

جاران ناو لە شلەمەنى زياتر بخۆم بەلام ئىستا دەتوانم يەك مريشك يەك رانى بەرخ بە تەنھا بخۆم..

زۆر بە خۆشەو خەمەكم بۆ گىرانەو.. ھەمو مال و منداڵ پەلاماريان دامو دەستو رومەتو لاشەيان گەردەم جىگەي ماچو خۆشى چۆن گەوتە مالى ھەزارانەو خۆشى وەھا زياتریش گەوتە مالى ئىمەو.

لەو رۆژو گەردومەتە بەرنامە بەيانيان بە ناشتا گەوچكىك بنىشتە تال و پاشان ھەنگوين و رەشكەو خورما بەدوايەگدا دەخۆم..

نويزمەكان بە جەماعەت ئەنجام دەدەم لە ھەر جىگەيەك بىم .. دوعاي خيىر بۆ ئەو گەسانەش ئەگەم گە گەرتارى نەخۆشين.. بابە مال و سەرومتەگەيان نەخۆشى و ناپەھەتى لە خۆيان دور بخەنەو .. تا دەتوانن بىخەشن تا لەش لاساغ و ھىمەت بەرزبىن.. ئەو تە گە ئەمبىن، ستايش بۆ پەروەردگارى پىرۆز.

تەمەنى كورت... مىۋاندارىيە كورت

مانكى بېنچ بوو ۋەك ئارمۇمەندەنى شامكەمان رومان كوردە سەپرانگى دوكان..
لەبەر قەرمبالتقى و زۆرى سەپارە نەگەشتىنە سەر سەپرانگى دوكان و لە قەشقۇلى
لاماندا دەستمان كوردە پارى و شەپەر ئاۋ و تۇپ تۇپىن..

پاش خواردنى ژەمى يەكەم روم لە مال و مندا ئەكەم كوردە پارمەتەم لېۋەرگرت كە
نوتومبىلەكەم بىشۇم.. ئەۋانېش بە ئارمۇ خۇيان جەۋى خۇيان ۋەرگرن و ئاگادارى
خۇشيان بن جومە قەمراغ ئاۋمەكى قەشكۇلى و دەستەم كوردە سەپارە شتەن.. نېۋى
سەپارەكەم شۇرد.. كاتىكەم زانى زۆر لەسەرۋ ئىمەۋە ۋە لەۋبەر ئاۋمەكەۋە ھۋار ھۋار پەيدا
بو ھەرخەك بو پارى ئەكردە ھۋارى لە خەلگى قەمراغ ئاۋمەكە ئەكردە..
مىنىش سەرم ھەلپى بزانەم ئەم دەنگە دەنگە ھۋار ھۋارە جىيە.

كەسەر نەمدا مىندالىكى سى سالانە لە ئاۋمەستى ئاۋمەكەدا سەرۋ بن ئەكاۋ ئاۋ بەرمە ۋار
ئەپەنى..

لەمەۋە دور بوو بەلام خۇم پېنەگىرا.. خۇم خەستە ئاۋ ئاۋمەكەۋە بەمەلە كوردە بەرمە
پوى ئاراستە مىندالە پۇشتەم.. خۋى گەۋرە پارمەتى دام و گرتەۋە.. لەۋبەر ئاۋمەكەۋە
بۈبە جەپلە لېدان و دەستخۇشى.. ھېنامەۋە لاي سەپارەكەكى خۇم و خەلگ بەسەرما
دەپارەن.. فەركەۋەتنى سەرماپەم بۇ ئەنجامداۋ دەستەم نابە سەنگىا.. ھەندىك ئاۋ ھاتە
دەرىۋ مىندالەكە چاۋى كوردەۋە.. خېرا خەستە ئاۋ سەپارەكەم و بەخۇشەيەۋە بىردەۋە
بۇلاى داپكى و باۋكى كەلەۋ بەرمەۋە ۋەك بالدار باليان لېپەيدا بۈبۈزۇر خۇشەلېۋم كە
تۈۋانېم ئەم مىندالە لە خەنكان پزگار بىكەم و بە پىشتىۋانى خۋى و پىشتى خۋى گەۋرە ئەم
تەمەنە كورتە بىكەمەۋە مىۋانى داپەۋ بابەى..

لەسەر پەردەكەكى دوكان پەپەمەۋە سەرۋ ۋار بىردەۋەۋە ئەم بەر ئاۋمەكەۋە گەپاندىمەۋە
دەستى داپەۋ بابەى.

داپەۋ بابەى ئاۋانزانى بەچ شېۋەپەك و بەچ زامان سۈپاسەم بىكەن و بەلام قەدەرى خۋى
گەۋرە ۋەما بو.. كە ئەم شەرفە بە مەن بېرى.. ئەم مىندالە تاقانەپەيان پزگارى بوو.

ويستەم بگەرپمەو.. بەلەم دايك و باوكى مندالەكە زۆر پىداگىريان كىردو دېو ئاسايى تىم ئالان كە نابى بېرۇم تانانى نيومېرۇيان لەگەلدا نەخۇم..

ناو بەناو خەلگى لەوېو گوزمىريان ئەكردو سەيرى منيان ئەكرد كە ئەو مندالەم پزگار كىردىو لە مردن و ژيانى گەشاپەو، داپەو بابەي تەنھا ئەو مندالەميان ھەبو، نانيان ئامادەكردو بەدەم قەسەي خۇش و باسى رابىردەو كەوتنە گەتوگۇ كىردن و نانيان بۇ مندالە تاقانەكەيان دانا.. بەلەم مندالەكە زۆر بەشپومەكەي ئاناساي سەيرى مەن و دايك و باوكى ئەكرد.

چا خوراپەو زۆر سوپاسم كىردن بۇ ئەو ميوانداریپەو ئەوانىش زۆر سوپاسى منيان كىرد بۇ ئەو خىزمەت و ھاوکارىپە كىردەن ئەمە زىاد لە كاژپىكى خاياند . سوار سەپارەكەم بومەو لەبەر ئەو سەپارمەكەي تىر تازە ھاتىو وىستا بو پىشى گىرتبوم ناچار كەزانىم پاشم بەتالە ھىواش ھىواش بەگم داناو چومە دواو.. بەلەم لەپەر ھاوار بەرز بۆو.. ھۆپ... ھۆپ.. لىتدا بوستە..

سەرم لىشپوا خىرا تىر چومە دواو وىستام.. لەپەر وتيان: دابەزە دابەزە كە دابەزىم ئاي خۇاي گەورە چ بېنىم.. ئاي لەو كارماتە .. ئاي لەو پروزمىپە.. ئاي لەو خەفەتە گەورمە..!

ئەزانن چى پويدا.. ئەو مندالەي دو سەعات لەمەو پىش لە مردن و خىنكان پزگارم كىرد بەتاپەي سەپارەكەم گىيانى سىپارد.. لەكاتى بەگداناندا مەن نەمزانى بو لە دوا سەپارەكەمەو مە..

بو بەگىريان و شىن و شەپۇر.. خەلگى سەرسام بون.. كەسك مندالەيكى لە مردن پزگار كىردو پاش ماومەكەي كەم كوشتى..

دايك و باوكى مندالەكە وتيان: ھەرچى خوا بىكات ئەبى بىي.. ئىمە نەمان وىست ناو بىكوژئ سەپارە كوشتى..

بەخەفەت و نارەختىپەو بەرەو شار گەپىنەو.. مائى باوكى مندالەكە ئاوا بى بەخشانم لەو كىشەپەدا بەلەم بېروا بىكەن لەو ساتەو تا ئەم كاتەش توشى چەندىن نەخۇشى دەرونى بوم.. نازانم چۆن لە ئاست ئەو مائە سەر ھەلپم ئەمە ئاكامى پارمەتى بو.. ئەمە ئاكامى شۇفىرى بو.. ئەمە ئاكامى سەيران بو.. ئەمە ئاكامى قەدەرى ئىلاھى

جگەرە كېشان .. گيان كېشان

۵/۲۱ ھەمو سائىك يادى لەناوبردن و ھاندان بۇ وازھىنان لە جگەرە كېشان دېتە ناراوھ و باس و خواسى گەرم و گۈرۈ بەرنامە تېرو تەسەل بۇ ساز دىكرېت و لە كەنال و گۇفارو رۇژنامەكانەوھ بانگەشەى خرابى و دىردو ئازارو مەينەتەكانى دەئالېنن و ھاوارو پازو گلەيى دەكەن.. بۆتە جىگەى نىگەرانى چەندىن كەس لە گۇمەلگە جۇر بە جۇرەكاندا بە گشتى و لە كۇمەلگەى كوردەوارى بە تايبەتى بەلام كە سەرنج دەدەيت لە كارو كىردەمەى دوژمنەكانى مرۇفایەتى، ئەمىرۇ ھەرزانتىن و باشتىن و بە ھازانجى زۇر دەست دەكەوېت..

لە ھەمو ئەمىركا و ئەوروپا و لاتانى دىيادا گرانترىن شتە بەلام لە ولاتانى رۇژھەلاتى ناوەرەست و جىھانى ئىسلامىدا ھەرزانتىن شتەو بەئاسانى دەست ھەمو كەسەىك دەكەوېت، لە بەرگ و جوانى و پېچانەوید.. بالايە.. بىئۆنەيە رۇژانەش پىكلام و بانگەشەى بە جوانترىن شىۋە بۇ دىكرېت، لە قەراغ رۇوبارەكان لە ناو رەوھ ئەسپەكانى (مالىبۇر و گاوبۇدا .....) لە جىگەكانى بازىرگانى. بەلام ھەمەى كەرسەى كوشتن و لە ناوبردى مرۇفەكانە بە شىۋەكى ھىمن و لەسەرخۇ پاش چەند سائىك دەپتە ھاوکارو دروستبۇنى چەندىن نەخۇشى كە گىرۇدەن پىۋەى.

سەرەتا ئەم تۆو گىا نەعلەتە لە ئەمىركا دۇزراۋمەوھ.. پاشان چوۋە ئەوروپا و كارى بۇ كرا، جەندىرەكانى عوسمانى لە خوارىنيا چالاك بون بەلام بە شىۋەى (نېرگەلەو سەبىل و دارجگەرە) تۆۋەكەى ھاتە كوردستان و بلاۋبۇۋە.. كارگە و كار ئاسانى بۇكرارو سالانە لە دېھاتەكانى كوردستانەوھ بە تايبەتى (سلىمانى) پلەيەكى باشى بە دەست ھىنا لە ھەمو جۇرەكانى بە تايبەتى توتن (سامسۇن) بەلام سوپاس بۇ خوا و ئىستا لە شارى سلىمانى و دېھاتەكانى لەبەر بەرزبۇنەوھى بىزىۋى ژيان گىنگى نەماوھو كارى بۇناكرېت.. ئەمانە ھەمەى لەلەيك..

لە ماوەی سێ سەد ساڵ لەمەو پێش کتییەک دانرا لەلایەن خواناسی کوردەووەکە (محمد عبد الرسول البرزنجی) بو بە ناوی (مخرج المنبک .. فی تحریم التنباک) بە ھەمو شێومێک ھەرامی کرد، بەلام گەنجان و بەچکە شیخ و مەلاکان دانیان بەم ھەرامیەدانەناو بە (مکروھیان) بасدەکرد.

بەلام ھەر شتێک ببێتە ھۆی مردن و نەخۆش خستن و مرۆڤو کەسەکان لە شەریعتدا ھەرامەو دەچێتە بابی (قەتلەو) لە ناوشارو بازارە جیھانیەکاندا ئیشی بۆ دەکریو کراو.. جۆرەھا شێومو ناوازیی لە پاکەت و جگەرەدا ھەمە زۆر ھەرزان.. ئەو دەرسم قورسی و بارستایی کارتۆنی جگەرە بەو نرخە ھەرزانە ناتوانن نامیری پیشکەوتوی باش بنێرن؟!

بەلام نەخێر بھەمەو لاوان بەنج کردن چاکەو باشەمە.

- زاناگان لەو برۆیەدان و تاقیان کردۆتەووە کە بری ئەو پۆژمبە نیکۆتینە ی لە ناو تەمنا یەک جگەرەدا یە بە سرنج بگریو بکریتە چاوی (سەگ) مەو پاش چەند خولەکیک دەتۆی.

- کاک حسین وتی: ئەسپێکمان ھەبوو توشی نەخۆشی ھات و گیانی دەداو ناتۆی.. زۆر بەزمیم پیاھاتەو مەو کورە گەرەمەم چو دکتۆری بەیتەری ھینایەسەر، پاش ھەسکردن وتی: ھێچ دەرمانێک نییە بۆ چاکبوونەو.

وتم: ناخر ئەزانم بەلام بەلامەو گوناھە بەم شێومە بێنیتەووەو رۆحی دەرناچیت.. وتی: ئیستا دەرزیەکی بۆ ئەکەم گیانی دەرناچیت.

دەرزیەکە ی بۆ کردو پاش ماومێک گیانی دەرچوو، منیش ئەو دەرزیەم زۆر بەلاو سەیر بو وتم: دکتۆر گیان پێکھاتە ی ئەو دەرزیە چی بو وازو ئەو گیاندارە ی تۆپاند؟ دکتۆر وتی: ئەو قەدو دەرما ی لە گەلای توتنا ھەمە ئیو دەرزیەم و دەرزیەم بەکار دەھێریت بۆ ئەو دەرمانە، واتە ئەو دەرزیە لە توتن دروست دەرکێت و مرۆڤیش ناوا دەکوژیت بەلام پونکراوتەووە تا زۆر بە ھێمنی لەناویان ببات.

ئەم قەسو باسە بوو بە خولیا ی مێشکەم پۆژکیان لەسەر زەرعات بوین لەلای خالەم ئەم باسەم باسکرد..

کابرایەکی کریکار وتی: زۆر راستە ئەو خلتە ی دارجگەرمیە بکەیتە دەمی

٨٠ ٤ ھەرگیانلەبەریکی خاوەن ژەرەو دەیکوژیت.. بە تاپەتە مار. لەنان و چا خواردنی

پشوی عەسراپوین خائەم رەشمارێکی گەورەى گرت.. وتی: با ئەو کردارە تاقى بکەینەوهو
بزانین وایە؟

یەکیک لە کرێکارەکان چو دارجگەرەى پیاویکی هینا کە لە سەرو ئێمەوه خەریکی پاراو
کردن بوو، دارجگەرەکیان بە چیلکەپەکی باریک پاککردەوهو هەموو خێلەکیان کردە
دەمى مارەکەوه .. پاش ماوەیک سەرنجماندا مارەکە کەوتە خۆبادان و هەلبەز هەلبەز،
هەموى (١٠) خولەکی نەبرد مارەکە تۆپى..

جا بزانە براى بەرپۆرم خوشکی جگەرەکیش خۆت بە دوربەرە لە زیان و ناپەرەتیەکانی
جگەرە.

- ئەگەر ئەوە ئۆنیک و پیاویک دەبێتە دەمەبۆلەیان کە خەلکی تێدەگەن ئەمە
کورتەکەیت:

ژنەکە دەپوت: ئەو پارمەى پۆزانە مێردەکەم دەیدات بە جگەرە، منیش بە هیندەى ئەو
بەرە پارمەى لێومردەگرم، لە ماوەى ئەم سائەدا بوو بە (١،٧٥٠) دینارى سوپسرى بۆ نمونە،
ئەو هەموو پۆزێ ئەو پارمەى بە جگەرە سوتاندو هیج سودى نەبوووە منیش کۆم
کردۆتەوه ئیستا باوکی منداڵەکانم دەلێ: بێدە بە پێویستى مائەکە.

منیش ئامادەم بېسووتێم یان ئەوفا ئەویش واز لە سوتاندنی پارمەى دەهێنێ یان ((لە
جگەرە کێشان)) بەلێ پیاوێکە غیرەت گرتی و ئیرادەى خۆى بەهێزکردو وازی لە جگەرە
کێشان هینا.

جگەرە کێشان ئارمەزوى خواردن کەم دەکاتەوه، بۆرى سى و هەناو وردە وردە دادەپۆزێ و
مرۆفەکان وشک و ڕمق و قەلخن و بۆن خێلە جگەرەو دان زەردو بۆگەن و گیرفان لاواز
دەکات هاوڕێ و هاوکارانى توشى ناپەرەتیی و دەردەسەرى دەکات..

نمونەپەکی زیندوى تر: لەگەڵ براپەکەم لە پەك مائدا دەزیابن ئیستا هەردوگمان جیابن..
خاوەن مائ و منداڵ لە تەمەنى شەشى سەرەتای و قۇناغى ناوەندى بەتەواوى فێرى
جگەرەکێشان بوو، بەلام منیش لەو گارە دور کەوتەوهو هەر لە خۆمەوه حەزم بە
جگەرەکێشان ناکرد.. لە ناخەوه مرۆفەکان بە کێشانی جگەرە هەست بە فیزو گەورەپى
دەکەن.. بەلام ناکامى خراپ دەبێت.

ئەو پۆزانەپەى لە قۇناغى ناوەندى و دواناوەندیدا وەرمان دەگرت لە مائەوه.. ئەو بە
جگەرەو من بە کتێب خەرچمان ئەکرد.. ئەمە سەر باقى ترسو لەرزى مائەوهو باوکەم.

تەمەنى تا ئىستا ھىناۋە، من خاۋىنى كىتىبخانەو پېنوس.. ئەۋىش خاۋىنى قورگو سىنگى خىتاۋى دان زىمىدى، بەيىنى ۋەھا ھەپە لە كۆكەي ئەو بە ناگادېين.

كە دەچىتە مائەكە بۇنى جگەرەو دوگەل ۋ تەپلەكى فېلتەراۋى پېشۋازىت دەكات ئەگەر بېرواش ناكەپىتو ۋەرە ژورەكەي من .. بۇنى خۇش ۋ رەھەي پېر كىتىبى جۇراۋ جۇرو زانىارى بە كەلگى بېمەنت لە پېشۋازىتايە.. كە ھەمويان خۇراكى مېشكن..

خۋان نەخۋاستە ھەر ھالەتتىكى خراب بىتە پېش دىتوانىت بە پارەي كىتىبەكان لەو قەپىرانى ئابورىيە رېزگارت بىت بەلام ئەو كۋا مايەو تەندىروستى؟

زۇر لە براۋ خوشكى ئازىز سەربوردەي خۇيان دەگىرپنەۋە كە ھەمو ھۆكارەكەي بۇ بىرادىرى خراب دەگىرپنەۋە لە تەمەنى ھەزىمكارىدا كە توشبون. بەلام خۇيان نامادىمى خراپىيان ھەپە.. بۇيە ھاۋەلى ھاۋرپى خراب دەكەن.

- باۋىكم ۋ مامم لە تەمەنى مىندالىيانەۋە جگەرەكىش بوون، ئەو سالانەي مەۋقەكان لە كوردستانى عىراقدا كۆبۈنى خۇراكى ۋەردىگرت بۇ نەگبەتى جۇرەھا پاكەت ۋ جگەرەشى لەگەل بوو كە ھۆكار بو بۇ بەردەۋامى كەسەكان.

پاش شەپى ئىيران عىراق ۋ گرانى ئەو پاكەت ۋ جگەرەنەۋە نەمانى بۇ ماۋەي چەند سالتىك ئەمانە ھاتە خەپالىيان كەۋاز لە جگەرە بەيىن.. سوپاس بۇ خوا ئىرادەي بە ھىزىردىن لە سالى ۱۹۸۴ ۋە تا ئەم كاتەش جگەرەمىيان نەكىشاۋە چەندەھا تال ۋ سوپىرى پۇزگارىشيان چەشتوۋە بەلام چۆكىيان بە جگەرە داداۋەو كەم كەمىش ئارەزوۋى دەكەن بەلام بەلئىنكىيان داۋە كە گەرەنەۋەي تىانەبىت ۋ تەندىروستىيان زۇر باشىشە سوپاس بۇ خواۋ مۇدەش بىت لە ھەمو كەسانى جگەرەكىش.

- زەمەنىك دوكاندار بوم لە ھەمو جۇرە پىۋىستى مەۋقۇ گەرەكم لەلا بوو لە ناۋپاندا جگەرە. پاش ماۋىيەك لە پىرسىارو ۋەلام ، ۋەلام (جەرام) دەبوو.

ناچار ۋازم لە فرۇشتىنى ھىناۋ بۇ ماۋىيەك .. كىپارەكانم كە ھەندىكىيان جگەرەكىش بوون پىيان خۇش بوو ھەندىكىيان پىيان ناخۇش بوو .. پۇزىك پەكىكىيان ۋتى: ئەگەر بە ئاسانى دەستەكەۋىت خەلگىش ھىندە بە ئاسانى نايكىش..بىراۋا بىكەن لە زۇر شتى ترداۋ بابەتى تردا ئەو قازانچەم دەستەكەۋت كە لە جگەرەي جاران دەمكرد.. بەلام بە فرۇشتىنى دىئارام ۋ ئاسودە نەبوم..

دوچار دوكانەكەم لاڭرىدو كۆتايىم بە دوكاندارى ھىنا.. بەلەم خۇاى گەورە بە شىۋىيەكى
تەر پزەقت دەدا بىراى فرۇشيار.. گەر تۆ ئىرادەت بە ھىزىيەت.

مامۇستا شىخ رەھبى تىمارى وتى: ئەو سالىكى گە لە ناو ھەمو بىراپاندا پراگمەنرا گە
جگەرە بە كىرپىن فرۇشتىنى بە ھەمو شىۋىيەك ھەرامە.. لە گوندەكەى خۇمان لە
تىمارى قەرمەداغ بىراپاندا ئىتەر توتىن نەكەمىن و وازى لىيەپىننىن.. ئەو سالى ھانى ھەمو
خەلگەم دا گە توتىن نەكەن و زەۋىيەكانىيان بىكەن بە تەماتە..

خۇاى گەورە بەرمەكتى خستە كارمەكەمان و كاتىك تەماتەى ناۋجەى ئىمە پىگەمى بۆ
خواروۋى عىراق دەرۋى ھەمو پىلازەكۆپەكى چوار قات و شەش قاتى سالانى تەر نىرخى
دەكرد.. ئىتەر لەو سالىۋە ئىمە مائىلواپمان لە توتىن كىردن زولال و قازانچى دىنى و دىناپىشمان لىۋەى
دەستدەكەۋىت.

بىراى بەپىزىم ھىۋادارم كەمىك ئىرادەم قەنەمەتت لەلادروست بوبى چۈنكە ھەر تەكە
بارانەم يەكەمگىرن و دەمبە جۇگەلە ئاۋ دەمبە پوبارز دەمبە ئاۋى بەندەۋمگان و كارمباۋ
پوناكى لىۋ دروستدەكەرىت بۆ مەۋقەكان.. ئەو ئىرادەكەمەت بىۋىزەنەۋمۇ زىادى بىكەم
بىتوانە كار لە خەلگىش بىكەمىت بۆ وازەپىنان لە جگەرەمۇ بابەتە خراپەكانى گە مەۋقە
توشى لاۋازى و نەخۇشى دەكەت.

پۇژىك پىگام كەۋتە دىيەكى بىچۈكى چەند مالى لە خوار چوارتاۋە نىزىك قەلچۇلانى
كۆن ئەو گوندەش (سامان) بوو. ئەۋمى زۆر سەرنىجى پاكىشام جگەرە خۇرىيان نەبوو ..
تەپلەكى جگەرەشىيان نەبوو ھەر مىۋانىكى جگەرەكىشىش بىچۈپە داپان نەنەكرد..
پىشۋازىيان لىنەنەكرد .

خۇ خەلەتەندىنە .. كە دەرمانى خەم و خەفەت و ئاسودەمى بىت.

چۈن ھەۋل بىدەمىن خۇمان لە جگەرەكىشان پزگار بىكەمىن؟!

۱. ھەۋلەدان بۆ ئارمىزو مەنىەك.

۲. خۇ خەرىك كىردن بە كارىكەۋە (گەپان ، مۇسىقا، يارى)

۳. سەرنىچدان و سەردانى دىمەنى ناۋازە.

۴. خەرىك كىردى دەستەكانت بە كارىكەۋە (گولەبەپۇزە خواردن، موباپىل ،

تەسبىج، خۇپىندىنەۋە.....).

۵. دورکەوتنەووە لە کەسانی جگەرمکێش..
  ۶. بیرکردنەووە لە ئاکامی خرابی نمو کارە خرابە بۆ داھاتو.
  ۷. لەدوای سەرکەوتن هەست بە شانازی و بەختەووری دەکەین.
  ۸. بیزارنەبون لە هەلچونە دەرونیەکان، گەیشبێنبە بە ئاکامە چاکەکە.
  ۹. کەم کەم هیواش و ناو بە ناو دەستت بێکردووە بە هەمان شیوە کۆتایی پێبەینە، جگەرمکێش هێندە بەهێز نییە خۆت بۆ رانەگیرئ لە ناستیاو ئیرادەت لاواز بێت.. ئیرادەت بەهێز بکە.
  ۱۰. پەلە نەکردن و نەپوخان و ورە بەرنەدان لە ئاکامی کارە جوانەکەت.
- إنشاء الله سەرکەوتو دەبن لە دورکەوتنەووە و لە زیان و خرابەکاری جگەرمکێشان.

مەقامىكى جوان و شايستە

لە كۆمەلگە كوردەوارىمان لايەنى ئيمانى و ئىسلامەتى بە زۆرىيەى كارمەكانەو
دیارەو لە دلتا نىمەت بۆ خواپەو لەبەر خاترى خوشەوېستى خواى بالادەست كارى جوان
نەجامدەرىت لە ژيانى كوردەوارىدا مەرفەكان زۆر ھەز بە بەخىوكردى ئازەل و
باتال و گيانلەبەرى جوان و كۆي دىگەن.

نەم كارەش ئىستا لە ژيان و كۆتايى سەدىي پېشكەوتن و ئىنتەرنېت دا خۆى بېنيومتەو
لەو كارانەش بەخىوكردى (كەو، سەگ، كەنارى، ماسى، بەرخ، مەيمەن، كۆتر، مەيشكى
كوردو جۆرى جياواز و دىگەن ئازەل پەسەن .....)

ھەمو ئەمانە بەھاو نەرخى جياوازيان ھەيە لەلەي كەسەكان بۆ مەبەستى جياواز
بەخىويان دىگەن خەزەتەيان دىگەن.. ئىتر ئايا وەك پېويست خەزەتەكرىن پان نا..
ئەو خاوەنەكانيان دىزانن لايەكىرەو ئايا وەك پېويست پادەگرىن و كاريان پېشەكرىت
نەمەشيان جودايە. كەسانىك لە مائەكانيان جېگەو شوپنى تاپەتەيان بۆ ديارىكردون..
بەي گۆيدانە ھەمو ئارەزوومەكانى ئەو گيانلەبەرە، كەو، ئايا پازىت بە ژيانى لارەملى و
دىلى ناو قەمەس؟! كە پۆزانىك بوو بە ئازادى لە دىمەنە جوانەكاندا دىتقاسپاند ناوت
دەخواردەو بە دلى خۆت گيات دەخوارد گيانلەبەرى بچوك زەمە خواردەكانت بو..
بە دلتايەو ھەمومان دىزانىن ئەو ژيانە شايستە نىە بەو گيانلەبەرە پۆخ سوو و
نازدارە.

ئايا ژيانى ماسى ھەموى بىرتىيە لەو ناو شوشە چەند سانتىمەترىيەداو بىروات و بچوئىت و
مەلە بكات؟

بە دلتايى و وەلامى بېگومانەو ھەزى دىگەن بەسەربەستى لە جېگەو پېگەى بېسنورد
بىزىيە.

ئايا بەرپەزىت وەك پېويست ژيانى خۆت مەسۇگەر كەردو و تا ژيانى ئەو مەسۇگەر بىگەيت
دەمەرە بابزانىن پلەو مەقامى كى بە ھۆى گيانلەبەرەنەو بەرز دىبىتەو ئايا كېش
پلەو مەقامى نەوى دىبىت.. بالندەكە .. گيانلەبەرەكە شەكوى ھالى خۆى لە مەرفەكە

دەمكەت ئازىزەكەم دادە (پىرۈز) لە دانىشتىنىكى سەركانى بۇ ژيانى گۈندەكەى خۇيان باسكرد وتى:

ئەوۋە چەند پۇزۇنكە، دادە خەلاو كۆچى دوايى كردوۋە چۆتە جىگە و پىگەى خۇى، دۈپنى شەو خەوۋىكى زۆر سەيرىم پىۋەمىنى..

ھەر ئاھرىتەو بە شىۋەپەك لەسەر بەردەكانى سەركانى گوپيان بۇ قسەو گىرپانەوۋە خەوۋەكەى دادە پىرۈز شلكرد بوو، بە گيان پۇخ ئامادەپيان دەنۋاند..

ئەرى پۇلە گيان ئەوۋەندى من بىنىم زۆر سەير بو.. دادە خەلاو لە جىگەو مەقامىكى زۆر جوان و شايستەدا دانىشتىبوو تا بلىي پىنگو پوخسارى بە ھەبەت بو، لە مەقامىدا ھاتە خوارو لە من نىزىك پۇۋە.. منىش لە خەوۋەكەمدا ھەستەم دەگردو دەمرانى كە (دادە خەلاو) لە دنيا دەرجوۋە.

بەلام بىروام ناكرد لەو شوپنە خۇشەدەپىت پاش چاك و چۆنى و ئەحوالىپرسىن وتم: دادە خەلاو گيان وەزەت چۆنە.. لە دنيا زۆر مەندوبوۋىت، ئاپا ئەمىرۇ دىلشادى؟

بەپىزىان وتى: ھەر زۆر بەختيارو دىلشاد ئەوۋەى من بىرم لىناكردەوۋە پويىدا ئەوۋەى ھەمو خەمى من بوو زۆر سادەو ساگارىون.. چونكە پلەى دىندارىم خراب نەبو..

لە خەوۋەكەمدا وتى: ئەو نوپۇزو تاعەتەكەمانەو ئەو ھەمو نىعمەتە جوانانەى لاي نىمەيە تۋانىوتە لەو جىگەپەت نىزىك بىكاتەوۋە؟

وتى: خواپەرسىتى بە ئامادەبونى پۇخ و لاشەوۋە جىزى تاپىەتى ھەپە و خاۋەنەكەى ھەستى پىدەكات خواپەرسىتى پۋالەت و عادەتى بەروبوۋى وەك ئەستىرەو دەريايە، ھەمو بە غىلى بە يەكترەمبەن و ھىچىشان بە ھىچيان ناگەن.

پلەى خواپەرسىتى جىياۋە دادە پىرۈز گيان، ئەو تىشكى خۇرە لە دنياى پابردوى منى دادەو نىستا جزورى نىيە، ھەرچى گيانلەبەرو گزۇگىاو خاك و ئاو ھەپە ھەريەكەيان بە شىۋەى جىياۋاز سودمەند دەبن لىۋەى.. دەبنە مايەى ئەو خۇش گوزەرانىيە منىش يەكك بوم لەو كەسانەى بەبەردەوامى كارى چاكەو باشە ئەنجامدەدا.

بەلام ھىچيان بە ئەندازەى پارمەتى گيانلەبەرىك مەقامى شىكۆدارى بلىند نەكردمەوۋە.. ئەوۋىش ئەگەر خەزدەكەى بۇتى باسكەم ئەمە بوو:

پۇزۇنك دواى چىشتەنگاۋ بو دواى ھەندىك كارو بارى ناۋمال دەستەم كىردە كۆكردنەوۋەى

(سېرېز) كەشكە دانانىيان لەسەر نانە شانە كەو ئامادەى كەم بۆ بەر تيشكى خۆر تا بېيتە كەشكىكى رەقو ناياب.

ئەو ھەيوانەى منى لىدانىشتوم لە دورى چەند ھەنگاوپكەو ھەنگاوپكەمان ھەبو لە قەفەسدا بو ناو بەناو دەنگى لىۋەدەھات و چىنگە كېرگىي لە قەفەسەكە دەگرد. ناو بەناو سەپىرىكى يەكتەمان دەگرد، بە سەپىر كەردن و سەرنجەكانى و بە زمانى حال داۋاي خۆراكى دەگرد، منىش ھات بە خەيالىدا كەشكىك بۆ ھەلدايە بەردەمى.. لە قەفەزەكەو مىلى درىز كەردو كۆۋ كەشكەكەى بە چەند دەنوكىك خواردو لە چىنگە كېرگى كەوت. بەلارە مليەو ھە قەفەسەكەشدا كوشمەلەى كەرد پاش تەواو بونى كەشكەكە پۆيشتە بەلەى كارو فرمانى خۆمەو.. لە پۆۋى كىشانەو پىۋانەى سەرفەى كارەمان.. ئەو دىمەنەيان پىشاندام و پۆحيانەتى ئەو كەو ھەو ئەو نىعمەتە جوانە، داۋاي ئەم مەقامەيان بۆ كەردم.. ھىچيان نەبۇنە مايەى نارەھەتتەم ئەو ھەو ھەو شەنەى من و نىتر گەيشتە خۆش گوزەرائەكەو.. كە ئاۋاتم دەخواست زىاتەر پارمەتتەم بەدایە .

بەلئ بەرپەزان خىرو چاكە چەند بە كەمى بزانىت لەلەى خۋاي گەورە بە نرغ و بەھاي جىاۋاز سەپەر دەكرىت، زۆر كارىش ھەيە گەورە، بەزۆرى دەزانىت بەلام نىيەتى تىا جىاۋازە سەپەر دەكرىت، لە مېزۋى ژيانى پىاۋ چاكاندا بەزمى ھاتنەو بە گىانلەبەراندە زۆر باسكراۋە ھەمى دەبىت من و تۆى رېبۋارى سەر ئەم ئەستىرە گەرۋكە بە گەرۋكى و سادەمى و مەرىنەگىر.

دەبىت لە كارى جىدەبىن.. وانەزانىن كەس نەماۋە پىۋىستى بە لايەنى مادى ئەبىت.. خۆ ئەگەر واھاتە بون .. ئەو دلتىابە خەلگانىك ھەن پىۋىستىيان بە خىرو چاكەى ئىمە ھەيە بەلام خىرو چاكەى لە پۆخەماندەكانىيان بە كارىبەئى ئەم پۆزگارو دىنيا گەربىيەو لاۋازىكەردن و من و تۆش ھەمومان لە تۋانا ھەزەمان زەكاتى قەسە بەدىن ئەو كەسانە لە لايەنى روحيەو پايەدارىكەين وا مەزانە خەلگى ھەم تىرو تۆخە برۋابكە گەر ھەموشيان نەبىن زۆرىيان لاۋازو نەبەكامن لە زۆر لايەنى ئەدەبى و ئەخلاقى و كۆمەلەلەيتى و ھاسۇزى بۆ يەكتەر.. برۋا بكە ھەرچى زۆر ماندو بوو بۆ مادە دىنيى مادى دلتىابە زۆر لاۋاز دەبىت لە پلەى باۋەر و دىندارىدا.. دەپىاربەدە لە كامىيان بىت دەپىاربەدە بۆ ژيان و ئاين بە گەرمى بۆ باۋەر و ژيانى نەپراۋەى دۋايى كارىكەيت .

لە دۋاسادا ئەو ھەرمودەيت دەھىنەو ھەياد پىكەتۋە لە دوو دىمەن و

پیشه وایی مرو فایه تی محمد (صلی الله علیه وسلم) ده فهرمویت: ئا فرمتیک خرایه
دۆزه خه وه چونکه پشیلهمه کی بهند کرد نه بهیشت بهیته دهره وه خواردن بو خوی
بهیدا بکات له ناکامدا پشیلهمه به برسیتی گیانی سپارد، پیاویک خرایه به ههشته وه
به وهی له ناو بیریکدا ئاوی خوارد وه کاتیک هاته وه سه ری له دور وه چاوی لیوو
(سه گیک) له تاو تینویمتی حالی بهریشانه و لوت له خۆله وه دمدات، نه م پیاومش
دابهریه ناو بیرهمه وه پیلاره که ی پرکرد له ناو به ددانه کانی گرتی و به چنگه کرئ
هاته دهرئ و چه ند جارئ نه مه ی کرد تا گیانه به ره که ی له خنکاندن و تینویمتی
پزگار کرد.

له دوا قسه دا ده لپین نه گهر حمز ده که میت خه لک و خوات لیپازی بیت نیت له ههرچ
شوین و جیگایه کی کار دایت (نه هلی یا حکومی) با وه ک تیشکی خۆر به سود بیت.. با
خۆشی و چاگه و چاگه خوازی کاری تۆ بیت.. بانییه مت له سه رو هه مویانه وه خوا له خۆ
رازیکردن بیت، دلنیا به هه زت له کاری خیر و ده بیت و هه ست به ئاسودمیی رۆحت
نه که میت ... کامه رانبین.. خوی گه وره یارو یامری هه مولا به ک بیت انشاء الله .

چوار مالى ھەزار چۆن دەولەمەندبون؟

دو شەو تىپەرى بو بەسەر پادى مەولودى پىشەواي مەولفايەتى دا لە يەككە لە شوپنە گشتىيەكان بە نامادىي چەندىن براى بەرپىزو بە ئەدەب و روگەش و خوڭن گەرم، دىپەر لە نورى ئەو پادە، لە خزمەت مامۇستاي نازىزو بەرپىزو خۆشەويست (كاك پىشەرەو).. چەندىن بابەت و لايەنى خەبرى (نىفاق) بەخشىنى بۇ باسکردىن، ئەمەي زۆر مەي بۇ لاي خۆي و تامو چىزى لايەنە رۇحىيەكە راکىشا ئەم چەمكە بوو كە : چۆن خىر بگەين؟ بەككى خىرو زەكات و بەرات بدمەين؟ نىيەت و ھەست و نەستمان لە كاردا بىت؟ ئاكامى ئەو خىرو خىراتە چۆن دەيىننەتەو؟ ئايا لە دواي پەيغەكانمدا ئارەزوو دەمكەيت چۆن بىت؟

خۆ زۆر ئاسانە چەند ھەنگاويك بۇ دواوە بىنەين و لە خۆ ئامادەكرىندا بىن بۇ بازدانىكى بە گورۇ برىنى چەند مەترىك بۇ گەيشتنى بە لىقايەكى خۆشگوزەرانى ئەوە لە سەدىي بىست و يەكدا گوزەر دەمكەين، ئايا سەدىي بىستت كرىدە تۆويكى سەوز بوو لەم سەدە نوپىيەدا بىتوانىت بىدرويتەو مەل و ھال و دەر و دراوسى و گەدەتى لىتيركەيت.

رۆژنىك پىاويكى دانىشتوى يەككە لە دەرەوى ئەم شارە ھاتە لام و داوايكر دچەمكى زەكات و مەل بەخشىن بزانىت ئارەزوئى خىرى ھەبو بۇچەندىن كەس.. بەلام پاش چەند قەسەكە ھەزەمكر ئەم قەسەيى بۇ بگەم:

+ ئايا لە ناوچەي ئىوەدا چەند كەس نەدارە؟!

+ شوگر ھەمويان باش و ھەندىكىشىيان مەم ناوئەند و چەند كەسكى كەميان زۆر ھالىيان خراپە.

+ باشە براگەم بېرۆرەو ھەمويان ھەمويان سەرنج بەدە بزانە چەندەميان زۆر مۇستەھەقى زەكاتن؟!

باش ماۋى چەند پۇژۇك ھاتەم وتى: دۇنيام مامۇستا گيان چوارمال.. ئەم چوارمالەى لەلاى خۇم ناۋنوسم كردون زۇر شايستەى خىرو زمكاتن ھىچ شك نابەن.. زۇر لاوازن دۇنيام لە لاوازىدا لەسەرويل نەپۇن.

زۇر باشە ئەو زمكاتەى ھەتە بەشى كەسى ترى لىمەدە.. ھەموى دابەش بىكە بەسەر ئەو چوار مالە زۇر ھەزارەدا..

بابەت كۇن بوو لەلاى من ئەو پۇژۇگارانەو ئەو پەمەزانەو ئەو سالە گوزەريان كرد.. باش سالىكى تر لە ناۋمپراستى مانگى پەمەزاندا بو، ئەم پياۋە خاۋمن دارايىيە ھاتەمە لام.. ئەملاۋاى ماچكردم.. نەمناسىيەۋە بەلام خۇى پىنسانەمەۋە دواى پىزو سوپاس و دوعاى خىرى وتى: مامۇستاي گەنج كوپى دلپەر لە نور بە راستى فىرى خىرو چەمكى زمكاتت كردم..

- ئەۋەى پار كردم، پىنموني جەنابتان بو بابۇت باسبەم ئەمسالىش نىەتى ناۋا كارىكى ترم ھەيە..

پار ئەو پىگەيەى تۇ بۇت باسكردم بە كارم ھىنا، چوار مالە ھەزارەگە يەكى ۱۲۰۰۰۰ دىنارى سوپىرى^۸ يان بەرگەوت .. كەۋاى وت يەكسەر وتم: ماشاء الله ئەۋمەندەت زمكات ھەبۋو؟

بەلئ مامۇستا گيان، بەلام ئەۋەى جىگەى دەستخۇشىيە بۇ بەرپىزتان ئەمەيە، ئەم سال نامەيەكم بۇ ئەو چوار مالە نوسى و داوام لىكردن كە حال و ئەحوالى خۇتانم بۇ بنوسن و تا يارمەتى ئەمسالتان بەدم..

ماليان ناۋەدان بىت دەتوانم بلئىم چەند لاپەرميەك ھەر دوعاى خىرو چاكە خوازى بوو پاشان ھەرچوار يان بەيئ ناگادارى يەكتر نوسىبويان (ئەو پارمىيەى پارى تۇ، ئەو زمكاتەى پارى تۇ، ھىندە دەۋلەمەندى كردين، ھىندە پۇشتەو پەرداخى كردين، ئەمسال لە مالەكەمان زمكات دەردەكەين، تا لەبەرەكەتى زمكات بىبەش نەبىن..) وتم: ماشاء الله چەند جوان بەرھەمىداۋە.. ماشاء الله لەو زمكات و نىيەتە.

ئەمە چەمكى زمكاته، نەك ئەۋەى (۲۰) دېنار بۇ ۲۰ كەس پان دىگەس دادىنىيەت، دو ژەم
برىسى دىيىتەۋە.. ئەم سال باشەو سالى داھاتو خراپ دىيىتەۋە پىشەۋاى مەۋفائەتى
دەفەر مەۋىت: كابرايەك ھاتە لامو داۋاى خىرى لىكردم منىش كە سەرنجەدا زۆر بە گورۇ
بەتەن دىاربوو، وتم: ئەتوانىت بىچىت لەو كەزو كىۋە داربېرى بىيەنەۋە ناو شارو
بىفرۇشە بە پارمەكى پىداۋىستى خۆت نامادىكەيت؟

بە ئىرادىيەكى بەرزەۋە وتى: نامادەم زۆر ھەزىش دىگەم بەلام كەرسەى داربېرىن و
گواستەۋەم نىيە؟

پىشەۋاى مەۋفائەتى صلى الله عليه وسلم: ھەر خىرا تەۋرو گورىسى بۇ بۇ نامادەمكردو
فەرموى: ئەمە كەرسەى كاركردن فەرمو بېرۇ بەلاى كارتەۋە..

پاش ماۋىيەك پىغەمبەر صلى الله عليه وسلم: پىاۋەگەى بىنيەۋە فەرموى: ھال و كارو
ژيان چۆنەو چۆن دەگوزەرىت؟

پىاۋە ھەزارمەكە وتى: ئىستا زۆر باشم و لە پاشەكەۋتى خۆم و مال و مىندالەم خىرىش
دىگەم.

ۋەتەيەكى گەل سىنى ھەيە دەلىت: نەگەر ھەزارت تىركرد بە ژەمىك خواردىنى ماسى، لە
جىياتى ئەۋەى ژەمىك ماسى بىدىيىت و پاش ماۋىيەكى تر برسى بۆۋە قولايىكى ماسى
گرتنى بىدىرى ۋە فىرى ماسى گرتنى بىكە با خۆى كارى خۆى بىكات.

بەكورتى: مەترسە لە مال كەمبۇنەۋە.. خوا داۋىيەتى و خواى گەۋرەش پېر بەرەكەتى
نەكات.

نييەتى پاك لە چاوەروانى باراندا..

زۆرجار زۆر سال لە سەرمتای وەرزی باران بارینەوه یا لە کۆتاییەوه باران بارین
دوادمگەوێت.

دانیشتوانی ناوچەکانی کوردستان و کوردەواری مەترسییان لێدەنیشت.. چەندەها پرسیار
لە زاریان دەترازی، چەندین بێرو بۆچونی سەیر بە مێشکیاندا پادەبوری، جارجارەش
پەنا دەبەنەبەر قەسە و باسی دور لە سونەتی خوایی و پێغەمبەر و سروشتی ژيان پەکیک
دەلی:

- ئەمساڵ باران نەبارێت لە بێرساندا دەمرین.
  - جا بۆ ببارێت مەرۆ مێگەل و خەلەو خەرمانەگەم.. چیم هەمیه؟
  - جا بۆ نەبارێت سروشت و دیمەنی کوردستان پازاوه دەبیێت.
  - ئەو بۆ پازاوه بیێت تا خەلکی کاری دوور لە یاسایی خوای تیا پیاده بکەن.
  - خوايه گیان بارانی رەحمت بکەیتە دیاری زەوی.. لەبەر خۆمان نا، لەبەر گزۆ
گیاو دارو درەخت.. مارو میروو.. زیندەووران و بیژمانان.. خوايه گیان داکەیتە
لێزەمی باران بۆ هەقیر و هەزاران و لانه‌وازن..
  - با منداڵان پۆچیانتە پاكەکان داوا لە خوا بکەن تا بارانی رەحمتی ببارێ.
  - بچن بۆ هەورامان با ئەوانە داوی باران بکەن.
  - با نوێژە بارانە بکەین.. مامۆستا رابەرمانە پێشمان بکەوه.
  - ئەبەرۆ ئیتمەش نوێژە بارانە بکەین.. جا کە بانوی مأل چی لەسەرە..
- لە کۆتایی ئەم چەند دێرو سەرنج و بۆ چوانەوه دەلێم:

ئایا بۆچی ئەم کارو گفتارانەش ئەنجام دەدەین بەلام باران نابارێت؟

گەر دەتەوێت شارەزا بیت لە حیکمەتی باران نەبارین لە وەرزو کات و ساتی خۆیدا وەرە
چاودۆل و هەست و هۆشت لە گەڵما بەرێکەم با شۆرەبییەوه بۆ رابردوو تا گوزەریک بۆ
لای کۆچکردو مەلا (مستەفای کەناروی) بکەین.

جى ھىناۋەتە سەر ئەرەزى ۋاقى بەرپەز كاك قادىرى مەلا مستەھەي كەناروئ دەئىت:
سال درەنگى كەرد خەلگى لە چاۋمەروانى باراندا دەئىيان ھەئسان و دانىشتىيان ھەمو كۆپو
كۆيۈنەۋمىيەكەيان تەنھا باس بوو لە نە بارىنى باران و خەمىكى زۆر دايگرتىبون. زۆر
نارەھەت ئىيان و پۇژگارەكانىيان دىگوزمەند.

زۆر داۋاكارى بارانىيان كەرد.. دوعاۋا پارانەۋمىيان زۆر دىگەرد لە كات و ناكات و ساتەكانى
ناسكىدا.. بەئام ھەور بەرى ئاسمانى ناگەرت كەس ئومىدى ئەۋمى ناكەرد باران بىبارى..
ھەولەكان بەردەۋام بون بەئام ئاكام نەبارى..
خەلگەكە بە گەردارو گەفتار سەلماندىيان كە ھەمو بى پەھمەت و يارمەتى خوا نازىن و
ناپىت..

پۇژىك خەلگى گوند زۆرىيان بۇ باۋەك ھانى كە دەئىت (نوپۇزە بارانە) بىكەين تا بارانى
پەرخىرو بەرمەكتە ۋە جۋانىمان بۇ بىبارى، مامۇستا لە ۋەئامدا وتى:
داۋاكار لە پەرومەردگار دىگەن كە خىرو بەرمەكتە ۋە باران بىبارى بەئام جىيىتان بۇ
ئامادەكەردە؟! تەنھا قەسە ھىچى تەئە كۋا كەردەۋمە ئادابى داۋاكرەنى باران بارىن!
خەلگەكە زۆر لە عىشقو دىدارى باراندا چاۋمەروانىيان كەرد بو ماندو شەكەت وتىيان:
مامۇستا جىيەكەين.. جىمان دەسەلاتە.. ئىمە نەزان و تۇ رابەر.. فرىمان بىكەۋە.. تا رەزگار
بىن لەم دەردەسەرىيە..

مامۇستا وتى: ئايا ھەرچىكەم وت گۈپراپەئىم دىگەن؟
رەش سې گوند وتى: جا مامۇستا گىيان ھەرچىكەت فەرمو بى گۈپراپەئىمان كەردى و
كەم تەرخەمىمان نەۋانەۋە.
مامۇستا: ئەم جارە زۆر جىاۋازترە لە جارەكانى تە.

ھەمويان وتىيان: ئامادەين ھەرچى دەئىت.. تەنھا تۇ خىرو خۇشى ئىمەت ئەۋى.
مەلا مستەھە داۋى تۇژىك تېرامان وتى: دەمەۋى ئەمەشە ھەرچى تەكالىفى شەرىعى
لەسەرە لە پىاۋان لە مزگەوت كۆبىتەۋەۋە دۋانەكەۋىت.
بەئە داۋى نوپۇزى خەۋەتتان ھەرچى داربەدەستى گوندە لە مزگەوت چاۋمەروانى وتەو
فەرمانى مامۇستا بون..

مامۇستا يەك چاۋى بەناۋادا گىپران.. ھەمويان ئادەمبۈون.. داۋى سوپاس و ستاپشى

برايانى ئازىزم كۆبونەومو ئامادىبونى ھەموتان لەم جىگەو شوپنە پىرۇزەدا بۇ كارىكى گىرنگە گەر بەدەمىيەو ھەچىن و خەمى نەخۇپىن مەترسى گەورەى لىدەكەو پىتەو.. ئەو پىش ووشكە سالىيە بۇ درىزە نەكپشانى ئەو پىروداومو تورپەنەبونى خەو گەورە و سەر كەوتىمان لەم تەفكىردنەومىيەدا دەپىت گۆپرايەلى داواكارىيەكانەم بىن، دەپىت بەئىن بىدەن كە بەگەرمىيەو ھاوگارىم دەكەن و خاوخلىچكى ناكەن..

ھەمو بەئىنياندا بە كىرەو بەجۇش و خەشەو بە مالو گىان ئامادىن.. دىنىاش بون ناين زانى داواكارىيەكان چىيە، بەلام لەكارو كىرەو مامۇستا دىنيابون بۆيە بەئىنياندا مامۇستا مستەفا وتى: ھەمو پىاوان دەپىت بەئىن بىدەن كەم تەرخەمى لە نوپزە ھەرمەكاندا نەكەن لە ھەر جىگەيەك كاتى بانگ ھات نوپزەكان ئەنجام بىدەن ھەمو رازىن؟! دانيشتوان بەپەرۋەشەو وتىان: رازىن..

پۇزى پىنج شەممە ھەموتان بەپۇزۇپىن كە پۇزى سوننەتە ئىوارەكەى دوعاى زۇر بىكەن. ھەمو ئامادەن بەئى بەسەر چاۋ.

براياى چۈنكە ھەمو بەيەكەو دەزىن بىگومان ھەقمان كەوتۇتە لاي يەكتر، لەم جىگەيە ناچىنە دەر تاگەردنى يەكتر ئازا نەكەين، گەر شتى مالىيە دەپىت تەسبەپىنى ئەم كاتانە درابىتەو، دىئان لەنەستى يەكتر پاك بوبىتەو... رازىن؟! بەئى ھەمو رازىن..

وەك پۇزى جەزىن ئەملاۋى يەكترىان ماچكردو بەدلىكى سافەو گەردنى يەكەيان ئازادكرد.. مامۇستا چەندىن وتەى جوان و ھىنانەو بەلگەى شەرى بۇ باسكردن..

براياى دەپىت خوشكان و خىزانەكانتان بەھەمان شىۋەو دەستور ئامادىن ئاپا رازىن.. بەئى بەسەرچاۋ ئىمەش ھەمو خوشك و براين و پارىزگارى نەركى سەرنامانە.

بۇ ئىۋارەى داھاتو دواى نوپزى خەوتقان خوشكان و داپكان لە مزگەوت ئامادىبون.. مامۇستا چەندىن بابەتو بەلگەى شەرى و پۇلى ئافەرتى لەتەك پىاۋدا بۇ باسكردن (مەلىك بە يەك بال ئافەرى).

ھەمو گەردنى يەكترىان ئازاكرد بەلام مامۇستا وتى: ئەپىت گەردنى پىاۋو مىردو براكانتان ئازاكەن.. ناپىت كەستان ھەقتان لاي كەستان مابىت..

بەپزەكەم.. مەۋفى سالانى رابىردو پاك و بىگەردو ھەستى ئاپنى لەكارو كىرەو پىاندا رەنگىدەو.. بونى مامۇستايەك لەگۈندىكە نىشانەى ئەو پەرى پىشكەوتن بوو.

بۇ بەيانی منداڭان بۈگە بەبارنىيان سازدا لە مەراسمىڭدا ھەرچيان زانى بەدنيا
بىگەردمگەى خۇيان و داواكارى رازو نيازى خەلگى وتيان و نوواندىيان.

ھەياران و مەياران ياخو داكاتە باران

بۇ فەقىرو ھەزاران

بۈگە بە بىارانئ سەعاتى جارانئ

ئاوى بن دەغلانى ھەياران و مەياران

ياخو داكاتە باران بۇ فەقىرو ھەزاران

چالى گەنم پې بىئ گولى گەنم خېرىبىئ

ھەياران و مەياران ياخو داكاتە باران

بۇ ئىمەو بۇ ھەزاران

منداڭان لە گويزو خورماو دانەوئەو نوقل و پارە پېر گىرفانىيان بو، ھەموشيان لە ناو
ھەلگشان، پياوان و ژنانى گوند ئىوارە مانگى رەمەزان ئاسا بە دەمى پېر دوعاى خىرمو
رۇزويان شكاند كەس بىفرمانى نەگرد.

بۇ نيومرۇى دواى ھەينى و دوعاو پارانەوئى زۇرو بە ئامادەبونى ھەمويان چۈنەو مال و
نانى نيومرۇيان خوارد.. باران ھەر نەبارى ھەر نەبارى.

مامۇستا بۇ جارئىكتر خەلگى ھەمو كۆكردەو پىئى رگەياندن.. كئ لە توانايدا ھەيە
نازەلئىكباتە خىر بەئىئى و لە گەلما نا بىئ.. كئ لە توانايدا نىيە با خۇى ئامادە بىئەمە
خىرىكە بۇ ھەموانە..(ئەزىران ميوگەر سالانە بىيرى بۇ سالى داھاتوى زياتر تىرى
دەدات.. خىر تا زياترى لىبگەين زياتر زىاد دەكات و دەبىتە لابرەنى بەلاو ناپرەھەتى).

مەلا مستەفا لە ئاوايى دەرچو بۇ نوئزە بارانەو سەربىرىنى ھەموانەكەى، خەلگى كە
مەلايان بەم شىومىيە بىنى ھەرگەسەو لە ئاستى خۇيەوئە ئامادە بو ھەندىكيان بە دەستى
بەتال و ھەندىكيان بە سەرىك (بزن و مەرو نۆبەن جوانەگا...) بەرمو پىشتى ئاوايى
كەناروى رۇپىشتن.. ئاى لەو دىمەنە ئىمانىيەو ئاى لەو دەرۈنە پاكزەو بۇ خواو مروؤ
ژيانە.. بەنىتئىكى پاكەو نوئزە بارانەيان ئەنجامداو پاش دوعاو پارانەوئى تاپبەت..
مامۇستا قۇلى ھەلما ئى نىھەتى لىھانى و ھەموانى خۇى كىردە خىرىباران بارىن
ھەرگەسەو لە ئاستى خۇيەوئە خىرى خۇى كىرد، ھەمو نازەلەكانيان كەولكەرد. گۆشتەكەى

پارچە پارچە كرا.. ھەۋرى ۋەش بەرى ئاسمانى ئەۋ ناۋچەيەى گىرت. لە خۇشياندا خەلكى ھەمو خۇشى لە ۋوخسارىيان دەبارى باران وردە دايكرد..
مامۇستا وتى: ۋەحمەتى خواتان لىبىت كەس بۇ بن دارو پاسار نەۋات.. باھەمو لە باراندا بخوسىين.

كەس دەست ھەئەگىرئ خۋاى گەۋرە دوعاۋ نزاۋ خىرمكەى لىقبولگىردىن..گۇشتى ھەيۋانەكە پارچە پارچە كرا خۇيىن ۋاۋى باران تىكەل بوۋ پەلى گەرما نزم بۆۋه..
خەلگەكە بەتەۋاى ھىلاك بون، ھەر مائەۋ بەزىادەۋە بەشە گۇشتى خىرى خۇى بەركەۋت. ئەۋەى زىاد بو داپانە كورپكى گەنجى بە توانا.. سوارى ۋولاغىكيان كوردۋەۋانەى گوندىكى دراوسىيان كىرد، بە مەبەستى بەشدارى بون لەۋ خىرو خۇشپىيەدا. ھەمو بەخۇشىۋ شادى لە كۆكردنەۋەۋە پاككردنەۋەى ئەۋ ناۋەدەبەشداربون، ئەۋ كەسە بەرپىزەى گۇشتەكەى بىرد بۇ دىكەى ھاۋسىيان گەپايەۋە.. مامۇستا پەرسى:
خىر بوۋوا زوۋ گەپايەۋە؟

كۈرە لاۋ: مامۇستا گيان لە نىۋەى رېگا پىاۋىكى ئەۋ گوندەم توشبو ئەۋانېش ئىمە ئاسا ھەستاۋن بە خىرو خۇشى بۇ(بارانى ۋەحمەت) بەشى ئىمەيان ناردوۋە، ئىمەش بەشى خۇمان ناردوۋە، لە رېگا گۇرپمانەۋە ھاتمەۋە.

مامۇستا بە بىستىنى ئەم ۋتەنە ھەرمىسكى خۇشىۋ دىلۋى باران بەرپىشى پىرۇزىا جۇگەلەمان بەست پاشان وتى: سوپىند بىت ناپەتەۋە ناۋ دى برۇ بىدە بە خەلكى گوندىكى تر تا نەپكەپتە خىر نەپەپتەۋە ئەۋ ئىۋارمىە مالى نەبو بۇۋ ھالۋى گۇشتى كۈلۋو برزاۋ لە مالىانەۋە تىكەل بە باران نەبۋىيت.

خۇيىنەرى نازىز.. گەر ۋىستەمان خۋاى گەۋرە دەرگى سۆزۋ ۋەھمان لىبكاتەۋە دەبىت نىمەتەگان يەكېن، لاشەۋ ناخ خاۋىن بن داۋاۋ سۆز بىتە نەرزى ۋاقە ئەۋ كاتە خۋاى بالا دەست دەرگى خۇيمان بۇ دەكاتەۋە.. پىغەمبەرى گەۋرەشمان (درودى خۋاى لەسەر بىت) دەفەرمۋىت: (انما الأعمال بالنيات وانما لكل امرء ما نوى...) يان (من لا يرحم الناس لا يرحم الله). منىش لە چاۋمروانى بارانى پىر خۇشىدام بۇ ئەم زەۋىيە ۋشكەۋ گزۋگىياۋ زىندەموران خۋاپە گيان لە خۇشپىيەگانى ئەرزۋ ئاسمان بىبەشمان نەكەپت امين... امين. الحمد لله رب العالمين.

خيزانيكى بەخشندە

لەم ھەناسەى بەختەمورىيەدا ئەم خيزانە خيزخووزە باسدەكەم بۇ بەرپزتان كە چۆن خۆى پراھيئاوہ لەسەر بەخشين.. كە چۆن خيزانەكەى فيرى بەخشين كرددوہ، كە چۆن مندالە ناسكو نازدارەكانى بە پارەى جەلال و بە شيوى جوان ئاداب داداومبە چەمكە پر واتا جوانەكانى بەخشين .. ھيوادارم چاويان ليكەين و ئيمەش كارى جدى بۇ بكەين.

ئەوہ چەند پۇژيكة لەم لاو لا بانگەشە دەكرىت بۇ خيرو خيزخووزى ئەو من و تۇ ڤەنگە بە خەيالماندا نەھاتبىت ھەست و ويزدانى نەجولانلبين بەلام ناخ و ھەست و بىرى ئەم خيزانەى ھەزاندا.. ئاى بەخشندەى.. ئاى خۆشە كەسيك دلخۆش بكەى كە چاومرپى خيزە و سوپاس گوزارە.

براىكە لەگەل ھاوسەرمكەى دوو مندالى بچوكى نازداريان پيىو ھاتن بەرەو سندوقى بەخشين من سەرنجەم دەدان.. من لە ھەندىك كەس ورد دەبومەوہ سەرنجيان ڤادەكيشام، ئەمەش يەكيك بو لەو ديمەنانە..

پياومكە چوہ سەرسندوقى خيرو چى لە توانا و گيرھانىدا ھەبو بەخشى، ھاوسەرمكەى لەلايەكى ترمەو چوہ لاى سندوقى ئافرىتان شتى زۆر جوان و دەگمەنى خۆى بەخشى، ئەو كەسەى كە لەسەر سندوقەكە بوو سەرسام بو وتى: دادە گيان يەكجار خۆت مەخەرە ناپەھەتيەوہ، ئەى چى بۇ خۆت؟ خۆ ڤەنگە ئەو كەسەى سندوقەكەى بۇ دانراوہ تەنھا مەبەستى جولاندىنى لايەنى بەخشينى من و تۇ بوبىت ئافرىتە خوا پەرسەكە وتى: من بە ئيوەى نادەم من بە خوايەكى دەدەم كە دەيناسم و دەپپەرسەم من بە خواى بەخشندەى دەبەخشم.

لەو لاوہ دوو مندالە نازدارەكەيان ھاتنە سەرميزى نزيك سندوقەكەوہ يەكى عەلاگەيەكى ڤەشيان پيىو زۆر لەسەر خۆو بە جوانى كرديانەوہ يەكى دەغيلەيەكى بچوكى خويان پى بوو ئەويشيان كرددەوہ ھەليان ڤشتە سەرميزەكە.. ئاخىر بەرپزان

مىندال دىغىلەي زۆر لاخۇشەويستە بە دل و گيان لە دەمى خۇي دەگرىتەو دەمىخاتە ناو ئەو سىندوقە بىچۆكەو.

پاش ژمارمەردنى، ژماردەمان يەگى ۴۰۰ دىنارى سويسرى بوو ئەو دەمى سەرنجى مىنى زۆر پاكىشا ئەو دوو مىندالە جوان و نازدارو ھەست ناسكە بون كە دواي دورگەوتنەو ئەمىرەكە ھىچ ئاورپىكىيان بۇ پارمەكەو دىغىلەكەيان نەداپەو.

مىندال تاپىستەمەندى پەموشتو پەموشى و مەھابە كەشتىكى خۇش بویت گەر داپىتى و پەموشت ئاورپىكى بۇ دەماتەو.. دلى لەلەي ئەو كەرسەو شتەپە كەداو پەتى بە تۇ بەلام ئەم دو مىندالەي ھىندە جوان پەرومەردەكرابون كە زۆر سادە و ساكاربون.

پارمەكەيان بەخشى و بىريان لە لەدەستچونيان نەكەردەو.

ئىمە ئەمەزۇ خىر دەكەين دەبەخشىن بەلام بە بىگار بە نارەھەت بە ناخۇشى دەزانىن.. لەو لاشەو پارمەكەي زۆرت دەستدەكەو پەت لە پەگەي كارتى موباپل و كەرسەي سەردەمى نوپەو خەرجى دەكەيت ھەر بەخۇشت نازانى و سادەو ساكارە بەلاتەو..

ئەزىمەت نەبىت ھىندەمەدەرە گەشت و سەيران و كەرسەي كات بە فەپۇدان نىو ئەو مىندە بىكەرە خىرو بەسەر يەكەو بەدە دەستى كەسەك كە چاومەپى خىرو خىراتە..

لە كەرسەپەكەش بىبەخشەكە خۇت خۇشت دەو پەت كەرسەپەك بەدەرە خەلگى كە لە خۇت زىدانەبىت و جىگەي گەرتەپەت واتە (تاقەمە قەنەفەو بۇفەو پەخەر) دەدەپەتە كەسەك كە لەلەي خۇت جىگەي گەرتەو زىادە..

ھىوادارم لە بەھاو نەرخى بە خەشىن گەشتەپەن و بىتوانىن ھەنگاوى خىرى بۇ بىنىن ئاگامان لە كەسانى پەش خۇمانەو پەت تەماشاي ژيانى داھاتوش بىكەين سەنگىن بىن انشاء اللہ.

يېغەمبەر ﷺ لە خەوى بىخودى شاعيردا

مامۇستا مەلا مەحمود بىخود (۱۲۹۸ - ۱۳۷۵ك) دەئيت: شەوېكيان لە خوشەويستى سەردارى مەرفايەتى دەستم كرده دانان و نوسينه‌وى قەصيدەيەك كە بۇ ئەوزاتە دەرياي مەحمەتى شەيول دەدات لە ناخەدا زۆرم وشەى جوان و پەر واتام بە دوايەكدا پىزكرد... بەلام ماندو بون و كەم كەرسەى و سەريەشە نەپهشت قەصيدەكە بىنەمە پايان ھەروا بە قاميش و مەرمەكب و كاغەزمەو خستەم زور سەرم و نوستم...

بۇ بەيانى چومە سەرم ھەوزى بۇ گرتنى دەست نويز بەرھەمەت بىت مامۇستا عبداللە لەزور سەرمەو و مستاو ھەرموى (بىخود... پىم بلى ئەمشەو چيت كرد... چ كاريكت ئەنجامداو زۆر خىر بوى...)

منيش سەرم ھىناو سەرم بەرد ھىچەم شەك نەبرد كەشايسەى وەلامەكەى بەرپىزيان بىت بۆيە لەو لەميا ھەرمز كرد: قوربان ھىچ كاريكەم نەكردووە.. بۇ دەپرسى بەرپىزيان دووبارەى كەردووە: باش بىر بەكمەو بەزانە چ كاريكت كەردووە زۆر خىر بوە ئەو كاتە بىر لە قەصيدەكە كەردووە و وتم: قوربان ئەم شەو قەصيدەيەكە لە خوشەويستى پەسولى نازدار دانا..

قەسەكەم تەواو نەكرد بەرپىزيان ھەرمويان: بەلام قەصيدەكەت تەواو نەكرد... وانىە... ۱۹)) سەرم سوپما.. ئەم چۆن ئەزانى ئەمە تەنھا نەينى نيوان خۆم خەوى گەورمىە..)) بەلى بەراست و دروستى وتم:

قوربان سەرم ژانى دەكرد... ھىلاك و شەكەت... نەمتوانى كۆتايى پىبەينەم.. ھەرمويان: تەواو... ئەمە ناوەرۆكى خەوەكەيە.. پاشان بەرپىزيان وتيان: ئەمشەو لەخەوما تۆ بىخود لەجۆلەوانىەكدا و مستابوى وردە وردە ھەنگاوت دەنا بەرمو كەسيك ئەويش وردە وردە ھەنگاوى دەنا بەرمو تۆ كەنزىك بۆو بەنورى جەمالى و ھەيئەت و ھەيئەت زانيم ئەمە رەسول اللەيە زۆر لەمەكتر نەيك بونەو... ھەر ئەومندەى مابو دەست بەكەنە مى پەك

بەلام تۆ وىستايىتو ئەويىش وىستا.. ھەنگاومكان كۆتايپان ھاتو منىش خۆزگەم دەخواست بگەنە ئامىزى يەكتىر بەلام ئەو لەنامىز گرتنە دروست نەبو.. خەبەرم بۆۋە.. ئاي بىخود خۆزگە قەصيدەكەت تەواو ئەكرد ئەوسا لەخەونەكەمدا لەنامىزى خۆشەويىستى خۆشەويىستىرەن كەسى سەرزەويدا ئەمبىنىتەۋە.. خەۋەكەى راي چەكەندىم بۆيە دۋاي نۆيىزى بەيانى دانىشتىم قەصيدەكەم تەواو كىرد، ئىستا ئەو موناجاتو قەصيدىيە زياتر لە (۶) لاپەرەى ديوانەكەى گرتۈتەۋە. لەكۆتايدا بەرپىزى خويىنەر بەھەمو لايەكمان خۆشەويىستى ئەو زاتە لەدلمان بىزىر نەكەپن ھەول و ماندو بون بىكىشىن.. دۇنيابە خۋاي گەۋرەو رەسول نازدار خۇشحالە بەھەمو كارىكى جوانو بەھەياو بەئەدەب.. بابە ئەدەب كارى جوان ئەنجام بىدەپن و پەيمان تازە بىكەپنەۋە لەسەر دىندارى و خواپەرستى انشاء الله.

چاگە بکەو بیدە بەدەم ئاوەو...

ئەو شەرقى نىوان ئىران عىراق كە بەبى هىچ ئامانجى ھەلگىرساۋ بەبى هىچ ئومىدو ئامانجى دواى ھەشت سال مەينەتى كۆتايى ھات تەنھا ئانارامى و خەم و خەفەت و دلگرانى و كاولكارى ھىنايە بونەو، مەرفەھەكان لەم سەرى عىراق تا ئەو سەرى ولات شەزان و نەگبەتى بەشيان بوو، بەلام پەرى گەشى مەرفەھەتى لە ساپەى (باوە) ھەو زۆرەى جار پەشى شىرى دەدايە مەرفەھەكان كە ھەمو كات لە وىزدانى زىندودا دور لە پەگەز پەرسىتى و شكاندننى سنورى سىياسى كارى خۆى دەكرەشاگرى جەنگ نا ئارامى ھەلگىرساۋ دىھاتەكانى سنورى كاول بون و عىراق ھەمو دىھاتە سنورىيەكانى داگرت بۆ ناوشارو كۆمەلگە زۆرەملىكان..

زۆر لە دىھاتى تر كە جىگەى مەترسى نەبوون مانەو، لەو گوندانەش كە ئەم پەداوە واقەيەى تيا رويداۋە گوندى (سەرمەيگ)ى بنارى ئەزمەپ بە دىوى چوارتادا بوو، كە كاك (حمە پەشە) بۆمان دەدوى دەلتىت:

خەزمەكەمان لەو گوندە چەند مالىيەدا دەژيا ناۋى (كاكە حمە) بوو.

ئىۋارە زستانىكى تەپ و توش روى لە ناۋچەكەمان كەرد بوو، مەپو مالاتەكەم تاقەت كەردو شەوگار ھاتە پەش نەزىك بانگى خەوتنان بۆۋە لە دورى دىكەمانەو تارمايى پياۋىك دەركەوت لەناو بەفرەكەدا كەبەرەو مەن دەھات.. پاش چەند خولەگى ھاتە بەردەستەم و بەسەرمەيى قەسەى كەرد لە كورەتى قەسەكانىدا وا ديار بوو كە سەربازەو بە نيازە بگەپتەو (رەبايەكە) كە لەسەر شاخى ئەزمەپ بوو، ئەم داماوە لە مۆلتەتى سەربازى ھاتبۆۋە (ئىفاكە) لە خوار دىكەو دايەمزاندىو.

ورە وردە بەفرەو باو گەردەلول دەستى پەيگەرد لە پەھى خوادا ھىنامە مالىيەو ئەو شەو دالەم داۋ خواردنى باشمان دا پە.. لە سەرمەو پەقبونەو پەزگارى بوو بۆبەيانى دىنا

شەبەقی دابو.. نان و چایی خواردو دواى سوپاسى زۆرو بێبايان وىستى سەرکەوتىت بۆ
سەر ئەزمى لە پوگارى نىتو بەلام حەزم کرد بیاوەتیهکەم کامل بێت...

ولاغیكى بەرزەم هیناو سوارم کرد .. کۆرە گەورەکەم بۆ شارمزاى پێگە لە گەتیا بەرێ
کەوت، ئەم کارە زۆر سادەو ساکار بو بە نىسبەت ئێمەى گوندنشینەو، بەلام لە تەرازوى
نیلاھیدا سەنگى زۆربو شەپ درێژى کیشا ... ھەمو ئەم بەرو بەرى چەمى قەلاچۆلان لە
دورترین گوندەو تا سەرى ئەزمى بە (کۆمەلگا نىشینەو) خاپور کران و خەلکەکەى
ھاتنە کۆمەلگەى بازبان و نەسرو باریکەو شانەدمرى و ھەلەبجەى تازمو کانى شەپتانو...
زۆر لە خەلگى خوێوەشتیان گۆرا ھەندیکیشیان لەسەر زەمەنى خۆیان مانەو کاکە
حەمە ھەندى ولاغ و مەرو مالأتى خۆى و خەلگى تر دەبات بۆ قەسەباخانەکانى شارى
موسڵ و دمیفرۆشیت بە سى ھەزار دینارى سوپىسرى و پارمە دەخاتە باخەلى و قایمى
ئەکات و جوان ئەپشاریتەو بەدلى خۆشەو ئەگەرپتەو لە زالگەى (کەرکوک - ھەولێر)
دايدەگرن و پاش پشکین و لیوردیونەو پارمەى ئەدۆزنەو، بەجل و بەرگى کوردیپەو
زۆر رقیان لێى ھەلەمستى و لە بیانو دەرپن، پارمەى لێدەستین و چینیکی باشى
دەکوئن ئەلین: ئەو پارمە بۆ (مخەرب) ئەبەى لەو بەر سورى ھەتاوہ راپانگرتەو
کەلەبچەیان کردە دەستەو لە پشەو ھەرکەسیکیان لە ئەندامانى سەپتەرمە بەلاما
ئەروپشت شەقیكى تێھەلەدام، ئەم داماوہ زۆر بێتاقەت نارەحەت ئەبى... مالەکەى
پۆشت.. ھاگا سەرىشى پۆشت، بەتەپاوتل خۆ نزیك ئەکاتەو لە ژورى حەرمەسەگان
چەند قەسەى ئەکات کە ھەموى پارانەو ئەبى بەلام گوێ لێناگرن و بێسود ئەبیت.

ئالەم کاتەدا کوردیكى ئاوا بەو پارمەو بەردەست جەندرمەکانى بەعس بکەوت،
ئاشکراپە بە ئاسانى وازى لێناھینن.

ناچار زۆر ئەپارێتەو ھاوارى خۆى گەورە ئەکات، دلى غەریبى، غوربەت ئەیگرئ تەنھا
خۆى گەورە ئاگادارە بەم نارەحەتیەىکە لە سەربازەکان دێتە دەرەو بەرمو لای
ئەحیىت لەبەردەمیا دا ئەنیشى و ئەلێ: کاکە تینوت نییە؟ گەرمات نییە؟

ئەمیش بە لاوازی ئەلێ: جا دەسەلاتم چییە!

سەربازەکە ئەلێ: مژدەپەکت بەمى ھەر ئیستا خۆت نامادەبکە!

وامزانى بۆ بەربون و گەرانەومیە.. بەلام وتی:

خۆت نامادەبکە بۆ سەجەن و ھەینە کەرکوک، کەواى وت بەتەواوى ھىوا بپراو بوم کە ئیتەر شارو ماڵ و مندال و خەزما نابیئەمەو سەربازەمە چو زورەو.

منیش لەو سورە ھەتاووە لەو گەرمایەدا سەرم بۆ ئاسمان ھەلپى و تا توانیم لە پەرورەدگار پارامەو ... لالامەو کەبیت بە ھانامەو.. بەلام لە رەحمەتى خوا ناومێد نەبوم، دوام کرد دوام پارانەو بە دل چەند سەعات گوزەرى کرد وامدەزانى پۆزگارن..

سەیارمەکی (جیب قیادەى وان) بەلامدا پۆشت و چەند سەیارمەکی بەدواوە بوو، من تەماشام نەکردو ئەوانیش تەماشایان نەکردم..

لە پێ جیب قیادەمە بەگێکی داناو پاشەو پاش گەراپە دواوە لە ناستى من ئەفسەرێکی پەلەدارى بالا بەرزى قیافەریک دابەزى بە پۆستالێ سور و نەوت شجاعەو چەند ئەستێرمەك لەسەر شان.. کە ئەم دیمەنەم بىنى لە دلى خۆمدا وتم: ھەمە تەواو مەرگ بوو مێوانت .. ئەمە بارت ئەکات بۆ ھەینە کەرکوک..

ھىماپەکانى بەو ناویدا بلاویونەو بەرەو لای من ھات، ھەر ھەنگاوى لێدانى دلم زیادى دەکرد دارەمەى دەستى خستە ژێر چەناگەم و سەرى بەرز کردمەو چەند چەرکەمە تێپەوانیم.. پشٹی تێکردم و پۆشتە ناو ژورى زالگەکەو بەدارەمەى دەستى ھەمو سەربازەکانى داپاچى داواى کلێلى کەلەپچەمە کرد..بە دەستى خۆى کەلەپچەمە کردو، وتی:

ئەم پیاوتمان بۆ ئەم گەرمایەدا پراگرتو.. چ تاوانێکی کردو.

وتیان: گەرەم ئەو پاری (مخربى) پێیەو گرتومانە.

وتی: شتى وانپە گوا پارەمە پارەمەیان دایە دەستى و پارەمە دایە دەستم

تا ئەو کاتە ھەر بە گالتەم ئەزانى دەستى گرتەم و لەبەر تەنکیەکە دەستو دەم و چاوم

شت و ناوى ساردى دامى و لەگەڵ خۆى سوارى کردم

لە دلى خۆما بە خۆم ئەوت یان بۆ ھەینە کەرکوک.. یان بۆ گەرانەو..

لە پێگە کابرای ئەفسەر وتی: نامناسى؟؟

وتم: راست ئەوئ نەبەخوا. وتی: باش بیریكەرەو.. باش بیریكەرەو چ خیریکت

کردووە! ھەرچەندە بیرم کردووە ئەو چاکەپەى زیاتر لە ١٠سالەم بیریكەرەو..

چوزانم.. ھەزار خرابەو چاکەم ھەبو.. بەلام لەرەحمى خوا ناومێدەبوم..ئەمە ئەو

سەربازە دامامبوگەكانى خۇي پېش زياتر لە دە سال ئەم چاكەيەم لەگەل كەربو، لەمردن و رەق بونەوہە رزگارم كەربونەویش پلەدار بو بەلام من نامناسى، لەم ماوەى شەرى ئىران، عىراقەدا پلەوپايەى بەرزبووۆو مەداليای نازايەتى-(نوط الشجاعه) وەرگرتبو.. كەس دەستى نەنەهينايە پىگەى ، خۇشى كەوتە دلمەوہ، دواى تۆزىك پۇشتن وتى: بۇ كوئ ئەجى؟ لەكوئ بوى؟ وتم: ئەمەوئ بگەرپمەوہ بۇ سلىمانى، لەموسل بوم. وتى:ھىچ قسەى تيا مەكە.. نەمشەو ميوانى من ئەبىو بەياني خۆم تا دەرگای مائەوہ بەم جىيە ئەتگەيەنم، بەخۇشحاليەوہ وتم: مالتان ناومدان بىت زۆر سوپاس بۇ خواو زۆر سوپاس بۇ بەرپزت لەمردن رزگارت كردم زۆر ھەولئىدا.. رازى نەبوم.. ناچار گەياندميە ((نەقلياتى كەركوك)) و سواری سەيارەى سلىمانى بوو.. حىمايەكانى خۇي لەگەل سەيارمەكەمدا نارد تالەشارى كەركوك دەرچوم..ئەمە وانەو پەندو نامۆزگاريەكى گەورەيە كەكاكە ھەمە كەربوئى تەنھا لەپراھى خوادا.. پاش ئەو زەمەنە چاكەو پاداشتەكەى ھاتەوہ پىگەى..^۹ كوردەوارىش وتويانە((چاكە بكەو بىدە بەدەم ئاومەوہ...))

كاكە ھەمە ئەلئ: ئىستا لە گوندەكەى خۆمان لەدواى پاپەرپنەوہ دەژىم.. ئەو دىمەنە جوانە بەبەرچاوما دىت و دەروات..لەھەمو شوپن و جىگەيەك لەناو ھەمو گەل و نەتەوہيەكدا كەسى چاك و كەسى خراپ ھەيە..

ئەتوانى بىرپار بەدى لەكاميان بىت.. ئاكامىش لەم چىرۆكەو بابەتەى ترى ژيان فىئرت دەكات.. ژيان زۆر شتىترى لەلايەو لەداھاتودا فىئران ئەكات.. سەرکەوت و بن..

^۹ سود وەرگىراوہ لە كتيبي ژيانەوہ / نوسىنى ئەندازيار عوسمان، بەرگى پىنجەم كەنەویش لە

بەرپزھاجى حىيب پىنجوئى وەرگرتوہ.. ئەویش لە كاك ھەمە رېشەى ساپەقى بىستوہ .

مالى ھەلال و نىھتى باش

كاك ەمەتا برادەرىكى دېرىنمەو يەكترمان خۇش گەرەكە.. رۇژىكىيان بابەتى پارەى ھەلالو ھەرام و ماندوو بوون و شەو نخوونى و كارى گەرما بە رۇژى ھاوین ھاتە ئاراوہ..

ھەر يەككەك لە نىمە رووداوىكى گىراپەوہ نەویش وتى: باوگم (شىخ ئەحمەد) زۆر دەمىك بوو دەمانزانى پارەى دانراوى ھەيەو نەمانزانى لە كوئىدا ھەشارى داوہ، لە لای كەسمان باسى ناگرد.. كە زۆرمان بۇ دەھىتا دەيوت: بەو پارمىە نىھتى كارى خىرم ھەيە. باوگم پارەو پولى زۆر بە ناپەھەت پەيدا دەگرد، بە ئارمقى ناوچەوانى خۇى دەزىا..، ئەو سالەى شەرى عىراق – ئىران درىژەى ھەبوو، سوپاى ئىران بە تۆپى دوور ھاوئىژ شارى سلىمانى بۆردومان دەگرد، نىمەش وەك ھەمو خەلگى سلىمانى و (شەھىدانى نازادى و خانووە ھورمگان) ھەردەمان پىرگىرەبوو لە گل و لەبەر پەنجەرەو دەرگادا ھەلمان چنى بوو ساخوايە ئەمە پارچەيەك تۆپ بەرمان نەگەويٹ، لەم تۆپ بارانەدا زۆرىك لە دانيشتوانى ئەم گەرەكەنە (شەھىدو برىندارو كەم ئەندام) بوون، ئەوہى من ھەت بىرم ناچىتەوہ پياويك ناوى حاجى سالىچ بوو لە چوارتاوہ (كچەكەى و كورەكەى) نارەبوو بۇ شار سا خوايە ئەمان لە بۆردوومانى چوارتاو دەورو بەرى سەلامەت بن، بەلام بى ئاگا لە ھەدمى ئىلاھى، لەكاتى تۆپ باراندا ئەم كچ و كورە خۇيان دەكەن بە كونە تەيارمەكەدا لەو بەر مزگەوتى ھەنجىرەكەوہو تۆپىك دەدات بە بەردەم كونەتەيارەكەدا براكەى لە پىشەوہ برىنداربوو كچەكەش سەلئەن شەھىد بوو.. ئەمە زۆر ھەزاندىمى ئاخىرى بە نىسبى بوو ئەو مەرگەى كە لە دەستى راي دەگرد، ئەمە لەلايەك.. وەرە بزانن شىخ چى لە پارمەكى كىرد.. پاش چەند مانگىك تۆپ باران نەمانىنجا ھەر مال بوو مەكىنەى دەگرت بۇ ھەيدانى ئەو گل و خۆلەى بەر پەنجەرەو دەرگاكانى..

ئىمەش رۇزىكىيان لەگەل دايىكەم و خوشكەكەمدا دەستان كىردە خاۋىن كىردىنەۋەى ناو
مالەكەمان.. باۋىكەم لە مال نەبوو..

ھەرچى پەرۋو پالو گوۋىنى و كەرسەى خىراپ ھەبوو لەبەر دەرگا داماننامال خاۋىن
بۆۋە.. كاتىك (مەكىنەى خۇلى بەلەدئ) ھات خىستمانە ناو مەكىنەكەۋە لاي نىومرۋ بوو
باۋىكەم ھاتەۋە ناو مالى بىنى بە خاۋىنى دەست خۇشى لىكرىدىن.. وىستى نان بخوات..
سەرنجى دا لە توۋنى ھەمامەكەو سەرسام بوو، ھاۋارى كىرد: دايىكى ەتال دايىكى ەتال..
نەۋە كۋا پەرۋو پالى ناو نەۋ توۋنى ھەمامە.. دايىكەم وتى: ۋەللا ئەمەرۋ مالمان پاك
كىردەۋە ھەم ۋەشتە پىسەكانمان فرىدا.. باۋىكەم ھاۋارى كىرد: نەى ھاۋار.. مال كاۋل بووم
ھەرچى پارەم ھەبوو لەۋ توۋنى ھەمامەدا ھەشارم دابوو.. چۆن فرىتان دا..!! داتان بە
كىۋ لە كوئ فرىتان دا.. دايىكەم وتى دامانە مەكىنەى خۇلەكە.. خىرا باۋىكەم خۇى
كۆكرەۋەۋە ۋەك رەشەبا دەرپەرى بۆ دەرۋە.. لە رىگا خواۋ راستان بەۋ مەكىنەى خۇلى
بەلەدىيە گەشتىبوو پىرسارى لىكرىدىن: كاكە گىيان نەۋ خۇلەى ئەم بەيانىيەتان لە
كوئ رشتوۋە.. ئەۋانىش دەشتى قىرگەيان پىۋ وتبوو، باۋىكەم خىرا خۇى گەيانلىبوۋە (خۇلە
ەمەلەكەى قىرگە) زۆر گەرابوو.. باش بوو نەۋ ئاگرەى پىۋمىيان نابوو بۆ سوۋتانى
كاغەزو شت نەگەشتىبوۋە توۋرەكە پارەكەى باۋىكەم.. زۆر بەزەھەمەت گۆنىيەكانى
دۆزىبوۋە، لە ناو ھەمىياندا نەۋ گۆنىيەى ناسى بوۋەۋە كە پارەكەى تىادا
شارىدبوۋە.. بەلى پاش نوۋىزى ەسەر لەۋ لاۋە بە دلى خۇش و بە پارەكەۋە گەراپەۋە..
لە ئاكامدا وتەن: ئىمە يەك خىزانىن بۆ دەبىت پارەت نەئىنى بىت، پىكەنى و وتى: باشە
لەمەۋلا با ھەموتان بىزانن.. نەۋ پارەمەم بە ئارمقى ناۋچەۋانم پەيدا كىردوۋە نىتى
ھەجەم ھەيە (إنشاءالله) ئىمەش وتەن: مالو پارەى ھەللا بۆ كارى ھەللا.

پېغەمبەر ﷺ لە خەوى حاجى محمدى ھەورامیدا

بەرپەزەن ھەموو کات مەرۆفەكان ئەبىت ئاومىد نەبەن لەدەروازەى پەرحەمت و بەرھەمتى خودای ھەردو جىھانیان.. ناپەرحەمتى و ناچارامى و ئاٹاسودمى و ئاٹومىدى تەنگت پېغەمبەر چىن ھەردەم خۆت بەقوتابى (قورئان و پېغەمبەر) بزانە.. دلتىابە.. چاک چاک بزانە سەرگەوتو ئەبىت و چۆك بەبەرەمبەرگەت دادەدمەت.. کارى تىدەمگەت و بەدەستى لەمرزۆكى کەرت تىناگات.. دلتىابە خەوى گەورە بەجوانى بەپاکى روى تىبکە سەرگەوتەن گەس دەبىت لەسەر زەویدا.. ئەمەرش نەبىت بەپانى.. دوتەپانى.. بەنارامبە مانگىكىز سەرگەوتەن بۆکەسى خورەموشت جوان و بەحەيا و بەئەدەب و خۆپاگرانە لەم زەمان و زەمىنە فراوانە، چاک چاک بزانە.. گەر سەرگەوتو نەبوى بگەرپەرمە بەکارمەکانتا دزمانىت لە کوێدا کەم و کورتى ھەيە.. باومر بکە چاک دەبىتەو.. سەرگەتو دەبىت و دەبىتە چارەخانى شەومزنگى نا ئومىدى و بېھىوايان حاجى مەجىدى خالى مەلا عوسمان سالى ۲۰۰۴ سەردانىكى ئاواپى (کەسەنەزانی) سەر شىوى سەقزی کوردستانى خۆرەلاتى - ئێران - کردبوو.

چەند جارئ سەردانى کردبوو بەلام ئەمجارەيان بەھىواپەكى خۆشەو گەراپەو.. حەزم کرد ئەو روداو خۆشە کە کردىبە ديارى گەشتەکەى منىش بیکەمە خۆشترىن مژدە بۆ مەرۆفە پەيامدارەکان...

بەرپەزەن دواى حەسانەو چوبونە سەر حەوزو ئاوى مەزگەوتەکەو ئەو ئا و خۆشەيەى بىنىبوى سەرنجى پراگیشابوو لە مەلا عوسمانى خوشکەزای پرسى بو... ئەوېش کورتەى روداوئەکەى بۆ بەپان کرد بوو کە بۆتان بەپان ئەکەم إنشاء الله.

خالە گيان ئەم حەوز ئاوى تۆ لەسەرى دانىشتوى بەرھەمى خیر و خۆشى و بەرھەمتى ئەو خەو بو کە حاجى مەحمەدى دانىشتوى گوندەمەکان بەرھەمى نازدارپەمە (ﷺ) بىنى بو ئەم زاتە خواناسە زۆر مۆتەقىيە زۆر خواپەرسى و نورانىيە بەتەمەن نەزىک

بۆتەمە لە ۹۰ سالىك.. زۆر راستگۆو خوشەويستە لە ناو ھەموانا.. ماومەك بو نوێزو جەماعەتى جومعەمان وەك پېويست نەنەكرد لەبەر كەم ناوى و وشكە سالى كە خۆى گېراپەو ە بۆ خەوت سالىك لەمەوبەر واتە ۱۹۹۷ وشكە سالى عەجايەب بو پېغەمبەر چوبو ە خەوى ئەم حاجى محەمەدەمە ە كە بە ەگەز ە ەورامى ە وېرسى بوى بۆچى جومعەو جەماعەتيان ساردو سەرە حاجى محەمەد؟! وەك جازان نەماون؟ ئەويش عەرزی رەسولى نەكرەمى كرد بو كە:

قوربان گيان ناومان نەماو ە ناو دیدا.. ناوو ناومدانى زۆر گرنگە بۆ گوندەگەمان و بۆ خواپەرستى.. پېغەمبەر (ﷺ) پېى ەرمووبو:

حاجى محەمەد لە دوورى دىكەتەنەو ە نزىكەى سەد مەترىك دەبىت دار بەلالوكى ە ە بە دورى دو ەنگاو ەو ەو لائەو دارەو مەترو نيوپىك بەبى زىادوكەم ە ەگەنن ئەگەنە تاشە بەردى ئەو بەردە لابەرن و نيو مەترىكى تر زەوى ە ەگەنن دەگەنە ناو ناويكى زۆر باش بەشى مزگەوت و ناوايى دەكات..

بەميانى بەرپەوىكى خوشەو ە ئەمە دەگەمەنى بە كۆرەكەى و كە ئەويش عەرزی مەلا عوسمانى بكات.. بەلام كۆرەكەى دەنگ ناكات و لە ناكامەكەى ئەترسى كەوا نەبىت...

بۆ رۆزى دواى دوبارە ەمان خەو دەبينىتەو...

بۆ بەميانى يەخەى كۆرەكەى ئەگرى پېى ئەلى:

بۆ راسپاردەكەت نەگەياندم .. پىلاو ەكانى سەرپى ئەگىشى و ئەگاتە لای مەلا عوسمان..

خەو ەكەى بۆ ئەگىرپتەو.. مەلا عوسمان ئەلى:

چاكوا ئەم خەوت راستبواپە.. حاجى محەمەد لەم وشكە سالىيەدا ناومدانى بكەوتايەتە ناو دىو ە..

بۆ ئەو رۆژە نزىكەى (۱۰) ەزار تەمەن نەبىت ئەبەينى و كرىكارو پاچو بىل ئەبەن و لە رېگا خەو ەكەى دوبارە ئەكاتەو.. خەلگەكە بە تامەزرۆپەو ە بۆ پىرۆزى كارەكو ناكامى كارەكە دەروان.

ئەو ناوونىشانەى ەبو نزىكبونەو ە ماومى دو سەعاتىك بەھاوكارى چالەكەيان ە ەگەند گەيشتنە بەردىكى مەيلەو زەردى كاھى .. تاشە بەردەگەيان چوار دەورە دايەو ە دەريان ەينا، لە دواى ئەو نيو مەترىك چاليان ە ەگەند....

لەگەڵ هەلکەنننی هەر پارچە گلێ خورپە و دڵە تەپە بە خەلکی ئەگەشت و خوشی و کامەرانی لە دلی حاجی محەمەدا گەشەي ئەکرد... لە ناکاو بە دەم هاوارێکی گەورەو حاجی محەمەد وتی: ﴿اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد﴾ ناو زیاد کرد... زیاد کرد... سەرگەوت بە پەلە کرێکارەکان هاتنە دەر لە چالەکە حاجی محەمەد بە لاجکی فەقیانەکەي ناویکی لیلاوی گرت و دەستی کردە خواردنەوی خوشی و هەرا کەوتە ناو دیکەو... پاش ماومیهك لە بۆریدا ناومان راگیشا بۆ ناو ناوایی و کردمانە دوو بەش بۆ (مزگەوت و بۆ ناوایی) لەو ناپەحەتی و وشکە سالی و بیبارانیەدا بپروا بکەن دار مازوارو دار گوێزی ئەو کەزو کیوانە وشک بون... سالتەکەي زۆر نەهات بوو..

بەلام سوپاس بۆ خوای گەورە ناو ناومدانی خستە دڵ و دەرونی خەلکەو و هەندێ کەسی هەرزە لە مزگەوت دوربون بەلام بەم خەو و بەم موعجیزە يە نیستا لە خوای گەورە بە زیاد بیت بونەتە ئەهلی جومعه و جەماعەت و مزگەوت و گوندەکەمان ژیاپەو... ژیاپەو... سوپاس بۆ هەمو لایەك..

خوێنەری دڵپەر لە نوری نیلاهی .. بەپاکی لە پەیام نزیک بەرمو و چونکە خوای گەورە کاری گرانت لەسەر ئاسان ئەکات، مەرفەهەکان بە ئەنواری رەسول شاد ئەبن و کامەرانی دڵەکانیان پۆشن ئەکاتەو... دە سەرنج بدە... خوای گەورە.. پیغەمبەری گەورەمان چۆن ناگادارە بەرموش و کارو باری جوانمان.. وەك پۆزی روناك راستیەکان ناشکرایون.. دمتۆش مەترسەو خەمت نەبێ بە پاکی پو لە پەيامی پیغەمبەران بکە تا ئاسودە بژی و کامەران بیت بۆ بەهەشتی نەبپارەو إنشاء الله.

هەولیکى ژاكاو دژ بە كۆرپەلە

كورىكى لاو^{۱۰}، كەم ئەزموون لە ژيان، خاوەن بېروانامەى سادە، دواى چەند دانىشتنىكى سادە سۆزدارانە، لەگەڵ كچىكى هاوكارى بوونە هاوسەرى پەگترى و چوونە كۆشكى خىزاندارىيەو لەگەڵ تىپەر بوونى رۆژگارمەكان وردە وردە ئەزموونى ژيانىيان و مردمگرت و بوونە خاوەنى كۆرپەيەكى جوانكەلە.. ئەم مەندالە رۆژىك لاى دايكى كچە.. بەهەر حالى بوو پىيان گەياندو توانى ئەم لەسەر قاچەكانى خۆى بوومستىنەيت، كاتى وا هەبوو لە لاى مائە دراوسىكانىيان بەجىيان دەهەشت تا دەگەرپانەو. بەم شىوئەيە دەروونىيان نا ئارام دەبوو، بەردەوام دلىان لاى ئەم (كۆرە) يان بوو.

پاش ماومەك دايكەو باوكە بېرىار دەمدەن كە (مەنەى مەنالبوون بکەن و نەهەيلن ئەندامانى خىزانەكەيان زىاد بکات، ھۆكەش بەخۆ نەکردن و پەرورە نەکردن بوو ھەك پىوېست).. تەمەنى مەنالبوونە پىنج سالانە دايك و باوك لە ناو مالى خۆياندا بوونەتە خاوەنى سەيارەو تەلەفۇن و كەمەسى ناو مالى پۇشتەو پەرداخ.

رۆژىكەيان هاوسەرى بە مێردمەكى دەپيژى: ھەست دەخەم سەم ھەيە.. چى بکەن باشە؟ بەيەگەو خۆيان دەگەيەننە عەيادەى پزىشكى ئافەرتان، پزىشكىش ھەك عادەتى كارمەكى و دنىابوون لە بارو دۆخەكە شىكار (فەحص)ى بۆ دەنووسىت لە ژوورى تەنەشت دکتۆر ئەنجامى دەدات و سەگەكى دەسەلمىنەيت .

كە ھەيەو نەكولى ئى ناکرىت، ئافەرتەكە بەم ھەوالە زۆر دل تەنگ دەيەيت و پاشان ھەوالەكەش بە مێردمەكى دەدات.

¹⁰ (بە دەستكارىيەو لە كىتەبى دىن و ژىن وەرگىراو) .

مىردەكەي ھەز بە بوونى منداڭ ناكات و ھاسەرەكەشى ھەروھە، بېرىار دەمدەن بېچنەو، پاشان بېچنە لاى دىكتۇرەكەيان، دىكتۇرىكى شارمەزاترو داواى لى بىكەن بە ھەر شىۋەك بوو ھەم سىكە رىزگارەيان بىكات، پاش چەند رۇزىك دەچنە لاى پىزىشكى ئافرىتان و داواكارىيەكانى پى رادەگەيەنن كە بە دەرمان يان شتى تر منداڭكەيان لەباربەرەيت، بەلام ئەو رازى ناپىت كە ئەو ئىشە بىكات و دەرمانىك بدات بە ژنە بەو ھۆيەو سىكەكەي لەبار بېچىت.. بەلام ئەومىندە بە ژنەكە دەلىت: تۆ دىتوانىت بە ھەلگىرتنى شتى قوورس يان بازدان لە شوپىنى بەرزەو يان سەرمەھۇلات سىكەكە لەباربەرەيت.

ژنەو پىاۋەي غەمبار وا دەزان كىۋى پىرەمەگروون لەسەر شانپانە، دېنەو مالىھەو كۆرە تاقانەكەيان لە مالىھە دراوسىيەكەيان دادەننن و دەچن بۇ بىنارى شاخىك و چۆلە وانىيەك بۇ ئەۋەي تا چى زوۋە ژنەكە بەسەر شاخەكەدا سەركەۋىت و ھىلاك بېيىت و لە ھەندى شوپىنى بەرزەو بازىدات بە مەبەستى لە ناو چوونى كۆرپەلەي ناو سىكى، ئەمەي باسما كىرد بە كىردەو زۆر گران و ناپەھەت بوو، بەلام ھىچ بىرىان لە ئاكامەكەي نەكىردەو.. بىرىان لە تاۋان و پىشەھاتە خراپەكان نەدىكىردەو..

ئەزمون لە ژيان ئەم وانە پىر عىرەتەي پى نەبەخشىبوون، ھەۋلىان دەدا فېرىبىن، بەلام بە كۆپرانە.. بەلى پاش چەند سەعاتىك ھاسەرە مىردى چەۋاشە، مانىدو دەبن و ئازار دىكىش. ئافرىت ھەست بە ژانەسك دىكات و سۋارى سەپارە دەبن و دېنەو بۇ مالىھە، بەلام ژيان وانەيەكى عىرەتاۋى پى بەخشىن كە ھەرگىز لە بىرى ئىمەو ئەۋانىش نەچىتەو.. كاتىك نىزىك بوۋنەو لە مالىھە..

قەربالغىيەكى زۆر لەدمورو بەرى مالىيان دەمىنن، بە ھەمو ھەنگاۋىك چەندىن خەيالات شەپۋەلكانى ھەزى ژاكاۋيان دەپىرەو ئەۋەي بىرىان بۇى ناچىت مەركى تاقانەي كۆرە ناۋازمەكەيانە، كۆپى تاقانەيان لەسەربانى مالى دراوسىكەيانەو بەرىۋتەو مىشكى سەرى پىرژاۋە لە جىدا ۋەقاتى كىردوۋە، ژنەو پىاۋە ئەم ھەۋالە دەمىستەن قەلەمى ئەزىنۇيان دەشكىۋ زەنگى بىرو ھۆشى نەخۇشيان ھۆش دېتەو.. خۋايە گىيان چىمان بە خۇمان كىرد.. ئەي ھاۋار بە مالىمان، كارمەكە دەسپىرە بە باۋك و دايكى و دەلىت: ھەر ئىستا دېنەو.. باۋكى كۆرەكە دەلىت: خەمى كىز و قەبرىت نەبىت پەيدام كىردوۋە..

سەرگەردان مەپۇ..!!

کورمەش دەلالت: بابەگیان لە لایەکی ترمووە قورمان بۆ گیراوتەوه ئیوە خەریکی بن و ھەر نیستا دینەو. دەچینەو لە دکتۆرەکو داوی لیدمەن کە بە ھەرشیۆمیەك بێت نەھیل ژنەکی مەنلەکی سکی لەبار بجیت، چونکە ھەر ئەمڕۆ کۆرە تاقانەکیان مردووە، ئەگەر ئەم مەنلەش لە سکی دایکیدا بمریت بێ مەنل دەمیننەو، ناچار ھەزار دوعا و پارانەو دەمەن بۆ ئەناو نەچوونی سکاکی .

تا خوای گه‌وره رحمیان پی بکات و وه‌کو نهو تافه کورپی لی‌وهر گرتوونه‌ته‌وه، له‌جیاتی نهو نه‌م کۆرپه‌له‌ی ناوسکی دایکه‌که‌میان بۆ بمینیت و سه‌لامه‌ت بیت .

له‌کۆتاییدا خوێنهری به‌پێز هه‌رگیز ناپه‌هه‌ت و بێتا‌هه‌ت نه‌بێت کاتێک خێزانه‌که‌تان سکی دهبێت و ناتوانن به‌خۆی بکه‌ن، چونکه‌ منداڵی تریشتان هه‌یه‌، به‌لکو سوپاس گوزاری په‌روهردار بکه‌ن، چونکه‌ نه‌گه‌ر بچی ناشکوربن نه‌وه‌ دوور نییه‌ وکو نه‌م به‌سه‌رهاته‌ی باس‌مان کرد خوای گه‌وره‌ منداڵه‌که‌ی تریشت لیوهر بگریته‌وه‌و پاشان به‌ خۆت بزانی‌ت که چ هه‌له‌یه‌کی گه‌وره‌ت کردوه‌و.

دوویاتی دمکه مه وه قهت نه کهن کفری نیعمهت بکهن زمان.. سه د نامان.

برایه‌کی به‌پِز وتی: زۆر نارحمەت بووم که مندالیکمان هاته بوون که نێمه چه‌زمان نادمکرد دروست ببیت.. هاوسه‌رمکه‌م هاندا که بچیتە لای (نافرمتی) که بۆ س‌ک له ناوبردن به ناوبانگ بوو.. ئەویش رازی بوو، پارەم پێداو رویشت.. نیومرۆ هاتمه‌وه بۆنی خواردنی خوش دهات، جوومه ژوورموهه پرسم: نافرمت جیت کرد...؟

[illegible]

كثيرا) الاسراء / ٣٦

ئەو مەدالە ھاتە بوون.. ئۇستا لە قۇناغى سەرمەتايى دىمخوڭنىيەت و زۆر لە مەدالەكانى
تەرمەن زېر تەرو سەركەوتەو تەرو خۇشەو پەستە لەلەي خەلگى..

بۆیە دەتایم: لە شاریکی میسر زۆر ھەولێرا کە منداڵ دروست نەبییت نزیکی دەسائ ئەم
پروفسەییە بەردەوام بوو، بەلام سەرکەوتوو نەبوو.. پاشان ژنان دەستیان کردەو بە منداڵ
بوون بپروا بکەن ژنانی ئەو شارە ھەرچی مندائیان دەبوو لە دووانە کەمتریان نەدەبوو..
خوای گەورە ھەقی ئەو ھەموو سائەیی کردەو.. لەبەرئەو نەخشەی ئیلاھی زۆر جوانە
دەستکاری مەکەن.

دواى (۲۸) سال دابران

دواى (۲۸) سال غەربىي و دوور لە يەكتر ژيان مالى دنياو خۇشپىيەكانى نەبوونەتە بەربەست، ئەو سالەى ئاوارەى كوردستان بووين لەگەل خيزان و هاوړئو هاوسەنگەراندە لەگەل سەركردەى شۆرشى نەيلول لانەواز بووين و ھەريەكەو كەوتينە ناوچەو شارېك.. ئەمەى بۆتان دىگىر مەوہ لە كوردستانى باشوور.. لە ناوچەى بادىنان لە كۆمەلگەى (دىانا) بە باشى و بە واقىعى دېتەبەر سۆماى چاومكانتان..

پياوړكى بازىرگانى سەرمایەدارى كوردى سوريا، بە ھۆى كارمەكەمەوہ لەگەل ھاوسەرمەكەيدا لە شارى تارانى پايتەختى ئيران سەرمەگرمى كارو بازىرگانى خۆى بوو، سەرمایەكە بەگجار زۆرى ھەبوو، لە ھىچ كەم و كورتیان نەبوو، خاومنى ھاوسەرىكى نازدارو دلناسك بوو..

رۆژانە كە دىگەپايمەوہ مال وای ھەست دىكرد بەرمو پەكئ لە باخەكانى بەھەشت ھەنگاو دىنئیت، ھاوسەرمەكەشى بە ھاتنەوہى مێردەكەى ھەستى بەخۆشى دىكردو وا دىھاتە ھەزرى كە خۆشەويستىر كەسى سەرم زەوى ھاتۆتەوہزەمەنىك گوزەرى كرد.. ئەم دوو خۆشەويست و ھاوسەرە بۆيان دەرگەوت كە مىندانان نایبیت..

بۆ ئەم كارەش رېگەو شوپنى پزىشكىان گرتەبەر.. بئى ھىوا بوون.. پاشان ھۆكارى ئاپنى ئەمەش سوودى نەبوو.. مىندانان نەبوو.. تارادەپەك بئى تاقەت بوون.

پياو بازىرگان ھاوړپىيەكى لە نەخۆشخانەى مىندانبون ھەبوو لە شارى تاران، بۆيە داوای لئى كرد پارمەتى بدات بە ھەر نرخیك بېت كۆرپەپەكى بۆ پەيدا بكات.. بە مەرج لە رېگەى ھەلەوہ لە دايك بووبیت.

ئەم كارە بۆ پزىشكى ئەوئ زۆر گران بوو، چونكە لە دايك بوونى كۆرپەلەكە زۆر بە خەيرایى مەداليا (قرص) يكى پتەو دىكړتە مىلى و ھەمو ئەدرەسپكى ئەو ساواپەى لەسەر

دايارى كراوه، تا ئەو كەسە وەفات دەكات كارى پىدەكرىت و لە ناو ناچىت، ھەر لەبەر ئەم ھۆبە بوو كەس نەبوو كۆرپەى خۆى بىەخشىت..

ئاپا دەبىت كابراى كوردى سورىاي خاوەن بازىرگانى زۆر لەم كارمىدا سەرگەوتوو بىت؟ رۆژىكىيان ئافىرىتىكى كوردى كوردستانى عىراق، كە ژنى بىشمەرگەمەكى بادىنانى دەبىت، بە پىشەى رۆژگارى لەگەڵ ھاوسەرى ژيانى كۆلەمەرگى و غەرىبى بەسەر دەبەن.. ئەو رۆژە ژنەى بادىنانى ژان دەمىگرى.. بە قەرزو قۆلە ھاوسەرەكەى دەگەمەنىتە نەخۆشخانە، پاش چەند كاتژمىركى خاوى گەورە بەسكى دوو مىندالىيان پىدەمەخشى، دكتورى نەخۆشخانە كە دىيانباتە ژوورى (دۆسىيەى كەسايەتى) ھەمو كارىكىيان بۆ ئەنجام دەدات، پاش ھۆش خۆ ھاتنەو پزىشكەكە زۆر ساختە چىيانە لە خىزانى بادىنانىيەكە دەگەمەنى ھاوسەرەكەى خاوى گەورە كۆرپىكى جوانكىلەى پى بەخشيە.. مىنالە ساواكەى تريان ھەشار دەدات و تەلەفۇن بۆ كابراى سورىاي دەكات، كە خىرا بگاتە نەخۆشخانە.. بەلى پاش چەند ساتىك مىنالەكان بە نەينى لەمەكتر جىا دەكرىنەو.. مىندال لە لای ئەم خىزانە گەورە دەبىت و گەشە دەكات، مىنالەكەى ترىش لای دايك و باوكى ئەسلى گەورە دەبىت و گەشە دەكات..

ئەم نەينىيە تەنھا خاوى بەخشندەو كاكى دكتور دايك و باوكى سورىايى دەمىزان.. ئەم خىزانەى كوردى بادىنان لە ھەمو بىرو بۆ چوونىياندا ھەر يەك كۆرپەو ھىچى تر.. رۆژگارەكان گوزمىيان كىردو نەخۆشىيەكان رەمپەنەو، مالى بازىرگانى سورىايى شارى تارانى بە جىيەشت و گەراپەو و لاتى خۆى، خاومنى چەندەھا دوكان و بازارو تەلارو بابەتى پارە راكىش بوو، كۆرپە تاقانەكەشى بۆ ھەمو جىگەو رىگەمەك ھاوپى بوو، زۆرى خۆش دەمىست و سۆزى دايك و باوكىيان پى بەخشيەو.. پاش چەند ساتىك و لە سالى (۲۰۰۲)دا كۆرپەى نازدار نازى دەشيويت و باوكى بازىرگانى وەفات دەكات، لە كوردستانى عىراقىش راپەرىن دروست دەبىت و ئاوارەو پەرتەوازەكانى ولاتانى دراوسى دەگەمەنەو سەر لانەو جىگەى خۆيان و لە كۆمەلگەى (دىانە) دەگىرىنەو.

پاش وەفاتى باوكى، ئەم خىزم و برايانەى پىاوى بازىرگانى سورى (مامىيان) تەماع بەرى جاوى دەكرىت و بۆ بەرنەكەتنى يەك قىرووش بۆ ئەو كۆرپە، مالى بابى راستىيەكەى لەلا دەدركىن.. ئاى تەماحى دنياى.. بۆ دەبىت مەرفەھەكان ھىندە دىلت بن.. بۆ؟

كۆپە زۆر ناپەخمەت دەپت.. زۆر غەمبارو پەشئو.. بە گریان و ھاوار ھاوار دەچىتە لای دايكى.. كە پىر بووۋو بەرمو كۆچى دوايى خۇي ئامادە كردوۋە، ئەمىش ناچار راست و دروستى لەلا دەركىنى و ھەمو راستىيەكانى بۇ دەگىرپتەۋە، نەينى ژېرپە دېتە سەر بەرە، كۆپە زۆر گلەيى لە دايك و كەس و كارى دەكات، ۋەك شىتتى لىدېت.. ئەي ئاكام چى دەپت..!!؟

كۆپە دەلېت: مادام ئىۋە ئەم ناپاكي و خيانەتەتان كردوۋە نا چارم بەجىتان بەيلىم.. بەلام رېگەيەكم بۇ دابىنىن، تا بگەمەۋە دايك و باوك و براى راستى خۇم و بياندۇزمەۋە.. مامى كۆپە شارمزا لە ھەمو بواریكدا نەخشەي توركىيائى دىداتى، پاشان عىراق و كوردستان، پاشان ناۋچەي حاجى ھۆمەران، بۇ پىرسىارو راو دۆزىنەۋەي كەس و كارى.

پارمكى باش ۋەردەگىر، نەفرەت لە ھەمويان.. بەرمو كوردستان.. خۆت بگرو ھاتم.. قەدەرى ئىلاھى ۋەھا دەگونجىت كۆپە دېتە خاكى عىراق و لە ناۋچەي حاجى ھۆمەران، پىرسىار لە خىزم و كەس و كارى دەكات، ئەمەش دواي ماندوۋىيۈنكى بىي ۋېنە دەگاتە (زالگە)يەك و ناچار دەپت دابەزى بۇ پىرسىار.. نەسارمزا.. غەيپ.

دوۋ كۆپى خاۋەن پلە لە زالگەكە، كە ئەم كۆپە چاۋدەكەن دەچنە لاي و دەلېن: مال خىراپ تۇ دوۋ رۇژت ماۋە بۇ تەۋاۋ بوۋنى مۇلتەكەت، پەلەت چى بوۋ لە گەپانەۋە.. ئەۋى تىريان دەلېت: چاۋكە.. چاۋكە چۆن خۇشى گۆرپوۋە بۇ ئەۋەي ئىمەش نەپناسىنەۋە، كۆرەش ۋەك لە سەربان بەرى بەنەۋە دەپرسى: ئەرى كاكە گيان! عەيپ نەپىت لە كى دەۋىين..

كۆپى نىگابانى زالگە دەلېت: بۇ تۇ (د) گيان نىت؟

ئەۋىش بە سەرسامىيەۋە دەلېت: نە بابە ئەمەن (B) م و خەلكى سورىام و ئىستا بەم نەخشەيە ھاتووم مالى خۇمان بدۆزمەۋە، ناۋيان فلان و فىسارە، يەككە لە بۆلىسەكان دەلېت: ئەۋەي تۇ لىۋەي دەۋىت بۆي دەگەپىت باوك و دايكى ئەۋ برادەرى ئىمەيە كە لېرە دەۋام دەكات و ناۋى (د)، تۇش زۆر لەۋ دەچىت و دەللى سىۋىكن و كراۋنەتە دوۋكەرت.

كۆپە غەرىپ دەپىزى: ئەۋ بۆلىسەي ئىۋە دىلېن چۆتە ئىجازە كەنگى دېتەۋە.. بۆلىسەكانىش دەلېن: ئەۋ برادەرمەن كە زۆر زۆر لە تۇ دەچىت، لە سەر جەھازى

لاسلىكىيەو بە مۆلەت گەپراوتەو، ئەمىرۇ پېنج شەممەيە ھىج، ھەيىش ھىج شەممە دېتەو، رۇزگارىش دىرەنگە تۇ نايىت بىرۇيت، لە زالگەكانى تر دەگىرۇيت، ھەويەو كارو بارت پېنىيە، ئەمشەو بىمىنەرمەو ھەيى لە خزمەتتاين، رۇزى شەممە ئەو كورمىش كە بە حسابى كۆن بىراتە دېتەو... ناچار مل دەدات و ھەمو بەسەرھات و ناپەھەتى و خۇشى خۇى لە ماوۋى ئەو دوو رۇژمدا بۇ باس دىمكات.

رۇزى شەممە يەكلا بوونەوۋى راستىيەكانە.. رۇزى شەممە رۇزى ناسىنەوۋىيە، بەئى ئەو رۇژە ھات و براى عىراقى گەپرايەوۋى براى سورى خۇى پېناسان.. بەئى ئەم دوو برايە زۆر سەرسام و دوو دل لە لايەك و خۇشى و شادى لە لايەكى تر.. دوو لاو.. دوو گەنج، ئەمان دووانەى لەيەكچوو بوون، دواى ئەم زەمەنە زۆرمە لە (۱۹۷۵-۲۰۰۲) يەكتريان ناسىيەوۋى بۇ زياتر دلتيا بوون، ھەزيان كرد بچەنەوۋە مال.. گەپرايەوۋە مالى خۇيان و ھەمو نەيىيەكانى خەستەخانەيان پيشانى يەكتر داو ئەم دايەك و باوك و دوو برايە بەيەكتر شادبوونەوۋە دواى (۲۸) سال لە دابىران، تەماحى دنيا بوو بە ھۆى بەيەكتر شادبوونەوۋىيان.. ناي لەو خۇشى و شادىيە..

ئەم رووداۋە لە بەرپز (مامۇستا شىخ ەلى) وەرگىراۋەو نەويش لە نىزىكەوۋە لە كەنالە ناوخۇيەكانى بادىنان پەخش كراۋ ئەم دوو برايە بە بەلگەى وپراسى و دەورو بەر بەيەكتر شادبوونەوۋە.

هەلوئىستىكى دىلرانەى مەلا عەلى مەلگەندى

يېۋىستە لەسەر ھەمو لايەكمان كىردەو چاكەى ئەو پىاۋە چاكانەى پېش خۇمان لەمىاد نەكەمىن كە دىربارەى مرۇف چاكەمىان كىردوۋە پېگە و جېگەى راستىان پېشانى مرۇفەكان و چواردەمورى خۇيانداۋە.

دۇنيابە پېزى رېيوان بگىرئ ئايندە بە چاكە و بەرپىزىتەكاپەۋە ئەمەى بەردەستت نىماندارى و ھىمەت و بەرزى و خاۋەن ھەبەت و زېرمكى و دۇسۇزى و پىاۋەتى خوالىخۇشبو (مامۇستا حاجى مەلا عەلى مەلگەندى) دەرەخات.

بۇ ئەۋەى مرۇفەكانى سەدى بىست و يەك بزانن مرۇفەكانى سەدى بىست چۇن ھىمەت بەرز بون، بۇ تاكە دۇلارئ (پەۋشت و وېزان و كەساپەتەيان شەرمەيان) نەفرۇشتوۋە، ئەم پىاۋە بگەبە نمونەى ژيانى خۇت و لەكارو كىردەۋەكانى ورد بەرەۋە و ئارەقى شەرمەزارى ناۋچەۋانت بىسپە گەر ھەلەت كىردە لە رابىردودا پاشان بېپارىدە بۇ داھاتو كارىكەيت و بگۇرپىت ..سەرەتا پېمخۇشە بزانن (مەلا عەلى) كېيە؟ حاجى مەلا عەلى مەلگەندى كوپى حاجى (عەبدوللا مەھمەد ئەمىن ئاغە) يە، بەسئ پىشت ئەچنەۋە سەر (سوبجان ئاغە)ى خاۋەنى سەرەۋى سوبجان ئاغە سالى ۱۸۵۸ز لە شارە پازاۋەكەى سولەپەمانى لە گەرەكى مەلگەندى ھاتومتە دىناۋە، خۇپىندى لە حوجرەۋە مەزگەۋەكانى ناۋ شار لەلەى مامۇستايانى ئاينى بەسەربىردوۋە فېرىۋە تا شارى (سەنە) بۇ ۋەرگرتنى زانستى شەرىعى چوۋە و ماندو نەبۋە لەو بۋارەدا كاتىك باۋكى گۇچى دۋاپى ئەكا خىزانىكى زۇرى بەسەردا ئەكەۋى، ئەم زاتە خاۋاناسە بە بەرھەمى زەۋى و زارو چەند دۋكانىك كە ۋەرسە دەبىت ئەم خىزانە دەبات بەرپۇۋە بەھىزى بازو نىرادەى بەھىز خۇى سەرھالى كىشتوكال و بازارگانى دەكات، كەچاۋى بە نەخۇپىندەۋارى پۇلەكانى شارمەكى دەكەۋىت قۇلى مەردانەى ئىھەلدەكات و لە مەزگەۋى مەلگەندى بەبئ مۇچە و بەبئ بەرامبەر وانە بەگەنج و مىندالان دەلئىتەۋە بۇ شارمەزىۋىنى پىاۋانى سەرسەكۇى مەزگەۋەت و مىجرابى

مەزگەوت ئەگەۋىتە نامۇزگارى ئەوانىش و پېشنوئىزىيان بۇ دەكات بەخۇراپى و چاۋى لە پاداشتى ئىلاھىيە.

ئەم خواناسە (مەلا ئەلى مەلگەندى): پىاۋىكى پەۋش و خوۋ بەرزو دىل و دىرون خۇش و باش و ھېمەن بوۋە، لە كۆرۈ ئەنجۈمەنا قەسە ئەستەق و شىرىن و كارىگەر بوۋە.

مەلا ئەلى ئەسرى و بەخشندە بوۋە، ھەمىشە ھەزى بەچاكە و سەر بلىندى ئەتەۋەگەى ئەكرد، خاۋمنى سەرگوزشتەى جوان جوان بو، لەسەردەمى عوسمانىيەكاندا (ئىمام تابور) بوۋە ماۋىيەكىش قازى (ئاغجەلەر) بو، كاتىك دەور گۇراۋ سوپاى بىگانە بە دىن و ئەتەۋەمو خاك پاى خستە ۋلاتەۋە (ئىنگلىزەكان) ۋازى لە مۇچە خۇرى ھېنا، بە عىلمى زاھىرو باطنى خۇى مۇچەى بەرىتانى لەلا ھەرام بو.

بۇ خۇ ژىپاندن و دوركەۋتەۋە لەم خراپەكارانە كە پۇزانە لىي ئەمىن دوكانىكى لە دوكانەكانى خۇى لەبەردەركى سەرا دانا، كە خۇى خەرىك كەرد بەكارىكى زۇر جوان و شىاۋ ئەۋىش (مۇرەلگەنى) بو لەگەلشيا سكالانوسى (ئەرزوۋال) دى دىنوسى، خۇى خەرىك كەردو پۇزانە پىاۋ چاكان سەردانىان دىكەردو لەۋتە بەنرخەكانى سودمەند دىبون و زۇر مۇتەۋازىع بو.

بەدەر لە زمانى داپك زمانى (ئەرمەبى، فارسى، توركى) باش دەزانى و كارى پىدەكەردن، لەپادمان ئەجىت ماۋىيەكىش بە پارىزەرى لەگەل (فەتاحەفەنى شەيدايى و مەلا ئەلى مامە شىخە) دا ھاۋكار بو.

مىجەرسۇن سىخورى بەرىتانى و پاش شۇرشى شىخى ھەفەد كەبۋە (مىحافىظ) سىلیمانى زۇر سەرسام بوۋ بەدو كەس (تاپەر بەگى جافو مەلا ئەلى) ئەم دوۋ زاتەى زۇر لەلا بەرپىز بون و بەزىرەك و چەسپاۋ ونەگۇر ناۋى بىردون.

ئەۋەى من زۇر مەبەستە بىرو باۋەرى پاك چۇن كار دەكات ئەمەيە:

¹¹ ئىمامى تابور ئەم مامۇستا ئاپنىيە بوۋ كەراپەراپەتى خەلگى دىكەرد بۇ شارەزابون لە ئاپنى پىرۋزى ئىسلام لە ناۋ لەشكرو سوپادا، ۋاتە ئەم كەسانەى كە دىچۈنە خىزمەتى سەربازىيەۋە شارەزادەگران لە ھەمە ئاپن لەماۋى سەربازىدا.. ئەمە دىرپۇزى ھەمە تا ھاۋتنى ھوكمى بەمەس لە سالى شەستەكاندا.. بەلام دواتر لاپان بىرد تا كەس شارەزايى ئەمەن لە ئاپنىندا.

(مىجەرسۇن) ھاكىمى سىياسى بۇ زۆر دىلھەق و زۆردار بوو كاتىك بەناو بازارو شەقامەكاندا گوزمى دىمكرد، ئەبوايە دانىشتوان لەبەرى ھەستانايە و پىئوارانىش پابومستانايە و مل كەچ سلاويان بۇ بىكرديە، ئەمە ھەرمانيك بو دەرىكردبو ئەم ھاكىمە رۇژىك بەبەر دوكانەكانى بەردەركى سەرادا دىتە خوارى ھەمو دوكاندارمەكان لەبەرى ھەلدەستەن و لارەمل و بى ئىرادە سلاوى لىدەكەن.

كاتىك دىگاتە ناستى دوكانەكەى (مەلا ەلى) ھىسابى بۇ ناكات و لەبەرى ھەلئاسى (مىجەرسۇن) ىش دىتە بەردەمى (مەلا ەلى) و دەلئىت:

ئەو بۇچى ئەم خەلگە لەبەرم ھەلئاسون بەلام تۇ لەبەرم ھەلئاسى؟ خۇى تورە ئەكا، مەلا ەلىش زۆر بەبى ئەمەمەت سەپرىكى ئەكات و ئەلئ:

تۇ پىياوئىكى نامۇ و غەپرە دىنى بە ئاين و بىروباومى من دروست و پەوانىيە لەبەر تۇ ھەلئەم چۈنكە خاى گەورە ھەرمويەتى: " ياأليها الذين آمنوا لاتتخذوا اليهود والنصارى اولياء لكم فمن يتخذهم فهو منهم". (مىجەرسۇن) تا ئەم ساتەش نەگەيشتبو بە كەسىك كە پروبەروى قەسى ھەق و بوئرانە بىكات زۆرى پىناخۇش بو بەلام ھىچ قەسە ناكات و ئەروات، ئەو رۇژە مەراھى دەبئىت بە سىياسەتە تىزو گلاوھەكى خۇى بىرىكى تازە بروسكە ئاسا بە مىشكىا دىت..

بۇ رۇژى دوايى تورەكەيەك پى لە پارە ئەكات و بەسەربازىكدا بۇى ئەنئىرى، (مەلا ەلى) كىسە پارمەكە بەدەستى سەربازەكەو دەبىنى سەرنجى دەدات بەلام زۆر باش لە پلان و فىلى ئىنگىلىز تىگەيشتەو گلى ناداتەو و بە تورمى دەلئىت: لە كۆپو ھىناوتە بىبەرەو بۇ ئەوئ پارەى غەپرە دىن بە كەلگى من نايتە و پىويستەم بە پارە نىيە و دلم دەولەمەندەو قەناعەتم بە شان و بالى خۇم ھەيە.. ئەووش بۇ من دەولەمەننىيە.

بە ناچارى ئەگەپتەو وەو ناكامى سەردانەكەو پارەكەى بۇ باسدەكات دواى ماومەيەك چەند ئىنگىلىزىكى تر دىتە لاي (مىجەرسۇن) ئەويش باسى (مەلا ەلى) يان بۇ ئەكات و ئەلئ: مەلايەكى ھۇشيارو و شيارو و رىاو زىرەكە ئەنئىرىن بە شوئىن (مەلا ەلى) داو پىيدەلئىن: ئىو بۇچى بە ھەرمەنپەوايى و ھوكى ئىمە رازى نىن؟ ئىمە پى (پاك و خاوين) مان پىشاندان و پىويان و شەقامان بۇ زۆر كردون؟ مەلا ەلى لە وەلامدا دەلئىت:

پاك و خاوينى لە دروشمى مۇسلمانەو مۇسلمان ھەمىشە جىل و بەرگو لەشى خاوينەو لەشەو و رۇژىكا پىنج جار دەستونۇز دەشوا، پاشان رىگا و بان تەخت كردن و دروستكردنى

كردموى موسلمانەو ئاينى ئىسلام دەلى: ھەركەسى بەردى لەسەر ۋىگا بېنى پىويستە لەسەرى لای بەردى نەوھكو بەكىكى لىبكهوئەت، ھەروھما دەستى يازمەت درىز كەردن و نازوھە زۆر كەردن پىشەى ئىمەىە، ئىوھ وازمان لىبىنن و سواری سەرمان نەبن ولاتى كوردستان ئەوھندە بەھەر و بەرھەتە بەشى زۆرى جىھان بەخىو ئەكات. ئىنگلىزەكان ئەم وەلامەيان لەلا جوان ئەبىت و ئافەرىنى ئەكەن.

پاشان (مىجەرسۆن) دەلى: ئەگەر ئەم پارمەت وەرئەگرت خۇم ئەمزانى چ بەلەپەكم بەسەر ئەھىناى... پاشان ھەمويان لەبەرى ھەلەمستەن و بەرپەزەوھ خوا حافىزەى لىدەكەن داخى گرانەم ئەم پىاوھ زانایە لە تەمەنى ۹۰ سالىدا كۆچى دواىى كەرد لەگەردى جۇگا لاشەكەى بە خاك ئەسپىرن لە ۱۹ / ۱۰ / ۱۹۴۸ دا كە ئەم زەوپیە ملكى خۆى بو بەخشى .. كە بكرىتە گۆرستانى گشتى ” .

سود وەرگىراوھ لە رۆژنامەى ژىن ژ ۱۶۲۹ سالى ۱۹۶۱

¹² تىبىنى/ ئەم كات ئەم گۆرستانە ھەراغ شار بو بەلام ئىستا كەوتۆتە ناوچەركەى شارەوھ، جىگەى مردوو ناشتنى نەماوھ زۆرىمى زۆرى گۆرستانەكە كراوھ بە بەشى وەزارەتى تەندروستى بۇ خەستەخانە.

چكوسى ژنيك كارەساتيگ دەقەوميني١٣

هەمو مائىك نەينى خۆى ھەيە ئەم رۈوداۋە چىرۈكىكى راستەقىنەيە^{١٤} و
 خاۋىنەكانى لە رېگەى واقىعە بەدزىك چوۋەكانىيەۋە باسى لىۋە دىكەن: ئەمە
 ئەزمونىكە ھەمومان دىگەرئەۋە وپيۋىستە سودى لىبىبىنرئ بۇ ئەۋەى ئەو ئامانجانە
 بېرپن كە ھەمو خۆمانى لى دوورە پەرپز بگرين، خانى خاۋەن چىرۈكەكە دەلىت:
 پېش بەھاسەر بوونم نەمدەزانى خۆشەۋىستى چيە، كاتىك شوومكرد مىردەكەم
 يەكەم و دواھەمىن خۆشەۋىستەم بوو كە بە بونى ئەو خۆشەۋىستىە بون و ژيانى
 پېرگىرەبۈۋە ئەو ھەمو جىھانم بوو.. خۆشى و كامەرانى و نازارم، خۆشم وىست و
 بەشىۋەيەكى زۆر مەزن ئالودەى بوم ئەمەش بوە ھۆى چكوسىكرەنم لىو زۆر دىترسام
 ئافرىتىكى تر لىمى زەوت بىكات، بەقەشەنگىرپن پىاو دىمىبىنى و لەھەموشيان سەرنج
 راكىشت بوو لەلام.. ھەمو پىاۋانىش بەراۋد بىكرىت لەگەل ئەۋدا ئەۋا ئەۋان لەچاۋ
 خۆشەۋىستەكەى مندا ھىچ نىن.. وام ھەستەكرد ھەمو ژنانى جىھان ھەزى پىدەكەن و
 چاۋەرۋانى ھەلىكن تاۋەكو لىمى بىرپنن.. نەمدەزانى چىيەكەم باشە بۇ ئەۋەى لە
 مەلانىدىان لەگەلەمدا ھەربۈيە بەشىۋەيەكى بىسنور چكوسىم لىدەكرد تەنانت لە
 بىزەرمەكانى تەلەفزيونىش كاتىك بەپەرۋىشەۋە گۈل بىستى پەخشى ھەۋالەكان دىبوو..
 تەنانت ژنانى سەر شەقامەكانىش ھەستەم دىكرد كە سەپرى دىكەن بىزار دىبوم و
 بەدپىزائى ئەو ساتانە لەدەرمەۋەى مائ پىكەۋە بەسەرمان دىبىرد غەمگىنى بالى بەسەرمدا
 دىكىشا: تەنانت ژنە ھاۋكارمەكانى وام لىھاتبوو واپىۋ دىچووم كە پەلان دىگىرپن و ئەو
 كارە بۇ ئەۋە دىكەن كە ژن دىكا لەپىناۋ رەفاندن و روخاندنى پىاۋىكدا لە ژن و
 مائەكەى.. دىموىست بەپىى تۈانا پارپزگارى لىبەكەم، بەلام ئەو واپىلەيات بىزار دىبوو لىم و
 بەرمبەرە ھەلەمەھات و لىم دوور دىكەۋتەۋە.. ھەرگىز نەمتۈۋانى تىنى بگەيەنم بەۋەى

¹³ چكوسى . (غىرە)

¹⁴ رۇژنامەى رېبازى ئازادى.

ھەمو چكوسىيەكانەم ئاكامى خۆشەويستىم و ترسە لىي ئەمەش ھەستىكى سىروشتىيە بەلام
لەم ھەستەم تىنەگەشت بەردەوام بوو لە دورگەوتنەو لىم، دواى بەھاوسەرىبونمان بۆ
ماوەى دوو سال منداالبوونم دواكەوت ئەمەش ئەومەندى تر برۆاى ئەوہى پىھىنام كە
لەوانەيە مېردەگەم بىر لە ئافرىتىكى تر بكاكەوہ تاكو بىخوازىت و منداالى لىي ھەبىت
لەو كاتانەش كە سوپىندى بۆ دەخواردم بەوہى كە گوئ بەم شتانە نادات و منداالبوونىش
شتىكە بەدەست خواومەندى مەزنەو ھەرگىز ئەو بەپەلە نىە بۆ رودانى ئەو كارە بەلام
ھەر باومېم پىنەدەكرد.

كىشەكىشىكى ترسناك

ھەر كەلە مال دەرئەچوو لە ناخدا قولېم دەداو دەسوتام بىرۆكە شەپتانىيەكانىش لە
مىشكەدا بەپەكدا دەھاتن و وامبەخەيالدا دەھات كە دەچىت بۆلاى ئافرىتىكى تر و
لەبەردەمىدا دادەنىشى و بەجوانىدا ھەلەدەدات و ھەمان قەسى شىرىنى بۆ دەكات كەلەوہو
بەر بۆ منى دەكرد ئەو بىرۆكە نازاراپانە واپانلىكردم چىتر ھەزى خواردنم نەمىنىت و
پۆزبەرپۆز لاوازی دەكردم و وام لىھاتبوو وەك سىيەرى ئافرىت دەردەكەوتەم نەك وەك
ئافرىت ئەمەش ئەومەندى تر ئالۆزى كردم چونكە وام لىھاتبو واپزانم كەئەو من
بەجوانى نابىنىت يان لەوانەيە لەگەل خۆيدا گالئە بەجەستەشم بكات.. بەلام نازارو
دوودلى و خەمناكىيەكەم دادەپۆشى و ھەر كەدەھاتەوہ مالەوہ پەرسىارو وەلام دەستى
پىدەكرد.. بۆكوئ چوئى؟ كى لەگەلدا بوو؟ بۆ دواكەوتىت؟ ھىچ ئافرىتىك بىنى وام
لىھاتبوو ھەزم نەدەكرد بەئەندامى شىاو دەربكەوتىت و گوپم بەجلو بەرگەكانى نەئەدا
بەبى ئوتو دامەنناو شوشە بۆنەكانىم دەشكاند بەبەھانەى ئەوہى لەدەستەم كەوتۆتە
خواروہ و بەبى ئەوہى ھەست بكات رېگەم پىنەئەدا كە بۆنى خۆى خۆش بكات بۆ
ئەوہى بەشىومىيەك دەرنەكەوتىت كەسەرنجى ژنان بۆخۆى كىش بكات و لىمى بىزن.

روداويكى نامۆيى

وەك عادەتى خۆم پۆزىك گىرھانەكانى گەرامو لەگىرھانىدا كوتە و مەرقەيەكەم بىنى ناوى
كچىكى لەسەر نوسرابوو.. ھەرچى خوپن بوو لەجەستەمدا بەستى و بەخۆم وت: ئەمە
ع ن ئەو ئافرىتەى ترە لەژيانى مېردەكەمدا.. نوستبوو چومە لاى و بەتورپىيەوہ لەخەوم

ھەستان.. پارچە ۋەرمەقەكەشم فرېندا بەسەرۋا چاۋىدا وتىم: ئەمە ئەۋ ئافرىقىيە كە من جىدەھىيلىت لە پىناۋىدا؟ چاۋى كىردەۋە ئاۋەكەى سەر پارچە ۋەرمەقەكەى خۇپىندەۋەۋە دەستىكرد بە قاقاي پىكەنىن ۋە گەراپەۋە ئاۋ جىگەكەى.. لەگەل ئەۋ شۇكە ستەمياۋىيەدا بەۋ پەرى ساردىيەۋە مامەلە دەكات بە تورپىيەۋە قىشكاندەم: ھەستە نىيە.. كەرامەتەم بىرىندار ئەكەيت ۋە پاشان دەگەرپىتەۋە بۇ ئەۋەى خەۋەكەت تەۋاۋ بەكەيت ۋە ۋەكو ھىچ شىك نەبۇبىت بەتورپىيەۋە لە ئاۋ پىخەفەكەى ھاتەدەرى .

ۋەتى: بىزار بووم لىت بىزاربووم لە چكوسىيە كۆپرەكەت.. تۇ بەبەردەۋام پالەم پىۋەدەنىيەت لىت دوربەكەۋەۋە.. ھەرگىز بە ئەقەل بىرناكەيتەۋە.. وتىم: كىشەكە مەگۆرەۋە پىم بلە ئەم ئاۋە كىيە؟ بۇ تۇ جى دەگەپەنىيەت؟ بۇ جى خىستۇتە گىرھانت؟ ۋەتى: ئەمە ئاۋى كچى پەكەكە لە كىركاركان لە كۆمپانىيەكەمان ئەم كچە مىندالەۋە ۋەكەى دەپەۋىت بىخاتە قوتابخانەپەكى خىرخاۋىيەۋە داۋاپلىكردەم بۇ ئەۋ مەبەستە ھاۋكارى بەكەم ئىستا تىگەپىشتىت؟؟

باۋەرم بەقەسەكانى نەكرد ۋە بەردەۋام بە داۋاپەۋە بووم تاۋەكو پەپەۋەندى بە ۋەكەى مىندالەكەۋە بەكەم ۋە پۇژىك قەسە لەگەل كىركارمەكە دەكرد ۋەۋەش باسە كچەكەى خۇى بۇ دەكرد مىش لەتەنىشتىيەۋە ۋەستام ۋەكۆپ لە قەسەكانىيان گرت.. پاشان زانىم كە من زۇر ھەلە بووم ۋە من ستەم لىكردەۋە.

دور لە من

ۋاپلىھات لىم دوركەۋەتەۋە، زۇرچار نەدەھاتە مائەۋە ۋە كاتىك پەپەۋەندىم پىۋە دەكرد تەلەفونەكەى دادەخستەۋە ھەل لىكۆلنىيەۋە نەدەدامى، بەبەردەۋامىش بەھانەى ئەۋەى ھەبۋە كەسەرىقالەۋە كارى كۆمپانىيەى زۇرە دوۋ دلى لە سىنگەدا زىادى كىرد ۋە بەمىشكەدا دەھات كە لەگەل ئافرىقىيە تىردا بىت ۋەسكالەى مىنى لەلا دەكات.. ھەستەم كىرد ئەگەر بەپەلە ھەنگاۋ نەنىم كار لەكار دەترازىت.. لەۋانەپە ۋە بېنىيەت ۋەمخاتە نەمىرى ۋەقىيەۋە، ئەۋ كاتە چۇن بەرگەى ئەۋ پاستىيە دەگرم بەرگەى ئەۋە ناگرم كەس لە ۋەپانىدا ھەبىت ۋە ئاستوانەم داۋى جىابونەۋەى لىبەكەم چۈنكە من زۇرم خۇشەۋەت ۋە ئالۋەى بووم ئاتوانەم تەنھا بە بىر كىرەۋەش بىر لە دورى بەكەۋە ۋەسۋەسەى شەپتان لەسەرمەدا زىادىكرد بەتاپەتەى كە گەشت ۋە كۆچەكانى زىادىكرد ۋە مافى ھاۋسەرىتى مىنى پىشت كۆى خستۋە.. ئاپا ئەۋە پاستە تەنھا ئەۋ نەركى كۆچ ۋە سەفەرى

كۆمپانىيە بىخىتە سەرشانى كەسكى تر لەو زياتر؟! منىش بەتەنيا لە مائەوە دادەنىشەم چاومروانى زەنگى تەلەفونم.. ئەو زەنگە بەرمبەرە بەرمو نەمان چوو.. وامدەزانی كە ئەو بوونی منى لەياد چوو.

پوویەروو بوونەو

چاومروان بووم تاوێكو لە سەفەرەكەى ھاتەو پێش ئەوێ بگاتە ماڵ من بۆم چۆلكرد؟ ھاتو پرسىارى ھۆكارى لێكردم منىش بە پوویدا ھەلشاخام وچى لە سنگدا ھەبوو ھەلپشت وە ھەر لە بەھاوسەربونمانەو پەكمجارم بوو بەو شۆوێە بېبېنم.. لە شۆوازی خۆى چوو دەرەو بەو شۆوێەى جارن نەھاتەو بەرچاوم، ئەو خۆشەوێستە ھێمنە لە خۆبوردى جارنم نەبوو وەكو ئازەلێكى ترسناك دەستىكرد بەنەراندن بەسەرمداو لەبەشى زۆرى قەسەكانى نەدەگەشتەو ئەوێ تێى گەشتە ئەو بوو كە ئازارى زۆرى بەدەست چكوسى مەوە چەشتەو گەشتەو قۇناغێك تواناى بەردەوام بوونی تايىدا نەماو، بێزار بوو لە شۆوازی مامەلەكردنم لەگەڵى و بێزاربوو لە چاودێرى و بەدواداچونى بەردەوام ھەروەكو ئەو تاوانێكى مەزنى كەردبێت و خراپبێتە زیندانەو بەردەوام داواى لێدەكەرت بەرگى لە خۆى بكات.. بێزاربوو لە بونم لە ژيانیدا، چونكە بوومەتە كۆت لەملىداو خەركە دەپەختەنم وە بەھۆى منىشەو ھەمو ئاھەرتىكى لەبەر چاوەوتوو و پەقى لە ھەموشیانە ئەویش چى لە سنگدا ھەبوو ھەلپشت و پاشان بێدەنگ بوو.. ھەستەم بە ناستى ئازارو بېرنەكانى كەردو دانیشم بەمدا نا كە من ئاھەرتىكى ستەمكارم.. پەشیمان بووم لە ھەمو ھەلپشتەكانم و پەقى لە خۆم ھەستا چونكە ئازارى مەزەنترىن و خۆشەوێستەى بونەومردا لە ژياندا ئەویش بەھۆى چكوسى كۆپەكەم.. ھەوێم دا داواى لێبوردن بكەم بەلام پێش ئەوێ دەم بكەمەو تەلەقى دام و ھەستاچوو دەرەو. زۆر بە ئاسانى مێردەكەم وونكرد، ئەویش بەھۆى ناھۆشیارى و بێ ئەقلى خۆمەو بوو..

پەند ،

۱. غيايى ئيمانى لەلای كەچەكە .
۲. باش پەروەردە نەبوون لە مائەباواندا .
۳. نەبوونی دانىشتنى سۆزدارى لە نىوانياندا .
۴. لێنەبووردەبى ھاوسەر لە كاتى پەشيمانيدا .

تالانی

لەچەند مانگی رابردوودا^{۱۵} پاش ئازادکردنی عێراق ، وەفدیکی بەغداو کۆمیتی هاتن بۆ بەغداو چاویان بە وتار خوێندێکی بەغدا کەوتبوو کەناوی (شیخ ئیبراھیم ئەحسان)ە شیخی ناوبراو پرووداویکی بۆ گێڕابونەوه ، کە نمونەی دوعا قبوڵی ستم لیکراوه و وتبووی:

من خەلگی بەسەرم و لەو شارە لە مزگەوتێکدا وتارخوێن بوم ، لە یادی لە دایکبونی حمزەمتدا لە ئەو دەمەکاندا هۆنراوەیەکی (ولید الاعظمی)م خوێندەوه کە دەلێت (ئسلامنا نور من یهتدی ئسلامنا نار من یهتدی) و هەروەها ئێمە بەغەیری پێغەمبەر ئیقتیدا بەکەس ناکەین.. پاش تەواو بونی یادەکە راپۆرتیان لەسەر نووسیم و گرام لەلایەن پزێمەوه.. پاش ئازارو چەرمەسەرێیەکی زۆر پزگارم بوو پاشان سالی ۱۹۹۴ گواستیانەوه بۆ بەغداد، لەبەکەم وتارمدا باسی زوڵم و ستمم کرد، یەکی لە ئامادەیان کە لەسەر کورسیەکی کەم ئەندامەکان دانیشتبوو تالەوتارەکەم بومەوه گریا.. پاش نوێژ کۆرەکەمی نارد بۆلام و تی: باوکم حمزەدەگات سەردانیکی مائمان بکەیت منیش هەرجەند وتم: سەرفالەم و کاتم نیه سودی نەبوو.. ئیتر ناچار چوم بۆ مائمان و پاش گفتوگۆ بەخێرهاتن ، بەکۆرەکەمی وت:

ئەو چادەرە لابەرە لەسەر ئەو ئوتومبیل لەگەراچەکەدا.. کەلایان برد سۆپەریکی سپی مۆدیل ۱۹۸۲ بو کەرەمەمی کۆمیتی پێمبوو زۆر جوان و کەشخە بو.. وتم: مەسەلەمی ئەم سەیارەیه چیە؟ کابرای خاوەن مال و تی: من لەسالی ۱۹۹۰ دا لیواوبوم لەسوپای عێراقدا کاتیکی کۆیتیمان داگیر کرد ، من پشکنینی بازگەکانم لەئەستۆ بوو لەنیوان عێراق و کۆمیتدا، پۆژیک ئەم ئوتومبیلەم بینی بەدەست لاویکەوه بوو چەند ئافەرتیکیشی تیاوو،

^{۱۵} ئەم پرووداوه لەڕەمەزانی سالی ۲۰۰۲دا دکتۆر محمد عوچی لەبەرنامەکەمی (صور و خواطر)دا باسی کرد ، بڕوانە ، ژێنەوه/ ۲ ج ل ۱۲۸ .

ھەزم لىكردو بەسەسەوانەكانم وت: شەپبە شۆفېرە بىرۆشەن ، ئەوانىش گىچەئان
پىكردو بوو بەدەمە ھالەتتەن ۋەمىنىش چوم كۆرەكەم دايە بەرشەق و بۆكس و زۆرم لىدا
تالەسەر شۆستەكە بورايەو.. زەنگان دابەزىن بەگريان و زىكەو مەنىش دەست پىزىكەم
كرد بەسەريانا تابىرسەن ، ئىنجا سەييارەكەمان لىسەندەن ۋە ھىئامانەو، پىزىكەم
دوعاى لىكردم وتى: ياخا توشى ئىفلىجى بىيىت و لەدنىا ۋە قىامەتدا لەخوت
نەھەسەيتەو..

خا ناگادارە پاش چەند پۇزۇك توشى پىشە نىشە بوم دواتر قاچى چەم سىپو، بەپەلە
بىردىنەم بۆلە باشتەن پىزىكى پىسپۇرى بەغدا، پاش پىشەن بىرپارىيانا نەشتەرگەرى
بىرپەرى پىشەم بۆكەن.. نەشتەرگەريان بۇ كىردم سەركەوتنى نەھىنا توشى ئىفلىجى
بوم و لەوساۋە لەسەر كورسى كەم ئەندامىم ۋە ئەزانم ناھى ئەو پىزىكەم گىرتومى تۆبەم
كردو ۋە دەمەۋى ئوتومبىلەكەشيان بۇ بگەپىنەمەو ، ئىتەر نازانم چۆن دەستەم پىيان
بگات و بىاندۇزەمەو.. جاكەتۇ وتارتدا زانىم شىۋازت بەسراپىەو دىيارە خەلگى بەسراش
تەكەلۋىيان ھەپە لەگەل كۆپتەكەندا ، بەلكو لەبەرخوا سۇراخىكەم بۆكەپت و
سەييارەكەيان بۇ بگىپەمەو ۋەگەردەم ئازاد بگەن..

شىخ ئىبراھىم دەلەت: مەنىش پىم وت: ئاخىر كى ئەۋرەپت پەيۋەندى بگات بە
كۆپتەكەنەم ۋە تەلەفۇنىيان بۇ بگات ، دىيارە ھۆكۈمەت بەشتى ۋەبىزەنەت سزەي قورسى
لەسەر ئەدات.. ئىتەر ھەم ھەپىنەك كۆرەكەم دىناردە لام و دەپوت: باۋكەم دەلەت بە
قوربانە چى بۆكردىن؟ مەنىش دەموت: بە خا ھىچەم بۇ نەكرادە، ئەمە سالىكى خايند
تا سالى ۱۹۹۵دا بۆكارىكى خۇم سەردانىكى بەسپەم كىردو كەۋىستەم بگەپىنەمەو بۇ بەغدا
چەند سەمەتەك لە نەھەتتە چاۋمىپم كىرد سەييارەكەم بەغدا دەست نەكەوت..
بىردەمىك كە مەنى ئاۋا بىنى وتى: ياشىخ ھالەن كەسى گەپكە خۇمان سەييارە پىيەو
دەچىت بۇ بەغدا بۇ لەگەل ئەو ناچى، مەنىش وتەم: زۆر باشەو ئىتەر پۇشەتەن
بىردەمەكەمان دۆزىەمە لەگەل سۋارىبوم ھەتا بەغدا، دىيارە پىكەپەكى دوۋرو دىزىو
كەۋىتەنە گەتوگۇ بىردەمەكە وتى : مامۇستا ھەرچەندە ئەم سەييارەكە زۆر باش نىو
لاپەق بەجەنابەتەن نىو چىبەكەم خا بىان گىرەت سەييارەكە باشمان ھەبۋو ئەو زالىمانە
لىيان سەندىن، مەنىش پىم وت: قەت نەشە سەييارەكەم سۇپەرىكى سىپو مۇدەل ۱۹۸۲
ۋە ۵۸ ژمارە كۆپ بىت، بىردەمەكە ھەر ئەمەلەق بوو وتى: ياشىخ دەلەت كەرامەت ھەپە؟

وتى: نا كەرامەتە نىيە وەرە بىتەم بۇ لاى سەيارەكەتان.. ئىتەر بىردىم بۇ مالى لىواكە لە بەغاۋ سەيارەكەى دايمەۋە .

وتى: بەلكو تەلەفۇن بىكەيت بۇنەنكت لە كوئىت تاگەردىم ئازاد بىكات كورەش وتى:
كى دەۋىرەيت لە عىراقەۋە پەيۋەندى بىكات بەكوئىتەۋە..

لىواكە وتى: باشە پاسپۇرتت بۇ رىكەدەخەم لەسەر حسابى من بىچۇ بۇ عەممان و لەۋۋە تەلەفۇن بىكە.. پاش ماۋىيەك چو بۇ عەممان و ھەمو شىتەكمان بۇ نامادەكردو چو بۇعەممان و تەلەفۇنى كىرد بۇ كوئىت و بىنەنكى وت: نەنە خواكىردى واسەيارەكەمان دەست كەۋتەۋەۋە كابرەى لىۋا توشى ئىفلىجى بوۋە داۋاى گەردن ئازادى دەكات، نەنكىشى نەۋەندەيتەر دوعاى لىكردو وتى: گەردنى ئازاد نەبەيت و خوا لەۋە خراپەتەرى لىبىكات.. كورەكە گەراپەۋە بەغا وتمان : ھاجى بوۋ؟

وتى: بەخوا جى خەرىك بوم لەگەلىا گەردنى ئازاد نەكرد، مەنىش پەيم وت: ئاخىر كورە باش چۇن ئىشى ۋادەكەيت، نەبۋايە ھەندىك فەزلى عەفو كىردن و لىخۇشەبونت بۇ باسكردايە و ئىنجا داۋاى گەردن ئازادىت لىبىكردايە.. ناچار جارىكەتەر لەسەر حسابى لىواكە چۆۋە بۇ عەممان و ئىنجا بەجۇرىكەتەر قەسەى لەگەل نەنكى كىرد تا رازى بوۋ گەردنى ئازادىكات..

خوا ئاگادارە پاش دوو ھەفتە كابرەى لىۋا بەرەۋە چاكى رۇشىتو لەسەر عەرمەبانەكە ھەستەۋ ئىستا بەگۇچان دىت بۇ مزگەۋت بەپىي خۇى.

كۆمەك بۇ ناوچەى شارەزور

ئەگەر جى ئەم روداۋە ئەم سەردەمەدا رويدا بەلام ھەيۋىنى براپەتى و خۆشەويستى سەدى راپردو ئەم سەدە نوپىدە بەرھەمىدا.. ھىوادارم سودمەند بېت بۇ ھەموتان، ئەو بارانە زۆرى رۆزى پېنجشەممە تا رۆزى شەممە رېكەۋتى ۲۰۰۶/۲/۲ بەردەوام بوو، مائە سادە ساكارمەكانى ناوچەى قەراخ شارى سەلىمانى و شارمەكانى تىرى خستە مەترسىيەۋە بە رېزەى (۱۲۰) مەم وزىاترىش باران بارى بەندەۋى دوكان و دەرەندىخان بە رېزەى (۵،۵ - ۶) م ئاستى ئاۋەكەى زىادى كىرد سوپاس بۇ خەۋى بەخشندە ئەم بارانبارىنە بەردەوام شارمەكانى ھەرىمى كوردستان و ئاۋمەراستە ھەنلىك شارى خەۋەۋى عېراقى گرتەۋە.

كەنەلەكانى راگەياندە راست و دروستى بارودۇخەكەيان تەپش دىكەرد ۋەك خەۋى زۆر ناوچە جىگا كەۋتەنە بەر مەترسى لافاۋەۋە.

لە ناوچە دوۋرو سەنورىيەكان و شارۋچكاندا زىانى گىيانى تەنھا يەك پىاۋ بوو لە دىقەرى ھەۋلىر بەلام لەۋ سەتەۋە كە باران درىزەى ھەبەۋ زىانى مائى دروست بوو. خانەۋى ھاۋلاتىيەك كەۋتە بەر ھىرشى لافاۋ.. رۆزى سېشەممە (۲۰۰۶/۲/۸) باران بارىن دوۋبارە بومەۋ، ناوچەى (بازىان چەمچەمال سەپسەدەق شەنەپەرى قەدەقەرى عەۋال قىياسان ..... ھتە) مائەكانىيان دا رەۋخا لافاۋ چەۋە مائەكانىيەۋە.

خەلگى لە ناۋ قەۋرە لىتەۋ ھىرشى لافاۋدا كەۋتەنە جەنگىن و دوركەۋتەۋە لەۋ لافاۋە مائە ئافەرتى بەتەمەن بە ھەۋى سەپارەۋە لە ناوچەى مەترسىدار دوۋرەكەۋتەۋە كەم تا زۆر ھىزى ئاساپش و بەرگىرى ھاۋكارىيان كىرد، ئەمەش بە زۆرى لە ناۋشارە قەراخ شار .. ئەۋەى جىيى باسەكەمە تۆماركىردنى مېزۋى نەۋى و بەرخودان و ھاۋكارىيە لە مېزۋى شارمەكاندا، بە ھانا ھاتنى ئەۋ مائە لىقەۋماۋانە بوو كە كۆمەكىان بۇ كرا.

چەند كەسىك پۇزى (۲۰۰۶/۲/۱۰) ھاتنە (دەنگى يەككەرتو - رادىيوى سەلىمانى) بە مەبەستى بانگەواز بۇ كەردىيان تا پادىيەكى گەم يارمەتى بىلەن، بانگەواز كرا ئەمەي پېشىبىنى دەكرا تەنھا يەك دوو پىكاپ شتومەك بېت بۇ ئەم چەند كەسە، بەلام بەرپەزان نامارەكان و زىانەكان زۇر زىاتەر بوون، چەند جارىك بانگەوازەكە دوپات كرايەوۋە ئاپۇراي خەلگى شارو دىگەرمى دانىشتوان لە پادىيەكى يەككەج زۇردابوو (تەلەفزیونى يەككەرتو) پېپۇرتاۋى نامادەكرد لەو دىمەننە بەلام يارمەتى و كۆمەك زۇر زىاتەر بوو لەمەي پېشىبىنى دەكرا چوار ساید لە ھەمو جۇرىك سەپارە كۆپۈنەوۋە بۇ گواستەنەوۋە گەيانلىنى يارمەتى .. باران بەردەوام بوو ھەرمىسك و دۆپى باران ئاۋىزان بوون ئاپۇراي ئەو خەلگەي شار لە زىادىبۇندا بون، زۇر بېۋىنە بوو ئەمەي كارى بۇ كرا جياكەرنەمەي بابەتەكان بوو.

۱- وەرگەرتنى پارەو دراۋى نۆۋ دۇلارو تەمەن.

۲- وەرگەرتنى ئاردو خۇراك و بابەتى خواردەمەنى.

۳- وەرگەرتنى پراخەرو بەتانى و جل و بەرگى پېۋىستى مۇۋ لەقاپ و قاچاخ.

۴- وەرگەرتنى زۇپا و غەلادىن لەھەمو شېۋەيەك.

۵- وەرگەرتنى سوتەمەنى (نەوت).

زۇر جىگەي سەرسامى بوو، بانگەوازىكى سادە.. جۇش و خرۇشىكى زۇر گەرە! ئەمەي دلى نەرم و پۇخى زىندو بوو ھەستى ھۇشيارو ھەناسەي بىدارو چاۋى گەش كامەران بوو، ھەستى جولۇ شەپۇل دەداھاۋاكارى بەردەوام بوو.. دەنگى يەككەرتو بۇي دەركەوت كەشار چەند تامەزۇرى يارمەتى و ھاۋكارىن، چەندە گۆگەرۋو يارمەتىدەر زۇرە.

ھەرچى لەخەلگى ھەبوو دەھاتە ئەۋناۋە ھىزى نەبوو ئەو دىمەنە بەجىبەئىلى ھەر مۇۋ بوو بوگوپۇرەي تواناى دەست و باۋەش و ئۆتۈمبىلى پېۋو لەكەرمەسەي ھەمەجۇر بەزۇرى (نۆۋ دانسقىە و باش) بوون.

ئەم كۆمەكە لەرزەيدا بەدلى خەلگى داراۋ بەتوان، ئاى چ دىمەنىكى خۇش بوو تا پۇزى ھەپنى كاتزىمىر (۱۲) بەردەوام بوو.

چەند دىمەنىكى سەرنجراگىش دېنمە خىزمەت بەرپەزان:

۱- مىندالىكى تەمەن (۴) سال بە دەستىكى دىغىلەكەي، بەدەستەكەي تىرى سەپارمەكەي

- ئەمە چىيە بەدمستەو؟

+ ئەمە دىمغىلەكەمە بۇ مىندالانى شانەدمەرى، ئەمەش خۇشەويستىن لەعابەمە بۇ مىندالانى شانەدمەرى..لىيى وەرگىرا.

۲- مىندالنىك بە (۲۵۰) دىنارى چاپى نوئ بەشدارى كىرد، پىرسىيان، كەم نىيە؟وتى: رۇزانە كەمە بۇ مىندالانى شارمەزوور.

۳- بۆك و زاوايەك بەسەپارەى ئاخىر مۇدىل لەوئۆ تىپەپىن پىرۇزىيان بىت، ئەم قەرمبالغى و گەرم و گورى خەلگەمىيان بىنى پىرسىيان: ئەمە چىيە؟

پەككىك لەهاوكارانى كۆمەك وتى: كۆكردنەوەى كۆمەك بۇ خەلگى لىقەوماوى (سەپىسداق و شانەدمەرى)نەوانىش سەپىرىكى پەكتىيان كىردو جوانترىن يادگاربان كەنەلقەى پەنجەمىيان بو كىردە دىارى.

۴- شۇفىرىك وتى: ھەرچى پارمەتى ھەيە بەبى بەرامبەر دىگەپەنمە ئەوئ ھەمو دەستكەوتى ئەمەرۇش بۇ ئەم كۆمەكە تەرخان كىردووه.

۵- ئافەرتىكى بەتەمەن وتى: ھەرچى لەمالەكەمدا بوو لەم ئۆتۆمبىلە كىرىمە ناوہ بۇ لىقەوماوانى شارمەزوور.

۶- چەندىن مىندال و گەنجى خويىن گەرم بەجل و بەرگى خاوينەوہ بوونە باركارى شتومەكەكان بەشىوہى خۇبەخش بەبى گۆپدانە باران بارىن، ئاى لەو دىمەنە جوان و جوامىرانەپە!!

۷- چەندىن شۇفىرى خاوەن ئۆتۆمبىلى گەورەو بچوك بەشىوہى خۇبەخش ئامادە بوون باربار بىكەن،خوای گەورەش ئاھومىدى نەكردن.

۸ - چەندىن پىاوى بەتەمەن و پىش سې بەشانى مائىدويمان كۆمەكەيان ھىنا بو بەلاچكى جامانەكەمىيان (ئارمق و فرمىسك و دۆپى بارانىيان) لە رۇخسارىان دەسرى.

ئەمە كەم وپنە بوو، كۆمەكى خەلگى (ھەولېرو سلىمانى)م بىر كەوتەوہ ، كە بۇ لىقەوماوانى ھەلەبجەى شەھىدىيان بىرد سالى (۱۹۸۸).

كۆمەك و پارمەتى گوند نشىنەكان و شارمەكانى كوردستانى ئىرانم بىرگەوتەوہ كە بۇ ئاوارە لىقەوماوانى سلىمانى و ھەولېر كىردىيان. كۆمەكەكەمىيان زۆر بەپەك دەچوون..

سوپاس بۇ خوای گەورە خەلگى شارمەزوو ھىندە كەرمستەو بابەتەيان بۇ كۆكراپەوہ، كە پىيوستىيان بە پارمەتى حكومەتى ھەرىم نەما.

ئەو شەۋە سەعات (۹ تا ۲)ى شەۋ گەرمسەكان لە شارۆچكەى سىدىسادق جىاكراڭنەۋە لەلەين بەرپرسى پەكگرتوۋى ئىسلامى كوردستان (مامۇستا ئەركان) و ئەنجومەنى گوندى شانەدەرى (كاك ئەكرەم) لىژنەپەكى زۆر بەتوانا دانراۋ دەست كرا بەدابەش كردنى بەئەندامىەتى كاك (حارس عبدالقادر ، كاك ئەحمەد) بۇ تەرنەبۈۋنى كەلۈپەلەكان خىرخوازى خاۋەن ھەلۈيىست (حاجى توفىق محمد ھاپنەجى) مەخزەنىكى گەۋرەى خۇى خستە خزمەتيان، خۋى گەۋرە پاداشتيان بىداتەۋە.

خەلگى زۆر بەگەرمى و جۆش و خرۆشەۋە بەشدارىيان كرد بەگۈپرى دوا نامارى پۇزى ھەينى كاتژمىر (۶)ى ئىۋارە

- (۲۵) سەپارەى گەۋرەۋ بچوك.

- (۸۲) مىليۇن لەم پارە نۇپيە = (۵۵۲,۲۰۰) دىنار.

- (۱۱,۰۰۰) دۇلارى ئەمىرىكى و زۆر لەتمەن.

ھاۋكارى و كۆمەك ھەر بەردەۋام بوو ئەگەر جى پاگەپەنرا كە كۆمەك كۆكردنەۋە پاگىراۋە، جىگەى رېزۋ سوپاسە (مەلەبەندى كۆمەلى ئىسلامى كوردستان)ىش دەستيان كىرە كۆكردنەۋەى كۆمەك و يارمەتى بۇ ناۋچەى (شارەزۋورو سىدىسادق) و رېژمىەكى بەرچاۋپان نامادە كرد.

بابەتەكان گەيشتە دەست ئەو مالانەى سەرژمىرى كرابوون بۇ كۆمەك.

گەيشتىنە لاي پىرېژنىكى بېكەس و نەدار، كەخاۋەنى يەك ژوورو يەك عەلادېن و يەك كومبارو يەك بەرمال بوو لافاۋ ھەمۋى پامالېبوو.

چاۋى كامىرا گەيشتە لاي پىرېژن ھەر دەگىرا، لىژنەكە ووتيان : داپىرە گيان بۇ دەگىرى؟ لە جىياتى كومبارېك ئەۋە دوو كومبار.. لە جىياتى عەلادېن ئەۋە دوو زۇپاي چاك، لە جىياتى بەرمال ئەۋە دوو بەرمال، لە جىياتى خۇراك ئەۋە دوو ئەۋەندە.. داپىرە ھەر دەگىراۋ گىيانى كەمى نەدەكرد، لەۋەلامدا وتى . بۇ مال و زۇپاۋ كومبار ناگىرىم، بۇ بەرمال و قورۇ لافاۋ ناگىرىم، بۇ ئەۋە دەگىرىم، داگۇكى دەكەم كەسانىكى كەم ئەزموون خوپرى و بەرەلا سوكاپەتيان بە پېغەمبەركەم كىردوۋ، ئەۋە ھۇكارى گىيانەكەمە ! بۇيە خۋى گەۋرە بەم كارمەساتە بەسەرى كىردوۋىنەتەۋە، بۇ بېلەنگى جىيانى مۇسلمانان دەگىرىم، گوناھە پېغەمبەرى ئىسلام "درودى خۋى لەسەر" سوكاپەتى پى بىكرىت).لە

كۇتايدا زۆر سوپاسى و ماندوو نەبوون لە دەنگى يەكگرتوو - رادىئوى سەيمانى دەكەينبۇ
ئەو كارە ناوازمە دەستپەشخەرىيەى كەردىان .

زۆر سوپاسى ھەمو ئەو كەسە بەرپەزەنە دەكەين كە ھاتن بەدەم بانگەوازەكەو.زۆر
سوپاسى ھەمو ئەو شۆفېرە خواناسانە دەكەين كەلە خۇبوردوانە كەرمستەو
كۆمەكەكانيان گەياند.

سوپاسى ھەمو خەلكى لىقەوماو، بۇ ھەمو خولكى ماندوو بوو بۇ خەم خۇر.
خوای گەورە نمونەيان زۆر بكات، خوای گەورە پاداشتیان بداتەو.

ئەندىشەنى نەوجەۋانى

ئىستانبۇلغا (۲۲) سالام تىيەپراندوۋە، يادگارە ناخۇشەكان سەراپ ئاسا دېنەۋە
ھەزرى پىر ئەندىشە، زەنگى يادەۋىرىم شەپۋىلى بەتلىنى چىيا ئاسا دروست دەكتات..
چەند ساتىك خامۇش.. مەست و ھەيران.. لە ناخى تاساوما ئەزىزۇكانەم لە ئامىز دەگرم..
چاۋ لە دوور تىرىن جىگەي دانىشتەم دەپىر،
بە ھىۋام ئەۋ تەنگىزە ئالەبارە زوۋ كۇتايى بىت و بىكەۋمەۋە ھالەتى ئاسايى، ھەندىك جا
بە يادگارە زۇر خۇشى رۇزگارەكانى تەمەنم خۇم لەگەل تالۋى گەردوۋىنى بىچوۋ
سەرھال دەگەم، تا ئەمەي خۇدايە بۇ ساتىكىش بىت بە كامەرانى بىزىم.
زۇر جار بەۋ دىمەنە قلىم ئاسايە.. جەركى ھەلقىراۋم دەكولىتەۋە دەمباتەۋە بۇ ئەۋ
ئىۋارە خۇرئاۋايە.. كە لەگەل كاكەم بەسۋارى (تراكتۇرەكە) مان لە گوندىكى دوورەۋە
بەرەۋە غەربەت دەگەپەنەۋە.. ھەردوۋىكان شەكەتو ماندوۋ، ناخۇشتىن يادگارەم تۆمار
كرد.. بە بىننى ئەۋ ھەمەۋ رىگەيە.. ئەۋ ھەمەۋ داربەرۋارو دەۋەن و گەردو چىيائە، بە
چاۋ خشانلى ئەۋ ھەمەۋ گونەدە بىچوۋكانەدا يادگارە بەسەرھاتە ناخۇشەكە ۋەك يەكەم
سات دېتەۋە يادەم.. لاۋازى خۇم و بىكەسى و بىغىرەتى و ھاۋكارى.. مەۋۇ دۇست دەم
ھەۋىنىت..

ئەمەي مەبەستەمە بۇتەنى باس بىكەم بەسەرھات و چىرۋىكى تالى مەنە كە ئىۋەي
خۇيىنەر لىي سوۋد مەندەن.. تا ئەۋەي لە كۇتايىدا بىرپار بەندە لە دانىشتەۋى كام لەم
دوۋ گونەدە بىچەن.. لە ئاكامدا بىرپار بەندە ھاۋكار بىن يا دوورە پەرىز، ئەۋ سالە تەمەنم
دوانزە نەۋرۇزى تەۋاۋ كەردىۋو، بەلام بە ھەيكەل بىچوۋ و لاۋازو جەستە رەقەلە
بوۋم.. ئەمەش زىاتىر بۇ دوۋ ھۇكار دەگەپەنەۋە.. يەككىيان وپراسى بوۋ كە دايك و باۋكەم
ھەردوۋىكان بىچوۋ بوۋن بە قىيافەت، ھۇكارى دوۋەم جوۋلەۋ راکەپاكى خۇم لەم گەرد بۇ
ئەۋ گەرد.. لەم جىگە بۇ ئەۋ جىگە.. رۇزى شۋانى.. رۇزى كشتوكالى.. رۇزى پارى ناۋ

كۆلەننى شارقىچەكەمەن زۆر جارا لە ھىلاكىدا پاروۋە نانەكەم بۇ تەۋاۋ نەدەمكرا خەۋ
دەمبەردەمەۋە، سالى (۱۹۸۴) بوۋ زۆربەى دېھاتەكان داگىرايوۋنە كۆمەلگە زۆررە ملىكانى
ھۆكۈمەتنى غىراقىيەۋە زۆر لەۋ گۈندەنەى دوور لە مەترسى بوۋن بوۋنە قەرمبالتى و
جىگەۋ رىگەى (غەسكەرى فىرار) سوپاى غىراق لەۋ ناۋچانەدا بىتاقەت و كوپو كاس بە
ھۆكۈمە نەشارمىزايى سەربازمەكان كە دەتوانم بلىم ھەمۇ خەلگى خواروۋى غىراق بوۋن
و لەۋ بارو دۆخە نالەبارەى شەپرى دراۋسى بىزار بوۋن.

من و برا گەۋرەكەم ئەۋ ئىۋارمىيە دۋاى مانىدوۋ بوۋنىكى زۆر لە جوۋتكردن بېرىارماندا
ناۋچەى شاربازىپ بەجىيەيلىن و بەرمەۋ غەربەت بگەپىنەۋەر كە ماۋمىيەكى كەمبوۋ
چوۋبوۋىنە ئەۋ شارقىچەكەيە.

ھەۋرەكانى ئاسمان پەلە پەلە لە خۆرى دەمكەلى ئىۋارمەدا سوۋر ھەلگەپرايوۋن، مىگەل و
گاگەلى دېھاتەكان بە تىرو تەسەلى بەرمەۋ مال دەگەپرانەۋە..

چۆلەكەۋ بالئەدەكانى ئاسمان خۆرنىشىيان بەجى دەھىشت و دەگەپرانەۋە لانەكانيان، تاك
وتەرا شەمشەمەكۈپرە بە بالە رەشە تەنكەكانيان ئاسمانى دوور لە خۆريان تەى دەمكرد،
من و كاكام زۆر خۇشجال بوۋىن، ماۋمىيەكى زۆر بوۋ نەگەپرايوۋىنەۋە..

بەدىلى خۇش و زمۇقى گەنجانەۋە تراكتۇرەكەى ئى دەخوپى مىنىش لەسەر تراكتۇرەكە
گۆرانى دەم كوپرە شۋانەكانم دەۋتەۋە..

لە گۈندى سىتەك پىچمان كىردەۋەۋ بە رىگەى دوكانياندا خىرايى تراكتۇرەكەمان زۆر
زىاد كىرد بە مەبەستى زوۋ گەيشتەۋە مال، جادەى رەشمار ئاسمان بە خىرايى رەشمار
دەمبەرى، يەك دوۋ پىچمان بېرى..

لە چاۋ تروكانىكىدا گەمالىكى گەۋرە بە مەبەستى پەرىنەۋەلە جادەكە ھاتە سەر
رىگەكەمان، كاكام ھۆرنى بۇ لىدا.. گەمالەكە سەرى لىشۋا لە جىياتى ئەۋەى لە سايدى
ئىمە دوور بگەۋىتەۋە ھاتە سايدى ئىمە.. كاكام زۆر وريا بوۋ خۇى لى لادا، بەلام شېرزە
بوۋ ھاتەۋە بىر تراكتۇرەكە، ئىنجا كاكام سەرى لىشۋاۋ دەستى شكانەۋە تا لە گەمالەكە
نەدات، ئىمە كەۋتىنە ھەلەك ھەلەك و لە چاۋ تروكانىكىدا تراكتۇرەكە ۋەرگەپرا.. من
لەسەر تراكتۇرەكە پەرىم.. كاكام كەۋتە زىر تراكتۇر.. گەمال بۇى دەرچوۋ.. ۋىستەم
ھەنگاۋ بىنم بەرمەۋ لى براكەم، بەلام ھىزم نەبوۋ.. گەرمىيى بەسەرمەدا ھاتە خوار

زۆر ناپەھەت بووم.. بە شەلە شەل خۆم گەيانە لای براکەم.. براکەم لاشەى ھەموى بوو بوو بە ژێر تراکتۆرمکەو، لە دوو شوپىنى لاشەپەو خوپىن دەھات، ھەولمدا کە رزگارى بکەم، بەلام نەمتوانى.. لە تاوا وەک پەروانەى دەورى شەم ھەلبەزوو دابەزم بوو.. دەستەم تێکەل دەبوو، لەم دىو تراکتۆرمکەو رام دەکرد بۆ ئەو دىو ھىچەم بۆ نەدەمکرا.. رام دەکردەو ئەو دىو.. کاکەم زۆر نارەھەت بوو، زۆر بەناپەھەت ھەناسەى بۆ دەمدا، ئای کە ناخۆش بوو.. رامکردە سەر جادەمکە، سەپىرى ئەم سەرو ئەو سەرى جادەمکەم کرد پەک سەپارە ديار نەبوو، لە دلى خۆمدا وتەم: سەپارەى عەسکەرىش بىت ھەر پارمەتەيمان دەدات، بەلام ھىچ...

ناچار گەرمەو لای براکەم و وتەم: کاکەگيان چى بکەم تا رزگارت بکەم؟ زۆر گريام... ھاوار ھاوارم بوو.. ناگرم تەپەربوو بوو، خواپە گيان فریامان بکەوێت.. خواپە گيان ھاوار..

کاکەم کە منى بەوشیوھە بىنى وتى: بە قوربانىتەم من باشم، خەمەت نەبىت.. خیرا بچۆ بۆ ئەو دىپەى نزیکمان لەم چەمەو داگەپۆ دگەپتە چەمىکى وشكى بپروون بچۆرە ئەو بەرموئەو گوندی (W)پە.. داوا لە خەلکەمکەى بکە با بپن بە ھانامانەو...

دنیا بە تەواوتى تارىک داھاتبوو، کپ و خامۆش بەو ناوێشانەى کاکەم وتى بە دوو دلى و لە تاودا رام دەکرد.. ناو بەناو ئاوپم دەداپەو.. بۆ ئەو بىتوانم گيانى براکەم لە مردن رزگار بکەم.

بەلێ بەرپۆزان.. بەسەرھاتەکە زۆر ناخۆش و جەرگ بربوو، لە توانای مندا نەبوو.. بەدەم گریان و ھاوارو دوعاو پارانەو رام دەکرد..

رێگەکە زۆر دوور بوو، بە تاپەتەى بۆ منداڵتیکى ماندووى نە شارمزا.. کەنزیك بوومەو لە دىپەکە زۆر خوشحال بووم.. رووناکی گوندەکە لە چاوەکانمدا دگەشاپەو، کاتێک زانى سەگەل ئاواپى بۆم ھاتن، ھاوارم کرد: ئەى ھاوار.. فریام کەون.. ئەى ھاوار، خەلکى دى ئەى ھاوار وەرن بە فریامەو، ئەم سەگانەم ئى دوور بخەنەو..

لە مائیک چەند کەسێک ھاتنە دەرەو منیان بەوشیو بەزپکاوى و نارەھەتییە بىنى، بە توپى پرسیان: ھا.. ھا.. کورە ئەو چىپە؟!

به دهم گریان ههنیسك هه‌لدانه‌وه به ههناسه بركی وتم: فریامان كهون براكهم له‌سهر جادمكه وهرگه‌راوه كهوتوته ژېر مه‌كینه‌كه‌یه‌وه، ئی‌هری پئوتوووم.. غه‌ریبین فریامان كهون.. تو خوا خیرتان دمگات.. گریام .. گریام..

به‌كێك له پیاوه‌كان وتی: كوپه چكۆل خوا رۆزی كردۆته‌وه ئی‌مه نیش دمكه‌ین و رادمكه‌ین تا رۆژ ئاوابوو، هیلاك و ماندوو كی دمگاته سهر نهو جادمیه..

به‌لاماری دهست و هاچیانم دا.. به قوریانتان بم دامان گه‌یه‌وه فریامان بكه‌ون تو خوا.. هه‌موویانم ماچ كرد، به‌كێكیان وتی: تا ئی‌مه دمكه‌ینه لای ته‌نها هیلاكیمان بۆ ده‌مینیت‌ه‌وه، كه زانیم قسه‌كردن له‌گه‌ڵ ئەم پانه پیاوانه‌دا بێ سووده.. خه‌یاڵكی خوش هات به بیرمداو له خه‌یاڵی خۆمدا وتم: با بگه‌ڕێمه‌وه ئیستا سه‌پاره له‌وێهه گوزمریان كردوووه براكه‌میان رزگار كردوووه.

زۆر له پیاوه‌كان توپه‌ بووم و یه‌ك دوو جوینم پێدان و به هه‌له‌داوان گه‌ڕامه‌وه.. ئەمه‌ی باسم كرد زیاد له سه‌عاتكی پێ چوو، زمانم به مه‌لاشوومه‌وه نووسابوو.. دمهم بووبوو به به‌لاسی وشك، به‌لام گویم به هیچ نه‌ده‌داو به راكردن گه‌ڕامه‌وه سهر جادمكه.. ئای كه ناخۆش بوو.. هیلاكی، ماندوو بوون.. كاكهم بی‌نی وه‌ك خۆی له‌ژێر تراكتۆره‌كه‌دا ده‌ینالاندا.. خوی‌نی له‌بهر ده‌رپۆی.. كه هاوارم كرد: كاكه گیان! كاكه گیان! وا هاتمه‌وه،

كاكه‌م زۆر به سه‌رسامی و تاهه‌زرۆیی‌ه‌وه وتی: به قوریانت بم هاتیت‌ه‌وه ده‌خیراكه‌ن!!

به‌گه‌ریانه‌وه هاوارم كرد: كاكه‌گیان كه‌سیان له‌گه‌ڵم نه‌هاتن، نه‌و نا پیاوانه نه‌هاتن.. ده‌ستی كاكهم گرت و نه‌ویش تۆزێك هی‌زی دایه به‌ر خۆی كه رزگاری بی‌ت، به‌لام بی‌سوود بوو.. به‌لێ بێ سوود بوو.. به‌بێ هی‌وایی ده‌سته‌كانم به‌رداو سه‌په‌رێکی یه‌كترمان كرد، په‌رسیارێك و داواكاریه‌ك له رووخساری‌دا ده‌خوینراپه‌وه، له ئاكامدا وتی: برا جوانه‌كه‌م.. ئەگه‌ر ده‌توانی به راكردن بجۆ بۆ ئەو دێیه‌ی سه‌روو تر، كه هه‌منێك له‌و دێیه‌ی تر دوور تره، رووناکی ماله‌كانیان دیاره، بجۆ بزانه كه‌سیان نایه‌ت له‌گه‌ڵتا..

ئەم جارم به‌ویستی خۆم نه‌بوو گه‌ڕامه‌وه سه‌ری به هه‌مو هی‌زم ماچیکم لێ كردوو ده‌سته‌كانیم گوش و خوا حافیزیم لێ كرد.. كاكه گیان خه‌مت نه‌بی‌ت ئیستا ده‌رۆم، ها كا هاتمه‌وه.. ئای كه هیلاك و شه‌كه‌ت بووم، بۆ نه‌گه‌بته‌ی ئی‌مه‌ش یه‌ك سه‌پاره به‌لاماندا نه‌ده‌رپۆی، له جاده قه‌ره‌كه چوومه خوارمه‌ به‌ره‌و گون‌دی (ئاله‌ سیاو) رامكرد، چۆن ٧٤ راکردنی.. زۆر جار دمكه‌وتم.. سنگم ده‌درا به دارو به‌رددا، به‌لام گویم بێ نه‌ده‌داو

هه‌له‌ستامه‌وو رامده‌کرد.. چۆن راگردنئ.. راگردنئ بۆ رزگار بوونی که‌سیکی خوشه‌ویست له‌ مردن..

به‌هه‌مان شیوه‌ی گونده‌که‌ی تر، سه‌گه‌لی ئاواپی بۆم هاتن.. خۆم کرد به‌ مایێکدا ماندوو، هیلاک، برسی، تینوو، به‌ هه‌ناسه‌ برکئو به‌مه‌ر حالئ بوو حائیم کردن، نه‌ومندمی بلئی یه‌ک و دوو زیاتر له‌ (۱۰) پیاو کۆبوونه‌وه‌ به‌ گوریس و داری درێژو تیلاو پاچ و خاکه‌نازه‌وه‌ هاتن، هه‌ر به‌ راگردن..

یه‌کیکیان وتی: به‌م تاریکیه‌ چۆن ئه‌م دێیه‌ت دۆزیه‌وه‌؟ به‌ده‌م گریانو هه‌ناسه‌ برکئوه‌ وتم: زۆر ده‌میکه‌ وهرگه‌راوین.. چوومه‌ گونده‌که‌ی تریش، به‌لام نه‌هاتن به‌ ده‌مانه‌وه‌، قه‌رزارمان بن..

کوڕێکی گه‌نجیان وتی: ئه‌وان قه‌ت هاوکاری که‌س ناکه‌ن.. زۆر خراپیان لی دهرچوو، ئه‌وان سه‌رباقی خوشه‌ویستی بۆ دیکه‌یان که‌له‌که‌ تری له‌سه‌ر مامۆستا که‌یان ده‌که‌ن، ئیستا مه‌حاله‌ بێن به‌ ده‌نگ تۆوه‌..

به‌ حال گویم له‌ قسه‌کانیان بوو به‌ هیلایکی و دواي چهندین هه‌نگاو له‌ راگردن که‌یشتینه‌ سه‌ر جاده‌که‌..

که‌یشتینه‌ سه‌ر تراکتۆره‌که‌و هاوارم کرد: کاکه‌ گیان! کاکه‌ گیان! وا خه‌لکم هینا.. ئیستا رزگارت ده‌که‌ین..

هه‌مو پیاوه‌کان که‌ دیمه‌نه‌که‌یان بینی به‌و نارمه‌تی و تاریکیه‌ هه‌ریه‌که‌و له‌ لایه‌که‌وه‌ په‌لاماریاندا.. منیش رامکرده‌ سه‌ر سه‌ری براکه‌م، به‌لام برای چی..!! لاشه‌یه‌کی بی گیان.. لاشه‌یه‌کی پساو له‌ ژێر مه‌کینه‌ی قورسا.. پیاوه‌کان مه‌کینه‌که‌یان راست کرده‌وو لاشه‌ی بێگیانی کاکمیان دهره‌ینا.. زۆر گریام.. زۆر پارامه‌وه‌.. زۆر هه‌لباڕیم به‌و شه‌وه‌و به‌و ناوه‌خته‌ نه‌مزانی چی بکه‌م.. زۆرم جوین به‌ دیکه‌ی تردا.. سه‌ری کاکه‌مم له‌ نامیز گرت، به‌لام خواي گه‌وره‌ چی کردبئ به‌ نسیب گه‌رانه‌وه‌ی نییه‌.. به‌لام پیاو عه‌یبه‌ هینده‌ش بی‌غیرت و سه‌رگه‌ردان بیت..

به‌رێزان هه‌رکاتێک به‌و جاده‌یه‌دا گوزر بکه‌م نه‌و یادگارییه‌ تاله‌ دێته‌وه‌ یادم، که‌ منی لاواز چ نارمه‌تییه‌کم به‌سه‌ردا هات، هه‌مو جارێکیش له‌و ناسته‌و له‌و قه‌راغ جاده‌یه‌دا دادمه‌زم و سورمتی (فاتحه‌) بۆ رووحیانه‌تی پاکی کاکم ده‌خوینم و زۆر سوپاسی ئاواپی (ئاله‌ سیاو)یش ده‌که‌م، که‌ چیان له‌ توانادابوو کۆمه‌کیان کردم و درێغییان نه‌کرد..

ئىستى چەند لە تواناتادا ھەمىيە بە ھەمو شىۋەيەك كۆمەكى ھاۋكارى خەلگى دىمورۇو
بەرت بىكە.. مەرج نىيە پارەو مالو دارايى دنيا، كە ھىندەي پىۋەي مانىۋو دەبىت ھەمو
شىتەك بىت، دىنبايە دلى خەلك خۇش بىكە، خۋاي گەورەش دلت خۇش دىمكات.
پىغەمبەرىش (ﷺ) دىمەرمۇي: (من لا يرحم الناس لا يرحمه الله).

چاۋەكان

چاۋ دەتوانىت ھەرقى وزى دلە لە سەرنجىكا كۆى بكا تەمە.. لەوانەمە چاۋ بتوانىت تالوو مەنەتى رۇزگار لە سەرنج و تېروانىنىكا ھەلېگرېت لەوانەشە چاۋ بتوانىت ھەسە بكا، بى ئەمەى دىنگە زىكان و زمان بىتە گۇ لە سەرنجىكا شتىك بلىت زمان بەچەند كازىرىك پان چەند رۇزىك دىگىرېتەمە.. مرۇف لە ھەر شتى ورد بېيتەمە لە چاۋدا ھەمەى كورت دىكاتەمە.. ھەر بۇيە چاۋم خۇش دەۋى و لە چاۋىش دىترەم.

فەلەسوف و شاعىرەكان بايەخىان نەداۋە بە ھىچ شتىكى مرۇف بە ئەندازەى ئەمە بايەخەى بەچاۋيان داۋە.. چاۋەكان لە دەرپايەكى خامۇشى شارەۋى پېر لە فرمىسك و خۇشى مەلە دىكەن، دەرپايەك چار ھەمە دىبىنىن و چار ھەمە ناپىبىن بەلام لە پىشتى چاۋەمە وىستەۋە .

بەھىزىرەن چاۋ و كارىگەرتىرىن چاۋى بىتاۋانەكانە، چاۋى مىندال و سەم لىكراۋەكانە، چۈنكە ئەوانە ناتوانن بەزمان ھىچ و تەپەك دەرپىن بە ئەندازەى ئەمەى دەتوانن بە چاۋەكانىان دەرپىن چەندەم چاۋ خۇش ئەۋى و چەندىش لىدەترەم، چەندەم ھەز لە ئاخاۋتى بىدەنگە ئەمە ئاخاۋتەى لە نىۋان پىلۋەكانى چاۋەمە دەرەچەن.

خاۋەنى كارىگەرىيەكى بەھىزە بۇ سەردل، بەھىزىرە ئەمەى بە تۋانەرتىن شاعىرو بلىمەتتىرىن لە وشەسازىدا ھەپەتى.

لە شىۋەم رەنگىاندا چىاۋازن، لەساتەكانى ھەلچەن و خۇشى زمانچان چاۋ گەۋرەرتىن نىمەتى خۋاى بەخىشەمە بەخىشەمە بە مرۇفەكان تا چاگەم خراپەم نىمەتەكانى تىرى پىبىن.. كەۋاتە چاۋ ئەسرىن لە خۇشى و ناخۇشىدا دەرۋىنىت.

ناومرۇك

بەرگى بەكەم

۳	پېشەكى
۵	سەرەقا
۷	گە نەجىك ئەبازنەي مردندا
۲۵	ئىمامى مالىك و مندا ئىك
۳۱	بۇغى ئاسودە
۳۳	دەرگاي پەخمەتى غوا والاىە
۳۵	بېنە خىش
۳۷	دايەگيان؟ دەپىيىلىنى
۴۳	كوا ويژدان؟
۴۷	خەمياو شەرم
۵۱	لە سايەو سېبەرى باومېدا
۶۳	يادگارى لاويتى
۶۹	لە قولايى شەمۇدا دلە تارىكەكان پۇش دەپنەو
۷۹	شىنى گوناھبارىك
۸۳	كۆرپەيەكى گەرميان
۸۷	مژدەيەكى (نەبى يونس)
۹۱	كۆچ
۹۹	پەرۋەردى دوست
۱۰۱	ياد
۱۰۵	بەزەيى و سۆز
۱۰۹	چاومېوان بى
۱۱۳	بەرھەمى رۇژو
۱۱۹	تەلىسى ئافرىتىك

بەرگى دوۋەم

۱۳۳	دەستىكى نەرم فرمىسكەكانى سېرىم
۱۳۹	ئاكامى خەرام و پاكى ھاوسەرم
۱۴۳	تەۋبەكردنى ئافرىتىكى مەسىھى .. موسولمانىۋونى
۱۵۱	ھىۋاي نازادى لە چاۋى لاۋكندا
۱۶۷	بەندىغانە لەمالى باۋكەم خۇشتە
۱۷۳	لە پىرسەي مەرگى عىشى "ھەنسك" دا
۱۸۳	مىرۈلەيەكى راستگۇ شۋانىكى دىرمق

۱۸۵.....	دوو دۆپ ئەسرەن بۇ دۇنيانى ئەمەللى مۇسۇلمانان
۲۰۹.....	نۇزۇنى بەيەنى
۲۱۱.....	ئەلەننى دايەم
۲۱۵.....	زۇلەي مېھرىبانى
۲۱۷.....	شەيدانى گۇرانیەم
۲۲۱.....	سۆزى شېئىرە بەھرىنەكان
۲۲۷.....	لاويكى زانكۇ گەپانمۇ بۇ جېھاننى روھى پاك
۲۳۲.....	بەزىمەن بەزىكى خىيالىەكار
۲۳۹.....	دۆلەنگە مەنە نازانى خېر ئەچىدايە
۲۴۱.....	خەزى ناپاك
۲۴۵.....	۲۵ سان خىيالىەت
۲۷۷.....	دايەك
۲۸۹.....	گەپانمۇ سەھەرى ھونەرەندە
۲۹۲.....	خەسرەتنى پاوكە شەھىدنىك ئەكۇرەمۇدا
۳۰۷.....	خەسرەت و پەشيمانى خۇشەلەستى سەرتاسەرى ئەدوايە

بەزىكى سېئىيەم

۳۱۲.....	ئەسايەنى خواۋە
۳۱۷.....	مەرگى ئەنەكاۋ
۳۱۹.....	نۇزى رېش سېيەك
۳۲۲.....	چەل شەۋ غەرىبى
۳۳۱.....	خېرىكى كەم
۳۳۹.....	دەريائى ئېمان
۳۴۵.....	دەريائى ئەخەشە كەنيسە
۳۵۷.....	سەرباقى چاگەكارى
۳۵۹.....	پەشتىۋان بە خوا
۳۶۱.....	ھېمەت بەزى
۳۷۲.....	ئەنەمۇرگەرىيەكانى كاك ئەھمەدى شېخ
۳۷۵.....	خەمى چۆلەكە و ئېگەن ئېمە
۳۷۹.....	دو دايەك دۆرەق
۳۸۲.....	دوھەي سەھەلەكراۋىك
۳۸۹.....	مەرگەزەكە چۈرەتچى بەسەرھەت
۳۷۹.....	بەشداربە ئەم پۇرۇشەمەدا

- ٤٠١ ..... ئەناکامی بەخشیندا ئەوین هاڤە بون
 ٤٠٥ ..... ئەمەنی کورت .. میوانداری کورت
 ٤٠٧ ..... جگەرەکیشان .. گیان کیشان
 ٤١٢ ..... مەقامیکی جوان و شایستە
 ٤١٧ ..... چوار مالی هەرژار چۆن دۆنەمەند بون
 ٤٢١ ..... نیهتی پاک ئە چاومروانی باراندا
 ٤٢٧ ..... خیزانیکی بەخشندە
 ٤٢٩ ..... پیڤەمبەر "درووی خۆی ئەسەر" ئە خەوی پیڤەودی شاعیردا
 ٤٣١ ..... چاکە بکەو بیڤە بەدەم ئاومووە
 ٤٣٥ ..... مالی حەلال و نیهتی باش
 ٤٣٧ ..... پیڤەمبەر "درووی خۆی ئەسەر" ئە خەوی حاجی مەمەدی هەورامیدا
 ٤٤١ ..... هەولنکی ژاکو دژ بەکۆر پەنە
 ٤٤٥ ..... دواي بیست و هەشت ساڵ داڤران
 ٤٤٩ ..... هەلۆنستیکی دلێرانەي مەلا هەلی مەلکەندی
 ٤٥٢ ..... چکۆسی ژێنیک کارساتنیک دەرەمۆمینییت
 ٤٥٧ ..... تالانی
 ٤٦١ ..... کۆمەك بۆ ناوچەي شارمۆر
 ٤٦٧ ..... ئەندێشەي نەوجەوانی
 ٤٧٣ ..... چاومکان
 ٤٧٥ ..... ناومرۆك